Bundel - Commissie Ruimte en Financien van 11 juni 2024

01 Opening

02 Vaststellen agenda
- 20240611-agenda-commissie-r-&-f

03.A Mededelingen commissie- en collegeleden

03.B Inspreken inwoners

04 Regiozaken / Gemeenschappelijke regelingen

05 Vaststellen besluitenlijst d.d. 14 mei 2024
- 20240514-concept-besluitenlijst
- 20240514 Inspreekbijdrage Westervoort Noord-I-met antwoorden
- 20240514 Inspreekbijdrage Westervoort Noord-II
- 20240514 Inspreekbijdrage Westervoort Noord-III

06 Lijst van aandachtspunten d.d. 17 juni 2024
- 20240617-lijst-van-aandachtspunten-commissies-en-raad-actueel-versie-3

07 Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen (GMR)
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-1-raadsbesluit
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-2-was-wordt-tabel
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-3-zienswijzerapport
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-4-wijzigingsbesluit
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-5-beslisdocument
- 20240611-rv-wijzigen-gr-gmr-bijlage-6-ontwerp-gr

08 Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen - Montferland
- 20240415-rv-wijziging-gr-gmr-uittreding-montferland
- 20240415-rv-wijziging-gr-gmr-uittreding-montferland-bijlage-1-raadsbesluit
- 20240611-rv-wijziging-gr-gmr-uittreding-montferland-bijlage-2-aanbiedingsbrief
- 20240611-rv-wijziging-gr-gmr-uittreding-montferland-bijlage-3-gewijzigde-regeling
- 20240611-techn-vragen-commisise-r-en-f- d66-gr-gmr-uittreding-met-antwoord

09 Zienswijze conceptbegroting Groene Metropool Regio
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-1-raadsbesluit
- 20240617-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-2-zienswijzebrief
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-3-jaarstukken-ZIE AANGEPASTE VERSIE BIJLAGE 11
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-4-aanbiedingsbrief
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-5-begroting
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-6-aanbiedingsbrief
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-7-jaarverslag
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-8-aanbiedingsbrief-economic-board
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-9-overzicht-inwonersbijdrage
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-10-controleverklaring 2023
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-11-aangepaste-jaarstukken 2023
- 20240611-rv-jaarstukken-en-begroting-gmr-bijlage-12-accountantsverslag 2023

10 Ambitiedocument Mobiliteitsvisie Westervoort 2040
- 20240611-rv-ambitiedocument-mobiliteitsvisie
- 20240611-rv-ambitiedocument-mobiliteitsvisie-bijlage-1-ambitiedocument
- 20240611-rv-ambitiedocument-mobiliteitsvisie-bijlage-2-raadsbesluit
- 20240611-techn-vragen-commisise-r-en-f-d66-mobilitietsvisie-met-antwoorden

11 Wijziging gemeenschappelijke regeling ODRA
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-1-aanbiedingsbrief
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-2-tekst-gr
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-3-toelichting
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-4-was-wordt-lijst
- 20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-5-wijzigingsbesluit

20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-6-informatieprotocol
20240611-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-7-reacties-zienswijzen
20240617-rv-wijziging-gr-odra-bijlage-8-raadsbesluit

12 Zienswijze meerjarenbegroting ODRA
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-1-zienswijze
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-2-raadsbesluit
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-3-aanbiedingsbrief-begroting
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-3-aanbiedingsbrief-jaarstukken
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-4-brief-besluitvorming
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-6-begroting
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-7-jaarrekening-1
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-8-jaarrekening-2
20240611-rv-zienswijze-begroting-odra-bijlage-9-meerjarenprogramma

13 Burgerrondvraag

14 Rondvraag

15 Sluiting

gemeente Westervoort

Datum:
23 mei 2024

Kenmerk:
Raad 17 juni 2024

Onderwerp:
Uitnodiging commissie Ruimte & Financiën

Contactpersoon:
M. Smits - Jansen (088-6953655)

Geachte leden van de commissie Ruimte & Financiën,

Namens de voorzitter nodig ik u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de commissie Ruimte & Financiën.

Datum	: dinsdag 11 juni 2024
Tijdstip aanvang	: 20.00 uur
Plaats	: raadzaal gemeentehuis Westervoort

Technische vragen en voorstellen voor tekstuele aanpassingen van de notulen kunt u vóór woensdag 5 juni 2024 – 8.00 uur naar de griffie mailen. U kunt daarvoor gebruikmaken van het emailadres griffie@westervoort.nl.

Met vriendelijke groet,
de griffier van de commissie Ruimte & Financiën

mr. M. Smits - Jansen

Agenda commissie Ruimte & Financiën
11 juni 2024

	Onderwerp	Voorstel	Portefeuillehouder
1.	Opening		
2.	Vaststellen agenda	Bespreken	
3.	A. Mededelingen commissie- en collegeleden B. Inspreken inwoners	Bespreken	
4.	Regiozaken/Gemeenschappelijke regelingen	Bespreken	
5.	Vaststellen besluitenlijst commissie Ruimte & Financiën d.d. 14 mei 2024	Bespreken	
6.	Lijst van aandachtspunten raad d.d. 27 juni 2024	Bespreken	
7.	Wijziging gemeenschappelijke regeling GMR	Vaststellen	Burgemeester Van Hout
8.	Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen (GMR) - uittreding Montferland	Vaststellen	Burgemeester Van Hout
9.	Zienswijze conceptbegroting 2025-2028 GMR	Vaststellen	Burgemeester Van Hout
10.	Ambitiedocument t.b.v. Mobiliteitsvisie Westervoort 2040	Vaststellen	Wethouder Pennekamp
11.	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling ODRA	Vaststellen	Burgemeester Van Hout
12.	Zienswijze jaarverslag 2023 en begroting 2025 ODRA	Vaststellen	Wethouder Derksen
13.	Burgerrondvraag	Bespreken	
14.	Rondvraag		
15.	Sluiting		

gemeente Westervoort

Besluitenlijst
Commissie Ruimte en Financiën
14 Mei 2024

Aanwezig		
De voorzitter	:	Mw. J.J. van Schuylenburg
De commissiegriffier	:	Mw. M. Smits-Jansen
De fracties	:	Dhr. B.J. van Weelden, mw. H. Schrage, mw. M.C.T.W. Abbink, dhr. M. Op den Brouw, dhr. J. Schets, dhr. J. Kielman, dhr. M. Tap, dhr. B. Schulte, mw. C. Wobma, dhr. P.W. van Egmond en dhr. J.W. Eimers.
Tevens aanwezig	:	Portefeuillehouder A.J. van Hout Portefeuillehouder J.W. Derksen Portefeuillehouder P.J.H. Pennekamp
Notulist	:	Mw. S. Beernink

1	**Opening** De voorzitter opent de vergadering en heet het college, de leden van de commissie, het publiek op de tribune en de kijkers via de livestream welkom.
2	**Vaststellen agenda** De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Er hebben zich een drietal insprekers gemeld bij agendapunt 7: Gebiedsvisie Westervoort Noord.
3	**A. Mededelingen commissie- en collegeleden** Er zijn geen mededelingen. **B. Inspreken inwoners over punten die niet op de agenda staan** Er hebben zich geen inwoners aangemeld voor dit punt.
4	**Regiozaken/Gemeenschappelijke regelingen** De voorzitter vraagt of er vanuit het college of de commissie mededelingen zijn over de gemeenschappelijke regelingen? Er zijn geen mededelingen voor dit agendapunt.
5	**Besluitenlijstcommissie R&F d.d. 9 april 2024** De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.
6	**Lijst van aandachtspunten d.d. 27 mei 2024** Dhr. Tap (CDA) vraagt naar het verslag omtrent afvalinzameling. Het verslag van 2023 wil hij graag voor de bespreking van de voorjaarsnota ontvangen. Portefeuillehouder Derksen zegt toe dat hij de vraag direct gaat uitzetten bij de betreffende afdeling.
7	**Gebiedsvisie Westervoort Noord**

	Samenvatting Op 6 maart 2023 heeft de gemeenteraad het plan van aanpak van Westervoort Noord vastgesteld en opdracht gegeven om te starten met de verdere planontwikkeling. Aanvullend aan het plan van aanpak is op 19 juni 2023 het participatie- en communicatieplan vastgesteld en op 11 maart 2024 is het kaderdocument Westervoort Noord gewijzigd vastgesteld. De volgende stap in de definitiefase van het project is het opstellen en vaststellen van een gebiedsvisie voor Westervoort Noord. **Beslispunten** 1.In te stemmen met de gebiedsvisie van Westervoort Noord. 2.Kennis te nemen van het advies van de klankbordgroep over de gebiedsvisie van Westervoort Noord. 3. Opdracht te geven voor het opstellen van een stedenbouwkundig plan en een beeldkwaliteitsplan voor de gronden van BPD, Nikkels en de gemeentelijke sportvelden. Er zijn drie insprekers voor dit agendapunt: - Dhr. Kniest m.b.t. buitensportverenigingen - Mw. Van der Zouwen - Mw. Zak namens Natuurmonumenten De bijdrages zijn als bijlage bij de besluitenlijst gevoegd. De fractie GL wil de scenario's eerder ontvangen dan het stedenbouwkundig plan. Portefeuillehouder Pennekamp zegt dit toe. De fractie GL overweegt met aanpassingen te komen ten aanzien van dit voorstel. De fractie CDA vraagt de portefeuillehouder uit te zoeken of er subsidies te verkrijgen zijn voor het bouwen van woonvormen voor ouderen. De portefeuillehouder zegt dit toe. Mw. Schrage (VVD) vraagt of de portefeuillehouder bereid is om in gesprek te gaan met de provincie over een mogelijke bijdrage aan een extra fietspad. De VVD fractie ontvangt graag een samenvattend overzicht van de adviezen uit de klankbordgroep bijeenkomsten. Portefeuillehouder Pennekamp geeft aan dat het tracé snelfietsroute niet ter discussie staat. De vergadering wordt geschorst voor 10 minuten om 20.53. De voorzitter concludeert dat het voorstel als bespreekstuk geagendeerd kan worden voor de raadsvergadering.
8	**Addendum bij Nota geluidbeleid** **Samenvatting** Voorgesteld wordt de Nota hogere grenswaarde behorend bij het gemeentelijk geluidbeleid Westervoort met een addendum aan te passen. Hiermee wordt het voor de grotere woningbouwlocatie Westervoort-Noord en woningbouwlocaties in het centrum van Westervoort (Wyborgh en Nieuwhof) mogelijk om in afwijking van het geluidbeleid een hogere waarde dan de standaardwaarde uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

	voor geluid vast te stellen. Daarnaast worden de geluidsnormen in het gemeentelijk geluidbeleid in overeenstemming gebracht met het stelsel van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden. **Beslispunt** 1. Het als bijlage 1 bij dit voorstel gevoegde 'addendum bij de Nota geluidbeleid' vast te stellen. Er zijn vragen aangeleverd door de bewoners van de Bergerhof ten aanzien van het voorstel. Alle fracties wachten de beantwoording van de vragen af en bespreken dit in de fractie. Portefeuillehouder Van Hout begrijpt de vragen en wil deze vragen ook in het belang van de inwoners van Westervoort graag zorgvuldig beantwoorden. De fracties adviseren dat het voorstel nog niet rijp voor besluitvorming is. De aanleiding, noodzaak en consequenties van het voorgestelde besluit zijn onvoldoende inzichtelijk gemaakt. De door de inwoners gestelde vragen moeten ook eerst beantwoord worden. De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert het voorstel van de agenda van de raad te voeren.
9	**Burgerrondvraag** Er zijn geen opmerkingen of vragen.
10	**Rondvraag** Dhr. Tap (CDA) vraagt wat de stand van zaken is rondom het project Fliere fluiter, zijn er mogelijkheden om de ontwikkelaar in beweging te brengen. Portefeuillehouder Pennekamp geeft aan dat er ontwikkelingen zijn en dat het moment van bouwen dichterbij komt. Tot het moment dat de vergunningsaanvraag er ligt kan hij er verder nog niets over melden.
11	**Sluiting** De voorzitter bedankt allen voor de aanwezigheid en sluit de vergadering om 21.44 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Ruimte en Financien van 11 juni 2024.

De griffier,
M. Smits-Jansen

De voorzitter,
Mw. J.J. van Schuylenburg – Wieringa

Goedenavond leden van de raad en belangstellenden.

Ter bespreking ligt voor Gebiedsvisie Westervoort Noord.

Als bijlage is toegevoegd het Conceptplan Westervoort Noord.

De informatie avond bij Wieleman waren de tekeningen niet duidelijk

Er is dus gekozen voor het plan de Groene Lanen.

Bij het lezen van dit concept riep het toch wat vragen op.

In het voorgestelde plan zijn een aantal bestaande woningen opgenomen.

Op pagina 14,26 ,28 zijn deze wel ingetekend,

Op pagina 16,18,22,32, 37, 39,41, 43 zijn deze niet ingetekend of als bomen, water of ?

Op pagina 35 staan we voor de helft. Wordt onteigening voor Brouwerslaan 6/8 overwogen?

De bestaande woningen in het plangebied Westervoort Noord blijven behouden. Aankoop door de gemeente en eventuele onteigening zijn niet aan de orde.

Bij deze woningen is na de informatie avond een verzoek gedaan voor grondonderzoek.

Wat was het doel om dit te willen doen bij de woningen Brouwerslaan 3, 5 , 6 en 8..

Hierover is eerder contact geweest met mevrouw van der Zouwen: "*Bureau Inventerra inventariseert op dit moment welke gegevens er reeds beschikbaar zijn zoals eerder uitgevoerde bodemonderzoeken en het gebruik van het gebied. Om uit te sluiten dat er vanuit een aantal particuliere percelen consequenties zijn voor het later uit te voeren bodemonderzoek willen zij deze percelen in dit stadium graag bekijken. Uitgangspunt is dat daar geen activiteiten plaatsvinden die mogelijk tot bodemverontreiniging leiden maar die aanname onderbouwen we graag met een locatiebezoek. Nogmaals, er is dus geen sprake van een feitelijk bodemonderzoek maar alleen een visuele inspectie.*"

De motivatie bij dit verzoek was omdat deze woningen aan het plan grensde.

Hoe worden deze woningen betrokken bij de verdere ontwikkelingen en wat is de motivatie geweest om deze woningen in het plan mee te nemen en deze niet buiten het plan te laten, zoals de erven aan de IJsseldijk en Hamersestraat.

De woningen aan de Brouwerslaan worden gerekend tot het woonmilieu "Erven langs de IJsseldijk" en worden niet betrokken bij de planvorming, althans uitgangspunt is dat de bestaande woningen gehandhaafd blijven. Hoe de ontsluitingsstructuur precies gaat lopen en of dat consequenties heeft voor de bestaande Brouwerslaan is op dit moment nog onderwerp van studie. Na de zomer wordt hierover een speciale informatiebijeenkomst georganiseerd voor de betrokken bewoners van IJsseldijk en Brouwerslaan.

Op de legenda die erbij staat is geen duidelijke aanduiding te vinden.

Tot welke groep worden de bewoners van de Brouwerslaan gerekend, bij de lintbebouwing Dorpstaat/Hamerstraat of erven IJsseldijk.

De tekening op blz. 41 van de gebiedsvisie wordt zodanig aangepast dat ook de nummers 6, 8 en 10 binnen de “Erven langs de IJsseldijk” vallen.

Worden de bewoners tussen de IJsseldijk en Hamersestraat nog verder betrokken bij de ontwikkeling van dit gebied omdat de klankbordgroep hierover geen mededelingen mag doen . En wij ons daardoor niet vertegenwoordigd voelen. Op welke manier representeert de klankbordgroep ons als bewoners?

Met de leden van de klankbordgroep (KBG) is afgesproken dat zij op persoonlijke titel deelnemen aan de KBG. Het doel van de KBG is dat de plannen die worden gepresenteerd al een eerste toetsingsronde en verbeterslag hebben gehad voordat ze aan een breder publiek worden gepresenteerd. In de KBG hebben twee bewoners van de Brouwerslaan zitting, maar zij zijn dus geen vertegenwoordigers van de andere bewoners. Het is altijd mogelijk om als individuele belanghebbende apart (dus buiten de reguliere participatiemomenten) een afspraak met de gemeente te maken over de plannen en te bespreken welke impact deze hebben op de persoonlijke situatie. Na de infoavond in Juni 2023 is dit aanbod ook gedaan aan mevrouw van der Zouwen en dit aanbod staat nog steeds.

Kunt u hier nu antwoord op geven en op een later moment tevens bevestigen op schrift, zodat ik het ook nog eens kan nalezen.

In de notulen van de klankbordgroep 20 februari 2024 geeft de ambtenaar aan “plannen Westervoort Noord zijn niet mogelijk zonder doortrekken A15” Op welke manier zijn deze projecten aan elkaar gekoppeld?

Uit het eerder door bureau Goudappel verrichte verkeersonderoek blijkt dat de verkeersontsluiting van de nieuwe wijk goed mogelijk is zonder dat er op bijvoorbeeld de Hamersestaat/Dorpstraat onacceptabele drukte ontstaat. In het verkeersmodel dat hierbij gehanteerd wordt is de doortrekking van de A15 meegenomen omdat hier al een tracébesluit voor is genomen. Mocht de doortrekking A15 niet doorgaan dan dient het verkeersmodel aangepast te worden en is de verwachting dat de ontsluiting van ca. 600 woningen in Westervoort Noord problemen gaat opleveren op de nu al drukke Hamersestraat/Dorpstraat. Overigens zou dit dan ook grote consequenties hebben voor andere geplande woningbouwlocaties in de regio zoals Arnhem Oost.

14 mei 2024 spreektijd Gemeente Westervoort Commissie Ruimte en Financiën

Geachte voorzitter, college en commissieleden,

Ik wil graag gebruik maken van de mij geboden spreektijd.
Het betreft agendapunt 7: Gebiedsvisie Westervoort Noord.

Ik spreek op persoonlijke titel.

Graag wil ik duidelijk maken dat het verhuizen van de buitensportverenigingen nog lang niet aan de orde is. Wellicht helemaal niet zal gebeuren. Hier wordt veel te lichtzinnig mee omgegaan en de buitensportverenigingen mogen geen speelbal van de politiek worden.

Ik heb vaker gebruik gemaakt van spreektijd. Dat is al een paar jaar geleden en ging over de bouw van een nieuwe locatie voor basisschool De Brug. Er zou een multifunctioneel gebouw achter het zwembad worden gebouwd, maar dat kon blijkbaar niet doorgaan wegens bezwaren van omwonenden. Helaas heeft hetgeen ik toen gezegd heb, helemaal niets uitgehaald. We weten allemaal dat er een nieuw schoolgebouw is neergezet. Dus geen multifunctioneel gebouw. Diverse Westervoortse verenigingen zouden van dat nieuwe gebouw gebruik kunnen maken, maar dat ging dus niet door. De verenigingen konden zelf een oplossing verzinnen.

Door het besluit van de gemeente over de bouw van Basisschool De Brug, ben ik nu zeer sceptisch wat er daadwerkelijk gaat gebeuren met de buitensportverenigingen. We lezen allemaal in de media dat in Westervoort alle buitensportverenigingen moeten wijken voor woningbouw. Deze verenigingen moeten maar naar Duiven. Blijkbaar heeft Gemeente Westervoort wederom lak aan de belangen van Westervoortse verenigingen. Gemeente Westervoort jaagt de buitensportverenigingen het dorp uit. En als Westervoort Noord is volgebouwd, is er ook nooit meer plaats voor buitensport in Westervoort.

Over de andere buitensportverenigingen weet ik niet veel, maar ik weet wel dat Sportclub Westervoort heel erg met de bewoners van Westervoort verbonden is. Veel van deze bewoners vinden het helemaal niets dat Sportclub Westervoort het dorp uitgaat. Dit gaat ten koste van veel meer activiteiten en initiatieven binnen Westervoort dan alleen maar voetbal. Sportclub Westervoort heeft een enorme maatschappelijke betrokkenheid.
En waar blijft de identiteit van de sportclub als deze eenmaal in Duiven is gevestigd?
En wat gebeurt er op termijn?
Een fusie met DVV? Of beter gezegd: een overname door DVV?
Dan voetbalt iedereen in een oranje shirt en is de identiteit van Sportclub Westervoort helemaal verdwenen.
De grote maatschappelijke functie van Sportclub Westervoort voor de bewoners van Westervoort verdwijnt dan. Dat is een heel erg groot gemis voor talloze bewoners van Westervoort. De bewoners waaraan Gemeente Westervoort dienstbaar moet zijn.
Ja, de verhuizing van Sportclub Westervoort is een beslissing waar veel emotie bij komt kijken.

Ik ben lid van Sportclub Westervoort. Ik ken de statuten van deze vereniging.
Besluiten aangaande registergoederen, hebben een voorafgaande goedkeuring van de algemene ledenvergadering nodig. De leden van Sportclub Westervoort dienen dus eerst met een verhuizing in te stemmen. Er heeft hierover nog geen stemming plaatsgevonden. Dat kan ook helemaal nog niet.
Er is nog veel te veel onduidelijk:

- Is het financieel haalbaar voor Sportclub Westervoort? Dus kan de vereniging de exploitatie van een nieuwe accommodatie bekostigen?
- Kan Gemeente Westervoort een accommodatie die aan de eisen van deze tijd voldoet wel betalen? Welke garantie krijgt Sportclub Westervoort daarvoor? Een bankgarantie van € 5 miljoen is dan niet meer dan normaal.
- Welke rol speelt Gemeente Westervoort nog voor Sportclub Westervoort als deze eenmaal in Duiven is gevestigd?
- En wat gaat er met AVW gebeuren? Een fusie tussen Sportclub Westervoort en AVW is nog lang niet in zicht of zal er wellicht helemaal niet komen.
- En wat als Gemeente Duiven nog maar één voetbalvereniging in het dorp wil, in plaats van drie? Wie gaat dit immers allemaal betalen?

De verhuizing van Sportclub Westervoort is dus niet alleen maar emotie, maar ook zakelijke kant is erg belangrijk. Denk aan financiële zaken en niet te vergeten de toekomstige organisatie van de verenigingen.

Gemeente Westervoort is nu aan zet om duidelijkheid te geven aan de leden van de vier buitensportverenigingen. Dan kunnen de besturen van deze verenigingen uitleg geven aan hun leden en een stemming hierover organiseren.
Ik voorzie nog geen positieve uitkomst.

Daarnaast spelen nog tal van problemen, bijvoorbeeld de hogedruk gasleiding. Deze loopt onder het complex van Sportclub Westervoort door. Dat maakt woningbouw welhaast onmogelijk op die locatie.

Waarom wordt niet besloten om juist op de huidige locatie een geweldig sportcomplex te bouwen waar alle bewoners van Westervoort trots op zijn en wat een grote uitstraling in de regio heeft.
Hoe mooi zou het zijn als de buitensport niet het dorp wordt uitgejaagd, maar dat de buitensport juist een grote impuls krijgt in het dorp. Sportclub Westervoort leeft enorm bij veel Westervoorters.

Een mooi sportcomplex dat voldoet aan de eisen van deze tijd, waar volop gesport wordt door de Westervoorters en mensen uit de regio. Dat is toch veel mooier dan Westervoort Noord volproppen met woningen. Zoveel woningen dat het wonen er niet fijn is en dat er vrijwel geen ruimte meer is voor de bewoners om te recreëren?
Waarom moet er binnen Gemeente Westervoort zo veel gebouwd worden, als de bewoners er vrijwel niets kunnen doen?

Er zijn talloze gemeenten in de regio die echt ruimte hebben om te bouwen, Westervoort heeft dat niet. Waarom dan toch alles vol bouwen in Westervoort, ten koste van de

buitensport en de grote maatschappelijke functie die deze verenigingen binnen Westervoort hebben?

Er is al een alternatief plan voor Sportclub Westervoort ingediend, maar daar is helemaal niet meer op teruggekomen. Waarom niet?

Dank u voor uw aandacht en ik hoop dat u echt iets gaat doen voor de buitensportverenigingen en deze in Westervoort houdt.

Ries Kniest

Geachte raadsleden, geachte voorzitter,

Ik sta hier vanavond namens Natuurmonumenten; een landelijke vereniging die de belangen van de natuur behartigt namens 922.000 leden, vrijwilligers en donateurs. Met veel plezier beheren wij diverse natuurgebieden in heel Nederland, waaronder ook de Driegaarden in uw gemeente Westervoort.

Vanavond buigt u zich over de gebiedsvisie Westervoort Noord. Een ambitieus plan voor de ontwikkeling van een woonwijk met 600 huishoudens, tegen de grens van ons natuurgebied de Driegaarden.
Voorzitter, laat ik één ding voorop stellen; Natuurmonumenten is niet tegen woningbouw. Westervoort heeft zoals veel gemeenten in Nederland een uitbreidingsopgave, en die erkennen wij. Maar wij maken ons wel zorgen over de impact die deze ontwikkeling gaat hebben op de natuur, gelet op het voorkeursalternatief zoals die nu in de gebiedsvisie is uitgewerkt. In het ontwerp Groene grens ziet u weliswaar groene en blauwe zones met pijlen, maar deze zijn grotendeels ingetekend in bestaand natuurgebied, dat eigendom is van Natuurmonumenten (vanaf pag 32). Ergo; er komt qua natuur nauwelijks iets bij.
Terwijl de titel Groene grens impliceert dat een mooie groene overgangszone wordt gecreëerd, laat de tekening nu eigenlijk een harde grens zien van bebouwing tegen bestaande natuur.

De kleiputten hebben door het rustige en afgeschermde karakter een belangrijke functie als rust- en broedplaats voor diverse (water)vogels en vleermuizen. Ook heeft het gebied een belangrijke ecologische link met het naastgelegen natura2000 gebied Rijntakken – Uiterwaarden IJssel .

Voorzitter, 600 huishoudens die hier gaan recreëren, de hond uitlaten, hardlopen, jongeren die chillen, over het snelfietspad racen, dit alles heeft grote impact op een natuurgebied waar vogels nu in alle rust kunnen broeden, en er slechts een enkele wandelaar passeert.
Een harde grens van wonen aan natuur vergroot deze negatieve impact, door een intensivering van verstoringsfactoren als licht, geluid, zwerfafval en verkeersbewegingen. Hierdoor gaat de kwaliteit van het natuurgebied per saldo achteruit.

Het plan zou wat ons betreft beter worden met aanzienlijke bufferzones van rust en ruimte, met opgaande vegetatie zodat visuele en geluidsverstoring wordt gedempt. Daarnaast vragen we om voldoende recreatiemogelijkheden in de wijk zelf, zodat we de bestaande natuurkwaliteit kunnen versterken of op z'n minst houden zoals die is.
De ecologische paragraaf toont weliswaar een aantal groene ambities, maar deze zijn niet complementair aan de natuurwaarden in ons gebied, en niet haalbaar in een strook van 15 meter. Het aanbod van onze ecoloog om mee te denken over een realistisch ontwerp dat bijdraagt aan versterking van de natuurwaarden is helaas nog niet verzilverd. Daardoor ligt er nu een visie die niet goed doordacht is als het gaat om natuurkwaliteit.

Dan is er nog de hoogbouw. In de klankbordgroep heeft Natuurmonumenten zich meermaals duidelijk uitgesproken tegen hoogbouw in Westervoort Noord. Zowel voor de locaties langs de kleiputten, als bij de entree en langs de IJssel hebben wij bezwaren; het levert optische verstoring voor vogelsoorten, geeft schaduwwerking, geluidsverstoring en blokkeert aanvliegroutes van vogels. Desalniettemin heeft het college gemeend dat deze – en de overige bezwaren van de KBG - niet zwaar genoeg wegen en zijn 3 locaties aangewezen die vanuit stedenbouwkundig oogpunt geschikt zijn voor hoogbouw.
Voorzitter, ik vraag de raad om dit besluit niet alleen stedenbouwkundig maar integraal af te wegen; en stel daarbij de vraag; wat voegt hoogbouw toe aan deze wijk? Het leidt namelijk niet automatisch tot meer woningen, gelet op de extra openbare ruimte die de ontwerper kwijt is aan het realiseren van parkeerruimte en speelvoorzieningen. Zo kwam het ontwerpteam in de conceptvisie zónder

hoogbouw kwam eveneens tot 600 woningen. Dus waarom koste wat kost hoogbouw toevoegen met een negatief effect op de natuur en het dorpsgevoel van de huidige inwoners

Voorzitter, het college én de raad willen een groene wijk realiseren met een plus voor de biodiversiteit. Laat ik daarom afsluiten met de oproep aan uw raad tot een aanpassing aan het raadsvoorstel; laat de hoogbouw weg en zet bij de uitwerking van de gebiedsvisie voorop dat er extra groen wordt toegevoegd zodat de bestaande natuurkwaliteit erop vooruit gaat ipv achteruit.

Dankuwel voor uw aandacht

Griffie gemeente Westervoort

Lijst van aandachtspunten commissie- en raadsvergaderingen

behorend bij de raadsvergadering van 17 juni 2024 – versie 3

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
41.	04-11-2022	**Wegenareaal**	Kaper	<u>Aangenomen motie 4 juli 2022:</u> Verzoekt het college: - Te onderzoeken op welke wijze het wegenbeheer zo efficiënt mogelijk plaats kan vinden, zowel intern als extern; - Hiervoor € 10.000,- beschikbaar te stellen uit de algemene reserves. - De uitkomsten van dit onderzoek terug te koppelen aan de Raad.
	13-10-2022			Voorgesteld wordt om de uitwerking van de motie wegenareaal van juli 2022 te betrekken bij het opstellen van het integrale beheerplan. Dit beheerplan zal als uitvloeisel van het IBOR worden opgesteld en per discipline (wegen, groen, bomen etc.) specifieke onderdelen bevatten. Werkproces/beheercyclus/prioriteiten zijn onderdeel van het beheerplan en passen naadloos bij de motie. Nadat het IBOR naar verwachting begin 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld, start het opstellen van het integrale beheerplan. Uitvoering van de motie voordat het beleid is vastgesteld wordt afgeraden vanwege het risico dat het niet op elkaar aansluit. Een beheerplan maakt onderdeel uit van de drietrapstrategie beleid-beheer-onderhoud.
	16-11-2023			De bestuurlijke vaststelling van het IBOR beleidsplan is vertraagd. Hierdoor is het proces voor het integrale beheerplan uitgesteld. Het IBOR zal naar verwachting **eind Q1/begin Q2 van 2024** ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.
	18-04-2024			Vaststelling IBOR 22 april 2024. Dit betekent dat daarna het proces voor een beheerplan kan worden opgestart. De uitvoering van de motie wegenareaal zal waarschijnlijk niet meer haalbaar zijn voor eind 2024.

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
49.	07-11-2022	**Motie Integrale Visie Duurzaamheid**	Kaper	Aangenomen motie raad 7 november 2022: Draagt het college op om: 1. Uiterlijk juli 2023 een integrale visie op duurzaamheid tot het jaar 2030 aan de raad voor te leggen; 2. De visie te ontwikkelen met de capaciteit en financiële middelen die in de programmabegroting 2023-2026 opgenomen zijn; 3. In de visie in ieder geval de volgende onderwerpen te uit te werken, en daarmee ook de aanbevelingen van de Rekenkamer: o Algemene visie op duurzaamheid in zijn totale context; o Uitwerking van de algemene context in thema's en sub thema's; o SMART ambities en doelstellingen tot en met 2030; o Een routekaart die in elk geval concreet voorziet in een activiteitenplanning tussen medio 2023 tot medio 2026; o Een integrale en eenduidige communicatie en participatie aanpak; o Duiding over de samenhang met bestaand beleid; o Een monitoringsinstrument (dashboard) om voor de raad op te sturen.
	12-12-2022			Hier wordt door de afdeling uitvoering aan gegeven.
	27-11-2023			De werkgroep Duurzaamheid heeft op 6 september en 27 november 2023 duurzaamheid en energietransitie besproken.
	27-11-2023			Op 19 februari 2024 is de volgende bijeenkomst van de werkgroep Duurzaamheid om tot een integrale visie duurzaamheid inclusief monitoringsinstrument te komen.
	22-04-2024			Wethouder Derksen zegt toe dat de uitvoering van de motie voor de zomer 2024 uitgevoerd zal worden.
	21-05-2024			Een eerste aanzet van een dashboard is tijdens de bijeenkomst werkgroep Duurzaamheid besproken, opmerkingen worden daar waar mogelijk meegenomen in de definitieve versie

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
59.	03-07-2023 18-12-2023 18-04-2024	**Taakstelling Gemeenschappelijke regelingen (8G)**	Pennekamp	<u>Aangenomen motie raad 3 juli 2023:</u> draagt het college op om: - In gesprek te gaan met de gemeenschappelijke regelingen over de taken en financiering daarvan van de gemeenschappelijke regeling vanuit het taakstellende uitgangspunt dat dit moet leiden tot een kostenreductie bij elk van die gemeenschappelijke regelingen van tenminste 3 % ten opzichte van het niveau 2024. - De raad over de voortgang en uitkomsten van deze takendiscussie te informeren in het **voorjaar** van **2024**. Er is namens de gemeenten regio Arnhem een brief gezonden naar de relevante Gemeenschappelijke Regelingen. (18/12 per mail naar raad- en commissieleden verzonden + lijst ingekomen stukken raad 29 januari 2024) Er zijn verschillende reacties ontvangen van de verbonden partijen variërend van inhoudelijk en procesmatig. Regionaal vindt afstemming plaats over de gewenste antwoorden en vervolgacties. Doel is in de voorjaarsnota nadere inhoudelijke informatie hierover te kunnen verschaffen. <u>Wethouder Pennekamp</u> is in gesprek in de regio.
63.	25-09-2023	**Motie Achterse Weide in Woonvisie**	Kaper	<u>Aangenomen motie raad 25 september 2023:</u> Draagt het college op om: - De locatie Achterse Weide toe te voegen aan de Woonvisie van Westervoorts, vastgesteld d.d. juni 2021, als toekomstige bouwlocatie voor woningen; - op een door het college te bepalen geschikte termijn te starten met het ontwikkelen van een visie op bouwen op deze locatie en deze visie aan de Raad voor te leggen en zorg te dragen dat huidige woningbouwprojecten door toevoeging van deze locatie geen vertraging opleveren - De omwonenden bij die visievorm te betrekken en daartoe voorafgaande aan de visievorming een participatieplan op te stellen en aan de raad voor te leggen.

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
	18-04-2024			Op dit moment zijn er geen concrete plannen bekend.
64.	23-10-2023 14-05-2024	**Regioarrangement Groene Metropoolregio**	Kaper	De raad **per kwartaal** informeren over wat er speelt en wat dit betekent voor de Liemers. Het regioarrangement wordt op dit moment vertaalt in een uitvoeringsagenda Groen-Blauw raamwerk en landelijk gebied met een gebiedsgerichte aanpak. Voor de Liemers worden 3 belangrijke opgaven benoemd: Het Broek, de ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven, Duiven en Zevenaar en Zevenaar en Didam en de ontwikkeling van de Gelderse Poort (relaties met IRM en PAGW).
65.	06-11-2023

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
				beleidsvormend traject starten. Deze komt de **tweede helft van 2024** naar de raad.
66.	06-11-2023 16-11-2023	**Afvalscheiding**	Kaper	<u>Aangenomen motie raad 6 november 2023:</u> Draagt het college op om: - Er voor te zorgen dat in de presentatie van de inzamelresultaten van het kalenderjaar 2023 (en latere jaren) het effect van afvalscheiding op (vermindering van) CO2 uitstoot wordt opgenomen; - Er voor te zorgen dat het effect van het 1x per week inzamelen van de GFT container op de hoeveelheid GFT/Keukenafval in de restafvalcontainer wordt opgenomen in de presentatie van de inzamelresultaten, voor het eerst in de rapportage over het kalenderjaar 2023. Dit om te kunnen met of het gestelde doel van < 15 kg/inwoner is bereikt. Het peiljaar voor de hoeveelheid van dat afval is 2020. De gevraagde informatie wordt opgenomen in de evaluatie van de inzamelresultaten (**medio 2024)**
68.	29-01-2024	**Westervoort Centrum [tussenstap**	Kaper	<u>Aangenomen motie raad 29 januari 2024:</u> De raad draagt het college op: om een tussenstap in het proces toe te voegen waarin minimaal 3 scenario's met een grove indeling van belangen en functionaliteiten gepresenteerd worden, waaruit de raad een keuze kan maken voor een definitief uit te werken ontwerp.
69.	29-01-2024	**Westervoort Centrum - Participatie**	Kaper	<u>Aangenomen motie raad 29 januari 2024:</u> Draagt het college op een voorstel te doen om ten aanzien van de participatie te experimenteren, daarbij ook jongeren actief te betrekken en zo nodig en betaalbaar, externe begeleiding aan te trekken om het proces goed in te richten en uit te voeren. Waarbij meegegeven wordt dat de financiering van externe inhuur mogelijk uit de daarvoor bestemde subsidie gelden kan komen.
70.	29-01-2024	**Duurzaamheidslening**	Kaper	<u>Aangenomen motie raad 29 januari 2024:</u> Draagt het college op om: in de voorjaarsnota juli 2024 met een voorstel te komen met een voor het totaal bedrag van €100.000 ten laste van het klimaatbudget, voor een rentekorting van 1% voor inwoners met een inkomen boven de €60.000 die een lening afsluiten bij het warmtefonds.

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
71.	19-06-2024

Nr.	Datum	Onderwerp	Portefeuille-houder	Stand van zaken
Realisatie & Beheer				
Ruimte, Samenleving en Ontwikkeling				
Financiën en Belastingen				
Informatiemanagement, bestuursondersteuning en projecten				
74	27-05-2024	**Gebiedsvisie Westervoort Noord – Fietsroute**	Pennekamp	Aangenomen motie 27 mei 2024: Draagt het college op: Bij de verdere uitwerking in het Stedenbouwkundig plan in samenhang met de (aankomende) mobiliteitsvisie en het mobiliteitsplan te onderzoeken of een doorgaande fietsroute tussen de IJsseldijk en de (geprojecteerde) snelfietsroute in Westervoort Noord kan worden gerealiseerd en niet langs de kleigaten en deze -bij een positieve uitkomst van het onderzoek- in het Stedenbowkundig plan te projecteren.
Afgehandeld – kan van de lijst af				
72.	22-04-2024 16-05-2024	**Wet Goed Verhuurderschap**	Van Hout	Burgemeester Van Hout geeft aan dat het college met een reactie komt op de nog openstaande vraag over communicatie naar inwoners over het meldpunt goed Verhuurderschap. Bij het instellen van het meldpunt voor de wet goed Verhuurderschap is geen actieve communicatie gedaan, wel is er een stuk gezet op de website bij het meldpunt.’

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Toestemming tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

---

Zaak- & documentnr. : Z/23/116728 201658986
Portefeuillehouder : A.J. van Hout

Opsteller : W. van der Veen
Afdeling : IBP
Telefoonnr: 3058

Samenvatting
Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd met als doel de democratische legitimatie en kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. Een aantal wijzigingen is direct in werking getreden. Voor een aantal andere wijzigingen geldt een implementatietermijn van 2 jaar.

Het ontwerpbesluit tot wijziging is eind 2023/ begin 2024 voor zienswijze voorgelegd aan alle raden. Dat heeft niet geleid tot aanpassingen. In deze tweede ronde wordt aan de gemeenteraden gevraagd om toestemming te geven voor de definitieve wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De Groene Metropoolregio koerst op een gewijzigde regeling per 1 juli 2024.

Beslispunten
1. Toestemming te geven aan het college tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)

Aanleiding
Tijdens de raadsvergadering van 29 januari jongstleden heeft u kennis genomen van het voornemen tot het wijzigen van de regeling van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr art.1 onder 3) bent u in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. U heeft besloten om geen gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Van de 18 gemeenten hebben 3 deelnemers een zienswijze ingediend. Deze zienwijze hebben geen aanleiding gegeven tot een inhoudelijke aanpassing.

Aansluitend heeft het Algemeen Bestuur (AB) van de GMR besloten tot het vaststellen van de concept wijziging van de regeling. Deze wordt nu aan u voorgelegd met het verzoek om toestemming te geven aan het AB tot het vaststellen hiervan.

In bijlage treft u de ‘was-wordt’ lijst van de regeling alsook de regeling in zijn geheel, de reactienota op de zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten en de samengevoegde reacties hiervan.

Deze procedure tot herziening van de GR ziet niet op het proces tot uittreding van Montferland. De uittreding vraagt een eigen traject. Een voorstel voor de herziening loopt parallel.

Planning
Nadat alle raden hun toestemming hebben gegeven, besluit het AB tot het vaststellen van de gewijzigde regeling. De gewijzigde regeling wordt conform gepubliceerd en treedt bij publicatie in werking

Beoogd effect
Doel is de regeling aan te passen aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en daarmee de democratische legitimatie en kade stellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen.

Argumenten
1.1 Door de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is aanpassing van de regeling van de GMR nodig. Daarbij is ook het uitredingsverzoek van de gemeente Montferland meegenomen. In bijgaande zienswijzenota is een voorstel voor een inhoudelijke reactie opgenomen. Het voorstel is om geen veranderingen aan te brengen met uitzondering van een opgemerkte omissie in het oorspronkelijke voorstel. Hierbij kan de gewijzigde regeling worden vastgesteld.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Financiële paragraaf
Het wijzigen van de regeling heeft geen financiële gevolgen.

Relatie met het herstelplan (alleen voor Westervoort)
Het wijzigen van de regeling heeft geen financiële gevolgen

Participatie en communicatie
Het voorstel tot wijziging van de regeling is voorgelegd aan alle raden van de deelnemende gemeenten. Uit hun reacties dan wel het besluiten tot het niet indienen van een zienswijze blijkt dat de voorgestelde regeling een breed draagvlak heeft.

Na vaststelling van het besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling volgt een bekendmaking hiervan, waarmee de gewijzigde regeling van kracht wordt.

Duurzaamheid (alleen voor Westervoort)
De Groene Metropoolregio werkt door middel van het uitvoeren van een opgave-agenda aan een duurzame regio.

Intergemeentelijke samenwerking
De GMR is een gemeenschappelijke regeling en heeft 17 deelnemende gemeenten.

Bijlagen

2016589000 raadsbesluit

201658979 was wordt lijst GMR
201658980 zienswijze rapport definitief
201658981 wijzigingsbesluit na zienswijze
201658982 beslisdocument algemeen bestuur herziening gemeenschappelijke regeling
201658984 besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling
201658985 ontwerp gemeenschappelijke regeling GMR

Westervoort, 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

mr. M.H. Kranenburg	drs. A.J. van Hout
secretaris (loco)	burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/23/116728/201659000

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Samenvatting

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd met als doel de democratische legitimatie en kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. Een aantal wijzigingen is direct in werking getreden. Voor een aantal andere wijzigingen geldt een implementatietermijn van 2 jaar.

Het ontwerpbesluit tot wijziging is eind 2023/ begin 2024 voor zienswijze voorgelegd aan alle raden. Dat heeft niet geleid tot aanpassingen. In deze tweede ronde wordt aan de gemeenteraden gevraagd om toestemming te geven voor de definitieve wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De Groene Metropoolregio koerst op een gewijzigde regeling per 1 juli 2024.

De raad besluit

1. Toestemming te geven aan het college tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

Was	Wordt
Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. 3. *Het reglement van orde van het algemeen bestuur bevat bepalingen van de wijze waarop deze inlichtingen worden verstrekt*.	**Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. **3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt** **4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.** **5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.**
Nieuw artikel	**Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden** **Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.**

Artikel 30 Begroting	**Artikel 30 Begroting**
1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.	1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.	2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.	3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.	4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en **de regionale agenda** naar voren brengen. **5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.**
5. Het algemeen bestuur stelt de begroting *tijdig* vast.	**6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.**
6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.	7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.	8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.	9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over *de rekening* naar voren brengen. *Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling*. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.	**Artikel 31 Jaarrekening** 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze **over de voorlopige jaarrekening** naar voren brengen. **Hiervoor geldt een termijn van acht weken.** Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Artikel 33 Toetreding en uittreding 1. Een gemeente kan toe- *of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad*. 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. *3. De toetreding gaat in met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de regeling aan Gedeputeerde Staten is toegezonden.* 4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toe- *of uit*treding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- *of uit*treding. 5. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de *in lid 2* genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.	**Artikel 33 Toetreding** **1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.** **2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding**. **Artikel 33a Uittreding** 1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. **De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.** 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen **3.** Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de **in het tweede lid** genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling **4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.** **7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de**

	beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden. **8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.** **9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.** **10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** **11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** 12. **De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder**

	meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).
Nieuw artikel	**Artikel 33b** **De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid.**

Artikel 36 Duur van de regeling 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden.	**Artikel 36 Duur van de regeling** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. **2.** Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van **het jaar voor** het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden**. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.**
Artikel 37 Toezending en bekendmaking De gemeente Overbetuwe is belast met de *toezending van deze regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de provincie Limburg en maakt de regeling tijdig bekend* zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.	**Artikel 37 Toezending en bekendmaking** De gemeente Overbetuwe is belast met de **bekendmaking van de regeling** zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

27 maart 2024

Geachte leden van het college en de raad,

In verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) moet ook de Gemeenschappelijke regeling van de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen (h.o.d.n. Groene Metropool Regio) worden aangepast. Op 6 maart 2023 vond vanuit de GMR een webinar plaats voor alle raden waar tekst en uitleg is gegeven over de wijzigingen en vragen konden worden gesteld. Vervolgens zijn op 27 maart 2023 informatiesessies georganiseerd voor de gemeenteraden in de regio Arnhem en parallel in het Rijk van Nijmegen. Daar is de wijziging van de regeling, en de keuzes die hieraan ten grondslag liggen, inhoudelijk besproken. Er zijn toen wensen vanuit de raden geïnventariseerd.

Dit proces heeft uiteindelijke geleid tot een concept wijzigingsvoorstel dat op 18 december 2023 aan de gemeenten is gezonden, zodat de gemeenteraden de gelegenheid kregen een zienswijze te geven. Een drietal raden van de deelnemende gemeenten hebben een inhoudelijke zienswijze kenbaar gemaakt. In dit document wordt een reactie gegeven op die zienswijze.

Zienswijzeproces

In overeenstemming met de planning zijn de noodzakelijke zienswijzen door de gemeenteraden verstrekt.

In onderstaand schema treft u het overzicht.

	Gemeente	**Zienwijze Inhoudelijk?**	**Besluitvorming gemeenteraad**
1	Arnhem	**ja**	Raad 28 februari
2	Berg en Dal	Geen	Raad 8 februari
3	Beuningen	Geen	Raad 30 januari
4	Doesburg	Geen	Raad 21 december
5	Druten	Geen	Raad 25 januari
6	Duiven	Geen	Raad 27 februari
7	Heumen	Geen	Raad 1 februari
8	Lingewaard	Geen	*Brief 2 februari 2024*
9	Montferland	Geen	Raad 18 januari
10	Mook en Middelaar	Geen	Raad 1 februari
11	Nijmegen	Geen	Raad 31 januari
12	Overbetuwe	**ja**	Raad 20 januari
13	Renkum	Geen	Raad 31 januari
14	Rheden	**ja**	Raad 28 februari
15	Rozendaal	*nee*	*Raad 19 maart*
16	Westervoort	Geen	Raad 29 januari
17	Wijchen	Geen	Raad 1 februari
18	Zevenaar	Geen	Raad 28 februari

Omdat drie gemeenteraden een inhoudelijke zienswijze hebben gegeven, betekent dit dat, alvorens het besluitvormingsproces wordt voortgezet, het algemeen bestuur een oordeel geeft over de ontvangen zienswijzen. Het eindvoorstel wordt vervolgens aan de colleges aangeboden voor verdere besluitvorming.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Vervolgproces

- Maart/april2024: opstellen zienswijzenota en eventuele verwerking van de zienswijze door de GMR.
- Mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR.
- Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming wordt gevraagd.
- Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast.
-

Zienswijzen en reactie op de zienswijzen

Gemeente Overbetuwe

De raad verzoekt u om in het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volgende punten op te nemen:

1. *Dat de deelnemende raden vooruitlopend op de conceptbegroting voor het einde van het daaraan voorafgaande jaar (november/december) een kaderbrief ontvangen.*

   Reactie: Bij het opstellen van het informatieprotocol medio 2021, zijn raden in de gelegenheid gesteld een reactie op het concept-informatieprotocol in te dienen. Destijds is door enkele gemeente aangegeven dat een jaarlijkse kadernota c.q. duidelijke afspraken over het proces van de jaarlijkse herijking van de opgave, worden gemist.
   Ons inziens is het voor deze samenwerking passend dat er geen gebruik wordt gemaakt van het instrument kadernota (of een andere nota met uitgangspunten voor de begroting). Binnen de samenwerking van de Groene Metropoolregio staat immers het werken aan door de regio zelf geformuleerde opgaven centraal. Daarbij merken we op dat in het informatieprotocol is vastgelegd hoe het proces tot vaststelling van de regionale agenda verloopt. Tot slot kan worden opgemerkt dat het DB jaarlijks een financieel spoorboekje vaststelt, gebaseerd op de wettelijke bepalingen en de Gemeenschappelijke Regeling. Hierin staat ook opgenomen dat het DB jaarlijks, conform artikel 34b Wgr, de gemeenten tijdig informeert over de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen voor het komende jaar. Deze brief kunnen de gemeenten gebruiken in het eigen begrotingsproces.

2. *Dat de deelnemende raden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze op de kaderbrief in te dienen.*

   Reactie: Op de regionale agenda kunnen zienswijze naar voren worden gebracht. Dit volgt uit artikel 30 vierde lid van de regeling (en de betreffende bepalingen uit de Wgr).

3. *Dat de conceptbegroting vóór 1 april aan de raden wordt toegestuurd in plaats van de termijn van 15 april zoals in artikel 30, tweede lid van de regeling staat vermeld, zodat de zienswijze tijdig voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld en ingediend.*

   Reactie: *Zie voor de reactie hierop onder punt 5.*

4. *Dat om dezelfde reden voor de voorlopige jaarrekening dezelfde indieningstermijn wordt gehanteerd als voor de conceptbegroting (vóór 1 april) in plaats van de verwijzing in artikel 31, tweede lid van de regeling naar de termijn genoemd in artikel 34b van de Wgr (30 april). Gelijktijdige indienen van de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening maakt gelijktijdige behandeling van de stukken voor het zomerreces mogelijk. Dat de datum van 1 april voor de leesbaarheid wordt opgenomen in artikel 31, tweede lid van de regeling.*

   Reactie: Bij het opstellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling heeft een verwijzing naar de wet de voorkeur. Hierdoor hoeft de Gemeenschappelijke Regeling bij een (beperkte) wetswijziging niet ook te wijzigen. In de praktijk zijn er afspraken gemaakt in het jaarlijkse

financiële spoorboekje wordt - daar waar het kan – rekening gehouden met de wensen van de deelnemers.

5. *Dat voor de voorlopige jaarrekening een ruimere zienswijzetermijn wordt gehanteerd dan de gewijzigde termijn van 8 weken genoemd in artikel 31, derde lid van de regeling, omdat het geven van een zienswijze binnen 8 weken gelet op de gemeentelijke vergadercyclus niet haalbaar is. Dit geldt temeer als de indieningstermijn voor de voorlopige jaarrekening niet wordt gewijzigd. Het vervroegen van de indieningsdatum zoals hierboven onder 4 staat vermeld, biedt ruimte voor het hanteren van een ruimere zienswijzetermijn dan 8 weken.*

   Reactie: Wij realiseren ons dat de cyclus van zienswijze op financiële stukken van gemeenschappelijke regelingen altijd onder druk staat. Het creëren van ruimte voor de één gaat ten koste van ruimte voor de ander.
   Het moet voor het samenwerkingsverband mogelijk zijn om, na een zorgvuldige voorbereiding, over de concept stukken intern (in DB en AB) te besluiten, de zienswijzen te beoordelen en ter besluitvorming voor te leggen aan het DB en AB. Anderzijds moet het voor de deelnemende gemeenten mogelijk zijn om de concepten te beoordelen en de raden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen.
   Van belang daarbij is dat er niet te vroeg begonnen wordt met de voorbereiding, zodat actuele ontwikkelingen en cijfers (meevallers/tegenvallers) meegenomen kunnen worden. Ook is het van groot belang de vastgestelde stukken tijdig, zoals in de Wgr is vastgelegd, aan de provincie kunnen worden aangeboden. Wij proberen daar een goede middenweg in te vinden en gaan tijdig met de gemeenten in gesprek om dit proces zo soepel mogelijk te laten verlopen. De wijziging van de Wgr heeft voor wat betreft de begroting al meer ruimte gecreëerd.

6. *Dat in het kader van de actieve informatieplicht de agenda's en stukken van de vergaderingen van het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen voorafgaand digitaal via de griffies aan de raden wordt gestuurd zoals dat ook voor de aangesloten gemeenten gebruikelijk is op grond van de gemeentewet en de wet open overheid;*

   Reactie: Voor het AB is dit al geregeld in artikel 18, derde lid van de regeling. Voor het DB in het vijfde lid van dat artikel. Overigens volgt uit de Wet open overheid (Woo), vanaf het moment dat de betreffende bepaling in werking treedt, dat alleen de agenda en besluitenlijst van het DB openbaar gemaakt moet worden. Agenda's van DB-vergaderingen worden uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo). Dit is vergelijkbaar met de wijze waarop dit met colleges in de gemeenten gebeurt (zie ook de reactie bij de gemeente Rheden).

7. *Dat de raad jaarlijks middels een verslag wordt geïnformeerd over de klachtafhandeling zoals bedoeld in artikel 25 van de regeling. Deze informatieplicht kan worden opgenomen in artikel 25 van de regeling of in het informatieprotocol dat conform artikel 18, vierde lid van de regeling vooraf voor zienswijzen naar de raden wordt gestuurd.*

   Reactie: De ervaring van de afgelopen jaren is dat er niet of nauwelijks klachten ingediend worden bij de daarvoor aangewezen instantie over de Groene Metropoolregio. Een apart verslag maken streeft naar onze mening het doel voorbij. We hebben ervoor gekozen om de terugkoppeling van de klachtafhandeling op te nemen in het jaarverslag, zodat de deelnemers kennis kunnen nemen van de klachtafhandeling.

8. *Dat in artikel 33, achtste lid (uittreding) het woordje 'eveneens' wordt verwijderd en achter het zinsdeel "(afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave") wordt toegevoegd: "waaraan de uittredende gemeente deelneemt".*

   Reactie: zie hiervoor de reactie op de eerste kanttekening van de gemeente Rheden.

Gemeente Arnhem

Deze wijziging heeft als doel om de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. De keuzes en afwegingen die u gemaakt heeft om hier gevolg aan te geven maakt u voldoende inzichtelijk in de aanbiedingsbrief en de meegestuurde documenten. We hebben hier nog enkele opmerkingen over:

1. *In uw brief schrijft u onder het punt **1. Besluiten waarvan van de raad zienswijze wordt gevraagd** op pagina 2 het volgende:*

Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op louter interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het opnemen van een bepaling dat alle besluiten of besluiten "die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben" aan de raden worden voorgelegd, ligt daarom niet voor de hand. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij voorliggende gevallen ook doen.
Reactie Arnhem: We gaan er van uit dat u hiermee het volgende bedoelt. In de GR is geregeld dat de gemeenten geen bevoegdheden overdragen aan de GMR. Dit houdt in dat de gemeenteraden van de regiogemeenten sowieso zelf gaan over besluiten met een aanzienlijk politiek of financieel belang.

Reactie: Uw uitleg over de passage is correct.

2. *In uw brief schrijft u onder punt 2. **Inlichtingen aan de raden van de deelnemers** op pagina 3 het volgende:*

Ook zal het informatieprotocol voorafgaande aan de vaststelling, zie onder punt 1, voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. Hiermee wil het AB recht doen aan hetgeen in de wet staat vermeld, maar zich niet zo vastleggen dat nieuwe mogelijkheden van digitale verstrekking niet gebruikt kunnen worden in verband met een gedetailleerde bepaling in de regeling.
Reactie: We gaan er van uit dat u met de tweede zin het volgende bedoelt: U maakt de bepalingen niet te strikt maakt om ervoor te zorgen dat u straks ruimte heeft om ook op andere manieren dan nu gebruikelijk is informatie naar de raden te sturen, zonder dat u dan de regeling weer hoeft te wijzigen.

Mocht u deze punten anders uitleggen dan hierboven door ons geschetst, wilt u ons daar dan over informeren?

Reactie: Ook hier klopt uw uitleg. Door in een informatieprotocol vast te leggen hoe stukken worden verstrekt, hoeft de regeling niet elke keer te worden gewijzigd wanneer zich nieuwe (digitale) mogelijkheden aandienen om stukken te verstrekken (nu veelal IBabs) of wanneer nieuwe inzichten ontstaan over het verstrekken van stukken.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Gemeenteraad Rheden

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 27 februari 2024 besloten heeft een positieve zienswijze te geven op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen.

Met een viertal kanttekeningen:

- *Inzake de uittredingskosten ten laste van de uittredende gemeente constateren wij dat een deel van de oorspronkelijk opgesomde uittredingskosten lijkt te zijn vervallen. Dit betreft o.a. de kosten van onderzoeken en de kosten van de inzet van een onafhankelijk deskundige. Wij zouden graag dit lid van het artikel weer opgenomen zien.*

  Reactie: Dank voor scherpe blik. In het voorontwerp was er abusievelijk een artikellid weggevallen in artikel 33 dat wel in de uittredingsregeling stond. In het voorliggende ontwerp is dit artikellid er weer tussengevoegd:

  > "8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een Quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden."

- *De bijzondere positie van, en bijdrageverrekening met, de gemeente Mook en Middelaar verdient o.i. een nadere uitleg in de toelichting (bij artikel 29.3).*

  Reactie: De gewenste nadere uitleg staat los van de wijzigingen die we op grond van de Wgr moeten worden doorgevoerd. De onderbouwing is opgenomen in het Bedrijfsplan Groene Metropoolregio. Wij verwijzen hierbij naar de (Rhedense) gemeenteraadsvergadering van 24 november 2020.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat er alsnog de bepaling wordt opgenomen waarin staat dat alle besluiten die een aanzienlijk financieel of politiek belang hebben aan de raden vooraf dienen te worden voorgelegd en de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze te geven.*

  Reactie:
  Zoals eerder vermeld levert een analyse van de agenda van het AB op dat – naast dat het AB voortgang monitort, coördineert en faciliteert (art. 9 GR) – de raden van de deelnemers over de belangrijkste onderwerpen waar het AB over beslist, de gelegenheid krijgen een zienswijze in te dienen. Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de Gemeenschappelijke Regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij gevallen die zich daarvoor lenen ook doen, maar de meeste (inhoudelijke) besluitvorming vindt plaats binnen de deelnemende gemeenten zelf. Het opnemen van de door de gemeenteraad van Rheden gewenste bepaling brengt het risico met zich dat er ongewenste vertraging in de besluitvorming plaats gaat vinden. Overigens merken wij op dat dit vraagstuk in het voorafgaande proces met de gemeenteraden nadrukkelijk is geagendeerd. Het advies is geworden om de zienswijzeprocedure van een aantal specifiek benoemde besluiten te blijven/gaan hanteren. Dit advies hebben wij overgenomen.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat agenda en besluitenlijst van het Dagelijks Bestuur altijd digitaal beschikbaar worden gesteld aan de raad en openbaar worden gemaakt, tenzij er een zwaarwegend belang is om dat niet te doen (bijvoorbeeld wanneer er bij een aanbesteding strategische keuzes openbaar zouden worden gemaakt of wanneer het om persoonlijke details van medewerkers gaat).*

  Reactie:
  In artikel 18 vijfde lid van de regeling wordt geregeld hoe omgegaan wordt met de agenda en de besluitenlijst van het DB. Hierbij staat een verwijzing naar de Woo om, indien de actieve informatieplicht ontstaat, hieraan te voldoen. Gestart is om – zoals eerder aangegeven - agenda's van DB-vergaderingen uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo) op de website te publiceren. Het DB heeft ook besloten om voor de vastgestelde besluitenlijst, conform de inspanningsverplichting Woo, te gaan handelen voor zover er zich geen weigeringsgronden in het kader van de Woo voordoen.

Conclusie

Het algemeen bestuur dankt de deelnemende gemeenten voor hun zienswijze. Concreet hebben wij het voorstel aangepast door een achtste lid tussen te voegen (en de opvolgende leden te vernummeren) in artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling. Voor het overige hebben wij met onze reactie nader uitleg gegeven en ons standpunt over de ingebrachte zienswijzen toegelicht.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Overwegende dat:

- Op 1 juli 2022 de Wet gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd;
- De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen daardoor aanpassing behoeft;

gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

I Wijzigingen

A. Artikel 18, derde tot en met het vijfde lid komen als volgt te luiden:

' Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht**.'**

De toelichting wordt aangepast door na de eerste alinea in de toelichting op de artikelen 17 tot en met 20 de volgende tekst toe te voegen:
“Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.”

B. Na artikel 22 wordt een nieuw artikel toegevoegd, artikel 22a, dat als volgt komt te luiden:

“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.”

Met als toelichting:
“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.”

C. In artikel worden van artikel 30 het vierde en het vijfde lid gewijzigd en er wordt na het vijfde lid een nieuw zesde lid ingevoegd onder vernummering van de overige leden. Deze komen als volgt te luiden:”

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.”

D. Artikel 31, derde lid wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:
“ 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.”

E. Artikel 33 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

“Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.”

De toelichting op dit artikel wordt als volgt gewijzigd:
“Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd. In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat."

F. Na artikel 33 worden twee artikelen toegevoegd, die als volgt komen te luiden:
"**Artikel 33a Uittreding**

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.
9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.

12. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid."

De toelichting op artikel 33a luidt als volgt:
"Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan. "

G. Het tweede lid van artikel 36 wordt als volgt aangepast:
" 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast."

De toelichting op dit artikel komt te luiden:
"Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.
Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur.
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal (in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);

- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').”

H. Artikel 37 wordt als volgt aangepast:

” **Artikel 37 Toezending en bekendmaking**

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.”

II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Tweede wijziging Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen 2023.

BESLISDOCUMENT
algemeen bestuur

Vergaderdatum	10 april 2024
Onderwerp	Herziening Gemeenschappelijk Regeling a.g.v. wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Portefeuillehouder	Bruls
Opsteller	Henk van den Berg

GEVRAAGD BESLUIT

Kennisnemen van de ontvangen zienswijzen en de voorgestelde reactie namens het DB.

TOELICHTING

In uw vergadering van 29 november jl. bent u geïnformeerd over de gevolgen van de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) voor *onze* gemeenschappelijke regeling (GR). Voor een zestal onderwerpen is het advies van de ambtelijke werkgroep overgenomen. Vervolgens is het wijzigingsvoorstel aan de 18 colleges toegezonden om de voorgeschreven stappen te zetten.

Proces
Door de 18 colleges is aan de gemeenteraad verzocht een zienswijze kenbaar te maken. Drie gemeenteraden hebben dit gedaan t.w. Arnhem, Rheden en Overbetuwe. De zienswijzen zijn aan de GMR aangeboden. Dit betekent dat het bestuur zich dient te buigen over een reactie op de zienswijzen.
In bijgaande zienswijzenota is een voorstel voor een inhoudelijke reactie opgenomen. Het voorstel is om **geen** veranderingen aan te brengen met uitzondering van een opgemerkte omissie in het oorspronkelijke voorstel. M.a.w. de ontvangen zienswijzen geven geen aanleiding tot een inhoudelijke aanpassing van het eerdere voorstel.

Door twee zienswijzen is aandacht gevraagd voor openbaarheid van de agenda en besluitenlijst van het DB, verwijzend naar de actieve informatieplicht in de Wet open overheid (WOO). Formeel is dit tot op heden nog een inspanningsverplichting. Wij hebben besloten te starten met het (tijdig) openbaar maken van de agenda op de website (via IBabs) en, zodra de processen zijn ingericht, de vastgestelde besluitenlijst openbaar te maken op de website. Op het punt van de implementatie van de WOO dient het regiobureau nog enkele stappen te zetten.

Planning
De wetgever vraagt de gemeenten de herziening van alle gemeenschappelijke regelingen voor 1 juli 2024 af te ronden. Door de projectgroep Rijk van Nijmegen is een planning opgesteld voor de te doorlopen processtappen. Deze planning is onder druk komen te staan door de ingediende zienswijzen. Toch is het haalbaar de wijziging van de GR door alle 18 colleges vast te laten stellen voor 1 juli 2024. te laten vaststellen, na voorafgaande toestemming van de gemeenteraad. In overleg met de gemeentelijke regiocoördinatoren zijn de voorbereidende handelingen al gestart.

Montferland
Deze procedure tot herziening van de GR ziet niet op het proces tot uittreding van Montferland. De uittreding vraagt een eigen traject. Een voorstel voor de herziening loopt parallel.

MEEGEZONDEN STUKKEN	- Zienswijzennota. - Was-wordt overzicht - Gewijzigde gemeenschappelijke regeling - Wijzigingsbesluit college
RISICO'S EN BEHEERS-MAATREGELEN	Na een zorgvuldige voorbereiding in beide sub-regio's en de beantwoording van de inhoudelijke zienswijzen van twee gemeenten, dient de herziening van de GR (nog) een aantal stappen te doorlopen in elk van de 18 gemeenten. Daarbij is het noodzakelijk dat het voorstel in één geheel de eindstreep haalt (alle colleges stellen in juni dezelfde GR vast).
JURIDISCH ADVIES	Het hele proces en het opstellen van de zienswijzennota is begeleid door juristen uit de regio.
AFSTEMMING EN SAMENWERKING	Dit voorstel is het resultaat van twee gescheiden processen. Zowel het Rijk van Nijmegen als Gelderland-Midden hebben op een eigen manier invulling gegeven aan het proces dat geleid heeft tot het voorstel dat in december 2023 naar de gemeenten is gegaan. In beide processen was, naast de gemeentelijke juristen, een grote rol weggelegd voor raadsleden en griffiers.
COMMUNICATIE ADVIES	In deze fase niet nodig.

Ontwerp Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Intitulé
Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 juli 2015 een Gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen City Region zijn aangegaan om – na opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen als WGR+ regio – regionaal samen te werken op de terreinen duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen;
- zij in het voorjaar van 2019 een initiatief hebben genomen om na te denken over versterking van de regionale samenwerking;
- die versterking nodig is vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven, en transparantie en democratische legitimatie;
- zij op 21 januari 2020 ermee hebben ingestemd dat de contourennotitie met daarin de contouren van een vernieuwde samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen wordt gebruikt voor de uitwerking van de definitieve voorstellen;
- de raden input hebben geleverd aan de contouren voor de vernieuwde samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen;
- de regio met de grote diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen ook een sterk samenhangend netwerk is van steden en ommeland;
- de regio het grootste verstedelijkt gebied buiten de Randstad en een modern kennisintensief gebied is, met als topsectoren Health & Hightech, Food en Energy;
- de regio voor de uitdaging staat hoe om te gaan met groei, zodat het een balans kan behouden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, waartoe in 2018 een aanzet is gegeven met het document 'Gezonde Groei';
- de regio op termijn een energieneutrale, circulaire regio wil zijn, waarbij circulariteit een aspect is van al het handelen van de regio en een inspiratiebron –waar ieder initiatief – van lokaal tot internationaal – bij kan aanhaken;
- de regio zich wil profileren als regio om zich zo gezamenlijk en eendrachtig in de etalage te zetten voor samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners;
- de opgaven waar de regio voor staat vragen om een (meer) uitvoeringsgericht samenwerkingsverband met als kernwaarden transparantie, robuustheid, flexibiliteit en slagkracht;
- voor succesvolle samenwerking in de regionale opgaven een basis nodig is die de samenwerking faciliteert en de opgaven ondersteunt, zodat er een helder aanspreekpunt is, de regio aanwezig is in lobbycircuits en op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen waarop kan worden ingesprongen, er regionale bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en de opgaven kunnen worden voorbereid en onderling afgestemd;
- voor deze faciliterende en coördinerende taken een basisvoorziening nodig is in de vorm van een regiobestuur met een compact regiobureau.

gelet op:

Concept

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   b. gemeenten: de deelnemende gemeenten;
   c. raden: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
   d. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   e. regeling: onderhavige gemeenschappelijke regeling;
   f. opgave: een in de regionale agenda opgenomen opgave gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn en waar elke gemeente aan kan deelnemen;
   g. regionale agenda: de jaarlijks vast te stellen verzameling van opgaven;
   h. netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten en de regiodirecteur.
2. Begrippen die in lid 1 van dit artikel niet zijn gedefinieerd, hebben de betekenis zoals de wet hieraan geeft.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet, genaamd ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is statutair gevestigd in Elst (gemeente Overbetuwe).

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies, de volgende bestuursorganen:
   a. het algemeen bestuur;
   b. het dagelijks bestuur;
   c. de voorzitter.

Concept

Hoofstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4 Belangen

De regeling wordt getroffen om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Artikel 5 Taken

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de volgende taken:
   a. het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en opgaven die de gemeenten niet alleen en binnen hun gemeentegrenzen op zich kunnen nemen, en/of waarvoor mogelijkheden liggen om externe middelen te werven;
   b. het voorbereiden en vastleggen van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
   c. het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda;
   d. het regisseren van de uitvoering en monitoren van de opgaven uit de regionale agenda;
   e. het positioneren en profileren van de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners;
   f. het signaleren van en inspelen op ontwikkelingen die van meerwaarde zijn voor de regio;
   g. het faciliteren van overleg, kennisdeling en ontmoeting in de regio.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
2. De gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
3. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is behoudens instemming van de gemeenten niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;

Concept

e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen.
2. Ieder college wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan, alsmede diens plaatsvervanger.
3. Een lid van het algemeen bestuur heeft zitting in het algemeen bestuur gedurende dezelfde periode als de zittingsduur van het college die het vertegenwoordigt. Indien het lid in de nieuwe zittingsperiode opnieuw deel uitmaakt van het college kan hij terstond opnieuw worden aangewezen als lid van het algemeen bestuur.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester of wethouder van de vertegenwoordigde gemeente te zijn.

Artikel 8 Vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente.
3. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:
   - Tot 20.000 inwoners: 1 stemmen
   - 20.000-49.999 inwoners: 2 stemmen
   - 50.000-99.999 inwoners: 3 stemmen
   - Meer dan 100.000 inwoners: 4 stemmen
4. In afwijking van het eerste lid worden besluiten omtrent de begroting en jaarrekening genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is aangenomen indien de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt.
5. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar onverminderd artikel 22, vierde en vijfde lid, van de wet.
6. Het algemeen bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste vier leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken.
7. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.
8. Voor de vergaderingen van het algemeen bestuur kunnen door het algemeen bestuur anderen, waaronder bestuurlijk vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, onderwijsinstellingen, ondernemers en andere maatschappelijke instellingen als adviseur worden uitgenodigd. Zij kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
9. Bestuurlijk opdrachtgevers van een opgave zijn in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
   a. voorbereiden van opgaven voor de regionale agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven;
   b. het vaststellen van de regionale agenda waarvan de opgaven deel uitmaken;
   c. het benoemen van de bestuurlijke opdrachtgevers in de opgaven;
   d. het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven;
   e. het vaststellen van de begroting en de jaarrekening;
   f. het faciliteren van de samenwerking.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
4. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen van de regionale agenda;
   b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   c. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per opgave);
   d. het vaststellen van de jaarrekening;
   e. het vaststellen van de deelrekeningen (per opgave);
   f. het vaststellen van verordeningen;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. het oprichten van, deelnemen aan of ontbinden van rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 9, derde lid, van deze regeling.

Hoofdstuk 4 Dagelijks bestuur

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen. Hierbij is in ieder geval één lid van het dagelijks bestuur afkomstig van de gemeente Arnhem of Nijmegen.
2. Een lid van het dagelijks bestuur treedt af op de dag waarop hij ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lid kan, indien hij opnieuw is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.

Concept

Artikel 11 Vergaderingen

1. Besluiten van het dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elk lid heeft één stem.
3. Vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.
5. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of één van de bestuursleden daarom verzoekt.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot:
   a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
   c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Hoofdstuk 5 Voorzitter

Artikel 13 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, evenals zijn plaatsvervanger.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door zijn plaatsvervanger.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De voorzitter is binnen de gestelde kaders het gezicht naar buiten.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan. De stukken worden medeondertekend door de directeur.

Concept

4. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de directeur, genoemd in artikel 24 van deze regeling, of aan een andere medewerker van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 6 Commissies

Artikel 15 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in.
3. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissies.

Artikel 16 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurscommissie instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Verantwoordings- en informatieplicht

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk, zijn aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd over het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Concept

Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd.
3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.

Artikel 19 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de colleges

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet alle inlichtingen, die door het college of door één of meer leden van het college worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door de raad of door één of meer leden van de raad worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

Hoofdstuk 8 Reglement van orde

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Concept

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden

Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.

Hoofdstuk 9 De organisatie

Artikel 23 Regiobureau

1. Er is een regiobureau met aan het hoofd een directeur.
2. De directeur zorgt voor een juiste taakvervulling van het regiobureau.
3. Op het personeel van het regiobureau is de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Artikel 24 Directeur

1. Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, schorsen en beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de directeur en stelt zijn/haar taken en bevoegdheden vast. De directeur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De directeur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de directeur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
4. Het algemeen bestuur kan voor de directeur een instructie vaststellen.

Concept

Artikel 25 Klachten

De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het algemeen bestuur een archiefverordening vast, die aan Gedeputeerde Staten wordt verzonden.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.
6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het dagelijks bestuur aangewezen.

Hoofdstuk 10 Regionale opgaven

Artikel 27 Regionale opgaven

1. De raden besluiten na aanbieding van de door het algemeen bestuur vastgestelde regionale agenda over deelname aan een opgave. Per opgave wordt een opgave overeenkomst afgesloten tussen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de deelnemende gemeenten.
2. Een opgave overeenkomst bevat in ieder geval:
   a. een omschrijving van de opgave, het doel en de toegevoegde waarde voor de inwoners;
   b. een begroting, met de van toepassing zijnde kostenverdeelsleutel;
   c. de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit;
3. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave vrijwaren de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave, deze gemeente voor kosten en risico’s die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
4. Het algemeen bestuur stelt voorwaarden vast met betrekking tot het deelnemen aan een reeds gestarte opgave en het beëindigen van deelnemen aan een opgave.
5. De directeur stemt in de netwerkdirectie de invulling van ambtelijke capaciteit voor de opgaven af.

Concept

Hoofdstuk 11 Financiën

Artikel 28 Financiële organisatie

1. De begroting, begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig de bij of krachtens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten gestelde regelingen.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Als algemene kostenverdeelsleutel heeft te gelden een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten, op basis van de meest recente CBS-cijfers.
3. De gemeente Mook en Middelaar krijgt 50% korting op de verschuldigde bijdrage.
4. De kostenverdeelsleutel voor een opgave wordt bepaald in de desbetreffende opgave. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers. Hiervan kan bij uitzondering voor een opgave worden afgeweken.
5. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli telkens de helft van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
6. De gemeenten dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen, onverminderd het bepaalde in artikel 27, derde lid, van deze regeling.

Artikel 30 Begroting

1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Concept

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.
7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven.
2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling.
8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Concept

Hoofdstuk 12 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tweederde van het aantal gemeenten, met in achtneming van artikel 1 van de wet.
2. Elke gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de gemeenten.
3. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden van de regeling.

Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 33a Uittreding

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 12.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden.

Concept

9. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
10. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
12. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid..

Artikel 34 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen de gemeenten zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten aan een opgave.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 13 Slotbepalingen

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

1. De gemeenten zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
2. In alle gevallen waarin deze regeling of de wet niet voorziet, besluit het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 36 Duur van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op …..
2. De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Ondertekend op …..te…..

Concept

Toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Algemeen

De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit –bewerkstelligen. Het gaat hierbij om de samenwerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

De juridische basis van de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is vastgelegd in deze ‘Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen’.

Datgene wat in juridische zin geregeld moet worden rondom de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen, is ook vastgelegd in deze regeling. Tegelijk laat deze regeling ruimte waar dat mogelijk en wenselijk is, zodat de organisatie en daarmee de samenwerking flexibel blijft en aanvullende of specifieke afspraken in afzonderlijke verordeningen kunnen worden vastgelegd.

De Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen bevat alleen bepalingen over onderwerpen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarbij zijn niet alle regels uit de Wgr overgenomen. Daarmee blijft deze regeling behapbaar en hoeft niet bij elke wijzigingen van de Wgr de regeling veranderd te worden

De werkwijze zoals vastgelegd in deze regeling, is nader uitgewerkt en gedetailleerd in het Bedrijfsplan regio Arnhem - Nijmegen(16 april 2020). Het Bedrijfsplan is een uitwerking van en toelichting op de praktische werkwijze. Het Bedrijfsplan dient als richtsnoer bij de oprichting van het nieuwe regiobestuur en regiobureau. Waar nodig wordt in deze artikelsgewijze toelichting verwezen naar het Bedrijfsplan.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel bevat enkele algemene begripsbepalingen die gelden voor de gehele gemeenschappelijke regeling.

Artikel 2 Openbaar lichaam

Dit artikel bepaalt dat er een zogenoemd gemeenschappelijk openbaar lichaam wordt ingesteld krachtens artikel 1, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De regeling is een collegesamenwerking. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en kan dus zelfstandig privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. Er is bewust gekozen voor een gemeenschappelijk openbaar lichaam: deze keuze maakt het mogelijk om transparanter en met meer slagkracht te kunnen werken. De regio kan zo zijn eigen financiële administratie en verantwoording organiseren.

Tot slot bepaalt het artikel dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam gevestigd is te Elst, gemeente Overbetuwe (volgens artikel 10 lid 3 Wgr is het aanwijzen van een plaats van vestiging vereist). Dit is het geografisch centrum van de regio.

Artikel 3 Bestuursorganen

Het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter (art. 12, lid 1 Wgr). Daarnaast kunnen commissies van advies en bestuurscommissies worden ingesteld. In deze regeling is die mogelijkheid geopend in hoofdstuk 6. De directie of een directielid is geen bestuursorgaan.

Artikel 4 Belangen

Deze regeling wordt getroffen ter behartiging van de in dit artikel genoemde belangen. Het belang bakent de bevoegdheden van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam af.

Artikel 5 Taken

Concept

In deze bepaling zijn de taken omschreven die het samenwerkingsverband moet uitvoeren voor zover gelegen binnen het belang van de vorige bepaling. De taken hebben met name betrekking op de voorbereiding en agendering van de verschillende opgaven.

Daarnaast worden positioneren en profileren van de regio expliciet benoemd, net als inspelen op ontwikkelingen en het faciliteren van ontmoetingen.

Artikel 6 Bevoegdheden

De deelnemende gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de regio Arnhem-Nijmegen. Bij afzonderlijk besluit mandateren de deelnemers de bevoegdheden. De enige uitzondering betreft de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de stichting The Economic Board. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten merken de stichting aan als subsidieontvanger. De bevoegdheid om de subsidie te verstrekken wordt door de colleges overgedragen aan het algemeen bestuur. Dit heeft als voordeel dat er één subsidiebeschikking hoeft te worden opgesteld in plaats van 18 stuks. De subsidie wordt gebaseerd op een bedrag per aantal inwoners.

In het derde lid worden de bevoegdheden van de bestuursorganen van het openbaar lichaam beperkt. Dit zijn bevoegdheden die het openbaar lichaam vanwege zijn rechtspersoonlijkheid op grond van de wet zelf heeft. Met deze bepaling worden de financiële risico's voor de deelnemers beperkt, omdat de deelnemers hiermee vooraf moeten instemmen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

Dit artikel gaat over de samenstelling van het bestuur en de plaatsvervanging van bestuurders. Deze zaken moeten in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden (art. 10 lid 3 Wgr). Daarbij is rekening gehouden met de wettelijke bepaling dat de leden van het bestuur door en uit de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders moeten worden aangewezen (art. 14a Wgr). Er is voor gekozen om ieder college één lid aan te laten wijzen. Als een lid van het bestuur verhinderd is, dan kan dat lid vervangen worden door de door het betreffende college aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 8 Vergaderingen

Besluiten neemt het algemeen bestuur bij meerderheid van stemmen. Gekozen is voor een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente, zoals die bij meerdere gemeenschappelijke regelingen in de regio toegepast wordt. Specifiek voor de begroting en de jaarrekening is gekozen voor een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is dan pas aangenomen als de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.

In het bedrijfsplan in paragraaf 4.2 is opgenomen dat het algemeen bestuur 8 keer per jaar bij elkaar komt. In artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling is minimaal 6 keer per jaar opgenomen. Het laatste is verplichtend, het eerste is wenselijk.

Concept

Een opgavegerichte samenwerking kunnen overheden niet alleen. Partners uit het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk veld zijn nodig om de gewenste doelen en resultaten te kunnen halen. Het algemeen bestuur kan ervoor kiezen om vertegenwoordigers van deze partijen uit te nodigen voor zijn vergadering.

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever (zie paragraaf 3.3 van het bedrijfsplan). De leden van het dagelijks en algemeen bestuur zijn niet automatisch bestuurlijk opdrachtgever van de inhoudelijke opgaven. Dit kunnen ook bestuurders uit één van de 18 regiogemeenten zijn die geen deel uitmaken van het dagelijks of algemeen bestuur. Om de rollen en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur ten aanzien van de inhoudelijke opgaven te kunnen vervullen, zijn de bestuurlijk opdrachtgevers van de opgaven in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur en zullen zij met regelmaat aansluiten bij vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 12, tweede lid, van de wet). Dit betekent onder meer dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is voor het gemeenschappelijk openbaar lichaam. In het algemeen bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd.

Dit artikel beschrijft de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan zijn bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur met uitzondering van de taken benoemd in artikel 33a, tweede lid, van de wet en artikel 9, vierde lid, van de regeling.

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

Gekozen is voor een klein en compact dagelijks bestuur, dat ervoor zorgt dat het algemeen bestuur zijn rol kan vervullen.

De wet bevat geen bepalingen over het benoemen van plaatsvervangers voor de leden van het dagelijks bestuur. Bij vervanging met een tijdelijk of incidenteel karakter kan worden volstaan met een interne vervangingsregeling binnen het dagelijks bestuur,

Artikel 11 Vergaderingen

De wet bevat geen bepalingen over de besluitvorming en vergaderorde van het dagelijks bestuur, zoals bij het algemeen bestuur.

Net als bij het algemeen bestuur is in de regeling opgenomen dat het dagelijks bestuur minimaal 6 keer per jaar bij elkaar komt. Logischerwijs volgt het dagelijks bestuur minimaal de vergaderfrequentie van het algemeen bestuur. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Concept

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur.

Artikel 13 Voorzitter

Dit artikel regelt de aanwijzing van de (plaatsvervangend) voorzitter. Op grond van artikel 13, negende lid, van de Wgr moet de voorzitter door en uit het algemeen bestuur aangewezen worden. De voorzitter is een eenhoofdig bestuursorgaan (artikel 12, lid 1 Wgr) en is voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (artikel 12, lid 3 Wgr).

De plaatsvervangend voorzitter vervangt de voorzitter zowel in het algemeen bestuur als in het dagelijks bestuur.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur. De voorzitter is ook aanspreekbaar als boegbeeld van de regio.

Artikel 15 Commissies van advies

Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wgr. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van deze commissies van advies. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in. In paragraaf 4.3 van het bedrijfsplan wordt deze uit raadsleden bestaande regioagendacommissie verder toegelicht.

Artikel 16 Bestuurscommissies

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid van het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen (op grond van artikel 25, lid 1 Wgr). Het is aan het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen. Het algemeen bestuur regelt de samenstelling van de bestuurscommissie, haar taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties jegens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op grond van artikel 25, lid 2 Wgr gaat het algemeen bestuur pas over tot de instelling van de in het eerste lid bedoelde commissies als de raden van de deelnemende gemeenten een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Artikel 17 tot en met artikel 20

Deze artikelen regelen de informatie- en verantwoordingsplicht die uit een oogpunt van democratische legitimatie aan het functioneren van het bestuur worden gesteld en die verplicht is op grond van de Wgr.

Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een

Concept

informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.

Artikel 23 Regiobureau

Uitgangspunt voor de rol van het regiobureau is dat de regionale samenwerking gebeurt in de opgaven, door de 18 gemeenten, en dat het regiobureau deze samenwerking faciliteert. In het regiobureau wordt een aantal strategische functies belegd zoals strategie, raads- en bestuursadvisering, lobby / profilering / positionering, strategische communicatie, procesmanagement en financieel advies. Ook is het huidige Bureau Brussel, dat de lobby naar andere (overheids)organisaties verzorgt, in het regiobureau ondergebracht.

Artikel 24 Directeur

Aan het hoofd van het regiobureau staat een directeur. Hij/zij wordt aangesteld door het dagelijks bestuur.

Artikel 25 Klachten

Er is voor gekozen om de gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen aan te wijzen als bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Concept

Artikel 26 Archief

Op grond van artikel 40 van de Archiefwet 1995 (Archiefwet) moet de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevatten over het archief. Deze moeten zoveel mogelijk overeenkomstig de Archiefwet worden vormgegeven. Om die reden is aansluiting gezocht bij de bepalingen zoals die op grond van de Archiefwet voor de gemeenten gelden.

Artikel 27 Regionale opgaven

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtgever. Voor elke opdracht wordt een opgavemanager aangesteld. De opgaven worden concreet omschreven en kennen een eigen begroting.

Uitgangspunt is dat de gemeenten kunnen deelnemen aan een opgave.

Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave, dan vrijwaart het samenwerkingsverband deze gemeente voor kosten en risico’s die met deze opgave verband houden.

Artikel 28 Financiële organisatie

Behoeft geen nadere toelichting. Aangesloten wordt bij de wettelijke voorschriften.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

Artikel 29, tweede lid, omschrijft de kostenverdeelsleutel voor de reguliere taken (de opgave overstijgende kosten) die het openbaar lichaam uitvoert. In de regio is afgesproken dat de verrekening van deze kosten plaatsvindt naar rato van het aantal inwoners. Hiervoor is het laatst bekende inwonersaantal per gemeente de grondslag. Daarnaast wordt de kostenverdeelsleutel van elke individuele opgave vastgelegd.

Jaarlijks stelt het algemeen bestuur de hoogte van de bijdragen van de deelnemende gemeenten vast.

Uit het wettelijk systeem vloeit voort, dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling er te allen tijde voor moeten zorgen dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Artikel 30 Begroting

De jaarlijkse bijdrage voor de reguliere taken en de opgaven wordt opgenomen in de begroting. De begroting bestaat dus uit twee delen.

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regeling geen aanpassing behoeft.

Concept

Artikel 31 Jaarrekening

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regelingen geen aanpassing behoeft.

Artikel 32 Wijziging en opheffing

Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling aan te passen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. Alle deelnemende colleges besluiten over een voorstel tot wijziging van de regeling (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr). De regeling is gewijzigd wanneer tweederde van het aantal deelnemende gemeenten daartoe heeft besloten. De wijziging bevat het moment van inwerkingtreding.

Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid 2 van de Wgr.

Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd.
In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat.

Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling ‘Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen’.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan.

Artikel 34 Liquidatie

Concept

Als de deelnemende gemeenten besluiten tot opheffing van de regeling, dan besluit het algemeen bestuur tot liquidatie. Dit stelt een liquidatieplan vast. De raden worden in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel. Als het openbaar lichaam op haar rustende verplichtingen is nagekomen en er blijft een batig saldo over, dan wordt dit batig saldo aan de hand van de gehanteerde verdeelsleutel, zoals vastgelegd in het liquidatieplan, aan gemeenten uitgekeerd. Resteert een negatief saldo, dan zijn gemeenten naar rato van de gehanteerde verdeelsleutel gehouden deze verplichtingen op zich te nemen. Het openbaar lichaam blijft bestaan, zolang dat voor liquidatie noodzakelijk is (art. 9 lid 3 Wgr).

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

Geen toelichting nodig.

Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.

Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur..

Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal
(in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is hiermee belast, omdat zij de statutaire vestigingsplaats is van het openbaar lichaam.

Concept

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

Geen toelichting nodig.

Concept

gemeente Westervoort

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in verband met uittreding Montferland

---

Zaak- & documentnr. : Z/24/122942 201659006
Portefeuillehouder : A.J. van Hout

Opsteller : W. van der Veen
Afdeling : IBP
Telefoonnr: 3058

Samenvatting
Het college van Montferland heeft laten weten dat zij de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio (GMR) wenst te beëindigen. In haar vergadering van 10 april jl. heeft het algemeen bestuur de hoogte van de uittredingsvergoeding vastgesteld, conform de daarvoor door het algemeen bestuur vastgestelde Richtlijnen.

Als gevolg van deze uittreding dient de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te worden gewijzigd.

Beslispunten

De raad besluit:
1. Akkoord te gaan met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen.

Aanleiding
Analoog aan de recente herziening van de gemeenschappelijke regeling, als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling, vraagt de procedure om bij uittreding van een van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling aan aantal stappen.

Wijziging van de regeling vraagt om twee rondes langs de raden. De eerste ronde betreft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen over het ontwerp wijzigingsbesluit (bijlage 3) door de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 3 Wgr, de tweede ronde betreft het vragen om toestemming aan de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 4 Wgr om het definitieve wijzigingsbesluit vast te kunnen stellen.

Planning
De uittreding van Montferland vindt plaats per 31 december 2024. Dit betekent dat er voldoende tijd is voor de noodzakelijke stappen. Het dagelijks bestuur van de GMR heeft aangegeven eventuele zienswijzen graag voor het zomerreces te ontvangen.

Beoogd effect
De gemeenteraad de mogelijkheid te bieden om een zienswijze te geven op het ontwerp-wijzigingsbesluit van de regeling Regio Arnhem-Nijmegen vanwege de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen.

Argumenten

1.1 uittreding formaliseren – geen zienswijze
Als een deelnemer uit een regeling treed dan dient de regeling dienovereenkomstig te worden gewijzigd. Het besluit tot wijziging heeft hierbij slecht betrekking op aspecten van de nieuwe regeling, maar blokkeert de uittreding van de gemeente Montferland niet. De regeling wordt inhoudelijk niet anders gewijzigd dan alleen artikel 1 als het gaat om het overzicht van deelnemende gemeenten. Tegen het wijzigen van de regeling als gevolg van de uittreding van de gemeente Montferland bestaat dan ook geen bezwaar.

Kanttekeningen

Niet van toepassing

Financiële paragraaf

Wijziging van de regeling kent geen financiële consequenties. Wel is er sprake van een uittredingsvergoeding.

In de richtlijn is zowel de procedure als de richtlijn voor de berekening van de uittredingskosten vastgelegd. Bij besluit van het algemeen bestuur van 4 april 2024 is deze, door de gemeente Montferland te betalen uittredingsvergoeding, vastgesteld op € 9.611,00.

Relatie met het herstelplan (alleen met Westervoort)
Het wijzigen van de regeling heeft geen financiële gevolgen

Participatie en communicatie

Dit is een intern proces. Derhalve is er geen participatie voorzien. Communicatie geschiedt op de normale wijze.

Duurzaamheid (alleen voor Westervoort)
De Groene Metropoolregio werkt door middel van het uitvoeren van een opgave-agenda aan een duurzame regio.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeenschappelijke regeling is een regionale samenwerking tussen 17 gemeenten (na vertrek van de gemeente Montferland).

Bijlagen

201659017 raadsbesluit

201658951 aanbiedingsbrief
201658953 gewijzigde regeling

Westervoort, 14 mei 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

Mr. M.H. Kranenburg secretaris (loco)	drs. A.J. van Hout burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/24/122942/201659017

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in verband met uittreding Montferland

Samenvatting

Het college van Montferland heeft laten weten dat zij de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio (GMR) wenst te beëindigen. In haar vergadering van 10 april jl. heeft het algemeen bestuur de hoogte van de uittredingsvergoeding vastgesteld, conform de daarvoor door het algemeen bestuur vastgestelde Richtlijnen.

Als gevolg van deze uittreding dient de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te worden gewijzigd.

Beslispunten

De raad besluit:
1. Akkoord te gaan met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
2. Geen zienswijze in te dienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen.

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

Aan colleges van de deelnemende gemeenten
in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
(m.u.v. het college van Montferland).

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-20
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46736374

Onderwerp: wijziging gemeenschappelijke regeling uittreding Montferland.

Geacht college,

Inleiding
Het is u bekend dat de het college van Montferland heeft laten weten dat zij de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio wenst te beëindigen. In haar vergadering van 10 april jl. heeft het algemeen bestuur de hoogte van de uittredingsvergoeding vastgesteld, conform de daarvoor door het algemeen bestuur vastgestelde Richtlijnen.

Aanpassing gemeenschappelijke regeling
De volgende stap is dat het algemeen bestuur een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voorstelt aan de overige deelnemende gemeenten. Dit voorstel is ook op 10 april jl. geaccordeerd. Hierbij bieden wij u de aanpassing aan. De wijziging van de gemeenschappelijke regeling voorziet in het schrappen van de gemeente Montferland in de aanhef van de regeling. Voor het overige blijft de gemeenschappelijke regeling ongewijzigd.

De te zetten stappen
Analoog als de recente herziening van de gemeenschappelijke regeling als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling vraagt de procedure om de volgende stappen:
- stap 1: Eerst vraagt het college de gemeenteraad om een zienswijze
- stap 2: Uw college vraagt de gemeenteraad om toestemming om de regeling te mogen wijzigen.
We merken hierbij op dat genoemde Richtlijn voorschrijft dat de besluitvorming slechts betrekking kan hebben op aspecten van de nieuwe regeling en de uittreding van Montferland niet kan blokkeren.

Graag ontvangen wij van u de zienswijze van uw gemeenteraad. Na beoordeling van de 17 zienswijzen, voor zover dat noodzakelijk is, bieden wij u de wijziging aan om vervolgens uw gemeenteraad toestemming te vragen.

De uittreding van Montferland vindt plaats per 31 december 2024. Dit betekent dat er voldoende tijd is voor de noodzakelijke stappen. Graag ontvangen wij de zienswijze van uw gemeenteraad voor het zomerreces.

Afrondend
Nadere informatie over dit voorstel kunt verkrijgen bij Henk van den Berg. Eventuele juridische vragen zal hij doorgeleiden naar de ambtelijke werkgroep.

Datum: 15 april 2024
Ons kenmerk: 2024-GMDB-20

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Bijlage: derde wijziging gemeenschappelijke regeling

i.a.a.: regiocoördinatoren, 18 griffies, werkgroep, secretaris RAC, adviseur regionale samenwerking.

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 januari 2021 een Gemeenschappelijk regeling Regio Arnhem-Nijmegen hebben getroffen waarmee het openbaar lichaam de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is opgericht;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland wenst uit te treden uit deze regeling;

gelet op:
de Wet gemeenschappelijke regelingen;
de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Uit de aanhef wordt Montferland geschrapt en komt te luiden:
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Artikel 2 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na bekendmaking.

Artikel 3 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als derde wijzigingsbesluit van de “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Arnhem

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem

Ondertekend op …… te ……

J.H. de Baas
Secretaris

A. Marcouch
Burgemeester

Berg en Dal

Het college van burgemeester en wethouders van Berg en Dal

Ondertekend op …… te ……

E. van der Velde
Secretaris

M. Slinkman
Burgemeester

Beuningen

Het college van burgemeester en wethouders van Beuningen

Ondertekend op …… te ……

D. Kocken
Secretaris

D. Bergman
Burgemeester

Doesburg

Het college van burgemeester en wethouders van Doesburg

Ondertekend op …… te ……

P. Werkman
Secretaris

L. van der Meijs - van de Laar
Burgemeester

Druten

Het college van burgemeester en wethouders van Druten

Ondertekend op …… te ……

B. Janssen
Secretaris

S. Sengers
Burgemeester

Duiven

Het college van burgemeester en wethouders van Duiven

Ondertekend op …… te ……

B. Brinkman
Secretaris

H. Hieltjes
Burgemeester

Heumen

Het college van burgemeester en wethouders van Heumen

Ondertekend op …… te ……

J. de Graaf
Secretaris

J. Minses
Burgemeester

Lingewaard

Het college van burgemeester en wethouders van Lingewaard

Ondertekend op …… te ……

drs. I.P. van der Valk
Secretaris

dr. P.T.A.M. Kalfs
Burgemeester

Mook en Middelaar

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar

Ondertekend op …… te ……

W. Mariman
Secretaris

mr. drs. W. Gradisen
Burgemeester

Nijmegen

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Ondertekend op …… te ……

drs. A.P.W. van de Klift
Secretaris

drs. H.M.F. Bruls
Burgemeester

Overbetuwe

Het college van burgemeester en wethouders van Overbetuwe

Ondertekend op …… te ……

P.J.E. Breukers
Secretaris

R.P. Hoytink - Roubous
Burgemeester

Renkum

Het college van burgemeester en wethouders van Renkum

Ondertekend op …… te ……

M. Wagener
Secretaris

A. Schaap
Burgemeester

Rheden

Het college van burgemeester en wethouders van Rheden

Ondertekend op …… te ……

B. Drewes
Secretaris

C. van Eert
Burgemeester

Rozendaal

Het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal

Ondertekend op …… te ……

B. Pelgrum
Secretaris

drs. E. Weststeijn
Burgemeester

Westervoort

Het college van burgemeester en wethouders van Westervoort

Ondertekend op …… te ……

M. Sluiter
Secretaris

A. van Hout
Burgemeester

Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

Ondertekend op …… te ……

J. Hendrix
Secretaris

R. Helmer-Englebert
Burgemeester

Zevenaar

Het college van burgemeester en wethouders van Zevenaar

Ondertekend op …… te ……

D. Jansen
Secretaris

L. van Riswijk
Burgemeester

Toelichting bij het tweede wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland heeft besloten om uit te willen treden. Dit betekent dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland als deelnemer aan de regeling moet worden geschrapt. Hiervoor moet de regeling worden gewijzigd.

Griffie Gemeente Westervoort

Technische vragen
Commissie Ruimte & Financiën
11 juni 2024

8. Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen (GMR) - uittreding Montferland

Vraag D66-fractie:
Wat is het bedrag wat Montferland moet betalen om er uit te stappen?

Antwoord:
Het algemeen bestuur van de GMR heef op 10 april 2024 besloten de hoogte van de uittredingsvergoeding vast te stellen op € 9.611,00.

gemeente Westervoort

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2023, ontwerp Regionale agenda en conceptbegroting 2025-2028 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

---

Zaak- & documentnr. : Z/24/122931 201658723
Portefeuillehouder : A.J. van Hout

Opsteller : W. van der Veen
Afdeling : IBP
Telefoonnr: 3058

Samenvatting
De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op de door het algemeen bestuur vastgestelde concept begroting 2025-2028 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: GMR).

Tevens heeft de GMR de jaarstukken 2023 bijgevoegd en is separaat het jaarverslag en jaarrekening 2023 van de stichting The Economic Board bijgevoegd.

Beslispunten
1. Niet in te stemmen met de verhoging van de inwonerbijdrage per 2025 naar € 9,01 per inwoner (2024 - € 8,55);
2. de bijgevoegde zienswijzebrief op de concept begroting 2025-2028 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vast te stellen;
3. kennis te nemen van de jaarrekening 2023 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
4. kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2023 van de stichting The Economic Board.

Aanleiding
De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is op 1 januari 2021 van start gegaan. Aan de hand van vijf bestuurlijke opgaven wordt regionaal samengewerkt tussen (nu nog) 18 gemeenten. De gemeente Montferland zal per 1 januari 2025 geen deel meer uitmaken van de Groene Metropoolregio.

Resultaat GMR 2023
Het jaar 2022 sluit met een positief resultaat van € 364.316,-. Het algemeen bestuur is voorgesteld het resultaat in lijn van de bepaling in de Gemeenschappelijk Regeling (art. 31 lid 8) terug te laten vloeien naar de gemeenten. Het algemeen bestuur geeft hiermee uitvoering aan de afspraken hierover. Wel wordt voorgesteld om 75.000,- uit dit resultaat te onttrekken om de kosten van het projectmanagement Regiodeal te ondersteunen. Per saldo resteert € 289.316,- welke terugvloeit naar de 18 deelnemers.

Regionale opgaveagenda 2025-2028
De GMR krijgt de komende jaren te maken met een enorme groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk.

Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken regionaal samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor onze inwoners recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. We moeten hierbij scherpe keuzes maken; niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we onze CO_2-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van gemeenten, provincie en Rijk.

We staan voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, we noemen dat groene groei.

Om dit te bereiken, werken we met de gemeenten aan vijf opgaven:
- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Op deze opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:
- Slim omgaan met de ruimte
- Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen
- Verplichting provincie en Rijk om opgaven regionaal op te pakken
- Efficiency en kostenvoordelen
- Focus op uitvoering

Planning
Een gemeenschappelijke regeling dient de concept begroting uiterlijk vóór 15 april toe te zenden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. De termijn voor het indienen van zienswijze is acht weken.

De zienswijze van de raad moet vóór 26 juli 2024 worden ingediend bij de Groene Metropoolregio.

Beoogd effect
Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën, de taken en te behalen doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Argumenten

1.1 ontwerp opgaveagenda 2025-2028
In tegenstelling tot de opgaveagenda 2023-2024 (met de duur van twee jaar), wordt de opgaveagenda 2025-2028 voor vier jaar vastgesteld. Grote uitdagingen leiden tot het opstellen van een opgaveagenda die regionale vraagstukken kan oppakken. Niet alleen is er een grote druk op de woningmarkt, ook zien we een toename op de arbeidsmarkt, mobiliteit, ontspanning en economie. De opgaveagenda is herkenbaar door de opbouw in de vijf opgaven die nu ook gehanteerd worden.

Belangrijke toevoeging is de Integratietafel voor samenhang tussen de opgaven. Afgelopen jaren bleek er steeds vaker de behoefte te zijn om (ruimtelijke) vraagstukken integraal aan te vliegen, denk aan het Groen-Blauw raamwerk, maar ook bijvoorbeeld onderwerpen als logistiek en circulair bouwen. In aanloop naar deze agenda wordt geoefend met een werkwijze hiervoor. Een zogenaamde integratietafel om zo de transparantie van processen en besluitvorming te vergroten en faciliterend te zijn aan de verschillende opgaven.

1.2 De stijging van de kosten per inwoner
In de concept begroting van 2025-2028 zien we een verhoging van de inwonersbijdrage met € 0,46 per inwoner. Deze verhoging is het gevolg van onder andere de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Ook de onzekerheid rondom de cofinanciering beïnvloedt de hoogte van de inwonersbijdrage. Langtijdig zien we dat de inwonersbijdrage zich (met de wetenschap van nu) stabiliseert.

3.1. jaarstukken 2023
De GMR heeft in 2023 (en vanaf de start) veel binnen de regio bereikt. Deze activiteiten zijn genoemd in de jaarstukken over 2023. Zo is er niet alleen sprake geweest van het binnenhalen van de Regiodeal (15 miljoen) met een investering van in totaal 30 miljoen door de cofinanciering hierop, ook is er binnen de opgaveprogramma’s veel bereikt.

Resultaten zijn niet altijd in geld uit te drukken. Het besef dat een groot aantal doelstellingen alleen behaald kunnen worden door regionale samenwerking en niet door een individuele gemeente is hierbij belangrijk. De aankomende tijd zal deze regionale samenwerking op grote(re) thema’s een belangrijke rol spelen.

In het kader van de rechtmatigheid kan nog worden opgemerkt dat er sprake is van een schone rechtmatigheidsverantwoording. Anders gezegd; de geconstateerde afwijkingen blijven onder de verantwoordingsgrens.

Kanttekeningen
1.1 Niet verhogen van de inwonerbijdragen kan gevolgen hebben voor de opgaven
In de begroting van de GMR Arnhem-Nijmegen zijn de ambities in de opgaven verbonden aan de inspanningen en kosten die dit met zich meebrengt. De GMR Arnhem-Nijmegen heeft de verhoging uitgesplitst weergegeven en betoogt dat de middelen nodig zijn. Ditzelfde geldt voor de verhoging van de bijdrage voor de uitvoering van de RES.

Financiële paragraaf
De begroting van de GMR Arnhem-Nijmegen en de begrotingswijziging 2025 moet verwerkt worden in de gemeentelijke begroting. De begroting van de GMR is door het Algemeen Bestuur van GMR vastgesteld. De gemeenteraad kan een zienswijze op de begroting indienen, maar heeft hier geen zelfstandige financiële beslissingsbevoegdheid.

Inwonersbijdrage
De inwonersbijdrage is voor 2025 vastgesteld op € 9,01. Dit is exclusief de bijdrage door de GMR aan The Economic Board van € 1,04 (verhoging van € 0,04/inwoner). De gemeente Westervoort heeft besloten om per 1 januari 2021 de bijdrage aan The Economic Board te beëindigen. Het bedrag is opgebouwd uit de bijdrage aan het regiobureau (€ 2,77) en de bijdrage aan de vijf inhoudelijke opgaven (€ 6,24).

Gekeken naar de huidige opgenomen bijdrage in de begroting van de gemeente Westervoort (€ 129.002,-) betekent dit een bijraming van € 7.500,- (5,81%)

Verder zien we na deze bijraming 2025 en tekort in 2026 maar een stabilisatie van de kosten in 2027 en 2028. Een volledig overzicht is opgenomen in bijlage 201658625; Overzicht inwonersbijdrage GMR 2025-2028.

	Begroting GMR	Bij/aframen	Westervoort	T.o.v. begroting
2024	2025	bij	€ 7.500,-	5,81%
2025	2026	bij	€ 5.000,-	3,97%
2026	2027		€ 0,-	
2027	2028		€ 0,-	

Relatie met het herstelplan (alleen voor Westervoort)
De bijdragen van de gemeente Westervoort aan de verschillende programma's van de GMR in 2025 zijn verwerkt in de Begroting 2025. De ramingen op de verschillende programma's stellen wij zo nodig bij.

Participatie en communicatie
Deze geschiedt via de reguliere weg. De stukken zijn openbaar en tijdens de raadsvergadering is een mogelijkheid tot inspreken.

Duurzaamheid
Binnen de diverse opgaven van de Regionale Opgaveagenda wordt er gewerkt aan duurzaamheid.

Intergemeentelijke samenwerking
De gemeente Westervoort werkt vanaf 1 januari 2025 – via de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen – samen met 16 andere gemeenten om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Bijlagen

201658737	Raadsbesluit zienswijze concept begroting GMR
201658739	Concept zienswijzebrief concept begroting GMR
201658589	GMR jaarrekening 2023
201658590	GMR aanbiedingsbrief jaarrekening 2023
201658591	GMR concept begroting 2025-2028
201658592	GMR aanbiedingsbrief concept begroting 2025-2028
201658599	jaarverslag 2023 stichting The Economic Board
201658602	aanbiedingsbrief 2023 stichting The Economic Board
201658325	overzicht inwonersbijdrage 2025-2028 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Westervoort, 17 juni 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

mr. M.H. Kranenburg	drs. A.J. van Hout
secretaris (loco)	burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/24/122931/201658737

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : Jaarstukken 2023, ontwerp Regionale agenda en conceptbegroting 2025-2028 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Samenvatting

De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op de door het algemeen bestuur vastgestelde concept begroting 2025-2028 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: GMR).

Tevens heeft de GMR de jaarstukken 2023 bijgevoegd en is separaat het jaarverslag en jaarrekening 2023 van de stichting The Economic Board bijgevoegd.

De raad besluit

1. Niet in te stemmen met de verhoging van de inwonerbijdrage per 2025 naar € 9,01 per inwoner (2024 - € 8,55);
2. de bijgevoegde zienswijzebrief op de concept begroting 2025-2028 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vast te stellen;
3. kennis te nemen van de jaarrekening 2023 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
4. kennis te nemen van het jaarverslag en jaarrekening 2023 van de stichting The Economic Board.

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

Gemeente Westervoort

Dorpsplein 1
Postbus 40
6930 AA Westervoort

(026) 317 99 11
gemeente@westervoort.nl
www.westervoort.nl

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

datum	:	17 juni 2024
zaaknummer	:	Z/24/122931 /201658739
onderwerp	:	Zienswijze op ontwerp regionale agenda en conceptbegroting 2025-2028 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
contactpersoon	:	W. van der Veen

Geachte directie,

De gemeenteraad heeft kennisgenomen van de voorstellen van het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) betreffende de jaarrekening 2023, het ontwerp regionale agenda en de conceptbegroting 2025-2028.

De gemeente Westervoort is positief over de meerwaarde van de Groene Metropoolregio. Niet altijd is het resultaat in financiële middelen uit te drukken. Bij de gemeente is ook het besef dat een groot aantal doelstellingen alleen behaald kunnen worden door regionale samenwerking en niet door een individuele gemeente is hierbij belangrijk. De aankomende tijd zal deze regionale samenwerking op grote(re) thema's een belangrijke rol spelen.

U sluit 2023 af met een positief resultaat van € 289.316,- na aftrek van € 75.000,- aan projectmanagementkosten. Dit vloeit terug naar de deelnemende gemeenten.
Dit is geheel in lijn met de bepalingen in de Gemeenschappelijke regeling. De Groene Metropoolregio laat hiermee ook zien een transparante organisatie te zijn.

In 2023 bent u, door de wethouders financiën van de deelnemende gemeenten, per brief op de hoogte gesteld van financiële omstandigheden van gemeente in de aankomende jaren. Onze verwachting is dat u hierover het gesprek in het Algemeen Bestuur voert en in contact blijft met deelnemende gemeenten om een gezond financieel huishoudboekje te voeren.

Gelet op de inhoud van de opdracht in de brief zien wij onvoldoende de gevraagde medewerking – en bezuinigingen – als het gaat om samen met gemeenten naar oplossingen te zoeken om een nieuwe balans in de gemeentelijke begrotingen te creëren.

Hoewel de raad begrip heeft voor de financiële situatie waarin u verkeert (gezien de inflatie- en CAO-stijgingen), stemmen wij niet in met de door u voorgestelde verhoging van de inwonersbijdrage met € 0,46/inwoner ten opzichte van de begroting 2024.

In de komende periode blijft onze raad nauw betrokken bij de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en zullen wij de ontwikkelingen met belangstelling tegemoetzien.

Met vriendelijke groeten,

mr. M. Smits - Jansen	drs. A.J. van Hout
griffier	voorzitter

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

CONCEPT

JAARSTUKKEN 2023

10 april 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Jaarverslag 4

1.1. Inleiding 4
1.2. Programmaverantwoording regiobureau 4
1.3. Programmaverantwoording opgaven- - regionale agenda 9
1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat 16
1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 17
1.6. Vennootschapsbelasting 17

2. Paragrafen 18

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen 18
2.2. Financiering 20
2.3. Bedrijfsvoering 20

3. Jaarrekening 23

3.1. Staat van baten en lasten 24
3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten 25
3.3. Rechtmatigheidsverantwoording 28
3.4. Incidentele en structurele baten en lasten 30
3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid 30
3.6. Balans per 31 december 2023 32
3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling 33
3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening 36
3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen 42
3.10. Publicatie Wet normering topinkomens 42
3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling 48

BIJLAGEN 49

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen 49
Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023 50

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023 aan van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling van de jaarstukken volgt de opgavegerichte samenwerking: vijf integrale opgaven naast de verantwoording van het regiobureau.

Resultaat 2023

Uit de staat van baten en lasten (paragraaf 3.1.) blijkt een resultaat van € 197.682 voor 2023. Dit bedrag is het rekeningresultaat van het regiobureau. Daarnaast is een klein deel van de geplande projecten uit de regionale agenda 2023 niet (volledig) uitgevoerd of zijn er extra financiële middelen verkregen. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de ontvangen inwonerbijdrage niet is besteed. Bij de opgaven resteert een bedrag aan inwonerbijdrage van € 166.634. Zie hiervoor de specificatie in paragraaf 3.6. Balans per 31 december 2023: Overige vlottende schulden.

Bestemming resultaat 2023

Het overschot van de ontvangen inwonerbijdrage, dat deel dat niet is uitgegeven of verplicht, bedraagt per 31 december 2023 € 364.316. Volgens artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten. Voorgesteld wordt een bedrag van € 75.000 te benutten voor de dekking van de projectmanagementkosten 2024 voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen. Ter dekking van het deel van de kosten voor rekening van de GMR waarvoor in de begroting 2024 geen dekking aanwezig is.

Elst, 27 maart 2024
Dagelijks bestuur Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

1. Jaarverslag

1.1. Inleiding

Voor het jaar 2023 is de regionale agenda 2023-2024 leidend. Deze is door het algemeen bestuur op 6 juli 2022 goedgekeurd. Deze begroting voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) voldoet aan de BBV-richtlijnen en valt onder het repressief toezicht van Gedeputeerde Staten van Gelderland, mede namens Gedeputeerde Staten van Limburg.
De vijf opgaven werkten in 2023 elk met een eigen begroting, waarvoor de benodigde middelen bij de gemeenten werden gecollecteerd of van samenwerkingspartners werden ontvangen.
Door de deelnemende gemeenten zijn via de inwonerbijdrage de middelen voor het regiobureau bijeengebracht. De inwonerbijdrage is vastgesteld op € 2,57.
Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 november met een tweede begrotings-wijziging de definitieve begroting vastgesteld.

1.2. Programmaverantwoording regiobureau

Het regiobureau verzorgt de ondersteuning van het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de netwerkdirectie. Volgens een vast jaarschema ontmoeten zij elkaar op wisselende plaatsen in de regio. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar en worden live uitgezonden. De vergaderstukken staan op de website.
Het kabinet heeft op 17 februari 2023 besloten om met de regio Arnhem-Nijmegen een Regio Deal te sluiten om de brede welvaart in het gebied te verbeteren. Van de 23 regio's die een voorstel indienden, zijn er 14 gehonoreerd. En onze regio hoort daarbij. Door het Rijk is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minimaal net zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Er wordt dus met de uitvoering van de Regio Deal minimaal € 30 miljoen geïnvesteerd in de regio. Dit is een vierjarig programma over 2024-2027. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.
In 2023 is in het eerste halfjaar een evaluatieonderzoek uitgevoerd. In het algemeen bestuur van 6 september is het evaluatieonderzoek besproken. Dit is een kwalitatief onderzoek, met als doel om na de eerste twee jaar de ervaringen met de samenwerking in GMR-verband op te halen. In algemene zin zijn de verwachtingen van de samenwerking uitgekomen. Er is natuurlijk nog wat te verbeteren. Daarvoor zijn vier aanbevelingen gedaan en daar zijn we mee aan de slag gegaan.
In 2023 besloot de gemeente Montferland om zich aan te sluiten bij de Regio Achterhoek. Na de ontvangst van de formele brief van het college van Montferland trad de "Richtlijn uittreding gemeen-schappelijke regeling Arnhem-Nijmegen" in werking. We zetten erop in om per 31 december 2024 het lidmaatschap formeel te beëindigen.

1.2.1. Regiobureau

Het regiobureau besteedde in 2023 veel aandacht aan de versterking van de netwerkfunctie. Dit was nodig, omdat de krapte op de arbeidsmarkt ertoe leidt dat het voor gemeenten steeds lastiger is om medewerkers voor de regionale opgaven beschikbaar te stellen. Het gevolg is dat externen moeten worden ingehuurd. Dat draagt in algemene zin niet bij aan het versterken van de netwerkorganisatie die de GMR wil zijn.
Dit probleem is afgelopen jaar nadrukkelijk op de agenda van de netwerkdirectie gekomen. Samen met de netwerkdirectie werken we aan maatregelen die bijdragen aan een oplossing.
Eind 2023 waren er 12,5 fte werkzaam op het regiobureau. Het totaal aantal fte verbonden aan de GMR bedroeg op dat moment 18,5 fte. Dit verschil is ontstaan, omdat een aantal langer lopende detacheringen vanuit gemeenten en provincie zijn omgezet in een vast dienstverband bij de GMR.

Deze medewerkers zijn verbonden aan de opgaven en worden vanuit de inwonerbijdragen uit deze opgaven betaald.

1.2.2. Informatie

Voor het slagen van een goede regionale samenwerking, is het belangrijk dat de gemeenschappelijke regeling dicht bij de deelnemende gemeenten blijft. Naast ontmoetingen is goede informatie-voorziening van groot belang. Leidraad hiervoor is het Informatieprotocol. Het algemeen bestuur stelde deze in september 2021 vast. Na effectuering van de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling, als gevolg van herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), updaten we de leidraad.

1.2.3. Profilering, positionering en lobby

Door het team Public Affairs (PA) wordt nadrukkelijk samengewerkt met de opgavemanagers en speerpuntcoördinatoren, de PA-adviseurs uit de regiogemeenten en met The Economic Board (TEB). Naast de rol die PA heeft gespeeld in het behalen van resultaten binnen de opgaven, zijn de volgende resultaten expliciet te melden.

Rijk & provincie

Het jaar 2023 is een bijzonder jaar, omdat er twee belangrijke verkiezingen plaatsvonden. De Provinciale Statenverkiezingen in maart en de Tweede Kamerverkiezingen in november. Voor de GMR waren beide verkiezingen aanleiding om goed naar haar eigen positionering en inzet richting provincie en Rijk te kijken. Daarom zijn er - al dan niet met partners van binnen en buiten de regio zoals TEB en andere Gelderse regio's - gezamenlijke position papers opgesteld en via verschillende kanalen onder de aandacht gebracht van lijsttrekkers en andere politieke hoofdrolspelers. Vanuit PA is daarnaast sterker dan voorheen ingezet op samenwerking met andere Nederlandse metropoolregio's met vergelijkbare uitdagingen, om een gezamenlijke inzet te bewerkstellingen.
Naast activiteiten rondom de verkiezingen, hebben we de eerdere intensivering van de ambtelijke en politieke contacten met het Rijk voortgezet. Hier kwamen diverse werkbezoeken in de regio uit voort. Zoals de bezoeken van staatssecretaris Gunay Uslu aan Cultuurregio 025, het bezoek van minister Hugo de Jonge aan Nijmegen in het kader van het symposium over circulair en conceptueel bouwen en een delegatie vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de visie op het landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk in onze regio.

Europa

De huurovereenkomst van het Brusselse appartement, waar de regio sinds 2014 gebruik van maakte, aan de Avenue Henri Dietrich is in het eerste kwartaal van 2023 beëindigd. Het aanhouden van deze permanente woonruimte werd niet langer passend bevonden bij de werkwijze van de GMR in de Europese context. Hiermee besparen we jaarlijks circa € 20.000. De huurovereenkomst van het Brusselse kantoor aan Square de Meeûs nr. 1 is wel verlengd. Per 1 juni 2023 wordt deze kantoorruimte ook door het secretariaat van het Europese Vanguard Initiative gebruikt. De jaarlijkse huurkosten zijn hierdoor gehalveerd met ca € 10.000.
In het eerste kwartaal is de Interreg NWE aanvraag 'DeCarb-Pro' gericht op CO_2-beprijzing goed-gekeurd. De GMR werkt in dit Europese project samen met Duitse, Franse, Belgische en Ierse partners aan de ontwikkeling van een instrumentarium voor CO_2-beprijzing, dat kan worden toegepast binnen inkoop- en aanbestedingstrajecten. Hiervoor beschikt de GMR in de periode 2024-2027 over een budget van ca. € 280.000, waarvan 55% cofinanciering uit Europese middelen.
Aanvullend op het ICLEI-lidmaatschap van de gemeente Nijmegen, is de GMR in 2022 lid geworden van het ICLEI-netwerk. De kosten hiervoor bedragen € 2.500 per jaar. Mede als gevolg hiervan is de regio in 2023 opnieuw gekozen om vertegenwoordigd te zijn in de ICLEI Europe Regional Executive Commitee. Hiermee heeft de regio haar stevige basis binnen dit vooraanstaande Europese netwerk

behouden. Het voordeel hiervan is, dat de GMR vroegtijdig weet heeft van subsidiemogelijkheden voor de regio, voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie.
Ook binnen POLIS behouden we in 2023 de positie van de GMR, met - na 1 jaar pauze - een herverkiezing in het Management Committee van dit grootste Europese mobiliteitsnetwerk.
Het GMR-lidmaatschap van het Health Valley Netherlands (€ 1.040 jaarlijkse kosten) is in het vierde kwartaal van 2023 opgezegd. Dit door minder focus van de GMR op zorg(innovatie) en het feit dat veel regionale stakeholders, waaronder gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen, maar ook TEB, Kiemt en HAN lid zijn en het regionale belang van zorg binnen het netwerk hierdoor voldoende wordt afgedekt.

Duitsland
De inzet op samenwerking over de grens vanuit de GMR is in 2023 voortgezet en uitgebouwd. Vermeldenswaardig zijn hierin de bestuurlijke regioreis naar het Rijnland en Ruhrgebied in mei en de ondertekening van de Regio Deal in november. De driedaagse regioreis stond in het teken van grote transities, of zoals onze oosterburen zeggen, Strukturwandel. In de Regio Deal staat, in programmalijn 5, grenzeloos samenwerken centraal. Hiervoor werkt de GMR samen met de HAN en KIEMT.

1.2.4. Ontmoeting
Tijdens het tweede regiocongres, met de titel ‘Kracht in de regio’, viel in februari het woord ‘samenwerking’ wel heel vaak. Zo’n 400 deelnemers kwamen naar Musis & Stadstheater Arnhem om te horen en te ontdekken wat de kracht is van onze GMR. Mooi om te zien dat er groei zit in de animo voor dit jaarlijkse congres. Het was een middag vol energie, ontmoetingen en inspiratie.

RegioOntmoet vond in 2023 plaats in Arnhem, Overbetuwe en Nijmegen. RegioOntmoet is een ontmoetingsmoment voor collegeleden, inclusief gemeentesecretarissen.
RegioOverleg(t) was in 2023 in Nijmegen, Rozendaal, Heumen en Beuningen. De Regio Overleg(t)-dagen zijn belangrijke vergader- en netwerkmomenten voor collegeleden en gemeentesecretarissen.

Tijdens de regiosafari bezochten bestuurders in februari drie bedrijven. Samen met een select gezelschap van mbo- en hbo-studenten ging de tour door de regio. Een mooi en inspirerend initiatief in de week van de circulaire economie.
In mei organiseerde de GMR een wandelsafari in Lent. Daarbij stond de regionale woonzorgvisie en de huisvesting (nieuwbouw) van aandachtgroepen centraal.
In juni was een van de lessen tijdens het werkatelier Wonen & Zorg in Duiven: ‘Kijk door een andere bril en luister naar de bewoners’. Gemeenten, wooncorporaties en zorgaanbieders kwamen samen om mee te denken over een beter woonaanbod voor aandachtsgroepen, met de focus op bouw in bestaande wijken.

In 2023 kwam het netwerk van regiocoördinatoren weer maandelijks bij elkaar. Deze groep vormt een stevig onderling netwerk en de regiocoördinatoren vervullen binnen de eigen gemeentelijke organisatie een belangrijke schakelfunctie tussen het regiobureau en gemeenten.

De regioagendacommissie geeft advies aan het algemeen bestuur. Naast de reguliere overleggen, afwisselend in Arnhem en Nijmegen, zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor de ruim 400 raadsleden. In mei maakten zij een bustour door onze regio. Daarbij stond de doorontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal. De deelnemers brachten een bezoek aan Park Lingezegen, de innovatieve woningbouwlocatie NDW21 en natuurgebied Driegaarden. Op 6 oktober kwamen raadsleden in Nijmegen bijeen om met elkaar in gesprek te gaan over de ruimtelijke inrichting van de regio. Samen puzzelden zij met de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de vier deelgebieden binnen onze regio. Deze werkvorm gaf voldoende stof voor gesprek tussen de aanwezige raadsleden.

1.2.5. Communicatie

De meeste activiteiten van communicatie zijn uitgevoerd binnen de opgaven. De meest in het oog springende activiteiten vanuit het regiobureau in 2023:

- De website is doorontwikkeld en er zijn functionaliteiten toegevoegd. Er is veel tijd en energie gestoken in het digitaal zo toegankelijk mogelijk maken van de website. We vinden het belangrijk dat iedereen onze informatie makkelijk kan bekijken en vinden. Het digitaal toegankelijk maken van de website doen we op basis van het “Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid”. Op dit moment voldoet onze website nog niet volledig aan deze eisen. Nieuwe teksten, video’s en afbeeldingen laten we waar mogelijk, geheel aan de huidige toegankelijkheidseisen voldoen. In 2023 is de status van toegankelijkheid C: de eerste maatregelen zijn genomen.
- De nieuwsbrief is in totaal 12 keer verschenen. Het aantal abonnees is gegroeid naar meer dan 750.
- Er zijn rechtenvrije en kwalitatief hoogwaardige drone-beelden (video) van de regio verzameld. De fotografiecollectie is verder aangevuld met nieuwe afbeeldingen.
- De Groene Post, een digitaal informatieoverzicht voor bestuurders en ambtenaren, verscheen zo goed als wekelijks.
- Via de social mediakanalen houden wij geïnteresseerden op de hoogte van wat er speelt. Op LinkedIn kwamen er in 2023 zo’n 1.000 volgers bij en eind van het jaar bedroeg het aantal volgers bijna 4.000. Het aantal X-volgers was eind 2023 iets meer dan 3.000.
- De kwartaalrapportage, die sinds 2022 verschijnt, blijkt in een grote behoefte te voorzien. In deze rapportage staan de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen binnen de vijf opgaven en het regiobureau. Deze kwartaalberichten verschijnen aan het einde van de eerste maand van een nieuw kwartaal. Ze versterken de verbinding tussen de GMR, de deelnemende gemeenten en de partners. De vier rapportages vormen daarmee de bouwstenen voor een, beknopt en leesbaar, jaarverslag.

1.2.6. Klachtenfunctionaris

In de gemeenschappelijke regeling (artikel 25) is een klachtenregeling opgenomen. De gemeentelijke Ombudsman voor het Rijk van Nijmegen heeft in 2023 geen klachten ontvangen.

1.2.7. Verantwoording regiobureau

Door de veranderde wetgeving rondom rechtmatigheid, is afgelopen jaar veel aandacht geweest voor de verordeningen over de financiële organisatie. Uitgangspunt is dat de rechtmatigheid opgenomen wordt onder de paragraaf Bedrijfsvoering en daarmee afgegeven wordt door het dagelijks bestuur. Twee jaar na de oprichting zijn de relevante verordeningen vernieuwd en aangevuld. Het algemeen bestuur heeft deze verordeningen in november 2023 vastgesteld. De GMR heeft voor het vaststellen van de rechtmatigheid een opdracht verstrekt aan Mijn VIC voor een gedegen onderzoek.
Bij het uitbrengen van dit jaarverslag was de wetgeving rondom de rechtmatigheid nog niet geformaliseerd. In een brief van de Algemene Rekenkamer aan de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijkrelaties van 6 februari 2024 heeft zij met vijf aandachtpunten uiteengezet waarom de voorgenomen wijzigingen van het BBV en de wet Bado nog niet opgenomen kunnen worden.
Dit had effect op de controle van de jaarrekening 2023 door accountant Flynth. Met de wetenschap van de inhoud van bovenstaande brief, heeft Flynth aanvullende werkzaamheden verricht. Dit levert naar verwachting meerwerk op en dat betekent dus hogere kosten.

Na twee volledige boekjaren is het mogelijk om de verhouding tussen inwonerbijdrage en externe gelden inzichtelijk te maken. Daarbij gaan we uit van de daadwerkelijke besteding van de middelen; de restituties zijn verrekend.

bedrag x 1.000	**2022**		**2023**	
Besteding inwonerbijdragen	€ 4.515	*69%*	€ 5.250	*67%*
Besteding subsidies	€ 2.047	*31%*	€ 2.644	*33%*
	€ 6.563		€ 7.894	

Met de groei van het aantal subsidies en opdrachten, steeg de verantwoordingsdruk. Hierdoor groeide de inzet van de administratieve dienstverlener en de controller. Tot op heden hanteren we geen verrekening voor overheadkosten. Daardoor komen deze kosten ten laste van het regiobureau. Voor het begrotingsjaar 2025 staat een wijziging van deze systematiek op de agenda.

Begin 2023 werd duidelijk dat het Rijk met TEB, provincie Gelderland en de GMR een Regio Deal ging sluiten ter waarde van 15 miljoen euro. In november is het convenant getekend en per 1 april 2024 kunnen de projecten starten.
De voorbereidingen voor de projectstructuur, het inrichten van de kassiersfunctie en de governance vormden een rode draad in de werkzaamheden van het regiobureau afgelopen jaar. Hierbij is ondersteuning gezocht bij een extern bureau, dat ervaring had met het sluiten van een Regio Deal. De kosten voor het externe bureau en de inzet van eigen medewerkers is volledig, door de GMR en haar partners van de Regio Deal, betaald uit de middelen van 2023.

Uit de spendanalyse 2021-2023 blijkt, dat een aantal specialistische adviesbureaus langdurig aan de opgaven verbonden zijn. Het risico bestaat dan dat, ondanks een verbeterde inkoop- en aanbestedingsprocedure, de Europese aanbestedingswet in het gedrang komt. Om te voorkomen dat wij onrechtmatig inkopen en aanbesteden is daarom in het vierde kwartaal 2023 een raamcontract met een inkoopspecialist gesloten. Voortaan ondersteunt zij de GMR bij deze processen.

1.2.8. Verantwoording rekeningresultaat regiobureau

In 2023 bedroeg het voordelig rekeningresultaat van het regiobureau € 197.682. Dit is ruim € 150.000 beter dan het rekeningresultaat dat in augustus in de tussenrapportage stond. De belangrijkste verschillen die tot dit nieuwe betere resultaat hebben geleid zijn:

1. De rentebaten zijn € 60.000 hoger geprognosticeerd. De liquiditeitspositie en de rente op de rekeningcourant bij het ministerie van Financiën waren hoger dan voorzien. Dit komt o.a. door de ontvangst van subsidiegelden, die pas in de loop van het jaar worden uitgegeven.
2. De personele lasten zijn uiteindelijk € 20.000 lager uitgekomen.
3. Bij het opstellen van de tussentijdse cijfers was nog niet bekend dat de kantoorunit in Brussel deels verhuurd zou worden. Dat leidde tot € 10.000 minder kosten.
4. De accountants- en administratiekosten worden conform artikel 49 van de BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Deze methodiek wijkt af van de uitgangspunten bij de berekening van de prognose, waarbij de kosten als last in 2023 zijn meegenomen (ca. € 60.000).

1.2.9. Wat heeft het regiobureau gekost?

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

1.3. Programmaverantwoording opgaven - regionale agenda

1.3.1. Verbonden regio

Van het beschikbare bedrag (€ 1,33 miljoen) is € 1,26 miljoen uitgeven of een financiële verplichting aangegaan. De capaciteit binnen de opgaven was qua inzet van de opgavemanager, speerpuntcoördinatoren, communicatieadviseur en ondersteuning conform planning. De detacheringscontracten bij de verschillende gemeenten zijn iets lager uitgevallen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Er was voorzien dat de adviseur mobiliteit begin 2023 zou starten. Dit is helaas niet gelukt. Het contract is pas eind 2023 ingegaan. In 2023 is wel gestart met het RMP (het regionaal mobiliteitsprogramma). We huurden hiervoor een externe adviseur in en voerden een nulmeting uit. Dit proces ronden we in juni 2024 af.

De processen/projecten uit de regionale agenda zijn grotendeels uitgevoerd of in gang gezet. De regio heeft een mobiliteitsplus-pakket onder de aandacht van het ministerie van Infrastructuur & Water gebracht. Met dit mobiliteitsplus-pakket krijgen we meer inzicht in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen A12/A15 als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. In het najaar van 2023 verleenden we opdracht om het maatregelenpakket te concretiseren.

Er is, in afstemming met de regio Noordoost Brabant, de gemeenten Oss en Wijchen en de provincies Gelderland en Noord-Brabant, een verkenning uitgevoerd. De definitieve verkenning naar de potentie, kansen en mogelijkheden voor een kwalitatief hoogwaardige fietsverbinding tussen Oss en Wijchen, hebben we in september 2023 opgeleverd. De voorkeursroute is op 28 september 2023 bekrachtigd in de Stuurgroep A50. Met behulp van de GMR vroegen gemeenten subsidies voor meerdere grote fietsprojecten in de regio aan, ter waarde van € 3,49 miljoen. Naast investeringen in het RijnWaalpad in Arnhem Zuid, SFR De Liemers en SFR Arnhem Velp (Arnhem), wordt daarmee de uitvoering van de fietsstraat Kraaijenhoflaan in Nijmegen mogelijk, als onderdeel van het Batavierenpad.

Het onderzoek rondom Landbouwverkeer is in juni 2023 opgeleverd. Het bestuurlijk platform Verbonden regio wil samen met de provincie Gelderland komen tot een landbouwroutenetwerk.

In 2023 is opdracht verleend aan Viastat. Met dit programma kan elke gemeente in de regio actuele verkeersveiligheidsdata ophalen. Daarnaast is opdracht gegeven aan de firma Dokdata en Arcadis om voor de gemeenten een top vijf per gemeente op te stellen van wegsituaties met de hoogste risico-indicaties.

Het onderzoek naar de raakvlakken tussen hubs en toeristische overstappunten (TOPs) is afgerond en in december 2023 opgeleverd. In het najaar van 2023 is een onderzoek gestart naar de potentie van een eventuele mobiliteitshub op de A73-corridor Druten - Beuningen - Nijmegen.

Het programmaplan Slim & Schoon Onderweg (S&SO) 2023-2026 is op 27 maart 2023 vastgesteld door de gezamenlijke partners, inclusief het uitvoeringsplan en de begroting voor 2023. Vandaar dat de subsidie voor 2023 pas laat is aangevraagd en een deel van de beschikbare middelen niet in 2023 is uitgegeven (waaronder de werkgeversaanpak).

De programmakosten binnen S&SO vallen eveneens lager uit. Met name de communicatie en ondersteuning van het programma organiseren we in eigen huis en niet meer door externe inhuur.

Van alle ontvangen subsidie staat € 700.000 als ontvangen subsidie derden (provincie Gelderland) in 2023 nog open. Dit gaat over projecten binnen het programma S&SO, fiets en het RMP, die grotendeels conform subsidiebeschikking in 2023/2024 worden uitgevoerd (deze bijdragen gaan over de jaarschijven heen). De subsidie over 2023 wordt in de loop van 2024 vastgesteld.
In 2023 voerden we een paar projecten niet uit door capaciteitsproblemen bij gemeenten en de GMR. Het gaat hierbij om o.a. analyse naar de verkeersveiligheid rondom scholen, het actiepakket zuidflank Nijmegen inclusief locatieonderzoek voor een eventuele hub, de verdere voorbereiding van de fietsroute tussen Huissen en Arnhem en het Bicycle oriented development onderzoek in de rest van de regio. Daar staat tegenover dat er extra kosten zijn door de voorbereiding op de Mobility conferentie 2024, een onderzoek naar bereikbaarheidsongelijkheid en een onderzoek naar laadinfra. Het totale bedrag qua onderuitputting 2023 voor de opgave Verbonden Regio bedraagt € 700.000.

1.3.2. Productieve regio

Van de achttien gemeenten heeft alleen Mook en Middelaar niet ingetekend voor deelname aan de Productieve regio.
De verdeling over de speerpunten is gedurende het jaar gewijzigd. Voor het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) gingen we al in 2023 aan de slag met een aantal onderzoeken. Het RPW is verankerd in de omgevingsverordening van de provincie: minimaal één keer in de vier jaar moet er een nieuw RPW worden vastgesteld. Op 1 januari 2025 moet er een nieuw RPW liggen. In het RPW zetten we grote stappen naar een kwalitatieve verbetering en nemen we nieuwe actuele thema's mee, zoals de ruimtebehoefte voor circulaire economie, de energietransitie, vergroening, verdichting en herstructurering. Nieuwe en complexe onderwerpen waarvoor extra onderzoeken nodig zijn. Een deel van die onderzoeken voerden we in 2023 al uit, om het proces naar een nieuw RPW tijdig af te kunnen ronden. Dat leidde in 2023 tot extra kosten voor werklocaties. De kosten daarvoor hebben we gedekt met gelden uit het mkb.
Voor het mkb startten we met een aantal aanbodgerichte trajecten, zoals een onderzoek naar mogelijkheden voor financiële steun tot € 1 miljoen voor mkb'ers, toekomstbestendig ondernemen om kennis, kunde en slagkracht van mkb'ers te verbeteren en financiële mogelijkheden voor mkb'ers in Europa. Gebleken is, dat wij vanuit de GMR het mkb met onze tools niet goed bereiken, ondanks doelgerichte en herhaaldelijke inzet. Er is wel veel behoefte aan ondersteuning aan het mkb, zowel bij de ondernemers zelf als bij de instanties die hierbij betrokken zijn. We hebben al die partijen bij elkaar geroepen en daar is een duidelijke (maar andere) rol van de GMR uit voortgekomen; een verbindende rol tussen alle instanties om gezamenlijk te komen tot inzicht in de behoefte van de mkb'er, een structurele samenwerking met alle stakeholders, afstemming en gezamenlijke ontwikkeling van tools etc. De kosten voor het mkb zijn daardoor lager dan begroot. Een deel hiervan is ingezet voor de onderzoeken naar werklocaties. Een deel is niet besteed en draagt bij aan het overschot aan inwoner-bijdrage.
Voor 2023 is voor het Human Capital Akkoord € 150.000 primair begroot. Hiervan is € 55.000 besteed aan onze speerpuntcoördinator Human Capital. De rest was gereserveerd voor TEB voor o.a. een kwartiermaker voor de borging van het Human Capital Akkoord, communicatie en het organiseren van bijeenkomsten. Dit bedrag is nagenoeg helemaal besteed; op € 4.000 na. Dit vloeit terug naar de gemeenten als overschot aan inwonerbijdrage.
De productieve regio heeft daardoor in totaliteit een overschot aan inwonerbijdrage van bijna € 51.000.

1.3.3. Circulaire regio

Circulaire bouw en infra

Op basis van een tussenevaluatie van het project "Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de grond-, weg- en waterbouw" (Circulaire GWW) bekrachtigden gemeenten de gewijzigde aanpak van het project naar meer 'learning by doing'. Naast de vijf kennistafels introduceerden we daarom

een ‘menukaart’, waarmee gemeenten op maat ondersteuning kunnen krijgen bij het meer circulair aanpakken van een concreet GWW-project. De provincie Gelderland heeft een financiële bijdrage van € 75.000 geleverd voor deze ondersteuning bij GWW-projecten. Er is gestart met een digitale grondstoffenbank (DuSpot), die zorgt dat bij werkzaamheden vrijkomende materialen elders in de regio hergebruikt kunnen worden. Vanaf 1 januari 2024 nemen alle zestien gemeenten deel aan deze grondstoffenbank. Het programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CBB) 2023-2030 is in juni opgeleverd en kreeg in een gecombineerd bestuurlijk platform van de Circulaire en Groene groeiregio brede steun.. Het project Circulaire GWW en het CBB zijn onderdeel gemaakt van het Regio Deal-voorstel “Toekomstbestendig bouwen”. Daarmee hopen en verwachten we een substantiële financiële bijdrage van het Rijk te krijgen voor de periode 2024-2026.
Ondertussen is het beoordelen van (woning)bouwprojecten met onze circulaire impactladder ‘gewoon’ doorgegaan. Dat geeft niet alleen inzicht in de mate van circulariteit van bouwprojecten, maar is door gericht advies een directe stimulans om de bouwprojecten meer circulair te maken.

Grondstoffen en ketens
We werken toe naar het ontwikkelen van circulaire ketens en grondstoffenhubs. Daarvoor richtten we ons in 2023 op drie ketens: 1) recycling van zonnepanelen 2) recycling van luiers en incontinentie uit de zorg en 3) verwerking van niet-specifiek ziekenhuisafval. Voor alle grondstoffen waren er gesprekken en bijeenkomsten.
Een ander aandachtspunt in onze regionale agenda is het ondersteunen van gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en het zorgen voor een stimulerend platform voor uitwisseling van kennis en ervaring
Op landelijk niveau waren er al een aantal verkennende onderzoeken naar de ruimtelijke impact van circulaire economie. Samen met de Productieve regio gaf de GMR opdracht voor een rapportage, die een inschatting geeft van de ruimtelijke effecten van de ontwikkeling van de circulaire economie in onze regio. Deze wordt in 2024 bestuurlijk besproken en zorgt voor input bij de ontwikkeling van het nieuwe RPW.

Water en klimaatadaptatie
In 2023 gaven we uitvoering aan de Startnotitie Water en Klimaatadaptatie, die in het voorjaar van 2023 was vastgesteld. De ontwikkeling van projecten in de Regio Deal kreeg leidde tot aanvragen voor enkele projecten om meer gedeelde kennis en ervaring te krijgen over klimaatadaptatie-maatregelen:

- Lifeport Cool Lab: Koel netwerk Arnhem, Groene Corridor Nijmegen, Dorpspleinen in Heumen en Overbetuwe, Woonwijk in Westervoort en zorginstellingen in Arnhem.
- Soil Valley: Verdroging en piekbuien in een stuwwallengebied in Berg en Dal en laaggelegen gebied Duiven.

We leverden daarnaast een bijdrage aan de aanvraag voor het SIA-project Groenblauwe stad, waar Van Hall Larenstein (HvHL) trekker van is en waaraan de gemeenten Arnhem, Duiven, Nijmegen, Rheden met cases deelnemen. De aanvraag is gehonoreerd. Het gaat om onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen, die integraal bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, leefbaarheid en gezondheid.
Een overlopende verplichting van € 21.000 uit het jaar 2022 bij de speerpunten klimaatadaptatie en transitie naar duurzame energie is niet in 2023 besteed. Dit bedrag retourneren we aan de gemeenten.

Energietransitie
Voor het project gemeentelijke inkoop van energie is in 2023 de nieuwe contractbeheerder, samen met leverancier Eneco, een traject gestart om te bekijken hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen om hun gebruik van aardgas de komende jaren terug te dringen. En er is in de zomer van 2023 een enquête uitgevoerd onder alle gemeenten. Daarmee achterhaalden we of de gemeenten verwachten dat zij de doelstelling halen en vooral waar ze nog ondersteuning konden gebruiken. Uit

de enquête kwam naar voren dat gemeenten de netcongestie op dit moment als het grootste probleem in de besparingsopgave zien. Andere veel genoemde knelpunten zijn beschikbare financiën en voldoende capaciteit bij de installateurs. Een werkgroep ging aan de slag met de uitkomsten van de enquête.

Het Uitvoeringsprogramma Regionale Energiestrategie (RES) 2024-2030 is vastgesteld. In dit plan staat wat de RES-organisatie gaat leveren en welke middelen hiermee gemoeid zijn. Buiten de financiële bijdrage van het Rijk, is in de begroting van de GMR een structurele inwonerbijdrage vastgesteld voor de uitvoering van de RES-taken vanaf 2024. De restantmiddelen uit het jaar 2022 voor de uitvoering van RES-taken zijn in 2023 volledig benut.
In juli 2023 is het tweejaarlijkse voortgangsrapport aan het Nationaal Programma RES (NPRES) overhandigd. De GMR stelde in 2021 een aanbod vast van 1.62 TWh. Op dit moment is meer dan de helft van dit aanbod gerealiseerd (inclusief concrete plannen en initiatieven die richting uitvoering gaan). Een aandachtspunt bij de implementatie van de RES 1.0 blijft het vinden van een balans tussen wind- en zonprojecten.
De regionale planMER is in 2023 afgerond en is voorzien van een advies van de commissie MER. De integratie van het MER-plan van de GMR met het provinciale MER-plan is in uitvoering. Op basis van het MER-plan is een proces gestart om zoekgebieden voor windenergie binnen verschillende gemeenten te verankeren in het gemeentelijk beleid. Daardoor wordt de weg vrijgemaakt voor de ontwikkeling van windprojecten.
In 2023 is gestart met het proces om de RES 1.0 te herzien. Deze herziening richt zich op drie sporen: duurzame energieopwekking, de warmtetransitie en het energiesysteem.
Met de toenemende druk op het elektriciteitsnet wordt het steeds uitdagender om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarom zijn we dit jaar gestart met regionaal integraal programmeren. Via subregionale gebiedstafels kregen we inzicht in de vraag en het aanbod van energie tot 2050. Dit inzicht dient als input voor investeringsbeslissingen voor de lange termijn na 2030 en als aanpak voor netcongestieproblemen. Regionale inzichten vormen input voor de provinciale Programmatische Energie Infrastructuurkeuzes (PMiek), met als doel om samenwerking en prioritering van energie-infrastructuur te bevorderen.
Om ervoor te zorgen dat de warmteclusters rondom ARN en AVR optimaal ontwikkelen, zijn er sinds begin 2023 procesbegeleiders actief. In nauwe samenwerking met betrokken gemeenten onderzoeken zij hoe de warmtebronnen van elk cluster het beste worden ingezet. Om de regionale samenwerking in de warmtetransitie te versterken, dienden we een aanvraag in voor een Specifieke Uitkering (Spuk) bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor de komende jaren is een bedrag van € 565.000 toegekend.
Op 1 juni is het REE van start gegaan. Er is een provinciale subsidie toegekend van € 225.000. In de zomerperiode is een volledig REE team geworven. Sinds 1 september is het REE op volle sterkte en voorziet het team bedrijven van energieadviezen. Er zijn ondernemersorganisaties en bedrijvenverenigingen in de regio bezocht, om het REE onder de aandacht te brengen. Negen gemeenten stelden inmiddels een subsidieregeling voor individuele bedrijven in, waarmee bedrijven subsidie kunnen aanvragen om externe energie-adviseurs te bekostigen. In 2024 is dat voor in elf van de zestien deelnemende gemeenten het geval. Sinds september kwam het aantal hulpvragen vanuit bedrijven op gang. Er zijn vanaf medio 2023 meer dan 150 bedrijven geholpen. Er is een expertpool van externe energieadviseurs opgezet, die bedrijven ondersteunt bij complexe energievragen. Deze externe expertpool omvat inmiddels ruim 50 contacten. Vanaf 1 oktober 2023 heeft het REE de uitvoering van de campagne Arnhem Zet de Knop Om (AZDKO) overgenomen. Dat betekent dat het REE bedrijven adviseert in samenspraak met de ingeschakelde energie-experts, de website van AZDKO (Powered by REE) beheert en helpt met de afhandeling van binnengekomen subsidieaanvragen. ConnectR is sinds september 2023 de vaste werk- en vergaderplek van het REE. Dit droeg bij aan de naamsbekendheid van het REE en zorgde voor synergie en samenwerking met partijen die tevens op ConnectR gevestigd zijn.

Dit jaar is het Interreg project ‘DeCarb-Pro’ aangevraagd, toegekend en gestart. Dit staat voor Decarbonization procurement en is een project over CO_2-beprijzing. De GMR is hiervoor gevraagd door het Klimaatverbond, omdat ze kleinere gemeenten wilden betrekken. Het biedt ons de mogelijkheid om vanuit een internationaal netwerk van partijen (overheidspartijen in Duitsland, Ierland, Frankrijk en België) het instrument van CO_2-beprijzing de komende jaren nader te onderzoeken en te bekijken wat het kan betekenen voor onze gemeenten in relatie tot onze inkoopprocessen, waaronder de inkoop van energie.
De provincie heeft een provinciaal ontwikkelingsprogramma geothermie. Dit was voor vier gemeenten in onze regio aanleiding om de samenwerking rond dit thema op te zoeken. Dit betreft Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen, kortweg LOAN. We hielpen hen met het schrijven van een initiatiefdocument en faciliteerden vanuit een tijdelijke rol de opstart van dit LOAN-geothermie project.

Dit jaar leverden we een bijdrage aan het ophelderen van de taakstelling rondom natuurwetgeving bij de aanpak van het isoleren van woningen. De ‘patstelling’ van natuur ‘versus’ energietransitie, is complexe materie voor gemeenten. We hebben een coördinerende rol opgepakt, in overleg met de bestuurlijk trekkers.

Jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’
In november organiseerde de GMR het circulaire jaarevent in de VASIM in Nijmegen. Ruim 200 bestuurders en medewerkers van gemeenten, collega-overheden, bedrijven en studenten namen deel aan het event, met voor velen een actieve rol. Naast een plenair gedeelte onder voorzitterschap van bestuurlijk opdrachtgever Tobias van Elferen, organiseerden we achttien verschillende workshops met thema’s vanuit alle hierboven genoemde speerpunten.
Deze dag gaf een goede impuls aan de versteviging van het circulaire netwerk in onze regio en was voor bezoekers bijzonder informatief. Een veertigtal enthousiaste masterstudenten Circulaire Economie van de HAN zorgden voor extra inspiratie en verslaglegging.

Er gaat vanuit de Circulaire regio € 36.000 retour naar de gemeenten.

1.3.4. Ontspannen regio

Voor Duurzaam toerisme zijn de activiteiten voor verhaallijnen en vitaliteit deels doorgeschoven naar 2024, omdat een subsidie van de provincie later kwam dan verwacht. In verband hiermee, is een deel van de middelen (zowel inwonerbijdrage als - deels nog toe te kennen - subsidie van de provincie) bij de begrotingswijziging en na instemming van het algemeen bestuur overgeheveld naar 2024. In de loop van 2023 zijn de activiteiten van Bruisende Binnensteden, Krachtige Kernen grotendeels belegd bij andere opgaven. Hiervoor zijn dan ook geen kosten gemaakt, anders dan de kosten die nog doorliepen vanuit 2022.
De andere activiteiten binnen de verschillende speerpunten zijn conform regionale agenda uitgevoerd:

- we begeleiden de aanleg van het wandelroutenetwerk door TVAN, die vooralsnog volgens schema verloopt;
- we coördineren de gesprekken met TVAN en gemeenten om te komen tot een nog betere en transparantere samenwerking;
- we werkten het groen-blauw raamwerk verder uit en we onderbouwden en leverden inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG);
- we maakten een begin met de uitvoeringsagenda groen-blauw raamwerk en landelijk gebied;
- we voerden het uitvoeringsplan Transformatievoorstel cultuur uit, zoals afgesproken.

De kosten van het speerpunt groen-blauw raamwerk zijn daarbij lager uitgevallen dan begroot. Dit omdat de provincie Gelderland het grootste deel van de kosten van externe inhuur voor verdere uitwerking voor haar rekening heeft genomen, in het kader van het VLGG. We hebben hier gebruik kunnen maken van de kennis en capaciteit die bij de provincie op dit vlak aanwezig is. Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in capaciteit voor dit speerpunt bij de GMR, om de uitwerking van het

groen-blauw raamwerk verder vorm te geven en om onze inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) goed te kunnen coördineren.
Bij het speerpunt Cultuur zijn de kosten hoger dan vooraf ingeschat: het coördineren van en communiceren over de actielijnen van het uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuur vroeg meer inzet dan vooraf ingeschat. Dit gold vooral voor de actielijn innovatie, waarvoor vorig jaar de subsidies zijn voorbereid, ingediend, beoordeeld en toegekend.
Per saldo zijn daarmee de kosten van de Ontspannen regio voor 2023 even hoog als de opbrengsten, die eveneens lager uitvielen door het niet deelnemen van de gemeenten Mook en Middelaar en Montferland.
Tot slot is er een overlopend bedrag van 2022 van € 9.362 niet besteed in 2023. Dit bedrag wordt teruggeven aan de gemeenten.

1.3.5. Groene groeiregio

De begroting van de Groene groeiregio bestaat uit vier onderdelen. De posten algemeen, verstedelijkingsopgave en ruimtelijke integratie opgaven zijn relatief klein en in zijn geheel opgebruikt. Hiervoor betalen we o.a. speerpuntcoördinatoren en activiteiten voor het opstellen van kaarten voor het regioarrangement, de financiering van de gebiedsprocessen en onze bijdrage voor NOVEX.
De post versnelling woningbouw bestaat uit 2 inkomsten: de inwonerbijdrage en subsidies van Rijk en provincie. De rijkssubsidie is in 2023 opgebruikt en voor de subsidie van de provincie is verlenging aangevraagd en verleend (t/m 2025). De activiteiten voor de woningbouw zijn betaald uit beide inkomsten; de inwonerbijdrage is daarvoor volledig benut. Er is een overschot uit 2022 (€ 180.000) gebruikt voor de Woondeal-activiteiten. De Woondeal-subsidies lopen door in 2024 (€ 245.000) en daarnaast zijn door de provincie nieuwe gelden toegezegd.

In 2023 stelden we een regioarrangement op, dat naar alle gemeenteraden is gestuurd (en is vastgesteld). Hiermee ontwikkelden we een gedeelde ruimtelijke visie in de GMR, samen met partners zoals de provincie Gelderland.
We onderzochten wat de aanvullende rol van de GMR in landelijk gebied kan betekenen. We werkten samen met de Ontspannen regio aan de doorontwikkeling van het groen-blauw raamwerk en de vier koplopergebieden.
Samen met de Circulaire regio organiseerden we per deelgebied gebiedsateliers over netcongestie en de woningbouwopgave. Daarbij keken we naar de noodzakelijke maatregelen in de energie-voorziening.
Het onderzoeksrapport “Welkom in de toekomst!” is opgeleverd, dat we samen met o.a. de WUR opstelden. In het rapport is gekeken naar de ontwikkeling in de regio en hoe de regio er over 100 jaar uit zou kunnen zien. Het onderzoeksrapport is bij diverse bijeenkomsten gepresenteerd.
Met raadsleden spraken we over de ruimtelijke opgaven. We organiseerden een bustour, waarin de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal stond. En we organiseerden een bijeenkomst met een spelvorm waarin we samen de ‘ruimtelijke puzzel’ legden in de verschillende deelgebieden. Er waren per deelgebied webinars over het ruimtelijk regioarrangement en het groen-blauw raamwerk.
In NOVEX verband (met Rijk en Regio Foodvalley) stelden we een Ontwikkelperspectief op; de uitbreiding van de Verstedelijkingsstrategie met o.a. een onderdeel landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk. Dit NOVEX Ontwikkelperspectief is naar alle colleges gestuurd. Daarnaast is de uitvoeringsagenda NOVEX opgesteld; dit is een gezamenlijk maatregelpakket voor de uitvoering van het Ontwikkelperspectief.
Tevens bereidden we de bestuurlijk overleggen (BO) MIRT en Leefomgeving voor met onze partners (Rijk en provincie).
De uitgangspunten van het regioarrangement van de GMR zijn doorvertaald naar de gebieds-programma’s Liemers, Veluwe, Middengebied en Rijk van Nijmegen. Deze programma’s zijn verder doorontwikkeld.

Voor het onderdeel woningbouwversnelling werkten we in 2023 aan de volgende zaken:

- Een nieuwe Woondeal 2.0, die door alle 18 gemeenten, de minister en de provincie is ondertekend op 8 maart.
- Een regionaal woonbehoefteonderzoek.
- Een nieuwe huisvestingsverordening met gezamenlijke afspraken over de woonruimteverdeling van huurwoningen Deze is in het najaar van 2023 vastgesteld door achttien gemeenten.
- Een regionale woonzorgvisie. Daarin bereiden we afspraken voor over de verdeling van de huisvesting voor specifieke aandachtsgroepen; er zijn o.a. diverse ateliers georganiseerd.
- Diverse aanvragen voor onze Flexpool, waarin we gemeenten met personele capaciteit ondersteunen bij complexe gebiedsontwikkelingen.
- Samen met de Circulaire regio maakten we een regionaal programma voor conceptueel en circulair bouwen. Het draagt eraan bij dat we in de regio dezelfde ambities formuleren, dezelfde methodes en werkwijzen hanteren en kennis en capaciteit borgen.
- We stelden een aanpak met handleiding op over het beter benutten van de bestaande voorraad woningen en we organiseerden samen met de provincie Gelderland een seminar over dit onderwerp.
- Er is recent onderzoek naar de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten in de regio gedaan. Daarbij is gekeken naar de economische structuur, waar arbeidsmigranten wonen en werken en of het woonaanbod aansluit op de behoefte. Dit is samen met de Productieve regio opgestart.

1.3.6. Wat heeft het gekost

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**

1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat

De inwonerbijdrage bij de GMR kan gerelateerd worden aan twee programma's binnen de jaarrekening. Enerzijds het regiobureau met een exploitatierekening en anderzijds het programma Opgaven met een projectadministratie.
Kenmerkend voor het regiobureau is dat het de bedrijfsvoering betreft en de activiteiten over het algemeen aan een kalenderjaar zijn gerelateerd. De ontvangen inwonerbijdrage bij het regiobureau wordt volledig in de staat van baten en lasten opgenomen. Daartegenover komen de uitgaven te staan en per saldo resteert het rekeningresultaat. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemende gemeenten, een negatief saldo komt, mist toereikend, ten laste van de algemene reserve.
Het programma Opgaven omvat een groot aantal activiteiten die elk afzonderlijk als een project gedefinieerd kunnen worden. Deze projecten zijn vastgelegd in de regionale agenda en voor deze projecten heeft de GMR met achttien gemeenten opgaveovereenkomsten afgesloten. De doorlooptijd van de projecten wijkt in veel gevallen af van het kalenderjaar. Daar wordt in dit programma de inwonerbijdrage en subsidies niet volledig in staat van baten en lasten opgenomen, maar worden de kosten van de projecten gedekt door de inwonerbijdrage en subsidies vanuit de balans. Einde boekjaar resulteert een rekeningresultaat van € 0 en resteert een overschot op de balans. Mocht het

project over de jaargrens heen lopen dan blijven de gelden beschikbaar voor het project. Is het project voltooid of niet uitgevoerd, dan resteert een schuld aan de deelnemende gemeenten en subsidieverstrekkers en moet dat deel terugbetaald worden.
Voor 2023 is het resultaat als volgt:

Regiobureau	€	197.682	(resultaat)
Opgaven	€	166.634	(schuld)
Totaal	€	364.316	(saldo onbenutte inwonerbijdrage 2023)

Een nadere toelichting op de terug te betalen inwonerbijdrage is opgenomen in paragraaf 3.8.
Conform artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten.

1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-		-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de post Onvoorzien apart als programma worden gepresenteerd. In 2023 zijn geen kosten ten laste van de post Onvoorzien geboekt. Deze post muteert dus niet het resultaat.

1.6. Vennootschapsbelasting

1. Bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting.
   In artikel 25, lid 1, onder b, (BBV) wordt gevraagd het bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting te vermelden. Dit is voor de GMR niet van toepassing.
2. Inzicht in gebruik van geraamde bedrag voor onvoorzien
   In artikel 25, lid 1, onder c, (BBV) wordt gevraagd om in de programmaverantwoording het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien op te nemen. In de begroting 2023 is niets geraamd. In de realisatie is dus geen bedrag opgenomen.

2. Paragrafen

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[1] inzicht verschaffen in de robuustheid van de rekening. Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers op te vangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet.

2.1.1. Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden;
5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn geen risico's voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele tekorten op de exploitatie op te vangen is er op grond van de gemeenschappelijke regeling artikel 31, lid 8 een reserve van € 100.000 gevormd.

Risico's voorvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Het risico dat een gemeente niet aan zijn betalingsverplichting (de inwonerbijdrage) voldoet, wordt zeer klein geacht. Daarnaast is in de gemeenschappelijke regeling artikel 29, lid 6 vastgelegd dat gemeenten zorgen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Het risico voor de GMR bedraagt bij de achttien deelnemende gemeenten, conform de begroting, gemiddeld € 380.850. Daarbij geldt een brandbreedte van € 15.000 voor de gemeente Rozendaal tot € 1.560.000 voor de gemeente Nijmegen.

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gekeken naar de voorgaande punten en de flexibele inzet van adviseurs, kan het achterwege blijven van financiering van gemeenten, provincie en anderen opgevangen worden door het afvloeien van flexibele inzet. Er is een zeer laag risico dat gelden niet betaald worden. Mocht dit het geval zijn, dan worden projecten on-hold gezet en stroomt de flexibele inzet per direct uit.

Risico's voorvloeiend uit het doen/nalaten van derden

De risico's worden beperkt door het hanteren van onze eigen inkoopvoorwaarden. Het maximale risico volgens het verplichtingenregister begin 2024 bedroeg € 77.000 voor een leverancier.

Risico's voorvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden/autonome ontwikkelingen

Gevolgen van de uitvoering van de Cao 2023 en verdere prijsstijgingen in het verantwoordingsjaar 2023 werken beperkt door in het jaarresultaat van 2023. De recente loonstijging o.b.v. de Cao 2024-2025 bedraagt 5%. Bij een loonsom van € 2,2 miljoen betekent dit een risico van € 110.000 voor het nieuwe boekjaar 2024.

[1] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de GMR.

Overige verzekerde risico's

De GMR heeft de kantoorinboedel verzekerd tegen brand en diefstal. Voor het personeel is een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. De aansprakelijkheid van bestuurders in de GMR is afgedekt door de verzekering van de gemeente voor de betreffende bestuurder.

2.1.2. Overzicht reserves 2023

Op grond van de gemeenschappelijke regeling mag de algemene reserve € 100.000 zijn. Deze algemene reserve is eind 2022 gevormd uit het rekeningresultaat van 2021 en is in 2023 niet gemuteerd.
Eind 2021 is een bestemmingsreserve gevormd voor optimalisatie van het regiobureau en het versnellen van de opgaven. Deze reserve is deels in 2022 en deels in 2023 benut. Er resteert nu nog € 83.255. Hieronder de specificatie van deze reserve:

Naam reserve/ Voorziening	Doel/functie	Maximum hoogte
Bestemmingsreserve	Opgebouwd in 2021, te besteden in 2022 en verder. Het doel is extra inzet te plegen op: • Optimalisatie regiobureau Opleidingen Communicatie • Versnellen opgaven Integrale aanpak logistiek	 € 25.000 € 23.255 € 35.000

Rente

Ten aanzien van de rente van de reserves is het algemene beleidsuitgangspunt om deze ten gunste van de exploitatie te brengen.

Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel van de GMR is dat de organisatie beperkt risico loopt en dat voor dit risico een algemene reserve is gevormd. Op basis van de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen, artikel 29 lid 6, is de beschikking over voldoende middelen en het nakomen van verplichtingen te allen tijde door de deelnemende gemeenten gewaarborgd.

Financiële kengetallen

In de paragraaf worden enkele financiële kengetallen opgenomen. De berekeningswijze is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de (onderlinge) vergelijkbaarheid (van gemeenschappelijke regelingen) bevorderd.

	Rekening 2023
Netto schuldquote	0,0%
Solvabiliteitsratio	6,68%
Structurele exploitatieruimte	83,28%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De uitkomst geeft geen aanleiding tot verhoogde risico's.

De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal weer. Deze ratio ligt net onder de gebruikelijke norm van de provincie, maar past bij een startende organisatie.
Een positief percentage structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

2.2. Financiering

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de GMR beschrijft hoe zij in 2023 de investeringen heeft gefinancierd. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en de risico's die daarmee samenhangen. Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). In de vergadering van het algemeen bestuur op 6 september 2023 is het treasury statuut goedgekeurd.

Rentelasten/baten

De GMR heeft in 2021 met de Rabobank een rekeningcourant-overeenkomst gesloten. Per 1 maart 2022 wordt deelgenomen aan het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gestelde Schatkistbankieren.

Rentelasten:	In 2023 sprake van minimale rentelasten.
Rentebaten:	In 2023 ongeveer € 108.000 aan rentebaten ontvangen.
Renteresultaat:	In 2023 geen sprake van renteresultaat.
Toerekening rente aan taakvelden:	In 2023 geen rente toegerekend aan taakvelden.

Financieringspositie

Er is een rekeningcourant-overeenkomst met de Rabobank met een tegoed van € 82.673. De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken, is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.
De rente-risiconorm is voor de GMR niet van toepassing, aangezien er geen externe langdurige financiering is afgesloten.

Geldstromenbeheer

De GMR is verplicht liquiditeitsoverschotten met een drempelbedrag van € 1 miljoen af te storten bij het Rijk (Schatkistbankieren).

2.3. Bedrijfsvoering

Artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de GMR om in elk geval de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven. Met bedrijfsvoering worden bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de vijf opgaven te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop.
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering, het algemeen bestuur heeft hierbij een kader stellende en controlerende taak. De directeur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om personeel aan te nemen, verplichtingen aan te gaan tot € 100.000 en om opdracht tot betaling te geven.

Huisvesting
Vanaf september 2021 heeft de GMR haar eigen kantoor met elf werkplekken en een aantal vergaderzalen. Door de medewerkers wordt veel hybride gewerkt, maar met de groei van het aantal adviseurs die veelal parttime aan de GMR verbonden zijn, ontstaat druk op de werkruimte. In 2024 moet worden bezien of de huisvesting voldoende is.

Personeelszaken en automatisering
In 2023 is de in 2022 afgesloten dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Nijmegen voor het uitbesteden van salarisadministratie en ondersteuning op personeelszaken verlengd.
Met ingang van 2023 is M&I partners verantwoordelijk voor de volgende rollen: functionaris gegevens-bescherming, privacy officer, SISA functioneel beheer en informatiemanagement. Voorheen werden deze werkzaamheden door de gemeente Arnhem verzorgd.

Archief
Sinds eind 2022 wordt de GMR door Cavero ondersteunt bij de inrichting van gedegen archiverings-proces. In 2023 is de implementatie afgerond.

Verbonden partijen
De GMR heeft, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften, geen verbonden partijen.

Schatkistbankieren
De GMR maakt sinds 2022 gebruik van een Schatkistbankieren-faciliteit.

Planning & Control en administratie
Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en control cyclus en het (laten) voeren van de financiële administratie, zijn ondersteunende werkzaamheden verricht voor de vijf opgaven; bijvoorbeeld subsidieaanvragen en -verantwoordingen.

Btw-compensatiefonds
De zogenaamde transparante c.q. doorschuif btw kan door de GMR aan de deelnemende gemeenten worden gefactureerd. Deze gemeenten kunnen deze facturen vervolgens bij het zogenaamde btw-compensatiefonds verhalen. In dit jaarverslag worden de cijfers exclusief btw gepresenteerd.
De overige paragrafen BBV zijn niet van toepassing op GMR.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk om een rechtmatigheids-verantwoording af te geven en deze op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring verantwoordt het dagelijks bestuur zich direct tot het algemeen bestuur over het (financieel) rechtmatig handelen van de organisatie.

Het dagelijks bestuur verantwoordt zich aan het algemeen bestuur in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt de controle in of afwijkingen in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en interne verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het algemeen bestuur bepaalt vanaf het begrotingsjaar 2023 de verantwoordingsgrens en de spelregels. De uitgangspunten waarin het dagelijks bestuur moet voldoen zijn vastgelegd in de door de Commissie BBV uitgegeven Kadernota Rechtmatigheid 2023.

In het hoofdstuk 3.3 van dit jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen over het boekjaar 2023. De uitkomst is dat geconstateerde afwijkingen onder de verantwoordingsgrens blijven (3% van de lasten) en daarmee sprake is van een ‘schone’ rechtmatigheidsverantwoording. Op basis van de spelregels door het algemeen bestuur moeten individuele afwijkingen groter dan € 10.000 aanvullend worden toegelicht in deze paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Per saldo resteert een afwijking van € 298.553 als afwijking die niet is meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. De afwijkingen bestaan uit:

- Overschrijding baten Regiobureau (€ 42.557)
- Onderschrijding baten Groene groeiregio (€ 73.546)
- Onderschrijding lasten (€ 436.088) en baten (€ 519.411) Verbonden regio (per saldo € 83.324)
- Onderschrijding lasten (46.367) en baten (82.416) Productieve regio (per saldo € 36.049)
- Onderschrijding lasten (€ 147.142) en baten (€ 210.220) Circulaire regio (per saldo € 63.078)

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

3. Jaarrekening

In dit hoofdstuk staan de volgende financiële overzichten:

- Staat van baten en lasten
- Toelichting op de staat van baten en lasten
- Rechtmatigheidsverantwoording 2023
- Incidentele en structurele baten en lasten
- Analyse begrotingsonrechtmatigheid
- Balans per 31 december 2023
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de posten van de jaarrekening
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen
- Publicatie Wet normering topinkomens (WNT)
- Taakvelden

3.1. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**
Programma opgave regionale agenda (bestaande uit) Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal lasten	**7.001.156**	**1.343.155**	**8.344.311**	**7.863.087**	**433.757**
Totaal baten	**7.001.156**	**1.824.035**	**8.825.191**	**8.054.024**	**771.167**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-**	**480.880**	**480.880**	**190.937**	**289.943**
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**6.745**	**-6.745**
RESULTAAT	**-**	**480.880**	**480.880**	**197.682**	**283.198**

3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten

De baten en lasten over 2023 bedragen respectievelijk € 8.054.024 en € 7.863.087. Er is een mutatie in de bestemmingsreserve geweest van € 6.745. Het verschil in de baten en lasten en mutatie bestemmingsreserve resulteert in een voordelig rekeningresultaat van € 197.682, wat gelijk is aan het resultaat van het regiobureau.

Programma regiobureau

De baten en lasten over 2023 van het regiobureau bedragen respectievelijk € 2.104.728 en € 1.913.791.

Regiobureau	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma regiobureau					
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.336.877	-	1.336.877	1.374.925	-38.048
3.3 Pachten	86.578	-	86.578	77.861	8.717
3.8 Overige goederen en diensten	609.003	-	609.003	560.012	48.991
7.3 Afschrijvingen	-	-	-	9.798	-9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-	-148.380	-148.380	-108.805	-39.575
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Saldo lasten regiobureau	**2.032.458**	**-148.380**	**1.884.078**	**1.913.791**	**-29.713**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	2.032.458	-	2.032.458	2.111.456	-78.998
overige baten	-	-	-	-6.728	6.728
Saldo baten regiobureau	**2.032.458**	**-**	**2.032.458**	**2.104.728**	**-72.270**
Saldo regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**190.937**	**-42.557**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-6.745**	**6.745**
Resultaat regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

Programma opgaven

Voor de opgaven zijn door de GMR ongeveer € 5.949.000 aan lasten gerealiseerd. Deze lasten worden gefinancierd door inwonerbijdrage door de deelnemende gemeenten en subsidies van o.a. provincie en Rijk.

In onderstaande tabellen is per opgave is een specificatie per speerpunt weergegeven.

Verbonden regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Verbonden regio					
Lasten					
Algemeen	227.000	85.914	312.914	230.674	82.240
gebiedsgerichte corridors	190.000	-45.620	144.380	117.455	26.925
Fiets	225.000	-45.230	179.770	203.222	-23.452
hubs en knooppunten	100.000	1.173	101.173	61.358	39.815
gedrag en duurzame mobiliteit	330.000	1.242.366	1.572.366	1.239.995	332.371
Verkeersveiligheid	110.000	-40.000	70.000	91.811	-21.811
Saldo lasten Verbonden regio	**1.182.000**	**1.198.603**	**2.380.603**	**1.944.515**	**436.088**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	1.182.000	-	1.182.000	944.907	237.093
bijdrage uit subsidies	-	1.281.926	1.281.926	999.608	282.318
Resultaat voor bestemming Verbonden regio	**1.182.000**	**1.281.926**	**2.463.926**	**1.944.515**	**519.411**
Saldo Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**

Productieve regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Productieve regio					
Lasten					
Algemeen	273.325	3.769	277.094	259.583	17.511
doorontwikkeling health, hightech en energy	-	-	-	-	-
toekomstbestendige werklocaties	160.000	-41.429	118.571	187.317	-68.746
human Capital	150.000	-21.466	128.534	132.105	-3.571
stimuleren ondernemerschap in het mkb	165.000	15.549	180.549	71.951	108.598
versterking van duurzame logistiek	-	-	-	7.425	-7.425
Saldo lasten Productieve regio	**748.325**	**-43.577**	**704.748**	**658.381**	**46.367**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	748.325	-7.528	740.797	614.147	126.650
bijdrage uit subsidies	-	-	-	44.234	-44.234
Saldo baten Productieve regio	**748.325**	**-7.528**	**740.797**	**658.381**	**82.416**
Saldo Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**

Circulaire regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Circulaire regio					
Lasten					
Algemeen	164.320	13.822	178.142	161.754	16.388
circulaire bouw en infrastructuur	156.618	129.852	286.470	244.597	41.873
circulaire economie: grondstoffen en ketens	112.970	-46.768	66.202	78.136	-11.934
water en klimaatadaptatie	61.620	-16.290	45.330	39.903	5.427
transitie naar duurzame energie	189.995	1.032.731	1.222.726	1.127.338	95.388
Saldo lasten Circulaire regio	**685.523**	**1.113.347**	**1.798.870**	**1.651.728**	**147.142**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	685.523	-	685.523	451.380	234.143
bijdrage uit subsidies	-	1.176.425	1.176.425	1.200.348	-23.923
Saldo baten Circulaire regio	**685.523**	**1.176.425**	**1.861.948**	**1.651.728**	**210.220**
Saldo Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**

Ontspannen regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Ontspannen regio					
Lasten					
Algemeen	140.850	-4.903	135.947	126.812	9.135
duurzaam toerisme	365.000	-282.704	82.296	137.449	-55.153
groen-blauw raamwerk	240.000	-73.685	166.315	160.620	5.695
cultuur en erfgoed	50.000	-1.740	48.260	75.093	-26.833
Saldo lasten Ontspannen regio	**795.850**	**-363.032**	**432.818**	**499.974**	**-67.156**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	495.850	-102.700	393.150	379.629	13.521
bijdrage uit subsidies	300.000	-235.332	64.668	120.345	-55.677
Saldo baten Ontspannen regio	**795.850**	**-338.032**	**457.818**	**499.974**	**-42.156**
Saldo Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**

Groene groeiregio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Groene groeiregio					
Lasten					
Algemeen	142.000	56.950	198.950	179.747	19.203
woning in balans: versnellen van de woningbouw	1.045.000	-367.693	677.307	800.204	-122.897
uitwerking verstedelijkingsstrategie	210.000	-29.020	180.980	137.077	43.903
leefomgeving: verbinden van de ruimtelijke opgaven	160.000	-74.043	85.957	77.670	8.287
Saldo lasten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-413.806**	**1.143.194**	**1.194.698**	**-51.504**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	742.000	7.937	749.937	683.115	66.822
bijdrage uit subsidies	815.000	-296.693	518.307	511.583	6.724
Saldo baten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-288.756**	**1.268.244**	**1.194.698**	**73.546**
Saldo Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**

3.3. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 29-11-2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 235.893.De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In onderstaande tabel zijn alle afwijkingen opgenomen die gedurende het jaar zijn geconstateerd.

		Bedrag
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding lasten programma's	€	76.504
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld.	€	298.553
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€**	**375.057**
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€	298.553
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€	76.504
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€	0
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	€	0
Totaal onrechtmatigheden voorwaardencriterium	**€**	**0**
M&O criterium		
Overige bevindingen inzake M&O criterium	€	0
Totaal onrechtmatigheden M&O criterium	€	0

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

1a. Overschrijding lasten op programma's

Op zowel het programma Ontspannen regio (€ 25.000) als Groene groeiregio (€ 51.504) is er sprake van overschrijding van de lasten.
Voor de Ontspannen regio is de overschrijding ontstaan ten gevolge van een onvolledige verwerking van de begrotingswijziging dd. 29 november 2023. Deze € 25.000 inwonerbijdrage wordt gereserveerd zoals gesteld in de begrotingswijziging voor Duurzaam toerisme in 2024 waarbij cofinanciering vereist is.
Bij de Groene groeiregio heeft zich na de begrotingswijziging de kans voorgedaan om een project eerder te starten. Financiering van dit project komt uit subsidiegelden.

3. en 4. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Per saldo resteert een afwijking van € 298.553 als afwijking die niet is meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. De afwijkingen bestaan uit:

- Overschrijding baten Regiobureau (€ 42.557)
- Onderschrijding baten Groene groeiregio (€ 73.546)
- Onderschrijding lasten (€ 436.088) en baten (€ 519.411) Verbonden regio (per saldo € 83.324)
- Onderschrijding lasten (46.367) en baten (82.416) Productieve regio (per saldo € 36.049)
- Onderschrijding lasten (€ 147.142) en baten (€ 210.220) Circulaire regio (per saldo € 63.078)

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

3.4. Incidentele en structurele baten en lasten

Regiobureau	Realisatie 2023	Incidenteel	Structureel
	EUR	EUR	EUR
Programma Regiobureau			
Lasten			
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.374.925	-	1.364.925
3.3 Pachten	77.861	-	77.861
3.8 Overige goederen en diensten	560.012	195.122	364.890
7.3 Afschrijvingen	9.798	-	9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-108.805	-	-108.805
Reserves onttrekking	-6.745	-6.745	-
Lasten	**1.907.046**	**188.377**	**1.718.669**
Baten			
bijdrage deelnemende gemeenten	2.111.456	39.727	2.071.729
subsidies	-	-	-
overige baten	-6.728	-6.728	-
Baten	**2.104.728**	**32.999**	**2.071.729**

In de staat van baten en lasten van het regiobureau is in 2023 een onttrekking van de bestemmingsreserve van € 6.745 geweest voor o.a. kleine aanpassingen voor het regiobureau.
De pachten bestaan uit huurpenningen voor het regiobureau in Elst en de huisvesting van Public Affairs in Brussel. Er vonden operationele kosten voor kleine verbouwingen en onderhoud plaats.

Opgaven

De opgaven bestaan uit programma's die gefinancierd worden uit inwonerbijdragen en subsidies. In 2023 zijn voor de opgaven geen incidentele uitgaven gedaan.

3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023, zoals opgenomen in hoofdstuk 2.3, heeft de GMR een toetsing gedaan op het begrotingscriterium.

In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:
"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn."

Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV wordt onderscheid gemaakt tussen begrotingsafwijkingen die wel en niet meetellen in de foutevaluatie als basis voor de rechtmatigheidsverantwoording. Ten opzichte van voorgaand jaar is nieuw in de Kadernota Rechtmatigheid dat begrotingsonderschrijdingen van lasten en begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen van baten moeten worden meegenomen in de evaluatie.

In de volgende tabel staan per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per ‘soort’ begrotingsafwijking weergegeven. De toelichting per ‘soort begrotingsafwijking staat hiervoor weergegeven.

Programma	Afwijking lasten EUR	Afwijking baten EUR	Over-onderschrijding	Conclusie t.a.v. rechtmatigheid
Regiobureau	0	42.557	Overschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Verbonden regio	0	83.324	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Productieve regio	0	36.048	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Circulaire regio	0	63.078	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Ontspannen regio	25.000	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie
Groene groeiregio	0	73.547	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Groene groeiregio	51.303	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden de afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

Overschrijdingen van lasten die meetellen in de foutevaluatie
De GMR heeft in 2023 op twee programma’s een overschrijding die moet worden meegeteld in de foutevaluatie. De overschrijdingen hebben betrekking op de lasten van de programma’s Ontspannen regio (€ 25.000) en Groene groeiregio (€ 51.503). Deze begrotingsoverschrijdingen zijn niet gemeld en/of in 2023 ondervangen met een begrotingswijziging. Mocht een soortgelijke situatie zich in de toekomst opnieuw voordoen, dan zal tijdig een begrotingswijziging worden verwerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tot een begrotingswijziging hebben geleid maar bij tijdig melden niet meetellen in de foutevaluatie
Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat voor de programma’s Regiobureau. Verbonden regio, Productieve regio, Circulaire regio en Groene groeiregio (baten) sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Het algemeen bestuur autoriseert de begroting op het saldo van baten en lasten; in bovenstaande analyse is daarmee rekening gehouden.
Voor deze programma’s resteert een afwijking van € 298.553 als overschrijding op de baten en onderschrijdingen op baten en lasten. Met het algemeen bestuur zijn nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten. Deze afspraken worden nog voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening 2023 gemaakt, waarmee bovenstaande afwijkingen niet meegeteld hoeven worden in de foutevaluatie.

Toelichting op begrotingsafwijkingen
In de paragrafen is per programma een toelichting opgenomen op de begrotingsafwijkingen.

3.6. Balans per 31 december 2023

ACTIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	44.495	54.294
	44.495	54.294
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar		
Borgsom	4.768	4.768
	4.768	4.768
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	2.014.400	1.713.389
Liquide middelen	3.604.077	3.467.886
Overlopende activa		
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
	5.655.576	5.190.732
TOTAAL ACTIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

PASSIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Eigen Vermogen		
Onverdeeld resultaat boekjaar	197.682	157.799
Algemene reserve	100.000	100.000
Bestemmingsreserve	83.255	90.000
	380.937	347.799
Voorzieningen		
Voorziening verlofuren	25.000	-
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar		
Overige vlottende schulden	1.540.756	1.607.770
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	3.556.450	2.903.248
Overlopende passiva	201.698	390.977
	5.298.904	4.901.995
TOTAAL PASSIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen al zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijk participerende publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Algemene waarderingsgrondslagen voor rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van kader zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten en laten en balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen o grond van artikel 17, Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestat de norm uit het normenkader zoals op 29-11-2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en

onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de beleidsnotitie M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 10.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn in het algemeen lineair berekend en gerelateerd aan de verwachte economische levensduur, met inachtneming van de restwaarde. Eventuele tegemoetkomingen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Financiële vaste activa
De overige financiële vaste activa zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn meestal gelijk aan de nominale waarde van de vordering. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering.

Debiteuren
De debiteuren zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, is hiermee indien noodzakelijk, bij de waardering rekening gehouden.

Overige activa en passiva
Alle overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Eigen vermogen
De grondslag van het eigen vermogen is bepaald als de resultante van de, volgens wettelijke voorschriften van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, afzonderlijk gewaardeerde activa en de schulden, voorzieningen en overlopende posten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling
Alle posten in de rekening van baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

De aangegane verplichtingen die betrekking hebben op projecten die worden gefinancierd uit de baten van het lopende boekjaar worden ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die op balansdatum die in rechte afdwingbaar zijn of zijn aan te merken als een 'feitelijke' verplichting waarbij het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen of verliezen middelen of andere activa de onderneming zullen verlaten en van de verplichtingen en verliezen een betrouwbare schatting is te maken.
Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen, is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij deze schatting is zoveel mogelijk rekening gehouden met alle risico's en onzekerheden die samenhangen met de voorziening. Voor zover de uitgaven voor de afwikkeling van voorzieningen op derden kunnen worden verhaald, zijn deze vergoedingen niet de voorziening betrokken maar als een afzonderlijk actief op de balans opgenomen.
Tenzij anders vermeld in deze toelichting, zijn de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij waardering tegen de contante waarde is de voorziening contant gemaakt tegen de actuele marktrente per balansdatum (disconteringsvoet vóór belastingen), gebaseerd op hoogwaardige ondernemingsopbligaties.

3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening

Materiële vaste activa

Het waardeverloop van de overige materiële vaste activa is als volgt samen te vatten:

Investeringen met economisch nut	Investeringen met economisch nut EUR	Totaal EUR
Stand begin boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde	**64.092**	**64.092**
Mutaties		
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-19.597	-19.597
Saldo	-19.597	-19.597
Stand einde boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-19.597	-19.597
Boekwaarde	**44.495**	**44.495**

Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd langer dan één jaar.

Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	2023 EUR	2022 EUR
Borgsom	4.768	4.768
Totaal	**4.768**	**4.768**

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overlopende activa	2023 EUR	2022 EUR
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
Totaal	**37.099**	**9.457**

Vorderingen op openbare lichamen

De post vorderingen op openbare lichamen bedraagt ultimo € 2.014.400. De openstaande vorderingen bestaan uit:

Debiteuren (deelnemende gemeente en provincie)	€ 70.833	
Door te schuiven btw inzake transparantieregeling	€ 1.238.817	
Nog te ontvangen subsidies	€ 704.750	(is 20% na verantwoording)

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	2023	2022
	EUR	EUR
Btw-compensatiefonds samenwerkingsverband	1.238.817	1.046.337
Debiteuren (gemeenten en provincie)	70.833	63.340
Nog te ontvangen subsidies	704.750	603.712
totaal	**2.014.400**	**1.713.389**

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit een bankrekening bij de Rabobank, Schatkistbankieren en een creditcardsaldo. Er zijn geen kasgelden aanwezig.

Liquide middelen	2023	2022
	EUR	EUR
Rabobank NL15 RABO 039 8279 02	82.673	728.234
Schatkistbankieren NL51 RABO 0374 5541 61	3.521.125	2.737.109
Creditcard	279	2.543
totaal	**3.604.077**	**3.467.886**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag berekend. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar nihil. Het drempelbedrag is € 1.000.000 (0,75% van de begrote lasten met een minimum van € 250.000).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**818**	**237**	**602**	**376**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	182	763	398	624
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	7.693			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.693			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	73.591	21.523	55.360	34.581
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	818	237	602	376

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 183.255 en bestaat uit een algemene reserve van € 100.000 en een bestemmingsreserve van € 83.225.

Verloop overzicht eigen vermogen

Resultaat boekjaar	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	157.799	331.012
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-157.799	-331.012
Mutatie uit resultaatbestemming	197.682	157.799
Eindstand	**197.682**	**157.799**

Algemene reserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	100.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	100.000
Eindstand	**100.000**	**100.000**

Bestemmingsreserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	90.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	231.012
Onttrekkingen	-6.745	141.012
Eindstand	**83.255**	**90.000**

Voorziening verlofuren

Met ingang van 2023 wordt voor de bovenmatige saldi van de bovenwettelijke verlofuren conform BBV een voorziening getroffen. Het bedrag is vastgesteld op basis van een schatting.

Voorziening verlofuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	0	0
Mutatie	25.000	0
Eindstand	**25.000**	**0**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bedragen ultimo 2023 € 1.877.463. Hierover is geen rente verschuldigd.

Crediteuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Crediteuren	1.213.857	1.535.855
Totaal	**1.213.857**	**1.535.855**

Overige schulden	2023	2022
	EUR	EUR
Loonheffing	119.524	56.018
Nettolonen	73	112
Afdracht premies sociale verzekeringen	228	-
Premies pensioen- en sociale fondsen	27.056	13.350
Nog te betalen declaraties	1.496	2.435
Betalingen onderweg	178.522	-
Totaal	**326.899**	**71.915**

Overlopende passiva

De post vooruit ontvangen bijdragen overige overheid bedraagt ultimo 2023 € 3.556.450.
De opgaven binnen de GMR worden gefinancierd vanuit inwonerbijdragen en subsidies.

Overlopende passiva	2023	2022
	EUR	EUR
Nog te betalen kosten	194.297	336.409
Nog te betalen accountants- en administratiekosten	2.222	32.069
Nog te betalen overige kosten	4.500	7.500
Nog te betalen verlofuren	-	15.000
Tussenrekening PGB	679	-
Totaal	**216.698**	**390.978**

De presentatie van de overlopende passiva en overige schulden is conform artikel 49 lid 1a van de BBV aangepast. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Vooruit ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheidslichamen	2023	2022
	EUR	EUR
Subsidies	1.685.091	2.652.530
Overlopende inwonerbijdrage regiobureau	27.300	87.560
Overlopende verplichtingen inwonerbijdrage	804.918	-
Overlopende verplichtingen subsidies	872.507	-
Terug te betalen inwonerbijdrage (opgaven)	166.634	163.158
Totaal	**3.556.450**	**2.903.248**

Het saldo van de inwonerbijdrage voor de opgaven vanuit de gemeenten bedraagt ultimo 2023 € 971.552. Hiervan is € 804.918 verplicht, het restant € 166.634 wordt terugbetaald.
Het saldo van de subsidies en de inwonerbijdrage is gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Vooruit ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Nog te besteden EUR
Verbonden regio	1.314.662	-150.140	1.164.522	1.498.746	999.784	1.663.483	485.363	1.178.120
Productieve regio	46.753	-46.753	-	145.833	44.234	101.599	6.848	94.751
Circulaire regio	399.775	-21.377	378.398	987.691	1.104.444	261.420	131.704	129.716
Ontspannen regio	103.121	-53.121	50.000	121.345	133.985	37.360	-	37.360
Groene groeiregio	788.219	-179.928	608.291	247.083	361.641	493.733	248.592	245.144
Totaal	**2.652.530**	**-451.319**	**2.201.211**	**3.000.698**	**2.644.088**	**2557.595**	**872.507**	**1.685.091**

In onderstaande tabel zijn de inwonerbijdrage met een specifiek bestedingsdoel toegelicht

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Terug te betalen EUR
Verbonden regio	-	150.140	150.140	1.182.000	944.907	387.233	317.076	70.157
Productieve regio	-	46.753	46.753	740.707	614.269	173.191	122.407	50.784
Circulaire regio	-	21.377	21.377	685.523	547.508	159.392	123.061	36.331
Ontspannen regio	-	53.121	53.121	468.150	366.206	155.065	145.703	9.362
Groene groeiregio	-	179.928	179.928	749.937	833.194	96.671	96.671	-
Totaal	**-**	**451.319**	**451.319**	**3.826.317**	**3.306.084**	**971.552**	**804.918**	**166.634**

3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan inzake kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 5 jaar en loopt tot en met 31 augustus 2026. De totale huurverplichting bedraagt € 114.903 (conform artikel 11.8 uit de huurovereenkomst zijn de eerste 4 maanden vrijgesteld).

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 43.089
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 71.815

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan aan de Square de Meeûs 1-1000 te Brussel. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 3 jaar en loopt tot en met 31 maart 2025.

De totale huurverplichting bedraagt € 40.642

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 32.514
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 8.128

Accountants- en administratiekosten

Met ingang 2023 worden de accountants- en administratiekosten conform artikel 49 van het BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Voor 2024 wordt een uitgave van € 59.250 verwacht.

3.10. Publicatie Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de WNT in werking getreden. De WNT is van toepassing op de GMR. De maximale bezoldiging van een topfunctionaris bedraagt per kalenderjaar ten hoogste € 223.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur van de GMR vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de GMR geen bezoldiging.

De directie van de GMR valt onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De directie bestaat uit één lid:
drs. H. Tiemens (1 januari 2023 - 31 december 2023)

De bezoldiging van de directie heeft de maximale bezoldiging niet overschreden.

Abusievelijk zijn de leden van het dagelijks- en algemeen bestuur in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen in de Publicatie Wet normering topinkomens. Deze omissie wordt in deze jaarrekening gecorrigeerd, zie onder de tabellen van j2023.

Verantwoordingsmodellen

WNT-verantwoording 2023 GMR

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.066
Beloningen betaalbaar op termijn	21.570
Subtotaal	150.469
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	150.637
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.172
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032
Subtotaal	142.204
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	142.204
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
S.W.P.J. Sengers (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		01/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee - Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		01/01 – 31/12

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.F.M. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12

In de jaarrekening 2022 is ten onrechte geen melding gemaakt van topfunctionarissen met een bezoldiging van < € 1.800. Dit overzicht is in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen, aangezien de bestuurders geen enkele vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden. Deze onjuiste presentatie leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

Gegevens 2022		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee – Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		13/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		18/11 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02
M. van Beek (burgemeester Wijchen)		01/01 – 17/11
G.M. Mittendorff (burgemeester Heumen)		01/01 – 12/01

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling

IV3 Taakvelden	Begroting EUR	Baten EUR	Lasten EUR	Saldo EUR
0. Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	3.063.695	3.063.297	2.865.617	150.215
	3.063.695	**3.063.297**	**2.913.084**	**150.215**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	2.151.012	1.713.842	1.713.841	-
	2.151.012	**1.713.842**	**1.713.841**	**-**
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	3.011.892	1.966.904	1.966.905	-
3.4 Economische promotie	54.668	137.449	137.449	
	3.066.560	**2.104.353**	**2.104.354**	**-**
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	290.000	235.714	235.714	-
	290.000	**235.714**	**235.714**	**-**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	748.307	800.203	800.203	-
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	210.000	137.077	137.077	-
	958.307	**937.280**	**937.280**	**-**
Totaal	**9.529.574**	**8.054.486**	**7.856.806**	**150.215**

In 2023 zijn binnen de opgaven Verbonden regio, Productieve regio en Circulaire regio een aantal onderdelen onder het taakveld 0.4 gerubriceerd. Dit leidt tot een andere presentatie van de begroting 2023.

Elst, 27 maart 2024
Het bestuur,

H.M.F. Bruls
H. Tiemens

BIJLAGEN

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen

Algemene informatie regiobureau Groene Metropoolregio

Naam : Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Rechtspersoon : Publiekrechtelijke rechtspersoon
Bezoekadres : Nijverheidsweg 2a, 6662 NG Elst
Kamer van Koophandel : 81903421
Telefoon : 06 - 10169143

Inwoneraantallen

Gemeente	Per 01-01-2022
Arnhem	163.964
Berg en Dal	39.946
Beuningen	26.232
Doesburg	11.034
Druten	19.177
Duiven	24.944
Heumen	17.197
Lingewaard	46.969
Montferland	36.349
Mook en Middelaar	7.985
Nijmegen	179.081
Overbetuwe	48.265
Renkum	31.360
Rheden	43.429
Rozendaal	1.756
Westervoort	14.945
Wijchen	41.343
Zevenaar	44.643
Totaal	**793.619**

Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023

Verbonden regio

Nemina Kundiç (Arnhem)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Igor van der Valk (Lingewaard)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Wijnte Hol (Overbetuwe)	Frans Houben (Beuningen)
Johan Sluiter (Lingewaard)	Twan van Bronkhorst (Wijchen)
Cilia Daemen (Nijmegen)	Toon Albers (Zevenaar)
Vincent Arts (Heumen)	

Productieve regio

Sigrid Sengers (Druten)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Peter Werkman (Doesburg)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Huub Hieltjes (Duiven)	John Brom (Nijmegen)
Ronald ter Hoeven (Rheden)	Arthur Boone (Zevenaar)
Maurits van der Geijn (Arnhem)	Jeanette Derksen (Montferland)

Circulaire regio

Tobias van Elferen (Nijmegen)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Dyanne Kocken (Beuningen)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Joa Maouche (Renkum)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Hans Sluiter (Westervoort)	Maarten van den Bos (Lingewaard)
Pascal Cobussen (Beuningen)	Bea Schouten (Wijchen)
Bart Kagei (Zevenaar)	Alex ten Westeneind (Berg en Dal)

Ontspannen regio

Agnes Schaap (Renkum)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Edwin van der Velde (Berg en Dal)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
René Post (Overbetuwe)	Noël Vergunst (Nijmegen)
Stan Hillenaar (Doesburg)	Alwin Steeg (Beuningen)
Nick Hubers (Lingewaard)	Erik Weijers (Berg en Dal)
Jan Derksen (Westervoort)	Marco van der Wel (Arnhem)
Ester Weststeijn (Rozendaal)	Dorus Klomberg (Rheden)

Groene groeiregio

Carol van Eert (Rheden)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Boy Jansen (Druten)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Aad van Orden (Zevenaar)	Cathelijne Bouwkamp (Arnhem)
Noël Vergunst (Nijmegen)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Sijmen Versluijs (Beuningen)	Gea Hofstede (Rheden)
Geert Gerrits (Wijchen)	Ronald Thoonen (Druten)

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Aan gemeenteraden van de 18 gemeenten in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMAB-18
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden jaarstukken 2023 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Geachte gemeenteraad,

Het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft op 10 april jongstleden kennisgenomen van de jaarstukken 2023, zoals door het dagelijks bestuur op 27 maart in concept zijn vastgesteld. De jaarstukken bestaan uit:

- concept-jaarverslag – voor de inhoudelijke verantwoording van het regiobureau en de vijf opgaven;
- concept-jaarrekening – de verantwoording van financiële resultaten.

Helaas is het niet mogelijk de accountantsverklaring (en rapport van bevindingen) aan te bieden. Door ontwikkelingen op nationaal niveau met betrekking tot de BBV en de wet Fido, kan onze accountant de verklaring op dit moment nog niet afgeven. Het algemeen bestuur is hierover op 10 april door ons geïnformeerd. Zodra de verklaring is ontvangen, sturen wij u die toe.

De Groene Metropoolregio is bevoegd tot subsidiering van The Economic Board. Om die reden bieden wij u ook het jaarverslag en jaarrekening van The Economic Board aan.

Resultaat 2023

Het jaar sluit met een positief resultaat van € 364.316,00. Aan het algemeen bestuur is voorgesteld het resultaat, in lijn van de bepaling in de Gemeenschappelijk Regeling (art. 31 lid 8), terug te laten vloeien naar de gemeenten.
Uitzondering hierop vormen de projectmanagementkosten voor de Regio Deal 2024 ten bedrage van € 75.000,00. Voorstel is voor deze kosten een bestemmingsreserve te vormen; het algemeen bestuur heeft dit voorstel voor de bestemming van het resultaat onderschreven. Per saldo resteert € 289.316,00 voor 18 gemeenten.

Proces

De jaarstukken bieden wij u hierbij aan. Wij nodigen u uit een zienswijze in te dienen. We vragen u vóór 7 juni 2024 te reageren. Definitieve vaststelling van de jaarstukken is, gelet op de wettelijke bepalingen, gepland in de vergadering van het algemeen bestuur op 3 juli 2024.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls — Voorzitter

H. Tiemens — Secretaris

Bijlagen:

- jaarstukken 2023 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
- jaarverslag en jaarrekening The Economic Board 2023 met aanbiedingsbrief

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

REGIONALE AGENDA 2025-2028
& BEGROTING 2025-2028

Versie 11.2 - **CONCEPT**
27 maart 2024
RCO

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)

- **als organisatie**

Wij zijn een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten op basis van een gemeenschappelijke regeling. De organisatie houdt zich hoofdzakelijk bezig met uitdagingen in het ruimtelijke domein.

- **als gebied**

Het gebied kent meerdere aanduidingen als het gaat om de naam. De afbakening is, dat wij hieronder de Groene Metropoolregio en het geografisch gebied regio Arnhem-Nijmegen verstaan en gebruiken. We voegen altijd ‘regio’ toe. We benadrukken daarmee dat het een groter geografisch gebied is, een regio, en niet alleen een stedelijk gebied.

Wat doet de GMR

Tot de GMR behoren de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
De regio grenst aan Duitsland en ligt grotendeels in de provincie Gelderland. De gemeente Mook en Middelaar ligt in het uiterste noorden van de provincie Limburg.

De opgaven van de GMR zijn:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Wat kenmerkt onze regio

Diversiteit

De diversiteit van het stadse, het dorpse en het groen. Wil je de drukte in, dan ga je zo de stad in. Wil je de rust in, dan kan dat ook: binnen vijf minuten ben je in een bos en kun je heerlijk wandelen.
Ons groene profiel komt door zowel het groen in de steden als de omgeving daarbuiten en onze prachtige natuur met rivieren, bossen en komgebieden.

Rivierengebied en stuwwallen

Ons rivierengebied zorgt voor een spectaculaire natuur van rivieren. De grote dynamische rivieren van ons land, de Waal, IJssel, Rijn en Maas stromen allemaal door onze regio. Deze rivieren zijn krachtige ecosystemen omdat ze altijd te maken hebben met verschillende waterstanden en sterk veranderende seizoensinvloeden. Langs deze rivieren liggen stuwwallen uit de ijstijd, op de Veluwezoom en in het Rijk van Nijmegen. Deze stuwwallen kennen een bijzondere natuur met heuvels, bossen, beken, heide en belangrijke drinkwatervoorraden.

Ligging

Onze ligging in Europa is bijzonder gunstig en we zijn een grensregio. We zijn een belangrijk knooppunt op het Europese vervoersnetwerk, dat Nederland en de Randstad verbindt met o.a. Duitsland.

Innovatieve organisaties

De regio blinkt vooral uit in innovatieve organisaties op het gebied van energie, hoogwaardige techniek en gezondheid. De kracht van deze organisaties, in combinatie met campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC’s, maakt deze regio interessant. Denk aan ConnectR, Noviotech

Campus, Radboudumc, Radboud universiteit, HAN University of Applied Sciences en Hogeschool Van Hall Larenstein.

Onze uitdagingen

Er is een enorme druk op de regio om te wonen, te werken, te bezoeken, te studeren en te ontspannen. En tegelijkertijd is er de zorg voor onze natuurlijke omgeving, die daarbij voor eco-systeemdiensten als drinkwater zorgt. Daarom moeten we investeren in woningbouw, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid, natuur, landschap, recreatie en toerisme.

Inhoudsopgave

Voorwoord 5

1. Inleiding 6

2. Groene groeiregio 11

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven 11

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw 13

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie 13

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens 14

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen 15

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw 15

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken) 16

3. Productieve regio 17

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties 18

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb 19

Speerpunt slimmere en schonere logistiek 19

4. Ontspannen regio 21

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied 23

Speerpunt recreatie en toerisme 23

Speerpunt cultuur 24

5. Verbonden regio 25

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur 27

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag 28

6. Circulaire regio 30

Speerpunt grondstoffen en ketens 31

Speerpunt circulaire bouw en infra 32

Speerpunt water en klimaatadaptatie 32

Speerpunt energietransitie 33

7. Begroting 2025-2028 35

7.1 Het regiobureau 35

7.2 De vijf opgaven 37

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld 43

7.4 Geprognosticeerde balans 44

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting **45**

9. Paragrafen **46**

9.1 Paragraaf 1: Risico’s en weerstandsvermogen 46

9.2 Paragraaf 2: Financiering 47

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering 47

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen 49

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo 49

BIJLAGEN **50**

Bijlage 1: Kerngegevens 50

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten 51

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente 52

Voorwoord

Voor u ligt de regionale agenda 2025-2028 en bijbehorende begroting.
De afgelopen jaren hebben we nagedacht over hoe we ons moeten gaan voorbereiden op de nabije toekomst. We hebben in diverse plannen, zoals het regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief, samen met andere overheden, uitgebreid bepaald wat nodig is om op de toekomst voorbereid te zijn.

Heel kort samengevat gaat het over maatregelen om bijvoorbeeld drinkwatervoorraden veilig te stellen, onze rivieren in toom te houden maar eveneens verdroging aan te pakken. Zowel in het rivierengebied als op de stuwwallen. Het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen en de levensduur van producten verlengen om grondstoffen te sparen. En het huidige energienetwerk stelt ons voor grote uitdagingen die om slimme keuzes vragen. Er is ruimte nodig voor bedrijven, het bouwen van 60.000 woningen en ruimte om de bereikbaarheid te garanderen.
Er zijn gebieden in de regio waar nog niet duidelijk is hoe concurrerende ambities op elkaar kunnen worden afgestemd. Maar er zijn ook gebieden waar we gewoon aan de slag kunnen. Daar is de opgave helder en is het een kwestie van uitwerken en budget organiseren. Met alle plannen die we hebben gemaakt en de Regio Deal die is gesloten met het Rijk, de provincie Gelderland en The Economic Board kunnen we verder.

Alle ontwikkelingen die nodig zijn, hebben ruimte nodig. Keuzes maken is onvermijdelijk om tot uitvoering te komen. Dit vraagt om een manier van werken die we niet gewend zijn; het verdelen van schaarste, van ruimte en van financiële middelen. De samenwerking zal behoorlijk op de proef worden gesteld. Tegelijkertijd is samenwerken de enige weg om hieruit te komen. De komende jaren zal blijken hoe succesvol wij deze problemen kunnen oplossen. Ik heb er alle vertrouwen in, maar het zal zeker niet makkelijk zijn.

We kijken verwachtingsvol naar de toekomst. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die zijn gemaakt. Dit vergt veel van de samenwerking, maar ik geloof daarin!

Namens het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Hubert Bruls
Voorzitter

1. Inleiding

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is, als opvolger van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem-Nijmegen, op 1 januari 2021 van start gegaan. De GMR is een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten. De regio is een van de vijf metropoolregio's van het land.
Dit is de derde regionale agenda van de GMR. De eerste agenda ging over 2022, de tweede over 2023-2024. Deze derde agenda gaat over vier jaar: 2025-2028.

Opgaven 2025-2028

De GMR krijgt de komende jaren te maken met een enorme groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk. Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken regionaal samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor onze inwoners recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. We moeten hierbij scherpe keuzes maken; niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we onze CO_2-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van gemeenten, provincie en Rijk.

We staan voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, we noemen dat groene groei.
Om dit te bereiken, werken we met de gemeenten aan vijf opgaven:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Op deze opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:

Slim omgaan met de ruimte
Er is sprake van schaarse ruimte en veel opgaven. We kijken samen waar we welke functies willen en kunnen realiseren en hoe functies slim gecombineerd kunnen worden. We hebben hiervoor een goede regionale visie op de ruimtelijk inrichting nodig, die doorwerkt in lokaal omgevingsbeleid.

Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen
De opgaven zijn te veel omvattend om op gemeentelijk niveau aan te pakken. Veel maatregelen die in de ene gemeente genomen worden, zijn direct van invloed op opgaven in andere gemeenten. Voor de meest optimale oplossingen is samenwerking nodig.

Financiering van bovenlokale maatregelen
We hebben te maken met bovenlokale opgaven met hoge kosten. Denk aan bovenlokale mobiliteitsopgaven, natuurherstel, een robuust watersysteem en de energietransitie. Een regionale aanpak geeft ons meer slagkracht richting diverse ministeries, de provincie en Europa.

Verplichting provincie en Rijk om opgaven regionaal op te pakken
Provincie en Rijk verplichten gemeenten om opgaven in regionaal verband op te pakken. Voorbeelden van verplichte programma's zijn de Woondeal, de Regionale woonzorgvisie, het regioarrangement, het NOVEX ontwikkelperspectief, de aanpak voor het landelijk gebied, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en de Regionale Energie Strategie (RES). De GMR vervult bij deze programma's een verbindende en coördinerende rol.

Efficiency en kostenvoordelen
Door samen op te trekken kan met dezelfde mensen en middelen meer bereikt worden. Bijvoorbeeld door kostenvoordelen bij gezamenlijke inkoop, het delen van kennis en het samen uitvoeren van projecten, waardoor minder menskracht nodig is.

Focus op uitvoering

In deze regionale agenda staan dezelfde vijf opgaven centraal als in de voorgaande agenda's. Onze opgaven zijn niet veranderd. Dit betekent niet dat we hetzelfde blijven doen. We komen in een nieuwe fase. In de eerste jaren van het bestaan van de GMR is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de regionale agenda's voorheen de focus op beleids-ontwikkeling, onderzoek en planvorming. Dit is vastgelegd in o.a. het regioarrangement.
Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf, de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, ons verhaal in te brengen in het programma NOVEX en andere samenwerkingen. Bovendien zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Integratietafel voor samenhang tussen opgaven

Afgelopen jaren bleek er steeds vaker de behoefte te zijn om (ruimtelijke) vraagstukken integraal aan te vliegen, denk aan het groen-blauw raamwerk, maar ook bijvoorbeeld onderwerpen als logistiek en circulair bouwen. In aanloop naar deze agenda wordt geoefend met een werkwijze hiervoor. Een zogenaamde integratietafel om zo de transparantie van processen en besluitvorming te vergroten en faciliterend te zijn aan de verschillende opgaven.

De werkwijze is bedoeld om bij de start op de integratietafel een onderwerp van alle kanten te belichten. Op deze manier kunnen we de opgaventeams gericht opdrachten meegeven en het te doorlopen proces op voorhand goed uitlijnen. Deze werkwijze moet ertoe leiden, dat in een aantal stappen een integraal advies wordt gegeven richting de verschillende opgaven en uiteindelijk het algemeen bestuur. De integratietafel kan zich ontwikkelen tot een logische plek voor de inbreng van externe partners.
Voor de integratietafel maken de bestuurlijke opdrachtgevers samen met het dagelijks bestuur een jaarkalender, wat meer structuur geeft. Het algemeen bestuur bespreekt deze kalender.

Uitvoeringskracht gemeenten

Veel uitvoering ligt op het bordje van de deelnemende gemeenten. In heel Nederland en eveneens in onze regio kampen gemeenten met personele krapte. Door meerdere oorzaken, waaronder personele capaciteit, netcongestie en stikstof, komt de uitvoering van plannen in het gedrang. Daarnaast zien we dat de complexiteit van de leefomgeving toeneemt. Er is een toenemende inhoudelijke en ruimtelijke afhankelijkheid tussen de opgaven.

Binnen de GMR adviseren de gemeentesecretarissen, verenigd in de Netwerkdirectie, over de haal-baarheid van de plannen, op basis van o.a. de beschikbare capaciteit. Voor de uitvoering van de

regionale agenda is, voor zover mogelijk, geïnventariseerd welke personele capaciteit gemeenten nodig hebben om de agenda uit te voeren. Een tekort aan personele capaciteit is geconstateerd voor met name:

- de uitvoering van de Woondeal, met name projectleiders, plantoetsers en verkeersdeskundigen
- de energietransitie, de hiervoor vereiste capaciteit is vaak alleen extern verkrijgbaar
- projectleiders en verkeersdeskundigen voor de planvoorbereiding van mobiliteitsmaatregelen
- begeleiders van ruimtelijke gebiedsprocessen en de uitwerking daarvan in uitvoeringsplannen

Geen enkele gemeente in onze regio is in staat om, in de huidige arbeidsmarkt, de geschetste personele knelpunten zelfstandig op te lossen. Juist samenwerking op de schaal van de GMR maakt het mogelijk om met elkaar oplossingen te genereren.

Naar aanleiding van de inventarisatie zijn de volgende maatregelen genomen of in voorbereiding om dit capaciteitsvraagstuk aan te pakken:

1. Startersprogramma Werken in Gelderland
   Met een provinciale bijdrage draait het startersprogramma Werken in Gelderland, dat is toegespitst op woningbouw. Hier maken meerdere gemeenten in de regio gebruik van.
2. Flexpool met specialisten
   Met provinciale bijdrage draait een Flexpool van specialisten in de GMR, die specifiek voor de versnelling van de woningbouwopgave wordt ingezet. Het regiobureau coördineert dit. Er wordt door meerdere gemeenten in onze regio gebruik gemaakt van deze specialisten. De Flexpool bestaat uit ingehuurde adviseurs die tijdelijk worden ondergebracht bij de gemeenten voor afgebakende klussen en opdrachten. De Flexpool werkt goed, maar is duur en er is onvoldoende borging van kennis in de regio.
3. Inrichten projectleiderspool
   Samen met het P&O-Netwerk Arnhem-Nijmegen is inmiddels een opzet gemaakt, met gebruik van de expertise van de Regio West-Brabant. Het is de bedoeling om te starten met het in dienst nemen van vijftien projectleiders, die door gemeenten kunnen worden ingehuurd voor specifieke werkzaamheden of als aanvulling op de Flexpool. Het profiel van de projectleiders wordt gerelateerd aan de opgaven van de GMR. Op deze manier verwachten we goedkoper te kunnen werken en blijft de kennis in de regio. Het projectvoorstel is nagenoeg afgerond. We verwachten dat de projectleiderspool in 2025 operationeel is. De financiële dekking voor het aanstellen van bijvoorbeeld de vijftien projectleiders, zit niet in de regionale begroting. Dit kan gefinancierd worden uit de huidige vacatureruimte bij de deelnemende gemeenten.
4. Verder uitbouwen gezamenlijke inkoop
   Gezamenlijke inkoop van goederen en diensten, zoals nu al gebeurt voor de inkoop van elektriciteit en gas kan worden uitgebreid. Dit kan voor de inkoop van bijvoorbeeld bepaalde specialistische adviezen, zoals voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma.

De Netwerkdirectie gaat, in samenwerking met de opgavemanagers, periodiek monitoren en rapporteren hoe de realisatie van de uitvoering loopt, met name vanuit het oogpunt van beschikbare personele capaciteit en financiële ruimte. Deze inzichten worden in de bestuurlijke opgaveteams (BOT's) gedeeld. Op basis van deze inzichten (vooruitkijkend, forecasting) draagt de netwerkdirectie oplossingsrichtingen aan om de uitvoering te bevorderen.

Monitoren regionale opgaven

Afgelopen jaren zijn diverse monitoringsinstrumenten ingezet, zoals de monitor verbonden aan de Woondeal, de Economische Monitor en een monitor over CO_2-reductie. Uit de evaluatie van de GMR kwam de vraag om de uitvoering van de regionale agenda te monitoren. Komende jaren gaan we aan de slag om verschillende meetmethoden op een praktische wijze te bundelen tot een overzichtelijk instrument.

Samenwerkingsverbanden

De GMR werkt met veel partijen samen. Voor de GMR zijn de belangrijkste samenwerkingen die met Regio Foodvalley via het gezamenlijke NOVEX gebied, provincie Gelderland en The Economic Board. Daarnaast zijn er tal van andere partners waarmee vanuit de opgaven wordt samengewerkt. Zo werken we samen met partners in Europa, het bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

NOVEX gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

In het gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley komt een aantal grote nationale opgaven samen:

- het realiseren van een schaalsprong in verstedelijking (wonen, economie, mobiliteit, leefomgeving en energietransitie)
- een forse herstelopgave van natuur- en watersystemen
- de landbouwtransitie

Om deze opgaven integraal te bekijken en aan te pakken, is het gebied door het Rijk aangemerkt als een van de NOVEX gebieden in Nederland. In de NOVEX gebieden werken Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten als partners nauw samen: gebieds- en opgavegericht. In het NOVEX ontwikkelperspectief Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2023 zijn de ambities en keuzes geformuleerd. Dit ontwikkelperspectief is een uitbreiding van en verdieping op de Verstedelijkingsstrategie “Meer landschap, meer stad”.
Een samenwerking met zoveel partijen is een ingewikkeld proces. Afgelopen jaren is hiervoor een structuur ontwikkeld, waarbinnen we de gezamenlijke afspraken voorbereiden. Via deze structuur werken de overheden aan de programmering (wanneer voeren we wat uit) en uitvoering (o.a. invulling van randvoorwaarden en financiering) van de afspraken.
Op gebiedsniveau worden de afspraken verder uitgewerkt in gebiedsprogramma’s. De GMR is opgedeeld in vier gebieden: Veluwezoom, Middengebied, Liemers en Rijk van Nijmegen. De door het Rijk aangewezen grootschalige NOVEX woningbouwlocaties in Arnhem en Nijmegen hebben daarbij een aparte relatie met het Rijk. Naast de landelijk gemaakte afspraken levert het regioarrangement van de GMR input voor de gebiedsprogramma's. De uitvoering van de gebiedsprogramma's vraagt vaak bijdragen van andere overheden. De ‘NOVEX structuur’ wordt gebruikt om hierover afspraken te maken met Rijk, provincie en waterschappen.

Provincie Gelderland

Beleidsontwikkeling en belangenbehartiging gebeurt deels op provinciaal niveau. We werken daarom nauw samen met de provincie Gelderland. De GMR is binnen Gelderland een stedelijke regio met een grote en ingewikkelde ruimtelijke opgave. Het is belangrijk dat de (ruimtelijke) ambities van onze regio een goede plek krijgen in de provinciale agenda’s. Bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma’s, zoals voor het landelijk gebied, mobiliteit, economie en wonen. Ons regioarrangement, dat is vastgesteld door de gemeenteraden van de GMR en opgesteld in opdracht van en in samenwerking met de provincie, is de basis waarop wordt samengewerkt.

The Economic Board (TEB)

TEB is een netwerk van ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Zij stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven onder de merknaam Lifeport. Voor meer informatie: www.lifeport.nl.
Samen met hun partners en uitvoeringsorganisaties werken zij aan de innovaties in de topsectoren van onze regio: energy, health en hightech. Voorbeelden waar TEB aan werkt, zijn het vinden van oplossingen voor aansluiting op het energienetwerk (smart energy hubs), innovatie in de gezondheidszorg, AI (kunstmatige intelligentie), ontwikkeling van onze arbeidsmarkt en CO_2-reductie.
TEB en de GMR werken veel samen. We hebben bijvoorbeeld met de provincie het initiatief genomen voor de Regio Deal en voeren deze samen uit.
Onze opgaven raken elkaar op meerdere terreinen en hierover maken we werkafspraken. De taakverdeling is grofweg dat TEB oppakt wat triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) moet worden georganiseerd, zoals de arbeidsmarkt bij het Human Capital Akkoord, campusontwikkeling

(Noviotech campus en Arnhems Buiten) of innovaties voor gezondheid of schaarse grondstoffen. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken.
De twee organisaties zijn bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. Vanuit de GMR zit een vertegenwoordiger in de Board en vanuit TEB sluit de directeur aan bij het bestuurlijk overleg van de Productieve regio.

Regio Deal Arnhem-Nijmegen

De Regio Deal Arnhem-Nijmegen, Gezonde groene groei, is op 1 november 2023 gesloten tussen het Rijk, de provincie Gelderland, TEB en de GMR. De Regio Deal geldt voor de periode 2024-2027. Meer dan honderd private en publieke partijen werken samen aan zes programmalijnen:

- gezond leven
- toekomstbestendig wonen
- sterke bedrijvigheid
- werkende arbeidsmarkt
- grenzeloos samenwerken
- wijk- en dorpsgericht werken

Door het Rijk is vijftien miljoen euro beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minstens zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Dit betekent dat met de uitvoering van deze Regio Deal minstens dertig miljoen euro in de regio wordt geïnvesteerd.
Bij een aantal projecten binnen de Regio Deal is de GMR inhoudelijk betrokken. Dit is opgenomen bij de uitwerking van de vijf opgaven in hoofdstuk 2 tot en met 6. We zijn bijvoorbeeld betrokken bij meerdere projecten in de programmalijn “toekomstbestendig wonen”. Deze projecten vallen onder de Circulaire regio. De financiële bijdrage aan de Regio Deal-projecten is verwerkt in de betreffende opgave.
De GMR is de coördinator van de hele Regio Deal. In de begroting van het regiobureau zijn deze kosten verwerkt. Een deel is voor eigen rekening en een deel wordt bekostigd uit de toegekende rijksbijdrage. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.

2. Groene groeiregio

De opgave Groene groeiregio bestaat uit twee delen:
- verbinden van de ruimtelijke opgaven
- wonen in balans, versnellen van de woningbouwopgave

2.1 Verbinden van de ruimtelijke opgaven

Toelichting op de opgave

In de GMR hebben we te maken met veel ruimtelijke opgaven. In deze regionale agenda zijn de verschillende opgaven uitgewerkt. De verschillende opgaven kunnen niet los van elkaar gezien worden. De ruimte in onze regio is schaars, onze middelen zijn beperkt en de verschillende opgaven hebben effect op elkaar. Het integraal bekijken en waar mogelijk verbinden van de verschillende opgaven is nodig om tot goede keuzes en maximale resultaten te komen. Daarover gaat deze opgave.

Als basis hiervoor hebben de gemeenten in de GMR in de vastgestelde Verstedelijkingstrategie (2022) een ambitie uitgesproken voor “Meer landschap meer stad”. Een gebalanceerde groei waarbij stedelijke ontwikkeling wordt gecombineerd met natuur, landschap en klimaat, economie en bereikbaarheid. In daaropvolgende documenten, zoals het regioarrangement (2023) en het NOVEX ontwikkelperspectief (2023), is deze lijn doorgezet en verder uitgewerkt. Deze documenten helpen gemeenten bij het maken van hun lokale omgevingsbeleid.

Voor het realiseren van de regie op de ruimtelijke opgaven is een aanpak uitgewerkt die uit vier onderdelen bestaat:
1. Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen
2. Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken
3. Ondersteuning bij de uitvoering van gebiedsprogramma’s
4. Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij provincie, Rijk en andere partners

Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen

We zorgen voor regie en verbinding op inhoud, proces en uitvoering voor de ruimtelijke doelstellingen uit de verschillende opgaven. We faciliteren het inhoudelijke gesprek over de ruimtelijke thema’s door middel van eerdergenoemde integratietafel. Hieraan bespreken we met bestuurders en stakeholders onderwerpen die meerdere opgaven van de GMR raken en die afstemming en eventuele keuzes vergen. Vraagstukken die op de agenda staan zijn onder meer: netcongestie, inpassingen duurzame energieopwekking, bereikbaarheid, robuust watersysteem en natuur versterken, stikstofreductie, ruimte voor bedrijven, GMR 2120 (water en bodem sturend) en de verduurzaming van onze woningbouw.
We gebruiken 2024 om te oefenen met deze integratietafel. Als hulpmiddel voor deze gesprekken brengen we de ruimtelijke consequenties van onze opgaven in kaart en bouwen dit uit tot een ruimtelijke monitor. Hiermee bieden we overzicht aan gemeenten en andere partijen over de stand van de ruimtelijke ontwikkeling in de regio. Dit helpt om de (integrale) ruimtelijke vraagstukken te verbeelden, te bespreken en te programmeren.

Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken

In 2023 heeft de GMR samen met de Wageningen University & Research een toekomstbeeld van de regio voor 2120 opgesteld. Deze toekomstvisie laat zien hoe wij over honderd jaar zouden kunnen leven in deze regio. In de toekomstvisie worden de belangrijkste thema’s die spelen aangestipt; nu én in het jaar 2120. Het natuurlijke systeem (rivier, natuur en landbouw) is als basis genomen. Dit

toekomstbeeld is geen blauwdruk. Het is bedoeld om ons gezamenlijke gesprek over de toekomst te voeden, zodat we nu de juiste keuzes maken.
In Nederland en in onze regio spelen grote maatschappelijke en ecologische uitdagingen die ons allemaal raken, zoals huisvesting, (drink)water en verdrogingsproblemen, energietransitie en sociale rechtvaardigheid. De oplossingen voor deze uitdagingen zijn niet eenvoudig en vragen langetermijndenken. Om tot oplossingen te komen, helpt het om eerst te kijken naar het langetermijnperspectief voor de regio en vandaaruit terug te redeneren naar wat we nu moeten doen. De toekomstvisie van de GMR 2120 wordt als achtergronddocument gebruikt om de nu te maken ruimtelijke keuzes tegen het licht te houden.

Ondersteunen uitvoering gebiedsprogramma's

De afgelopen jaren is gewerkt aan de ambitie, ontwerpprincipes en agenda's voor onze regionale ruimtelijke ontwikkeling: verstedelijkingsstrategie, regioarrangement, NOVEX ontwikkelperspectief. In 2024 is de stap richting programmeren en uitvoering gemaakt. Gemeenten, provincie, regio, waterschappen en andere partners in het gebied hebben samen ruimtelijke gebiedsprogramma's opgesteld voor vier gebieden: Liemers, Middengebied, Veluwezoom (incl. Arnhem) en Rijk van Nijmegen (incl. Nijmegen). Deze gebiedsprogramma's vormen een kapstok voor lokaal- en provinciaal omgevingsbeleid en geven zicht op de randvoorwaarden die nodig zijn voor gebalanceerde groei van het gebied. In de periode 2025-2028 is het gebiedsprogramma het 'spoorboekje' voor de bovenlokale ruimtelijke ontwikkeling in deze gebieden. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen die daarin benoemd zijn en kunnen voor ondersteuning terecht bij de GMR. Deze ondersteuning kan bestaan uit coördinatie tussen de gebieden, kennis en het leveren van aanvullende capaciteit. Om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de ruimtelijke opgaven, is het nodig dat randvoorwaarden op orde zijn. Aandachtspunten zijn onder meer netcongestie, natuurherstel (stikstof) en mobiliteit. Via de vijf opgaven wordt hier invulling en uitvoering aan gegeven.
Vanaf 2025 scherpen we de gebiedsprogramma's, samen met de gemeenten, verder aan en kijken we welke actualisatie(s) nodig zijn in aanverwante ruimtelijke trajecten. We agenderen benodigde financiële bijdragen voor bovenlokale maatregelen bij onze partners in NOVEX-verband en bij de bestuurlijke overleggen zoals het BO MIRT en BO Leefomgeving.

Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij Provincie, Rijk en andere partners

De uitvoering van de ambities van de GMR is mede afhankelijk van beleid en middelen van Rijk en provincie. We faciliteren de samenwerking en agenderen de ambities van GRM.

- **NOVEX uitvoeringsagenda**
  Met het NOVEX ontwikkelperspectief hebben we voor de periode tot 2040 richting gegeven aan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn. Dit vormt de basis voor de strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheidspartijen. De uitvoering van maatregelen wordt geprogrammeerd en gemonitord via de gezamenlijke NOVEX uitvoeringsagenda. De gebiedsprogramma's van de GMR en de ervaringen met de uitvoering daarvan, vormen een belangrijke grondslag voor het adaptief bijstellen van deze uitvoeringsagenda.
- **ambities van de GMR verbinden aan provinciale plannen**
  Het is belangrijk dat de ambities van de GMR een goede plek krijgen in de provinciale agenda's, bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma's, zoals voor het landelijke gebied, mobiliteit, economie en wonen. In 2025 actualiseren wij samen met de provincie het regioarrangement. Enerzijds aan de hand van de nieuwste inzichten vanuit het Rijk (Nota Ruimte Rijk, landelijk coalitieakkoord 2024-2027) en provincie en anderzijds gevoed door de gebiedsprocessen in de regio. Wij agenderen onze groen-blauwe maatregelen via het provinciale programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

2.2 Wonen in balans: versnellen van de woningbouw

Toelichting op de opgave

Sinds 2020 werken de gemeenten in de GMR samen met het Rijk en de provincie aan de woningbouwopgave. Dit is vastgelegd in de Woondeal 2.0. In de regio is het tekort aan betaalbare woningen onverminderd hoog. Samenwerking op woonbeleid is nodig om de snelheid van realisatie te vergroten, betaalbare woningen te bouwen en de huisvesting voor specifieke doelgroepen te realiseren. Een regionale aanpak helpt in het slim toevoegen van woonruimte in de bestaande voorraad.
Begin 2025 is een actualisatie van de tweede Woondeal afgerond: de Woondeal 2.1. De belangrijkste aanpassingen in deze tweede Woondeal zijn:

- aanscherping van de woningbouwopgave rond wonen en zorg
- actualisatie van de woningbouwambitie

De GMR heeft de ambitie om te wonen in balans. In de woningbouwopgave spelen verschillende vraagstukken tegelijkertijd, die in samenhang aangepakt moeten worden. Continuïteit en versnelling van de bouwproductie heeft prioriteit. Waarbij voldoende betaalbare woningen voor lage en middeninkomens gerealiseerd moeten worden. Daarbij komt de opdracht om te voorzien in voldoende huisvesting voor ouderen en andere aandachtsgroepen. Maar deze vragen over beschikbaarheid van woningen, is slechts een deel van wonen in balans. Even belangrijk zijn vraagstukken over klimaatadaptie en circulariteit in de woningbouw, het realiseren van leefbare wijken met voldoende mogelijkheden voor recreatie en werkgelegenheid en samenhang tussen verstedelijking en gebiedsontwikkeling.

Onze doelen

De doelen voor de opgave wonen in balans zijn:

- continuïteit en versnelling in de bouwproductie:
  - realiseren van minimaal 26.500 woningen van 2025 tot en met 2030, waarvan minimaal 34.500 woningen zijn opgenomen in plannen
  - beter benutten van bestaande voorraad
- betaalbare woningen voor lage en middeninkomens; nieuwbouw in de regio bestaat vanaf 2025 in alle gemeenten uit minimaal 30% sociale huur en twee derde deel betaalbare woningen
- voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen:
  - ouderen en aandachtsgroepen die afhankelijk zijn van specifiek passende woningen kunnen in alle gemeenten van de GMR een woning vinden
  - in antwoord op de groeiende behoefte aan gezonde en veilige woonplekken voor arbeidsmigranten realiseren van meer aanbod
- klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw
- leefbare wijken

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we aan vijf speerpunten.

Speerpunt continuïteit en versnelling van de bouwproductie

De ambitie in de Woondeal is de realisatie van minimaal 33.000 woningen van 2022 tot en met 2030, en waar mogelijk meer. Richting 2040 gaat het om zo'n 55.000 woningen. Ons doel is een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2%. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in drie grootschalige NOVEX woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en

de Spoorzone Arnhem-Oost. Op zeventien andere versnellingslocaties worden 17.000 woningen gebouwd. In de periode van deze regionale agenda gaat het om gemiddeld 4.300 woningen per jaar. De GMR stimuleert de woningbouw op verschillende manieren:

- **woningmarktmonitor**
  Jaarlijks actualiseren we de woningmarktmonitor, zodat we een scherp beeld van realisatie en plancapaciteit hebben. En we voeren periodiek een woningbehoefteonderzoek uit.
- **hulp bij generieke vraagstukken**
  Via tempotafels organiseren we gesprekken met marktpartijen en woningcorporaties over randvoorwaarden voor realisatie. We identificeren samen generieke kansen en knelpunten. We bieden hulp om generieke vraagstukken bij verschillende gemeenten te helpen oplossen, door voorbeeldaanpakken voor alle gemeenten te ontwikkelen. Vanuit de regio is menskracht beschikbaar om deze aanpakken te implementeren. Daarnaast is er vanuit de Flexpool een hulpbrigade om specifieke vraagstukken vanuit projecten te helpen oplossen: zowel inhoudelijke expertise, projectleiders als mediators.
- **lobby voor adequate financiële ondersteuning**
  Deze ondersteuning is nodig voor (ruimtelijke inpassing van) betaalbare woningen. De afgelopen periode is de GMR samen met gemeenten succesvol geweest in het naar de regio halen van schaarse rijksmiddelen vanuit de Woningbouwimpuls, de regeling huisvesting aandachtsgroepen, de stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting, het Mobiliteitsfonds (versnellingsafspraken en mobiliteitspakketten), het gebiedsbudget voor de grootschalige woningbouwlocaties en de Start Bouw Impuls. De komende periode zet de regio zich blijvend in voor het benutten van landelijke en provinciale middelen.
- **personele capaciteit gemeenten**
  Een belangrijke randvoorwaarde voor meer woningbouw is beschikbaarheid van voldoende personeel bij gemeenten. Dit staat bij gemeenten onder druk. Vanuit de regio bieden we menskracht via een Flexpool. Vanaf 2025 ontvangen wij hiervoor structurele financiering van de provincie en werken we aan een meer structurele inbedding van de Flexpool in de regio-organisatie. Tegelijkertijd neemt de Netwerkdirectie het initiatief om met oplossingen te komen, zoals de gezamenlijke projectleiderspool. Dit moet bijdragen aan een solide basis voor alle gemeenten in een steeds moeilijkere arbeidsmarkt.
- **onderzoek planlocaties**
  We doen samen met de gemeenten een onderzoek naar de planlocaties voor periode 2030-2035.
- **organiseren van randvoorwaarden**
  Voor voldoende woningbouw zijn de aanpak van stikstof en ruimte voor aansluitingen op het elektriciteitsnet belangrijke randvoorwaarden. Samenwerking vanuit de Woondeal met de regionale aanpak voor netcongestie is cruciaal en hier zetten we op in, samen met de Productie, Circulaire en Ontspannen regio.
- **beter benutten bestaande voorraad**
  Meer woonruimte creëren kan door de bestaande voorraad beter te benutten, bijvoorbeeld door optoppen en splitsen. Nu al vindt een substantieel deel (ca. 20%) van de toevoegingen plaats in de bestaande voorraad. De GMR heeft in 2023-2024 een aanpak voor het beter benutten van de bestaande voorraad ontwikkeld. We bouwen deze aanpak verder uit. Daarnaast werken we met woningcorporaties en marktpartijen werkwijzen uit voor betere benutting van de bestaande voorraad, zodat procedures op lokaal niveau verkort kunnen worden. Daarin betrekken we de (eventuele) mogelijkheden die instrumenten, zoals een leegstandverordening en de Wet goed verhuurderschap bieden, om binnen de bestaande voorraad meer woonruimte te realiseren.

Speerpunt betaalbare woningen voor lage en middeninkomens

In de Woondeal is afgesproken dat gemeenten bij nieuwbouw twee derde betaalbare en minimaal 30% sociale huur realiseren. Deze doelstelling vraagt, dat gemeenten de woningcorporaties maximaal

in positie brengen om hun aandeel in de woningbouwopgave te kunnen realiseren. De GMR ondersteunt gemeenten hierbij.

- **voorbeeld aanpakken ontwikkelen**
  GMR, Woonkr8 (samenwerkende woningcorporaties) en Aedes werken met gemeenten en corporaties een aantal pilotaanpakken uit voor de realisatie van sociale huur binnen de woningbouwprogramma's. Deze pilotaanpakken rollen we in 2025 uit over de regio.
- **monitoring realisatie**
  De regio maakt inzichtelijk of er voldoende plannen voor sociale huur zijn. Via jaarlijkse monitoring houden we vinger aan de pols op de realisatie van de doelen. Via de Woondeal zorgen we voor uniforme definities.
- **gemeentelijk grondbeleid**
  We onderzoeken gemeentelijk grondbeleid en de waardering van grond. We bieden gemeenten instrumentarium met voorbeeldaanpakken om grondbeleid te voeren en ondersteunen vanuit de Flexpool met de implementatie hiervan. We helpen bij het verwerven van eventuele nieuwe subsidieregelingen van Rijk en/of provincie, die gericht zijn op het verminderen van de 'onrendabele toppen' en het realiseren van economisch uitvoerbare plannen. We lobbyen voor voldoende financiële mogelijkheden voor (sociale) woningbouw en trekken daarin samen op met Woonkr8 en Aedes.

Speerpunt voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen

In het rijksprogramma Een thuis voor iedereen is de ambitie geformuleerd dat alle gemeenten hun fair-share nemen in de huisvesting van specifieke aandachtsgroepen. Specifieke aandachtsgroepen zijn bijvoorbeeld mensen die uitstromen uit instellingen, statushouders en arbeidsmigranten.

- **implementatie woonzorgvisie**
  Voor een deel van deze aandachtsgroepen is een combinatie van wonen en zorg noodzakelijk. Naast afspraken over beschikbaarheid van woningen, zijn dus afspraken over de bijbehorende welzijns- en zorgvoorzieningen nodig. In 2024 zijn deze afspraken uitgewerkt in de regionale woonzorgvisie. Deze wordt uitgewerkt in lokale woonzorgvisies of, als er sprake is van al bestaande lokale woonzorgvisies, - waar nodig - in lijn gebracht met deze regionale visie. Vanaf 2025 wordt de woonzorgvisie geïmplementeerd. Deze implementatie bestaat uit nadere afspraken tussen de regio, gemeenten, corporaties en zorginstellingen over investeringen in de woonzorg-infrastructuur. Dit vraagt een stevige verbinding met het gemeentelijk sociaal domein.
- **huisvesting arbeidsmigranten**
  In alle gemeenten in de regio is een aanzienlijk deel van de arbeidsplaatsen ingevuld door arbeidsmigranten. De gemeenten in de GMR hebben uitgesproken zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor menswaardige leefomstandigheden voor arbeidsmigranten. In 2024 is een onderzoek afgerond naar de huisvestingsopgave in relatie tot de economische sectoren. Op basis hiervan wordt een regionale aanpak geformuleerd. De GMR gaat de realisatie van deze aanpak coördineren, ondersteunen en monitoren. Dit gebeurt in samenwerking met de opgave Productieve regio.

Speerpunt klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw

In de Woondeal zijn doelstellingen opgenomen over de transitie naar conceptueel en circulair bouwen, met als doel in 2030 te komen tot een halvering van de uitstoot van CO_2, stikstof en gebruik van primaire grondstoffen bij het bouwproces van woningen. In 2023 is een programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CCB) gestart. We trekken hierin samen op met de opgave Circulaire regio; meer informatie hierover is opgenomen in hoofdstuk 6.

Speerpunt wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken)

Het realiseren van woningen zorgt niet automatisch voor een regio waar wonen in balans is. In de GMR zetten we in op leefbare wijken en dorpen. Hieraan werken we door integraal te kijken naar onze opgaven (zie paragraaf 2.1 Verbinden van ruimtelijke opgaven). Daarnaast werken we via twee programma's aan specifieke vraagstukken.

- **programmalijn wijk- en dorpsgericht werken Regio Deal**
  De energietransitie bestaande bouw, gezonder leven en verbeteren van de leefbaarheid in de wijk lukt alleen in samenspel met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en lokale overheid. In deze programmalijn van de Regio Deal leren en onderzoeken we in vijf wijken in de gemeenten Rheden, Druten, Wijchen, Berg en Dal en Doesburg, welke aanpak in welk type wijk werkt en welke werkzame elementen kunnen worden gebruikt in andere wijken. Kennis wordt gedeeld via de leerkring Wijk en dorpsgericht werken. Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) ondersteunt deze leerkring. De vijf gemeenten krijgen financiële ondersteuning, zodat daadwerkelijk resultaten geboekt kunnen worden op de inhoudelijke thema's.
- **het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid**
  Hiervan maakt Arnhem-Oost onderdeel uit. Dit programma heeft als doel om de achterstanden in onderwijs, werk, inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid in de vijf wijken (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) aan te pakken. De geleerde lessen uit dit programma worden via de leerkring Wijk- en dorpsgericht werken gedeeld met de andere gemeenten in de regio.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Groene groeiregio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Groene groeiregio						
Lasten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Baten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

3. Productieve regio

Toelichting op de opgave

Een gezonde economie draagt bij aan de gezondheid, leefkwaliteit, het milieu, onderwijs, de sociale cohesie en opgaven die we hebben op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaat-adaptatie. Economie gaat over werk, aantallen bedrijven en banen. Maar dat niet alleen, het gaat ook over onderwerpen als innoveren en verduurzamen, banen voor iedereen in een nieuwe steeds meer digitale omgeving. Dit is het werkveld van de opgave Productieve regio.

Met de enorme woningbouwopgave in onze regio is er behoefte aan nieuwe werkplekken, zodat mensen in hun directe omgeving kunnen werken en talent voor de regio wordt behouden. We zetten in op het meer in balans brengen van wonen en werken. Dit vraagt om meer ruimte voor economische activiteiten en arbeidsplaatsen. Onze ambitie is een toekomstbestendige economie in 2040. In onze visie Economie van de Toekomst haken we aan bij actuele ontwikkelingen als de energietransitie, de circulaire transitie en de grote woningbouwopgave. Dit document vormt samen met de afspraken in het Verstedelijkingsakkoord de basis voor onze koers op economie.

We willen de kwaliteiten van onze regio steviger profileren en economische potenties beter benutten. De regio blinkt vooral uit in de innovatieve topsectoren energy, health en hightech. De topsectoren zijn momenteel samen met logistiek goed voor ongeveer 30% van de bedrijven en 50% van de banen. De kracht van deze bedrijven, geflankeerd door een campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC's maakt deze regio uitermate interessant. De topsectoren zijn belangrijk voor het innovatieve vermogen in de regio. Voor deze sectoren moet voldoende ruimte voor doorontwikkeling in de regio zijn. TEB heeft hierin de lead, is aanjager en verbinder vanuit de triple helix. Samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en de overheden stimuleren zij innovaties in deze topsectoren. TEB werkt daarbij samen met de provincie en de GMR. De GMR staat samen met TEB aan de lat voor een goed vestigingsklimaat en beschikbare ruimte voor circulaire economie, de energietransitie (onderstations, batterijopslag) en voor de topsectoren op (en rond) campussen.

Naast de topsectoren zien we dat deze regio de meest bereikbare en centraal gelegen Europese regio is, waardoor ook de logistieke sector floreert. We hebben een sterk midden- en kleinbedrijf (mkb), veel innovaties komen uit dit segment. Onze kracht zit in de combinatie van de topsectoren, een sterk mkb en een logistieke sector die randvoorwaardelijk is voor ons economisch functioneren.

Human capital is een belangrijke randvoorwaarde om onze maatschappelijke doelen te kunnen bereiken. Met succes is de afgelopen periode gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord. Van strategie en beleid is het nu tijd voor uitvoering en projecten. Dit gebeurt in triple helix verband, waarbij TEB de regie voert. Human capital is daarom geen speerpunt meer in deze regionale agenda. We blijven er wel bij betrokken, aangezien het Human Capital Akkoord onderdeel is van de Regio Deal en we als GMR vertegenwoordigd zijn in de board van TEB.

Onze doelen

- voldoende ruimte op toekomstbestendige werklocaties om onze ambities uit het RPW 2024 voor 2025-2028 te realiseren:
  - herstructurering en verdichting van bestaande werklocaties
  - behoud van werklocatiefuncties voor het mkb
  - verduurzaming van werklocaties via herstructureringstrajecten: energietransitie, circulariteit en klimaatadaptie
  - ruimte voor circulaire economie en hoge milieucategorie bedrijven
  - ruimte voor de ontwikkeling van de campussen, op de campussen en in de omliggende gemeenten
- het stimuleren van ondernemerschap in het mkb

- het stimuleren van ontwikkeling naar een circulaire economie
- een schoon en slim logistiek ecosysteem om de leefbaarheid, economie en bereikbaarheid in de regio te verbeteren

Onze activiteiten

We richten ons op een toekomstbestendige economie. We willen behouden wat goed is, kansen grijpen en versterken wat beter kan. We monitoren de economische ontwikkelingen jaarlijks met de Economische Monitor. De basis hiervoor is gelegd in 2023. We bouwen dit uit tot een meer uitgebreide monitor/dashboard. De Economische Monitor helpt om te bepalen waar de focus moet liggen. Wat zijn de sterke punten in onze regio? Wat is kansrijk en wat niet? Waar schieten we tekort? Met deze monitor kunnen we sturen op kengetallen en beleid maken op basis van feiten en ontwikkelingen.

De activiteiten die we ondernemen om onze doelen te realiseren, zijn ingedeeld in drie speerpunten.

Speerpunt toekomstbestendige werklocaties

Goede, toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie in de GMR. Deze werklocaties moeten zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen, nu en in de toekomst. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

- **Regionaal Programma Werklocaties (RPW)**
  Dit is operationeel op 1 januari 2025. Hierin hebben we afspraken gemaakt over hoe om te gaan met bedrijventerreinen, kantoorlocaties, perifere detailhandel en campussen. In dit RPW maken we een flinke kwalitatieve slag ten opzichte van het vorige RPW, waar het vooral ging over nieuwe ontwikkelingen op de juiste plek. Toekomstige uitbreidingen van werklocaties kunnen en willen we niet meer automatisch in uitleggebieden laten landen. Herstructurering, verdichting en verduurzaming van bestaande terreinen, door middel van sloop en nieuwbouw, is het nieuwe uitgangspunt in het RPW. Een ingewikkelde, kostbare en langjarige opgave waarvoor samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, provincie en het Rijk nodig is. We onderzoeken de meerwaarde van de oprichting van een regionaal ontwikkelbedrijf. We stimuleren de ontwikkeling naar een circulaire economie en we nemen de ruimtevraag hiervoor mee in de regionale afspraken. Dit doen we in nauwe samenspraak met de Circulaire regio.
  Gedurende de uitvoeringsperiode van het RPW vindt binnen het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) toetsing aan het RPW van ingediende plannen plaats. Tevens worden de trajecten rondom herstructurering van werklocaties en omgaan met netcongestie verder geconcretiseerd en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. We ondersteunen gemeenten daarbij.
  Om het jaar monitoren we of de gemaakte afspraken binnen het RPW overeenkomen met de feitelijke situatie op dat moment. We onderzoeken met de Verbonden regio waar, wat betreft mobiliteit, kansen en knelpunten kunnen ontstaan.
  In 2024 is onderzoek gedaan naar de benodigde personele capaciteit bij gemeenten in relatie tot het RPW. Deze input is medebepalend voor onze ondersteuning hierop richting gemeenten.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  Werklocaties kunnen positief bijdragen aan onze ambitie om slimmer om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater zijn namelijk ook op werklocaties merkbaar. De Ontspannen regio richt zich vooral op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie. Binnen de Productieve regio richten we ons vooral op kennisdeling, het organiseren van themabijeenkomsten en het delen van best practices voor meer klimaatadaptieve werklocaties.

- **Regio Deal programmalijn “sterke bedrijvigheid”**
  In de Regio Deal is een van de benoemde urgente opgaven: het tegengaan van de achterblijvende economische groei. Onder de programmalijn “sterke bedrijvigheid” werken we een project uit dat is gericht op toekomstbestendigheid van werklocaties. Op zeven bedrijventerreinen in de regio, wordt gewerkt aan toekomstbestendigheid en daarmee aantrekkelijkheid. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere leveringszekerheid van grondstoffen door hergebruik, recycling en kortere ketens, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Wij ondersteunen hierbij.

Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb

Mkb’ers in de regio hebben aangegeven dat de dienstverlening voor het mkb vaak niet naar wens verloopt. Hierdoor worden kansen gemist en problemen niet opgelost. Dit wordt bevestigd door betrokken stakeholders in de regio. De belangrijkste problemen zijn:

- er is veel aanbod maar er is onvoldoende inzicht in de behoefte van de ondernemers
- er is veel aanbod in ondersteuning in de regio maar dat is niet op elkaar afgestemd; de dienstverlening is daardoor minder efficiënt en doeltreffend
- mkb’ers zien door de bomen het bos niet meer qua aanbod; er is behoefte aan één loket

Om de dienstverlening aan het mkb te verbeteren zetten we in op de volgende vier punten:

1. We faciliteren de onderlinge samenwerking en afstemming tussen alle partijen in de regio, We brengen partijen bij elkaar, organiseren bijeenkomsten en initiëren werkgroepen.
2. We organiseren samen met de partners een “no wrong door systeem”. Dit betekent dat het niet uitmaakt waar een mkb’er aanklopt, we zorgen dat de ondernemer op de juiste plek terecht komt.
3. We hebben afgelopen periode enkele tools ontwikkeld voor het mkb zoals inzicht in het financieringslandschap mkb tot een miljoen. Deze tools worden ondergebracht in de dienstverlening. Daarbij nemen we thema’s als digitalisering en innovatie hierin mee.
4. Het delen van kennis door het verbinden en ontsluiten van landelijke, provinciale, regionale en lokale programma’s voor mkb’ers.

Onder leiding van het HAN lectoraat Kansrijk Ondernemen en de betrokken stakeholders werken we jaarlijks aan een praktijkgericht onderzoeksvoorstel en dienen we deze in bij het subsidieprogramma SIA-RAAK. Op deze manier ontwikkelen we stap voor stap passende dienstverlening voor onze ondernemers.

Speerpunt slimmere en schonere logistiek

Met de groei van de regio zal het relatieve belang van logistiek in ieder geval de komende jaren toenemen. Vanuit een Europees perspectief is deze regio een strategisch knooppunt van transportcorridors naar elke windrichting. Dit geeft mogelijkheden en kansen, maar ook bedreigingen. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken én onze groei in wonen en werken faciliteren.

- **het speerpunt slimmere en schonere logistiek kent vier onderwerpen:**
  - verslimmen aanpak laadinfrastructuur (Circulaire opgave)
  - versterken en verschonen multimodaliteit (Verbonden opgave)
  - signaleren externe ontwikkelingen (Verbonden opgave)
  - ruimtelijke inpassing (Productieve opgave)

  Het doel is om de inzet van duurzame logistiek in de regio te maximaliseren. De coördinatie van het speerpunt krijgt hierbij vorm vanuit de Productieve opgave. Een nadere toelichting per deelonderwerp volgt in deze agenda bij de genoemde opgaven.
- **ruimtelijke inpassing**

We nemen logistiek mee in de ruimtelijke planningsvraagstukken. Dat doen we bijvoorbeeld in het RPW. Logistiek is namelijk niet alleen een verkeerskundig, maar ook een ruimtelijk vraagstuk. Het gaat daarbij om de realisatie van voorzieningen als (circulaire) bouwhubs, laadinfrastructuur, truck-parkings en/of stadshubs. We ondersteunen regiogemeenten met het ontwikkelen van hubs op kansrijke locaties.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Productieve regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Productieve regio						
Lasten	658	878	714	768	587	689
Baten	658	843	714	768	587	689
Saldo baten en lasten	-	*-35*	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	35	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

4. Ontspannen regio

Toelichting op de opgave

We willen als regio groeien in balans. Groei in inwoners, wegen, huizen, bedrijvigheid in balans met groei van de kwaliteit van onze leefomgeving. Kwaliteit van de leefomgeving is een breed begrip. Het gaat over een groene omgeving, met ruimte voor (rivier)natuur, waardevolle landschappen, land- en tuinbouw, klimaatadaptatie, mogelijkheden om te recreëren, goede voorzieningen op het gebied van cultuur, cultuurhistorie, recreatie, wonen, zorg, winkels, scholen, sportvoorzieningen, et cetera.

We heten niet voor niets de groene metropoolregio. We vinden het behouden en versterken van groen en blauw van onze regio belangrijk. Onze verstedelijking is nauw verbonden en vervlochten met het landelijk gebied en het groen en blauw in onze regio. Het landelijk gebied van GMR heeft veel variatie in het landschap, waardevolle cultuurhistorie, natuurgebieden en grote rivieren. De hoofdopgave “natuurherstel en robuust watersysteem” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is in onze regio dan ook van cruciaal belang. Een groot deel van het landelijk gebied van de GMR is agrarisch gebied. De land- en tuinbouw in onze regio is divers van aard: intensievere land- en tuinbouw wordt afgewisseld door meer natuurinclusieve land- en tuinbouw. Onze regio is rijk aan innovatieve initiatieven voor de transitie van de land- en tuinbouw, die bijdragen aan onze doelen van natuur en het aantrekkelijker maken van het landschap, o.a. voor recreatie. De hoofdopgave “Transitie van de landbouw” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is voor onze regio relevant.

Klimaatadaptatie is een belangrijke opgave in onze regio. Steeds vaker en heftiger merken we de gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater. Om een gezonde en leefbare regio te blijven, is het noodzakelijk dat we ons aanpassen aan die veranderingen. Belangrijke leidraad daarbij is de Kamerbrief “Water en Bodem sturend”. Daarbij moeten in 2027 alle EU-lidstaten voldoen aan doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De GMR kent een rijke cultuurhistorie, die zich ook in het landschap laat zien. Deze waardevolle landschappen, (rivier)natuur en cultuurhistorie willen we behouden en versterken. Dat willen we vanwege de intrinsieke waarde van deze landschappen én zodat onze inwoners en bezoekers van deze landschappen kunnen genieten.

De GMR wil een aantrekkelijke regio voor eigen inwoners en toeristen zijn, met toegankelijke recreatieve en toeristische voorzieningen, die passen bij de vraag. We streven naar een goede spreiding van recreanten over de regio. Dit is ten eerste belangrijk voor behoud en herstel van natuur, landschap en cultuurhistorie. In bepaalde gebieden willen we niet te veel en soms zelfs geen bezoekers, zodat natuur en landschap zich kunnen herstellen en ontwikkelen. Spreiding van recreatie is belangrijk voor een goede beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie en voor de leefbaarheid van steden en dorpen.
In de afgelopen periode hebben we drie verhaallijnen gekozen die we op regionaal niveau verder willen ontwikkelen. Deze verhaallijnen zijn: Romeins verleden, WOII en Leven met het water. Een beleefbare regio met mooie verhalen draagt bij aan de identiteit van onze regio en aan een aantrekkelijk en gezond woon- en leefklimaat. Met nieuwe, slimme verbindingen en samenwerkings-verbanden verleiden we op termijn gasten om nieuwe plekken en producten te ontdekken. Zo draagt toerisme bij aan welvaart en welzijn in de regio en het versterken van het regionale verdienvermogen. Tegelijkertijd levert deze aanpak een bijdrage aan de (be)leefbaarheid van huidige hotspots.
Hiervoor is een goed routenetwerk en een goede herkenbaarheid, bekendheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van recreatieve locaties en routes voor zowel inwoners als toeristen belangrijk. We doen dit in nauwe samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN). Daarbij is de vitaliteit van onze recreatief-toeristische sector van belang. Om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag naar recreatief-toeristische voorzieningen is een gezonde recreatief-toeristische sector, met een gevarieerd aanbod, nodig.

In de GMR hebben we een bloeiend creatief klimaat en cultureel leven en kennen we een sterke culturele infrastructuur. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat, zijn belangrijk voor het sociale klimaat en de leefbaarheid van de regio.
Cultuurregio 025 kent een eigen culturele signatuur en kracht. Bijzonder is dat nagenoeg de complete culturele keten van opleiding, productie en presentatie in 025 aanwezig is voor alle kunstvormen: toneel, muziek, dans, film, letteren, beeldende kunst, vormgeving en mode. De (inter)nationale top is hier aanwezig, evenals een innovatief middensegment met makers, gezelschappen, kleine en middelgrote podia, (kunst- en erfgoed) musea en festivals, expositieruimten, creatieve ondernemers, broedplaatsen en productiehuizen. Daarnaast kent de regio bloeiende amateurkunstgezelschappen die onze dorpskernen leefbaar en levendig houden. We vinden het belangrijk dat elk Gelders kind zich kan ontplooien en we willen cultuur, ons erfgoed en (de voorstellingen in) onze culture instellingen toegankelijk houden voor iedereen.

Wij concentreren ons op bovenstaande thema's. Omdat het bij ieder van deze thema's belangrijk is om regionaal samen te werken. Dit betekent niet dat voorzieningen zoals scholen, winkels en sport niet belangrijk zijn. Integendeel: die maken eveneens een belangrijk onderdeel uit van de leefomgeving en leefkwaliteit. Maar dit zijn zaken die door gemeenten individueel of in andere, bestaande bovenlokale verbanden worden opgepakt. Het thema bruisende binnensteden, krachtige kernen komt in deze regionale agenda, in tegenstelling tot de vorige regionale agenda, dan ook niet terug: datgene wat we regionaal op willen pakken is inmiddels belegd binnen verschillende andere opgaven.

Onze doelen

- "Meer landschap, meer stad"; groen en blauw in stedelijk en landelijk gebied versterken:
  - behoud en herstel van natuur en biodiversiteit
  - een robuust water- en riviersysteem, dat past bij de veranderende klimaatomstandigheden
  - het creëren van drieduizend hectare extra uitloopgebied in onze regio, waarin inwoners en bezoekers kunnen recreëren
- een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio:
  - goede en toegankelijke toeristische-recreatieve voorzieningen
  - een goede spreiding van recreatief-toeristische voorzieningen over de regio, o.a. met het oog op natuurbehoud en herstel
  - goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk van topinstellingen, midden-segment, amateurkunst, cultuureducatie en vrijwilligers

Onze activiteiten

We werken aan de realisatie van onze doelen via drie speerpunten. In de afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het concreet en uitvoerbaar maken van onze ambities. We zijn gestart met de uitvoering van die plannen. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op de uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf; de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen en ons verhaal in te brengen in NOVEX en andere samenwerkingen. Daarnaast zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied

- **uitvoeringsprogramma groen-blauw raamwerk en landelijk gebied**
  Uitvoeren van dit programma in nauwe samenhang met de gebiedsprocessen, zoals beschreven bij de Groene groeiregio in paragraaf 2.1. Dit betekent verdere uitwerking en uitvoering van het groen-blauw raamwerk, waarbij we ons focussen op regio-overstijgende thema's en gebieden. Belangrijke thema's zijn de invulling van water en bodem sturend en de bijdragen van land- en tuinbouw en de landbouwtransitie aan onze doelen in het groen en blauw. Voor de uitvoering van het groen-blauw raamwerk is capaciteit nodig bij gemeenten. Deze brengen we in kaart en we helpen gemeenten met het organiseren hiervan en het zoeken naar financiering hiervoor.
  De gebieden waarop we ons richten zijn:
  - het Liemerse Broek en de recreatieve uitloopgebieden in de Liemers
  - de doorontwikkeling en realisatie van Park Lingezegen en de Ambitie voor de Boven-Linge in het Middengebied
  - de Groene Mantel in het Rijk van Nijmegen, met daarbinnen o.a. de Blauwe motor, groen-blauwe dooradering en Kop Malden
  - natuur- en beekherstel in de Veluwezoom
  - Gelderse Poort in relatie tot de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en Integraal riviermanagement (IRM); binnen deze programma's onderzoeken we of we onze doelen voor natuurherstel en een robuust watersysteem in samenhang en samenwerking kunnen realiseren
  - groen en blauw in de stad en daarmee een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie; zie Circulaire regio
- **lobby en organiseren financiering**
  Provincie Gelderland en het Rijk zijn al belangrijke partners in de uitvoering van onze activiteiten, we blijven actief werken aan het realiseren van samenwerking, delen van kennis en verwerven van financiering. Op Europees vlak verkennen we de mogelijkheden voor het verkrijgen van financiering voor de uitvoering en het delen van kennis.

Speerpunt recreatie en toerisme

- **voorbereiden ruimtelijke keuzes om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio**
  Waar we op veel onderwerpen de afgelopen jaren al een mooie basis hebben gelegd en ons nu op uitvoering kunnen richten, geldt dat niet voor de spreiding van recreatie. We moeten op basis van het groen-blauw raamwerk en het toeristisch-recreatieve aanbod in de regio nadenken over hoe spreiding van recreatie en toerisme over de regio kan worden gestimuleerd. Een belangrijk vraag hierbij is hoe recreatie en toerisme goed kan samengaan met andere functies, zoals natuur, landschap en landbouw. Samen met de Verbonden regio kijken we hoe hubs en toeristische overstappunten (TOP's) hier een rol in kunnen spelen. In 2024 maken we hiermee een start, maar wij zullen dit verder moeten uitwerken en verfijnen in 2025 en daarna.
- **uitvoeren ambitiedocument en uitvoeringsplan verhaallijnen**
  In 2024 maken we een ambitiedocument en uitvoeringsplan voor de verhaallijnen. De uitwerking van de verhaallijnen WOII, Leven met het water en Romeinen maken hier in ieder geval onderdeel van uit. Vanaf 2025 gaan we werken aan de uitvoering van dit plan. Het (helpen) uitvoeren van het Masterplan Romeins verleden maakt hier onderdeel van uit.
- **fiets- en wandelroutenetwerk verder uitbreiden en beleving toevoegen**
  In samenwerking met de Verbonden regio werken we aan de verdere uitbreiding van fiets- en wandelroutenetwerken door bijvoorbeeld TOP's te realiseren. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken maakt vooralsnog geen onderdeel uit van de bijdrage en rol van de GMR. We zijn wel betrokken bij het nadenken en besluiten over de manier waarop dit wordt georganiseerd. Mocht in 2024 blijken dat we een rol hebben in beheer en onderhoud, dan doen we hiervoor een voorstel aan gemeenten, inclusief de benodigde randvoorwaarden in capaciteit en geld.

- **profileren bezoekersmogelijkheden in de regio**
  We gaan samen met o.a. TVAN de verschillende recreatie- en bezoekersmogelijkheden in de regio goed en in balans op de kaart zetten en profileren. We doen dit vanuit de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten, waar de drie verhaallijnen onderdeel van zijn.

Speerpunt cultuur

- **uitvoeringsplan transformatievoorstel cultuur**
  We richten ons op het afronden van de uitvoering van het uitvoeringsplan om onze culturele infrastructuur te versterken. Daarnaast zorgen we dat de resultaten van dit uitvoeringsplan een plek krijgen binnen de bestaande organisaties en initiatieven. We doen dit samen met de provincie. Het gaat hier om het borgen van de resultaten van vier van de vijf hoofdlijnen van het uitvoeringsplan: innovatie in de culturele sector, cultuureducatie, opleiding van professionals in de kunst en het versterken van de ondersteuning van amateurkunst en vrijwilligers. De hoofdlijn van het versterken van de verhaallijn Romeinen, wordt geborgd in het uitwerken van de drie verhaallijnen (zie speerpunt recreatie en toerisme).
- **verkenning Nijmegen culturele hoofdstad**
  Nijmegen verkent of zij een bod wil doen voor culturele hoofdstad 2033. We hebben afgesproken samen op te trekken in die verkenning en een eventueel vervolg daarop. We richten ons op het ontwikkelen van een bod dat bijdraagt aan onze regionale opgaven en vraagstukken in brede zin (dus niet alleen cultuur).
- **aansluiten bij landelijke en provinciale ontwikkelingen**
  Op landelijk niveau wordt steeds meer gekeken naar de (cultuur)regio's als het gaat om cultuur en cultuurbeleid. We volgen deze ontwikkelingen en spelen daar op in. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen op provinciaal niveau.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Ontspannen regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023. Voor 2024 wordt nog een begrotingswijziging voorgelegd, die een direct gevolg is van de begrotingswijziging die in 2023 op het speerpunt Duurzaam toerisme is geaccordeerd. Hiermee komt de totale begroting voor 2024 uit op € 770.000.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Ontspannen regio						
Lasten	500	531	704	722	722	722
Baten	500	531	704	722	722	722
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

5. Verbonden regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over veilige en duurzame bereikbaarheid van onze regio. Onze mobiliteit verbindt meer stad met meer landschap. We zetten daarom in op een mobiliteitskoers in evenwicht met de andere opgaven in de regio. We werken vanuit een integraal perspectief, zodat de toekomstige mobiliteitsmaatregelen niet alleen goed zijn voor onze bereikbaarheid, maar ook bijdragen aan een prettige leef- en woonomgeving, gezondheid en natuur en recreatie.

De verstedelijkingsopgave in de regio is groot. Er zijn 60.000 extra woningen en extra werklocaties nodig tot 2040. De mobiliteitsdruk neemt toe. Uitgaande van het huidige mobiliteitsgedrag, ontstaan door 60.000 extra woningen alleen al zo'n 300.000 extra dagelijkse autoritten. Zonder extra investeringen zijn de nieuwe woningen letterlijk en figuurlijk onbereikbaar. De locatie waar we bouwen, maakt voor mobiliteit veel uit. De regio kiest bewust ervoor om de extra benodigde woningen zo veel als mogelijk te bouwen in bestaand stedelijk gebied rondom OV-knooppunten. Dit leidt niet alleen tot minder extra autoritten, maar geeft daarnaast een mobiliteitstransitie naar meer openbaar vervoer, meer fietsgebruik en meer verplaatsingen te voet. Een groot aantal mobiliteitsmaatregelen zijn essentieel voor onze woningbouwopgave. Zonder verbeterde ontsluiting en mobiliteitsmaatregelen is het onmogelijk de afgesproken aantallen woningen en bijbehorende werklocaties te realiseren. We signaleren in toenemende mate knelpunten in het mobiliteitsnetwerk, die alleen in samenhang op te lossen zijn.

In het landelijk gebied stijgt het autogebruik en is alternatief vervoer te beperkt aanwezig. Alternatieven voor autovervoer zijn nodig om het landelijk gebied voor iedereen duurzaam bereikbaar te houden.
Het beter op elkaar laten aansluiten van verschillende modaliteiten is noodzakelijk voor de mobiliteits-transitie en de bereikbaarheid van de regio. Regionale samenwerking is hiervoor een voorwaarde. De mobiliteitstransitie geldt niet alleen voor de toekomstige inwoners. Ook de huidige inwoners in de regio krijgen hiermee te maken. De transitie vraagt investeringen in onze infrastructuur en gedrags-verandering van onze bewoners. Daarvoor is het nodig dat mensen minder gaan reizen, vaker buiten de spits reizen of vaker kiezen voor een duurzaam alternatief.

Onze ambitie is duurzame bereikbaarheid voor inwoners en bedrijfsleven. Bereikbaarheid is voor inwoners en bedrijfsleven cruciaal om mee te doen aan de maatschappij. We zetten meer in op nabijheid en het voorkomen van bereikbaarheidsongelijkheid. Met de nieuwe OV-concessie voor de regio op komst (2026) is er een reële kans op verschraling van het OV-aanbod. We vragen met klem aandacht voor het behoud van het OV-aanbod. De in 2024 vastgestelde position paper en bijbehorende ambitienetwerkkaart is leidraad voor onze verdere aanpak.

We zien steeds grotere verschillen tussen stad en ommeland. In het landelijk gebied neemt het gebruik van OV en fiets af en stijgt het autobezit en autogebruik. Terwijl in de steden het autogebruik stabiliseert, het OV-aandeel standhoudt en de fiets enorm groeit. De toenemende autoafhankelijkheid leidt ertoe dat inwoners zonder rijbewijs of zonder auto in bepaalde kernen niet meer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. En het draagt niet bij aan de gewenste verduurzaming van onze mobiliteit.

Vanuit het klimaatakkoord zijn tussen Rijk, provincie en regio afspraken gemaakt om integrale duurzame mobiliteitsmaatregelen uit te werken. Voor het verminderen van de CO_2-uitstoot zijn concrete doelen afgesproken: 55% CO_2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990) en nagenoeg geen CO_2-uitstoot meer in 2050. Deze doelen zijn breed omarmd en vragen om flinke ingrepen, niet in de laatste plaats in onze mobiliteit. Immers, ruim 25% van de CO_2-uitstoot komt door onze mobiliteit. Om de afgesproken CO_2-reductie te behalen, zijn duurzame mobiliteitsmaatregelen nodig. In 2024 zijn

hiervoor de koers en ambities uitgewerkt in een Regio Mobiliteitsprogramma (RMP). In de periode 2025-2028 maken we samen met de provincie en de gemeenten afspraken over de verdere implementatie van het RMP. Wij onderzoeken of een eventueel regionaal mobiliteitsfonds van toegevoegde waarde is en wat de consequenties daarvan zijn.

Vanuit Europa gezien vormt de GMR een strategisch knooppunt van transportcorridors. In Den Haag worden plannen ontwikkeld voor oplossingen op de lange termijn, voor extra capaciteit voor goederenvervoer via weg, water en spoor in Oost-Nederland. De GMR heeft hierin geografisch gezien een strategische schakelrol. Deze goederencorridors concurreren in ruimte met andere opgaven in onze regio, zoals de woningbouwopgave. Een verwachte toename in goederenvervoer heeft impact op de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio zelf. En kan een toenemend gevoel van onveiligheid, overlast en/of gezondheidsproblemen voor onze inwoners betekenen.

Het wordt steeds drukker op onze wegen. Met de toenemende verkeerdrukte wordt de kans op ongelukken groter. Naast een goede bereikbaarheid is het vooral belangrijk dat het veilig is in het verkeer. De oplossing daarvoor ligt niet alleen in een goede infrastructuur met veilige wegen en fietspaden. Het gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt, speelt hierin een belangrijke rol. Om verkeersslachtoffers te voorkómen, pakken we de belangrijkste risico's aan (risico-gestuurde aanpak).

Onze doelen

Mobiliteit en bereikbaarheid staan niet op zichzelf, maar moeten in balans zijn met de andere doelen rondom verstedelijking, klimaat, veiligheid en gezonde leefomgeving. We willen terughoudend zijn met het uitbreiden van de ruimte die voor mobiliteit nodig is, omdat de schaarse ruimte ook nodig is voor andere functies. We streven daarom niet naar maximalisatie van de bereikbaarheid, maar naar een optimale bereikbaarheid in relatie tot de andere doelstellingen. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn integrale vraagstukken geworden. We willen bijdragen aan de doelen van brede welvaart en een bijdrage leveren aan de afgesproken CO_2-reductie.

- **toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk**
  Een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk is een randvoorwaarde om de ambities van onze verstedelijkingsopgave tot 2040 uit te voeren. We willen de bereikbaarheid verbeteren en ons mobiliteitssysteem toekomstbestendig maken door:
  - het beter benutten van de beschikbare capaciteit van onze infrastructuur, door te stimuleren om minder, buiten de spits of op minder drukke dagen te gaan reizen
  - daar waar knelpunten blijven bestaan, streven we naar een vergroting van de capaciteit en doorstroming van het mobiliteitsnetwerk; dat geldt zowel voor fiets, bus, trein als auto
- **toegang voor iedereen**
  Iedereen heeft recht op bereikbaarheid, zodat iedereen kan meedoen in onze samenleving. Iedere inwoner in de GMR heeft in 2028 alternatieven voor de (eigen) auto beschikbaar binnen loopafstand (deelmobiliteit, (flexibel) OV) of korte fietsafstand (HOV). Bereikbaarheid wordt niet alleen bepaald door de afstand (nabijheid) en snelheid (reistijd), maar ook door de toegankelijkheid en betaalbaarheid van vervoermiddelen en het voorhanden zijn van alternatieven. We willen dat onze inwoners in 2028 meer ontplooiingsmogelijkheden hebben dan nu. Concreet willen we dat onze inwoners meer arbeidsplaatsen/voorzieningen binnen een acceptabele reistijd binnen bereik hebben.
- **duurzame manier van reizen**
  We streven naar een mobiliteitssysteem waarin het logischer en aantrekkelijker is om een bewuste keuze te maken voor een duurzame manier van reizen. Dat wil zeggen: niet of op een ander tijdstip reizen, of met een duurzaam vervoersmiddel of een ketenreis met een combinatie daarvan. Onze meetbare doelstelling is dat er eind 2026 zo'n 20.000 nieuwe 'Slimme & Schone reizigers' zijn ten opzichte van 2022.

- **veiligheid**
  Onze ambitie is nul verkeersslachtoffers via een risico-gestuurde aanpak. Eind 2028 is het aantal verkeersdoden en -gewonden in elke gemeente ten opzichte van 2021 gedaald.
- **gezondheid en aantrekkelijke leefomgeving**
  We willen meer korte ritten met de fiets. In 2028 is de fiets en de e-bike het meest gekozen vervoermiddel in onze regio voor korte ritten. Daarmee verbeteren we enerzijds de vitaliteit van onze inwoners en zorgen anderzijds voor een gezondere luchtkwaliteit.

Onze activiteiten

Voor het realiseren van onze doelen werken we met twee speerpunten.

Speerpunt voorzieningen en infrastructuur

- **uitwerken mobiliteitsafspraken met Rijk**
  Investeringen in ons mobiliteitsnetwerk zijn noodzakelijk om de regio bereikbaar te houden. Hiervoor hebben we afspraken gemaakt met het Rijk en de provincie. We zetten in op het uitwerken hiervan. De afspraken hebben betrekking op:
  - verbreding A50
  - realisatie doortrekking A15/verbreding A12
  - spoor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
  - vrije spoorkruising Arnhem-Oost
  - netwerkanalyse 2030-2040 Regio Foodvalley/GMR
  - RegioExpres: sneltrein op spoor Arnhem-Doetinchem-Winterswijk
- **investeringen in spoor**
  Op het spoor is en wordt fors geïnvesteerd. Door realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS), de aanpak van Station Nijmegen en elektrificatie van de Maaslijn.
  Belangrijke wensen voor ons zijn de frequentieverhoging van de sprinter tussen Nijmegen-Wijchen-Oss-Den Bosch en de Maaslijn, het verbeteren van de spoorlijn Tiel-Arnhem, het versterken van de ICE-verbinding tussen Arnhem en Frankfurt/Berlijn en het versnellen van de IJssellijn. Het knelpunt brug Ravenstein en de overwegveiligheid zijn hierbij aandachtspunten. Daarnaast speelt de discussie over de noordtak van de Betuweroute. Door deel te nemen aan alle (ambtelijke en bestuurlijke) relevante overleggen over goederenvervoer zorgen we ervoor dat we de belangen van de regio bewaken.
- **gebiedsaanpakken**
  In 2024 is toegewerkt naar een gericht maatregelenpakket voor drie gebiedsaanpakken: A325 corridor, Zuid- en Westflank Nijmegen en Oostflank Arnhem. In de gebiedsaanpakken komen onze integrale mobiliteitsopgaven samen. Hierbij is een directe koppeling gelegd met de NOVEX uitvoeringsagenda. Dit concretiseren we in 2025 en verder.
- **agenderen mobiliteitsprojecten op en rondom rijkswegen**
  Naast de projecten waarover afspraken zijn gemaakt, zijn drie projecten gedefinieerd die we op de agenda willen zetten. Te weten:
  - rondom de A50 aandacht voor het onderliggend wegennet en de bijbehorende mobiliteitstransitie
  - mobiliteitspluspakket boven op de bestaande plannen van de A15/A12; een eerste aanzet is in 2024 voorbereid
  - pré-verkenning naar de knelpunten rondom de A73
- **actieve mobiliteit als speerpunt in transitie naar meer duurzame mobiliteit**
  In de GMR is actieve mobiliteit (lopen en fiets) speerpunt in de transitie naar meer duurzame mobiliteit. In de regio zijn veel autoritten korter dan 7,5 kilometer. Een afstand die op de fiets en zeker op de e-bike voor veel inwoners, werknemers en bezoekers goed te doen is. Het stimuleren

van de overstap van auto naar fiets op deze ritten, vraagt om een breed pakket aan maatregelen. De GMR is hier aanjager van en richt zich met name op projecten die gemeentegrenzen overschrijden. We blijven inzetten op het verder ontwikkelen en verbeteren van ons doorfietsroutenetwerk. Actiepunten hierbij zijn: uitbouwen van het netwerk, beter voeden van de woongebieden en naar OV-knooppunten met goede fietsparkeermogelijkheden, integreren van recreatieve fietsroutes in het doorfietsnetwerk en gerichte ingrepen om de verkeersveiligheid te waarborgen.

- **regionaal mobiliteitsnetwerk**
  Goede bereikbaarheid vraagt om het optimaal benutten van verschillende modaliteiten. Technologische ontwikkelingen maken het reizigers steeds makkelijker om goed geïnformeerd voor de meest handige vervoerwijze te kiezen. Dit betekent dat de verknoping van de mobiliteitsnetwerken aandacht behoeft. Hubs en deelmobiliteit zijn hier onderdeel van, bijvoorbeeld via buurt- en stadrandhubs met overstapmogelijkheden op deelmobiliteit (deelfiets, deelscooter en deelauto). Onze rol is om zowel te inspireren als af te stemmen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke investeringen in bijvoorbeeld fietspaden, OV en hubs. Het gaat om aanvullende (flankerende) mobiliteitsmaatregelen zoals parkeernormen en deelmobiliteit, verlagen van snelheid, stringenter parkeerbeleid, verminderen van rijstroken en zero-emissiezones. Daar waar mogelijk willen we gebruik maken van financiële mogelijkheden bij het Rijk en de provincie.
- **belangenbehartiging openbaar vervoer**
  De GMR is niet zelf de opdrachtgever voor het openbaar vervoer. We zijn de vertolker van het regionale belang voor het openbaar vervoer namens de samenwerkende gemeenten. Of het nu gaat om versterking van het HOV-netwerk, de realisatie van stadsrandhubs, de lobby voor behoud van OV-aanbod, de wens tot integratie van het doelgroepenvervoer of de opstart van deelmobiliteit.
- **verkeersveiligheidsbeleid**
  De daling van het aantal verkeersdoden stagneert, terwijl het aantal verkeersgewonden toeneemt. De gemeenten in de regio hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsbeleid. Wij spelen een stimulerende en ondersteunende rol, door samen met de gemeenten toe te werken naar een integraal en uniform verkeersveiligheidsbeleid. De risicogestuurde aanpak vormt de kern van onze aanpak.

Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag

- **programma Slim & Schoon Onderweg**
  Dit programma gaat om het stimuleren van duurzaam en slim reisgedrag. De maatregelen uit het programma helpen inwoners, forensen, bezoekers en (logistieke) ondernemers bewust te kiezen. Een gedragsaanpak op mobiliteit vergt een lange adem. We willen daarom in de periode 2025-2028 vasthouden aan de focus van de aanpak.
  De scherpere CO_2-regels maakt onze gedragsaanpak voor mobiliteit steeds minder vrijblijvend. Landelijk worden werkgevers verplicht onderzoek te doen naar de eigen CO_2-prestaties en de CO_2-uitstoot te verminderen. De werkgeversaanpak in het programma speelt hierop in.
- **efficiënt gebruik beschikbare infrastructuur**
  We ontwikkelen maatregelen die een efficiënt gebruik van de beschikbare infrastructuur stimuleren. We gebruiken hierbij technologie en werken data-gedreven. De regio heeft een coördinerende rol. Vanwege beperkte capaciteit bij gemeenten, kan de regio de gemeenten helpen met capaciteit of met praktische hulp, bijvoorbeeld via een toolbox. De regio deelt kennis over succesvolle aanpakken en kansen voor opschalen met partners. Bij efficiënt gebruik van infrastructuur hoort ook veilig gebruik. We stimuleren verkeersveiligheid door gerichte verkeerseducatie en gedragscampagnes.

- **duurzame logistiek**
  Logistiek is een belangrijk onderdeel om CO_2 in mobiliteit te verminderen. Samen met de Productieve en Circulaire regio zetten we in op: het versnellen van de realisatie van de laad-infrastructuur, het versterken van multimodaliteit, het signaleren van externe ontwikkelingen en ruimtelijke inpassing van logistieke hubs en bouwlogistiek.
  We werken gericht aan drie opdrachten:
  - versnelde uitrol laadinfrastructuur
    Wij willen een brug slaan tussen de centrale aanpak vanuit het landsdeel Oost (Nationale Agenda Laadinfrastructuur-Oost) en de regiogemeenten. Via kennisdeling en pilotprojecten stimuleren we een tijdige realisatie van voldoende laadinfrastructuur voor personenvervoer, logistiek en OV, waarbij we oog hebben voor de problemen rondom netcongestie.
  - versterken en verschonen multimodaliteit
    We werken als 'bovengemiddeld knooppunt' samen met het ministerie van IenW via het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Programma Topcorridors, waarbij slim en schoon voor ons als regio centraal staat. De projecten met het Rijk zorgen ervoor dat we de meest duurzame schakel in het Europese TEN-T corridor-netwerk worden. En dat de bereikbaarheid in de regio niet verder onder druk komt te staan als gevolg van toenemend internationaal goederenvervoer. We willen meer duurzame logistiek met een groter aandeel binnenvaart en spoor. Hierdoor realiseren we een lagere CO_2-uitstoot, verbeterde luchtkwaliteit en minder congestie op de weg. Het verknopen van de verschillende modaliteiten is hiervoor noodzakelijk. De aanpak vanuit de GMR focust op het versterken van de samenwerking tussen binnenhavens, het stimuleren van een 'modal shift' bij het bedrijfsleven naar water en spoor en het verduurzamen van de binnenvaart.
  - signaleren externe ontwikkelingen
    We zijn de vertolker van het regionale belang bij landelijke goederenvervoer-vraagstukken, zoals Goederen corridor Noordoost Europa (GNOE). We streven daarbij naar betrouwbare, robuuste, duurzame en veilige goederenvervoercorridors en het voorkomen van conflicten met onze woningbouwlocaties en andere regionale afspraken. Daarnaast willen we zorgen dat externe veiligheid op de bestaande routes niet toeneemt en dat de normen voor geluids-grenswaardes en trillinghinder worden gerespecteerd.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Verbonden regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Verbonden regio						
Lasten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Baten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

6. Circulaire regio

Toelichting op de opgave

Deze opgave gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Hoe kunnen we onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk maken en in balans houden met de andere opgaven die we als regio nastreven, zoals het creëren van voldoende woonruimte, werkgelegenheid en recreatievoorzieningen?

Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen, de levensduur van producten verlengen en producten leasen, hergebruiken en recyclen. Dit is hard nodig, want er raken nog veel grondstoffen verloren, omdat we ze bijvoorbeeld verbranden. In Nederland vond in 2023 al op 12 april de zogenaamde Earth Overshoot Day plaats, de dag waarop Nederland de biocapaciteit heeft gebruikt die voor een jaar beschikbaar is. De GMR wil voorsorteren op een toekomst, waarin materialen en grondstoffen steeds schaarser worden en wil anticiperen op Rijks- en overheidsbeleid zoals het Nationaal Programma Circulaire Economie.

Circulariteit, klimaat en energie worden in landelijk en Europees beleid steeds meer geïntegreerd benaderd. Onder meer omdat circulariteit nodig is om klimaatdoelen te halen. Maar ook omdat het verstandig is om de energietransitie zo circulair mogelijk te laten verlopen, aangezien materialen en grondstoffen schaarser worden. We hebben de ambitie om uit te groeien tot circulaire topregio, nationaal en internationaal bekend om inspirerende circulaire initiatieven en projecten. We willen dat gemeenten, bedrijven en inwoners weten dat de GMR een circulaire topregio is en dat zij hier trots op zijn. En dat onze regio bezoekers vanuit andere landen en regio's inspireert.
Onze focus ligt bij het circulair ontwikkelen van de bouwketen, de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW) en een aantal productie-/reststoffenketens waar we als gezamenlijke overheden verschil kunnen maken. Onze gezamenlijke inkoopkracht weten we goed te benutten om de circulaire transitie in onze regio te versnellen.

De circulaire opgave draagt bij aan het slimmer omgaan met de gevolgen van klimaatverandering door klimaatadaptatie. Onderwijsinstellingen en bedrijven in onze regio en daarbuiten bouwen veel kennis op over thema's als hitte, droogte en extreme regenval. Die kennis kunnen we breed toepassen bij projecten in onze gemeenten. Zo leren we om klimaatbestendig te bouwen, vergroenen we stad en dorp, weten we beter om te gaan wateroverlast, hitte en droogte en gaan we steeds slimmer om met het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water.

Het realiseren van de klimaatdoelen van Parijs (2015) is nodig om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan te voorkomen. Het Rijk heeft als doel vastgelegd om de uitstoot van broeikasgassen met tenminste 55% te verminderen in 2030 en met 95-100% in 2050. We stappen daarom over van fossiele op duurzame energiebronnen, zoals zon en wind. In onze Regionale Energiestrategie (RES) hebben we onze ambities en aanpak uitgewerkt. Tegelijkertijd staat ons energiesysteem onder grote druk door de toegenomen vraag naar elektriciteit. Nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijven, duurzame mobiliteit en ook duurzame opwek van energie doen de behoefte aan elektriciteit enorm stijgen. Netcongestie is in kort tijdsbestek een belangrijke belemmering geworden voor het realiseren van onze opgaven. Dit vraagt om regionale afstemming en het voorbereiden van keuzes door provincie en gemeenten.

Onze doelen

- de GMR ontwikkelt zich tot een nationaal en internationaal bekende circulaire topregio
- gemeenten kopen circulair in en gemeentelijke opdrachten worden circulair aanbesteed
- in 2030 is de bouwsector in onze regio minstens 50% circulair en 100% in 2050, deze ambitie is vastgelegd in de Woondeal 2.0
- de regio is klimaatbestendig
- bedrijven, inwoners en gemeenten gebruiken minder fossiele energie
- in 2030 is de opwek van 1,62 Twh duurzame elektriciteit in onze regio gerealiseerd
- ons energiesysteem is stabieler en er is er weer voldoende ruimte voor nieuwe aansluitingen

Onze activiteiten

Voor het realiseren van bovenstaande doelen, gaan we op meerdere manieren aan de slag. We hebben onze activiteiten geordend in vier speerpunten.

Speerpunt grondstoffen en ketens

Onder dit speerpunten vallen activiteiten die bijdragen aan het ontwikkelen tot een circulaire topregio. En natuurlijk hoort hierbij dat we als overheden dan zelf het goede voorbeeld geven en circulair inkopen.

- **circulaire projecten stimuleren en uitdragen**
  We zorgen samen met onze partners voor een omgeving waarin circulaire projecten tot bloei kunnen komen. We werken hierbij samen met TEB (programma slimme duurzaamheid) en partijen als VNO-NCW, Kiemt, Lifeport@ en de regionale omgevingsdiensten. We participeren in een aantal nationale en internationale bijeenkomsten. Deze selecteren we op basis van waar we echt een meerwaarde kunnen leveren door ons verhaal te vertellen door onze (bestuurlijke) boegbeelden en/of kunnen leren van andere circulaire koplopers. We benutten de Regio Deal om de circulaire netwerken van bedrijven, kennisinstellingen en gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen nog steviger met elkaar te verbinden. In samenwerking met de Productieve regio besteden we aandacht aan voldoende ruimte voor circulaire bedrijven.
- **circulair inkopen door gemeenten**
  Als circulaire topregio willen we zoveel mogelijk circulair inkopen. Hierdoor wordt de vraag naar circulaire producten en diensten aangewakkerd en bevorderen we duurzame logistiek. We ondersteunen de regiogemeenten bij het uitwisselen van kennis en ervaring. We brengen de voltooide circulaire inkoopprojecten in beeld om andere gemeenten te inspireren. We stimuleren en faciliteren dat gemeenten de circulaire economie en circulaire inkopen in het beleid verankeren. Indien gemeenten hiervoor het Manifest MVOI als middel willen gebruiken, ondersteunen we hen daarbij.
- **grondstoffen- productieketens sluiten**
  We dragen bij aan het circulair en/of biobased maken van een of twee regionale grondstoffen-ketens per jaar. Daarnaast streven we naar een regionaal ecosysteem waarin hergebruik van grondstoffen en materialen steeds verder toeneemt. Grondstoffen- en materialenhubs kunnen hieraan bijdragen. We houden hierbij de focus op grondstoffen en ketens waar we vanuit onze regio een verschil mee kunnen maken, zoals bijvoorbeeld luiers, incontinentiemateriaal, zorgafval, zonnepanelen, voedsel en textiel. We proberen hierin verbindingen te leggen om innovaties en samenwerking binnen ketens te versnellen. We werken intensief samen met de Productieve regio om bedrijven en bedrijventerreinen te helpen om zich circulair door te ontwikkelen.

Speerpunt circulaire bouw en infra

Eind 2023 bedraagt het aandeel circulair bouwen 10%. We weten echter dat bij projecten waarvan nu de voorbereiding start, 50% technisch goed mogelijk is. Ondanks het huidige lage percentage, is 50% in 2030 dus realistisch haalbaar. Ons eerder gehanteerde regionale doel van 25% circulair in 2025 lijkt niet meer haalbaar, aangezien deze projecten al in voorbereiding zijn. Het is belangrijk dat direct bij de start van de voorbereiding van een project circulariteit op de agenda staat. Om dit te stimuleren, blijven we het gebruik van de impactladder voor conceptuele (industriële) en circulaire bouw stimuleren.

- programma Conceptueel en Circulair Bouwen 2023-2030 (CCB)
  Dit programma is onderdeel is van de Regio Deal. Het programma CCB loopt tot 2030. Financiering via de Regio Deal is tot en met 2026. Voor de jaren daarna is andere financiering nodig.
- project Circulair opdrachtgeverschap grond-, weg- en waterbouw (GWW)
  We werken aan circulair opdrachtgeverschap voor de GWW. Dit project loopt tot en met 2025, met financiering via de Regio Deal. We geven dit project na 2025 een passend vervolg met mogelijk cofinanciering vanuit de Regio Deal.

Via het programma en project richten we ons op de zaken die gemeenten moeilijk alleen kunnen en zaken die gemeenten direct werk uit handen nemen.

- **terugdringen materiaalgebruik**
  We focussen op het terugdringen van het gebruik van bouwmaterialen van primaire abiotische grondstoffen. We stimuleren daarom het produceren, verwerken en toepassen van biobased bouwmaterialen. Voor het stimuleren van meer hergebruik van bouwmaterialen, faciliteren we eenvoudige en effectieve methoden en systemen voor het matchen van vraag en aanbod voor alle spelers in de bouwketen.
- **regiobreed instrumentarium voor circulair bouwen**
  We richten ons op eenduidige en consistente regiobrede instrumenten voor circulair bouwen en een circulaire bouweconomie. Dat betekent dat ambities en werkwijzen van opdracht gevende partijen duidelijk en voorspelbaar worden gemaakt. We verwachten dat het initiatief Via-T van VO-campus zal bijdragen aan de scholing en ontwikkeling van expertise voor bouwende partijen.
- **aanbestedingstandaarden**
  Wat betreft aanbesteding ontwikkelen we consequente minimale standaarden die voorspelbaar stapsgewijs omhooggaan. Samen en goed afgestemd met andere duurzaamheidsambities zoals energieneutraal bouwen, klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen.
- **kennisdelen**
  Om meer en sneller circulair te kunnen bouwen, moet kennis over circulariteit breed aanwezig zijn bij alle gemeenten en andere stakeholders. We organiseren en faciliteren dat bij alle stakeholders door kennis te verspreiden, te zorgen voor normering en de ambtelijke organisatie te ondersteunen. We werken hierbij doelgericht samen met bedrijven en andere stakeholders.

Speerpunt water en klimaatadaptatie

Als regio streven we ernaar dat we steeds beter worden in het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water. We willen maatregelen nemen om goed om te gaan met wateroverlast, droogte en/of hittestress. We zetten ons in om bebouwd gebied in stad en dorp verder te vergroenen, en we leren steeds beter klimaatbestendig en watervriendelijk te bouwen. Dit doen we in samenhang met de Ontspannen regio, die zich vooral richt op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie, en Productieve regio, die zicht richt op klimaatadaptieve werklocaties. Gelet op het feit dat klimaat-

adaptatie bij verschillende opgaven een thema is, bekijken we of de positionering van dit speerpunt aanpassing behoeft.

- **afstemming tussen opgaven**
  Veel partijen, zoals provincie, waterschappen, gemeenten en de Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie-regio's (RAS-regio's), werken intensief aan klimaatadaptieve plannen. De GMR is actief in de afstemming met al deze partijen.
- **landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen**
  We ondersteunen het gebruik van deze maatlat. Het is de bedoeling dat alle gemeenten hiermee gaan werken.
- **samenwerking en kennisontwikkeling**
  We dragen bij aan drie projecten in de Regio Deal Arnhem-Nijmegen.
  - Built4Heath: op testlocaties worden de gezondheidseffecten van hittestress gemeten
  - Soil Valley: een sterk consortium - met bedrijven, mbo, hbo en wo - doet metingen op de stuwwal (Berg en Dal) en in rivierklei (Duivens Broek)
  - Lifeport Cool Lab: op zes testlocaties worden plannen voor vergroening uitgewerkt

  Hiermee ontwikkelen we en ontsluiten we de benodigde kennis. Dat doen we samen met TEB, KIEMT en Lifeport@ met leerprojecten en daarbij betrekken we regionale kennisinstituten WUR, HVHL, RU, HAN, ROC's en Radboudumc. We delen de beschikbare kennis en kunde binnen de gehele GMR. We organiseren kennissessies en ontwikkelen een toolbox water en klimaatadaptatie. Hierbij stimuleren we gemeenten om de landelijke methodiek Menukaart Hitte in de gebouwde omgeving toe te passen, die uitgaat van gebied, gebouw en gebruiker.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  In samenwerking met de Productieve regio dragen we met kennis en kunde bij aan de uitdaging om werklocaties te vergroenen en daarmee meer klimaatadaptief te maken.
- **verwerven en benutten landelijke en Europese middelen**
  We zijn aangesloten op provinciale, landelijke en Europese netwerken om de mogelijkheden voor (inter)nationale financiering te benutten.

Speerpunt energietransitie

- **Regionale Energiestrategie (RES)**
  De uitvoering van de RES continueren we. We ondersteunen en faciliteren gemeenten in het realiseren van de afspraken uit het bod van de RES 1.0. We richten ons op het helpen van gemeenten bij het realiseren van projecten voor duurzame opwek van elektriciteit en op energie-besparing. We bereiden ons voor op een nieuw bod voor 2030 en verder.
- **warmtestructuur**
  We werken de regionale warmtestructuur met bronnenstrategie verder uit. We doen dit in samen-hang met de gemeentelijke warmteprogramma's. We versterken warmtetransitieprojecten van gemeenten.
- **energiesysteem**
  We werken aan oplossingen om netcongestie te beperken door regionaal te programmeren en samen met partners als Liander en Tennet tot de juiste investeringen en oplossingen te komen. Dit doen we in samenwerking met de opgaven Groene groeiregio, Verbonden regio en Productieve regio. Gemeenten ondersteunen we in het maken van de juiste keuzes als het gaat om nieuwe aansluitingen op het energienetwerk. Innovatie blijft van belang. Wij faciliteren dit als regio. Denk aan opslagmogelijkheden van energie, zoals de toepassing van waterstof. We stimuleren de ontwikkeling van smart energy hubs en nieuwe duurzame energiedragers. Connectr speelt een belangrijke rol in dit speelveld.

- **verduurzaming gemeentelijk energieverbruik**
  Het elektriciteitsverbruik van gemeenten is al volledig vergroend. We helpen gemeenten om het gebruik van fossiele brandstoffen (met name gas) voor het gemeentelijk vastgoed steeds verder uit te faseren en blijven de gezamenlijke inkoop van energie verzorgen.
- **CO_2-beprijzing en CO_2-monitoring**
  We werken in internationaal verband aan het verder uitwerken van CO_2-beprijzing als instrument voor gemeenten (gekoppeld aan het vierjarige Europese project Decarb-Pro). Daarnaast zorgen we voor jaarlijks inzicht in hoe onze regio ervoor staat bij het verminderen van de CO_2-uitstoot.
- **Nationaal Isolatieprogramma (NIP)**
  Gemeenten voeren NIP uit. Het voldoen aan de Flora- en Faunawetgeving is hierbij erg complex en vraagt veel inzet. Gemeenten hebben de GMR gevraagd hierbij ondersteuning te bieden. In welke vorm, werken we nog verder uit.
- **Regionaal Expertiseteam Energie (REE)**
  In 2023 hebben we als regio het initiatief genomen om het REE op te richten. Met steun van de provincie Gelderland richt dit onafhankelijke team zich op het ondersteunen van bedrijven om hun energievraag te verduurzamen. We blijven gemeenten uitnodigen en stimuleren om slim gebruik te maken van de diensten van het REE.
- **verslimmen aanpak laadinfrastructuur**
  In samenwerking met de gemeenten en andere lokale stakeholders ondersteunen we laad-mogelijkheden op kansrijke plekken in de regio. Laadinfrastructuur is noodzakelijk voor de transitie naar Zero Emissie (ZE) voertuigen. Netcongestie vertraagt deze transitie. Logistieke kavels op bedrijventerreinen zijn mogelijk kansrijk voor (tijdelijke) decentrale energiesystemen en collectieve voorzieningen. Met de regionale kennis en kunde via het REE en de logistiek makelaars uit het programma Slim & Schoon Onderweg (onderdeel van de Verbonden regio) wordt door de GMR een brug geslagen tussen een landelijke aanpak via het landsdeel Oost en onze regiogemeenten
- **kennisdelen**
  We delen kennis over o.a. aardgasvrije wijken, duurzame opwek, expertisecentra en energie-loketten.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Circulaire regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting	meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Circulaire regio						
Lasten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Baten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

7. Begroting 2025-2028

De begroting van de GMR is opgebouwd uit twee delen:
- Het regiobureau
- De vijf opgaven

De begroting is opgesteld voor de jaren 2025-2028 en materieel sluitend.
Het benodigde budget voor het regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage van alle zeventien deelnemende gemeenten. Om deze bijdrage te berekenen, hanteren we het inwoneraantal per 1 januari 2024 als verdeelsleutel (bijlage 3).
Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau, betalen de gemeenten een bijdrage voor TEB. De regio heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid om namens de colleges TEB te subsidiëren. Voor 2025 is begroot dat veertien gemeenten TEB subsidiëren, waaronder de gemeente Montferland. Ook voor deze bijdrage hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2024.
De middelen voor de vijf opgaven worden gevormd door gemeenten die intekenen op die opgave en subsidies van bijvoorbeeld provincie of Rijk en partners (zoals koepelorganisaties, onderwijs-instellingen of bedrijven).

Samengevat zijn voor 2025 de bijdragen per inwoner[1] in onderstaande tabel opgenomen.
(deze tabel is gebaseerd op de primaire begroting):

Bijdrage per inwoner	2024		2025	
Regiobureau		€ 2,71		€ 2,77
Groene groeiregio	€ 0,99		€ 1,18	
Productieve regio	€ 1,05		€ 0,92	
Ontspannen regio	€ 0,66		€ 0,92	
Verbonden regio	€ 1,58		€ 1,59	
Circulaire regio	€ 1,56		€ 1,63	
		€ 5,84		€ 6,24
Totaal		€ 8,55		€ 9,01

De bijdrage voor TEB bedraagt € 1,04 per inwoner. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025.
De totale bijdrage neemt ten opzichte van 2024 met € 0,46 toe. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. De onzekerheid rondom cofinanciering beïnvloedt de hoogte van de inwonerbijdrage.
Door het veranderende politieke landschap zijn wij voorzichtig met het opnemen van gelden van derden, zoals Rijk en provincie. Voor RES- en Woondeal-gelden kan een uitzondering gemaakt worden op het voorzichtigheidsprincipe, omdat deze gelden meerjarig zijn toegekend.

7.1 Het regiobureau

Het regiobureau heeft de volgende taken:
- het inhoudelijk en financieel voorbereiden van de opgaven en het zorgen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven
- organisatie, voorbereiden en uitwerken van vergaderingen van dagelijks en algemeen bestuur
- profilering, positionering en lobby van de regio (provincie, Rijk, Euregio, Europa)

[1] Met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar die 50% korting krijgt op de inwonerbijdrage aan het procesgeld van het regiobureau (artikel 29, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling). Dit vanwege de unieke situatie dat het als enige gemeente gelegen is in de provincie Limburg, waardoor het als enige niet-Gelderse gemeente o.a. niet altijd gebruik kan maken van investeringen in de regio vanuit de provincie Gelderland.

- informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden) aanspreekpunt voor externe partners
- ondersteuning en advisering van colleges en raden en de regioagendacommissie bij het regionale werk
- tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio
- bedrijfsvoering (zoals financiën, archief, privacy, juridische zaken, aanbestedingsbeleid en personeelszaken)
- verstrekken subsidie aan TEB

De begroting van het regiobureau bouwt voort op het in 2021 geactualiseerde bedrijfsplan. In de praktijk is gebleken dat de regie op communicatie en profilering van de GMR beter vanuit het regiobureau kan worden aangestuurd. In de begroting van 2025 is de ingezette lijn van de begroting 2024 verder doorgezet.
Ten opzichte van 2024 is een indexatie van 6,54%, conform de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2024 (BRN), toegepast.
De gemeente Mook en Middelaar krijgt een korting van 50% op de inwonerbijdrage (zie voetnoot 1).

7.1.1. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat afzonderlijke aandacht moet worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. Alle aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

7.1.2. Investeringsbegroting

De organisatie verwacht in 2025 geen investeringen te doen. Vandaar dat de investeringsbegroting en daarmee toe te kennen investeringskredieten niet zijn opgenomen.

Kosten regiobureau en bijdrage TEB

Regiobureau	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Personele kosten	0.4	1.586	1.626	1.626	1.553
Overhead	0.4	459	470	500	470
Lobby, positionering en profilering	0.4	55	56	56	56
Communicatie en ontmoeting	0.4	185	188	203	138
Onvoorzien	0.4	100	103	103	103
Af: Bijdrage 5% subsidie aan Regiobureau		-104	-107	-107	-107
Totaal lasten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Baten					
Inwonerbijdrage gemeenten	0.4	2.126	2.262	2.307	2.214
Subsidie provincie inwonerbijdrage	0.4	0	0	0	0
Overige bijdrage	0.4	155	74	74	-1
Totaal baten		**2.281**	**2.336**	**2.381**	**2.213**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie)		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		2.126	2.262	2.307	2.214
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	785.123
Bijdrage per inwoner in euro's		2,77	2,90	2,94	2,82

Bijdrage TEB	**2025**	**2026***	**2027***	**2028***
Aantal deelnemende gemeenten	14	13	13	13
Aantal inwoners deelnemers basisjaar	**718.959**	**687.927**	**693.416**	**694.938**
Bijdrage per inwoner in euro's	1,04	1,04	1,04	1,04
Bijdrage TEB	748	715	721	723

*In 2026 start een volgende periode van 5 jaar bijdrage TEB. Hierover moet formele besluitvorming nog plaatsvinden. In dit overzicht is mogelijke bijdrage van gemeente Montferland vanaf 2026 niet opgenomen omdat GMR niet bevoegd is subsidie te verlenen namens niet aangesloten gemeenten.

7.2 De vijf opgaven

De opgaven en de projecten en de daarbij behorende begroting hebben begin 2025 een looptijd van één jaar. Bij de berekening van de bijdrage per inwoner is uitgegaan van:

1. Het aantal inwoners op 1 januari 2024.
2. Het aantal gemeenten dat een overeenkomst voor de opgaven heeft gesloten voor 2023-2024.

De financiële uitwerking van de opgaven is ook dit jaar voorbereid in het betreffende bestuurlijke opgaveteam. Uitgangspunt is dat de regionale agenda 2023-2024 tot resultaten heeft geleid, die het vertrekpunt vormen voor deze nieuwe regionale agenda.

Sinds de regionale agenda 2023-2024 wordt de methodiek van indexeren conform BRN toegepast. Voor 2025 komt deze index uit op 6,54%. Dit percentage is voor alle opgaven en het regiobureau gebruikt. Afwijkingen op deze begroting die in het verloop van 2025 ontstaan, worden conform het Spoorboekje P&C-cyclus 2024-2025 in het najaar aan het algemeen bestuur voorgelegd.

7.2.1 Groene groeiregio

Groene groeiregio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.1	161	165	165	165
Totaal lasten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Baten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellingsopgave woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Groeiprocessen (uitwerking verstedelijkingsstrategie)	8.2	277	283	283	283
Ruimtelijke integratie opgaven	3.2	161	165	165	165
Totaal baten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie/Woondeal)		870	893	893	893
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		913	934	934	934
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,18**	**1,20**	**1,19**	**1,19**

7.2.2 Productieve regio

Productieve regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal lasten		**714**	**768**	**587**	**689**
Baten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
speerpunten					
Stimuleren ondernemerschap mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal baten		**714**	**768**	**587**	**689**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		714	768	587	689
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,99**	**0,75**	**0,88**

7.2.3 Ontspannen regio

Ontspannen regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal lasten		**704**	**722**	**722**	**722**
Baten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
speerpunten					
Duurzaam toerisme	3.4	0	0	0	0
Bruisende binnensteden, krachtige kernen	3.1	0	0	0	0
Groen-blauw raamwerk	5.5	212	217	217	217
Sterke culturele infrastructuur	5.5	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal baten		**704**	**722**	**722**	**722**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		703	721	721	721
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**0,92**	**0,93**	**0,93**	**0,93**

7.2.4 Verbonden regio

Verbonden regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal lasten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Baten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
speerpunten					
Fysieke Netwerken	2.1	385	395	395	395
Deelmobiliteit en gedragsaanpak	2.1	350	359	359	359
Totaal baten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.224	1.255	1.255	1.255
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,59**	**1,61**	**1,60**	**1,59**

7.2.5 Circulaire regio

Circulaire regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal lasten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Baten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
speerpunten					
Circulaire bouw en infrastructuur	3.1	633	649	649	649
Circulaire economie: grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Transitie naar duurzame energie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal baten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		1.210	1.240	1.240	1.240
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.243	1.274	1.274	1.274
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**1,63**	**1,65**	**1,64**	**1,64**

7.3 Totaaloverzicht baten en lasten begroting per taakveld

	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.720	3.772	3.610
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	443	255	351
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal lasten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
Baten					
Algemeen/regiobureau	*0.4*	3.630	3.719	3.764	3.596
Subsidie TEB	*3.1*	748	715	721	723
Opgaven					
1. Groene groeiregio	*3.1*	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
2. Productieve regio	*3.1*	398	444	263	365
3. Ontspannen regio	*5.5*	559	573	573	573
4. Verbonden regio	*2.1*	735	754	754	754
5. Circulaire regio	*3.1*	2.268	2.326	2.326	2.326
Totaal baten		**9.906**	**10.137**	**10.007**	**9.943**
waarvan gelden derden		*2.080*	*2.134*	*2.134*	*2.134*
Saldo		0	0	0	0

7.4 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans		T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+2
ACTIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Materiële vaste activa							
A127	Overig	44.495	34.695	24.895	15.095	5.295	0
		44.494	34.695	24.895	15.095	5.295	0
Financiële vaste activa							
A1332c	Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
		4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
Vlottende activa uitzettingen							
A215	Vooruitbetalingen	37.099	40.000	42.500	42.500	42.500	42.500
A221	Vorderingen op openbare lichamen	2.014.400	1.755.000	1.665.000	1.740.000	1.740.000	1.740.000
A23	Liquide middelen	3.604.077	3.205.417	3.206.217	3.249.517	3.185.499	3.177.000
		5.655.576	5.000.417	4.913.717	5.032.017	4.967.999	4.959.500
TOTAAL ACTIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

PASSIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Eigen Vermogen							
P111	Algemene reserve	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
P112	Bestemmingsreserve	83.255	0	0	0	0	
P114	Saldo van rekening	197.682	0	0	0	0	
		380.937	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Voorziening							
P12	Voorziening verlofuren	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vlottende passiva							
P213	Overige vlottende schulden	1.540.756	2.062.880	1.966.380	2.074.880	2.001.062	1.987.268
Overlopende passiva							
P29c	Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid	3.556.450	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000
P29d	Overlopende passiva	216.696	217.000	217.000	217.000	217.000	217.000
		5.313.902	4.929.880	4.833.380	4.941.880	4.868.062	4.854.268
TOTAAL PASSIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

8. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, indien aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijke of middellijke participerende publiekrechtelijke rechtspersonen.
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht.
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer de winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden, moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting worden betaald.

De GMR verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd.
De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

9. Paragrafen

9.1 Paragraaf 1: Risico's en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[2] inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting.
Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet-structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet. De GMR is nauwelijks ontvankelijk voor risico's. Het risicoprofiel is heel laag. Bovendien is een algemene reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.
Wij onderschrijven de principes van risicomanagement en risicobeheersing in ons werk. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen.

Beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen

De GMR heeft een reserve voor het exploitatierisico, in dit geval de algemene reserve, gevormd. Deze reserve (€ 100.000) wordt toereikend geacht, gelet op de voorwaarden in de gemeenschappelijke regeling.

Stille reserves

De GMR heeft geen stille reserves.

Stelposten

In de begroting 2025 is een stelpost van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag is gereserveerd voor projecten die ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet voorzien waren.

Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:
1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid
2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
4. Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

ad. 1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid
In de begroting 2025 is op basis van ervaringscijfers tot en met 2023 een bedrag van € 60.000 opgenomen. Ten aanzien van de juistheid van de inschatting bestaat enige voorzichtigheid, ten gevolge van de volatiliteit van het rentepercentage.

ad. 2. risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
In de regionale agenda 2025-2028 wordt bij de opgave Verbonden regio inhoudelijk ingegaan op het project Slim & Schoon Onderweg. In de begroting 2025 zijn op basis van onzekerheid van toekenning van financiële middelen geen uitgaven opgenomen.

ad. 3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
In de begroting 2025 is definitief uitgegaan van de uittreding van de gemeente Montferland. In de bijdrage voor TEB is zonder uittreding van de gemeente Montferland gerekend.

[2] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat de GMR een bezuinigingstaakstelling krijgt opgelegd. Dit kan tot gevolg hebben dat doelstellingen uit de regionale agenda niet worden gehaald.
De GMR is een netwerkorganisatie. Indien menskracht buiten de gemeenten om, op een krappe arbeidsmarkt aangetrokken moet worden, bestaat een risico van extra prijsstijgingen.

ad. 4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
In de begroting van 2025 is rekening gehouden met langdurig ziekteverzuim van één medewerker (2e spoor, 70%). Een tegemoetkoming in de loonkosten vanuit het UWV is buiten beschouwing gelaten.

ad. 5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen
De gevolgen van de cao-onderhandelingen en prijsstijgingen werken door in het jaarresultaat. Gezien de forse inflatie van de afgelopen jaren, is een indexering van de kosten in 2025 van 6,54% toegepast.
In de meerjarenbegroting van 2026-2028 is geen rekening gehouden met het aflopen van de huur-overeenkomst van de kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst, per 31 augustus 2026.

Secundaire arbeidsvoorwaarden
Op grond van de gemeenschappelijke regeling volgt de GMR de cao SGO, waarin de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.

Werkkostenregeling
De huidige werkkostenregeling is ingegaan op 1 januari 2020. Per 2024 is de vrije ruimte in de WKR verruimd tot 1,92% tot een loonsom van € 400.000. Over het restant van de loonsom wordt gerekend met 1,18%. Voor de vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Naar verwachting komt de organisatie in 2025 niet boven de forfaitaire ruimte uit.

9.2 Paragraaf 2: Financiering

De begroting van de GMR wordt grotendeels door de deelnemende gemeenten gedragen. De in de gemeenschappelijke overeengekomen afspraak voor wat betreft de bijdragen van gemeenten (artikel 29, lid 1) waarborgt dat de inkomende en uitgaande geldstromen in evenwicht zijn. Financiering van de organisatie door het aantrekken van leningen is niet aan de orde.

Rentelasten/rentebaten
De regio heeft met de Rabobank een rekening-courant-overeenkomst gesloten en maakt gebruik van Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën.
De rente wordt niet aan de taakvelden toegekend.

Financieringspositie
De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm
De GMR heeft geen vaste schuld en derhalve is de rente-risiconorm niet van toepassing.

9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering

Artikel 14 van de het BBV verplicht de organisatie om de stand van zaken en de voornemens voor de bedrijfsvoering weer te geven. De gemeenten hebben gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau, die ten dienste staat van de opgave-gerichte samenwerking.

Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling en onderliggende regelingen en mandaatbesluiten. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van regionale visie en agenda is een efficiënt en slagvaardig bureau nodig. Voor de bureau-ondersteunende taken, zoals archief en P&O, wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Nijmegen.
De GMR is een netwerksamenwerking. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een regiobureau, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis.

Financiën
De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De controller beheert en regisseert de financiële organisatie; ABAB verzorgt de administratie.

BTW
De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de organisatie betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW/transparantie BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en is opgenomen in de balans.

Personeelszaken
Op het personeel van de GMR is de rechtspositie van de gemeenschappelijke regeling van toepassing. Voor de inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst wordt gebruik gemaakt van de gemeente Nijmegen. Een personeelsconsulent van deze gemeente is tevens adviseur van de GMR en aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Nijmegen verzorgd.

Automatisering
De hardware wordt door de GMR zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van een particuliere dienstverlener, Skyliner. Skyliner adviseert bij aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de organisatie bij de dagelijkse werkzaamheden (helpdesk).

Interne zaken
De postregistratie vindt plaats op het regiobureau en van hieruit worden de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd.
Archivering en archiefbewaring worden ingehuurd bij de particuliere organisatie M&N partners.

Huisvesting
De GMR huurt een kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw in Elst (Gld). Verder huren wij voor de afdeling Public Affairs een kantoorruimte in Brussel.

Overhead
Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead conform de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt. In paragraaf 7.1 is de specificatie van het regiobureau opgenomen. Daarnaast is binnen elke opgave overhead opgenomen voor managementkosten.

Rechtmatigheid
Met ingang van 2022 is de rechtmatigheidsverantwoording gewijzigd. Het algemeen bestuur dient sinds dat moment vooraf de kaders en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het dagelijks bestuur en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het dagelijks bestuur uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het dagelijks bestuur legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.

Bij het schrijven van deze begroting stond deze wetswijziging nog ter discussie en was de wijziging nog niet opgenomen in de BBV en de wet Bado.

9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen

De GMR heeft zelf geen verbonden partijen, met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatieresultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die financiële uitgaven of inkomsten zijn.

Berekening EMU-saldo	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omschrijving	Begroting	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Euro x 1.000							
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-		-	-	-	-	-
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-12		-10	-10	-10	-10	-5
3. Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-		-	-	-	-	-
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-		-	-	-	-	-
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van de financiële vaste activa	-		-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**-12**		**-10**	**-10**	**-10**	**-10**	**-5**

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kerngegevens

Adresgegevens Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bezoekadres:
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Telefoon
06 - 10 16 91 43

Website
www.groenemetropoolregio.nl

Bijlage 2: Deelnemende gemeenten

Deelnemers	Groene groeiregio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	TEB
Arnhem	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berg en Dal	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Beuningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Doesburg	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Druten	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Duiven	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Heumen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Lingewaard	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Montferland	nee	nee	-	nee	-	ja
Mook en Middelaar	ja	nee	nee	ja	nee	nee
Nijmegen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Overbetuwe	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Renkum	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Rheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Rozendaal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Westervoort	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Wijchen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Zevenaar	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Aangezien niet alle gemeenten standaard deelnemen aan bovenstaande inzet, staat hieronder een overzicht van de aantallen deelnemende gemeenten.

Deelnemers		**1-1-2020**	**1-1-2021**	**1-1-2022**	**1-1-2023**	**1-1-2024**
Groene groeiregio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Productieve regio	**16**	778.723	780.368	785.634	793.809	764.135
Ontspannen regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
Verbonden regio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Circulaire regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
The Economic Board	**14**	697.356	698.937	704.383	711.810	718.959

Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente

Deelnemers GMR	Per 1-1-2020	Per 1-1-2021	Per 1-1-2022	Per 1-1-2023	Per 1-1-2024
Arnhem	161.368	162.477	163.964	165.712	167.651
Berg en Dal	34.990	35.008	34.946	35.421	35.478
Beuningen	25.891	26.165	26.232	26.576	26.723
Doesburg	11.078	11.064	11.034	11.081	11.081
Druten	18.918	18.407	19.177	19.511	19.581
Duiven	25.124	25.067	24.944	24.939	24.869
Heumen	16.450	16.569	17.197	16.793	16.839
Lingewaard	46.606	46.863	46.969	47.217	47.342
Montferland	36.009	36.038	36.349	36.883	-
Mook en Middelaar	7.847	7.910	7.985	7.985	8.153
Nijmegen	177.698	177.453	179.081	182.465	187.011
Overbetuwe	47.909	48.214	48.265	48.703	48.909
Renkum	31.404	31.412	31.360	31.468	31.419
Rheden	43.736	43.536	43.429	43.584	43.656
Rozendaal	1.705	1.726	1.756	1.752	1.831
Westervoort	14.973	15.011	14.945	15.110	15.152
Wijchen	41.124	41.259	41.343	41.540	41.543
Zevenaar	43.740	44.099	44.643	45.054	45.050
totaal	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288

Aan de gemeenteraden en colleges van B&W
van de 18 gemeenten in de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	15 april 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2024-GMDB-17
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	06-46737374

Onderwerp: aanbieden ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028

Geacht college, geachte raad,

Met gepaste trots presenteren wij u de ontwerp-regionale agenda 2025-2028 inclusief conceptbegroting 2025-2028.

Dit is de derde regionale agenda van onze regionale samenwerking. Bij de behandeling van de regionale agenda 2023-2024 is de wens uitgesproken door (bijna) alle gemeenteraden om in het vervolg een vierjarige agenda te presenteren. De regionale agenda is opgebouwd uit de vijf opgaven en het regiobureau. De inhoud van de opgaven is na een intensief proces binnen het bestuurlijk platform tot stand gekomen. De opgaven kennen wederom speerpunten die bij enkele opgaven gewijzigd zijn ten opzichte van de huidige regionale agenda.

Onze regio staat voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit. We noemen dat groene groei. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die in de afgelopen drie jaren zijn gemaakt. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Deze regionale agenda en begroting vormen de komende vier jaren de basis voor de inzet van menskracht en middelen.

Wij vragen u
Aan u wordt gevraagd of u zich herkent in de (uitwerking van de) ambities en bijbehorende acties in de concept-regionale agenda 2025- 2028. Door de samenhang tussen de vijf integrale opgaven wordt het steeds minder logisch om aan één of meerdere opgaven niet deel te nemen. Deze agenda is dan ook een uitdrukkelijke uitnodiging om in te tekenen op alle opgaven.

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze in te dienen. We vragen u vóór 26 juli 2024 te reageren.

Inwonerbijdrage 2025
De inwonerbijdrage 2025 is opgebouwd uit de bijdrage voor het regiobureau (€ 2,77) en bijdragen voor de vijf inhoudelijke opgaven (gezamenlijk € 6,24). Daarmee komt de inwonerbijdrage voor 2025 uit op € 9,01.

Net als bij de begroting 2024 is bij het samenstellen van deze begroting gebruik gemaakt van de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2025 (bijlage 2).

Verdere procedure
Na de zienswijzeprocedure wordt de regionale agenda 2025-2028 inclusief begroting 2025-2028 op 11 september 2024 vastgesteld door het algemeen bestuur. Voor dat moment ontvangen de gemeenteraden de op te stellen zienswijzennotitie. Zeventien gemeenten worden vervolgens uitgenodigd op de vijf opgaven in te tekenen voor een periode van vier jaar.

Het regiobureau biedt aan een actieve rol te spelen bij de behandeling van de regionale agenda en begroting door de gemeenteraad. U kunt hiervoor contact opnemen met Henk van den Berg.

Wij zien uw zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs. H.M.F. Bruls	H. Tiemens
Voorzitter	secretaris

Bijlagen:
1. Ontwerp-regionale agenda en conceptbegroting Groene Metropoolregio 2025-2028
2. Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN) 2025

in afschrift aan: regiocoördinatoren

Jaarverslag en jaarrekening 2023

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

2023 in vogelvlucht

Regio Deal
'Gezonde groene groei'
Bijdrage € 15 miljoen Rijk,
6 programmalijnen,
25 projecten € 30 miljoen
cofinanciering

Human Capital Akkoord
'Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt', ondertekening door de initiatiefnemers Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en The Economic Board met de arbeidsmarktregio's en ca 35 partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en organisaties)

Lifeport Scholarship
heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.

9 studenten hebben een Scholarship bijdrage ontvangen

Communicatie
Twee nieuwe websites gelanceerd:
- theeconomicboard.com
- Lifeport.nl

Europese samenwerking
EU Brussel, Duisburg, Business Metropool Ruhr

Bezoek van ministers aan de regio
Adriaansens, de Jonge, Dijkgraaf, Kaag

The Economic Board werkt momenteel met haar partners aan een portefeuille met programma's en projecten met een grote potentiele bijdrage aan de Brede Welvaart in onze regio:
- meer dan 15.000 nieuwe banen
- meer dan 200 nieuwe ondernemingen
- meer dan €1,7 mrd economische waarde en investeringen

Naar inhoudsopgave

Voorwoord

We hebben afgelopen jaar hard gewerkt aan de versterking van de brede welvaart in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Een jaar waarin we samen met de regio, de provincie en het Rijk de Regio Deal 'Gezonde groene groei' hebben getekend, met onze kennisinstellingen en ondernemers een Lifeport Scholarship hebben geïnitieerd en met vele partners uit de triple helix een Human Capital Akkoord hebben getekend.

Onze programma's, projecten en activiteiten weergegeven in dit jaarverslag bouwen verder op het Bestuursakkoord van de provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board, vanuit het brede netwerk van overheden, kennisinstellingen en bedrijven.

De clusters Energy, Health, Hightech met cross-over Food zijn leidend in onze regio op het gebied van innovatie, technologie en ondernemerschap, met inzet die bijdraagt aan de welvaart en welzijn van onze inwoners. Ook in 2023 was de inzet op nieuwe technologie innovaties voor maatschappelijke vraagstukken een belangrijke inzet. Op deze manier dragen we bij aan het vinden van oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen in heel Nederland, alsook in het buitenland.

Maar net als vorig jaar vraagt de actualiteit daarbinnen om een aantal aandachtspunten die het verdienen om apart te worden uitgelicht. We hebben te maken met een uiterst krappe arbeidsmarkt, energiezekerheid en netcongestie, het door ontwikkelen van de sociaal maatschappelijke uitdagingen en het stimuleren van private betrokkenheid bij en investeringen in publieke activiteiten.

Eén van de meest urgente aandachtspunten is het elektriciteitsnet. De transitie van fossiele naar hernieuwbare energie moet worden gemaakt, maar de realiteit is dat de elektriciteitsnetwerken hun maximale capaciteit hebben bereikt. Dat vormt een directe belemmering voor werken, wonen en mobiliteit. Investeringen in energie-infrastructuur hebben de hoogste prioriteit. Voor de uitbreiding en verduurzaming van bedrijventerreinen en de woningbouw opgave is het noodzakelijk om het elektriciteitsnet versneld te verzwaren, extra technici op te leiden en aan te trekken, lokale energy hubs te realiseren die bedrijventerreinen minder afhankelijk maken van het energienet en duurzaam opgewekte energie efficiënter te gebruiken en te besparen.

In de clusters blijven onze ondernemers, van startup, scale up, mkb of koploper, een belangrijke rol vervullen in innovaties en de benodigde transities. Kennisinstellingen die een belangrijke bijdragen leveren aan omscholingstrajecten van 'krimpberoepen' naar technische functies, digitale programma's voor mkb'ers, maar ook financiële partners die mee blijven denken met financieringsmogelijkheden voor mkb, startups en groeibedrijven. Tevens is de inzet van AI (Artificial Intelligence) vanuit de onderwijs- en kennisinstellingen cruciaal om tot oplossingen te komen in de netcongestie, gezondheidszorg, maar ook in het tekort van de arbeidsmarkt.

Alleen door samen te werken kunnen we tot oplossingen komen. Onze rol als initiator, aanjager, verbinder, regisseur, projectleider of hulpmotor blijft hierbij van groot belang.

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Naar inhoudsopgave

Inhoudsopgave

2023 in vogelvlucht 2

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1
Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport 5

Hoofdstuk 2
Opgaven en activiteiten 6

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen 6
2.2 Talent 16
2.3 Regionale welvaart en welzijn 19

Tijdlijn 25

Hoofdstuk 3
Organisatie & Financiën 27

3.1 Organisatie 27
3.2 Financiën 29
Jaarrekening incl. accountantsverklaring 43

Bijlage 1
Overzicht activiteiten met doelstellingen en resultaten 31

Bijlage 2
De Board 41

Hoofdstuk 1

Samen werken aan een gezond en duurzaam leven in Lifeport

Samenwerking in de regio

The Economic Board werkt samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (samenwerking van de 18 gemeenten van de regio), provincie Gelderland, kennisinstellingen, overheden en ondernemers in de regio. Daarnaast werkt zij samen met verschillende uitvoeringsorganisaties die de strategie omzetten in uitvoering. Bijvoorbeeld Connectr voor de energie-transitie, Briskr voor Health & Hightech, Noviotech campus is innovatie-campus voor Health & Hightech en Kiemt en Lifeport@ (voorheen RvN@) zijn de partners voor energie en circulariteit. Maar ook Oost NL en Think East Netherlands zijn belangrijke partners in het ecosysteem voor grootschalige investeringen in gebiedsontwikkeling of doorbraak van innovaties en transities. Daarnaast zijn samenwerkingen met onze collega economic boards van belang voor een gezamenlijke lobby voor waterstof, maar ook met Economic Board Foodvalley om wederzijdse uitdagingen in reductie van CO2 of circulaire economie uit te wisselen.

Activiteiten en speerpunten 2023

Zoals in het jaarplan 2023 aangekondigd waren de activiteiten speerpunten van 2023: de Regio Deal, Lifeport, funding en de clusters, programma's en projecten. Deze programma's, projecten en activiteiten zijn in lijn met het strategisch plan 2020-2025 van The Economic Board en worden samen met overige activiteiten in deze verantwoording weergegeven in de drie vastgestelde hoofdlijnen met daaronder de vijf gedefinieerde opgaven:

1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1 Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

2 Talent

Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans

3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart

Opgave 5 Instrumenten voor publiek-private ecosystemen

In dit deel, tot en met pagina 24, geven we per opgave een samenvattende beschrijving van de activiteiten waar The Economic Board afgelopen jaar aan heeft bijgedragen. We lichten dit toe aan de hand van voorbeelden van activiteiten. Een totaaloverzicht van alle activiteiten met doelstellingen, onze rollen en resultaten is weergegeven in Bijlage 1.

Hoofdstuk 2

Opgaven en activiteiten

2.1 Innovatie, technologie en ondernemen

Opgave 1

Technologie-marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen ontwikkelt meerjarige publiek-private programma's die zich op het snijvlak van (sleutel) technologieën en/of markten bevinden met als doel bij te dragen aan maatschappelijke opgaven. Het benutten van economische kansen gaat hand in hand met het werken aan maatschappelijke thema's en nieuwe sleuteltechnologieën. De regio Arnhem-Nijmegen biedt door haar enorme innovatiekracht en ecosystemen de mogelijkheid om maatschappelijke opgaven en kansen in de regio te versterken. We richten ons op de clusters, passend binnen het DNA van de regio, Energy, Health, Hightech, Food en de belangrijke speerpunten Slimme Duurzaamheid, Arbeidsmarkt en AI. De clusters Energy, Health en Hightech met de speerpunten Slimme Duurzaamheid en AI worden in paragraaf 2.1 verder beschreven.

"Innovatie vraagt om keuzes durven maken. In de regio Arnhem-Nijmegen is de focus gelegd op de sectoren Energy, Health, Hightech en Food. Hier zijn prachtige bedrijven en instellingen die sterk zijn op deze thema's. Er zijn ecosystemen gerealiseerd zodat deze bedrijven en instellingen zich verder kunnen versterken. Voor een aantal grote transities kunnen we zo een voorbeeld zijn voor heel Nederland. Denk aan innovatieve oplossingen voor de energietransitie, de gezondheidszorg, de chip en AI innovaties, oplossingen voor een schoner milieu met CO2reductie, gezonde levenstijl en voeding voor een langer en gezonder leven.

De samenwerking van overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven in deze regio, heeft de kracht om bij te dragen aan deze maatschappelijke uitdagingen. Deze samenwerking in de regio is essentieel om een voorbeeld regio voor de Nederland te zijn."

Helga Witjes
Lid The Economic Board en gedeputeerde Economie en Innovatie

Energy

Het energie- en klimaatbeleid in Nederland bevindt zich in een cruciale fase van uitvoering en de urgentie is hoog. Nederland staat voor een grote opgave in de energietransitie.

De regio Arnhem-Nijmegen ondervindt – net als de rest van Nederland – enorme hinder van het tekort aan netcapaciteit. Duurzame opwek met zonneparken en windmolens en een sterke groei in gebruik van elektriciteit door industrie en vervoer vragen om oplossingen voor de netcongestie. Dat levert een van de grootste uitdagingen op voor het slagen van de energietransitie.

Hoe zorgen we ervoor dat er genoeg schone energie beschikbaar is voor huishoudens, bedrijven en de accu van onze auto? Energiezekerheid is van het grootste belang voor bedrijven en huishoudens. In de regio Arnhem-Nijmegen lopen inmiddels vele projecten om te onderzoeken hoe je duurzaam opgewekte energie efficiënt kan opslaan en verdelen. We zetten in op ontwikkelingen zoals batterijtechnologie, waterstof en slimme warmtenetten. Beschikbaarheid van voldoende energie is een absolute vestigingsvoorwaarde voor bedrijven.

Arnhems Buiten

Doel

Werklocatie Arnhems Buiten is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL) en moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Het gebied wordt verder ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en versnelling van de energietransitie. Gedacht wordt aan een campus, waarbij samenwerking in de triple helix-- overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen - elkaar versterkt. Bekeken wordt of digitalisering binnen de energiesector een plek kan krijgen in deze ontwikkeling. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio Arnhem-Nijmegen nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaat neutrale energie.

Resultaat

The Economic Board heeft de afgelopen maanden met de ontwikkelaar, Oost NL en de gemeente Arnhem als adviseur opgetreden voor een strategische invulling en om de Hotspot Energy in en rondom Arnhem te verstevigen. Een eerste investeerder Hyosung, Zuid-Koreaans energiereus, heeft inmiddels een contract getekend om 60mio te investeren in dit gebied.

Smart Energy Hubs

Doel

Nederland zit midden in een energietransitie. Energie uit fossiele brandstoffen maakt plaats voor energie uit hernieuwbare bronnen, zoals water, wind en zon. Onze energienetwerken kunnen de energie-transitie niet aan. Terwijl energiezekerheid van het grootste belang is voor bedrijven en huishoudens. Om dit probleem te tackelen zijn in Oost-Nederland living labs opgezet. Dit gebeurt in zogenoemde Smart Energy Hubs. In regio Lifeport wordt op drie bedrijventerreinen Smart Energy Hubs gerealiseerd, te weten Innofase in Duiven, TPN-West in Nijmegen/Beuningen en Brickvalley in de omgeving Lingewaard en Zevenaar. Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.

Resultaat

Vanwege het enorme belang van de versnelling van de energie-transitie bundelen diverse bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen hun krachten. Onderzoek en onderwijs zullen in samenwerking met bedrijven en de overheid de innovatie naar een duurzame en slimme energiemix verder moeten ontwikkelen. Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Door de Smart Energy Hub ontwikkeling in Lifeport aan te jagen en te versnellen sluiten we aan bij de propositie van Oost-Nederland om als living lab voor slimme decentrale energiesystemen te fungeren. Afgelopen jaar is naast TPN-West ook met de bedrijfsterreinen IJsseloord en Nieuwe Haven in Arnhem een Green Deal getekend. Dit is het startschot voor concrete acties om deze bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Samen staan bedrijfsleven, onderwijs en overheid voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen. De meeste bedrijven hebben er voor getekend om hier een Smart Energy Hub (SEH) te maken, om met elkaar de aansluitcapaciteit uit te wisselen. De behoefte aan een aanpak op bedrijfsterreinen is groot, sinds door netcongestie er geen stroom meer geleverd kan worden en er geen bedrijfsuitbreidingen meer gehonoreerd kunnen worden.

In Living Lab SEH Oost-Nederland wordt gewerkt aan blauwdrukken waardoor straks de opschaling naar andere bedrijventerreinen sneller gaat. Afgelopen jaar is door The Economic Board met VNO-NCW en Oost NL verder ingestoken in een lobby richting Den Haag en Europa voor het belang én de financiering van de Smart Energy Hubs.

“Door de snelle verduurzaming, de groeiende economie, de digitalisering van de samenleving en de woning- en bedrijfsterreinen-opgave groeit de vraag naar elektriciteit explosief. De ontwikkelingen gaan sneller dan de netbeheerder de netten kan versterken en daardoor raakt het net op steeds meer plekken ‘vol’. Zo ook in Gelderland. Goede samenwerking tussen netbeheerders, overheden, kennisinstellingen, marktpartijen en alle energie gebruiker is hierin essentieel, omdat toegang tot energie vraagt om nog snellere opschaling in de uitvoering en we alleen samen zorgen dat flexibel energiegebruik en energiebesparing centrale thema’s worden voor de komende jaren. Hiermee laten we zien dat onze regio kan bijdragen aan de oplossingen die er zijn voor de energietransitie”

Bram Sieben
Directeur Corporate & Social Affairs bij Alliander en Lid The Economic Board

Health & Hightech

Health en Hightech zijn twee belangrijke economische clusters voor de regio die kunnen bijdragen aan een brede maatschappelijke welvaart. In Lifeport Regio Arnhem Nijmegen is de gezondheidszorg de grootste werkgever. Eén op de vier werknemers is werkzaam in de gezondheidszorg en zorg gerelateerde beroepen (in Nederland is dit één op de zes).

De topsectoren Health & Hightech zijn niet alleen voor de werkgelegenheid cruciaal, maar zorgen ook dat de transities in de gezondheidszorg worden versneld en dat nieuwe technologieën de kwaliteit van de zorg vergroten. De uitdagingen in de zorg zijn organisatie overstijgend; waarbij intensieve samenwerking nodig is voor systeemverandering. Vanaf 2030 is het beleid erop gericht dat 50% van de zorg meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in de zorginstelling) georganiseerd gaat worden. Naast de technologische uitdagingen zal met name het zorgverleningsconcept hierbij ingrijpend moeten worden gewijzigd. Daarnaast zal er in het kader van de preventie meer samenhang moeten worden aangebracht tussen de woonruimte van de inwoner, zijn werk en persoonlijke gezondheidssituatie. In dat kader zijn wij op zoek naar een nieuw systeem waar zorg duurzaam wordt ingericht in de leefomgeving van de inwoner en waarbij gezond zijn én blijven net zo belangrijk is als goede zorg.

De regio heeft sterke posities in Digital Health en Neuro Science met het Donders Instituut (gezamenlijk Instituut van Radboudumc en Radboud Universiteit), AI, Drug Discovery & Development en in de semicon sector (dit omvat zowel chipproductie, apparatuur als de packaging van chips).

Digital Health Challenge Lab

Doel

Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat mensen langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.

Resultaat

Briskr is projectleider van dit project dat in de Regio Deal is opgenomen. Afgelopen half jaar is in gezamenlijkheid met de consortiumpartners het projectidee nader uitgewerkt waardoor het als een dragend project binnen de Regio Deal is aangemerkt.

Campusontwikkeling

Doel

De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders. Hiermee leveren de campuslocaties een bijdrage aan het ondersteunen en faciliteren van (de groei van) innovatieve ondernemers, het vergroten van de maatschappelijke impact van innovaties en het vasthouden en aantrekken van talent. In de regio Arnhem-Nijmegen denken we mee met een aantal campusontwikkelingen. In en rond Nijmegen wordt meegedacht met de campussen die zich richten op de clusters Health en Hightech. Arnhems Buiten is eerder reeds genoemd. Daarnaast zijn er ruimtelijke ontwikkelingen bij de gemeente Overbetuwe (in relatie tot Rijnstate Elst) en Van Hall Larenstein voor het realiseren van werklocaties voor starters en scale-up ondernemers.

Resultaat

Potentiële investeerders, nationale en internationale organisaties hebben in 2023 regelmatig onder leiding van Oost NL en in gezamenlijkheid met The Economic Board diverse regionale campussen bezocht. The Economic Board heeft afgelopen jaar als strategisch adviseur bijgedragen aan de initiatieven: Campus Nijmegen, Health Campus Elst (relatie Rijnstate poli Zuid), Ontwikkeling Noviotech Campus, Arnhems Buiten, Energy Arnhem (IPKW, HAN, Arhems Buiten, Hyster Yale in Nijmegen). Ook heeft zij in gezamenlijkheid met Oost NL de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency) rondgeleid op Noviotech Campus en de campussen Radboudumc en Radboud Universiteit.

“De uitdagingen in de zorg zijn complex en organisatie overstijgend. We zullen ons met elkaar moeten richten op gezondheid én voorkomen van ziekten in plaats van alleen op de zorg. Serieus inzetten op preventie betekent de leefomgeving anders inrichten wat betreft wonen, werken, vrije tijd en voeding. Met onze huidige kennis op het gebied van menselijk gedrag, sociale behoeften, medische zorg en met technologie als hulpmiddel moet het mogelijk zijn dergelijke stappen ten goede praktisch te organiseren. Samen verder bouwen aan de meest innovatieve zorgregio voor een gezond en duurzaam leven.”

Bertine Lahuis
Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc en Lid The Economic Board

Slimme Duurzaamheid

Lifeport Circular Lab

Doel

Lifeport Circular Lab is de coalitie voor kennisdeling en bevordering van innovaties in circulaire verstedelijking, klimaatadaptatie en circulaire economie en leefomgeving. Lifeport Circular Lab jaagt leerprojecten en leeromgevingen aan voor de professional van de toekomst en legt structurele verbindingen tussen kennis en onderwijs, ondernemerschap en de overheid.

Resultaat

De helixgroep Slimme Duurzaamheid, met 10 regionale partners uit de triple helix, is afgelopen jaar maandelijks bijeengekomen om te werken aan de drie hubs van het Lifeport Circular Lab. Er zijn strategische acties besproken om de ecosystemen rond klimaatadaptatie, toekomstbestendig bouwen en circulaire economie te versterken. Binnen de 3 hubs is gewerkt aan verschillende projecten:

Klimaatadaptatie

Soil Valley: Dit consortium met onder meer Royal Eijkelkamp en Kiemt werkt aan een campus waar ondernemers, startups, onderzoeksinstellingen, onderwijs en overheden samenwerken aan de uitdagingen rond bodem en water. The Economic Board adviseert het consortium, bijvoorbeeld over draagvlak in de regio door betrekken van regionale pilotlocaties in Berg en Dal en de Liemers. Zij agendeerde het thema door een presentatie bij de Board en het betrekken van Boardleden en agendeerde thema bij provincie en kennisinstellingen.

Lifeport Cool Lab: In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken gemeenten samen met regionale opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies, en de effecten van participatietrajecten bij deze interventies. The Economic Board adviseert het consortium, onder meer door het leggen van verbindingen met andere gerelateerde projecten, door meelezen op de aanvraag voor de Regio Deal en door het betrekken van (financiële) partners in het consortium.

Toekomstig-bestendig bouwen

Doel

Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen. The Economic Board fungeert als verbinder. Daarnaast draagt zij bij aan een actieve lobby richting het Rijk om maatregelen mogelijk te maken die conceptueel en circulair bouwen bevorderen.

Resultaat

In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door het stimuleren van de samenwerking met belangrijke partners, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.

Circulaire Economie
Doel

Circulaire Regio Arnhem Nijmegen: dit consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie. De Circulaire Raad Rijk van Nijmegen, die circulaire projecten aanjaagt is onderdeel van deze sterke triple-helix samenwerking, werkt tevens aan realisatie van een leerstoel Circulaire Business Ecosystems. The Economic Board ondersteunt de samenwerking bij het verwerven van financiering voor het programma (bijvoorbeeld via de Regio Deal), we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campus hub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.

Resultaat

In Arnhem is een Circulaire Raad in oprichting. The Economic Board adviseert over verbinding en versteking van het ecosysteem.

Doel

Circulaire en duurzame bedrijventerreinen

Resultaat

The Economic Board was mede-initiatiefnemer bij de Green Deal TPN-West. Zij heeft de bedrijvenvereniging inhoudelijk ondersteund bij het voorbereiden van de Green Deal welke eind januari 2023 door alle partners is ondertekend. Deze vorm van “bedrijventerreinen-samenwerking” kan interessant zijn voor andere bedrijventerreinen om ook daar verder te verduurzamen. The Economic Board agendeert de regionale bedrijventerreinen NTC, TPN-West en IPKW bij diverse landelijke ontwikkelingen, zoals groeifonds “Werklandschappen van de toekomst” en IVN Groene Bedrijventerreinen.

“Klimaatverandering heeft een grote invloed op de waterstanden in onze regio. Dat geldt niet alleen voor een teveel aan water maar ook voor tekorten. Klimaatverandering is een belangrijke oorzaak van waterschaarste. Het klimaat verandert, het wordt steeds warmer, en dat merken we ook in de stedelijke openbare ruimte. Om verkoeling te brengen voor de bewoners is actie nodig. In het Lifeport Cool Lab onderzoeken gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes daarvoor het meest geschikt zijn. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.”

Jan van Iersel
Voorzitter College van Bestuur Hogeschool Van Hall Larenstein en Lid The Economic Board

ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

Een onderdeel van een goed vestigingsklimaat is investeren in technologie. De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. De regio huisvest volop goed geschoolde werknemers, excellente kennis en bedrijven die AI toepassen. In de regio Arnhem-Nijmegen vindt veel AI-onderzoek plaats, onder meer bij zeven faculteiten op de Radboud Universiteit, waar men al meer dan 30 jaar met AI bezig is, het Radboudumc en het Donders Institute for Brain and Cognition, dat baanbrekend onderzoek in neurotechnologie verricht. Ook is een groot aantal innovatiecentra voor kunstmatige intelligentie vertegenwoordigd, de zogenaamde ICAI-labs (Innovation Centre for Artificial Intelligence). En tenslotte is een toenemend aantal AI-gerelateerde bedrijven met toepassingen actief.

De technologie stelt computers en systemen in staat om te analyseren, te leren en zelfs te creëren. Maar AI is ook zoveel meer. We kunnen bijvoorbeeld met deze techniek kanker sneller en scherper diagnosticeren, medicijnen en materialen sneller en beter ontwikkelen, het ontwerpen van het meest geschikte energienet en kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden in de openbare ruimte veel beter worden gepland.

Ondernemen met AI en Data

Doel

We willen AI meer inzetten om een bijdrage te leveren aan het verdienvermogen en onze brede welvaart. Wat is er nodig om de kansen van AI zo goed mogelijk te verzilveren voor onze mkb ondernemers?
In samenwerking met Radboud universiteit, Twente Board, Universiteit Twente en Oost NL zorgde The Economic Board voor de realisatie van het MKB Datalab-Oost. Dit MKB Datalab gestart in mei 2023, helpt het mkb en (semi-)overheidsinstellingen waarde te halen uit hun data met de inzet van masterstudenten van Radboud Universiteit en Universiteit Twente. Studenten Artificial Intelligence en Data Science gaan onder professionele begeleiding van universitair docenten aan de slag met vraagstukken vanuit midden- en kleinbedrijf en (semi-) overheidsinstellingen.

Resultaat

Vanuit MKB Datalab heeft een student een kunstmatige intelligentie tool ontwikkeld, welke de DAR gaat helpen vanuit het Klant Contact Center (KCC) beter inzicht te krijgen in meldingen van klanten en klachten helpt te voorkomen. In het AI for Energy Grids Lab, ICAI-lab geopend in maart 2023, wordt onderzocht wat AI en algoritmes kunnen betekenen voor het energienet. Alliander combineert zijn eigen kennis met die van de RU, de HAN, de TU Delft en Universiteit Twente. Een samenwerking waarin de eigen kennis van Alliander wordt gecombineerd met die van de Radboud Universiteit, HAN, TU Delft en Universiteit Twente. The Economic Board neemt deel aan de Nederlandse AI Coalitie, AI Hub Oost-Nederland. The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal Boardleden te onderzoeken hoe kunnen we van AI economie maken. Kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel? Allemaal

aspecten die de toepassingen van innovatieve en nieuwe technologieën in allerlei domeinen kan stimuleren om de maatschappelijke en economische impact van de regio nationaal én internationaal te vergroten. Dit met als doel kan zijn om te kijken hoe ondernemerschap gestimuleerd kan worden en hoe AI schaalbaar kan worden ingezet in de regio in relatie tot de kennisinstellingen en impact op de Brede welvaart. Eind 2023 heeft een eerste verkennende sessie hierover plaatsgevonden en wordt in 2024 een vervolg aan gegeven.

Opgave 2

Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups

MKB, startups en scale-ups spelen een belangrijke rol in het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De onderwijs- en kennisinstellingen, de grote bedrijven en de verschillende innovatiecampussen vormen broedplaatsen voor nieuwe ideeën. Het mkb in de regio Arnhem-Nijmegen is een belangrijke motor van onze economie.

The Economic Board zorgt dat mkb, startups en scale-ups aandacht krijgen voor o.a. financieringen, advies, media aandacht, parel award, om continue ook de stem van de ondernemer te laten horen en mee te nemen.

Financieringstafel

Doel
Start- en scale-ups en MKB's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, OostNL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.

Resultaat
Afgelopen eerste pilot jaar zijn er verschillende aanvragen ingediend. Enkele hiervan in behandeling, een aantal is verder geholpen en een aantal aanvragen is afgevallen.

Parel Award

Doel

Bedrijf of organisatie met een bijzonder, innovatief of duurzaam initiatief ontvangt van The Economic Board een parel-award. De parel wordt uitgereikt aan organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech of Food. De prestaties van deze bedrijven of organisaties zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.

Resultaat

Afgelopen jaar is de Lifeport Parel uitgereikt aan EKI-Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry. Met hun prestaties passend binnen de speersectoren van de regio Arnhem-Nijmegen zijn EKI - de Papier-fabriek en Royal Berry een inspiratie voor vele andere bedrijven en zetten zij Gelderland (inter)nationaal op de kaart.

BANN

Doel

Het Business Angel Netwerk Nijmegen is het netwerk van informal investors dat het ecosysteem van Nijmeegse start-ups en scale-ups versterkt. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.

Resultaat

Het netwerk (een samenwerking van Aeternus, BDO, Brillant Work, Briskr, Catalyze, EP&C, JLABS, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank, The Economic Board, Poelmann van den Broek en Qserve) is steeds succesvoller in het verbinden van start-ups en scale-ups met investeerders. In 2023 zijn er drie bijeenkomsten geweest waarin elk keer vier start- of scale-ups een pitch hebben geven. The Economic Board heeft hier een presentatie gegeven.

"Voor ondernemers is de locatie van hun bedrijf van cruciaal belang, maar nog belangrijker is de ruimte die deze plek biedt voor groei en innovatie. Ondernemen vraagt om een gedurfde balans tussen risico's nemen en kansen grijpen aan de ene kant en streven naar stabiliteit en duurzaamheid op de lange termijn aan de andere kant. Perspectief op ruimte en het aantrekken en behouden van medewerkers is essentieel. Een regio waar men fijn woont en met plezier werkt, moet vanzelf-sprekend zijn. Daarom is het belangrijk dat we als ondernemers, onderwijs en overheden nauw samenwerken aan een optimaal klimaat voor ondernemerschap en aan een nog mooiere omgeving om te wonen. Ik ben trots op wat we samen bereiken om een duurzame economie in onze regio te bevorderen."

Ilko Bosman
Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen en Lid The Economic Board

2.2 Talent

Opgave 3

Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek

De regio Arnhem-Nijmegen staat voor enorme opgaven rond de energietransitie, klimaatadaptatie, woningbouw en zorg. De krappe arbeidsmarkt remt een voortvarende aanpak. In de regio Arnhem-Nijmegen is in verschillende sectoren sprake van zowel een krapte op de arbeidsmarkt als een tekort aan de juiste kennis en vaardigheden voor de banen van nu en in de toekomst. Medio april 2023 ondertekenden The Economic Board, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en provincie Gelderland het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen. Gezamenlijk werken overheden, kennisinstellingen en werkgevers toe naar een arbeidsmarkt die 'werkt'. Doel is als regio te zorgen voor voldoende en goed gekwalificeerd personeel. De agenda wordt praktisch ingevuld door vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, de arbeidsmarktregio's, kennisinstellingen en beroepsopleidingen op alle niveaus.

Wij verbinden en ondersteunen bestaande en nieuwe initiatieven met kennis en middelen. Het Human Capital Akkoord focust op drie thema's; Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen, het aantrekken en behouden van talent en het activeren van onbenut arbeidspotentieel.

Human Capital Akkoord

Doel

Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen:

1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden.
2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio.
3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.

Resultaat

In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met meer dan 35 partijen uit de regionale triple helix. The Economic Board, de Groene Metropoolregio en de provincie hebben, samen met ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen, op 13 april het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen officieel feestelijk ondertekend. En ook de Arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.

Door de drie initiatiefnemers is verder gewerkt aan de volgende fase: van akkoord naar impact. Met de werktafels is aan de slag gegaan met het ondersteunen van projecten en het verkennen van samenwerkingen. Verschillende partners zijn met elkaar verbonden en diverse samenwerkingen zijn tot stand gebracht.

Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in juli is een eerste aantal projecten gepresenteerd. Deze vijf projecten hebben in het najaar van

2023 verdere stappen gezet (Digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel).

Binnen de werktafel LLO Health is met een consortium van bedrijven en instellingen gewerkt aan het project 'Digitaal integraal met impact.' Dit project helpt zorg- en welzijnsinstellingen een visie en concrete aanpak te ontwikkelen om medewerkers te faciliteiten bij de adoptie van digitale technologie in het werk. Hiervoor wordt een 'menukaart' samengesteld dat de instellingen ontzorgt. Een kwartiermaker is in het najaar van 2023 gestart om dit project verder te borgen, om te lobbyen voor structurele middelen en om te zorgen voor een samenhangende aanpak om in de praktijk te testen.

Met ondersteuning van The Economic Board is in 2023 IT Student Lab een stichting geworden, is succesvol subsidie aangevraagd en is de samenwerking met softwarebedrijf Avisi geformaliseerd.

C-University werkt verder aan de integratie van embedded technologie in het middelbaar en mbo-onderwijs in de regio. In 2023 zijn afspraken gemaakt met onder meer het ROC Nijmegen en de HAN, en is met ondersteuning van The Economic Board een samenwerking met Avisi en House Of IT gestart om een Junior IT Challenge te organiseren voor middelbare scholieren.

Connectr werkt in 2023 aan het stimuleren van Laadinfra- en batterijtechnologie in de regio. Voor het behoud van starters in de regio en voor het werven van geschikt personeel voor het cluster van bedrijven rond dit thema, wordt gewerkt aan een bedrijfsoverstijgend traineeship Laadinfra. Er zijn gesprekken gevoerd over consortiumpartners, vorm en inhoud en in 2024 leidt dit hopelijk tot start van de eerste trainees. Een werkend concept kan vervolgens voor andere sectoren 'gekopieerd' worden.

De werktafel Onbenut Arbeidspotentieel heeft een project gekozen dat beide Arbeidsmarktregio's verbindt. In samenwerking met onder meer de vakbonden wordt proefondervindelijk vastgesteld op welke manier onbenut potentieel het beste bereikt kan worden voor bemiddeling naar werk.

Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het Human Capital Akkoord (HCA). Hierin is aangeraden om de regie van de uitvoering van het HCA bij The Economic Board te beleggen. In afstemming met de Groene Metropoolregio en de provincie Gelderland is dit advies uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Het succes van een werkende arbeidsmarkt, is een triple helix verantwoordelijkheid van alle partijen die het HCA hebben ondertekend, met een regionale agenda waarin iedereen zich herkent en is vastgesteld voor de periode 2023-2026.

Naar inhoudsopgave

Lifeport Welcome Center

Doel

Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND.

Doel

Begin 2023 is de eerste bezoeker gastvrij ontvangen bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in de regio regelen. Dit is opgezet vanuit de regionale wens om meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio is een bijeenkomst georganiseerd om insights en ervaringen te delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio. The Economic Board is in het najaar een verkenning gestart voor een mogelijke samenwerking tussen LWC en WTC Arnhem.

“De arbeidsmarkt verandert continu; banen verschijnen, verdwijnen en veranderen. We staan voor een grote transformatie en dat brengt uitdagingen én kansen met zich mee. Gekwalificeerde mensen zijn hard nodig in onze regio. Als HAN werken we samen met ondernemers en overheden aan een duurzame samenleving, met een inclusieve arbeidsmarkt en waar een leven lang ontwikkelen centraal staat. Ook al heb je al een diploma op zak, klaar met leren ben je nooit...”

Rob Verhofstad
Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences en Lid The Economic Board

2.3 Regionale welvaart en welzijn

Opgave 4

De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart

The Economic Board werkt aan een sterke, duurzame, welvarende en economische regio, gericht op innovaties met positieve impact op de kwaliteit van leven, wonen en werken (zgn Brede Welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Zij werkt aan zowel economisch als sociaal maatschappelijke opgaven met positieve impact op de Brede Welvaart. Uit onderzoek blijkt dat de Brede Welvaart in de regio Arnhem-Nijmegen al jaren afneemt.
Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn van mensen. Naast werk en inkomen gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Hoewel de regio het economisch redelijk goed doet zijn er nog grote maatschappelijke uitdagingen, die vragen om een gezamenlijke aanpak. Het betekent dat we de uitdagingen die er liggen op het gebied van wonen, werken en mobiliteit aan elkaar koppelen en werken aan slimme concrete en praktische oplossingen. We ondersteunen maatschappelijke initiatieven. Dat wil zeggen sociaal investeren met betrokkenheid van zowel overheden, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Hierna genoemde voorbeelden is The Economic Board samen met partners bezig met de uitwerking van een technische oplossing en een business case voor de samenwerking van NXP in Nijmegen met de woningcorporaties en de gemeente Nijmegen. Als dit project slaagt dan draagt dit bij aan een lagere energierekening voor aanpalende woonwijken met zo'n 10.000 huishoudens, en levert hiermee een bijdrage op een aspect van de brede welvaart, energie armoede.

"Bij brede welvaart gaat het om de verbinding tussen sociaal maatschappelijke en economische agenda's. Het is van belang om in samenhang te denken. Het omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart tellen ook zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. We willen de innovaties die ontstaan uit de samenwerkingen in onze regio ook écht laten landen bij onze inwoners en ondernemers. Dan moet je denken aan bijvoorbeeld het verlagen van de energiekosten in de energietransitie, maar ook de kwaliteit van de zorg verbeteren."

John Brom
wethouder gemeente Nijmegen en
Lid The Economic Board

JINC-samenwerking

Doel

JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderdduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC-jongeren van 8 tot 16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board ondersteunt JINC met diverse projecten.

Resultaat

In maart heeft een aantal boardleden meegedaan met de sollicitatie-training en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af Lifeport Scholarship aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie volledig overgedragen.

Lifeport Scholarship

Doel

Studenten in de regio Arnhem-Nijmegen die afkomstig zijn uit crisis-gebieden kunnen in aanmerking komen voor hulp. Het Lifeport Scholarship heeft als doel studenten uit getroffen gebieden hun studie te laten voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio. Daarvoor ontvangen ze een bijdrage in het levenson-derhoud.

Resultaat

Aan het begin van het nieuwe studiejaar ontvingen de eerste vijf studenten een bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen vanuit het Lifeport Scholarship.

RIJK VAN NIJMEGEN

Samen met elkaar babbelen en leren in de bieb over de ontwikkeling van je baby

Amusement Orkest speelt in Mozaïek

Fokko Erhart over natuurontwikkeling

Oplossing voor buitenlandse studenten uit crisisgebieden die financieel in de problemen komen

Student Soe redt het nét door nieuw studiefonds

Buitenlandse studenten die door een crisis in hun thuisland financieel in de problemen komen, kunnen aanspraak maken op een nieuw studiefonds in de regio.

Het geld van mijn ouders is sinds de staatsgreep de helft minder waard

– Soe (23) student uit Myanmar

Haar en zorgverzekering

Er is enorm veel behoefte aan goede mensen. Ook daarom willen we helpen

Man laat revolver zien tijdens Vierdaagse

Naar inhoudsopgave

Opgave 5

Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen

Informatiedeling en samenwerking gemeenten en The Economic Board

Doel

Gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen beter informeren over de activiteiten van The Economic Board.

Resultaat

In de maanden mei tot en september heeft Jan van Dellen samen met enkele leden van de Board een ronde gemaakt langs de colleges en/of raden van de 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit waren waardevolle gesprekken. Deze bezoeken werden door beide partijen, de gemeenten én The Economic Board, zeer op prijs gesteld. Veel zaken waar The Economic Board zich mee bezig houdt waren niet of onvoldoende bekend en TEB is beter geïnformeerd van wat er in de verschillende gemeenten speelt.

LOBBY

Doel

Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. The Economic Board lobbyt al dan niet in samenwerking met de provincie en de Groene Metropoolregio bij het Rijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa. Dit wordt gedaan door evenementen te organiseren en gesprekken te voeren met ambtenaren en bewindspersonen. Maar ook lobby richting de provincie is belangrijk.

Resultaat

Manifest voor nieuwe leden Provinciale Staten
The Economic Board heeft aan de nieuwe Statenleden een Manifest aangeboden met daarin handvatten en aandachtspunten voor de komende bestuursperiode. Deze zijn gericht op het maken van een ondernemersvriendelijk provinciaal beleid, dat bijdraagt aan de brede welvaart en aan versnellingen in de opgaven waar wij voor staan.

Resultaat

Ontmoeting (kandidaat) Kamerleden
Provincie Gelderland, Provincie Overijssel organiseerde samen met de economic boards en de regio's in beide provincies een ontmoeting met kandidaat-Kamerleden. Tijdens deze bijeenkomst bespraken bestuurders en vertegenwoordigers van provincies, regio's en het bedrijfsleven verschillende thema's met betrekking tot de uitdagingen in Oost-Nederland. Naast het belang van bereikbaarheid, met focus op woningbouw en mobiliteit, werd ook de rol van Arnhem in de energietransitie (met Connectr, Alliander, TenneT, KEMA) benoemd. De bestuurders en ondernemers benadrukten het belang van aandacht voor Oost-Nederland in 'Den Haag' voor de komende jaren.

Resultaat

Ontvangst ministers in de regio
Afgelopen jaar hebben diverse ministers een bezoek gebracht aan onze regio. Bijvoorbeeld: Minister Micky Adriaansens bracht in het najaar een bezoek aan het hoofdkantoor van TenneT in Arnhem. In een rondetafelgesprek met TenneT, Alliander VNO-NCW en The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen hebben we de unieke rol van de stad en regio in de energietransitie besproken. Belangrijk onderwerp van gesprek was hoe de regio Arnhem-Nijmegen als dé innovatieve energieregio als voorbeeld kan dienen voor heel Nederland.

Minister Hugo de Jonge bracht een bezoek aan Nijmegen en maakte een rondleiding door de (circulair) gerenoveerde wijk Jerusalem, waar nieuwbouw sneller gaat dan een grondige renovatie. De regio wil koploper zijn bij het conceptueel, duurzaam en circulair bouwen en heeft tegelijkertijd een enorme bouwopgave. Daarom willen we een taskforce oprichten om de opgaven te versnellen met pragmatische oplossingen. Jean Schreurs overhandigde namens de GMR en The Economic Board aan de minister het convenant voor de taskforce.

Resultaat

European Week of Regions and Cities
De Europese Week van regio's en steden is het grootste jaarlijkse evenement in Brussel waarin steden en regio's hun vermogen demonstreren om groei en werkgelegenheid te creëren en het belang van het lokale en regionale niveau voor goed Europees bestuur te bewijzen. The Economic Board was hier (9 t/m 12 oktober) aanwezig samen met bestuurders vanuit overheid en kennisinstellingen. Tijdens de vele interessante workshops en netwerkbijeenkomsten werd steeds meer duidelijk hoe belangrijk Europa voor Nederland is. The Economic Board heeft een presentatie gegeven over de innovaties in onze regio, waar liggen onze sterke kanten en wat hebben we al bereikt op het gebied van Health, Hightech en Energy. Samen met regio Stedendriehoek heeft The Economic Board een pleidooi gehouden voor een waterstofverbinding in Oost-Nederland.

Resultaat

Tweede Kamer verkiezingen 2023 – broekzaknotitie t.b.v. bestuurders
Het Rijk is een onmisbare partner in het realiseren van onze ambities voor de regio Arnhem-Nijmegen. Wij staan voor complexe uitdagingen op het gebied van wonen, mobiliteit, energietransitie, arbeidsmarkt, gezondheid, economie en circulariteit. De Tweede Kamerverkiezingen waren een goed moment om het belang van nauwe samenwerking tussen het Rijk en onze regio te benadrukken, ook voor de toekomst. Daarom hebben we gezamenlijk met de Groene Metropoolregio een document opgesteld dat uitlegt hoe wij de ontwikkeling van onze regio zien. Deze is naar bestuurders in onze regio verstuurd om te gebruiken in hun gesprekken met het Rijk.

REGIO DEAL

Doel

De Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een ‘Gezonde groene groei’ door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt.

Resultaat

Resultaat Deze Regio Deal zorgt ervoor dat we in de regio vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren. Medio februari 2023 heeft het Rijk aangegeven 15 miljoen te investeren in een gezonde groene groei in de regio Arnhem-Nijmegen. De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend in aanwezigheid van demissionair minister Hugo de Jonge. De Regio Deal ‘Gezonde groene groei’ bestaat uit zes programmalijnen, gericht op gezond leven, toekomstbestendig wonen, sterke bedrijvigheid, werkende arbeidsmarkt, grenzeloos samenwerken en wijk- en dorpsgerichte aanpak. Per programmalijn worden verschillende projecten aangeduid. In de tweede helft van 2023 is samen met de projectpartners een verdere doorvertaling naar de specifieke projecten uitgewerkt. De uitwerking van de regeling heeft vertraging opgelopen. De systematiek die het Rijk voor deze 4e tranche van de Regio Deals hanteert, sloot niet aan op de wens van Rijk én regio om ook consortia van bedrijven, kennisinstellingen en overheden te ondersteunen. Naar verwachting kunnen de uitgewerkte aanvragen in april 2024 bij de regiokassier worden ingediend.

Lifeport
Regio Arnhem Nijmegen

Doel

Lifeport Regio Arnhem Nijmegen staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en studeren. Lifeport is het innovatie-netwerk van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dat op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs ertussen tot slimme oplossingen komt. Met het merk Lifeport Regio Arnhem zetten we innovaties in de sectoren Energy, Health, Hightech en Food en de cross-overs daartussen in de etalage. We vertellen hoe vernieuwende bedrijven, vooraanstaande kennisin-stituten en baanbrekende projecten zich in de regio Arnhem-Nijmegen ontwikkelen. Hierbij hebben we behoefte aan één herkenbare naam die al deze verhalen met elkaar verbindt. Een naam die aantrekkelijk, geloofwaardig en onderscheidend is en herkenbaar en vindbaar voor Den Haag, Brussel, Europa en ver daarbuiten.

Resultaat

In 2021 is gezamenlijk gekozen voor het merk Lifeport voor de regio Arnhem-Nijmegen. Met de naam Lifeport Regio Arnhem Nijmegen creëren we een gezamenlijk verhaal en profiel die de ambities van de regio samenvatten: gezond en duurzaam leven. Als Lifeport heeft de regio een herkenbaar gezicht. Afgelopen jaar zijn we gestart met de herijking van het merk en de visie rondom Lifeport. Er zijn verschillende stakeholder meetings geweest, er is een nieuwe Lifeport website gelanceerd, er vonden verkennende gesprekken plaats met de HAN, Radboud Universiteit en Radboudumc voor een bundeling van Lifeport op de verschillende campussen en er is gestart met het schrijven van een visiedocument Lifeport Regio Arnhem Nijmegen.

“Met Lifeport creëren we een gezamenlijk verhaal waarmee we het regionale profiel versterken en de ambities van de regio samenvatten. Lifeport stelt een gezond en duurzaam leven voorop, met aandacht voor circulariteit, gezondheid, milieu, menselijke waarden, diversiteit en inclusiviteit. Brede welvaart dus. Vanuit de onderwijsinstellingen is het belangrijk om samen te werken met het bedrijfsleven en overheid.

Een belangrijk thema is het vinden en vasthouden van talent, álle talent, jong en oud. Hoe houden we deze talenten in onze regio? Dat heeft te maken met aantrekkingskracht. Samen gezond leven, in een gezonde omgeving, op duurzame wijze, voor nu en toekomstige generaties; dat is Lifeport”

Daniel Wigboldus
voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, Lid The Economic Board

Tijdlijn

Per maand enkele belangrijke gebeurtenissen die plaatsvonden in 2023.
Het overzicht is niet uitputtend.

Januari

- Ontvangst eerste expat Lifeport Welcome Center
- Ondertekening Green Deal TPN West
- Derde Brainstorm bureau The Economic Board
- Werksessies Lifeport - denktank
- Ambassadeursbijeenkomst HCA (ontbijtsessie)
- Parel Award EKI-Papierfabriek
- Boardvergadering The Economic Board

Februari

- Ondertekening eerste steunverklaring HCA - Scalabor
- Arnhem Meets Duisburg - ondertekening LOI
- Werkbezoek Silvio Erkens kamerlid bij Connectr
- Week circulaire economie - ondernemers in het zonnetje gezet
- Masterclass Artificial Intelligence for Business
- Besluit Rijk inzake Regio Deal Gezonde groene groei

Maart

- Energy innovation in Lifeport lancering
- Health & Hightech café
- Sollicitatietraining JINC - lancering Nijmegen
- Boardvergadering The Economic Board en bezoek Brainport
- Ontvangst Business Metropole Ruhr - Health
- Health Valley Event

April

- Dinershow Rijn Ijssel
- Congres NL AIC
- Manifest TEB aangeboden aan nieuwe Provinciale Staten
- Ondertekening Human Capital Akkoord
- SoilValley event

Mei

- Meeting of the HR-minds
- Regio Reis Ruhrgebied en Rheinland
- Bezoek Minister de Jonge aan Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Kick off MKB datalab
- MovetoMatch 1 jarig bestaan - presentatie The Economic Board
- Bezoek Seaports Groningen - Eemshaven

Juni

- Access to Energy dialogue
- Baas van Morgen
- Lifeport Denktank sessie
- Inspiratiediner Foodvalley
- Future Day - Energie cluster
- Boardvergadering The Economic Board
- Netwerkevent tijdens Outdoor Gelderland
- Bezoek Duitse ambassadeur, Nederlandse ambassadeur Dld en Consul generaal
- Bezoek Invest in Holland -life sciences & health
- Lifeport Festival Circulair
- Nationale Kickoff LLO Katalysator - Nieuwegein
- Bezoek minister en ambassadeur Filipijnen aan Health Hightech Nijmegen - NTC

Naar inhoudsopgave

Juli

- Ambassadeursbijeenkomst Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen
- Bezoek ronde langs 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
- Health & Hightech plein tijdens Vierdaagsefeesten
- Lancering nieuwe website theeconomicboard.com

Augustus

- Eerste studenten geholpen met Lifeport Scholarship

September

- Lifeport Circular Lab symposium
- Green Deal IJsseloord Arnhem
- Future of US- The Economic Board was aanwezig op IPKW in Arnhem met een stand Boardvergadering The Economic Board: Jaarplan 2024 en focus komende jaren
- Boardvergadering The Economic Board over jaarplan 2024 en focus voor de komende jaren
- Ondertekening Human Capital Akkoord door Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen

Oktober

- Green Deal Nieuwe Haven Arnhem
- European Week of Region and Cities – Brussel
- Nationale Finale Innovatiefste Student

November

- Ondertekening Regio Deal
- Bezoek minister Adriaansens in Arnhem - Energietransitie
- Ontvangst kandidaat- Kamerleden Oost-Nederland
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord Arbeidsmarkt Midden-Gelderland
- Boardvergadering The Economic Board over de samenwerking met Oost NL en de regio
- BANN event
- Dag van de Ondernemer
- Ondertekening Human Capital Akkoord arbeidsmarktregio Gelder-land-Midden

December

- Grenslandconferentie Nijmegen – workshop Internationaal Talent
- Inspiratiediner The Economic Board, ROC Nijmegen en VNO-NCW Midden; 'met nieuwe energie naar een gezonde toekomst' bij ROC Nijmegen
- Parel Award uitreiking Royal Berry

Symposium Lifeport Circulair Lab

Hoofdstuk 3

Organisatie en Financiën

3.1 Organisatiestructuur

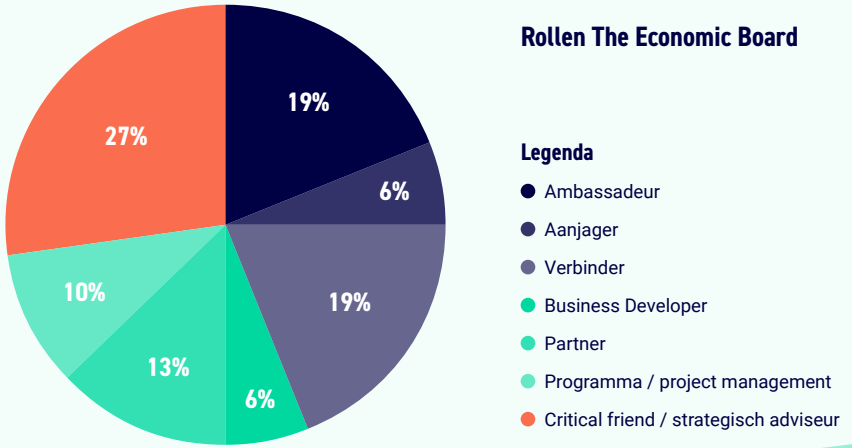
The Economic Board stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven in Lifeport. The Economic Board is een netwerk van veel organisaties die samenwerken aan de innovaties in de speersectoren van de regio; Energy, Health, Hightech en Food als cross-over ten gunste van de stijging van de Brede Welvaart in de regio. Zij werkt aan het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen, vanuit de economisch kracht met de nadruk op de samenwerking vanuit de triple helix de ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid.

De Board bestaat uit 18 topbestuurders en CEO's vanuit kennis-en onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers, die een belangrijke bijdrage leveren aan het gesprek over een gezond en duurzaam leven in Lifeport. De Board vormt het algemeen bestuur van de stichting en bepaalt de strategische koers van de organisatie. De boardleden zijn als ambassadeurs actief betrokken bij de thema's en grote projecten en zetten hun netwerk hiervoor in.

Bezoek Board aan Brainport Eindhoven

De Board wordt ondersteund door het projectbureau van The Economic Board. Op strategisch, tactisch en operationeel niveau maakt en onderhoudt zij verbindingen tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden en legt zij de basis voor samenwerking en alliantie. The Economic Board vervult voor de projecten en programma's verschillende rollen. Zie in onderstaand figuur weergegeven. Het projectbureau wordt aangestuurd door een algemeen directeur. In 2023 waren er 16 medewerkers werkzaam voor The Economic Board, gelijk aan 6,92 FTE. Niet alle medewerkers zijn in dienst van The Economic Board, een aantal medewerkers, zoals de strategen, is in kind beschikbaar gesteld.

Naar inhoudsopgave

In contact met ons netwerk

Communicatie

Het profileren van de regio Arnhem-Nijmegen op economisch en sociaal maatschappelijk gebied, rondom de clusters Energy, Health, Hightech, Food en de speerpunten Slimme Duurzaamheid, Human Capital en AI vindt zowel binnen als buiten de regio plaats. In een concurrerende en internationale wereld is het essentieel te laten zien waar je kracht ligt. Afgelopen jaar heeft The Economic Board deelgenomen aan diverse communicatie- en projectwerk-groepen die verband houden met het DNA, gekoppeld aan de clusters, van de regio. We laten zien aan welke thema's we werken. We communiceren vanuit relevante, op feiten gebaseerde inhoud en spelen in op de actualiteit. We benoemen obstakels en belemmeringen en dragen oplossingen aan waar het netwerk mee aan de slag gaat. Dit doen we onder andere via de website theeconomicboard.com en lifeport.nl, de maandelijkse nieuwsbrief, onze sociale mediakanalen en via verschillende mediapartners. Medio 2023 is een geheel vernieuwde website theeconomicboard.com gepresenteerd en is er gewerkt aan de realisatie van een nieuwe website lifeport.nl. Deze website is begin 2024 gelanceerd. We maken in nieuws- of vakmedia zichtbaar hoe The Economic Board met haar initiatieven en programma's impact realiseert op een gezond en duurzaam leven in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen en welke bijdrage dit levert aan het versterken van de brede welvaart van haar inwoners en ondernemers.

Events

Alle events, meetups en kennissessies die wij organiseren of aan bijdragen, dragen bij aan de ambities en doelstellingen van The Economic Board. Onze medewerkers bezoeken ook events van andere netwerkorganisaties en andere partners. The Economic Board, VNO-NCW Midden en ROC Nijmegen organiseerden in het restaurant van ROC Nijmegen begin december een Inspiratiediner met inspirerende table speeches rondom de thema's energie en arbeidsmarkt. Deze avond werd verzorgd door eerstejaars studenten van ROC Nijmegen. Aandacht voor het MBO, innovaties voor de arbeidsmarkt, samenwerking in de regio. Zomaar een aantal thema's waar gezamenlijk verder aan gewerkt wordt.

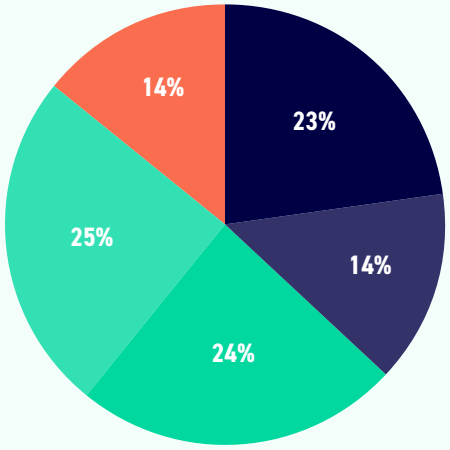

Inspiratiediner 'Met nieuwe energie naar een gezonde toekomst'

3.2 Financiën

De werkelijk gerealiseerde baten bedroegen in 2023 € 1.459.079 terwijl € 1.211.757 was begroot. De toename ten opzichte van de initiële begroting is toe te schrijven aan extra cash bijdragen van kennisinstellingen en bedrijfsleven voor onder andere het Lifeport Scholarship, het Human Capital Akkoord en een extra subsidie vanuit de provincie Gelderland ten behoeve van het aanjagen en versnellen van de regionale economische ontwikkelingen. De in kind bijdragen zijn toegenomen door een hogere inzet van in kind ter beschikking gestelde strategen. Het negatieve exploitatieresultaat van € 3.978 is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve.

The Economic Board ontvangt jaarlijks een basisfinanciering van de gemeenten via de Groene Metropoolregio. Deze financiering bestaat uit een bijdrage van € 1,- per inwoner van de deelnemende gemeenten. In 2023 hebben 14 gemeenten bijgedragen aan The Economic Board. Naast deze bijdragen ontvangt The Economic Board cash- en in kind bijdragen van kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven binnen de triple-helix.

Activiteiten over Opgaven

Legenda

- Technologie- marktcombinaties
- MKB, start en scale-ups ondersteunen / financiering
- Arbeidsmarkt
- Triple helix als hulpmotor voor brede welvaart
- Instrumenten publiek-private ecosystemen

Van de begroting 2023 is 48% afkomstig van de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten, 14% van de Provincie Gelderland en 38% van kennisinstellingen en bedrijfsleven binnen de triple helix samenwerking. Van de totale begroting 2023 is 85% besteed aan de programma's en opgaven van The Economic Board. Onderstaand dashboard geeft de verdeling weer in percentage per opgave.

In 2022 is gestart met een eerste stap naar een andere indeling van rapporteren, die in 2023 verder is verfijnd naar een nieuwe indeling van rapporteren. Deze indeling is in lijn met onze eerdere rapportages over 2023 waarin wij hebben gekozen om de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. Deze nieuw ingeslagen weg zal worden voortgezet.

Personeel

In 2023 is in totaal 6.92 fte werkzaam bij The Economic Board. Daarnaast is 1.39 fte aan strategen in kind ter beschikking gesteld door kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven. De personeelskosten zijn volgens inzet verdeeld over de 5 opgaven.

ANBI-status

Sinds 2017 is de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Partijen die ons willen helpen bij onze doelstelling door middel van een donatie, kunnen deze gift aftrekken van de winst- of inkomstenbelasting.

Financiële kerngegevens

Over de jaarrekening 2023 van The Economic Board is op 5 maart 2024 door de externe accountant Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Voor een verdere toelichting op de cijfers 2023, verwijzen wij u naar de jaarrekening, zie pagina 43.

Baten in €	
Overheidsfinanciering (bijdragen gemeenten via Groene Metropoolregio)	704.383
Bijdragen Provincie Gelderland	100.000
Projecten en overige baten	98.042
Bijdragen in kind	**440.674**
De bijdragen in kind betreffen bijdragen van: Radboud Universiteit, KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, Google Grants, HAN University of Supplied Sciences, De Droomfabriek, EnergieMarke, diverse strategen	
Bijdragen in cash	**115.980**
De cash bijdragen betreffen bijdragen van: HAN University of Supplied Sciences, Groene Metropoolregio, CCV Nederland, NXP Semiconductors Nederland	
Totaal	**1.459.079**

Lasten in €	
Organisatiekosten	
Huisvesting	96.099
Overige kosten	7.764
Projectbureau	
Organisatiekosten	60.017
Advieskosten	14.813
Overige kantoorkosten	37.971
Subtotaal	**216.664**
Projecten en programma's	
Innovatie, technologie en ondernemen	464.395
Opgave 1 Sleuteltechnologieën en technologie-marktcombinaties	
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups	
Talent	454.858
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans	
Regionale welvaart en welzijn	327.139
Opgave 4 Hulpmotor voor brede welvaart	
Opgave 5 Instrumenten voor publiek en private ecosystemen	
Subtotaal	**1.246.393**
Totaal	**1.463.057**
Exploitatieresultaat	-3.978

Klik hier om naar de jaarrekening te gaan

Naar inhoudsopgave

Bijlage 1

Overzicht van activiteiten, doelstellingen en resultaten 2023

Naar inhoudsopgave

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Arnhems Buiten / Energy Innovation Campus **Rol:** aanjager en strategisch adviseur	Doorontwikkeling werklocatie wat verder wordt ontwikkeld voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat en de versnelling van de energietransitie. Het gebied moet ruimte geven aan de ontwikkeling van innovatieve bedrijven. Een campus initiatief wordt opgezet, waarbij de triple helix samenwerking – overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen – elkaar zal versterken. Dit zal talent en bedrijvigheid aantrekken gericht op de energietransitie, waardoor de regio nog beter op de kaart wordt gezet als aanjager van innovaties in klimaatneutrale energie.	The Economic Board denkt mee en adviseert m.b.t. de doorontwikkeling werklocatie, gebied Arnhems Buiten. Dit gebied is begin 2023 aangekocht door City developer-S en Perspectieffonds Gelderland (Oost NL). Onderzocht wordt of hier een campus kan landen.
Zonnepark woningcorporaties en wijken rond NXP **Rol:** verbinder en aanjager	Met dit project wordt onderzocht of een zonnepark kan worden ontwikkeld met minstens 10.000 aangesloten woningen en huishoudens, die collectief zonne-elektriciteit opwekken.Door de ligging van NXP tussen de woonwijken bestaat een unieke mogelijkheid om te bezien of een overschot aan lokaal opgewekte energie kan worden terug geleverd aan NXP mogelijk ondersteund met enkele buurtbatterijen.	Er is een opzet voor een projectplan gemaakt en het project is meegenomen in de projecten van de Regio Deal. TEB heeft een consortium bij elkaar gebracht en bestuurders geactiveerd. Tevens is gezocht naar een projectleider die dit project verder moet trekken. Verwachting is begin 2024 akkoord voor de projectleider te hebben en dat medio 2024 gestart kan worden.
Smart Energy Hub **Rol:** aanjager, verbinder en strategisch adviseur	Onze energienetwerken kunnen de energietransitie niet aan, vanwege onvoldoende capaciteit. In Oost-Nederland is het living lab Smart Energy Hubs opgezet. In Lifeport zijn hierbinnen drie bedrijventerreinen bezig om een Smart Energy Hub te ontwikkelen, te weten Innofase (Duiven), TPN-West Nijmegen/ Beuningen en Brickvalley (omgeving Lingewaard en Zevenaar). Op deze bedrijventerreinen wordt aan oplossingen voor de netcongestie gewerkt door in te zetten op de realisatie van decentrale energiesystemen. Zo wordt er gebouwd aan stabiele, flexibele, lokale duurzame alternatieven voor energieopwekking, -opslag en -gebruik en worden in de regio ontwikkelde innovaties op de bedrijventerreinen toegepast.	Met de Smart Energy Hubs bouwen we stapsgewijs aan een evenwichtig energiesysteem. Voor bedrijventerrein InnoFase hebben 17 partijen een intentieovereenkomst getekend om hier een smart energy hub te maken om lokaal opgewekte duurzame energie op ieder moment beschikbaar te maken. Ook TPN West in Nijmegen, Brickvalley (steenfabrieken langs Waal en Rijn) zijn de bedrijventerreinen waar een Smart Energy Hub aanpak verkend en opgepakt wordt. Ze zitten allemaal in een verschillend tempo van ontwikkeling, variërend van initiatieffase tot bijna operationeel. The Economic Boardl heeft samen met bedrijvenvereniging TPN-West en vele partners gewerkt aan een Green Deal voor TPN-West welke begin januari 2023 is ondertekend. En The Economic Board heeft samen VNO-NCW en Oost NL ingezet op een lobby richting Den Haag en Europa.
TPN-West - Green Deal **Rol:** aanjager en verbinder	Het creëren van een toekomstbestendig, aantrekkelijk bedrijventerrein, dat ervoor zorgt dat werkgelegenheid behouden blijft en nieuwe verdienmodellen kunnen worden aangegrepen. Het realiseren van één of meerdere 'klimaatbestendige proeftuinen'. En o.a. het realiseren van van één of meerdere Smart Energy-Hubs.	Begin januari 2023 is de eerste Green Deal van Oost-Nederland gesloten op bedrijventerrein TPN-West in Nijmegen. De ondernemers, vertegenwoordigd door de bedrijvenvereniging, gemeenten Nijmegen en Beuningen, provincie Gelderland, HAN, VNO-NCW, The Economic Board en de Rabobank hebben samen getekend voor de duurzame ambitie waarin klimaatadaptatie, circulariteit en de energietransitie een plek krijgen.
Green Deal Nieuwe Haven en IJsseloord (Arnhem) **Rol:** aanjager en verbinder	Arnhem heeft ambities om haar bedrijventerreinen te verduurzamen en toekomstbestendig te laten zijn in 2030. Kansen worden verkend en opgepakt in de energietransitie en klimaatadaptatie, op het gebied van mobiliteit en richting een circulaire economie. Kansen worden verkend en opgepakt om bedrijventerreinen energiepositief en klimaatbestendig te maken voor 2030. Daarnaast wordt een start gemaakt om het bedrijventerrein volledig circulair te maken. Rondom de Nieuwe Haven in Arnhem bestaat een aantal energie issues waarvoor een oplossing wordt gezocht, een energy hub zou een oplossing kunnen zijn.	Begin september 2023 was de officiële ondertekening van een Green Deal IJsseloord I en in oktober voor bedrijventerrein Nieuwe Haven. De ondertekeningen waren het startschot voor concrete acties op de bedrijventereinen. In de Green Deal wordt alles met elkaar verbonden in vier werkgroepen: klimaatadaptatie en vergroening, energie, circulariteit en mobiliteit. The Economic Board heeft deze Green Deals mede ondertekend.

Naam project	Omschrijving	Resultaat 2023
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Living Lab / Innovatielab Connectr **Rol:** partner en strategisch adviseur	Het Connectr Innovatielab op Industriepark Kleefse Waard (IPKW) wordt een aantrekkelijke plek, waarin alle spelers in het energy cluster fysiek bijeenkomen om samen te werken en elkaars groei te versnellen.	De werk- en leerlocatie is eind 2023 in gebruik genomen en hier zal in 2024 nog veel aandacht naar uit gaan.
Digital Health Challenge Lab **Rol:** ambassadeur, partner en strategisch adviseur	Om de zorg toegankelijk, beheersbaar en betaalbaar te houden is meer preventie nodig en moet de zorg dichter bij de inwoner worden georganiseerd. Het doel van het project is om op basis van vragen (challenges) van inwoners en professionals in een drietal wijken nieuwe zorgconcepten te ontwikkelen. Deze concepten zorgen ervoor dat inwoners langer zelfredzaam zijn, minder zorgpersoneel nodig is en dat de gezondheidsverschillen afnemen.	Afgelopen jaar is in gezamenlijkheid met het consortium het Projectplan en team gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Build4Health **Rol:** verbinder	Inactiviteit is aantoonbaar verbonden met tal van (chronische) ziekten en mentale aandoeningen. Het doel van dit project is het testen van de effecten van ruimtelijke interventies en gedragsbeïnvloeding die leiden tot meer bewegen en sociale contacten op de gezondheid in verschillende contexten.	Afgelopen jaar is het projectplan en projectteam gefinaliseerd incl. financiering (opgenomen in de Regio Deal als dragend project.
Healthy Data **Rol:** verbinder en aanjager	Om persoonlijke data veilig beschikbaar te maken voor het monitoren en behandelen van patiënten thuis is een onderliggende en verbindende data-infrastructuur voor de wijken nodig. Het is op dit moment nog niet mogelijk om data van een thuisomgeving te combineren met de streng beveiligde data-infrastructuur in de ziekenhuizen, zorginstellingen of via huisartsen. Een verbindende data-infrastructuur zal een meer gepersonlaiseerde behandeling op basis van continue data mogelijk maken voor zowel behandelaars als inwoners in hun eigen thuissituatie.	Het projectplan was eind 2022 ingediend binnen de Regio Deal, maar is niet aangemerkt als dragend project. Er wordt nu gezocht naar andere financiële middelen om dit project alsnog uit te kunnen voeren.
Health Campus Elst Centraal **Rol:** ambassadeur en strategisch adviseur	De innovatieve clusters Health, Hightech en Energy kennen een aantal geografische brandpunten in de regio. Dat zijn primair de campussen, maar ook de werklocaties die zich richten op innovatieve bedrijvigheid of die ruimte bieden aan campus gerelateerde bedrijvigheid voor productie. Het gebied rondom station Elst Centraal in de gemeente Overbetuwe is volop in ontwikkeling. Het gebied rondom de ziekenhuis dependance Rijnstate is nog niet ingevuld. De gemeente wil graag inzicht in de mogelijke invulling van een bedrijvenprogramma op het nog braakliggende terrein, waarbij men wil onderzoeken of dit ondersteunend kan zijn aan het regionale speerpunt Health binnen de Lifeport regio.	In 2023 is er door de gemeente Overbetuwe een kernteam opgericht dat het proces rond de Health Campus ontwikkeling met diverse stakeholders begeleidt. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld, inclusief: planning, financiën, projectorganisatie, krachtenveldanalyse, projectcommunicatie en risicoanalyse.
Ecosysteem Health en Hightech **Rol:** verbinder, partner en strategisch adviseur	Briskr werkt met een aantal partners, waaronder The Economic Board, samen aan een acquisitiestrategie om juist die bedrijven aan te trekken die bijdragen aan een duurzame economische groei, het versterken van ecosystemen en het creëren van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Uit het onderzoek moet een specifiek beeld komen; waarin onderscheidt onze regio zich van andere kennisregio's.	Een onderzoeksbureau heeft de opdracht gekregen om een focus aan te brengen in de acquisitiestrategie. Ten eerste een een inventarisatie maken: Welke bedrijvigheid, faciltieiten en kennis zijn er op dit vakgebied in de regio en waar zou nog behoefte aan zijn. Het onderzoek is eind 2023 gepresenteerd, de acquisitie werkgroep met leden van de verschillende partijen gaat invulling geven aan de adviezen.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Koersdocument Health & Hightech **Rol:** aanjager, partner en strategisch adviseur	Het Koersdocument Health & Hightech is opgesteld om in de regio meer en beter richting te kunnen geven aan de individuele inspanningen van overheden, ondernemers en kennisintellingen, de economische ondersteuningstructuur en de collectieve inspanningen ter bevordering van health en hightech, binnen The Economic Board, de Groene Metropoolregio maar ook in Briskr verband. Briskr is het programma dat startups en mkb ondersteunt om sneller te groeien en een grotere impact te maken binnen Health en Hightech. Hiermee wordt het ecosysteem versterkt.	Het koersdocument is tot stand gekomen in co-creatie tussen programma-bureau Briskr en de helixgroep Health & Hightech. Hiermee is het doel om de gekozen richtingen verder te continueren, te versterken en te concretiseren met vele regionale partners. In 2024 zal gedragenheid voor deze koers moeten worden bewerkstelligd bij de partners binnen Briskr en The Economic Board.
INTEGRATR Innovation Campus (Hyster Yale) **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	Hyster-Yale Group ontwikkelt een shared facility voor zero emission Heavy Duty Mobile Equipment in nauwe samenwerking met Connectr. Men wil een campus ontwikkelen om kennis uit te wisselen, in het kader van de energie transitie voor zware voertuigen, voor zowel waterstof als elekrtisch. Om de energietransitie te realiseren, wil Hyster-Yale Group een prototype en testfaciliteit ontwikkelen, als satelliet van Connectr.	Er worden steunverklaringen verzameld in de vorm van Letters of Support. Aantrekken financiering voor programmering INTEGRATR Innovation Campus, gericht op technologieontwikkeling en human capital (leven lang leren en ontwikkelen).
Chip Design & Packaging **Rol:** aanjager en verbinder	Europa wil op eigen benen staan als het gaat om chipdesign. De regio's Twente en Brainport Eindhoven zijn gezamenlijk bezig met een strategische bepaling rondom chip design & packaging. Dit omvat het samenbrengen van relevante stakeholders in Nederland tot een krachtig chipdesign ecosysteem. Het doel is om een consortium te bouwen wat kan leiden tot een groeifondsaanvraag.	The Economic Board is samen met Briskr, Oost NL, gemeente Nijmegen en provincie Gelderland in overleg om de regio Arnhem-Nijmegen hierbij te laten aan sluiten. The Economic Board ondersteunt het consortium door verbanden te leggen met initiatieven in de regio.
Regio Arnhem Nijmegen Europese Hotspot Energy **Rol:** strategisch adviseur	In de regio Arnhem-Nijmegen werken bedrijven, overheid, onderwijs en onderzoek samen om met energie-innovaties de transitie de versnellen en op te schalen naar een hoger niveau van toepassing. Energy hotspot Arnhem kent een uniek ecosysteem van traditionele grote spelers als TenneT, Alliander, DNV-GL, KEMA en DEKRA en innovatieve mkb-bedrijven. Het samenspel tussen deze partijen leidt tot innovatieve oplossingen en een versnelling in de energie-transitie. Niet in de laatste plaats omdat zij daarin gezamenlijk optrekken met onderwijspartijen van binnen en buiten de regio, zoals de Radboud Universiteit, de TU Delft en de HAN University of Applied Sciences. De regio heeft de ambitie een toonaangevend Europese energiehotspot te zijn in 2025.	In opdracht van Oost NL en de gemeente Arnhem is in 2023 onderzoek uitgevoerd door KplusV en ERAC naar vervolgstappen voor de regio-ambitie rond het speerpuntcluster Energy. Aan The Economic Board is gevraagd om in 2024 met een verdere verdieping te komen op de regio-ambitie: "De regio Arnhem-Nijmegen is in 2025 place to be for Energy", met name voor het versneld toepasbaar maken van energie-innovaties.
Lifeport Cool Lab **Rol:** verbinder, aanjager en adviseur	In het project Lifeport Cool Lab (LCL) onderzoeken vijf gemeenten samen met opleiders HAN, Van Hall Larenstein en Yuverta welke methodes geschikt zijn om verkoeling te brengen in de stedelijke openbare ruimte, omdat het klimaat verandert. Op zes locaties testen onderzoekers verschillende klimaatadaptaties, zogenoemde groene interventies.	In 2023 is in het consortium gewerkt aan uitwerking van het project, zijn locaties geselecteerd en leerprojecten gedefinieerd. Het project is ingediend voor een bijdrage uit de Regio Deal en staat op de lijst van dragende projecten. In 2024 wordt financiering definitief aangevraagd, waarbij HAN penvoerder is.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 1 Technologie marktcombinaties voor maatschappelijke vraagstukken		
Campus Hub Gezond Circulair **Rol:** verbinder en aanjager	Het verbinden van de kennisinstellingen in de regio en dus van talent aan de grote transitievragen (rond energie, duurzaamheid, circulariteit en health uitdagingen) door concrete opdrachten uit te werken in de Campus Hub Gezond Circulair in Lifeport Living Labs – monolevel (per kennisinstelling) en in de onderwijswaaier - en door de opbrengsten te delen met de andere hubs in de Lifeportregio (zoals Via-T en Soil Valley).	De Campus Hub Gezond Circulair is inmiddels gestart met een samenwerking tussen de talentprogramma's van de drie onderwijsinstellingen: het TalentLAB van het ROC, de Talent Academy van de HAN en de Radboud Honours Academy van de RU. RvN@ voert de coördinatie en de regie. Inmiddels wordt er vanuit de Campus Hub Gezond Circulair gewerkt aan drie opdrachten: een multilevel opdracht vanuit de Food Community van RvN@ (talent in food), een multilevel opdracht vanuit het Stationsgebied Nijmegen (bouwlogistiek) en een opdracht van Orange X (Foodhal).
Toekomstig-bestendig bouwen **Rol:** verbinder en aanjager	Bevorderen van de snelheid en kwaliteit van circulair bouwen, door gebruik te maken van een eenduidige gezamenlijke regionale aanpak van Circulair Conceptueel Bouwen (CCB) en de circulaire inrichting van de openbare ruimte. Naast duurzaam bouwen wordt er ook gekeken naar hoe de woningbouw versneld kan worden. Binnen de regio wordt door veel partijen gewerkt aan de transitie naar conceptueel circulair bouwen.	In 2023 is samen met Via-T, kenniscentrum voor duurzaamheid, circulariteit, innovatie en vakmanschap gewerkt aan de regionale positionering van het kenniscentrum, door stimuleren van samenwerking met belangrijke partners als de Groene Metropoolregio, door het bieden van een podium, bijvoorbeeld tijdens het symposium Lifeport Circular Lab en het uitdragen van het belang van het kenniscentrum in het netwerk. Samen met Via-T is gewerkt aan het uitwerken van de businesscase en zijn activiteiten en projecten voor de komende jaren uitgewerkt.
VIA-T **Rol:** verbinder en strategisch adviseur	VIA-T is de Hub voor innovatie en talentontwikkeling in de toekomstbestendige bebouwde en gebouwde leefomgeving om zo een bijdrage te leveren aan de brede welvaart in de regio. Concreet wil VIA-T een oplossing bieden voor kennisdeling, borging en daarmee ook talentontwikkeling die nodig is om een circulaire transitie in de gebouwde en bebouwde toekomstbestendige leefomgeving te realiseren.	Het Consortium, propositie en businessplan zijn uitgewerkt. Binnen deze hub zijn op gebied van innovatie en onderzoek, kennisdeling en talentontwikkeling en inspiratie diverse projecten in uitvoering, die bijdragen aan de regionale ambities en doelstellingen van de Regio Deal en Woondeal (de eerste 5000 circulaire woningen). The Economic Board is een belangrijke verbinder in dit proces, wij bewaken de samenhang en stimuleren de samenwerking.
Circulaire regio Arnhem Nijmegen **Rol:** aanjager en verbinder	Een consortium van bedrijven en instellingen in het Rijk van Nijmegen werkt aan een programma ter versterking van het regionale ecosysteem rond circulaire economie.	Met ondersteuning van The Economic Board is financiering verworven voor het programma, we werken aan regionale opschaling van de werkzaamheden van de Circulaire raad en verbinden partijen in en buiten de regio aan de campushub gezond circulair om méér studenten en bedrijven te laten samenwerken aan de transitie naar een circulaire economie, zoals het project rond het stationsgebied in Nijmegen.
AI in openbare ruimte - Dar **Rol:** strategisch adviseur	Door AI in te zetten voor de verwerking van beelden die in de openbare ruimte worden verkregen, kunnen herstel- en schoonmaakwerkzaamheden veel beter worden gepland, waardoor de omgeving schoner en veiliger is, terwijl er minder km worden gereden (CO_2 uitstoot beperking) en minder manuren nodig zijn (handig met huidige arbeidsmarkt tekorten)	In 2023 is door verschillende partijen onderzoek gedaan naar hoe dit project ingestoken kan worden. Zo is met verschillende aanbieders van software gesproken, met de gemeente Nijmegen onderzoek gedaan naar de implicaties van privacy en met de Dar gekeken welke data beschikbaar of bruikbaar is. Ook is in 2023 een student van de Radboud Universiteit aan de slag gegaan bij de Dar, vanuit het mkb datalab.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
MKB Datalab **Rol:** verbinder en ambassadeur	Met de oprichting van het MKB Datalab Oost willen we in Oost-Nederland een bijdrage leveren aan het dichten van de kloof tussen wat de potentiële mogelijkheden zijn op het gebied van AI en data science voor de mkb'er en wat er door mkb'ers op dit moment al wordt toegepast.	In samenwerking met Radboud AI, een onderzoeks- en toepassingsprogramma van Radboudumc en Radboud Universiteit (RU) is het MKB Datalab in mei 2023 gelanceerd. The Economic Board was mede initiator van dit AI-datalab. Het lab ondersteunt mkb-ondernemers bij datagericht ondernemen. Studenten van de RU gaan aan de slag met data- en AI-vraagstukken van mkb-ondernemers. In februari 2023 is de workshop, 'AI for Business'-masterclasses en inspiratie-sessie georganiseerd voor mkb-bedrijven om kennis te maken met AI en wat het voor hen kan betekenen.
AI en economie **Rol:** verbinder en aanjager	De regio Arnhem-Nijmegen heeft alle ingrediënten in huis om een substantiële bijdrage te leveren aan de AI-positie van Oost-Nederland, Nederland en Europa. Hoe kunnen we AI meer inzetten voor onze (mkb) ondernemers? Kan AI onze ondernemers ondersteunen in oplossingen voor het tekort op de arbeidsmarkt, dat wil zeggen; kan AI talent aantrekken of behouden voor de arbeidsmarkt, kunnen toepassingen van AI een bijdrage leveren aan het oplossen of versnellen van onze transities, is er met AI toepassingen een verdienmodel?	The Economic Board heeft het initiatief genomen om met een aantal kennisin-stellingen en ondernemers te onderzoeken of er van AI (Artificial Intelligence) economie gemaakt kan worden. Een eerste verkennende sessie heeft positieve reacties gegeven op de vraag of we economie kunnen maken van AI en welke maatregelen we kunnen nemen om ondernemerschap te stimuleren in ons ecosysteem.
Parel Award **Rol:** Initiatiefnemer en verbinder	Met de parel award onderscheidt The Economic Board organisaties uit de regio Arnhem-Nijmegen die een voorbeeld zijn voor anderen. Organisaties met impact door grootte, bereik of innovatie, werkzaam op het gebied van Energy, Health, Hightech en Food. De Lifeport Parel Award gaat jaarlijks naar bedrijven en organisaties die zich onderscheiden door interessante innovaties of juist door hun beproefde bedrijfsprocessen. Impact door innovatie, dát is waar de Parels zich mee onderscheiden.	In 2023 hebben EKI- Papierfabriek Nijmegen en Royal Berry uit Bemmel de Lifeport Parel Award ontvangen. Hiermee worden de inspanningen van deze ondernemers op het gebied van innovatie, duurzaamheid, food en human capital beloond. De prestaties van deze twee mooie bedrijven zijn een inspiratie voor andere bedrijven en zetten onze regio (inter)nationaal op de kaart.
Lifeport Kaart **Rol:** initiatiefnemer, verbinder en projectleider	De interactieve Lifeport kaart (https://lifeport.nl/ontdek-lifeport/) is één online platform waarop alle bedrijven, organisaties en innovaties zichtbaar zijn, die actief zijn op het gebied van Energy, Heallth, Higthtech, AI, Food en slimme duurzaamheid.	De Lifeport kaart geeft een overzicht van meer dan 500 bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen. Begin 2023 is in samenwerking met Kiemt, Connectr en gemeente Arnhem een overzicht toegevoegd aan de interactieve kaart met alle innovaties op energiebebied in onze regio (https://kaart.lifeport.nl/maps/energy-innovations/). Daarnaast is er een aparte kaart opgezet met partijen in het semicon cluster, ofwel de chip industrie. Deze kaart wordt gebruikt om de eerder genoemde activiteiten rond de ontwikkeling van dit cluster te ondersteunen (https://kaart.lifeport.nl/maps/semicon-lifeport/).

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 2 Financiering & ondersteuning mkb, startups en scale-ups		
Dag van de Ondernemer	De Dag van de Ondernemer, vrijdag 17 november 2023, is een initiatief van mkb-Nederland om respect en waardering te tonen aan ondernemers voor hun inzet en het belang van ondernemers te onderstrepen. Aandacht voor hun huidge economische situatie en meedenken met advies, geven de ondernemers perspectief en mogelijke oplossingen voor de toekomst.	The Economic Board is op de Dag van de Ondernemer bij een aantal ondernemers persoonlijk langsgegaan om aandacht te vragen voor én mee te denken in hun problematiek en hen verder te helpen in hun ondernemerschap.
Toekomstbestendige bedrijventerreinen **Rol:** aanjager en ambassadeur	Voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen ontwikkelen door te werken aan de toekomstbestendigheid (en daarmee aantrekkelijkheid)van deze terreinen. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Daarnaast wordt er ook gekeken naar vergroening en circulariteit.	Het project is in 2023 geselecteerd als dragend project binnen de Regio Deal. Het consortium heeft verder gewerkt aan de ontwikkeling van het project zodat dit in 2024 van start kan binnen de Regio Deal.
BANN **Rol:** verbinder en partner	Het Business Angel Netwerk Nijmegen, opgezet door Briskr, Oost NL, Gemeente Nijmegen, Rabobank en The Economic Board, verbindt startups en scale-ups met investeerders. Het accent ligt op medische hightech. Door dit netwerk kunnen vraag en aanbod van investeringen beter op elkaar worden afgestemd.	In 2023 zijn er drie BANN-bijeenkomsten georganiseerd waar start- en scale-ups een pitch hebben gegeven. The Economic Board heeft hier een presentatie verzorgd.
Campus Nijmegen **Rol:** verbinder en partner	Het project Campus Nijmegen richt zich op het versterken van een aantrekkelijk vestigingsklimaat op de Nijmeegse campussen ten behoeve van de sterke clusters Health en Hightech. De campussen zijn een magneet voor talent, ondernemerschap en investeerders.	In 2023 hebben de stakeholders een actie agenda opgesteld voor de komende jaren. Voor het behalen van de doelstellingen zoeken de stakeholders de samenwerking met regionale partijen zoals The Economic Board en de Groene Metropoolregio.
Financieringstafel **Rol:** aanjager	Start- en scale-ups en mkb's met een innovatief vraagstuk ondersteunen met zowel innovatie als financiering. De Financieringstafel is een gezamenlijk initiatief van The Economic Board, Oost NL met de grootbanken ING, Rabobank en ABN-AMRO.	In het eerste pilot jaar 2023 zijn er zes aanvragen ingediend. Met deze publiek-private samenwerking maken we impact om innovaties te versnellen en zo te kunnen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 3 Arbeidsmarkt in balans: de juiste mensen op de juiste plek		
Human Capital Akkoord **Rol:** ambassadeur, programmamangement, verbinden en aanjagen	Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt in de regio Arnhem-Nijmegen, waarin de tekorten in de zorg-, techniek- en energiesector worden aangepakt aan de hand van de doelstellingen: 1. Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen: de bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden. 2. Aantrekken en behouden van talent: het aantrekken van (internationale) medewerkers in schaarse profielen en het behouden van studenten uit de regio. 3. Activeren onbenut arbeidspotentieel: het gericht begeleiden van mensen naar een passende baan en het aanbieden van maatwerktrajecten.	In 2023 is het Human Capital Akkoord (HCA) gesloten met ca 35 partijen uit de regionale triple helix.Tijdens de Ambassadeursbijeenkomst in januari is de proces en voortgang gepresenteerd en in juli 2023 is een eerste aantal projecten van de werktafels gepresenteerd. De vijf projecten zijn in het najaar verder uitgewerkt (digitaal integraal met impact, traineeship laadinfra, C-university, IT Student Lab en activeren onbenut arbeidspotentieel). Voor het project Digitaal integraal met impact, werktafel LLO Health, is in het najaar een kwartiermaker gestart. Een extern adviseur heeft een advies geschreven over het vervolg van de uitvoering het HCA. Dit advies is verder uitgewerkt naar een nieuw governance structuur en een plan van aanpak waarbij vanaf januari 2024 The Economic Board de regio zal gaan voeren op het HCA. Ook de Arbeids-marktregio Rijk van Nijmegen en Midden-Gelderland zijn in de tweede helft van 2023 beter aangesloten bij het HCA.
Human Capital Akkoord: IT Challenge **Rol:** ambassadeur en verbinder	Méér jonge mensen interesseren voor een baan in de IT, zodat deze meer kiezen voor een studie die hiervoor opleidt. Hiermee het tekort aan IT-ers in de regio verkleinen	Een wedstrijd voor jongeren in de laatste 2 jaar van VO (alle niveau's) in de regio, waarbij ze vaardigheden moeten gebruiken die nodig zijn voor IT (breed, van softwaredevelopment tot embedded), waar zo'n honderd jongeren uit de regio aan mee doen en zo leren over vak dat ze kunnen kiezen. In 2023 is een consortium opgericht met diverse partijen.
Lifeport Welcome Center **Rol:** ambassadeur, aanjager en verbinder	Eén centraal punt waar internationale kenniswerkers, studenten en hun familieleden terecht kunnen voor overheidsdienstverlening door gemeenten en IND. Bij dit loket kunnen internationale kenniswerkers en hun gezinsleden, wetenschappelijk onderzoekers, studenten, start-ups en buitenlandse investeerders alles voor hun verblijf in Nijmegen regelen.	Begin 2023 is de eerste officiële bezoeker welkom geheten bij het Lifeport Welcome Center in Nijmegen. Lifeport Welcome Center is een initiatief van The Economic Board en provincie Gelderland en gemeente Nijmegen vanuit de regionale wens meer internationaal talent aan te trekken én te behouden voor de regio. Voor HR-professionals uit de regio zijn er afgelopen jaar twee bijeen-komsten georganiseerd om insights en ervaringen delen over het aantrekken, welkom heten en behouden van internationaal talent voor de regio.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 4 De triple helix als hulpmotor voor brede welvaart		
Lifeport Scholarship **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport Scholarship is ontwikkeld voor studenten studerend aan een van de onderwijsinstellingen in de regio Arnhem-Nijmegen en afkomstig uit conflictgebieden. The Economic Board heeft het scholarship geïnitieerd om de studenten afkomstig uit crisisgebieden te helpen. De getroffen studenten worden geholpen met een bijdrage in de kosten voor levensonderhoud zodat zij hun studie kunnen voortzetten en afronden bij een van de kennisinstellingen in onze regio.	Aan het begin van het nieuwe studiejaar (sept 2023) ontvingen de eerste vijf studenten een Lifeport Scholarship. Ook de oorlog in de Gazastrook heeft geleid tot een aanvraag én bijdrage vanuit het Lifeport Scholarship. In totaal zijn er in 2023 negen studenten geholpen met het Lifeport Scholarsh
JINC **Rol:** ambassadeur en verbinder	JINC strijdt voor een samenwerking waarin je achtergrond niet je toekomst bepaalt, waarin ieder kind kansen krijgt. Honderduizenden kinderen groeien op in een omgeving met veel werkloosheid en weinig rolmodellen. Daarom helpt JINC jongeren van 8-16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. The Economic Board tondersteunt JINC met diverse projecten.	In maart heeft een aantal Boardleden meegedaan met de sollicitatietraining en tevens de lancering van JINC in Nijmegen. Op 1 juni 2023 stond de top van toonaangevende organisaties in heel Nederland haar stoel af aan een leerling die opgroeit in een omgeving met sociaaleconomische achterstand. Ook enkele leden van The Economic Board hebben voor één dag hun functie overgedragen.
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lobby **Rol:** aanjager, verbinder en projectleider	Belangen en initiatieven van de regio Arnhem-Nijmegen zijn vaak nog te weinig bekend bij belangrijke spelers in Den Haag, Europa en in de samenwerking met Duitsland. Belangrijk om de regionale belangen kenbaar te maken en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland en Europa.	Manifest nieuwe leden Provinciale staten, ontmoeting (kandidaat) Kamerleden, ontvangst ministers in de regio, European Week of Regions and Cities, broekzaknotitie t.b.v Tweede Kamerverkiezingen, Waterstoflobby, werkbezoeken en diverse netwerkgesprekken.
Waterstof Convenant **Rol:** aanjager en verbinder	Doel is om dit jaar een convenant aan het ministerie EZK en Gasunie aan te bieden, om ook daadwerkelijk een zijtak naar oost Nederland mogelijk te maken om waterstof te kunnen afnemen	Inmiddels werken we in Oost-Nederland samen met zes economic boards om het volume van afname van waterstof op de halen. We zijn op dit moment een plan van aanpak aan het afronden, waarna we met vele partijen OostNL, Think East, Gasunie, ministerie EZK, Provincie, GMR, VNO-NCW, ondernemers de inventarisatie gaan uitvoeren.

Naam project	Omschrijving	Resultaat
Opgave 5 Instrumenten ter ondersteuning van publiek-private ecosystemen		
Lifeport Regio Arnhem Nijmegen **Rol:** projectleider, aanjager en verbinder	Lifeport staat voor een gezond en duurzaam leven om te wonen, werken en te studeren. Lifeport is het innovatienetwerk van de regio Arnhem Nijmegen dat op het gebied van Health, Hightech, Food en Energy en de crossovers ertussen tot slimme oplossingen komt. Lifeport is een groene regio waar vele functies samenkomen. De gezamenlijke noemer, of het merk, waarmee de regio zich profileert: innoveren om een gezond en duurzaam leven mogelijk te maken voor iedereen.	In 2023 zijn er verschillende denktank sessies geweest met stakeholders uit de regio over de profilering van Lifeport. In het najaar is er gewerkt aan een nieuwe website voor Lifeport. Eveneens is er een visiedocument en een communicatieplan geschreven voor de profilering van Lifeport Regio Arnhem Nijmegen, welke in 2024 verder zal worden uitgerold.
Regio Deal **Rol:** partner, verbinder en aanjager	De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november ondertekend door demissionair minister de Jonge. Deze Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (zgn. brede welvaart) in de regio Arnhem-Nijmegen. Het Rijk en de regio zetten met deze Regio Deal in op een 'Gezonde groene groei' door oplossingen voor de grote en lastige opgaven in de zorg, woningbouw, economie en arbeidsmarkt. Deze Regio Deal zorgt ervoor dat wij vooruit kunnen met cruciale innovaties en ontwikkelingen in de zorg, woningbouw, bedrijventerreinen en arbeidsmarkt. Zo kunnen wij de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren.	In 2023 heeft het Rijk toegezegd om een bijdrage te leveren aan de Regio Deal Arnhem Nijmegen; gezonde groene groei met een bijdrage van € 15 miljoen voor versterking van de brede welvaart in onze regio. Afgelopen jaar heeft The Economic Board samen met provincie Gelderand en de Groene Metropoolregio gewerkt aan de uitwerking van de Regio Deal. Tijdens een stakeholdersessie in maart hebben zo'n 100 betrokkenen gediscussieerd over een eerste aanzet voor prioritering, gebaseerd op het vooraf opgestelde beoordelingskader. Besproken is of projecten kunnen worden gebundeld, van andere financiering kunnen worden voorzien, of kunnen worden ingeperkt. Mogelijk dragende projecten zijn vervolgens door de projectpartners verder uitgewerkt om voor de Regio Deal in aanmerking te komen. The Economic Board heeft bij vele projecten een verbindende en adviserende rol gehad. De uiteindelijke selectie van projecten is gebaseerd op het beoordelingskader, dat bestaat uit een aantal technische eisen.
Newsroom Health & Hightech **Rol:** verbinden en partner	De Newsroom HHT geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Health & Hightech. Dit gebeurt door het ophalen van de nieuwswaardige verhalen en gebeurtenissen in het cluster, deze journalistiek te bewerken en vervolgens stelselmatig en consistent gericht uit te zetten naar relevante doelgroepen/media. Daarbij zijn de crossovers tussen enerzijds kennisinstellingen en bedrijven en anderzijds Health en Hightech interessant.	Na de eerste twee pilotjaren is een herijking gemaakt voor het vervolg van de Newsroom HHT. Er is gewerkt aan een herziene opzet met uitbreiding van partners. Vanwege wisselingen in het netwerk Health & Hightech is er in 2023 nog geen concreet vervolg gegeven aan de uitrol van de Newsroom.
Newsroom Energy **Rol:** verbinden en partner	De newsroom Energy wil een belangrijke bijdrage leveren om de regio als energy hotspot van Europa, met Arnhem als elektriciteitshoofdstad op de kaart te zetten. Op regionaal, nationaal (focus voor 2024) en internationaal (vanaf 2025) niveau door 'marketing by journalism'. De newsroom geeft invulling en uitvoering aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy.	De Newsroom Energy is in ontwikkeling. Op dit moment bestaat de newsroom Energy uit een samenwerking van communicatieprofessionlas van de verschillende bedrijven en instellingen die zich bezig houden met het thema Energy. De newsroom wil invulling en uitvoering gaan geven aan het zenden van boodschappen over het cluster Energy en de profilering van de regio op deze thematiek.

Bijlage 2

De Board

Naar inhoudsopgave

Ahmed Marcouch

Burgemeester gemeente Arnhem, voorzitter The Economic Board

Ilko Bosman

Voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen

John Brom

Wethouder gemeente Nijmegen, lid DB, voorzitter auditcommissie

Rens Buchwaldt

Raad van Bestuur van de Wageningen University & Research

Huub Hieltjes

Burgemeester gemeente Duiven

Sander Hulsebos

CEO van Hoogwegt Group, lid auditcommissie

Jan van Iersel

Voorzitter College van Bestuur Van Hall Larenstein University of Applied Sciences

Nermina Kundić

Wethouder gemeente Arnhem

Bertine Lahuis

Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc

Peter van Mulkom

Voorzitter College van Bestuur ROC Nijmegen

Bram Sieben

Directeur Corporate & Social Affairs Alliander

Jean Schreurs

Executive Director NXP Semiconductors Netherlands BV

Enny van de Velden

Voorzitter en CCO CCV Group, lid DB, vicevoorzitter The Economic Board

Rob Verhofstad

Voorzitter College van Bestuur HAN University of Applied Sciences, lid auditcommissie

René Verhulst

Burgemeester gemeente Ede, voorzitter Regio Foodvalley

Helga Witjes

Gedeputeerde provincie Gelderland

Daniël Wigboldus

Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit, lid DB

d.d. 22 maart 2024

Jaarrekening Stichting Economic Board Regio Arnhem Nijmegen 2023

Naar inhoudsopgave

JAARREKENING 2023

STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

NIJMEGEN

I N H O U D S O P G A V E

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2023	pagina 6
2.	Staat van baten en lasten over 2023	pagina 8
3.	Kasstroomoverzicht 2023	pagina 9
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 10
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2023	pagina 12
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 15

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 21
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 21

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 5 maart 2024

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023 en de staat van baten en lasten over 2023 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Bij deze jaarrekening wordt door de externe accountant Reith & Ten Böhmer, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een controleverklaring verstrekt. Voor deze controleverklaring verwijzen wij naar de overige gegevens.

C. Algemeen

Bedrijfsgegevens
De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie
Per balansdatum wordt de directie gevoerd door de heer J. van Dellen.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Verschil
	€	%	€	%	€
Basisfinanciering GMR	704.383	48,2	704.383	48,2	0
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	6,8	100.000	6,8	0
Bijdragen in kind	440.674	30,2	440.674	30,2	0
Bijdragen cash	115.980	7,9	115.980	7,9	0
Project- en overige baten	98.042	6,7	100.000	11,6	-1.958
Totaal Baten	**1.459.079**	**99,87**	**1.461.037**	**100,0**	**-1.958**
Personeels- en salariskosten (* en #)	877.466	60,1	865.365	59,2	12.101
Huisvestingskosten (*)	96.099	6,6	94.060	6,4	2.039
Reiskosten	3.239	0,2	14.500	1,0	-11.261
Projectondersteuning (* en #)	231.263	15,8	235.980	16,2	-4.717
Communicatie / Media (*)	197.681	13,5	192.000	13,1	5.681
Advieskosten	14.813	1,0	12.500	0,9	2.313
Administratiekosten	13.985	1,0	15.000	1,0	-1.015
Afschrijvingskosten	4.525	0,3	6.000	0,4	-1.475
Kantoorkosten	23.986	1,6	24.500	1,7	-514
Onvoorzien	0	0,0	1.132	0,1	-1.132
Totaal Lasten	**1.463.057**	**100,3**	**1.461.037**	**100,0**	**2.020**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-0,3**	**0**	**0,0**	**-3.978**

*De met een * gemarkeerde posten bevatten een in kind bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).*

De met een # gemarkeerde posten bevatten een partner bijdrage, deze worden onder de baten en lasten nader toegelicht (pagina's 14 t/m 16).

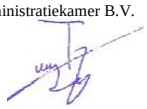
Toelichting substantiële afwijkingen gerealiseerd ten opzichte van begroot:

Reiskosten:
De km-vergoeding wordt vanaf januari 2023 via de salarisadministratie uitbetaald en niet meer via de post reiskosten. Hierdoor ontstaat in de post personeels- en salariskosten een overschrijding van het oorspronkelijke begrote bedrag.

Projectondersteuning:
De kosten voor het project "Human Capital Akkoord" zijn opgenomen onder deze post.
Dit betreft een separaat project gefinancierd buiten de reguliere basisfinanciering om. Dit project is begin 2022 van start gegaan. Lasten 2023 bedragen circa € 45.000 t.o.v. nihil begroot.
Daarnaast is er voor het project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen", wat buiten de reguliere basisfinanciering valt, een bedrag begroot van € 100.000. Vanwege de verdeling van de lasten over de looptijd van het project, 1 juli 2023 t/m 30 juni 2024, is in 2023 een bedrag van € 50.000 opgenomen als lasten. Hier is bij de initiële begroting geen rekening mee gehouden.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

De heer A.W.N. Wijers

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2023
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**11.503**	**14.699**
Vlottende activa		
Overige vorderingen	23.076	10.641
	23.076	**10.641**
Liquide middelen	**181.175**	**122.892**
Totaal	**215.754**	**148.232**

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	-9.385	-5.407
	40.615	**44.593**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	42.272	42.455
Belastingen	15.228	13.754
Overige schulden	117.639	47.430
	175.139	**103.639**
Totaal	**215.754**	**148.232**

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland	100.000	100.000
Bijdragen in kind	440.674	398.216
Bijdragen cash	115.980	0
Project- en overige baten	98.042	41.667
Totaal Baten	**1.459.079**	**1.238.820**
Personeels- en salariskosten	877.466	734.894
Huisvestingskosten	96.099	92.868
Reiskosten	3.239	4.777
Projectondersteuning	231.263	224.847
Communicatie/Media	197.681	197.422
Advieskosten	14.813	15.479
Administratiekosten	13.985	14.971
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten	23.986	23.734
Onvoorzien	0	0
Totaal Lasten	**1.463.057**	**1.314.192**
Exploitatieresultaat	**-3.978**	**-75.372**

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2023

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2023	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-3.978	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	4.525	
Veranderingen in het werkkapitaal		
Mutatie vorderingen	-12.435	
Mutatie kortlopende schulden	71.500	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		59.612
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa		-1.329
		58.283

Samenstelling geldmiddelen

	2023	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	122.892	
Mutatie liquide middelen boekjaar	58.283	
Geldmiddelen per 31 december		181.175

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is statutair gevestigd te Nijmegen en feitelijk gevestigd op Toernooiveld 300, 6525 EC te Nijmegen. De stichting is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992.

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstelleingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, Na balansdatum is bekend geworden dat veertien van de achttien regiogemeenten via de inwonersbijdrage zullen blijven bijdragen aan de basisfinanciering van The Economic Board. De bijdrage van de gemeenten zal in 2024 uit komen op € 711.810.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waarde-verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de stichting krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en - verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2023
Het exploitatieresultaat over 2023 bedraagt € 3.978 negatief.
De voorgestelde bestemming is opgenomen onder de toelichting op de balans.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	14.699	18.514
Investeringen	1.329	1.385
Afschrijving (-)	4.525	5.200
Stand 31 december	11.503	14.699

De materiële vaste activa betreft inventaris. Er wordt voor de inventaris geen restwaarde gehanteerd.

Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	585	575
Waarborg	225	225
Subsidie Provincie Gelderland	15.000	0
Overige vorderingen	7.266	9.841
	23.076	10.641

Liquide middelen		
Rabobank The Economic Board	119.193	72.892
Rabobank Lifeport Scholarship	11.982	0
Rabobank spaarrekening The Economic Board	50.000	50.000
	181.175	122.892

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	0	0
Stand 31 december	50.000	50.000
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	-5.407	69.965
Resultaat boekjaar	-3.978	-75.372
Stand 31 december	-9.385	-5.407
Crediteuren		
Crediteuren	42.272	42.455
	42.272	42.455
Belastingen		
Loonheffingen	15.228	13.754
	15.228	13.754
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	21.921	14.820
Nettolonen	2.008	87
Overige te betalen kosten	1.600	5.023
Rabobank Creditcard	110	0
Vooruitontvangen project "Human Capital Akkoord"	0	27.500
Vooruitontvangen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	30.000	0
Nog te betalen project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Nog te betalen "Lifeport Scholarship"	12.000	0
	117.639	47.430

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De stichting heeft per 15 april 2019 een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van een kantoor- en bedrijfsruimte. De huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 93.973,80 exclusief btw. Er is sprake van onbelaste huur. De looptijd van de verplichting loopt tot en met 31 augustus 2024. Opzegging kan gebeuren met inachtneming van een termijn van drie maanden.

De stichting heeft in 2022 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen ten behoeve van het ontwikkelen van een programma om te komen tot een Human Capital Akkoord regio Arnhem–Nijmegen. Een akkoord waarbij helixpartners zich committeren en bijdragen aan te formuleren doelen, werkwijze, projecten en financiering voor de komende 4 jaar voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt en voor het oplossen van tekortsectoren zoals techniek, bouw, energietransitie en zorg. Voor het Akkoord dient zowel bestuurlijk als uitvoerend draagvlak en commitment te worden bereikt. Het project loopt van 1 april 2022 tot en met 1 oktober 2023. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 75.000. 80% hiervan zijnde € 60.000 is als voorschot uitgekeerd in 2022. Het restant voorschot van 20% zijnde € 15.000 wordt uitgekeerd in 2024. Via de Groene Metropoolregio is voor dit project in 2022 een éénmalige bijdrage ontvangen van € 10.000. Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

De stichting heeft in 2023 via de Provincie Gelderland een subsidie toegekend gekregen voor aanjaag- en versnellingsmiddelen t.b.v. de regionale economische ontwikkeling van The Economic Board. Dit betreft een bijdrage voor de strategische agenda van The Economic Board, die door triple helix advies de meerwaarde en de impact vergroot in de regio. Het project loopt van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 100.000. 80% hiervan zijnde € 80.000 is als voorschot uitgekeerd in 2023.
Het restant voorschot van 20% zijnde € 20.000 wordt uitgekeerd in 2024.
Deze baten worden op basis van permanence uitgesmeerd over de looptijd van het project.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	2023	2022
	€	€
Basisfinanciering GMR		
Subsidie gemeenten	704.383	698.937
	704.383	698.937
Basisfinanciering Provincie Gelderland		
Subsidie Provincie Gelderland	100.000	100.000
	100.000	100.000
Bijdragen in kind		
Radboud Universiteit	49.416	50.000
KplusV	13.842	34.122
Buro Kantelaar	7.865	59.145
Gemeente Nijmegen	56.628	51.183
Radboudumc	56.628	34.122
Google Grants	120.000	120.000
HAN - University of Applied Sciences	12.584	49.644
De Droomfabriek	15.101	0
EnergieMarke	53.240	0
Diverse strategen	55.370	0
	440.674	398.216
Bijdragen cash		
HAN - University of Applied Sciences	50.000	0
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	10.980	0
CCV Nederland	50.000	0
NXP Semiconductors Nederland	5.000	0
	115.980	0
Project- en overige baten		
Subsidie Provincie Gelderland project "Human Capital Akkoord"	37.500	37.500
Subsidie Provincie Gelderland project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
Bijdrage GMR project "Human Capital Akkoord"	5.000	5.000
Terugbetaling subsidie gemeenten	0	-908
Overige baten	5.542	75
	98.042	41.667

	2023	2022
	€	€
Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	431.639	435.920
Voorziening vakantiegeld	34.078	22.953
Sociale verzekeringen	76.314	54.526
Pensioenpremie	15.527	3.528
Ziekengeldverzekering	17.990	13.711
Reiskostenvergoedingen	6.752	4.138
Onkostenvergoedingen	3.600	1.200
Werkkostenregeling vrije ruimte	6.229	6.423
Scholingskosten	1.835	9.509
Overige personeelskosten	1.264	4.414
	595.228	556.322
Loonkosten (in kind, *)	271.258	178.572
Bijdragen partners (cash, #)	10.980	0
	877.466	734.894

KplusV, Buro Kantelaar, Gemeente Nijmegen, Radboudumc, EnergieMarke, De Droomfabriek en HAN - University of Applied Sciences hebben in 2023 strategen ter beschikking gesteld voor de clusters en opgaven van The Economic Board. Daarnaast hebben diverse strategen hun expertise ter beschikking gesteld voor de opgaven van The Economic Board.

De Groene Metropoolregio heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere uitwerking van het Human Capital Akkoord.

Huisvestingskosten		
Huur	44.558	40.222
Parkeerkosten	2.125	2.446
Overige huisvestingskosten	0	200
	46.683	42.868
Huur (in kind, *)	49.416	50.000
	96.099	92.868

De Radboud Universiteit heeft in 2023 een in kind bijdrage geleverd aan de huur van de kantoorruimte van The Economic Board.

Reiskosten		
Declaratie zakelijke kilometers	0	1.844
Reis- en verblijfkosten	3.239	2.933
	3.239	4.777

	2023	2022
	€	€
Projectondersteuning		
Projectstimulering	16.368	59.541
Events	8.473	27.500
Project Regio Deal	5.966	48.086
Kosten project "Human Capital Akkoord"	45.456	40.076
Kosten project "Aanjaag- versnellingsmiddelen regionale economische ontwikkelingen"	50.000	0
	126.263	175.203
Lifeport Welcome Center (in kind, *)	0	49.644
Lifeport Welcome Center (cash, #)	50.000	0
Lifeport Scholarship (cash, #)	55.000	0
	231.263	224.847

De HAN - University of Applied Sciences heeft in 2023 een cash bijdrage geleverd voor de verdere ontwikkeling van het Lifeport Welcome Center in Nijmegen.

CCV Nederland en NXP Semiconductors Nederland hebben in 2023 een cash bijdrage geleverd aan het Lifeport Scholarship, een beurs voor bijdrage in het levensonderhoud voor studenten uit conflictgebieden.

Communicatie/Media		
Abonnementen en contributies – Print / digitaal	277	1.255
Abonnementen en contributies – Tools	4.219	11.931
Vertalingen	1.464	165
Website – Techniek	16.790	11.213
Website – Content	27.788	26.957
Events	4.048	3.070
Advertentie- en reclame-uitgaven	11.313	11.852
Vormgeving	1.209	2.466
Corporate	4.704	4.054
Campagnes	5.869	4.459
	77.681	77.422
Campagnes Googel Grants (in kind, *)	120.000	120.000
	197.681	197.422

Het Google Grants Fund stelt (in kind) online advertentiebudget ter beschikking aan organisaties met een ANBI status. Dit budget wordt aangewend om de vindbaarheid van de website te vergroten. De in kind bijdrage van € 120.000 is in 2023 volledig ter beschikking gesteld aan het Lifeport Welcome Center.

	2023	2022
	€	€
Advieskosten		
Accountant- en notariskosten	8.836	12.606
Advieskosten	5.977	2.873
	14.813	15.479
Administratiekosten		
Administratiekosten	12.168	13.515
Salarisadministratie	1.817	1.456
	13.985	14.971
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	4.525	5.200
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	5.490	1.523
Internet en automatiseringskosten	12.037	13.682
Telefoon	348	1.355
Verzekeringen	2.328	2.299
Kleine aanschaffingen	60	30
Contributies en abonnementen	0	8
Representatiekosten	3.138	3.787
Rente en bankkosten	565	893
Overige kantoorkosten	20	157
	23.986	23.734
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	0	0

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2023 6,92 fte werkzaam (2022: 5,69 fte). Deze fte is verdeeld over 8 medewerkers.
De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2023 aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT)

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, 22 maart 2024

Directeur:	De heer J. van Dellen

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	De heer A. Marcouch
Vicevoorzitter:	Mevrouw H. van de Velden
Voorzitter financiële auditcommissie:	De heer J.A.R. Brom
Lid dagelijks bestuur:	De heer D. H. J. Wigboldus

Algemeen bestuur:

Bestuurder:	De heer I. P. Bosman
Bestuurder:	De heer L. A. C. Buchwaldt
Bestuurder:	De heer H.B. Hieltjes
Bestuurder:	De heer S. C. Hulsebos
Bestuurder:	De heer J. van Iersel
Bestuurder:	Mevrouw N. Kundić
Bestuurder:	Mevrouw B. E. Lahuis
Bestuurder:	De heer P. A. A. van Mulkom
Bestuurder:	De heer J. A. W. Schreurs
Bestuurder:	De heer B. Sieben

Bestuurder:	De heer L. J. M. Verhofstad
Bestuurder:	De heer L. J. Verhulst
Bestuurder:	Mevrouw H. W. M. Witjes

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar.

THE ECONOMIC BOARD
Regio Arnhem Nijmegen

The Economic Board
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC NIJMEGEN
T +31 (0) 85 040 9980
E bureau@theeconomicboard.com

theeconomicboard.com / lifeport.nl

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
t.a.v. Algemeen Bestuur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Nijmegen, 29 maart 2024
Betreft: aanvraag vaststelling subsidie The Economic Board 2023

Geacht bestuur,

Bijgaand ontvangt u het jaarverslag en de (gewaarmerkte) jaarrekening 2023 van The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen. De Boardleden, verenigd in het AB van The Economic Board, hebben de jaarrekening en het jaarverslag tijdens de Boardvergadering van 22 maart 2024 goedgekeurd en vastgesteld.

Jaarverslag
Afgelopen jaar hebben wij gewerkt aan de versterking van de brede welvaart in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen. Een jaar waarin we samen met de regio, de provincie en het Rijk de Regio Deal 'Gezonde groene groei' hebben getekend, met onze kennisinstellingen en ondernemers een Lifeport Scholarship hebben geïnitieerd en met vele partners uit de triple helix een Human Capital Akkoord hebben getekend. Het jaarverslag 2023 geeft een inzicht in de activiteiten en projecten welke afgelopen jaar door The Economic Board zijn uitgevoerd.

Jaarrekening
Naast de bijdrage van de Groene Metropoolregio, namens de 14 deelnemende gemeenten, ontvangt The Economic Board in cash- en in kind bijdragen van kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven binnen de triple-helix. Dit geeft aan dat partners substantieel meedoen in de activiteiten van The Economic Board.

De werkelijk gerealiseerde baten bedroegen in 2023 € 1.459.079 terwijl € 1.211.757 was begroot. De toename ten opzichte van de initiële begroting is toe te schrijven aan extra cash bijdragen van kennisinstellingen en bedrijfsleven voor onder andere het Lifeport Scholarship, Human Capital Akkoord en een extra subsidie vanuit de provincie Gelderland ten behoeve van het aanjagen en versnellen van de regionale economische ontwikkelingen. De in kind bijdragen zijn toegenomen door een hogere inzet van in kind ter beschikking gestelde strategen. Het negatieve exploitatieresultaat van € 3.978 is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve.

In 2022 is gestart met een eerste stap naar een andere indeling van rapporteren, die in 2023 verder is verfijnd. Deze indeling is in lijn met onze eerdere rapportages over 2023 waarin wij hebben gekozen om de verschillende programma's, projecten en speerpunten binnen de clusters samen te brengen in drie hoofdlijnen en vijf concrete opgaven. Deze nieuw ingeslagen weg zal worden voortgezet.

Wij kiezen ervoor om een ongetekende versie van de jaarrekening te versturen en te publiceren op onze website, dit om onrechtmatig gebruik van handtekeningen te voorkomen. De getekende versie van de jaarrekening is in te zien op het kantoor van het projectbureau.

Tot slot
Graag wil ik u bedanken voor het beschikbaar stellen van de financiële bijdrage en de constructieve en fijne samenwerking afgelopen jaar.

Met vriendelijke groet,

Jan van Dellen
Algemeen Directeur

Bijlagen: Jaarverslag en jaarrekening The Economic Board 2023

Cc: College Burgemeester & Wethouders gemeenten regio Arnhem-Nijmegen

The Economic Board Regio Arnhem Nijmegen
Mercator II, Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

+31 (0) 85 0409 980
bureau@theeconomicboard.com
www.theeconomicboard.com

KVK: 65371992
NL70 RABO 0187 4542 05

		2025		2026		2027		2028	
			15152		15152		15152		15152
Programma 1		Bijdrage per inwoner	Westervoort	Bijdrage per inwoner	Westervoort	Bijdrage per inwoner	Westervoort	Bijdrage per inwoner	Westervoort
Regiobureau	6005-443300	€ 2,77	€ 41.971,04	€ 2,90	€ 43.940,80	€ 2,94	€ 44.546,88	€ 2,82	€ 42.728,64
The Economic Board	6005-443300	€ 1,04		€ 1,04		€ 1,04		€ 1,04	
Kosten programma 1		**€ 3,81**	**€ 41.971,04**	**€ 3,94**	**€ 43.940,80**	**€ 3,98**	**€ 44.546,88**	**€ 3,86**	**€ 42.728,64**
Programma 3		concept		concept					
Opgaven		begroting		begroting					
Verbonden regio	6064-443300	€ 1,59	€ 24.091,68	€ 1,61	€ 24.394,72	€ 1,60	€ 24.243,20	€ 1,59	€ 24.091,68
Productieve regio	6083-443300	€ 0,92	€ 13.939,84	€ 0,99	€ 15.000,48	€ 0,75	€ 11.364,00	€ 0,88	€ 13.333,76
Circulaire regio	6255-443300	€ 1,63	€ 24.697,76	€ 1,65	€ 25.000,80	€ 1,64	€ 24.849,28	€ 1,64	€ 24.849,28
Ontspannen regio	6086-443300	€ 0,92	€ 13.939,84	€ 0,93	€ 14.091,36	€ 0,93	€ 14.091,36	€ 0,93	€ 14.091,36
Groene groeiregio	6241-443300	€ 1,18	€ 17.879,36	€ 1,20	€ 18.182,40	€ 1,19	€ 18.030,88	€ 1,19	€ 18.030,88
Kosten programma 3		€ 6,24	**€ 94.548,48**	**€ 6,38**	**€ 96.669,76**	€ 6,11	€ 92.578,72	€ 6,23	€ 94.396,96
totale kosten 2025			€ 136.519,52		€ 140.610,56		€ 137.125,60		€ 137.125,60
begroting			**€ 129.002,81**		**€ 137.500,00**		€ 142.500,00		€ 142.500,00
bij/aframen			€ -7.516,71		€ 3.110,56		€ 5.374,40		€ 5.374,40
bij/aframen VJN			€ 7.500,00		€ 5.000,00		€ -		€ -

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te Elst gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van het vermogen van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. het overzicht van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 15 november 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op pagina 28 tot en met 30. Het dagelijks bestuur heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 1.907.179, bestaande uit € 1.777.989 aan fouten ten aanzien van het begrotingscriterium en € 129.190 aan fouten ten aanzien van het voorwaardencriterium, liggen boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 78.631. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.931 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Get dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader 2023 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 4 juni 2024
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

D.J. Han RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

J.H.

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

JAARSTUKKEN 2023

Flynth Audit B.V.
geheel document digitaal
gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
J.H.
4-6-2024
10 juli 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Jaarverslag 4

1.1. Inleiding 4
1.2. Programmaverantwoording regiobureau 4
1.3. Programmaverantwoording opgaven - regionale agenda 9
1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat 16
1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 17
1.6. Vennootschapsbelasting 17

2. Paragrafen 18

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen 18
2.2. Financiering 20
2.3. Bedrijfsvoering 20

3. Jaarrekening 23

3.1. Staat van baten en lasten 24
3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten 25
3.3. Rechtmatigheidsverantwoording 28
3.4. Incidentele en structurele baten en lasten 31
3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid 31
3.6. Balans per 31 december 2023 33
3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling 34
3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening 37
3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen 44
3.10. Publicatie Wet normering topinkomens 44
3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling 50

BIJLAGEN 51

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen 51
Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023 52

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023 aan van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De indeling van de jaarstukken volgt de opgavegerichte samenwerking: vijf integrale opgaven naast de verantwoording van het regiobureau.

Resultaat 2023

Uit de staat van baten en lasten (paragraaf 3.1.) blijkt een resultaat van € 197.682 voor 2023. Dit bedrag is het rekeningresultaat van het regiobureau. Daarnaast is een klein deel van de geplande projecten uit de regionale agenda 2023 niet (volledig) uitgevoerd of zijn er extra financiële middelen verkregen. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de ontvangen inwonerbijdrage niet is besteed. Bij de opgaven resteert een bedrag aan inwonerbijdrage van € 166.634. Zie hiervoor de specificatie in paragraaf 3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening Balans per 31 december 2023 (zie onder Vooruit ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheidslichamen. schulden.

Bestemming resultaat 2023

Het overschot van de ontvangen inwonerbijdrage, dat deel dat niet is uitgegeven of verplicht, bedraagt per 31 december 2023 € 364.316, zijnde een het rekeningresultaat van het regiobureau en het saldo van de niet uitgegeven inwonerbijdrage. Volgens artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten. Voorgesteld wordt een bedrag van € 75.000 te benutten voor de dekking van de projectmanagementkosten 2024 voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen. Ter dekking van het deel van de kosten voor rekening van de GMR waarvoor in de begroting 2024 geen dekking aanwezig is.

Elst, 27 maart 2024
Dagelijks bestuur Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

1. Jaarverslag

1.1. Inleiding

Voor het jaar 2023 is de regionale agenda 2023-2024 leidend. Deze is door het algemeen bestuur op 6 juli 2022 goedgekeurd. Deze begroting voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) voldoet aan de BBV-richtlijnen en valt onder het repressief toezicht van Gedeputeerde Staten van Gelderland, mede namens Gedeputeerde Staten van Limburg.
De vijf opgaven werkten in 2023 elk met een eigen begroting, waarvoor de benodigde middelen bij de gemeenten werden gecollecteerd of van samenwerkingspartners werden ontvangen.
Door de deelnemende gemeenten zijn via de inwonerbijdrage de middelen voor het regiobureau bijeengebracht. De inwonerbijdrage is vastgesteld op € 2,57.
Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 november met een tweede begrotings-wijziging de definitieve begroting vastgesteld.

1.2. Programmaverantwoording regiobureau

Het regiobureau verzorgt de ondersteuning van het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de netwerkdirectie. Volgens een vast jaarschema ontmoeten zij elkaar op wisselende plaatsen in de regio. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar en worden live uitgezonden. De vergaderstukken staan op de website.
Het kabinet heeft op 17 februari 2023 besloten om met de regio Arnhem-Nijmegen een Regio Deal te sluiten om de brede welvaart in het gebied te verbeteren. Van de 23 regio's die een voorstel indienden, zijn er 14 gehonoreerd. En onze regio hoort daarbij. Door het Rijk is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minimaal net zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Er wordt dus met de uitvoering van de Regio Deal minimaal € 30 miljoen geïnvesteerd in de regio. Dit is een vierjarig programma over 2024-2027. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.
In 2023 is in het eerste halfjaar een evaluatieonderzoek uitgevoerd. In het algemeen bestuur van 6 september is het evaluatieonderzoek besproken. Dit is een kwalitatief onderzoek, met als doel om na de eerste twee jaar de ervaringen met de samenwerking in GMR-verband op te halen. In algemene zin zijn de verwachtingen van de samenwerking uitgekomen. Er is natuurlijk nog wat te verbeteren. Daarvoor zijn vier aanbevelingen gedaan en daar zijn we mee aan de slag gegaan.
In 2023 besloot de gemeente Montferland om zich aan te sluiten bij de Regio Achterhoek. Na de ontvangst van de formele brief van het college van Montferland trad de "Richtlijn uittreding gemeen-schappelijke regeling Arnhem-Nijmegen" in werking. We zetten erop in om per 31 december 2024 het lidmaatschap formeel te beëindigen.

1.2.1. Regiobureau

Het regiobureau besteedde in 2023 veel aandacht aan de versterking van de netwerkfunctie. Dit was nodig, omdat de krapte op de arbeidsmarkt ertoe leidt dat het voor gemeenten steeds lastiger is om medewerkers voor de regionale opgaven beschikbaar te stellen. Het gevolg is dat externen moeten worden ingehuurd. Dat draagt in algemene zin niet bij aan het versterken van de netwerkorganisatie die de GMR wil zijn.
Dit probleem is afgelopen jaar nadrukkelijk op de agenda van de netwerkdirectie gekomen. Samen met de netwerkdirectie werken we aan maatregelen die bijdragen aan een oplossing.
Eind 2023 waren er 12,5 fte werkzaam op het regiobureau. Het totaal aantal fte verbonden aan de GMR bedroeg op dat moment 18,5 fte. Dit verschil is ontstaan, omdat een aantal langer lopende detacheringen vanuit gemeenten en provincie zijn omgezet in een vast dienstverband bij de GMR.

Deze medewerkers zijn verbonden aan de opgaven en worden vanuit de inwonerbijdragen uit deze opgaven betaald.

1.2.2. Informatie

Voor het slagen van een goede regionale samenwerking, is het belangrijk dat de gemeenschappelijke regeling dicht bij de deelnemende gemeenten blijft. Naast ontmoetingen is goede informatie-voorziening van groot belang. Leidraad hiervoor is het Informatieprotocol. Het algemeen bestuur stelde deze in september 2021 vast. Na effectuering van de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling, als gevolg van herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), updaten we de leidraad.

1.2.3. Profilering, positionering en lobby

Door het team Public Affairs (PA) wordt nadrukkelijk samengewerkt met de opgavemanagers en speerpuntcoördinatoren, de PA-adviseurs uit de regiogemeenten en met The Economic Board (TEB). Naast de rol die PA heeft gespeeld in het behalen van resultaten binnen de opgaven, zijn de volgende resultaten expliciet te melden.

Rijk & provincie

Het jaar 2023 is een bijzonder jaar, omdat er twee belangrijke verkiezingen plaatsvonden. De Provinciale Statenverkiezingen in maart en de Tweede Kamerverkiezingen in november. Voor de GMR waren beide verkiezingen aanleiding om goed naar haar eigen positionering en inzet richting provincie en Rijk te kijken. Daarom zijn er - al dan niet met partners van binnen en buiten de regio zoals TEB en andere Gelderse regio's - gezamenlijke position papers opgesteld en via verschillende kanalen onder de aandacht gebracht van lijsttrekkers en andere politieke hoofdrolspelers. Vanuit PA is daarnaast sterker dan voorheen ingezet op samenwerking met andere Nederlandse metropoolregio's met vergelijkbare uitdagingen, om een gezamenlijke inzet te bewerkstellingen.
Naast activiteiten rondom de verkiezingen, hebben we de eerdere intensivering van de ambtelijke en politieke contacten met het Rijk voortgezet. Hier kwamen diverse werkbezoeken in de regio uit voort. Zoals de bezoeken van staatssecretaris Gunay Uslu aan Cultuurregio 025, het bezoek van minister Hugo de Jonge aan Nijmegen in het kader van het symposium over circulair en conceptueel bouwen en een delegatie vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de visie op het landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk in onze regio.

Europa

De huurovereenkomst van het Brusselse appartement, waar de regio sinds 2014 gebruik van maakte, aan de Avenue Henri Dietrich is in het eerste kwartaal van 2023 beëindigd. Het aanhouden van deze permanente woonruimte werd niet langer passend bevonden bij de werkwijze van de GMR in de Europese context. Hiermee besparen we jaarlijks circa € 20.000. De huurovereenkomst van het Brusselse kantoor aan Square de Meeûs nr. 1 is wel verlengd. Per 1 juni 2023 wordt deze kantoorruimte ook door het secretariaat van het Europese Vanguard Initiative gebruikt. De jaarlijkse huurkosten zijn hierdoor gehalveerd met ca € 10.000.
In het eerste kwartaal is de Interreg NWE aanvraag 'DeCarb-Pro' gericht op CO_2-beprijzing goed-gekeurd. De GMR werkt in dit Europese project samen met Duitse, Franse, Belgische en Ierse partners aan de ontwikkeling van een instrumentarium voor CO_2-beprijzing, dat kan worden toegepast binnen inkoop- en aanbestedingstrajecten. Hiervoor beschikt de GMR in de periode 2024-2027 over een budget van ca. € 280.000, waarvan 55% cofinanciering uit Europese middelen.
Aanvullend op het ICLEI-lidmaatschap van de gemeente Nijmegen, is de GMR in 2022 lid geworden van het ICLEI-netwerk. De kosten hiervoor bedragen € 2.500 per jaar. Mede als gevolg hiervan is de regio in 2023 opnieuw gekozen om vertegenwoordigd te zijn in de ICLEI Europe Regional Executive Commitee. Hiermee heeft de regio haar stevige basis binnen dit vooraanstaande Europese netwerk

behouden. Het voordeel hiervan is, dat de GMR vroegtijdig weet heeft van subsidiemogelijkheden voor de regio, voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie.
Ook binnen POLIS behouden we in 2023 de positie van de GMR, met - na 1 jaar pauze - een herverkiezing in het Management Committee van dit grootste Europese mobiliteitsnetwerk.
Het GMR-lidmaatschap van het Health Valley Netherlands (€ 1.040 jaarlijkse kosten) is in het vierde kwartaal van 2023 opgezegd. Dit door minder focus van de GMR op zorg(innovatie) en het feit dat veel regionale stakeholders, waaronder gemeente Arnhem en gemeente Nijmegen, maar ook TEB, Kiemt en HAN lid zijn en het regionale belang van zorg binnen het netwerk hierdoor voldoende wordt afgedekt.

Duitsland
De inzet op samenwerking over de grens vanuit de GMR is in 2023 voortgezet en uitgebouwd. Vermeldenswaardig zijn hierin de bestuurlijke regioreis naar het Rijnland en Ruhrgebied in mei en de ondertekening van de Regio Deal in november. De driedaagse regioreis stond in het teken van grote transities, of zoals onze oosterburen zeggen, Strukturwandel. In de Regio Deal staat, in programmalijn 5, grenzeloos samenwerken centraal. Hiervoor werkt de GMR samen met de HAN en KIEMT.

1.2.4. Ontmoeting
Tijdens het tweede regiocongres, met de titel ‘Kracht in de regio’, viel in februari het woord ‘samenwerking’ wel heel vaak. Zo’n 400 deelnemers kwamen naar Musis & Stadstheater Arnhem om te horen en te ontdekken wat de kracht is van onze GMR. Mooi om te zien dat er groei zit in de animo voor dit jaarlijkse congres. Het was een middag vol energie, ontmoetingen en inspiratie.

RegioOntmoet vond in 2023 plaats in Arnhem, Overbetuwe en Nijmegen. RegioOntmoet is een ontmoetingsmoment voor collegeleden, inclusief gemeentesecretarissen.
RegioOverleg(t) was in 2023 in Nijmegen, Rozendaal, Heumen en Beuningen. De Regio Overleg(t)-dagen zijn belangrijke vergader- en netwerkmomenten voor collegeleden en gemeentesecretarissen.

Tijdens de regiosafari bezochten bestuurders in februari drie bedrijven. Samen met een select gezelschap van mbo- en hbo-studenten ging de tour door de regio. Een mooi en inspirerend initiatief in de week van de circulaire economie.
In mei organiseerde de GMR een wandelsafari in Lent. Daarbij stond de regionale woonzorgvisie en de huisvesting (nieuwbouw) van aandachtgroepen centraal.
In juni was een van de lessen tijdens het werkatelier Wonen & Zorg in Duiven: ‘Kijk door een andere bril en luister naar de bewoners’. Gemeenten, wooncorporaties en zorgaanbieders kwamen samen om mee te denken over een beter woonaanbod voor aandachtsgroepen, met de focus op bouw in bestaande wijken.

In 2023 kwam het netwerk van regiocoördinatoren weer maandelijks bij elkaar. Deze groep vormt een stevig onderling netwerk en de regiocoördinatoren vervullen binnen de eigen gemeentelijke organisatie een belangrijke schakelfunctie tussen het regiobureau en gemeenten.

De regioagendacommissie geeft advies aan het algemeen bestuur. Naast de reguliere overleggen, afwisselend in Arnhem en Nijmegen, zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor de ruim 400 raadsleden. In mei maakten zij een bustour door onze regio. Daarbij stond de doorontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal. De deelnemers brachten een bezoek aan Park Lingezegen, de innovatieve woningbouwlocatie NDW21 en natuurgebied Driegaarden. Op 6 oktober kwamen raadsleden in Nijmegen bijeen om met elkaar in gesprek te gaan over de ruimtelijke inrichting van de regio. Samen puzzelden zij met de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de vier deelgebieden binnen onze regio. Deze werkvorm gaf voldoende stof voor gesprek tussen de aanwezige raadsleden.

1.2.5. Communicatie

De meeste activiteiten van communicatie zijn uitgevoerd binnen de opgaven. De meest in het oog springende activiteiten vanuit het regiobureau in 2023:

- De website is doorontwikkeld en er zijn functionaliteiten toegevoegd. Er is veel tijd en energie gestoken in het digitaal zo toegankelijk mogelijk maken van de website. We vinden het belangrijk dat iedereen onze informatie makkelijk kan bekijken en vinden. Het digitaal toegankelijk maken van de website doen we op basis van het “Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid”. Op dit moment voldoet onze website nog niet volledig aan deze eisen. Nieuwe teksten, video’s en afbeeldingen laten we waar mogelijk, geheel aan de huidige toegankelijkheidseisen voldoen. In 2023 is de status van toegankelijkheid C: de eerste maatregelen zijn genomen.
- De nieuwsbrief is in totaal 12 keer verschenen. Het aantal abonnees is gegroeid naar meer dan 750.
- Er zijn rechtenvrije en kwalitatief hoogwaardige drone-beelden (video) van de regio verzameld. De fotografiecollectie is verder aangevuld met nieuwe afbeeldingen.
- De Groene Post, een digitaal informatieoverzicht voor bestuurders en ambtenaren, verscheen zo goed als wekelijks.
- Via de social mediakanalen houden wij geïnteresseerden op de hoogte van wat er speelt. Op LinkedIn kwamen er in 2023 zo’n 1.000 volgers bij en eind van het jaar bedroeg het aantal volgers bijna 4.000. Het aantal X-volgers was eind 2023 iets meer dan 3.000.
- De kwartaalrapportage, die sinds 2022 verschijnt, blijkt in een grote behoefte te voorzien. In deze rapportage staan de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen binnen de vijf opgaven en het regiobureau. Deze kwartaalberichten verschijnen aan het einde van de eerste maand van een nieuw kwartaal. Ze versterken de verbinding tussen de GMR, de deelnemende gemeenten en de partners. De vier rapportages vormen daarmee de bouwstenen voor een, beknopt en leesbaar, jaarverslag.

1.2.6. Klachtenfunctionaris

In de gemeenschappelijke regeling (artikel 25) is een klachtenregeling opgenomen. De gemeentelijke Ombudsman voor het Rijk van Nijmegen heeft in 2023 geen klachten ontvangen.

1.2.7. Verantwoording regiobureau

Door de veranderde wetgeving rondom rechtmatigheid, is afgelopen jaar veel aandacht geweest voor de verordeningen over de financiële organisatie. Uitgangspunt is dat de rechtmatigheid opgenomen wordt onder de paragraaf Bedrijfsvoering en daarmee afgegeven wordt door het dagelijks bestuur. Twee jaar na de oprichting zijn de relevante verordeningen vernieuwd en aangevuld. Het algemeen bestuur heeft deze verordeningen in november 2023 vastgesteld. De GMR heeft voor het vaststellen van de rechtmatigheid een opdracht verstrekt aan Mijn VIC voor een gedegen onderzoek.
Bij het uitbrengen van dit jaarverslag was de wetgeving rondom de rechtmatigheid nog niet geformaliseerd. In een brief van de Algemene Rekenkamer aan de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijkrelaties van 6 februari 2024 heeft zij met vijf aandachtpunten uiteengezet waarom de voorgenomen wijzigingen van het BBV en de wet Bado nog niet opgenomen kunnen worden.
Dit had effect op de controle van de jaarrekening 2023 door accountant Flynth. Met de wetenschap van de inhoud van bovenstaande brief, heeft Flynth aanvullende werkzaamheden verricht. Dit levert naar verwachting meerwerk op en dat betekent dus hogere kosten.

Na twee volledige boekjaren is het mogelijk om de verhouding tussen inwonerbijdrage en externe gelden inzichtelijk te maken. Daarbij gaan we uit van de daadwerkelijke besteding van de middelen; de restituties zijn verrekend.

bedrag x 1.000		2022			2023	
Besteding inwonerbijdrage	€	4.515	*69%*	€	5.185	*64%*
Besteding subsidies	€	2.047	*31%*	€	2.876	*36%*
	€	6.562		€	8.061	

Met de groei van het aantal subsidies en opdrachten, steeg de verantwoordingsdruk. Hierdoor groeide de inzet van de administratieve dienstverlener en de controller. Tot op heden hanteren we geen verrekening voor overheadkosten. Daardoor komen deze kosten ten laste van het regiobureau. Voor het begrotingsjaar 2025 staat een wijziging van deze systematiek op de agenda.

Begin 2023 werd duidelijk dat het Rijk met TEB, provincie Gelderland en de GMR een Regio Deal ging sluiten ter waarde van 15 miljoen euro. In november is het convenant getekend en per 1 april 2024 kunnen de projecten starten.
De voorbereidingen voor de projectstructuur, het inrichten van de kassiersfunctie en de governance vormden een rode draad in de werkzaamheden van het regiobureau afgelopen jaar. Hierbij is ondersteuning gezocht bij een extern bureau, dat ervaring had met het sluiten van een Regio Deal. De kosten voor het externe bureau en de inzet van eigen medewerkers is volledig, door de GMR en haar partners van de Regio Deal, betaald uit de middelen van 2023.

Uit de spendanalyse 2021-2023 blijkt, dat een aantal specialistische adviesbureaus langdurig aan de opgaven verbonden zijn. Het risico bestaat dan dat, ondanks een verbeterde inkoop- en aanbestedingsprocedure, de Europese aanbestedingswet in het gedrang komt. Om te voorkomen dat wij onrechtmatig inkopen en aanbesteden is daarom in het vierde kwartaal 2023 een raamcontract met een inkoopspecialist gesloten. Voortaan ondersteunt zij de GMR bij deze processen.

1.2.8. Verantwoording rekeningresultaat regiobureau

In 2023 bedroeg het voordelig rekeningresultaat van het regiobureau € 197.682. Dit is ruim € 150.000 beter dan het rekeningresultaat dat in augustus in de tussenrapportage stond. De belangrijkste verschillen die tot dit nieuwe betere resultaat hebben geleid zijn:

1. De rentebaten zijn € 60.000 hoger geprognosticeerd. De liquiditeitspositie en de rente op de rekeningcourant bij het ministerie van Financiën waren hoger dan voorzien. Dit komt o.a. door de ontvangst van subsidiegelden, die pas in de loop van het jaar worden uitgegeven.
2. De personele lasten zijn uiteindelijk € 20.000 lager uitgekomen.
3. Bij het opstellen van de tussentijdse cijfers was nog niet bekend dat de kantoorunit in Brussel deels verhuurd zou worden. Dat leidde tot € 10.000 minder kosten.
4. De accountants- en administratiekosten worden conform artikel 49 van de BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Deze methodiek wijkt af van de uitgangspunten bij de berekening van de prognose, waarbij de kosten als last in 2023 zijn meegenomen (ca. € 60.000).

1.2.9. Wat heeft het regiobureau gekost?

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

1.3. Programmaverantwoording opgaven - regionale agenda

1.3.1. Verbonden regio

Van het beschikbare bedrag (€ 1,33 miljoen) is € 1,26 miljoen uitgeven of een financiële verplichting aangegaan. De capaciteit binnen de opgaven was qua inzet van de opgavemanager, speerpuntcoördinatoren, communicatieadviseur en ondersteuning conform planning. De detacheringscontracten bij de verschillende gemeenten zijn iets lager uitgevallen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Er was voorzien dat de adviseur mobiliteit begin 2023 zou starten. Dit is helaas niet gelukt. Het contract is pas eind 2023 ingegaan. In 2023 is wel gestart met het RMP (het regionaal mobiliteitsprogramma). We huurden hiervoor een externe adviseur in en voerden een nulmeting uit. Dit proces ronden we in juni 2024 af.
De processen/projecten uit de regionale agenda zijn grotendeels uitgevoerd of in gang gezet. De regio heeft een mobiliteitsplus-pakket onder de aandacht van het ministerie van Infrastructuur & Water gebracht. Met dit mobiliteitsplus-pakket krijgen we meer inzicht in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen A12/A15 als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. In het najaar van 2023 verleenden we opdracht om het maatregelenpakket te concretiseren.
Er is, in afstemming met de regio Noordoost Brabant, de gemeenten Oss en Wijchen en de provincies Gelderland en Noord-Brabant, een verkenning uitgevoerd. De definitieve verkenning naar de potentie, kansen en mogelijkheden voor een kwalitatief hoogwaardige fietsverbinding tussen Oss en Wijchen, hebben we in september 2023 opgeleverd. De voorkeursroute is op 28 september 2023 bekrachtigd in de Stuurgroep A50. Met behulp van de GMR vroegen gemeenten subsidies voor meerdere grote fietsprojecten in de regio aan, ter waarde van € 3,49 miljoen. Naast investeringen in het RijnWaalpad in Arnhem Zuid, SFR De Liemers en SFR Arnhem Velp (Arnhem), wordt daarmee de uitvoering van de fietsstraat Kraaijenhoflaan in Nijmegen mogelijk, als onderdeel van het Batavierenpad.
Het onderzoek rondom Landbouwverkeer is in juni 2023 opgeleverd. Het bestuurlijk platform Verbonden regio wil samen met de provincie Gelderland komen tot een landbouwroutenetwerk.
In 2023 is opdracht verleend aan Viastat. Met dit programma kan elke gemeente in de regio actuele verkeersveiligheidsdata ophalen. Daarnaast is opdracht gegeven aan de firma Dokdata en Arcadis om voor de gemeenten een top vijf per gemeente op te stellen van wegsituaties met de hoogste risico-indicaties.
Het onderzoek naar de raakvlakken tussen hubs en toeristische overstappunten (TOPs) is afgerond en in december 2023 opgeleverd. In het najaar van 2023 is een onderzoek gestart naar de potentie van een eventuele mobiliteitshub op de A73-corridor Druten - Beuningen - Nijmegen.
Het programmaplan Slim & Schoon Onderweg (S&SO) 2023-2026 is op 27 maart 2023 vastgesteld door de gezamenlijke partners, inclusief het uitvoeringsplan en de begroting voor 2023. Vandaar dat de subsidie voor 2023 pas laat is aangevraagd en een deel van de beschikbare middelen niet in 2023 is uitgegeven (waaronder de werkgeversaanpak).
De programmakosten binnen S&SO vallen eveneens lager uit. Met name de communicatie en ondersteuning van het programma organiseren we in eigen huis en niet meer door externe inhuur.

Van alle ontvangen subsidie staat € 700.000 als ontvangen subsidie derden (provincie Gelderland) in 2023 nog open. Dit gaat over projecten binnen het programma S&SO, fiets en het RMP, die grotendeels conform subsidiebeschikking in 2023/2024 worden uitgevoerd (deze bijdragen gaan over de jaarschijven heen). De subsidie over 2023 wordt in de loop van 2024 vastgesteld.
In 2023 voerden we een paar projecten niet uit door capaciteitsproblemen bij gemeenten en de GMR. Het gaat hierbij om o.a. analyse naar de verkeersveiligheid rondom scholen, het actiepakket zuidflank Nijmegen inclusief locatieonderzoek voor een eventuele hub, de verdere voorbereiding van de fietsroute tussen Huissen en Arnhem en het Bicycle oriented development onderzoek in de rest van de regio. Daar staat tegenover dat er extra kosten zijn door de voorbereiding op de Mobility conferentie 2024, een onderzoek naar bereikbaarheidsongelijkheid en een onderzoek naar laadinfra. Het totale bedrag qua onderuitputting 2023 voor de opgave Verbonden Regio bedraagt € 70.157..

1.3.2. Productieve regio

Van de achttien gemeenten heeft alleen Mook en Middelaar niet ingetekend voor deelname aan de Productieve regio.
De verdeling over de speerpunten is gedurende het jaar gewijzigd. Voor het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) gingen we al in 2023 aan de slag met een aantal onderzoeken. Het RPW is verankerd in de omgevingsverordening van de provincie: minimaal één keer in de vier jaar moet er een nieuw RPW worden vastgesteld. Op 1 januari 2025 moet er een nieuw RPW liggen. In het RPW zetten we grote stappen naar een kwalitatieve verbetering en nemen we nieuwe actuele thema's mee, zoals de ruimtebehoefte voor circulaire economie, de energietransitie, vergroening, verdichting en herstructurering. Nieuwe en complexe onderwerpen waarvoor extra onderzoeken nodig zijn. Een deel van die onderzoeken voerden we in 2023 al uit, om het proces naar een nieuw RPW tijdig af te kunnen ronden. Dat leidde in 2023 tot extra kosten voor werklocaties. De kosten daarvoor hebben we gedekt met gelden uit het mkb.
Voor het mkb startten we met een aantal aanbodgerichte trajecten, zoals een onderzoek naar mogelijkheden voor financiële steun tot € 1 miljoen voor mkb'ers, toekomstbestendig ondernemen om kennis, kunde en slagkracht van mkb'ers te verbeteren en financiële mogelijkheden voor mkb'ers in Europa. Gebleken is, dat wij vanuit de GMR het mkb met onze tools niet goed bereiken, ondanks doelgerichte en herhaaldelijke inzet. Er is wel veel behoefte aan ondersteuning aan het mkb, zowel bij de ondernemers zelf als bij de instanties die hierbij betrokken zijn. We hebben al die partijen bij elkaar geroepen en daar is een duidelijke (maar andere) rol van de GMR uit voortgekomen; een verbindende rol tussen alle instanties om gezamenlijk te komen tot inzicht in de behoefte van de mkb'er, een structurele samenwerking met alle stakeholders, afstemming en gezamenlijke ontwikkeling van tools etc. De kosten voor het mkb zijn daardoor lager dan begroot. Een deel hiervan is ingezet voor de onderzoeken naar werklocaties. Een deel is niet besteed en draagt bij aan het overschot aan inwoner-bijdrage.
Voor 2023 is voor het Human Capital Akkoord € 150.000 primair begroot. Hiervan is € 55.000 besteed aan onze speerpuntcoördinator Human Capital. De rest was gereserveerd voor TEB voor o.a. een kwartiermaker voor de borging van het Human Capital Akkoord, communicatie en het organiseren van bijeenkomsten. Dit bedrag is nagenoeg helemaal besteed; op € 4.000 na. Dit vloeit terug naar de gemeenten als overschot aan inwonerbijdrage.
De productieve regio heeft daardoor in totaliteit een overschot aan inwonerbijdrage van bijna € 51.000.

1.3.3. Circulaire regio

Circulaire bouw en infra

Op basis van een tussenevaluatie van het project "Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de grond-, weg- en waterbouw" (Circulaire GWW) bekrachtigden gemeenten de gewijzigde aanpak van het project naar meer 'learning by doing'. Naast de vijf kennistafels introduceerden we daarom

een ‘menukaart’, waarmee gemeenten op maat ondersteuning kunnen krijgen bij het meer circulair aanpakken van een concreet GWW-project. De provincie Gelderland heeft een financiële bijdrage van € 75.000 geleverd voor deze ondersteuning bij GWW-projecten. Er is gestart met een digitale grondstoffenbank (DuSpot), die zorgt dat bij werkzaamheden vrijkomende materialen elders in de regio hergebruikt kunnen worden. Vanaf 1 januari 2024 nemen alle zestien gemeenten deel aan deze grondstoffenbank. Het programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CBB) 2023-2030 is in juni opgeleverd en kreeg in een gecombineerd bestuurlijk platform van de Circulaire en Groene groeiregio brede steun.. Het project Circulaire GWW en het CBB zijn onderdeel gemaakt van het Regio Deal-voorstel “Toekomstbestendig bouwen”. Daarmee hopen en verwachten we een substantiële financiële bijdrage van het Rijk te krijgen voor de periode 2024-2026.
Ondertussen is het beoordelen van (woning)bouwprojecten met onze circulaire impactladder ‘gewoon’ doorgegaan. Dat geeft niet alleen inzicht in de mate van circulariteit van bouwprojecten, maar is door gericht advies een directe stimulans om de bouwprojecten meer circulair te maken.

Grondstoffen en ketens
We werken toe naar het ontwikkelen van circulaire ketens en grondstoffenhubs. Daarvoor richtten we ons in 2023 op drie ketens: 1) recycling van zonnepanelen 2) recycling van luiers en incontinentie uit de zorg en 3) verwerking van niet-specifiek ziekenhuisafval. Voor alle grondstoffen waren er gesprekken en bijeenkomsten.
Een ander aandachtspunt in onze regionale agenda is het ondersteunen van gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en het zorgen voor een stimulerend platform voor uitwisseling van kennis en ervaring
Op landelijk niveau waren er al een aantal verkennende onderzoeken naar de ruimtelijke impact van circulaire economie. Samen met de Productieve regio gaf de GMR opdracht voor een rapportage, die een inschatting geeft van de ruimtelijke effecten van de ontwikkeling van de circulaire economie in onze regio. Deze wordt in 2024 bestuurlijk besproken en zorgt voor input bij de ontwikkeling van het nieuwe RPW.

Water en klimaatadaptatie
In 2023 gaven we uitvoering aan de Startnotitie Water en Klimaatadaptatie, die in het voorjaar van 2023 was vastgesteld. De ontwikkeling van projecten in de Regio Deal kreeg leidde tot aanvragen voor enkele projecten om meer gedeelde kennis en ervaring te krijgen over klimaatadaptatie-maatregelen:

- Lifeport Cool Lab: Koel netwerk Arnhem, Groene Corridor Nijmegen, Dorpspleinen in Heumen en Overbetuwe, Woonwijk in Westervoort en zorginstellingen in Arnhem.
- Soil Valley: Verdroging en piekbuien in een stuwwallengebied in Berg en Dal en laaggelegen gebied Duiven.

We leverden daarnaast een bijdrage aan de aanvraag voor het SIA-project Groenblauwe stad, waar Van Hall Larenstein (HvHL) trekker van is en waaraan de gemeenten Arnhem, Duiven, Nijmegen, Rheden met cases deelnemen. De aanvraag is gehonoreerd. Het gaat om onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen, die integraal bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, leefbaarheid en gezondheid.
Een overlopende verplichting van € 21.000 uit het jaar 2022 bij de speerpunten klimaatadaptatie en transitie naar duurzame energie is niet in 2023 besteed. Dit bedrag retourneren we aan de gemeenten.

Energietransitie
Voor het project gemeentelijke inkoop van energie is in 2023 de nieuwe contractbeheerder, samen met leverancier Eneco, een traject gestart om te bekijken hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen om hun gebruik van aardgas de komende jaren terug te dringen. En er is in de zomer van 2023 een enquête uitgevoerd onder alle gemeenten. Daarmee achterhaalden we of de gemeenten verwachten dat zij de doelstelling halen en vooral waar ze nog ondersteuning konden gebruiken. Uit

de enquête kwam naar voren dat gemeenten de netcongestie op dit moment als het grootste probleem in de besparingsopgave zien. Andere veel genoemde knelpunten zijn beschikbare financiën en voldoende capaciteit bij de installateurs. Een werkgroep ging aan de slag met de uitkomsten van de enquête.

Het Uitvoeringsprogramma Regionale Energiestrategie (RES) 2024-2030 is vastgesteld. In dit plan staat wat de RES-organisatie gaat leveren en welke middelen hiermee gemoeid zijn. Buiten de financiële bijdrage van het Rijk, is in de begroting van de GMR een structurele inwonerbijdrage vastgesteld voor de uitvoering van de RES-taken vanaf 2024. De restantmiddelen uit het jaar 2022 voor de uitvoering van RES-taken zijn in 2023 volledig benut.
In juli 2023 is het tweejaarlijkse voortgangsrapport aan het Nationaal Programma RES (NPRES) overhandigd. De GMR stelde in 2021 een aanbod vast van 1.62 TWh. Op dit moment is meer dan de helft van dit aanbod gerealiseerd (inclusief concrete plannen en initiatieven die richting uitvoering gaan). Een aandachtspunt bij de implementatie van de RES 1.0 blijft het vinden van een balans tussen wind- en zonprojecten.
De regionale planMER is in 2023 afgerond en is voorzien van een advies van de commissie MER. De integratie van het MER-plan van de GMR met het provinciale MER-plan is in uitvoering. Op basis van het MER-plan is een proces gestart om zoekgebieden voor windenergie binnen verschillende gemeenten te verankeren in het gemeentelijk beleid. Daardoor wordt de weg vrijgemaakt voor de ontwikkeling van windprojecten.
In 2023 is gestart met het proces om de RES 1.0 te herzien. Deze herziening richt zich op drie sporen: duurzame energieopwekking, de warmtetransitie en het energiesysteem.
Met de toenemende druk op het elektriciteitsnet wordt het steeds uitdagender om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarom zijn we dit jaar gestart met regionaal integraal programmeren. Via subregionale gebiedstafels kregen we inzicht in de vraag en het aanbod van energie tot 2050. Dit inzicht dient als input voor investeringsbeslissingen voor de lange termijn na 2030 en als aanpak voor netcongestieproblemen. Regionale inzichten vormen input voor de provinciale Programmatische Energie Infrastructuurkeuzes (PMiek), met als doel om samenwerking en prioritering van energie-infrastructuur te bevorderen.
Om ervoor te zorgen dat de warmteclusters rondom ARN en AVR optimaal ontwikkelen, zijn er sinds begin 2023 procesbegeleiders actief. In nauwe samenwerking met betrokken gemeenten onderzoeken zij hoe de warmtebronnen van elk cluster het beste worden ingezet. Om de regionale samenwerking in de warmtetransitie te versterken, dienden we een aanvraag in voor een Specifieke Uitkering (Spuk) bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor de komende jaren is een bedrag van € 565.000 toegekend.
Op 1 juni is het REE van start gegaan. Er is een provinciale subsidie toegekend van € 225.000. In de zomerperiode is een volledig REE team geworven. Sinds 1 september is het REE op volle sterkte en voorziet het team bedrijven van energieadviezen. Er zijn ondernemersorganisaties en bedrijvenverenigingen in de regio bezocht, om het REE onder de aandacht te brengen. Negen gemeenten stelden inmiddels een subsidieregeling voor individuele bedrijven in, waarmee bedrijven subsidie kunnen aanvragen om externe energie-adviseurs te bekostigen. In 2024 is dat voor in elf van de zestien deelnemende gemeenten het geval. Sinds september kwam het aantal hulpvragen vanuit bedrijven op gang. Er zijn vanaf medio 2023 meer dan 150 bedrijven geholpen. Er is een expertpool van externe energieadviseurs opgezet, die bedrijven ondersteunt bij complexe energievragen. Deze externe expertpool omvat inmiddels ruim 50 contacten. Vanaf 1 oktober 2023 heeft het REE de uitvoering van de campagne Arnhem Zet de Knop Om (AZDKO) overgenomen. Dat betekent dat het REE bedrijven adviseert in samenspraak met de ingeschakelde energie-experts, de website van AZDKO (Powered by REE) beheert en helpt met de afhandeling van binnengekomen subsidieaanvragen. ConnectR is sinds september 2023 de vaste werk- en vergaderplek van het REE. Dit droeg bij aan de naamsbekendheid van het REE en zorgde voor synergie en samenwerking met partijen die tevens op ConnectR gevestigd zijn.

Dit jaar is het Interreg project ‘DeCarb-Pro’ aangevraagd, toegekend en gestart. Dit staat voor Decarbonization procurement en is een project over CO_2-beprijzing. De GMR is hiervoor gevraagd door het Klimaatverbond, omdat ze kleinere gemeenten wilden betrekken. Het biedt ons de mogelijkheid om vanuit een internationaal netwerk van partijen (overheidspartijen in Duitsland, Ierland, Frankrijk en België) het instrument van CO_2-beprijzing de komende jaren nader te onderzoeken en te bekijken wat het kan betekenen voor onze gemeenten in relatie tot onze inkoopprocessen, waaronder de inkoop van energie.
De provincie heeft een provinciaal ontwikkelingsprogramma geothermie. Dit was voor vier gemeenten in onze regio aanleiding om de samenwerking rond dit thema op te zoeken. Dit betreft Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen, kortweg LOAN. We hielpen hen met het schrijven van een initiatiefdocument en faciliteerden vanuit een tijdelijke rol de opstart van dit LOAN-geothermie project.

Dit jaar leverden we een bijdrage aan het ophelderen van de taakstelling rondom natuurwetgeving bij de aanpak van het isoleren van woningen. De ‘patstelling’ van natuur ‘versus’ energietransitie, is complexe materie voor gemeenten. We hebben een coördinerende rol opgepakt, in overleg met de bestuurlijk trekkers.

Jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’
In november organiseerde de GMR het circulaire jaarevent in de VASIM in Nijmegen. Ruim 200 bestuurders en medewerkers van gemeenten, collega-overheden, bedrijven en studenten namen deel aan het event, met voor velen een actieve rol. Naast een plenair gedeelte onder voorzitterschap van bestuurlijk opdrachtgever Tobias van Elferen, organiseerden we achttien verschillende workshops met thema’s vanuit alle hierboven genoemde speerpunten.
Deze dag gaf een goede impuls aan de versteviging van het circulaire netwerk in onze regio en was voor bezoekers bijzonder informatief. Een veertigtal enthousiaste masterstudenten Circulaire Economie van de HAN zorgden voor extra inspiratie en verslaglegging.

Er gaat vanuit de Circulaire regio € 36.331 retour naar de gemeenten.

1.3.4. Ontspannen regio

Voor Duurzaam toerisme zijn de activiteiten voor verhaallijnen en vitaliteit deels doorgeschoven naar 2024, omdat een subsidie van de provincie later kwam dan verwacht. In verband hiermee, is een deel van de middelen (zowel inwonerbijdrage als - deels nog toe te kennen - subsidie van de provincie) bij de begrotingswijziging en na instemming van het algemeen bestuur overgeheveld naar 2024. In de loop van 2023 zijn de activiteiten van Bruisende Binnensteden, Krachtige Kernen grotendeels belegd bij andere opgaven. Hiervoor zijn dan ook geen kosten gemaakt, anders dan de kosten die nog doorliepen vanuit 2022.
De andere activiteiten binnen de verschillende speerpunten zijn conform regionale agenda uitgevoerd:

- we begeleiden de aanleg van het wandelroutenetwerk door TVAN, die vooralsnog volgens schema verloopt;
- we coördineren de gesprekken met TVAN en gemeenten om te komen tot een nog betere en transparantere samenwerking;
- we werkten het groen-blauw raamwerk verder uit en we onderbouwden en leverden inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG);
- we maakten een begin met de uitvoeringsagenda groen-blauw raamwerk en landelijk gebied;
- we voerden het uitvoeringsplan Transformatievoorstel cultuur uit, zoals afgesproken.

De kosten van het speerpunt groen-blauw raamwerk zijn daarbij lager uitgevallen dan begroot. Dit omdat de provincie Gelderland het grootste deel van de kosten van externe inhuur voor verdere uitwerking voor haar rekening heeft genomen, in het kader van het VLGG. We hebben hier gebruik kunnen maken van de kennis en capaciteit die bij de provincie op dit vlak aanwezig is. Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in capaciteit voor dit speerpunt bij de GMR, om de uitwerking van het

groen-blauw raamwerk verder vorm te geven en om onze inbreng in het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) goed te kunnen coördineren.
Bij het speerpunt Cultuur zijn de kosten hoger dan vooraf ingeschat: het coördineren van en communiceren over de actielijnen van het uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuur vroeg meer inzet dan vooraf ingeschat. Dit gold vooral voor de actielijn innovatie, waarvoor vorig jaar de subsidies zijn voorbereid, ingediend, beoordeeld en toegekend.
Per saldo zijn daarmee de kosten van de Ontspannen regio voor 2023 even hoog als de opbrengsten, die eveneens lager uitvielen door het niet deelnemen van de gemeenten Mook en Middelaar en Montferland.
Tot slot is er een overlopend bedrag van 2022 van € 9.362 niet besteed in 2023. Dit bedrag wordt teruggeven aan de gemeenten.

1.3.5. Groene groeiregio

De begroting van de Groene groeiregio bestaat uit vier onderdelen. De posten algemeen, verstedelijkingsopgave en ruimtelijke integratie opgaven zijn relatief klein en in zijn geheel opgebruikt. Hiervoor betalen we o.a. speerpuntcoördinatoren en activiteiten voor het opstellen van kaarten voor het regioarrangement, de financiering van de gebiedsprocessen en onze bijdrage voor NOVEX.
De post versnelling woningbouw bestaat uit 2 inkomsten: de inwonerbijdrage en subsidies van Rijk en provincie. De rijkssubsidie is in 2023 opgebruikt en voor de subsidie van de provincie is verlenging aangevraagd en verleend (t/m 2025). De activiteiten voor de woningbouw zijn betaald uit beide inkomsten; de inwonerbijdrage is daarvoor volledig benut. Er is een overschot uit 2022 (€ 180.000) gebruikt voor de Woondeal-activiteiten. De Woondeal-subsidies lopen door in 2024 (€ 245.000) en daarnaast zijn door de provincie nieuwe gelden toegezegd.

In 2023 stelden we een regioarrangement op, dat naar alle gemeenteraden is gestuurd (en is vastgesteld). Hiermee ontwikkelden we een gedeelde ruimtelijke visie in de GMR, samen met partners zoals de provincie Gelderland.
We onderzochten wat de aanvullende rol van de GMR in landelijk gebied kan betekenen. We werkten samen met de Ontspannen regio aan de doorontwikkeling van het groen-blauw raamwerk en de vier koplopergebieden.
Samen met de Circulaire regio organiseerden we per deelgebied gebiedsateliers over netcongestie en de woningbouwopgave. Daarbij keken we naar de noodzakelijke maatregelen in de energie-voorziening.
Het onderzoeksrapport “Welkom in de toekomst!” is opgeleverd, dat we samen met o.a. de WUR opstelden. In het rapport is gekeken naar de ontwikkeling in de regio en hoe de regio er over 100 jaar uit zou kunnen zien. Het onderzoeksrapport is bij diverse bijeenkomsten gepresenteerd.
Met raadsleden spraken we over de ruimtelijke opgaven. We organiseerden een bustour, waarin de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en het groen-blauw raamwerk centraal stond. En we organiseerden een bijeenkomst met een spelvorm waarin we samen de ‘ruimtelijke puzzel’ legden in de verschillende deelgebieden. Er waren per deelgebied webinars over het ruimtelijk regioarrangement en het groen-blauw raamwerk.
In NOVEX verband (met Rijk en Regio Foodvalley) stelden we een Ontwikkelperspectief op; de uitbreiding van de Verstedelijkingsstrategie met o.a. een onderdeel landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk. Dit NOVEX Ontwikkelperspectief is naar alle colleges gestuurd. Daarnaast is de uitvoeringsagenda NOVEX opgesteld; dit is een gezamenlijk maatregelpakket voor de uitvoering van het Ontwikkelperspectief.
Tevens bereidden we de bestuurlijk overleggen (BO) MIRT en Leefomgeving voor met onze partners (Rijk en provincie).
De uitgangspunten van het regioarrangement van de GMR zijn doorvertaald naar de gebieds-programma’s Liemers, Veluwe, Middengebied en Rijk van Nijmegen. Deze programma’s zijn verder doorontwikkeld.

Voor het onderdeel woningbouwversnelling werkten we in 2023 aan de volgende zaken:

- Een nieuwe Woondeal 2.0, die door alle 18 gemeenten, de minister en de provincie is ondertekend op 8 maart.
- Een regionaal woonbehoefteonderzoek.
- Een nieuwe huisvestingsverordening met gezamenlijke afspraken over de woonruimteverdeling van huurwoningen Deze is in het najaar van 2023 vastgesteld door achttien gemeenten.
- Een regionale woonzorgvisie. Daarin bereiden we afspraken voor over de verdeling van de huisvesting voor specifieke aandachtsgroepen; er zijn o.a. diverse ateliers georganiseerd.
- Diverse aanvragen voor onze Flexpool, waarin we gemeenten met personele capaciteit ondersteunen bij complexe gebiedsontwikkelingen.
- Samen met de Circulaire regio maakten we een regionaal programma voor conceptueel en circulair bouwen. Het draagt eraan bij dat we in de regio dezelfde ambities formuleren, dezelfde methodes en werkwijzen hanteren en kennis en capaciteit borgen.
- We stelden een aanpak met handleiding op over het beter benutten van de bestaande voorraad woningen en we organiseerden samen met de provincie Gelderland een seminar over dit onderwerp.
- Er is recent onderzoek naar de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten in de regio gedaan. Daarbij is gekeken naar de economische structuur, waar arbeidsmigranten wonen en werken en of het woonaanbod aansluit op de behoefte. Dit is samen met de Productieve regio opgestart.

1.3.6. Wat heeft het gekost

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	-	**83.323**	**83.323**	-	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	-	**36.049**	**36.049**	-	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	-	**63.078**	**63.078**	-	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	-	**25.000**	**25.000**	-	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	-	**125.050**	**125.050**	-	**125.050**

1.4. Resultaat 2023 uitgelegd en samengevat

De inwonerbijdrage bij de GMR kan gerelateerd worden aan twee programma's binnen de jaarrekening. Enerzijds het regiobureau met een exploitatierekening en anderzijds het programma Opgaven met een projectadministratie.
Kenmerkend voor het regiobureau is dat het de bedrijfsvoering betreft en de activiteiten over het algemeen aan een kalenderjaar zijn gerelateerd. De ontvangen inwonerbijdrage bij het regiobureau wordt volledig in de staat van baten en lasten opgenomen. Daartegenover komen de uitgaven te staan en per saldo resteert het rekeningresultaat. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemende gemeenten, een negatief saldo komt, mist toereikend, ten laste van de algemene reserve.
Het programma Opgaven omvat een groot aantal activiteiten die elk afzonderlijk als een project gedefinieerd kunnen worden. Deze projecten zijn vastgelegd in de regionale agenda en voor deze projecten heeft de GMR met achttien gemeenten opgaveovereenkomsten afgesloten. De doorlooptijd van de projecten wijkt in veel gevallen af van het kalenderjaar. Daar wordt in dit programma de inwonerbijdrage en subsidies niet volledig in staat van baten en lasten opgenomen, maar worden de kosten van de projecten gedekt door de inwonerbijdrage en subsidies vanuit de balans. Einde boekjaar resulteert een rekeningresultaat van € 0 en resteert een overschot op de balans. Mocht het

project over de jaargrens heen lopen dan blijven de gelden beschikbaar voor het project. Is het project voltooid of niet uitgevoerd, dan resteert een schuld aan de deelnemende gemeenten en subsidieverstrekkers en moet dat deel terugbetaald worden.
Voor 2023 is het resultaat als volgt:

Regiobureau	€	197.682	(resultaat)
Opgaven	€	166.634	(schuld)
Totaal	€	364.316	(saldo onbenutte inwonerbijdrage 2023)

Een nadere toelichting op de terug te betalen inwonerbijdrage is opgenomen in paragraaf 3.8.
Conform artikel 31 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten.

1.5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-		-
Saldo	-	-	-	-	-

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de post Onvoorzien apart als programma worden gepresenteerd. In 2023 zijn geen kosten ten laste van de post Onvoorzien geboekt. Deze post muteert dus niet het resultaat.

1.6. Vennootschapsbelasting

1. Bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting.
   In artikel 25, lid 1, onder b, (BBV) wordt gevraagd het bedrag voor heffing voor Vennootschapsbelasting te vermelden. Dit is voor de GMR niet van toepassing.
2. Inzicht in gebruik van geraamde bedrag voor onvoorzien
   In artikel 25, lid 1, onder c, (BBV) wordt gevraagd om in de programmaverantwoording het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien op te nemen. In de begroting 2023 is niets geraamd. In de realisatie is dus geen bedrag opgenomen.

2. Paragrafen

2.1. Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen[1] inzicht verschaffen in de robuustheid van de rekening. Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet structurele financiële tegenvallers op te vangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet.

2.1.1. Risico's

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties;
4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden;
5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Er zijn geen risico's voortvloeiend uit het eigen beleid. Om eventuele tekorten op de exploitatie op te vangen is er op grond van de gemeenschappelijke regeling artikel 31, lid 8 een reserve van € 100.000 gevormd.

Risico's voorvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Het risico dat een gemeente niet aan zijn betalingsverplichting (de inwonerbijdrage) voldoet, wordt zeer klein geacht. Daarnaast is in de gemeenschappelijke regeling artikel 29, lid 6 vastgelegd dat gemeenten zorgen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Het risico voor de GMR bedraagt bij de achttien deelnemende gemeenten, conform de begroting 2023, gemiddeld € 380.850. Daarbij geldt een brandbreedte van € 15.000 voor de gemeente Rozendaal tot € 1.560.000 voor de gemeente Nijmegen.

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gekeken naar de voorgaande punten en de flexibele inzet van adviseurs, kan het achterwege blijven van financiering van gemeenten, provincie en anderen opgevangen worden door het afvloeien van flexibele inzet. Er is een zeer laag risico dat gelden niet betaald worden. Mocht dit het geval zijn, dan worden projecten on-hold gezet en stroomt de flexibele inzet per direct uit.

Risico's voorvloeiend uit het doen/nalaten van derden

De risico's worden beperkt door het hanteren van onze eigen inkoopvoorwaarden. Het maximale risico volgens het verplichtingenregister begin 2024 bedroeg € 77.000 voor een leverancier.

Risico's voorvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden/autonome ontwikkelingen

Gevolgen van de uitvoering van de Cao 2023 en verdere prijsstijgingen in het verantwoordingsjaar 2023 werken beperkt door in het jaarresultaat van 2023. De recente loonstijging o.b.v. de Cao 2024-2025 bedraagt 5%. Bij een loonsom van € 2,2 miljoen betekent dit een risico van € 110.000 voor het nieuwe boekjaar 2024.

[1] Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de GMR.

Overige verzekerde risico's

De GMR heeft de kantoorinboedel verzekerd tegen brand en diefstal. Voor het personeel is een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten. De aansprakelijkheid van bestuurders in de GMR is afgedekt door de verzekering van de gemeente voor de betreffende bestuurder.

2.1.2. Overzicht reserves 2023

Op grond van de gemeenschappelijke regeling mag de algemene reserve € 100.000 zijn. Deze algemene reserve is eind 2022 gevormd uit het rekeningresultaat van 2021 en is in 2023 niet gemuteerd.
Eind 2021 is een bestemmingsreserve gevormd voor optimalisatie van het regiobureau en het versnellen van de opgaven. Deze reserve is deels in 2022 en deels in 2023 benut. Er resteert nu nog € 83.255. Hieronder de specificatie van deze reserve:

Naam reserve/ Voorziening	Doel/functie	Maximum hoogte
Bestemmingsreserve	Opgebouwd in 2021, te besteden in 2022 en verder. Het doel is extra inzet te plegen op:	
	• Optimalisatie regiobureau Opleidingen Communicatie	€ 25.000 € 23.255
	• Versnellen opgaven Integrale aanpak logistiek	€ 35.000

Rente

Ten aanzien van de rente van de reserves is het algemene beleidsuitgangspunt om deze ten gunste van de exploitatie te brengen.

Conclusie

Kenmerkend voor het risicoprofiel van de GMR is dat de organisatie beperkt risico loopt en dat voor dit risico een algemene reserve is gevormd. Op basis van de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen, artikel 29 lid 6, is de beschikking over voldoende middelen en het nakomen van verplichtingen te allen tijde door de deelnemende gemeenten gewaarborgd.

Financiële kengetallen

In de paragraaf worden enkele financiële kengetallen opgenomen. De berekeningswijze is via een ministeriële regeling voorgeschreven. Hiermee wordt de (onderlinge) vergelijkbaarheid (van gemeenschappelijke regelingen) bevorderd.

	Rekening 2023
Netto schuldquote	0,0%
Solvabiliteitsratio	6,68%
Structurele exploitatieruimte	83,28%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De uitkomst geeft geen aanleiding tot verhoogde risico's.

De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal weer. Deze ratio ligt net onder de gebruikelijke norm van de provincie, maar past bij een startende organisatie.
Een positief percentage structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

2.2. Financiering

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de GMR beschrijft hoe zij in 2023 de investeringen heeft gefinancierd. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en de risico's die daarmee samenhangen. Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). In de vergadering van het algemeen bestuur op 6 september 2023 is het treasury statuut goedgekeurd.

Rentelasten/baten

De GMR heeft in 2021 met de Rabobank een rekeningcourant-overeenkomst gesloten. Per 1 maart 2022 wordt deelgenomen aan het voor gemeenschappelijke regelingen verplicht gestelde Schatkistbankieren.

Rentelasten:	In 2023 sprake van minimale rentelasten.
Rentebaten:	In 2023 ongeveer € 108.000 aan rentebaten ontvangen.
Renteresultaat:	In 2023 geen sprake van renteresultaat.
Toerekening rente aan taakvelden:	In 2023 geen rente toegerekend aan taakvelden.

Financieringspositie

Er is een rekeningcourant-overeenkomst met de Rabobank met een tegoed van € 82.673. De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken, is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.
De rente-risiconorm is voor de GMR niet van toepassing, aangezien er geen externe langdurige financiering is afgesloten.

Geldstromenbeheer

De GMR is verplicht liquiditeitsoverschotten met een drempelbedrag van € 1 miljoen af te storten bij het Rijk (Schatkistbankieren).

2.3. Bedrijfsvoering

Artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de GMR om in elk geval de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering weer te geven. Met bedrijfsvoering worden bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de vijf opgaven te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop.
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering, het algemeen bestuur heeft hierbij een kader stellende en controlerende taak. De directeur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om personeel aan te nemen, verplichtingen aan te gaan tot € 100.000 en om opdracht tot betaling tot € 250.000 te geven.

Huisvesting
Vanaf september 2021 heeft de GMR haar eigen kantoor met elf werkplekken en een aantal vergaderzalen. Door de medewerkers wordt veel hybride gewerkt, maar met de groei van het aantal adviseurs die veelal parttime aan de GMR verbonden zijn, ontstaat druk op de werkruimte. In 2024 moet worden bezien of de huisvesting voldoende is.

Personeelszaken en automatisering
In 2023 is de in 2022 afgesloten dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Nijmegen voor het uitbesteden van salarisadministratie en ondersteuning op personeelszaken verlengd.
Met ingang van 2023 is M&I partners verantwoordelijk voor de volgende rollen: functionaris gegevensbescherming, privacy officer, SISA functioneel beheer en informatiemanagement. Voorheen werden deze werkzaamheden door de gemeente Arnhem verzorgd.

Archief
Sinds eind 2022 wordt de GMR door Cavero ondersteunt bij de inrichting van gedegen archiveringsproces. In 2023 is de implementatie afgerond.

Verbonden partijen
De GMR heeft, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften, geen verbonden partijen.

Schatkistbankieren
De GMR maakt sinds 2022 gebruik van een Schatkistbankieren-faciliteit.

Planning & Control en administratie
Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en control cyclus en het (laten) voeren van de financiële administratie, zijn ondersteunende werkzaamheden verricht voor de vijf opgaven; bijvoorbeeld subsidieaanvragen en -verantwoordingen.

Btw-compensatiefonds
De zogenaamde transparante c.q. doorschuif btw kan door de GMR aan de deelnemende gemeenten worden gefactureerd. Deze gemeenten kunnen deze facturen vervolgens bij het zogenaamde btw-compensatiefonds verhalen. In dit jaarverslag worden de cijfers exclusief btw gepresenteerd.
De overige paragrafen BBV zijn niet van toepassing op GMR.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven en deze op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring verantwoordt het dagelijks bestuur zich direct tot het algemeen bestuur over het (financieel) rechtmatig handelen van de organisatie.

Het dagelijks bestuur verantwoordt zich aan het algemeen bestuur in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt de controle in of afwijkingen in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en interne verordeningen en met de bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het algemeen bestuur bepaalt vanaf het begrotingsjaar 2023 de verantwoordingsgrens en de spelregels. De uitgangspunten waarin het dagelijks bestuur moet voldoen zijn vastgelegd in de door de Commissie BBV uitgegeven Kadernota Rechtmatigheid 2023.

In het hoofdstuk 3.3 van dit jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen over het boekjaar 2023. De uitkomst is dat geconstateerde bruto afwijkingen boven de verantwoordingsgrens uitkomen (3% van de lasten).

Op basis van de spelregels door het algemeen bestuur moeten individuele afwijkingen groter dan € 10.000 aanvullend worden toegelicht in deze paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Per saldo resteert een bruto afwijking van € 1.629.616 als afwijking die niet is meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet aan het algemeen bestuur gecommuniceerd. De afwijkingen bestaan uit:

- Overschrijding baten Regiobureau (€ 72.270);
- Onderschrijding baten Groene groeiregio (€ 73.546);
- Onderschrijding lasten (€ 436.088) en baten (€ 519.411) Verbonden regio;
- Onderschrijding lasten (46.367) en baten (82.416) Productieve regio;
- Onderschrijding lasten (€ 147.142) en baten (€ 210.220) Circulaire regio;
- Overschrijding baten (€ 42.156) Ontspannen regio.

De Commissie BBV heeft recent (half april 2024, ruim na het opstellen en de controle van deze jaarrekening 2023) een gewijzigde uitspraak gedaan ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid. In afwijking van eerdere publicaties over tijdig melden van acceptabele afwijkingen vindt Commissie BBV dat voor het vaststellen van de begrotingsonrechtmatigheid moet worden uitgegaan van het totaal van de bruto onrechtmatigheden. Het dagelijks bestuur blijft, ingegeven door eerdere toelichting van de Commissie BBV over de ruimte om acceptabele afwijkingen tijdig te melden, bij de toegepaste netto benadering voor vaststelling van de begrotingsonrechtmatigheid. Dit betekent dat het dagelijks bestuur bij vaststelling rekening houdt met acceptabele afwijkingen en uitgaat van het netto saldo van begrotingsonrechtmatigheden. Binnen deze netto benadering blijven afwijkingen binnen de vastgestelde rapportagegrens.

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

Voorwaardencriterium

De Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen heeft een zogeheten ‘SPEND-analyse’ uitgevoerd waarmee de rechtmatigheid van aanbestedingen wordt getoetst. Op basis van regelgeving is hierbij uitsluitend een analyse gemaakt ten opzichte van de wettelijke bepalingen in de Aanbestedingswet en Gids Proportionaliteit. Uit deze analyse blijkt één onrechtmatigheid inzake de inhuur van een Mobiliteitsmakelaar.
De Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen heeft deze opdracht voortijdig moeten verlengen in afwachting van externe financiering om daarmee de noodzakelijke continuïteit van dienstverlening te kunnen garanderen. Daarbij is, middels een bestuursbesluit, afgeweken van een reguliere aanbestedingsprocedure. Dit leidt tot een onrechtmatigheid van € 129.190.
De organisatie is zich bewust van de naleving van de aanbestedingswetgeving en heeft een aantal stappen gezet in 2024 gericht op de voortijdige signalering van potentiële aanbestedingsonrechtmatigheden.

3. Jaarrekening

In dit hoofdstuk staan de volgende financiële overzichten:

- Staat van baten en lasten
- Toelichting op de staat van baten en lasten
- Rechtmatigheidsverantwoording 2023
- Incidentele en structurele baten en lasten
- Analyse begrotingsonrechtmatigheid
- Balans per 31 december 2023
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op de posten van de jaarrekening
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen
- Publicatie Wet normering topinkomens (WNT)
- Taakvelden

3.1. Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Regiobureau					
Lasten	2.032.458	-148.380	1.884.078	1.913.791	-29.713
Baten	2.032.458	-	2.032.458	2.104.728	-72.270
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Saldo	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**
Programma opgave regionale agenda (bestaande uit)					
Verbonden regio					
Lasten	1.182.000	1.198.603	2.380.603	1.944.515	436.088
Baten	1.182.000	1.281.926	2.463.926	1.944.515	519.411
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Productieve regio					
Lasten	748.325	-43.577	704.748	658.381	46.367
Baten	748.325	-7.528	740.797	658.381	82.416
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Circulaire regio					
Lasten	685.523	1.113.347	1.798.870	1.651.728	147.142
Baten	685.523	1.176.425	1.861.948	1.651.728	210.220
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Ontspannen regio					
Lasten	795.850	-363.032	432.818	499.974	-67.156
Baten	795.850	-338.032	457.818	499.974	-42.156
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Groene groeiregio					
Lasten	1.557.000	-413.806	1.143.194	1.194.698	-51.504
Baten	1.557.000	-288.756	1.268.244	1.194.698	73.546
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal lasten	**7.001.156**	**1.343.155**	**8.344.311**	**7.863.087**	**481.224**
Totaal baten	**7.001.156**	**1.824.035**	**8.825.191**	**8.054.024**	**771.167**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-**	**480.880**	**480.880**	**190.937**	**289.943**
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**6.745**	**-6.745**
RESULTAAT	**-**	**480.880**	**480.880**	**197.682**	**283.198**

3.2. Toelichting op de staat van baten en lasten

De baten en lasten over 2023 bedragen respectievelijk € 8.054.024 en € 7.863.087. Er is een mutatie in de bestemmingsreserve geweest van € 6.745. Het verschil in de baten en lasten en mutatie bestemmingsreserve resulteert in een voordelig rekeningresultaat van € 197.682, wat gelijk is aan het resultaat van het regiobureau.

Programma regiobureau

De baten en lasten over 2023 van het regiobureau bedragen respectievelijk € 2.104.728 en € 1.913.791.

Regiobureau	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma regiobureau					
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.336.877	-	1.336.877	1.374.925	-38.048
3.3 Pachten	86.578	-	86.578	77.861	8.717
3.8 Overige goederen en diensten	609.003	-	609.003	560.012	48.991
7.3 Afschrijvingen	-	-	-	9.798	-9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-	-148.380	-148.380	-108.805	-39.575
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Saldo lasten regiobureau	**2.032.458**	**-148.380**	**1.884.078**	**1.913.791**	**-29.713**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	2.032.458	-	2.032.458	2.111.456	-78.998
overige baten	-	-	-	-6.728	6.728
Saldo baten regiobureau	**2.032.458**	**-**	**2.032.458**	**2.104.728**	**-72.270**
Saldo regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**190.937**	**-42.557**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	6.745	-6.745
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-6.745**	**6.745**
Resultaat regiobureau	**-**	**148.380**	**148.380**	**197.682**	**-49.302**

Programma opgaven

Voor de opgaven zijn door de GMR ongeveer € 5.949.000 aan lasten gerealiseerd. Deze lasten worden gefinancierd door inwonerbijdrage door de deelnemende gemeenten en subsidies van o.a. provincie en Rijk.

In onderstaande tabellen is per opgave is een specificatie per speerpunt weergegeven.

Verbonden regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Verbonden regio					
Lasten					
Algemeen	227.000	85.914	312.914	230.674	82.240
gebiedsgerichte corridors	190.000	-45.620	144.380	117.455	26.925
Fiets	225.000	-45.230	179.770	203.222	-23.452
hubs en knooppunten	100.000	1.173	101.173	61.358	39.815
gedrag en duurzame mobiliteit	330.000	1.242.366	1.572.366	1.239.995	332.371
Verkeersveiligheid	110.000	-40.000	70.000	91.811	-21.811
Saldo lasten Verbonden regio	**1.182.000**	**1.198.603**	**2.380.603**	**1.944.515**	**436.088**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	1.182.000	-	1.182.000	944.907	237.093
bijdrage uit subsidies	-	1.281.926	1.281.926	999.608	282.318
Saldo baten Verbonden regio	**1.182.000**	**1.281.926**	**2.463.926**	**1.944.515**	**519.411**
Saldo Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Verbonden regio	**-**	**83.323**	**83.323**	**-**	**83.323**

Productieve regio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Productieve regio					
Lasten					
Algemeen	273.325	3.769	277.094	259.583	17.511
doorontwikkeling health, hightech en energy	-	-	-	-	-
toekomstbestendige werklocaties	160.000	-41.429	118.571	187.317	-68.746
human Capital	150.000	-21.466	128.534	132.105	-3.571
stimuleren ondernemerschap in het mkb	165.000	15.549	180.549	71.951	108.598
versterking van duurzame logistiek	-	-	-	7.425	-7.425
Saldo lasten Productieve regio	**748.325**	**-43.577**	**704.748**	**658.381**	**46.367**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	748.325	-7.528	740.797	614.147	126.650
bijdrage uit subsidies	-	-	-	44.234	-44.234
Saldo baten Productieve regio	**748.325**	**-7.528**	**740.797**	**658.381**	**82.416**
Saldo Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Productieve regio	**-**	**36.049**	**36.049**	**-**	**36.049**

Circulaire regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Circulaire regio					
Lasten					
Algemeen	164.320	13.822	178.142	161.754	16.388
circulaire bouw en infrastructuur	156.618	129.852	286.470	244.597	41.873
circulaire economie: grondstoffen en ketens	112.970	-46.768	66.202	78.136	-11.934
water en klimaatadaptatie	61.620	-16.290	45.330	39.903	5.427
transitie naar duurzame energie	189.995	1.032.731	1.222.726	1.127.338	95.388
Saldo lasten Circulaire regio	**685.523**	**1.113.347**	**1.798.870**	**1.651.728**	**147.142**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	685.523	-	685.523	451.380	234.143
bijdrage uit subsidies	-	1.176.425	1.176.425	1.200.348	-23.923
Saldo baten Circulaire regio	**685.523**	**1.176.425**	**1.861.948**	**1.651.728**	**210.220**
Saldo Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Circulaire regio	**-**	**63.078**	**63.078**	**-**	**63.078**

Ontspannen regio	Begroting 2023	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie 2023	Verschil realisatie vs begroting
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Programma Ontspannen regio					
Lasten					
Algemeen	140.850	-4.903	135.947	126.812	9.135
duurzaam toerisme	365.000	-282.704	82.296	137.449	-55.153
groen-blauw raamwerk	240.000	-73.685	166.315	160.620	5.695
cultuur en erfgoed	50.000	-1.740	48.260	75.093	-26.833
Saldo lasten Ontspannen regio	**795.850**	**-363.032**	**432.818**	**499.974**	**-67.156**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	495.850	-102.700	393.150	379.629	13.521
bijdrage uit subsidies	300.000	-235.332	64.668	120.345	-55.677
Saldo baten Ontspannen regio	**795.850**	**-338.032**	**457.818**	**499.974**	**-42.156**
Saldo Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Ontspannen regio	**-**	**25.000**	**25.000**	**-**	**25.000**

Groene groeiregio	Begroting 2023 EUR	Wijziging begroting EUR	Begroting gewijzigd EUR	Realisatie 2023 EUR	Verschil realisatie vs begroting EUR
Programma Groene groeiregio					
Lasten					
Algemeen	142.000	56.950	198.950	179.747	19.203
woning in balans: versnellen van de woningbouw	1.045.000	-367.693	677.307	800.204	-122.897
uitwerking verstedelijkingsstrategie	210.000	-29.020	180.980	137.077	43.903
leefomgeving: verbinden van de ruimtelijke opgaven	160.000	-74.043	85.957	77.670	8.287
Saldo lasten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-413.806**	**1.143.194**	**1.194.698**	**-51.504**
Baten					
inwonerbijdrage gemeenten	742.000	7.937	749.937	683.115	66.822
bijdrage uit subsidies	815.000	-296.693	518.307	511.583	6.724
Saldo baten Groene groeiregio	**1.557.000**	**-288.756**	**1.268.244**	**1.194.698**	**73.546**
Saldo Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**
Reserves toevoeging	-	-	-	-	-
Reserves onttrekking	-	-	-	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat Groene groeiregio	**-**	**125.050**	**125.050**	**-**	**125.050**

3.3. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 29-11-2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 235.893.De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Op basis van het standpunt van de Commissie BBV komt volgens de Kadernota Rechtmatigheid 2023 de bruto begrotingsafwijking boven de verantwoordingsgrens uit en zijn volgens dit standpunt van de Commissie BBV de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand gekomen.

Aangezien het dagelijks bestuur van mening is dat acceptabele afwijkingen in de beoordeling meegenomen dienen te worden, wordt de begrotingsonrechtmatigheid kleiner maar blijft deze boven de goedkeuringsgrens.

Begrotingscriterium	Bruto afwijking Euro	Geaccepteerd Euro	Formeel onrechtmatig Euro
Overschrijding lasten programma's	148.373		148.373
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0		
Ongeautoriseerde reservemutaties	0		
Onderschrijding van lasten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	629.597	629.597	
Onderschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	885.593	885.593	
Overschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	114.426	114.426	
Totaal Begrotingscriterium	**1.777.989**	**1.629.616**	**148.373**
Voorwaardencriterium			
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	129.190		129.190
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	0		
Totaal Voorwaardencriterium	**129.190**	**0**	**129.190**
M&O criterium			
Overige bevindingen inzake M&O criterium	0		0
Totaal M&O criterium	**0**	**0**	**0**
Totaal	**1.907.179**	**1.629.616**	**277.563**

Op basis van bovengenoemde bruto benadering wordt conform bovenstaande tabel € 1.777.989 op basis van het laatste standpunt van Commissie BBV als basis bij het vaststellen van de begrotingsonrechtmatigheid in relatie tot de goedkeuringsgrens gehanteerd. Volgens de door het dagelijks bestuur gehanteerde netto benadering komt de begrotingsonrechtmatigheid op € 148.373. De onrechtmatigheden op het voorwaardencriterium bedragen € 129.190. Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd op het M&O criterium en op het voorwaardencriterium. Daarmee komt het totaal van de onrechtmatigheden (vastgesteld) op € 277.563.

Hieronder worden de afwijkingen individueel toegelicht.

Overschrijding lasten op programma's

Op de programma's Ontspannen regio (€ 67.156), Groene groeiregio (€ 51.504) en Regiobureau (€ 29.713) is sprake van overschrijding van de lasten.
Voor de Ontspannen regio is de overschrijding ontstaan door een onvolledige verwerking van de begrotingswijziging dd. 29 november 2023.
Bij de Groene groeiregio heeft zich na de begrotingswijziging de kans voorgedaan om een project eerder te starten. Financiering van dit project komt uit subsidiegelden.
De overschrijding bij het Regiobureau is met name veroorzaakt door het vormen van de voorziening verlofuren.

Onderschrijding van lasten welke tijdig via jaarstukken wordt gemeld en verklaard

Door krapte op de arbeidsmarkt blijven projecten uit de betrokken opgaven achter op het vastgestelde tijdspad.

Onderschrijding van lasten, welke tijdig via jaarstukken wordt gemeld en verklaard

Ten gevolge van het niet volledig inzetten van de benodigde capaciteit, blijft de uitnutting van de baten (inwonerbijdrage en subsidie) achter.

Overschrijding van baten welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard

In de begroting 2023 van het Regiobureau zijn de rentebaten niet opgenamen.
De overschrijding van de baten bij Ontspannen regio is ontstaan door onvolledige verwerking van de begrotingswijziging dd. 29 november 2023.

Met het algemeen bestuur worden nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, in de toekomst het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed

Voor een toelichting op het onderdeel Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed, wordt verwezen naar paragraaf 2.3 Bedrijfsvoering (blz 22).

3.4. Incidentele en structurele baten en lasten

Regiobureau	Realisatie 2023 EUR	Incidenteel EUR	Structureel EUR
Programma Regiobureau			
Lasten			
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.374.925	-	1.364.925
3.3 Pachten	77.861	-	77.861
3.8 Overige goederen en diensten	560.012	195.122	364.890
7.3 Afschrijvingen	9.798	-	9.798
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-108.805	-	-108.805
Reserves onttrekking	-6.745	-6.745	-
Lasten	**1.907.046**	**188.377**	**1.718.669**
Baten			
bijdrage deelnemende gemeenten	2.111.456	39.727	2.071.729
Subsidies	-	-	-
overige baten	-6.728	-6.728	-
Baten	**2.104.728**	**32.999**	**2.071.729**

In de staat van baten en lasten van het regiobureau is in 2023 een onttrekking van de bestemmingsreserve van € 6.745 geweest voor o.a. kleine aanpassingen voor het regiobureau.
De pachten bestaan uit huurpenningen voor het regiobureau in Elst en de huisvesting van Public Affairs in Brussel. Er vonden operationele kosten voor kleine verbouwingen en onderhoud plaats.

Opgaven

De opgaven bestaan uit programma's die gefinancierd worden uit inwonerbijdragen en subsidies. In 2023 zijn voor de opgaven geen incidentele uitgaven gedaan.

3.5. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023, zoals opgenomen in hoofdstuk 2.3, heeft de GMR een toetsing gedaan op het begrotingscriterium.

In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:
"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn."

Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV wordt onderscheid gemaakt tussen begrotingsafwijkingen die wel en niet meetellen in de foutevaluatie als basis voor de rechtmatigheidsverantwoording. Ten opzichte van voorgaand jaar is nieuw in de Kadernota Rechtmatigheid dat begrotingsonderschrijdingen van lasten en begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen van baten moeten worden meegenomen in de evaluatie.

In de volgende tabel staan per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per ‘soort’ begrotingsafwijking weergegeven. De toelichting per ‘soort begrotingsafwijking staat hiervoor weergegeven.

Programma	Afwijking lasten EUR	Afwijking baten EUR	Over-onderschrijding	Conclusie t.a.v. rechtmatigheid
Regiobureau	0	42.557	Overschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Verbonden regio	0	83.324	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Productieve regio	0	36.048	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Circulaire regio	0	63.078	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Ontspannen regio	25.000	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie
Groene groeiregio	0	73.547	Onderschrijding	Niet meetellen bij tijdig melden
Groene groeiregio	51.303	0	Overschrijding	Meenemen in de foutevaluatie

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden de afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

Overschrijdingen van lasten die meetellen in de foutevaluatie
De GMR heeft in 2023 op twee programma’s een overschrijding die moet worden meegeteld in de foutevaluatie. De overschrijdingen hebben betrekking op de lasten van de programma’s Ontspannen regio (€ 25.000) en Groene groeiregio (€ 51.503). Deze begrotingsoverschrijdingen zijn niet gemeld en/of in 2023 ondervangen met een begrotingswijziging. Mocht een soortgelijke situatie zich in de toekomst opnieuw voordoen, dan zal tijdig een begrotingswijziging worden verwerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tot een begrotingswijziging hebben geleid maar bij tijdig melden niet meetellen in de foutevaluatie
Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat voor de programma’s Regiobureau. Verbonden regio, Productieve regio, Circulaire regio en Groene groeiregio (baten) sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Het algemeen bestuur autoriseert de begroting op het saldo van baten en lasten; in bovenstaande analyse is daarmee rekening gehouden.
Voor deze programma’s resteert een afwijking van € 298.553 als overschrijding op de baten en onderschrijdingen op baten en lasten. Met het algemeen bestuur zijn nadere afspraken gemaakt op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten. Deze afspraken worden nog voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening 2023 gemaakt, waarmee bovenstaande afwijkingen niet meegeteld hoeven worden in de foutevaluatie.

Toelichting op begrotingsafwijkingen
In de paragrafen is per programma een toelichting opgenomen op de begrotingsafwijkingen.

3.6. Balans per 31 december 2023

ACTIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	44.495	54.294
	44.495	54.294
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar		
Borgsom	4.768	4.768
	4.768	4.768
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.309.650	1.109.677
Liquide middelen	3.604.077	3.467.886
Overlopende activa		
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
Nog te ontvangen subsidies	704.750	603.712
	5.655.576	5.190.732
TOTAAL ACTIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

PASSIVA	2023 31 december EUR	2022 31 december EUR
Eigen Vermogen		
Onverdeeld resultaat boekjaar	197.682	157.799
Algemene reserve	100.000	100.000
Bestemmingsreserve	83.255	90.000
	380.937	347.799
Voorzieningen		
Voorziening verlofuren	25.000	-
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar		
Overige vlottende schulden	1.540.756	1.607.770
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	3.556.450	2.903.248
Overlopende passiva	201.698	390.977
	5.298.904	4.901.995
TOTAAL PASSIVA	**5.704.839**	**5.249.794**

3.7. Grondslagen voor waardering- en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen al zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, ingeval aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijk of middellijk participerende publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht;
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op het overschot dat wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting betaald worden.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van de activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke auitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Algemene waarderingsgrondslagen voor rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van kader zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten en laten en balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen o grond van artikel 17, Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 29-11-2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en

onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de beleidsnotitie M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 10.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De afschrijvingen zijn in het algemeen lineair berekend en gerelateerd aan de verwachte economische levensduur, met inachtneming van de restwaarde. Eventuele tegemoetkomingen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn meestal gelijk aan de nominale waarde van de vordering. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering.

Debiteuren

De debiteuren zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, is hiermee indien noodzakelijk, bij de waardering rekening gehouden.

Overige activa en passiva

Activa worden conform artikel 63 BBV lid 1 gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Passiva wordt gewaardeerd conform artikel 63 BBV lid 7 op basis van nominale waarde.

Eigen vermogen

De grondslag van het eigen vermogen is bepaald als de resultante van de, volgens wettelijke voorschriften van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, afzonderlijk gewaardeerde activa en de schulden, voorzieningen en overlopende posten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Alle posten in de rekening van baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.
De aangegane verplichtingen die betrekking hebben op projecten die worden gefinancierd uit de baten van het lopende boekjaar worden ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die op balansdatum die in rechte afdwingbaar zijn of zijn aan te merken als een 'feitelijke' verplichting waarbij het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen of verliezen middelen of andere activa de onderneming zullen verlaten en van de verplichtingen en verliezen een betrouwbare schatting is te maken.
Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen, is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij deze schatting is zoveel mogelijk rekening gehouden met alle risico's en onzekerheden die samenhangen met de voorziening. Voor zover de uitgaven voor de afwikkeling van voorzieningen op derden kunnen worden verhaald, zijn deze vergoedingen niet de voorziening betrokken maar als een afzonderlijk actief op de balans opgenomen.
Tenzij anders vermeld in deze toelichting, zijn de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij waardering tegen de contante waarde is de voorziening contant gemaakt tegen de actuele marktrente per balansdatum (disconteringsvoet vóór belastingen), gebaseerd op hoogwaardige ondernemingsopbligaties.

3.8. Toelichting op de posten van de jaarrekening

Materiële vaste activa

Het waardeverloop van de overige materiële vaste activa is als volgt samen te vatten:

Investeringen met economisch nut	Investeringen met economisch nut EUR	Totaal EUR
Stand begin boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-9.798	-9.798
Boekwaarde	**54.294**	**54.294**
Mutaties		
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-9.798	-9.798
Saldo	-9.798	-9.798
Stand einde boekjaar		
Aanschaffingsprijs	64.092	64.092
Cumulatieve afschrijvingen	-19.597	-19.597
Boekwaarde	**44.495**	**44.495**

Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd langer dan één jaar.

Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	2023 EUR	2022 EUR
Borgsom	4.768	4.768
Totaal	**4.768**	**4.768**

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overlopende activa	2023 EUR	2022 EUR
Nog te ontvangen rente	37.099	9.457
Nog te ontvangen subsidies	704.750	603.712
Totaal	**741.849**	**613.169**

Verloopoverzicht Nog te ontvangen subsidies

Omschrijving	Zaaknummer	Saldo 01-01-2023 EUR	Beschikking EUR	Ontvangen EUR	Saldo 31-12-2023 EUR
Slim en Schoon 2022	2023-010818	462.712	-	293.322	169.390
Vitaliteit toeristische sector	2022-008376	10.000	-	10.000	-
Koploperregio	2022-000084122	31.000		31.000	-
Multidisciplinaire leerlijn bouwen regisseren	2022-0118661	50.000	-	40.000	10.000
Woondeal 2e tranche	2022-012073	50.000	-	13.022	36.978
Slim en Schoon 2023	2023-009774		264.858	-	264.858
Wijchen – Oss	2023-002998		10.000	-	10.000
Human Capital	2023-006348		20.000	-	20.000
Cicrulaire GWW	2023-004576		15.000	-	15.000
Circulair en conceptueel bouwen	2023-011107		13.000	-	13.000
REE	2023-004501		45.000	-	45.000
DeCarb Pro	Interreg		56.304	-	56.304
Vitaliteitsprogramma	2023-011810		6.700	-	6.700
Verhaallijnen	2023-011810		3.500	-	3.500
Woondeal 2023	2023-004272		41.054	-	41.054
Procesgelden reg. Woondeals Prov.GLD	2022-016158		64.833	51.866	12.966
Totaal		**603.712**	**540.249**	**439.210**	**704.750**

Vorderingen op openbare lichamen

De post vorderingen op openbare lichamen bedraagt ultimo € 1.309.650. De openstaande vorderingen bestaan uit:

Debiteuren (deelnemende gemeente en provincie)	€ 70.833
Door te schuiven btw inzake transparantieregeling	€ 1.238.817

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Btw-compensatiefonds samenwerkingsverband	1.238.817	1.046.337
Debiteuren (gemeenten en provincie)	70.833	63.340
totaal	**1.309.650**	**1.109.677**

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit een bankrekening bij de Rabobank, Schatkistbankieren en een creditcardsaldo. Er zijn geen kasgelden aanwezig.

Liquide middelen	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Rabobank NL15 RABO 039 8279 02	82.673	728.234
Schatkistbankieren NL51 RABO 0374 5541 61	3.521.125	2.737.109
Creditcard	279	2.543
totaal	**3.604.077**	**3.467.886**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Voor het schatkistbankieren is een drempelbedrag berekend. Dit drempelbedrag is ingesteld om te voorkomen dat elke dag alle positieve banksaldi afgeroomd moeten worden naar nihil. Het drempelbedrag is € 1.000.000 (0,75% van de begrote lasten met een minimum van € 1.000.000).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**818**	**237**	**602**	**376**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	182	763	398	624
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	7.693			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.693			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	73.591	21.523	55.360	34.581
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	818	237	602	376

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 380.937 en bestaat uit een algemene reserve van € 100.000 en een bestemmingsreserve van € 83.225 en onverdeeld resultaat boekjaar van € 197.682.

Verloop overzicht eigen vermogen

Algemene reserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	100.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	100.000
Eindstand	**100.000**	**100.000**

Bestemmingsreserve	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	90.000	-
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-	231.012
Onttrekkingen	-6.745	-141.012
Eindstand	**83.255**	**90.000**

Resultaat boekjaar	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	157.799	331.012
Allocatie van het resultaat voorgaand jaar	-157.799	-331.012
Mutatie uit resultaatbestemming	197.682	157.799
Eindstand	**197.682**	**157.799**

Voorziening verlofuren

Met ingang van 2023 wordt voor de bovenmatige saldi van de bovenwettelijke verlofuren conform BBV een voorziening getroffen. Het bedrag is vastgesteld op basis van een schatting.

Voorziening verlofuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Beginstand	0	0
Mutatie	25.000	0
Eindstand	**25.000**	**0**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bedragen ultimo 2023 € 1.540.756. Hierover is geen rente verschuldigd.

Crediteuren	**2023**	**2022**
	EUR	**EUR**
Crediteuren	1.213.857	1.535.855
Totaal	**1.213.857**	**1.535.855**

Overige schulden	2023 EUR	2022 EUR
Loonheffing	119.524	56.018
Nettolonen	73	112
Afdracht premies sociale verzekeringen	228	-
Premies pensioen- en sociale fondsen	27.056	13.350
Nog te betalen declaraties	1.496	2.435
Betalingen onderweg	178.522	-
Totaal	**326.899**	**71.915**

Overlopende passiva

De post vooruit ontvangen bijdragen overige overheid bedraagt ultimo 2023 € 3.556.450.
De opgaven binnen de GMR worden gefinancierd vanuit inwonerbijdragen en subsidies.

Vooruit ontvangen bijdragen overige Nederlandse overheidslichamen	2023 EUR	2022 EUR
Subsidies	1.685.091	2.652.530
Overlopende inwonerbijdrage regiobureau	27.300	87.560
Overlopende verplichtingen inwonerbijdrage	804.918	-
Overlopende verplichtingen subsidies	872.507	-
Terug te betalen inwonerbijdrage (opgaven)	166.634	163.158
Totaal	**3.556.450**	**2.903.248**

Het saldo van de inwonerbijdrage voor de opgaven vanuit de gemeenten bedraagt ultimo 2023 € 971.552. Hiervan is € 804.918 verplicht, het restant € 166.634 wordt terugbetaald.
Het saldo van de subsidies en de inwonerbijdrage is gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Overlopende passiva	2023 EUR	2022 EUR
Nog te betalen kosten	194.297	336.409
Nog te betalen accountants- en administratiekosten	2.222	32.069
Nog te betalen overige kosten	4.500	7.500
Nog te betalen verlofuren	-	15.000
Tussenrekening PGB	679	-
Totaal	**201.698**	**390.978**

De presentatie van de overlopende passiva en overige schulden is conform artikel 49 lid 1a van de BBV aangepast. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers opnieuw gerubriceerd.

Vooruit ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Nog te besteden EUR
Verbonden regio	1.314.662	-150.140	1.164.522	1.498.746	999.784	1.663.483	485.363	1.178.120
Productieve regio	46.753	-46.753	-	145.833	44.234	101.599	6.848	94.751
Circulaire regio	399.775	-21.377	378.398	987.691	1.104.444	261.420	131.704	129.716
Ontspannen regio	103.121	-53.121	50.000	121.345	133.985	37.360	-	37.360
Groene groeiregio	788.219	-179.928	608.291	247.083	361.641	493.733	248.592	245.144
Totaal	**2.652.530**	**-451.319**	**2.201.211**	**3.000.698**	**2.644.088**	**2.557.595**	**872.507**	**1.685.091**

In onderstaande tabel zijn de inwonerbijdrage met een specifiek bestedingsdoel toegelicht

	Saldo 01-01-2023 EUR	Herallocatie EUR	Saldo 01-01-2023 EUR	Ontvangen bedragen EUR	Middelen besteed EUR	Saldo 31-12-2023 EUR	Verplicht EUR	Terug te betalen EUR
Verbonden regio	-	150.140	150.140	1.182.000	944.907	387.233	317.076	70.157
Productieve regio	-	46.753	46.753	740.707	614.269	173.191	122.407	50.784
Circulaire regio	-	21.377	21.377	685.523	547.508	159.392	123.061	36.331
Ontspannen regio	-	53.121	53.121	468.150	366.206	155.065	145.703	9.362
Groene groeiregio	-	179.928	179.928	749.937	833.194	96.671	96.671	-
Totaal	**-**	**451.319**	**451.319**	**3.826.317**	**3.306.084**	**971.552**	**804.918**	**166.634**

3.9. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan inzake kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 5 jaar en loopt tot en met 31 augustus 2026. De totale huurverplichting bedraagt € 114.903 (conform artikel 11.8 uit de huurovereenkomst zijn de eerste 4 maanden vrijgesteld).

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 43.089
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 71.815

De GMR is een huurovereenkomst aangegaan aan de Square de Meeûs 1-1000 te Brussel. De huurverplichting is aangegaan voor een periode van 3 jaar en loopt tot en met 31 maart 2025.

De totale huurverplichting bedraagt € 40.642

Huurverplichting binnen 1 jaar	€ 32.514
Huurverplichting binnen 1-5 jaar	€ 8.128

Accountants- en administratiekosten

Met ingang 2023 worden de accountants- en administratiekosten conform artikel 49 van het BBV verantwoord in het jaar waarin de prestatie plaatsvindt. Voor 2024 wordt een uitgave van € 59.250 verwacht.

3.10. Publicatie Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de WNT in werking getreden. De WNT is van toepassing op de GMR. De maximale bezoldiging van een topfunctionaris bedraagt per kalenderjaar ten hoogste € 223.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur van de GMR vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de GMR geen bezoldiging.

De directie van de GMR valt onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De directie bestaat uit één lid:
drs. H. Tiemens (1 januari 2023 - 31 december 2023)

De bezoldiging van de directie heeft de maximale bezoldiging niet overschreden.

Abusievelijk zijn de leden van het dagelijks- en algemeen bestuur in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen in de Publicatie Wet normering topinkomens. Deze omissie wordt in deze jaarrekening gecorrigeerd, zie onder de tabellen van 2023.

Verantwoordingsmodellen

WNT-verantwoording 2023 GMR

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.066
Beloningen betaalbaar op termijn	21.570
Subtotaal	150.469
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	150.637
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
Bedragen in EUR	**H. Tiemens**
Functiegegevens	**Regiodirecteur**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.172
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032
Subtotaal	142.204
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	142.204
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
S.W.P.J. Sengers (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		01/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee - Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		01/01 – 31/12

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		01/01 – 31/12
H.F.M. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12

In de jaarrekening 2022 is ten onrechte geen melding gemaakt van topfunctionarissen met een bezoldiging van < € 1.800. Dit overzicht is in de jaarrekening van 2022 niet opgenomen, aangezien de bestuurders geen enkele vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden. Deze onjuiste presentatie leidt niet tot onverschuldigde betalingen.

Gegevens 2022		
Algemeen bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
A. Marcouch (burgemeester Arnhem)		01/01 – 31/12
M. Slinkman (burgemeester Berg en Dal)		01/01 – 31/12
D.A. Bergman (burgemeester Beuningen)		01/01 – 31/12
L.W.C.M. van der Meijs (burgemeester Doesburg)		01/01 – 31/12
C.A.A. van Rhee – Oud Ammersveld (burgemeester Druten)		22/03 – 31/12
H.B. Hieltjes (burgemeester Duiven)		01/01 – 31/12
J. Minses (burgemeester Heumen)		13/01 – 31/12
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.H. de Vries (burgemeester Montferland)		01/01 – 31/12
H. Rodoe (wethouder Mook en Middelaar)		01/01 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
P. Hoytink-Roubos (burgemeester Overbetuwe)		01/01 – 31/12
A.M.J. Schaap (burgemeester Renkum)		01/01 – 31/12
C.F. van Eert (burgemeester Rheden)		01/01 – 31/12
E. Weststeijn (burgemeester Rozendaal)		01/01 – 31/12
A.J. van Hout (burgemeester Westervoort)		01/01 – 31/12
R.D. Helmer - Englebert (burgemeester Wijchen)		18/11 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02
M. van Beek (burgemeester Wijchen)		01/01 – 17/11
G.M. Mittendorff (burgemeester Heumen)		01/01 – 12/01

Dagelijks bestuur		
NAAM TOPFUNCTIONARIS	**FUNCTIE**	**PERIODE**
P.T.A.M. Kalfs (burgemeester Lingewaard)		03/02 – 31/12
H.M.F. Bruls (burgemeester Nijmegen)	Voorzitter	01/01 – 31/12
L.J.E.M. van Riswijk (burgemeester Zevenaar)		01/01 – 31/12
H.W.M. Witjes (wethouder Lingewaard)		01/01 – 02/02

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.11. IV3 Taakvelden onderverdeling

IV3 Taakvelden	Begroting EUR	Baten EUR	Lasten EUR	Saldo EUR
0. Bestuur en ondersteuning				
0.4 Overhead	3.063.695	3.063.297	2.865.617	197.680
	3.063.695	**3.063.297**	**2.865.617**	**197.680**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	2.151.012	1.713.842	1.713.841	-
	2.151.012	**1.713.842**	**1.713.841**	**-**
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	2.307.509	1.966.904	1.966.905	-
3.4 Economische promotie	54.668	137.449	137.449	
	3.066.560	**2.104.353**	**2.104.354**	**-**
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.5 Cultureel erfgoed	290.000	235.714	235.714	-
	290.000	**235.714**	**235.714**	**-**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	748.307	800.203	800.203	-
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	210.000	137.077	137.077	-
	958.307	**937.280**	**937.280**	**-**
Totaal	**8.825.191**	**8.054.486**	**7.856.806**	**197.680**

In 2023 zijn binnen de opgaven Verbonden regio, Productieve regio en Circulaire regio een aantal onderdelen onder het taakveld 0.4 gerubriceerd. Dit leidt tot een andere presentatie van de begroting 2023.

Elst, 27 maart 2024
Het bestuur,

H.M.F. Bruls
H. Tiemens

BIJLAGEN

Bijlage 1: Algemene informatie regiobureau en inwoneraantallen

Algemene informatie regiobureau Groene Metropoolregio

Naam : Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Rechtspersoon : Publiekrechtelijke rechtspersoon
Bezoekadres : Nijverheidsweg 2a, 6662 NG Elst
Kamer van Koophandel : 81903421
Telefoon : 06 - 10169143

Inwoneraantallen

Gemeente	Per 01-01-2022
Arnhem	163.964
Berg en Dal	39.946
Beuningen	26.232
Doesburg	11.034
Druten	19.177
Duiven	24.944
Heumen	17.197
Lingewaard	46.969
Montferland	36.349
Mook en Middelaar	7.985
Nijmegen	179.081
Overbetuwe	48.265
Renkum	31.360
Rheden	43.429
Rozendaal	1.756
Westervoort	14.945
Wijchen	41.343
Zevenaar	44.643
Totaal	**793.619**

Bijlage 2: Bestuurlijk opgaveteams op 31-12-2023

Verbonden regio

Nemina Kundiç (Arnhem)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Igor van der Valk (Lingewaard)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Wijnte Hol (Overbetuwe)	Frans Houben (Beuningen)
Johan Sluiter (Lingewaard)	Twan van Bronkhorst (Wijchen)
Cilia Daemen (Nijmegen)	Toon Albers (Zevenaar)
Vincent Arts (Heumen)	

Productieve regio

Sigrid Sengers (Druten)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Peter Werkman (Doesburg)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Huub Hieltjes (Duiven)	John Brom (Nijmegen)
Ronald ter Hoeven (Rheden)	Arthur Boone (Zevenaar)
Maurits van der Geijn (Arnhem)	Jeanette Derksen (Montferland)

Circulaire regio

Tobias van Elferen (Nijmegen)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Dyanne Kocken (Beuningen)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Joa Maouche (Renkum)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Hans Sluiter (Westervoort)	Maarten van den Bos (Lingewaard)
Pascal Cobussen (Beuningen)	Bea Schouten (Wijchen)
Bart Kagei (Zevenaar)	Alex ten Westeneind (Berg en Dal)

Ontspannen regio

Agnes Schaap (Renkum)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Edwin van der Velde (Berg en Dal)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
René Post (Overbetuwe)	Noël Vergunst (Nijmegen)
Stan Hillenaar (Doesburg)	Alwin Steeg (Beuningen)
Nick Hubers (Lingewaard)	Erik Weijers (Berg en Dal)
Jan Derksen (Westervoort)	Marco van der Wel (Arnhem)
Ester Weststeijn (Rozendaal)	Dorus Klomberg (Rheden)

Groene groeiregio

Carol van Eert (Rheden)	*- bestuurlijk opdrachtgever*
Boy Jansen (Druten)	*- contactpersoon netwerkdirectie*
Aad van Orden (Zevenaar)	Cathelijne Bouwkamp (Arnhem)
Noël Vergunst (Nijmegen)	Dimitri Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe)
Sijmen Versluijs (Beuningen)	Gea Hofstede (Rheden)
Geert Gerrits (Wijchen)	Ronald Thoonen (Druten)

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Accountantsverslag controle 2023

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

Flynth

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
T.a.v. het algemeen bestuur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG ELST

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077217/JH/1410

behandeld door
D.J. Han RA

datum
4 juni 2024

onderwerp
Accountantsverslag 2023

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2023. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2023 en voor het beoordelen van de financiële positie van uw organisatie.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij bedanken de medewerkers van uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Jankhim Han

D.J. Han RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door het algemeen bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2023 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij in februari zijn opgestart en onlangs hebben kunnen afronden.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2023. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling.

Structuur rapportage

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting
Hoofdstuk 2	Jaarrekening
Hoofdstuk 3	Jaarverslag
Hoofdstuk 4	Significante risico’s
Hoofdstuk 5	Interne beheersing
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen
Bijlage A	(Gecorrigeerde) bevindingen
Bijlage B	SiSa – Fouten en onzekerheden 2023
Bijlage C	Communicatie
Bijlage D	Onze communicatie met u

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies

Controleverklaring	De voor fouten gehanteerde materialiteit bedraagt € 78.631 (betreft 1% van de lasten inclusief dotatie reserves). Voor de uitvoeringsmaterialiteit hebben wij € 58.973 (75% van de materialiteit) gehanteerd. Dit betekent dat indien de fouten onder de € 78.631 blijven, er een goedkeurende controleverklaring verstrekt kan worden. De bevindingen in onze rapportage zijn opgenomen vanaf € 3.900. De gehanteerde grenzen sluiten aan op uw controleverordening.
Reikwijdte van de controle	In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2023 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van de controle van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door de directie gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2023 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.
Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen betrokken in onze controle. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel. Aandachtspunt is en blijft het toereikend onderbouwen van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorziening.
Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerde resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) is € 197.682. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van de jaarrekening.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole

Voorzieningen	Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat de schatting omtrent de voorziening spaarverlof duidelijker onderbouwd dient te worden. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten.
Rechtmatigheids-verantwoording	Wij hebben een reperformance uitgevoerd op de spendanalyse om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording omtrent het voorwaardecriterium vast te stellen. Ten aanzien van de aanbestedingsregels heeft de Groene Metropoolregio een onrechtmatigheid van € 129.190 opgenomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarrekening

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarrekening – Rechtmatigheidsverantwoording (1/4)

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De door u te hanteren verantwoordingsgrens valt binnen een bandbreedte van 0% en 3% van de totale lasten van de organisatie, inclusief toevoegingen aan de reserves. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden.

We hebben vastgesteld dat in de financiële verordening de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 3%. In de financiële verordening heeft u verder een rapportagegrens opgenomen van € 10.000. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden schrijft voor onze accountantscontrole een percentage van 1% voor fouten voor, waardoor uw verantwoording een lagere mate van zekerheid verschaft dan onze controle.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving.

Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is door het algemeen bestuur vastgesteld. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe en interne regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uit gevoerd en het normenkader aansluit op de geldende externe en interne regelgeving.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van de directie (dagelijks bestuur) en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft ervoor gekozen het toetsingskader op te nemen in de werkprogramma's van de Verbijzonderde Interne Controle (hierna: VIC).
Op basis van de kadernota rechtmatigheid ben u niet verplicht het toetsingskader vast te stellen, maar we adviseren u het toetsingskader wel vast te stellen vanuit een oogpunt van transparantie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/4)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop het algemeen bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en heeft het algemeen bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.
Uw algemeen bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door voor te schrijven dat:

- De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het bestuur is geautoriseerd.
- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal
- gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
  - er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
  - er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling;
  - de overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van het algemeen bestuur tot stand gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/4)

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingscriterium	Bruto afwijking Euro	Geaccepteerd Euro	Formeel onrechtmatig Euro
Overschrijding lasten programma's	148.373		148.373
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0		
Ongeautoriseerde reservemutaties	0		
Onderschrijding van lasten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	629.597	629.597	
Onderschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	885.593	885.593	
Overschrijding van baten, welke tijdig via de jaarstukken wordt gemeld en verklaard	114.426	114.426	
Totaal Begrotingscriterium	**1.777.989**	**1.629.616**	**148.373**
Voorwaardencriterium			
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	129.190		129.190
Overige bevindingen inzake voorwaarde criterium	0		
Totaal Voorwaardencriterium	**129.190**	**0**	**129.190**
M&O criterium			
Overige bevindingen inzake M&O criterium	0		0
Totaal M&O criterium	**0**	**0**	**0**
Totaal	**1.907.179**	**1.629.616**	**277.563**

Uit de werkzaamheden uitgevoerd door ons om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (4/4)

Voorwaarde criterium

Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving.

In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarden met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.

Voorwaarde criterium - Aanbestedingswet

De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding.

Bij de controle van de uitgevoerde werkzaamheden m.b.t. de naleving van de aanbestedingswet hebben wij 1 bevinding onderkend die niet eerder door de organisatie is onderkend. De organisatie heeft met deze bevinding ingestemd en heeft de bevinding opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Na doorvoeren van deze correctie geeft de rechtmatigheidsverantwoording op het voorwaardecriterium een getrouw beeld.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Schattingen

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Belangrijk schattingen	Mate van Subjectiviteit	Onze beoordeling 2022	Onze beoordeling 2023	Toelichting
Voorzieningen	Gemiddeld			De voorziening heeft betrekking op verlofsparen. Aandachtspunt is het onderbouwen van de inschatting van het management. Hierbij dient een inschatting gemaakt te worden van het aantal uren dat voorzien moet worden op basis van ervaringscijfers en dient het uurtarief volledig berekend te worden. Dit laatste betekent inclusief de opslag IKB en sociale lasten. Wij hebben een ongecorrigeerd controleverschil opgenomen in de foutenevaluatie.
Waardering overlopende posten	Laag			Minimaal jaarlijks worden de overlopende posten geactualiseerd. Uit de controle volgen diverse controlebevindingen die gecorrigeerd zijn. Na correctie kunnen wij ons vinden in de wijze waarop de inschatting van deze posten is gemaakt.

 = controleverschil

 = Optimistisch

 = Evenwichtig

 = Voorzichtig

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Wijziging in overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de jaarrekening verder opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Bevestiging de directie

Wij vragen de directie ter confirmatie een schriftelijke bevestiging aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Deze bevestiging wordt ontvangen bij het tekenen van de controleverklaring.

Reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd en vastgesteld dat deze, na de doorgevoerde correctie, juist is verantwoord in de definitieve jaarrekening. De correctie zag toe op het opnemen van de toezichthoudende topfunctionarissen (i.c. leden van het algemeen en dagelijks bestuur).

Wij wijzen u erop dat een wettelijke verplichting is om het jaarverslag openbaar te maken. Openbaarmaking kan gebeuren door het plaatsen van uw jaarverslag op uw website. Wij hebben geconstateerd dat uw jaarrekening over voorgaand jaar op uw site is geplaatst.

Binnen de WNT gelden specifieke regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. In overeenstemming met het controleprotocol WNT hebben wij geen controlewerkzaamheden uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatieregeling. Dit is net als in voorgaande jaren in de controleverklaring tot uitdrukking gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening – Nadere toelichting

Proces opstellen jaarrekening

Gedurende de controle hebben wij een grote hoeveelheid aan controleverschillen en correcties geconstateerd doordat het afsluitproces en het proces voor het opstellen van de jaarstukken onvoldoende kwaliteitswaarbogen bevat. Daarnaast merken wij op dat de wijze van administreren, met een veelheid aan specificaties leidt tot fouten. Wij adviseren dan ook het proces van opstellen van de jaarstukken te professionaliseren.

In ‘bijlage C - Onze communicatie met u’ zullen wij nader ingaan op het proces van de controle.

Baten (subsidies)

Bij de controle op de baten hebben we geconstateerd dat de subsidiebaten worden onderbouwd aan de hand van een reeks specificaties, welke voor een belangrijk deel handmatig worden gevuld. Hierdoor bestaat het risico op fouten. Wij hebben diverse fouten geconstateerd die tot correcties hebben geleid. Zo hebben wij specificaties ontvangen die niet op de administratie en/of jaarrekening aansluiten. Daarnaast zijn correcties doorgevoerd op de te besteden subsidies die niet zijn gealloceerd aan de betreffende subsidie.

We adviseren u dit proces te professionaliseren, door onder andere zoveel als mogelijk gebruik te maken van de administratie in het boekhoudpakket en celverwijzingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Bijlagen

Jaarverslag

Flynth

661277217/JH/1410

Jaarverslag – Kwaliteit toelichting

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Kwaliteit paragrafen

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarrekening gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit perspectief van het algemeen bestuur. De inzichtelijkheid is toereikend en geeft de gebruiker voldoende inzicht in de ontwikkelingen, gerealiseerde prestaties en de oorzaken van de afwijkingen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarverslag - Kengetallen

Relatie tussen kengetallen

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw organisatie. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie.

De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2023 6,68%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter uw organisatie in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 0%. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van uw organisatie ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Significante risico’s

Jaarrekening – Significante risico’s

Omschrijving risico	Aanpak management	Eigen controlewerkzaamheden
Het management bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersing te doorbreken die anderszins effectief lijkt te werken. Het risico is verondersteld te allen tijde aanwezig te zijn bij jaarrekeningcontroles. Wij hebben risico onderkend ten aanzien van de memoriaal boekingen die worden gemaakt in het afsluitproces.	Gegeven de aard van het risico, waarbij interne beheersing wordt doorbroken, kan dit risico niet worden gemitigeerd door middel van interne beheersing.	Het doorbreken van beheersmaatregelen door het management is op basis van de controlestandaarden altijd een significant risico. Interne beheersmaatregelen, ongeacht hoe goed in opzet en bestaan, kunnen risico’s van materiële onjuistheden in de jaarrekening slechts beperken, en niet volledig mitigeren, wegens de inherente beperkingen van interne beheersmaatregelen. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Tevens hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie zoals de hoogte van de voorziening. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van de directie bij deze posten. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Conclusie
Met onze werkzaamheden hebben wij voornoemde significante risico’s kunnen mitigeren.

Jaarrekening – Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid

- De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het algemeen bestuur en de directie. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw onderneming in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity.
- Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw organisatie integer zijn en ethisch gedrag bevorderen.
- Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht het algemeen bestuur en de directie wordt gebracht; en
- Daarnaast is het algemeen bestuur verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.

Onze verantwoordelijkheid

- Wij verkrijgen bevestigingen van de directie en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude.
- Verder hebben wij de directie verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag.
- Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door de directie gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen.
- Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden gecommuniceerd met het algemeen bestuur.
- Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
- Wij rapporteren over onze gevolgde controleaanpak met betrekking tot fraude(risico's) in de controleverklaring.

Geen aanwijzingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Flynth

Interne beheersing

Algeheel beeld interne beheersing

Procesmonitor

Proces	Status 2023	Status 2022
Financial reporting (P&C Cyclus)		
Inkopen		
Betalingen		
Treasury		
Personeel en salarisadministratie		

Wij verwijzen naar de reeds uitgebrachte management letter waarin we nader zijn ingegaan op de interne beheersmaatregelen in de diverse processen.

Toelichting	
	De inrichting van het proces is zodanig dat een (deels)systeem gerichte controle mogelijk is. De systeem gerichte controle is alleen mogelijk wanneer proces opzet is beschreven waardoor er sprake is van een uniforme werkwijze, de IT passende maatregelen heeft, toereikende en zichtbare interne beheersing en de VIC de werking heeft vastgesteld.
	De inrichting van het proces voldoen gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen en de risico's zijn met aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden af te dekken.
	De inrichting van het proces voldoet niet en geeft aanvullende wezenlijk aanvullende risico's voor de jaarrekening controle.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Bijlagen

Flynth

Externe ontwikkelingen

De hierna volgende ontwikkelingen brengen wij onder uw aandacht, omdat ze mogelijk ook voor uw organisatie van belang zijn.

Externe ontwikkelingen (1/2)

Werkkostenregeling

De toepassing van de werkkostenregeling vraagt aandacht om correct toe te passen. We zien in de praktijk dat het aanwijzen van vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikkingstellingen aan werknemers, geregeld te laat worden aangewezen.

Aanwijzen luistert heel nauw, dit moet uiterlijk worden gedaan op het moment dat de vergoeding wordt uitbetaald, vorderbaar en inbaar is en/of rentedragend. Verder zien wij dat niet altijd de juiste kosten worden ondergebracht onder de gerichte vrijstellingen, dit geldt bijvoorbeeld voor personeelsuitjes, lunches op de werkplek, vergoedingen aan externen niet in loondienst. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor loon in natura en eigen bijdrage van de werknemers hiervoor. Dit geldt voor de financiële en salarisadministratie. Verder vindt er niet altijd een regelmatig overleg plaats tussen de afdelingen financiën, salarisadministratie, HR en soms facilitair. Hierdoor is uiteindelijk de salarisadministratie niet volledig op de hoogte van alles wat te maken heeft met de werkkostenregeling, maar zij dienen wel de loonaangifte in. Verder wordt er niet altijd rekening gehouden met het gebruikelijkheidscriterium van € 2.400 per werknemer per jaar, wat in ieder geval mag worden ondergebracht in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Het is daarom van belang om hier als werkgever goed op te letten.

Inhuur van externen

Op 1 mei 2006 is de Verklaring Arbeidsrelatie vervallen en vanaf dat moment is de Wet DBA van kracht geworden. Hierbij heeft de Belastingdienst in overleg modelovereenkomsten bij de inhuur van externen, direct of via bijvoorbeeld een uitzendbureau, of bemiddelingsbureau opgesteld.

Op het moment dat exact volgens deze regels wordt gewerkt, loopt de opdrachtgever geen risico, in de praktijk is dat echter over het algemeen niet zo. Een externe doet mee aan het personeelsfeest, ontvangt een kerstpakket, werkt op een laptop van de opdrachtgever, werkt er al jaren 4 dagen per week etc. De modelovereenkomsten voor vrije vervanging zijn bijvoorbeeld per 1 januari 2024 vervallen waar niet altijd op wordt gelet.

Tot en met 2024 geldt er vanuit de Belastingdienst nog het handhavingsmoratorium, maar dat vervalt per 1 januari 2025. Dit houdt in dat de Belastingdienst dan kan gaan naheffen, niet terug naar het verleden, maar wel vanaf dat moment. Op dit moment wordt er ook gecontroleerd door de Belastingdienst, zij hebben hiervoor extra personeel aangenomen en bij deze controles wordt vaak geconstateerd dat er geen sprake is van een externe, maar gewoon van een werknemer. Dit bijvoorbeeld omdat iemand via zijn eigen B.V. wordt ingehuurd tijdens ziek en piekdiensten. Van belang om in 2024 ervoor te gaan zorgen dat het proces bij de inhuur van externen op orde wordt gebracht.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Externe ontwikkelingen (2/2)

Duurzaamheid - ESG

In een tijdperk waarin duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan, wordt de noodzaak voor duurzaamheidsverslaggeving in de publieke sector steeds urgenter. Organisaties in de publieke sector hebben een intrinsieke verantwoordelijkheid om transparantie te bieden over hun impact op mens en milieu. Het opstellen en delen van een duurzaamheidsverslag is niet langer een optionele praktijk, maar eerder een essentiële stap naar het opbouwen van vertrouwen, het voldoen aan verwachtingen van belanghebbenden en het stimuleren van positieve verandering.

Duurzaamheidsverslaggeving is momenteel geen wettelijke vereiste voor organisaties in de publieke sector, maar het belang ervan wordt steeds groter. De samenleving hecht veel waarde aan duurzaamheid en verslaggeving hierover. Vanaf het boekjaar 2024 zullen beursgenoteerde bedrijven zich conformeren aan de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als leidende richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Duurzaamheidsonderwerpen worden volgens de laatste standaarden gecategoriseerd in Environmental, Social en Governance, ofwel ESG. Dit gaat dus verder dan alleen klimaat gerelateerde aspecten. In de ESRS is een nuttig kader opgenomen van thema's die relateren aan ESG. Het is echter geen allesomvattend model, aangezien er voor organisaties mogelijk relevante thema's zijn die niet zijn opgenomen, en omgekeerd. Het kader en de thema's zoals opgenomen in de ESRS kan ook de publieke sector ondersteunen bij verantwoordingsprocessen.

Voor publieke organisaties die geen onderneming voeren (zijnde een grote B.V. of N.V.) is de CSRD momenteel niet van toepassing. Het is nog niet duidelijk of andere Nederlandse rechtspersonen waaronder die in de publieke sector in de toekomst mogelijk verplicht zullen worden om een duurzaamheidsverslag op te stellen. Mogelijk kunt u wel worden benaderd door een CSRD plichtige onderneming die u vragen stelt over uw duurzaamheidsbeleid en doelstellingen.

Gezien de kerntaak van de publieke sector om duurzame meerwaarde voor de samenleving te creëren, ligt het voor de hand dat de sector bekend is met het rapporteren van toegevoegde waarde in het jaarverslag. Het toevoegen van duurzaamheidsinformatie zou dan ook een logische stap zijn. De publieke sector kan hierbij leren van (beursgenoteerde) bedrijven om op die manier meer maatschappelijke waarde te genereren.

Indien u meer informatie wenst over dit onderwerp, verzoeken wij u dit aan te vragen bij uw bekende contactpersoon bij Flynth.

Inleiding
Samenvatting
Jaarrekening
Jaarverslag
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlagen

Bijlage A1 – Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Voorziening spaarverlof te hoog ingeschat	€ 6.447	€ -
Betalingsverplichting Slim en Schoon 2021 is te laag opgenomen	€ -	€ 12.584

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage A2 – Gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Nog te betalen accountants- en advieskosten te hoog opgenomen	€ 57.467	€ -
Schulden juridische dienstverlening te laag opgenomen	€ 27.300	€ -

Naast de ongecorrigeerde verschillen op de vorige pagina zijn de volgende correctie wel doorgevoerd:

1. Rechtmatigheidsverantwoording:
   a) aanpassen fout voorwaardencriterium;
   b) aanpassen begrotingsrechtmatigheid.
2. Meerdere aanpassingen in de toelichting in de jaarstukken ten einde te voldoen aan de voorwaarden van het BBV.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage B - Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2023 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2024 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico’s
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage C - Onze communicatie met u

Bevestiging van onafhankelijkheid

Door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Bevestigingen van het bestuur
Wij hebben bij het bestuur ter confirmatie een schriftelijke bevestiging opgevraagd aangaande uw verantwoordelijkheden inzake de jaarrekening en de andere informatie. Deze bevestiging ontvangen wij op het moment dat wij de controleverklaring gaan ondertekenen.

Onze communicatie met het algemeen bestuur

Wij hebben in ons controleplan gecommuniceerd over onze verantwoordelijkheden en onafhankelijkheid. Door middel van ons controleplan hebben wij ook een beschrijving gegeven van de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit.

Eveneens door middel van dit accountantsverslag informeren wij het algemeen bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2023.

Geen meningsverschillen met bestuur en/of beperkingen in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Proces van de controle

Wij hebben een intensief controleproces gehad met de organisatie. Bij de start van de jaarrekeningcontrole was niet alle gevraagde informatie beschikbaar en was de jaarrekening niet gereed. Daarnaast leidde de beperkte opgeleverde controledocumentatie tot veel aanvullende vragen. Dit heeft tot een vertraging geleid in het controletraject.

Wij gaan met de organisatie evalueren op welke wijze voor zowel ons als de organisatie de controle efficiënter kan worden uitgevoerd. Belangrijk aandachtspunt is om bij aanvang van de controle te kunnen beschikken over een volledig controledossier. Ten aanzien van de controledocumentatie is het van belang dat deze navolgbaar is alsmede dat de ontvangen informatie is onderbouwd met objectieve controleinformatie.

Aanbiedingsbrief
Samenvatting
Jaarverslag
Jaarrekening
Significante risico's
Interne beheersing
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het algemeen bestuur en de directie behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Ambitiedocument t.b.v. Mobiliteitsvisie Westervoort 2040

Zaak- & documentnr. : Z/23/113821 201655549
Portefeuillehouder : P.J.H. Pennekamp
Opsteller : Ramy Abou Shady
Afdeling : Realisatie en beheer
Telnr. : (026) 3179911

Samenvatting
Het Verkeersplan Westervoort stamt uit 2008 en is achterhaald. Daarom is de gemeente gestart met het proces om te komen tot een nieuwe visie op mobiliteit. Het is daarbij belangrijk om eerst scherp te hebben wat voor gemeente Westervoort wil zijn. Welke thema's vinden we belangrijk en wat is daarbij de ambitie voor de toekomst? Om die vragen te beantwoorden is informatie opgehaald en het "Ambitiedocument Mobiliteit" opgesteld. Met dit document geven we aan waar de nadruk in de uiteindelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 op zou moeten liggen.

Beslispunten

1. Het Ambitiedocument, ten behoeve van de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040, vast te stellen;

Aanleiding

Om te komen tot de uiteindelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 doorlopen we vier stappen:

- De inventarisatiefase;
- De fase waarin we de ambities en doelen formuleren;
- De fase waarin we de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 maken;
- Het opstellen van de uitvoeringsagenda, met concrete onderzoeken en projecten.

De eerste twee stappen zijn doorlopen, daaruit volgt het nu voorliggende "Ambitiedocument Mobiliteit". Met dit document geven we aan waar de nadruk in de uiteindelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 op zou moeten liggen. Het dient als het ware als vertrekpunt voor de volgende fase.

Planning

Het college van B&W streeft er naar om de (Ontwerp) Mobiliteitsvisie Westervoort 2040, samen met de bijbehorende (Ontwerp) uitvoeringsagenda mobiliteit 2025-2028 ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad in Q4 2024. Om deze planning te halen is het van belang om het voorliggende besluit (het vaststellen van het Ambitiedocument Mobiliteit) voor het zomerreces te nemen. Effectief betekent dat besluitvorming in de raadsvergadering van juni, aangezien de raadsvergadering van juli enkel de voorjaarsnota op de agenda staat.

Beoogd effect

Het ambitiedocument is zorgvuldig samengesteld in afstemming met de samenleving, het college van B&W, de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad. Hiermee is een zo volledig mogelijk beeld ontstaan welke thema's er belangrijk zijn en hoofdzakelijk de aandacht verdienen richting de toekomst. Door het document vast te stellen, scheppen we duidelijkheid over waar de gemeente Westervoort zich de komende 15 jaar op wil focussen als het gaat om mobiliteit.

Argumenten

1.1. Hiermee ontstaat de fundering voor een passende Mobiliteitsvisie voor Westervoort;

Het vastleggen van belangrijke thema's met de bijbehorende ambities vanuit de samenleving, het college, de raad en de organisatie is belangrijk. Dit zorgt er voor dat er en goede basis ligt waarop we de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie gaan uitwerken.

1.2. De uiteindelijke Mobiliteitsvisie wordt doelgericht en concreet;

Door het vastleggen van belangrijkste thema's en ambities ontstaat er straks een doelgerichte visie. Daarbij kunnen concrete acties en maatregelen in de uitvoeringsagenda worden voorgesteld om de ambities te kunnen realiseren.

1.3. We sluiten aan bij diverse gemeentelijke en maatschappelijke beleidsdoelen;

Vanuit verschillende beleidsvelden zijn aandachtspunten en wensen meegegeven voor de belangrijkste mobiliteitsthema's waarop dit document mede is gebaseerd. Mobiliteit is namelijk geen doel op zich. Het is een middel om maatschappelijke meerwaarde te bieden en bij te dragen aan bredere gemeentelijke doelen.

Kanttekeningen

1.1. Hiermee ligt de nadruk minder op andere mobiliteitsthema's;

Met het aanwijzen van thema's die belangrijk zijn, ligt de nadruk automatisch minder op andere thema's. Dit betekent dat er de komende 15 jaar minder aandacht uit zal gaan naar die onderwerpen. Uit de inventarisatiefase blijkt dat deze thema's op dit moment al van voldoende kwaliteit zijn. Minder aandacht leidt niet tot een significante verslechtering.

Financiële paragraaf

Met dit voorstel zijn er nog geen directe financiële consequenties. Het geeft enkel de richting aan waar de uiteindelijke Mobiliteitsvisie zich op gaat focussen. Pas bij het vaststellen van de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 (Q4 2024) zullen er concrete maatregelen voorgesteld worden die ieder hun eigen financiële claim in de meerjarenbegroting zullen hebben. We stellen op dat moment een uitvoeringsagenda voor, voor de periode 2025 – 2028.

Participatie en communicatie

Van 24 januari tot 12 februari 2024 hebben alle inwoners van Westervoort via een online enquête mee kunnen denken over de verschillende mobiliteitsthema's. Deze enquête was ook fysiek in te vullen op het gemeentehuis. Zij hebben op 9 thema's aan kunnen geven hoe ze dit onderwerp beoordeelden en hoe belangrijk ze dit vonden. Daarna hebben zij ook op een

interactieve kaart aan kunnen geven waar het volgens hen goed gaat en waar het beter kan op het gebied van verkeer(sveiligheid) en mobiliteit. Via de website www.westervoort.nl/mobiliteitsvisie worden inwoners op de hoogte gehouden van het proces.

Duurzaamheid
Het Ambitiedocument voorziet in het stimuleren van actieve en duurzame mobiliteit. Denk daarbij aan het bevorderen van fietsen, wandelen en gebruik van het openbaar vervoer. Het inrichten van de (nieuwe) openbare ruimte gaat uit van het zogenaamde “STOMP” principe, waarbij eerst gekeken wordt naar de behoeften voor **S**tappen, dan **T**rappen, **O**penbaar Vervoer, **M**obility as a service (deelmobiliteit) en dan de **P**rivéauto.

Intergemeentelijke samenwerking
Voor het proces om te komen tot een nieuwe Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 zijn buurgemeente Arnhem en de Provincie Gelderland betrokken op hoofdlijnen. Daarnaast werkt de gemeente Duiven op dit moment ook aan een nieuwe Mobiliteitsvisie 2040. Aangezien de ambtelijke organisatie 1Stroom werkt voor zowel Duiven als Westervoort, is hier direct sprake van intergemeentelijke samenwerking.

Bijlagen

Bijlage 1 – Ambitiedocument Mobiliteit Westervoort (201656202) (openbaar na verzending stukken aan de raad)

Bijlage 2 – Concept Raadbesluit “Ambitiedocument t.b.v. Mobiliteitsvisie Westervoort 2040” (201656200) (openbaar na verzending stukken aan de raad)

Westervoort, 16 april 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

M. Sluiter MA
secretaris

drs. A.J. van Hout
burgemeester

Ambitiedocument Mobiliteit Westervoort

Gemeente Westervoort

Goudappel
MOBILITEIT BEWEEGT ONS

gemeente Westervoort

Opdrachtgever	Gemeente Westervoort
Titel rapport	Ambitiedocument Mobiliteit Westervoort
Kenmerk	016280.20240327.R1.01
Datum publicatie	27 maart 2024
Projectteam Goudappel	Floris Frederix, Joran van Kessel, Rosa van Gestel
Projectteam opdrachtgever	Ramy Abou Shady, Pascale Vriens, Kiki Schenkels

© Copyright Goudappel BV 27-3-24

Inhoudsopgave

1. Inleiding **4**

1.1 Waarom een mobiliteitsvisie? 4

1.2 Wat is de aanpak? 4

1.3 Leeswijzer 5

2. Bevindingen inventarisatie **6**

2.1 Resultaten feiten en cijfers 6

2.2 Resultaten beleidsdocumenten 12

2.3 Resultaten enquête 13

2.4 Resultaten ambtelijke brede werksessie 16

2.5 Resultaten raadsavond 17

3. Thema's en ambities **19**

3.1 Verkeersveiligheid 20

3.2 Actieve mobiliteit 21

3.3 Bereikbaarheid 23

4. Tot slot **25**

gemeente Westervoort

1. Inleiding

Voor u ligt het Ambitiedocument Mobiliteit van de gemeente Westervoort. Aan de hand van verschillende databronnen en input van belanghebbenden, worden de doelen en ambities beschreven die bijdragen aan een bereikbaar Westervoort, waar inwoners en bezoekers zich op een veilige en gezonde manier kunnen verplaatsen.

In dit eerste hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven op de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 (waarvan dit ambitiedocument onderdeel is). Wat is een mobiliteitsvisie, waarom is er behoefte aan een vernieuwing, en hoe komt het tot stand?

1.1 Waarom een mobiliteitsvisie?

De gemeente Westervoort heeft behoefte aan een nieuwe mobiliteitsvisie. Het Verkeersplan Westervoort uit 2008 is gedateerd. Daarnaast zijn er nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen die vragen om een actualisatie en een andere benadering op het gebied van mobiliteit. De woningbouwopgave, uitbreiding van bedrijventerreinen, het waarborgen van bereikbaarheid en toegankelijkheid en het inzetten op duurzame mobiliteit spelen hier een belangrijke rol in.
Een mobiliteitsvisie geeft richting aan de keuzes die we in de komende jaren gaan maken ten aanzien van ons verplaatsingsgedrag en de inrichting van de openbare (verkeers-)ruimte. Gezien de beperkte openbare ruimte waar veel verschillende belangen samenkomen, is het essentieel om onze ambities en prioriteiten te benoemen in de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040.

1.2 Wat is de aanpak?

Om tot een integrale visie te komen waarbij alle ontwikkelingen en aandachtspunten aan bod komen, is het van belang om stapsgewijs te werk te gaan. Voor de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 betekent dit dat er vier stappen worden doorlopen:

Stap 1 Inventarisatie
Stap 2 Ambities en doelen
Stap 3 Mobiliteitsvisie
Stap 4 Uitvoeringsprogramma

Tijdens de inventarisatiefase in stap 1 wordt de huidige situatie aan de hand van verschillende bronnen geanalyseerd. Stap 2 geeft antwoord op de vraag “waar willen we naar toe?”. Dit document is het resultaat van deze stap. De koers richting de ambities en doelen wordt in stap 3 uitgewerkt in een mobiliteitsvisie. Ten slotte worden concrete acties beschreven in het uitvoeringsprogramma. Uiteindelijk worden alle

stappen en resultaten samengevoegd tot één document: de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040.

1.3 Leeswijzer

Voor u ligt het Ambitiedocument Mobiliteit Westervoort: de bevindingen van de inventarisatie, vertaald naar ambities. Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de inventarisatie. In hoofdstuk 3 worden de ambities voor mobiliteit in Westervoort aan de hand van verschillende thema's uitgewerkt.

2. Bevindingen inventarisatie

De eerste stap voor het opstellen van de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 is het verkennen van de huidige situatie. In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten uit deze fase. Het is een verzameling van kennis over alle relevante thema's rondom mobiliteit in de gemeente Westervoort, en resulteert uit verschillende bronnen: feiten en cijfers, beleidsdocumenten, een enquête onder inwoners, en gesprekken met de ambtelijke brede werkgroep, de gemeenteraad, en andere belanghebbenden.

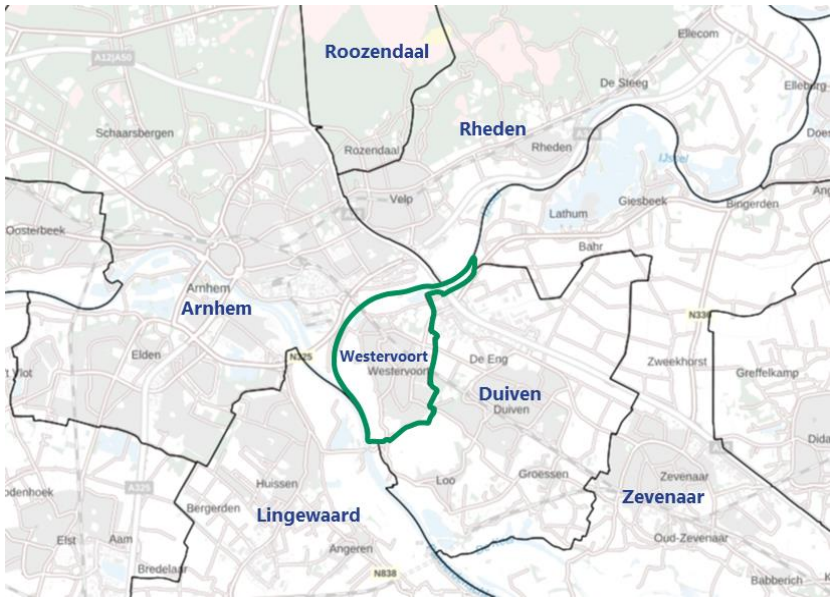
2.1 Resultaten feiten en cijfers

Demografie en structuur

De gemeente Westervoort ligt ten zuidoosten van Arnhem, in de provincie Gelderland. Het grenst naast Arnhem, ook aan de gemeenten Rheden, Zevenaar, Duiven en Lingewaard (zie Figuur 2.1). De gemeente bevat geen andere kernen naast Westervoort en is qua oppervlakte de kleinste gemeente van Nederland.

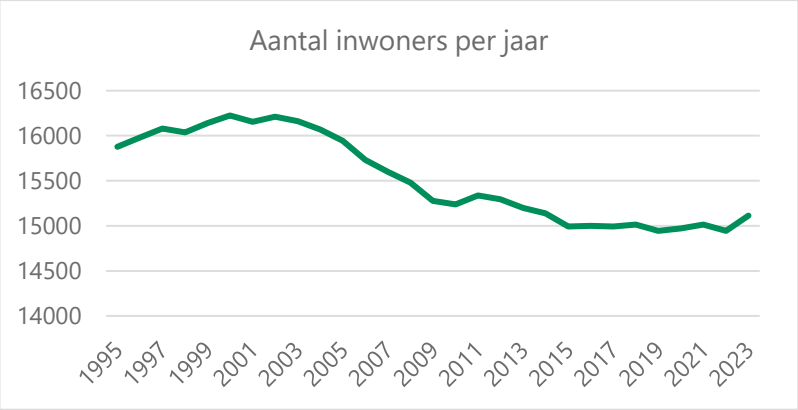
Westervoort is gelegen tussen de rivieren de IJssel langs het noorden, en de Nederrijn in het zuiden. Het rivierengebied ten zuiden van de gemeente is onderdeel van natuurgebied de Gelderse Poort. Meer ten noorden van Westervoort liggen het Nationale Park de Veluwezoom en recreatiegebied de Rhederlaag.

Westervoort ligt in de streek De Liemers, samen met gemeente Duiven en gebieden van de gemeenten Zevenaar en Montferland. Westervoort is onderdeel van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

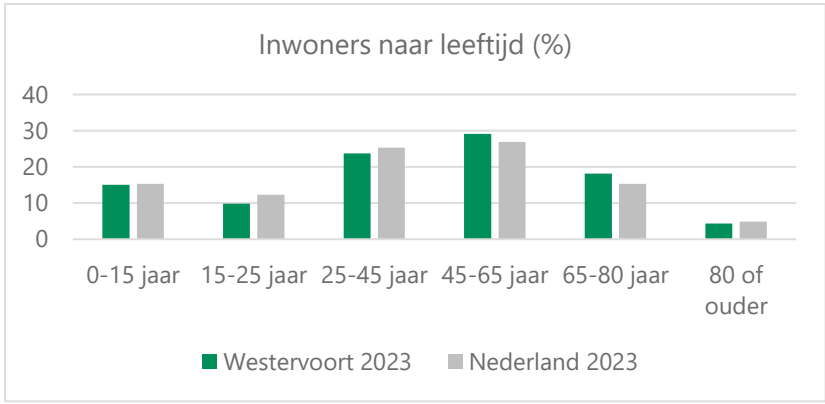
Figuur 2.1: Ligging gemeente Westervoort

De gemeente Westervoort telde op 1 januari 2023 15.114 inwoners (CBS, 2023). De onderstaande grafiek (Figuur 2.2) laat zien dat vanaf 2002 het inwoneraantal is afgenomen. Dit heeft te maken met het groeikernenbeleid, waarbij o.a. Westervoort werd aangewezen als groeikern, als antwoord op het ruimtetekort in groeiende steden zoals Arnhem.

Figuur 2.2: Aantal inwoners per jaar in de gemeente Westervoort (CBS, 2023)

Qua leeftijdsopbouw is te zien dat gemeente Westervoort een relatief lager aandeel jongeren, en hoger aandeel 45 tot 80-jarigen heeft (Figuur 2.3). Dit benadrukt het belang voor toegankelijke en verkeersveilige mobiliteit in de gemeente.

Figuur 2.3: Inwoners naar leeftijd in de gemeente Westervoort, in procenten (CBS, 2023)

In Westervoort zijn dagelijkse voorzieningen (supermarkten, scholen en sport) redelijk verspreid en dus op fietsafstand. Voor bovenlokale voorzieningen (zoals ziekenhuizen, hogescholen en mbo's, station Arnhem Centraal en bedrijvigheid op grote schaal), is de gemeente Westervoort afhankelijk van (een goede verbinding met) o.a. Arnhem, Duiven, Zevenaar en andere plaatsen in De Liemers.

Voor woningbouw zijn er uitbreidingsplannen in Westervoort-Noord. Het gaat hier om een toename van in ieder geval circa 520 woningen tot 2040. Daarnaast zal de komende jaren bedrijventerrein Het Ambacht, in het oosten van Westervoort, worden uitgebreid met circa 300 arbeidsplaatsen. Deze ruimtelijke ontwikkelingen zorgen voor extra druk op het wegennet, en vragen om een goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten.

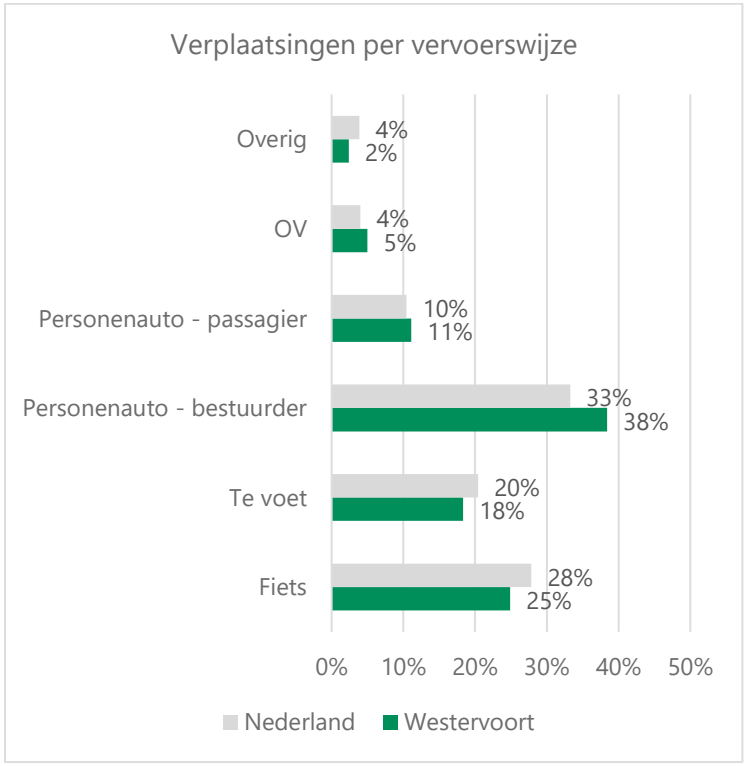
Mobiliteitsdata

In de grafiek is te zien dat het autogebruik in de gemeente Westervoort relatief hoog is. Met 38% van het totaal aantal verplaatsingen (binnen, van en naar Westervoort) per auto is dit hoger dan het Nederlands gemiddelde van 33%. Tegelijkertijd is het aandeel verplaatsingen per fiets of te voet lager dan het Nederlands gemiddelde, ondanks dat veel dagelijkse voorzieningen op fietsafstand zijn. Voor Westervoort is er dus potentie om fietsen, wandelen en OV-gebruik verder te stimuleren.

Het hogere autogebruik is te koppelen aan het hogere autobezit. Met gemiddeld 1,1 personenauto's per huishouden is dit meer dan het Nederlands gemiddelde van 1 (CBS, 2020). Wel is het autobezit binnen de gemeente Westervoort vergelijkbaar met omliggende gemeentes, zoals Zevenaar (ook 1,1) en Duiven (1,2).

In Westervoort is het aandeel elektrische auto's in het autobezit laag. Met 6 elektrische personenauto's per 1.000 inwoners, is dit veel lager dan het Nederlands gemiddelde (25 per 1.000 inwoners) en het aandeel in Duiven (19 per 1.000 inwoners) (Klimaatmonitor, 2023). Het lage aandeel elektrische personenauto's is ook terug te zien in het aanbod van (semi)publieke laadpunten, dat ook met 2 per 1.000 inwoners lager is dan het Nederlands gemiddelde van 8 per 1.000 inwoners (Klimaatmonitor, 2023).

Het aanbod van nieuwe mobiliteitsvormen zoals deelauto's is nog beperkt. Vanwege de aanwezigheid van een treinstation in Westervoort zijn er een aantal deelfietsen (10 OV-fietsen) beschikbaar. Dit aantal is vergelijkbaar met omliggende gemeenten (OVfietsbeschikbaar.nl, 2023).

Figuur 2.4: Verplaatsingen per vervoerswijze (ODiN, 2018-2022)

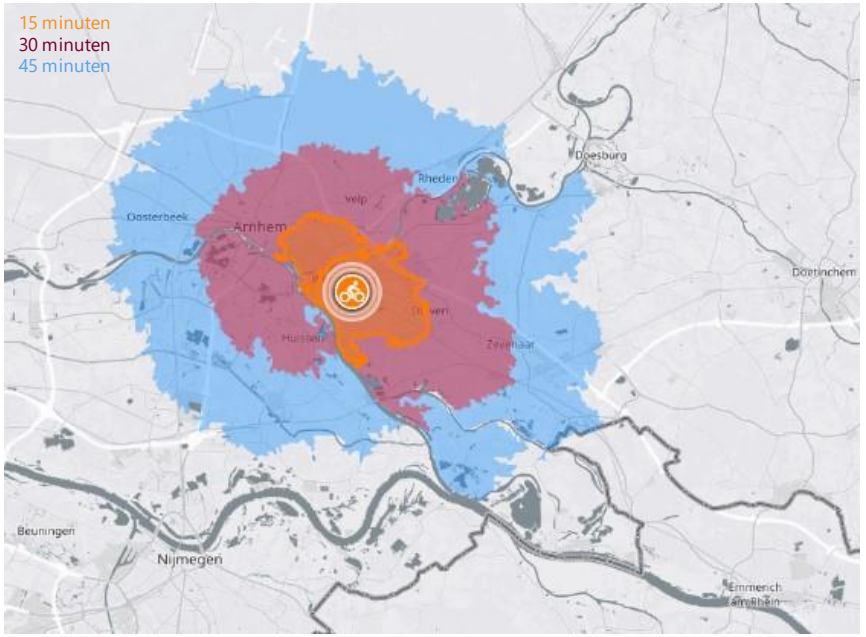
Bereikbaarheid

De gemeente Westervoort is goed bereikbaar en multimodaal verbonden met de regio. De ligging naast de A12 zorgt voor een goede autobereikbaarheid: met circa 15 minuten bereik je Arnhem, en met ongeveer 30 minuten kunnen onder andere Ede, Nijmegen, en een deel van Apeldoorn bereikt worden. Binnen 45 minuten bereik je ook plaatsen als Tiel en Deventer. Wel resulteert het beperkte aantal ontsluitingen voor de auto naar de N325 en A12 in een hoge verkeerdruk op de huidige verbindingen en hiernaartoe leidende routes. Filevorming (in de ochtend- en avondspits en ook met name n.a.v. verkeersongevallen) op de A12 zorgt daarnaast voor sluipverkeer door Westervoort. De ontwikkelingen rondom het doortrekken en verbreden van de A15 en de verbreding van de A12 (ViA15) hebben positief effect op de file-gerelateerde problemen. Omdat het project niet voor 2029 gereed zal zijn, is er een regionale taskforce opgezet voor maatregelen die de knelpunten op korte termijn kunnen verzachten.

Kijkend naar de wegencategorisering zijn er relatief veel wegen met een limiet van 50 km/u, waar de verkeersintensiteiten relatief laag zijn en de fietsers niet altijd gescheiden.

Westervoort heeft hoogwaardige fietsverbindingen naar bestemmingen in de regio met diverse parallelle routes. Een groot deel van Arnhem is binnen 15 minuten fietsen te bereiken, het centrum van Arnhem binnen 30 minuten. Ook kan er in circa 15 minuten naar Duiven worden gefietst.

Westervoort is met het openbaar vervoer goed verbonden in de richting van zowel Arnhem als Doetinchem. De stoptrein (overdag 4 keer per uur) brengt je in 7 minuten naar Arnhem Centraal Station, waardoor je binnen 30 minuten stations als Ede-Wageningen, Veenendaal-De Klomp, Doetinchem, en Nijmegen kan bereiken. Door de aanwezigheid van buslijn 61 is Westervoort ook goed verbonden met het bedrijventerrein in gemeente Duiven, met name in de spits.

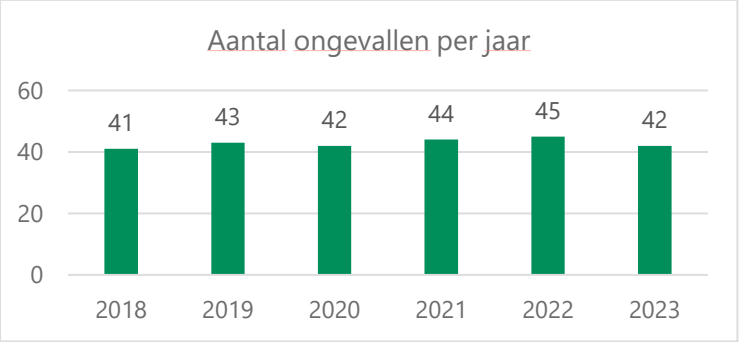

Figuur 2.5: Bereikbaarheid met de fiets vanuit Westervoort, binnen 15 (oranje), 30 (rood) of 45 (blauw) minuten (app.traveltime, 2023)

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid benaderen we zowel objectief (cijfers) en subjectief (beleving). Deze paragraaf gaat in op de objectieve data, waarbij we een analyse doen van de geregistreerde ongevallen (de subjectieve verkeersveiligheid komt aan het licht in de resultaten van de enquête, later in dit hoofdstuk). Hoewel we ons in de onderstaande data focussen op geregistreerde ongevallen op gemeentelijke en provinciale wegen binnen gemeente Westervoort, is het belangrijk om ons bewust te zijn van de incidenten die plaatsvinden op de rijkswegen en het mogelijke effect hiervan op de bereikbaarheid van Westervoort. De ongevallen op de rijkswegen vallen echter buiten de scope van onderstaande ongevallenanalyse, vanwege de focus op het aanpakken van verkeersveiligheidsknelpunten binnen de gemeente.

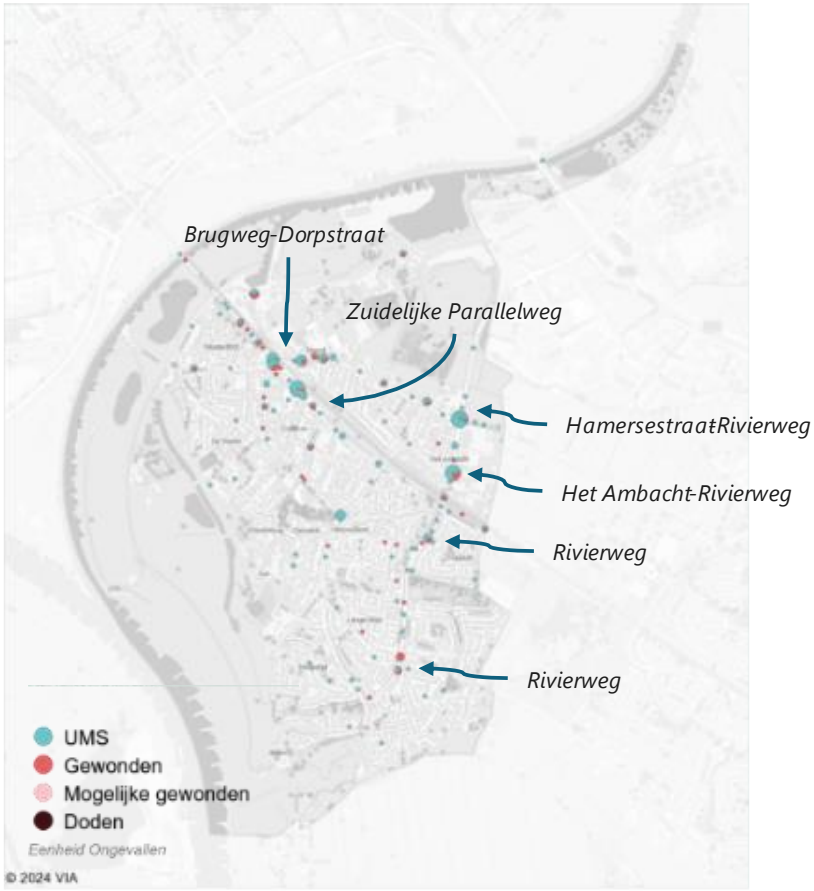
Het aantal geregistreerde ongevallen binnen de gemeente Westervoort toont de afgelopen 6 jaar (2018-2023) een stabiele trend. Omgerekend naar het totaal aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners (excl. ongevallen op rijkswegen), zijn de aantallen deze afgelopen jaren in Westervoort relatief laag ten opzichte van het Nederlands gemiddelde.

Figuur 2.6: Aantal ongevallen per jaar in gemeente Westervoort, op basis van door de politie geregistreerde ongevallen in 2018-2023, exclusief rijkswegen (VIA, 2024)

In totaal zijn er in de periode 2018-2023 257 ongevallen geregistreerd, waarvan de meesten met uitsluitend materiële schade zijn afgelopen. Er zijn 65 ongevallen met letsel geregistreerd, en 0 ongevallen met een dodelijke afloop. Op Figuur 2.7 zijn een aantal concentraties van ongevallen zichtbaar. Deze hebben met name plaatsgevonden rondom de Brugweg-Dorpsstraat, de Zuidelijke Parallelweg, en op (kruisingen met) de Rivierweg.

Opvallend is dat de meeste ongevallen (58%) plaatsvinden op 50 km/u wegen. Eerder hadden we geconstateerd dat er ook relatief veel 50 km/u wegen aanwezig zijn in Westervoort, wat een verklaring kan zijn voor dit hogere aandeel. Belangrijk is wel bij dat ongevallen op 50 km/u wegen het risico op letsel hoger is dan op wegen waar het snelheidslimiet lager is.

Figuur 2.7: Locaties van de door de politie geregistreerde ongevallen in 2018-2023 in gemeente Westervoort, exclusief rijkswegen (VIA, 2024)

Trends en ontwikkelingen

Om tot een integrale visie op mobiliteit voor 2040 te komen, is het van belang in te spelen op verwachte trends en ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit. Een aantal van deze (al spelende of verwachte) trends en ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de mobiliteit in Westervoort zijn:

- Opkomst van deelmobiliteit: draagt bij aan de verduurzaming van het vervoer en maakt het bezit van een (tweede) auto minder noodzakelijk. Dit biedt kansen om het aantal benodigde parkeerplaatsen in de openbare ruimte te verminderen. Hoewel deelmobiliteit in grote steden wellicht meer potentie heeft, kan het ook in Westervoort een oplossing bieden als aanvulling op het mobiliteitsaanbod.
- Opkomst van elektrische fietsen: grotere afstanden zijn hiermee makkelijker te overbruggen per fiets. Wel zorgt de opkomst van elektrische fietsen voor verschillende snelheden op het fietspad en daarmee de wens voor bredere fietsvoorzieningen, en wordt het belang voor aantrekkelijke en veilige stallingsvoorzieningen groter vanwege de aanschafprijs.
- Opkomst van elektrische auto's: hoewel het huidige elektrische autobezit in Westervoort relatief laag is, zal dit naar verwachting toenemen, evenals de vraag naar een goed netwerk van laadpalen.
- Verbetering van de verkeersveiligheid: landelijke cijfers over verkeersveiligheid tonen een negatieve trend. Dit vergt een slimme combinatie van effectieve maatregelen, zoals infrastructureel als omtrent voorlichting en handhaving.

2.2 Resultaten beleidsdocumenten

Lokaal beleid

Het *Verkeersplan Westervoort* uit 2008 beschrijft de ambities voor de gemeente op het gebied van mobiliteit. De focus wordt gelegd op het verbeteren van de doorstroming en bereikbaarheid voor zowel inwoners als verkeer gerelateerd aan bedrijfsleven. Hierbij wordt ook het belang van voorkomen van verkeersopstoppingen genoemd, net als het verbeteren van de verkeersveiligheid voor alle modaliteiten. Daarnaast wordt ingezet op het stimuleren van het gebruik van fiets en openbaar vervoer, en het verhogen van de leefbaarheid.

Om invulling te geven aan de wens om fietsgebruik te stimuleren, is in 2013 de *Fietsnota Westervoort* opgesteld. Als onderdeel van het bevorderen van fietsgebruik zijn ook doelstellingen als het terugdringen van het aantal ongevallen en fietsdiefstal, het verbeteren en uitbreiden van het netwerk, en het faciliteren van voldoende stallingsplekken en bewegwijzering opgenomen.

De *Omgevingsvisie Westervoort* uit 2021 beschrijft (middel)lange termijn ambities en doelen voor de leefomgeving binnen de gemeente. Op het gebied van mobiliteit legt de visie met name de focus op het verhogen van de verkeersveiligheid, en het verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen, voor iedereen. Er wordt ingezet op het gebruik van duurzame vervoerswijzen, waarbij een verbetering van het voetgangers- en fietsnetwerk van belang is, net als het optimaliseren van de mobiliteitsketen. Aansluitingen met het openbaar vervoer en nieuwe vervoersconcepten zijn hier onderdeel van. Daarnaast wordt het ontmoedigen van sluipverkeer genoemd. Een integrale benadering op bereikbaarheid is essentieel bij nieuwe ontwikkelingen in de leefomgeving.

Met de *Integrale laadvisie* en het bijbehorende *Uitvoeringsprogramma plaatsing laadpal*en wordt invulling gegeven aan het realiseren van een goede laadinfrastructuur voor elektrische mobiliteit, om te voldoen aan de verwachte behoefte van 512 laadpunten in 2035. Hoewel het uitgangspunt is dat mensen met elektrische voertuigen zoveel mogelijk laden op privaat terrein, zorgt gemeente Westervoort voor een goede basisstructuur. De plaatsing gaat met name vraaggestuurd, maar wordt ook proactief en strategisch gedaan waar nodig.

De belangrijkste thema's vanuit het huidig gemeentelijk beleid van Westervoort zijn daarmee:

- Bereikbaarheid en doorstroming;
- Verkeersveiligheid voor alle modaliteiten;
- Duurzaamheid: stimuleren gebruik van fiets en openbaar vervoer;
- Leefbaarheid verhogen.

Regionaal, provinciaal en landelijk beleid

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, waar Westervoort onderdeel van uitmaakt, beschrijft in haar *Regionale Agenda 2023-2024* gezamenlijke ambities op de thema's verbinding, productiviteit, circulariteit, ontspanning en groene groei. Voor mobiliteit betekent dit een inzet op: goede interne en externe verbindingen over weg, spoor, en water; een regionaal (snel)fietspadennetwerk; hubs en knooppunten, gedragsaanpak om duurzame mobiliteit te stimuleren; en verbeterde verkeersveiligheid. Dit met als doel een verbonden regio te zijn. Daarnaast wordt in de *Verstedelijkingsafspraken regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2022* aandacht geschonken aan groene en gezonde leefomgevingen. Bij het ontwikkelen van nieuwe woon- en werklocaties moet voorafgaand worden ingezet op goede ontsluitingen en bereikbaarheid voor alle modaliteiten.

Met oog op de bevolkingsgroei en woningbouwopgave en de daarmee verwachte groei in verplaatsingen, geeft provincie Gelderland in haar *Visie voor een bereikbaar Gelderland* uit 2020 aandacht aan opgaven voor bereikbaarheid, CO2-uitstoot en verkeersveiligheid. Ook in deze visie wordt ingezet op schone mobiliteitsvormen als fietsen en openbaar vervoer, en het belang van hubs. De A12 tussen Zevenaar en Duiven wordt als knelpunt genoemd. Daarnaast beschrijft de *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland* de ambitie voor emissievrij busvervoer en een aandeel van 35% van alle verplaatsingen per fiets.

Verder heeft de provincie een *Programma Bereikbaarheid* (juni 2024 vaststelling door GS) wat de basis is voor de verdere aanpak op veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (en investeringen daarin) in de periode 2025-2027. Daarin zoekt de provincie samenwerking met GMR en gemeenten.

Ook op landelijk niveau is er aandacht voor het verbeteren van verkeersveiligheid (in bijvoorbeeld het *Strategisch Plan Verkeersveiligheid* uit 2018), en verduurzaming van mobiliteit (in bijvoorbeeld het *Klimaatakkoord* uit 2019, en het *Nationaal Toekomstbeeld Fiets* uit 2022).

De belangrijkste thema's voor Westervoort vanuit het huidig regionaal, provinciaal en landelijk beleid zijn daarmee:

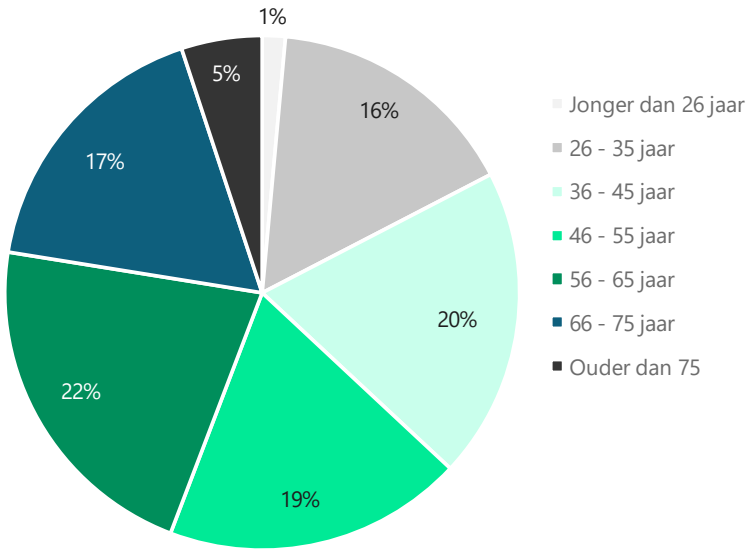
- Goede bereikbaarheid lokaal (ontsluitingen nieuwe woon- en werklocaties) en regionaal (aanpak knelpunten A12 en N325);
- Mobiliteitstransitie: inzet op meer duurzame mobiliteit (fiets, OV, hubs en elektrische auto's);
- Verbetering van de verkeersveiligheid.

2.3 Resultaten enquête

Van 25 januari 2024 t/m 12 februari 2024 konden inwoners en bezoekers van de gemeente Westervoort een enquête invullen. Deze enquête heeft als doel een beeld te krijgen van de belangrijkste thema's rondom mobiliteit, en locaties waar mobiliteit als positief of als aandachtspunt wordt ervaren.

Wie vulde de enquête in?

Aan de hand van verspreiding via gemeentelijke kanalen (de lokale krant, website en sociale media van gemeente Westervoort) zijn in totaal 184 reacties verzameld. Zoals te zien in Figuur 2.8, zijn de meeste respondenten (22%) tussen de 56 en 65 jaar oud. Vergeleken met de daadwerkelijke leeftijdsopbouw in Westervoort, zijn mensen onder de 26 jaar ondervertegenwoordigd, en de leeftijden 36 t/m 65 oververtegenwoordigd.

Figuur 2.8: Leeftijdsverdeling respondenten enquête

Hoewel de representativiteit van de antwoorden onzeker is (circa 1% van het totale inwonersaantal van de gemeente Westervoort heeft de enquête ingevuld), geeft de uitkomst een goede indruk van voor inwoners belangrijke thema's en positief en negatief ervaren locaties. De uitkomsten zijn daarnaast vergeleken met o.a. objectieve verkeersveiligheidsdata en besproken met andere partijen, zoals tijdens de ambtelijke brede werksessie.

Wat zijn de belangrijkste mobiliteitsthema's?

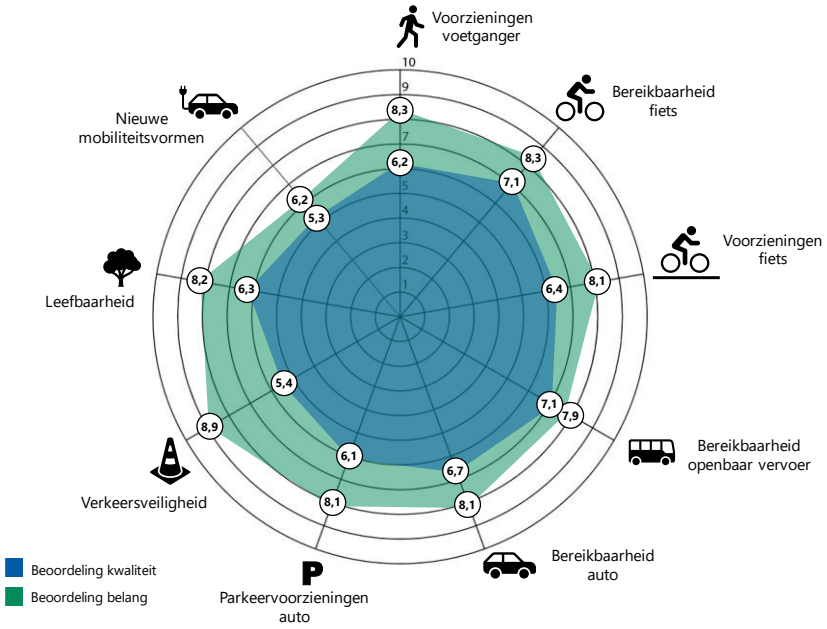
Voor 9 mobiliteitsthema's zijn de respondenten gevraagd de huidige kwaliteit en het belang te beoordelen. Per thema werden twee vragen gesteld:

- Hoe beoordeelt u dit onderwerp (0, zeer slecht – 10, uitstekend)?
- Hoe belangrijk vindt u dit onderwerp (0, zeer onbelangrijk – 10, zeer belangrijk)?

De uitkomsten van deze vragen bieden belangrijke inzichten. Het verschil tussen de beoordeling van de kwaliteit en het belang van een onderwerp laat zien dat hieraan wellicht meer of juist minder aandacht geschonken moet worden.

Figuur 2.9 maakt deze verschillen inzichtelijk. Het blauwe vlak laat de score van de huidige kwaliteit zien, en het groene vlak geeft het belang aan. Met name voor verkeersveiligheid is een groot verschil te zien. Hoewel de respondenten dit het belangrijkste thema vinden, wordt de huidige kwaliteit relatief laag beoordeeld. Ook voor voetgangersvoorzieningen is een groot verschil zichtbaar, dit kan te maken hebben met achterstallig onderhoud op voetpaden. Daarnaast hebben de onderwerpen parkeerplaatsen voor de auto, leefbaarheid en fietsvoorzieningen hoge prioriteit volgens de respondenten. Ook de bereikbaarheid voor de auto en fiets verdienen aandacht, al wordt de bereikbaarheid van de fiets in de huidige situatie al relatief goed beoordeeld. Dat laatste geldt ook voor de bereikbaarheid per

openbaar vervoer. Het thema nieuwe mobiliteitsvormen (zoals elektrische voertuigen en deelmobiliteit) lijkt de minste prioriteit te hebben.

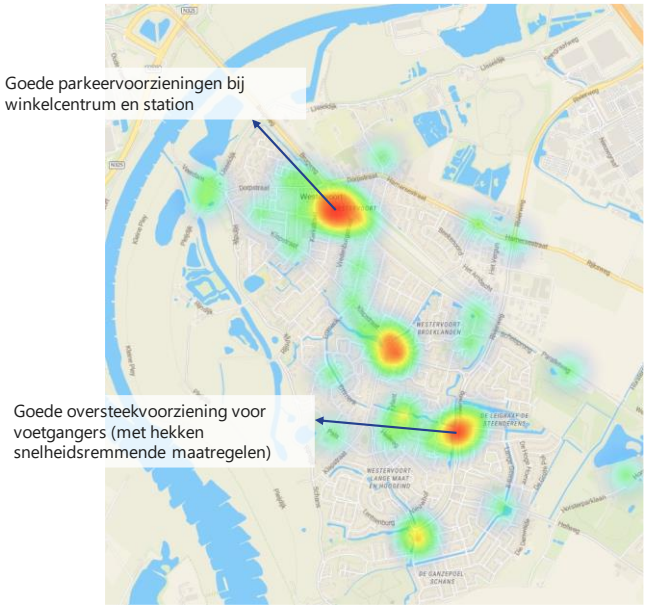

Figuur 2.9: De gemiddelde beoordeling van de kwaliteit en het belang per thema

Waar gaat het goed, en waar kan het beter?

Respondenten werden gevraagd om positieve en aandachtspunten aan te geven op de kaart. In totaal zijn er 47 positieve en 354 aandachtspunten aangegeven. Op Figuur 2.10 en Figuur 2.11 zijn de concentraties te zien, evenals een aantal uitgelichte toelichtingen.

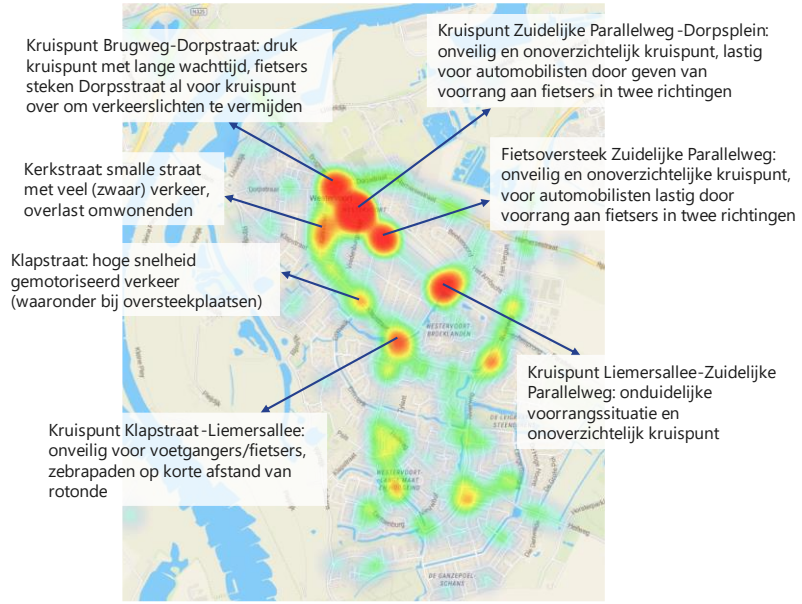
Respondenten zijn met name tevreden over de parkeervoorzieningen rondom het winkelcentrum en treinstation van Westervoort. Ook wordt de inrichting van de voetgangersoversteek op de Rivierweg ter hoogte van IKC het Ravelijn als positief ervaren.

Figuur 2.10: Aangegeven positieve punten, met uitgelichte toelichtingen

Aandachtspunten aangegeven door de respondenten hebben met name betrekking op kruispunten die als onoverzichtelijk of onduidelijk en daarmee onveilig worden ervaren, zoals bij de Zuidelijke

Parallelweg-Dorpsplein, en Zuidelijke Parallelweg-Liemersallee. Daarnaast wordt overlast van (zwaar) verkeer op de Kerkstraat ervaren.

Figuur 2.11: Aangegeven aandachtspunten, met uitgelichte toelichtingen

2.4 Resultaten ambtelijke brede werksessie

Tijdens de ambtelijke brede werksessie op 22 februari 2024 zijn de resultaten van de inventarisatie en enquête besproken vanuit de verschillende beleidsdomeinen. Hierbij werden drie hoofdvragen gesteld:

- Wat ziet u vanuit uw eigen beleidsveld op u af komen richting 2040 als u denkt aan mobiliteit?
- Welk mobiliteitsonderwerp of thema ligt het dichtst bij uw beleidsveld en waarom?
- Op welke manier kan mobiliteit iets toevoegen aan uw beleidsveld? Hoe kan de visie uw beleidsveld versterken?

Uit het gesprek resulteerden een aantal aandachtspunten:

- Druk op de openbare ruimte wordt als een belangrijke opgave voor de toekomst gezien. Het inpassen van groen/blauwe infrastructuur (t.b.v. klimaatadaptatie), de woningbouwopgave en mobiliteit in de schaarse openbare ruimte is vanuit verschillende beleidsvelden een uitdaging. Met name de plek van de auto in de openbare ruimte is een aandachtspunt. Het slim combineren van verschillende ruimtevragen (bijv., parkeren op waterdoorlatende ondergronden, delen van parkeer- en laadvoorzieningen door meerdere bedrijven) zou een oplossingsrichting kunnen zijn.
- Het werken vanuit het STOMP-principe wordt als belangrijk geacht. Hierbij wordt bij het ontwerpen van de openbare ruimte meer prioriteit gegeven aan voetgangers (Stappen), fietsers (Trappen), openbaar vervoer en mobiliteitsdiensten, en minder aan de personenauto. Dat wil niet zeggen dat er geen plek is voor de auto, maar wel dat de autoafhankelijkheid wordt verminderd.

- De transitie naar het gebruik van elektrische vervoerswijzen raakt meerdere beleidsvelden. Zo ontstaat vanwege de ambitie voor emissievrij doelgroepenvervoer extra vraag naar laadmogelijkheden binnen woonwijken. Daarnaast spelen er vragen rondom netcongestie.
- Om ambities op het gebied van bijvoorbeeld duurzame mobiliteit te realiseren zijn er veranderingen nodig. Deze veranderingen vragen vaak een financiële investering. Om de ambities ook financieel haalbaar te maken is het van belang om de koppeling te maken met andere beleidsdomeinen. Meer gebruik van de fiets zorgt bijvoorbeeld niet alleen voor minder uitstoot, maar ook voor meer beweging en draagt daarmee bij aan een gezonde maatschappij. Vanuit het brede welvaartsperspectief wordt duidelijk dat verschillende beleidsvelden worden geraakt door en kunnen profiteren van aanpassingen in mobiliteit.
- Aandacht werd gevraagd voor het meenemen van en afstemmen met de regionale context. Met name op het gebied van bijvoorbeeld parkeereisen bij bedrijventerreinen en woningbouw, is het belangrijk om na te gaan wat er in de regio speelt en wat het effect van veranderingen binnen Westervoort daarop kan zijn.
- Mobiliteit raakt iedereen. Wanneer er maatregelen worden genomen is het belangrijk om zowel inwoners als bedrijven en andere belanghebbenden mee te nemen in de afwegingen en keuzes die worden gemaakt. Waarom wordt een keuze gemaakt, en wat levert het op voor de maatschappij? Bij iedere vorm van participatie is verwachtingsmanagement essentieel. Het meenemen van belanghebbenden in keuzes gaat hand in hand met gedragseducatie.

2.5 Resultaten raadsavond

Op 19 maart 2024 heeft een informele raadsavond in gemeente Westervoort plaatsgevonden. Na een presentatie van de resultaten uit de inventarisatiefase, zijn de raadsleden om input gevraagd aan de hand van een aantal vragen:

- Wat valt u op aan de inventarisatie?
- Zijn dit de juiste thema's of zou een ander thema toegevoegd moeten worden?
- Zijn er nog specifieke onderwerpen die belangrijk zijn voor het mobiliteitsbeleid?

Thema's waar volgens de gemeenteraad extra aandacht aan mag worden geschonken voor de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040, zijn:

- Herkenbaarheid van fietsroutes. Binnen Westervoort kan de herkenbaarheid en verbinding van de hoofdfietsroutes verbeterd worden. Momenteel worden fietsers vaak naar de hoofdwegen geleid, waar er 50 km/u wordt gereden en waar niet altijd fietsvoorzieningen zijn.
- Veiligheid van oversteekvoorzieningen, zowel voor fietsers als voor voetgangers. De veiligheid van oversteekvoorzieningen kan beter, waarbij ook aspecten zoals zichtbaarheid een rol spelen.
- Wat zijn de mogelijkheden van het afwaarderen van de maximale snelheid van 50 km/u naar 30 km/u?
- Sluipverkeer ontmoedigen. In Westervoort wordt overlast van sluipverkeer (voornamelijk als gevolg van knelpunten op de A12) ervaren. Het ontmoedigen van dit sluipverkeer en verzachten van de overlast op korte termijn zijn belangrijke thema's om mee te nemen.

- Optimaliseren dienstregeling openbaar vervoer. Momenteel vertrekken meerdere lijnen rond dezelfde tijd in het uur, waardoor er een groot deel van het uur geen openbaar vervoersmogelijkheden zijn. Om een volwaardig alternatief voor de auto te kunnen zijn, is het daarom van belang dat de bereikbaarheid per OV wordt behouden en verbeterd, bijvoorbeeld door de dienstregeling te optimaliseren.
- Goede bereikbaarheid met verschillende modaliteiten is randvoorwaardelijk bij het realiseren van een nieuwe woonwijk. Aansluiting op herkenbare hoofdfietsroutes is hierbij van belang.

3. Thema’s en ambities

Uit de inventarisatie volgen drie thema’s waar we met de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 een bijdrage aan willen leveren. Deze thema’s zijn verkeersveiligheid, actieve mobiliteit, en bereikbaarheid.

Binnen deze thema’s hebben we ambities, zoals hiernaast geformuleerd. Bij alles wat we in onze gemeente doen op het gebied van mobiliteit zullen in de toekomst deze ambities centraal staan. Op die manier blijft Westervoort een prettige omgeving om in te wonen, werken en recreëren.

In de hiernavolgende paragrafen zijn de thema’s verder uitgewerkt. Het gaat hierbij om de ambities op hoofdlijnen. In de hierna op te stellen mobiliteitsvisie wordt hier verder invulling aan gegeven.

Verkeersveiligheid

Dalende trend in het aantal verkeersongevallen

Actieve mobiliteit

Het bevorderen van actieve modaliteiten

Het STOMP-ontwerpprincipe volgen

Inclusiviteit van het mobiliteitssysteem waarborgen

Bereikbaarheid

Knelpunten naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen aanpakken

De bereikbaarheid met duurzame mobiliteitsvormen verbeteren

3.1 Verkeersveiligheid

Binnen het thema verkeersveiligheid hebben we als ambitie: een dalende trend in het aantal verkeersongevallen. Dit willen we doen door in te zetten op het verbeteren van de verkeersveiligheid.

Verkeersveiligheid verbeteren

De overheid is er samen met de samenleving verantwoordelijk voor dat personen zich in de openbare ruimte veilig kunnen verplaatsen. De verkeersveiligheid is te verbeteren door enerzijds de infrastructuur aan te passen en anderzijds het gedrag van de weggebruikers te beïnvloeden.

Het aanpassen van de infrastructuur is mogelijk door de principes van Duurzaam Veilig te hanteren. Een weg is in balans als vormgeving, functie en gebruik op elkaar aansluiten. Dit verbetert de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast kan het gedrag van weggebruikers beïnvloed worden door educatie, campagnes en handhaving.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen objectieve en subjectieve verkeersveiligheid. De objectieve verkeersveiligheid is gebaseerd op een risicogestuurde aanpak met ongevallendata, snelheidsdata en inrichtingscriteria conform richtlijnen en wetgeving. Subjectieve verkeersveiligheid heeft betrekking op de beleving van de verkeersveiligheid door weggebruikers, onder andere gemeten aan de hand van de enquête.

Voor Westervoort zijn zowel de objectieve als ook subjectieve verkeersveiligheid op wegen en kruispunten aandachtspunten (op bijvoorbeeld routes naar sport en scholen):

- Het totale aantal ongevallen in de gemeente is de afgelopen jaren stabiel, maar er is geen dalende trend in het aantal geregistreerde ongevallen. Voor wegvakken en kruispunten met relatief veel ongevallen moet verder onderzocht worden of maatregelen nodig zijn.
- Het aandeel ongevallen op 50 km/u wegen in Westervoort is opvallend hoog.
- Verkeersveiligheid is een belangrijk thema in de omgevingsvisie en ook in regionaal, provinciaal en landelijk beleid.
- Veel inwoners benoemen de verkeersveiligheid als belangrijkste thema voor het mobiliteitsbeleid. In de enquête zijn locaties benoemd die als onveilig worden ervaren.

Wat werken we o.a. uit in de mobiliteitsvisie?

- Een heldere netwerkkaart voor iedere modaliteit met daarop kansen en verbeterpunten.
- Een passende wegencategorisering de daarbij horende inrichtingsprincipes (conform Duurzaam Veilig)
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om gebiedsontsluitingswegen met maximumsnelheid 50 km/u af te waarderen naar 30 km/u.
- Gedragsmaatregelen via educatie, campagnes en handhaving.
- Een gestandaardiseerde aanpak voor locaties in de gemeente die als onveilig worden ervaren (bijvoorbeeld in de vorm van een stappenplan met daarin de te doorlopen stappen bij klachten over te hard rijden).

3.2 Actieve mobiliteit

Voor het thema actieve mobiliteit is de ambitie: een stijgende trend in het aantal verplaatsingen per fiets en te voet. Dit willen we doen door in te zetten op:

- Het bevorderen van actieve modaliteiten (fiets en voetganger).
- Het STOMP-ontwerpprincipe volgen.
- Inclusiviteit van het mobiliteitssysteem waarborgen.

Het bevorderen van actieve modaliteiten

Een gezonde leefomgeving en prioriteit voor fietsers en voetgangers zijn belangrijke onderwerpen in de omgevingsvisie van Westervoort. Ook vanuit de ambtelijke brede werksessie blijkt dat er aandacht moet zijn voor gezondheid. In een gezonde leefomgeving is het prettig om te wonen, werken, en recreëren. Het streven naar ruimte om te fietsen en te lopen is daarom van groot belang. Deze actieve modaliteiten dragen bij aan de gezondheid van mensen. Bovendien zijn het duurzame, schone en ruimte-efficiënte vervoerswijzen. Ook vanuit de regio wordt er gewerkt aan het stimuleren van schone verplaatsingen en meer fietsgebruik.

Omdat de auto veel wordt gebruik en er minder wordt gefietst en gelopen in Westervoort, is er veel potentie om dit te veranderen. De onderlinge reisafstanden (zowel naar voorzieningen binnen Westervoort als in de regio) lenen zich uitstekend voor het gebruik van de fiets. Het blijven stimuleren en faciliteren van fietsen en wandelen binnen onze gemeente past goed binnen dit thema. Daarom gaan we werken aan herkenbare loop- en fietsroutes met goede oversteekvoorzieningen, en kijken we hoe we de dijken fietsvriendelijker kunnen maken.

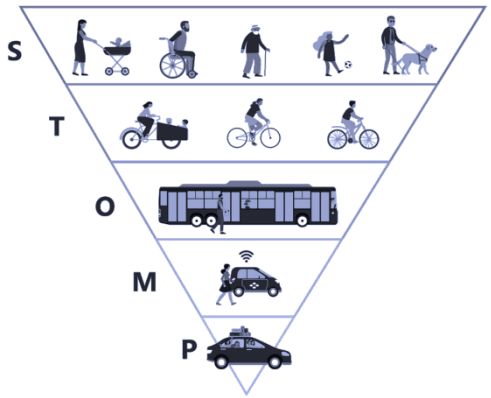
Om fietsen en lopen te stimuleren is er, naast herkenbare loop- en fietsroutes met goede oversteekvoorzieningen, ook een rol weggelegd voor campagnes en educatie. Deze zijn er op het gebied van verkeersveiligheid zoals al eerder beschreven, maar ook om bijvoorbeeld bekendheid te geven aan regionale doorfietsroutes. Samenwerking met de buurgemeenten en de regio is hierbij belangrijk.

Daarnaast kunnen ambities aan elkaar verbonden worden, zoals het stimuleren van fietsen naar het werk met een werkgeversaanpak vanuit de regio.

Het STOMP-ontwerpprincipe volgen

Om een verdere stijging in het aantal verplaatsingen met actieve modaliteiten te bewerkstelligen is het uitgangspunt om het STOMP-ontwerpprincipe te volgen. Bij het STOMP-ontwerpprincipe staat de auto niet langer centraal bij de inrichting van de ruimte, maar gaan we eerst uit van de voetganger (**S**tappen) en vervolgens de fietser (**T**rappen), **O**V (openbaar vervoer) en **M**aaS (Mobility as a Service). Als laatste wordt de **p**rivéauto meegenomen in de inrichting. Het STOMP-principe is inmiddels uitgegroeid tot een belangrijk uitgangspunt waarbij de mens centraal staat in gebiedsontwikkelingen en dat invulling geeft aan de leefbaarheid en bereikbaarheid.

Inclusiviteit van het mobiliteitssysteem waarborgen

Een belangrijk aandachtspunt binnen het thema actieve mobiliteit is de inclusiviteit van het mobiliteitssysteem. Het belang van inclusiviteit en toegankelijkheid werd benadrukt tijdens de ambtelijke brede werksessie. Met de toenemende vergrijzing neemt het gebruik van scootmobielen, rollators en rolstoelen op straat toe. Maar ook de behoefte om dichtbij voorzieningen te wonen en deze te voet of op de fiets te kunnen bezoeken past hierbij. Niet alleen vanwege de vergrijzing is aandacht voor toegankelijkheid belangrijk, dit geldt voor meer groepen (zoals kinderen en mensen met een beperking). Ook vanuit mobiliteit willen we bijdragen aan een inclusieve samenleving. Versmallingen, oneffenheden en stoepranden kunnen een ware hindernisbaan vormen. Daarom willen we ons inzetten voor een sluitend (waar mogelijk obstakelvrij) voetgangers- en fietsnetwerk.

Wat werken we o.a. uit in de mobiliteitsvisie?

- Het loop- en fietsnetwerk, waarbij er wordt gekeken naar herkenbare routes en goede oversteekvoorzieningen.
- Maatregelen om de dijken fietsvriendelijker te maken.
- Gedragsmaatregelen via educatie, campagnes.

3.3 Bereikbaarheid

Binnen het thema bereikbaarheid hebben we de ambitie: het behouden van bereikbaarheid van huidige en borgen van bereikbaarheid van toekomstige woonwijken en bedrijventerreinen, voor alle modaliteiten. Dit willen we doen door in te zetten op:

- Knelpunten naar aanleiding van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouwplannen en uitbreiding bedrijventerreinen) aanpakken.
- De bereikbaarheid met duurzame mobiliteitsvormen verbeteren, zoals:
  - fiets (elektrisch, bakfiets, speed-pedelec, etc.);
  - openbaar vervoer;
  - deelmobiliteit;
  - elektrische auto.

Met bereikbaarheid wordt de toegankelijkheid van bestemmingen bedoeld, uitgedrukt in de kosten, tijd en/of moeite die nodig is om een bestemming te bereiken. Hieronder valt dus onder andere een vlotte verkeersafwikkeling met een goede doorstroming van het verkeer op de wegvakken en kruispunten voor alle vervoerswijzen. Hierbij geven we zoveel mogelijk prioriteit aan de voetganger, de fiets (waar dat veilig kan) en het openbaar vervoer (eventueel aangevuld met deelmobiliteit).

Knelpunten naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen aanpakken

In de gemeente Westervoort en de regio zijn veel woningbouwplannen en uitbreidingen van bedrijventerreinen. Dit zijn voorbeelden van ontwikkelingen die een toename van het aantal verplaatsingen als gevolg hebben. We willen voorkomen dat deze toename leidt tot een verslechtering van de bereikbaarheid. De bereikbaarheid staat onder druk door de uitstel van het project ViA15, waarmee de knelpunten op de A12/N325 langer blijven bestaan. Wanneer het project niet doorgaat worden de knelpunten groter, en moet er een concreet (regionaal) plan worden gemaakt. Onderdeel hiervan is ook het sluipverkeer dat via Westervoort rijdt om de knelpunten op de A12 te vermijden. We willen dit sluipverkeer weren en de overlast verzachten.

De bereikbaarheid met duurzame mobiliteitsvormen verbeteren

Met duurzame mobiliteit bedoelen we een toekomstbestendige manier van vervoer, waarbij onze verplaatsingen steeds minder negatieve invloed gaan hebben op het milieu en een steeds lagere CO2-uitstoot. Drie belangrijke uitgangspunten voor het verduurzamen van de mobiliteit zijn het voorkomen van verplaatsingen, het veranderen van vervoermiddelen en het verschonen van vervoermiddelen.

- Het voorkomen van verplaatsingen heeft een groot effect, maar is niet altijd mogelijk. Denk daarbij bijvoorbeeld aan thuiswerken.
- Het veranderen van vervoermiddelen heeft betrekking op het gebruik van duurzamere vervoerswijzen. De fiets speelt hierbij een belangrijke rol als vervanging van onder andere de kortere

autoritten. Naast het stimuleren van de fiets, dragen ook het stimuleren van het lopen voor de korte afstanden en het gebruik van openbaar vervoer voor de langere afstanden (eventueel aangevuld met deelmobiliteit) bij aan een duurzamere mobiliteit.
- Het verschonen van verplaatsingen is te bereiken door alternatieve brandstoffen te gebruiken, zoals elektriciteit.

Het bevorderen van de duurzame mobiliteit draagt bij aan een meer leefbare, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Hiermee wordt tegelijkertijd ook de verkeersoverlast gereduceerd. Zo leidt het gebruik van de fiets tot minder verkeershinder in vergelijking met het gebruik van de auto (minder verkeersdrukte, geluids- en geuroverlast). Ook het gebruik van de elektrische auto in plaats van een auto op benzine of diesel leidt tot minder geluids- en geuroverlast. Het in stand houden en verbeteren van het huidige openbaarvervoernetwerk is belangrijk om het openbaar vervoer een volwaardig alternatief van de auto te maken, bijvoorbeeld door de dienstregeling te optimaliseren.

Wat werken we o.a. uit in de mobiliteitsvisie?
- Hoe we omgaan met de effecten van ruimtelijke plannen op het verkeersnetwerk.
- Het aansluiten van de nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen op hoogwaardige voetgangers- en fietsnetwerken.
- Hoe we omgaan met deelmobiliteit.
- Het openbaarvervoernetwerk met de gemeentelijke wensen (bijvoorbeeld vanuit het Position Paper Regionaal OV van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen).
- De regionale korte termijn aanpak voor de A12/N325 (het Mobiliteitspluspakket vanuit Taskforce A12/A15 op initiatief van GMR) overnemen. Dit wordt een lijst met te realiseren maatregelen (met name openbaar vervoer en fiets), die in samenspraak met Rijk, provincie en gemeenten wordt opgesteld, die snel kunnen bijdragen aan een betere bereikbaarheid.

4. Tot slot

Met dit Ambitiedocument Mobiliteit Westervoort wordt benadrukt dat de keuzes die worden gemaakt ten aanzien van het verplaatsingsgedrag en de inrichting van de openbare (verkeers-)ruimte bijdragen aan de thema's verkeersveiligheid, actieve mobiliteit, en bereikbaarheid. Met het centraal stellen van deze ambities blijft gemeente Westervoort een prettige woon-, werk- en leefomgeving.

Vervolgstappen

In de hierna op te stellen mobiliteitsvisie wordt er verdere invulling gegeven aan deze thema's en ambities, kijkend naar de netwerken voor de verschillende modaliteiten (voetganger, fiets, openbaar vervoer en auto). In het uitvoeringsprogramma worden de concrete acties beschreven.

Voorliggend ambitiedocument wordt uiteindelijk met de mobiliteitsvisie en het uitvoeringsprogramma samengevoegd tot één document: de Mobiliteitsvisie Westervoort 2040.

- Dalende trend in het aantal verkeersongevallen
- Het bevorderen van actieve modaliteiten
- Het STOMP-ontwerpprincipe volgen
- Inclusiviteit van het mobiliteitssysteem waarborgen
- Knelpunten naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen aanpakken
- De bereikbaarheid met duurzame mobiliteitsvormen verbeteren

Goudappel BV werkt vanuit Amsterdam, Den Haag, Deventer, Eindhoven en Leeuwarden en via onze partners in het buitenland

Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
Nederland

Postbus 161
7400 AD Deventer
Nederland

+31(0) 570 666 222
info@goudappel.nl
www.goudappel.nl

BTW NL 0072 11 879 B01
KVK 3801 7479
IBAN NL09 INGB 0001 2746 32

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/23/113821/201656200

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : Ambitiedocument t.b.v. Mobiliteitsvisie Westervoort 2040

Samenvatting

Het Verkeersplan Westervoort stamt uit 2008 en is achterhaald. Daarom is de gemeente gestart met het proces om te komen tot een nieuwe visie op mobiliteit. Het is daarbij belangrijk om eerst scherp te hebben wat voor gemeente Westervoort wil zijn. Welke thema's vinden we belangrijk en wat is daarbij de ambitie voor de toekomst? Om die vragen te beantwoorden is informatie opgehaald en het "Ambitiedocument Mobiliteit" opgesteld. Met dit document geven we aan waar de nadruk in de uiteindelijke Mobiliteitsvisie Westervoort 2040 op zou moeten liggen.

De raad besluit

1. Het Ambitiedocument Mobiliteit vast te stellen;

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

Griffie Gemeente Westervoort

Technische vragen
Commissie Ruimte & Financiën
11 juni 2024

10. Ambitiedocument t.b.v. Mobiliteitsvisie Westervoort 2040

Vragen D66-fractie:

1. Waarom 2040 als peildatum en niet 2030 of 2035

2. Wat is de groeiverwachting in aantallen inwoners / arbeidsplaatsen en autobezit in 2030 en 2040

3, Zijn de ongevallen nader te specificeren in voertuig categorie bv auto, auto/auto, auto/fiets, fiets/fiets enz. Zijn ongevallen met letsel onderzocht en wat zijn de conclusies

4. Zijn black spots (figuur 2.7) geanalyseerd

5. Worden de verkeersonveilige situaties , genoemd in de enquête, nader geanalyseerd in de nog op te stellen mobiliteitsvisie

6. Hoe gedetailleerd worden de op te stellen netwerkkaarten per modaliteit (breedte, type rijwiel, snelheid, …)

7. Wordt het optimaliseren van het OV ook voldoende betrokken bij de ontwikkeling van nieuwbouw

8. Wordt het voorkomen van sluipverkeer ook nader uitgewerkt

Antwoorden:

1. Waarom 2040 als peildatum en niet 2030 of 2035
Het jaar 2040 is gekozen om aan te sluiten bij de Omgevingsvisie Westervoort, deze kent ook een visie die zich richt op 2040. Regionale en landelijke beleidsdocumenten zoals het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (Ministerie I&W) en de Visie voor een bereikbaar Gelderland (Provincie Gelderland) hebben een looptijd tot 2030, maar zijn ook al enkele jaren geleden vastgesteld (resp. 2018 en 2020). Om te voorkomen dat er over enkele jaren weer aan een nieuwe visie voor Westervoort gewerkt moet worden is 2040 een logische keuze.

2. Wat is de groeiverwachting in aantallen inwoners / arbeidsplaatsen en autobezit in 2030 en 2040
Voor de mobiliteitsvisie maken we gebruik van informatie uit het verkeersmodel van de gemeentes in de regio Arnhem-Nijmegen. Dit model heeft als prognosejaar 2032. Daarvoor zijn de volgende

prognoses van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen beschikbaar. Er is geen prognose van het autobezit beschikbaar voor specifiek Westervoort en Duiven. Wel voor bijvoorbeeld geheel Nederland. Dat is 499 auto's per 1.000 inwoners in 2019 en in 2030 502 à 525 auto's per 1.000 inwoners.

Inwoners	2019	2032	Ontwikkeling 2019-2032
Westervoort	15.015	15.492	+3%
Duiven	25.433	25.805	+1%

Arbeidsplaatsen	2019	2032	Ontwikkeling 2019-2032
Westervoort	2.641	2.946	+12%
Duiven	14.330	16.603	+16%

3, Zijn de ongevallen nader te specificeren in voertuig categorie bv auto, auto/auto, auto/fiets, fiets/fiets enz. Zijn ongevallen met letsel onderzocht en wat zijn de conclusies
De aard van de ongevallen en het type betrokken voertuig is in de meeste gevallen bekend. Tijdens de verdere uitwerking van de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie 2040 wordt dit nader onderzocht. Mede op basis daarvan wordt bepaald waar de ambitie Verkeersveiligheid zich het eerst op zou moeten richten, samen met overige factoren. De voorgestelde maatregelen stellen voor in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, dat doen we tegelijkertijd met de Mobiliteitsvisie.

4. Zijn black spots (figuur 2.7) geanalyseerd

Tijdens de verdere uitwerking van de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie 2040 wordt dit nader onderzocht. Mede op basis daarvan wordt bepaald waar de ambitie Verkeersveiligheid zich het eerst op zou moeten richten, samen met overige factoren. De voorgestelde maatregelen stellen voor in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, dat doen we tegelijkertijd met de Mobiliteitsvisie.

5. Worden de verkeersonveilige situaties, genoemd in de enquête, nader geanalyseerd in de nog op te stellen mobiliteitsvisie

Tijdens de verdere uitwerking van de daadwerkelijke Mobiliteitsvisie 2040 wordt dit nader onderzocht. Mede op basis daarvan wordt bepaald waar de ambitie Verkeersveiligheid zich het eerst op zou moeten richten, samen met overige factoren. De voorgestelde maatregelen stellen voor in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, dat doen we tegelijkertijd met de Mobiliteitsvisie.

6. Hoe gedetailleerd worden de op te stellen netwerkkaarten per modaliteit (breedte, type rijwiel, snelheid, …)

Bij het netwerk voor gemotoriseerd verkeer moet gedacht worden aan een wegencategoriseringskaart, waar de maximumsnelheid en het (gewenst) type wegprofiel vermeld wordt. Het (brom)fietsnetwerk bestaat uit een kaart waarbij snel- hoofd- en lokale fietsroutes alsmede recreatieve routes op aangegeven worden. Voor voetgangers geven we op de kaart gebieden aan die belangrijk zijn voor voetgangers, bijvoorbeeld rond het gemeentehuis, een wijkwinkelcentrum of een sociale voorziening. Ook komt er een kaart waarop het gewenste Openbaar Vervoernetwerk weergegeven wordt. Op iedere kaart worden ook verbetermaatregelen of belangrijke ontbrekende schakels aangegeven richting 2040.

7. Wordt het optimaliseren van het OV ook voldoende betrokken bij de ontwikkeling van nieuwbouw.

Goede bereikbaarheid voor een nieuwe woonwijk is randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling ervan. Bij de ontwikkeling van nieuwbouw (Westervoort Noord) wordt daarom op dit moment al gekeken naar het optimaliseren van (de locatie van) bushaltes en de bereikbaarheid vanuit de nieuwe woonwijk. Dit moet integraal onderdeel worden van het plan Westervoort Noord.

8. Wordt het voorkomen van sluipverkeer ook nader uitgewerkt

Het voorkomen van sluipverkeer over bijvoorbeeld de dijken, wordt verder uitgewerkt in de mobiliteitsvisie door deze bijvoorbeeld wel of niet aan te wijzen als belangrijke schakel in het fietsnetwerk (en daar dan ook maatregelen aan te koppelen). Het voorkomen van sluipverkeer door Westervoort als gevolg van de files op Rijkswegen is primair een taak van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat door het realiseren van het project ViA15, waarbij de A12 wordt verbreed en de A15 wordt doorgetrokken. Dit project lost de fileproblematiek in de regio grotendeels op alsook het sluipverkeer dat door Westervoort van en naar Arnhem rijdt.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Zaak- & documentnr. : Z/24/122588 201657897
Portefeuillehouder : A.J. van Hout

Opsteller : Annelies Aalbers
Afdeling : Vergunningen, Toezicht en Handhaving
Telefoonnr : 0611795539

Samenvatting
Toestemming geven tot wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) aan college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westervoort.

Beslispunten

1. Toestemming te verlenen aan het college om de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem te wijzigen, volgens het bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluit.

Aanleiding
De Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) is op 1 juli 2022 gewijzigd. In verband met deze wijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen worden aangepast. De implementatietermijn is vastgesteld op 1 juli 2024.

De gemeenteraad heeft op 29 januari 2024 besloten akkoord te gaan met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024. De raad heeft geen zienswijze ingediend.

In deze wijziging zijn niet alleen de wijzigingen die samenhangen met de gewijzigde Wgr opgenomen. In het kader van de Omgevingswet is in breed perspectief gekeken om de regeling te actualiseren. Dit heeft geleid tot een herijking van de regeling ter actualisering op het gebied van de vigerende wet - en regelgeving en de praktijksituatie. De voorbereidingen voor deze wijzigingen waren ambtelijk en bestuurlijk binnen ODRA afgerond in 2021. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en het in werking treden van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, is besloten om de regeling van ODRA met alle wijzigingen in een keer voor te leggen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Dit om te voorkomen dat twee wijzigingsprocedures naast elkaar zouden gaan lopen.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van ODRA van 7 maart jl zijn drie ingekomen zienswijzen op de gewijzigde GR besproken. Er zijn zienswijzen ontvangen van de gemeenteraad Overbetuwe, Zevenaar en de Provinciale Staten. De zienswijze van de gemeenteraad Overbetuwe heeft geleid tot een aanpassing in de tekst van de regeling. Artikel 38 lid 2 van de regeling is aangepast. De aanpassing is een tekstuele wijziging en

leidt niet tot een (inhoudelijke) verandering. De zienswijze van de raad van Zevenaar en Provinciale Staten hebben geen aanleiding gegeven om de tekst van de regeling aan te passen en daarmee verandert het voorstel niet.
Naar het oordeel van het AB geven deze zienswijzen dus geen aanleiding het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem en het informatieprotocol ODRA 2024 inhoudelijk aan te passen. Dit oordeel wordt gedeeld. Nu de zienswijzefase is afgerond, kan het college besluiten over de gewijzigde gemeenschappelijke regeling.

Uw gemeenteraad moet hiervoor eerst toestemming geven.

Planning
Wijziging van de Regeling vraagt om twee fases. De eerste fases van zienswijzen is afgerond. In deze fase worden de raden en staten gevraagd om toestemming voor het wijzigen van de regeling. Deze toestemming mag alleen worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De raden en staten hebben hier uiterlijk 13 weken de tijd voor. Omdat de gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie, moet een aanpassing van de regeling plaatsvinden door middel van besluitvorming in deze colleges. Na besluiten daarvoor, wordt de gewijzigde regeling bekend gemaakt.

Beoogd effect
Met de toestemming van uw raad kan het college de Gemeenschappelijke Regeling ODRA aan passen conform ontwerp wijzigingsbesluit zoals deze aan u op 29 januari 2024 is voorgelegd .

Argumenten
1.1 Deze wijziging leidt tot een actuele Gemeenschappelijke Regeling van de ODRA.
De Wet Gemeenschappelijke Regeling is aangepast. Met de voorgestelde wijzigingen, is de gemeenschappelijke regeling weer actueel en in overeenstemming met de wetswijzigingen.

1.2 De wijziging leidt tot een actueel informatieprotocol van de ODRA.
De plicht tot het actief informeren is uitgewerkt in een informatieprotocol. De zienswijzeprocedure op het informatieprotocol is een toevoeging naar aanleiding van de verkenning met de Staten en is opgesteld in samenwerking met de ODRN. Door de voorgestelde wijzigingen is het informatieprotocol weer actueel.

1.3 Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft zienswijzen beoordeeld.
De ODRA heeft samen met deelnemende gemeenten en provincie voorkeuren bepaald en deze vertaald in de nieuwe GR. Het ontwerp heeft geleid tot twee zienswijzen. Het AB heeft geoordeeld dat deze zienswijzen geen aanleiding geven het ontwerp aan te passen. Dit standpunt wordt gedeeld.

1.4 Wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA is een bevoegdheid van het college met betrokkenheid van de raad.
De deelnemers in de GR ODRA zijn de deelnemende colleges en Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland. Volgens de wet kan het college de Regeling wijzigen na verkregen toestemming van de raad. Op grond van artikel 34 van de Gemeenschappelijke regeling ODRA behoeft het wijzigen van de regeling 68 stemmen, dit komt neer op 2/3 meerderheid van de deelnemers.

Kanttekeningen
1.1 Wijzigen van de Regeling ODRA is een bevoegdheid van alle colleges met betrokkenheid van alle raden van de deelnemende gemeenten
De hiervoor genoemde besluitvorming zal in alle colleges en raden van de deelnemende gemeenten doorlopen moeten worden. Een meerderheid van colleges en staten moet besluiten tot vaststelling van de nieuwe Gemeenschappelijke regeling.

Financiële paragraaf
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Relatie met het herstelplan
Niet van toepassing.

Participatie en communicatie
Na verkregen toestemming van uw raad kan de gewijzigde regeling met toelichting worden vastgesteld door het college. Het wijzigingsbesluit wordt bekend gemaakt en gepubliceerd door de provincie.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking
De besluitvorming zal in alle colleges en raden van de deelnemende gemeenten doorlopen moeten worden. Colleges moeten unaniem besluiten tot vaststelling van de nieuwe Gemeenschappelijke regeling.

Bijlagen

Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief ODRA maart 2024	201657947 (openbaar)
Bijlage 2 - Definitieve tekst GR ODRA	201657949 (openbaar)
Bijlage 3 - Toelichting GR-tekst ODRA	201657951 (openbaar)
Bijlage 4 - Was wordt lijst van de GR	201657952 (openbaar)
Bijlage 5 - Wijzigingsbesluit GR ODRA	201657953 (openbaar)
Bijlage 6 - Informatieprotocol ODRA 2024	201657954 (openbaar)
Bijlage 7 – ingekomen zienswijzen en reactie ODRA hierop	201658407 (openbaar)

Westervoort, 17 juni 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

J. Kersten	drs. A.J. van Hout
Loco - secretaris	burgemeester

Aanbiedingsbrief Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

1. Aanleiding

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Voornaamste doelstelling van deze wijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het is de wens van de wetgever om de Gemeenteraden en Provinciale Staten dichter bij de gemeenschappelijke regelingen te plaatsen en hun kaderstellende en controlerende rollen te versterken. Als gevolg van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen worden gewijzigd.

Juridisch: Voor het implementeren van de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling van ODRA heeft ODRA een verkenning doorlopen op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij ODRA en vervolgens met de Gemeenteraden en Provinciale Staten.

Voor de invoering van diverse wijzigingen is een termijn gegeven van maximaal twee jaar tot 1 juli 2024. Op dat moment moet de besluitvorming voor alle te wijzigen gemeenschappelijke regelingen zijn afgerond en moet de regeling bekend zijn gemaakt.

Herijking Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
Voor de inwerkingtreding van de wetswijziging gemeenschappelijke regelingen was ODRA bezig met een herijking van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. De Omgevingswet was daarvoor de aanleiding.
In het kader van de Omgevingswet is in breed perspectief gekeken om de regeling van ODRA te actualiseren. Dit heeft geleid tot een herijking van de regeling ter actualisering op het gebied van de vigerende wet - en regelgeving en de praktijksituatie. De voorbereidingen voor deze wijzigingen waren ambtelijk en bestuurlijk binnen ODRA afgerond in 2021. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en het in werking treden van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, is besloten om de regeling van ODRA met alle wijzigingen in een keer voor te leggen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Dit om te voorkomen dat twee wijzigingsprocedures naast elkaar zouden gaan lopen.

De regeling, zoals deze bestuurlijk in december 2021, is vastgesteld is de basis voor de implementatie van de wetswijziging gemeenschappelijke regeling.

2. Totstandkoming wijzigingsvoorstel

Het wijzigingsvoorstel is in twee fases tot stand gekomen. De eerste fase kende nog een herijking zonder de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regeling. In fase twee zijn de wetswijzigingen geïmplementeerd.

Herijking Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
De herijking van de gemeenschappelijke regeling was ingegeven door veranderende wetgeving (de Omgevingswet en de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren) en de uitvoeringspraktijk. Het doel van deze herijking was om de regeling van ODRA in lijn met de vigerende wet- en regelgeving en uitvoeringspraktijk te brengen. Het voorstel is voorbereid door een werkgroep die bestond uit juristen van de gemeente, Provincie Gelderland en ODRA. Na de juridische voorbereiding is het op ambtelijk en bestuurlijk niveau binnen ODRA besproken en goedgekeurd.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Voor het implementeren van de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling van ODRA heeft ODRA een verkenning doorlopen op ambtelijk en bestuurlijk niveau bij ODRA en vervolgens met de Gemeenteraden en Provinciale Staten.

Verkenning Omgevingsdienst Regio Arnhem
ODRA heeft een ambtelijke en bestuurlijke verkenning gedaan naar de keuzemogelijkheden die de wetswijziging biedt. In deze verkenning is besproken waar vanuit de partners behoefte aan is en wat de haalbaarheid is voor de bedrijfsorganisatie ODRA. In de afwegingsfase zijn concrete voorkeuren naar voren gekomen die als basis hebben gediend voor het gesprek met de raden en staten. Voor het gesprek met de raden en staten is samengewerkt in de regio Gelderland Midden.

Uitvoering Gelderland Midden
Een groep van vertegenwoordigers van de gemeenschappelijke regelingen, griffiers, juristen en secretarissen van gemeenten hebben het zinvol geacht om de handen ineen te slaan voor zorgvuldig en ordentelijk proces om te komen tot de wijzigingen van alle gemeenschappelijke regelingen in de regio Gelderland Midden. Voor gemeenteraden is het namelijk van belang dat input gegeven kon worden aan de gemeenschappelijke regelingen, zodat bij het opstellen van de ontwerpen voor de gewijzigde regelingen rekening gehouden kon worden met de gevoelens en wensen die leven in verschillende raden. Om het voor alle raden en de gemeenschappelijke regelingen behapbaar te houden is een gezamenlijk proces gevoerd. Het gezamenlijk proces heeft geleid tot twee zaken die regionaal zijn ingericht. Als eerste hebben de raden de mogelijkheid gehad om een informerende sessie over de wetswijziging bij te wonen en ten tweede is een regionale raadsbijeenkomst georganiseerd waarin raadsleden, collegeleden en afgevaardigden van de gemeenschappelijke regeling met elkaar in gesprek konden gaan over welke wijzigingen wenselijk zouden kunnen zijn.

ODRA is een gemengde regeling van gemeenten en Provincie. Het was vanwege de Provinciale Statenverkiezingen afgelopen maart niet haalbaar voor de Provincie om aan te sluiten bij het initiatief in de regio Gelderland Midden. Voor ODRA is het van belang om de input van de staten vooraf mee te kunnen bij het ontwerp. Om die reden is in aparte sessie bij de Provincie de voorkeuren van de raden besproken met de staten.

Voorkeuren Gemeenteraden en Provinciale Staten
ODRA was aanwezig bij de raadsbijeenkomst en heeft daar met een afvaardiging van vrijwel iedere deelnemer kunnen spreken. Nadien zijn twee raden die niet aanwezig waren benaderd voor een schriftelijke ronde om een bijdrage mee te geven voor het ontwerp van de regeling. De uitkomst van deze bijeenkomst is de basis geweest voor het gesprek met de Statenleden.

Na de Provinciale Statenverkiezing is ODRA samen met ODRN aanwezig geweest bij een Statenvergadering voor het gesprek over de wijzigingen. In deze vergadering heeft ODRA de voorkeuren van haar raadsleden besproken met de staten en ook werd vanuit het perspectief van de staten gekeken naar de verschillen met ODRN.

Juridische vertaalslag
ODRA heeft samen met een juridische afvaardiging van gemeenten en Provincie Gelderland de juridische vertaalslag gemaakt van de voorkeuren van de Gemeenteraden en Provinciale Staten naar de bepalingen in de regeling. Bij deze vertaalslag is goed gekeken hoe de voorkeuren verwerkt konden worden in de regeling met inachtneming van de wet. Bij deze vertaalslag hoort ook de afweging of al niet in de behoefte wordt voorzien of dat het wenselijk is om bepalingen in de regeling op te nemen. Het uiteindelijke doel van de nieuwe regeling is om deze toekomstbestendig en flexibel op te maken. Voor de borging van het uiteindelijk doel is de nieuwe tekst getoetst door een erkend adviesbureau op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.

Voor een overzicht van de wijzigingen met daarbij de reden en toelichting op de wijziging is een was-wordt lijst opgesteld.

Afstemming ODRA en ODRN
ODRA is een van de Gelderse Omgevingsdiensten. De Provincie Gelderland is deelnemer in meerdere gemeenschappelijke regelingen van de Gelderse Omgevingsdiensten. Op de Statenvergadering is de behoefte uitgesproken om uniformiteit te betrachten in de voorstellen tussen de ODRA en de ODRN. Naar aanleiding van deze behoefte hebben ODRA en ODRN met elkaar afstemming gezocht over de invulling van de wetswijziging gemeenschappelijke regeling in de regelingen. Besproken is waar de verschillen zitten en hoe de werkwijze op elkaar kan worden afgestemd zonder afbreuk te doen aan de wensen en voorkeuren van de gemeenteraden. ODRA en ODRN hebben namelijk andere gemeentelijke deelnemers in de regeling die per dienst ook andere wensen en voorkeuren hebben aangegeven.

3. Procedure tot wijzigen van de gemeenschappelijke regeling

Procedure vaststelling van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling
Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde krijgen de raden en staten de gelegenheid om hun zienswijze te geven. Hiervoor hebben de raden en staten 8 weken de tijd. Eerder mag natuurlijk ook. In de tweede ronde worden de raden en staten gevraagd om toestemming voor het wijzigen van de regeling. Deze toestemming mag alleen worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De raden en staten hebben hier uiterlijk 13 weken de tijd voor. Maar uiteraard mag dit ook eerder.
Omdat de gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie, moet een aanpassing van de regeling plaatsvinden door middel van besluitvorming in deze colleges.
De tijdsplanning is als volgt:

6 dec 2023	Colleges bieden de ontwerpregelingen aan voor zienswijze raden (8 weken termijn: 2 februari 2024)
23 april 2024	Colleges stellen ontwerpregeling vast en vragen de raden om toestemming (13 weken termijn voor toestemming)
Juni 2024	Besluitvorming raden (toestemming)
Juni 2024	Vaststellen colleges regeling (na toestemming raden)
1 juli 2024	Uiterste datum bekendmaking regeling

Mocht er vertraging optreden in de besluitvorming bij de zienswijzenprocedure, dan wordt aangeraden om tijd te winnen bij het “toestemmingsproces”. Het is immers toegestaan om eerder toestemming te geven dan na de termijn.

Met ingang van uiterlijk 1 juli 2024 moeten de deelnemers de regeling bekend hebben gemaakt in het Gemeenteblad en het provincieblad. Dit staat in artikel 74, lid 1 in relatie tot artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Gezien de lange procedure, is het aan te raden de besluitvormig zo snel mogelijk in gang te zetten.

4. Verwerking voorkeuren Gemeenteraden en Provinciale Staten

De voornaamste doelstelling van de wetswijziging is om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te verbeteren. Hiervoor stelt de wet wijzigingen voor die verplicht zijn om op te nemen in de regeling maar ook wijzigingen die een keuze kennen. Deze wijzigingen met keuze geven de Gemeenteraden en Provinciale Staten de ruimte om een afweging in te maken. Deze wijzigingen zijn besproken met de Gemeenteraden en Provinciale Staten waarin input is gegeven aan

ODRA om rekening mee te houden in het wijzigingsvoorstel. Hierboven onder 2 totstandkoming van het wijzigingsvoorstel is uitgelegd welke stappen zijn genomen om tot een voorstel te komen. Hieronder volgt een toelichting op de wijze waarop de voorkeuren zijn verwerkt in de regeling van ODRA met inachtneming van de afweging zoals omschreven onder 2.

1. Zienswijze bij besluiten

Voor de zienswijzeprocedure bij besluiten wordt aangesloten bij de huidige werkwijze en daarmee de wettelijke voorschriften om de zienswijzeprocedure te volgen. Het orgaan dat bevoegd is tot het nemen van het besluit kan bepalen dat voordat het besluit wordt genomen het wordt voorgelegd aan de raden en Staten. Dit is in lijn met de voorkeur van raden. De Staten zien graag de mogelijkheid om bij besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang ook een zienswijze te kunnen indienen. In beginsel voorziet de huidige werkwijze daarin, door het toezenden van de ontwerpbegroting en de kadernota. Op de kadernota kan altijd worden gereageerd zonder de officiële zienswijzeprocedure te volgen. De wettelijke termijnen kunnen niet worden gehaald door ODRA als een zienswijzeprocedure gevolgd moet worden bij de kadernota. Mocht de huidige werkwijze niet dekkend zijn voor besluiten met aanzienlijk financieel of politiek belang, dan kan het Algemeen Bestuur (of een ander orgaan) alsnog het besluit voor zienswijze voorleggen aan de raden en staten.

2. Actieve informatieplicht

De plicht tot het actief informeren wordt uitgewerkt in een informatieprotocol. Voordat het informatieprotocol wordt vastgesteld wordt het voor zienswijze aan de raden en staten voorgelegd. Dit is in lijn met de voorkeuren zoals die bij de verkenning naar voren zijn gekomen. De zienswijzeprocedure op het informatieprotocol is een toevoeging naar aanleiding van de verkenning met de staten. Het informatieprotocol is opgesteld in samenwerking met de ODRN. De procedures bij de ODRN verschillen op een aantal vlakken van die van de ODRA. Daarom is de inhoud op een aantal punten verschillend. Het informatieprotocol wordt met het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling voor zienswijzen aan de raden en staten aangeboden en zal ingaan zodra de gemeenschappelijke regeling in werking treedt.

3. Evaluatie

Bij de bepaling over evalueren is rekening gehouden met de bestuursperiode van de raden en Provinciale Staten. Het uitgangspunt is dat in ieder geval één keer in een bepaalde periode wordt geëvalueerd en bij behoefte kan vaker worden geëvalueerd. Door deze brede formulering wordt voorzien in de behoefte van de staten om per bestuursperiode diepgaand te evalueren. Dit moet in de bestuursperiode zelf nader worden geregeld.

4. Gemeenschappelijke adviescommissie

In de tekst van de regeling is een bepaling opgenomen dat het Algemeen Bestuur een adviescommissie instelt als de raden en staten dit voorstellen aan het Algemeen Bestuur. De staten hebben de voorkeur om een adviescommissie in te stellen met een goede balans in de frequentie van vergaderen en duidelijke opdracht. Naar aanleiding van de verkenning met de staten is een bepaling aan de regeling toegevoegd. In de regeling kan de adviescommissie zelf niet worden ingesteld, hiervoor is het nodig dat alle raden en staten gezamenlijk een voorstel aan het Algemeen Bestuur doen.

5. Uittreding

De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding.
Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.
Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.

Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een omgevingsdienst, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere omgevingsdienst toegewezen krijgt.
De financiële gevolgen voor een omgevingsdienst kunnen uiteraard ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Het is de intentie van de omgevingsdienst om die te gaan opnemen in de overeenkomsten tussen de deelnemers en de omgevingsdienst, omdat de systematiek van de regeling dit bepaalt.

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

6. Participatie

De bepaling over participatie is ongewijzigd overgenomen zoals deze is besproken met de raden en staten.

7. Verdeling batig saldo

In het oude artikel werd een bedrag genoemd dat toegevoegd diende te worden aan de Algemene reserve. Dit sluit minder goed aan bij de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het traject dat nu is ingezet vanuit het Interbestuurlijk overleg (IBV).
In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.
Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie

8. Samenstelling en stemverhouding

Al eerder is bestuurlijk besloten om de samenstelling aan te passen aan de financiële inbreng van de deelnemers. Nu wordt dit ook in de regeling vastgelegd. Het aantal stemmen is afhankelijk van de bijdrage van de deelnemer aan in begroting van dat jaar. Hiervoor wordt een staffel gebruikt.

Verschillen met Omgevingsdienst Regio Nijmegen en de achtergrond

Vooropgesteld geldt dat ODRA en ODRN twee verschillende gemeenschappelijke regelingen zijn met eigen deelnemers. De Provincie zit als enige deelnemer in beide regelingen. Het belang van de Provincie om dezelfde bepalingen en werkwijze te hebben is daarom ook goed voor te stellen en daar hebben ODRA en ODRN als omgevingsdiensten gezamenlijk naar gekeken.

1. Zienswijze bij besluiten

ODRA:
Het uitgangspunt is dat ODRA de zienswijzeprocedure volgt zoals die door de wet is voorgeschreven en dat daar in beginsel geen besluiten aan worden toegevoegd. Wel kan het Algemeen Bestuur afwijken van die dit uitgangspunt. Hier maakt het Algemeen Bestuur bij het opstellen van het informatieprotocol gebruik van en legt het informatieprotocol voor zienswijze voor aan de raden en staten van de regeling.

ODRN:
ODRN biedt voor zienswijze aan de raden en staten in ieder geval: de kadernota, het jaarverslag, het informatieprotocol en een van de regeling afwijkende uittredingsbepaling.

Uitleg:
ODRN is gehouden aan de begrotingsrichtlijnen van de regio Nijmegen (gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen). In dit gebied is een Adviescommissie Gemeenschappelijke regelingen ingesteld (AGR). Zij bereiden een portefeuillehouders overleg Financiën voor die gaat over de begrotingsrichtlijnen. De AGR beoordeelt de begrotingen en jaarrekeningen en komt met een advies aan de raden en colleges over deze stukken van elke GR.
Volgens deze begrotingsrichtlijnen van de regio Nijmegen is ODRN gehouden om de kadernota en het jaarverslag ook voor zienswijze aan te bieden.
Op basis van de planning moet ODRN al in september/oktober (van bijvoorbeeld 2023) een Kadernota opstellen. Daarin wordt dan al gesproken over de kaders van de begroting (van bijvoorbeeld 2025).
De kadernota is dus flink naar voren gehaald. De planning verloopt niet volgens artikel 58B Wgr. Als die zou worden aangehouden, dan zou de ODRN niet meer aan de afspraken van de regio Nijmegen kunnen voldoen.

ODRA heeft dergelijke richtlijnen niet in de regio. Daarmee is ODRA ook gehouden aan de wettelijke termijnen. Een zienswijzeprocedure invoegen in de huidige procedure, zou ertoe leiden dat de wettelijke termijnen niet gehaald kunnen worden. De ODRA kiest er daarom niet voor om deze richtlijnen van de regio Nijmegen over te nemen.

ODRA heeft een kapstokbepaling opgenomen over de mogelijkheid van zienswijze. Deze bepaling houdt in dat als een van de organen dat wenselijk acht, er zienswijzen worden gevraagd aan de raden en de staten. De reden is dat er zo meer flexibiliteit in werkwijze wordt gecreëerd. Er wordt immers niet dwingend vastgelegd wanneer een zienswijze gevraagd wordt.
Het informatieprotocol is een voorbeeld waarbij niet expliciet in de regeling is opgenomen dat zienswijzen worden gevraagd aan de raden en staten, maar dat gebeurt feitelijk wel. In het informatieprotocol zelf is dat ook opgenomen. Dat betekent dat de regelingen van de ODRN en de ODRA in dit opzicht feitelijk niet verschillen van elkaar.

2. Actieve informatieplicht

ODRA en ODRN stellen beide een informatieprotocol. Daarin wordt onder andere opgenomen welke informatie wordt verstrekt op welke momenten. Wat in het informatieprotocol wordt opgenomen is hetzelfde en voor zover dat bij de organisaties past in de uitvoering wordt de werkwijze ook op elkaar afgestemd. De informatieprotocollen zijn nog niet klaar. De protocollen worden dit jaar nog voorgelegd voor zienswijzen.

3. Evaluatie

ODRA en ODRN hebben dezelfde bepaling opgenomen over het evalueren van de regeling.

Toevoeging ODRN:

ODRN heeft de mogelijkheid voor een tussentijdse evaluatie opgenomen in de GR naast de evaluatie die elke vier jaar plaats vindt. Dit op verzoek van de deelnemers.

Uitleg:
Hiervan hoeft in principe geen gebruik van te worden gemaakt, maar biedt wel een de mogelijkheid om tussentijds te evalueren naar behoefte.

ODRA heeft als uitgangspunt dat ten minste één keer in de vier jaar wordt geëvalueerd. Middels een evaluatieplan wordt de evaluatie nader uitgewerkt, ook wordt in het plan ingespeeld op de behoeftes van dat moment. Daarmee is de mogelijkheid er om te evalueren zoals die bij ODRN is opgenomen in de regeling.

4. Uittreding

Het uitgangspunt bij beide regelingen is hetzelfde: uittreden uit een omgevingsdienst is moeilijk denkbaar vanwege de wettelijke verplichting om taken in het omgevingsrecht door een omgevingsdienst te laten uitvoeren. Het terugnemen van taken is wel denkbaar. De afspraken daarover worden in de DVO's opgenomen en niet in de regeling. De bepaling is gelijkluidend voor de beide omgevingsdiensten.

5. Gemeenschappelijke adviescommissie

Om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen is een gezamenlijk voorstel aan het Algemeen Bestuur van ODRA de basis. Dit betekent een voorstel dat door alle deelnemers (gemeenten en Provincie Gelderland) wordt gedragen. Hetzelfde vereiste geldt voor ODRN, dus de Provincie Gelderland met de gemeenten die als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van ODRN participeren. Feitelijk is het dus aan de deelnemers per regeling om een adviescommissie in te stellen.

ODRA heeft een bepaling opgenomen in de gemeenschappelijke regeling waarin de mogelijkheid om een adviescommissie in te stellen is opgenomen. Eveneens is een artikel over de werkwijze van een dergelijke commissie opgenomen. Een adviescommissie wordt niet ingesteld door deze bepaling, daarvoor een gezamenlijk voorstel van alle deelnemers nodig. In de verkenning is de behoefte voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie niet naar voren gekomen op de raadsbijeenkomst.
ODRN heeft in de regeling opgenomen dat er een adviescommissie is. De reden is dat bij de ODRN al besloten is om een adviescommissie in te stellen.

6. Participatie

De bepalingen van ODRA en ODRN komen overeen op dit punt en daarin is geen verschil. De gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten of Provinciale Staten die volgens beleid zijn vastgesteld gelden voor participatie. De mogelijkheid wordt in beide regelingen opengehouden dat het Algemeen Bestuur anders kan besluiten.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Regeling op grond van artikel 51, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, hierna te noemen de deelnemers, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Overwegingen:

De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere de Omgevingswet, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem is in werking getreden op 14 november 2012.

De gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers hebben toestemming verleend als bedoeld in artikel 51, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem wordt gewijzigd in 2024 door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met de vergroting van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen:

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem voert sinds 2019 de handhaving voor complexe bedrijven namens het bevoegd gezag Provinciale Staten programmatisch uit.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden die onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht heeft vervangen.

Gelet op:
Het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet en de Gemeentewet;

Besluiten:
De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem te wijzigen;

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsomschrijvingen
1. In deze regeling wordt verstaan onder:
a. actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting van het openbaar lichaam wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van gemeenteraden en Provinciale Staten;
b. basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit;
c. bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere omgevingsdiensten worden verricht, niet zijnde complexe taken;
d. burgemeester en wethouders: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
e. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe activiteiten zijnde:

- vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of
- milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is;
- overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;

f. deelnemers: de bestuursorganen die deze regeling hebben vastgesteld;
g. directeur: directeur van het openbaar lichaam;
h. Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van Gelderland;
i. gemeenteraden: de raden van de deelnemende gemeenten;
j. de minister: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
k. openbaar lichaam: het openbaar lichaam Omgevingsdienst Regio Arnhem;
l. Provinciale Staten: Provinciale Staten van Gelderland;
m. regeling: de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem;
n. Wet: Wet gemeenschappelijke regelingen;
o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.

2. Onder openbaar lichaam worden tevens de organen en de medewerkers van het openbaar lichaam verstaan.
3. Onder deelnemers worden tevens begrepen de rechtspersonen waarvan deelnemers bestuursorgaan zijn.
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;
- activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2);
- activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet;
- agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten;
- activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
- activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie;
- activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie

Artikel 2. Belang

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 3. Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Regio Arnhem, afgekort ODRA.
2. Het openbaar lichaam is statutair gevestigd in Arnhem. De statutaire vestigingsplaats is niet per definitie de feitelijke vestigingsplaats.
3. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.

Hoofdstuk 2. Taken, bevoegdheden en bijdragen

Artikel 4. Basistaken

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
2. Tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken ten behoeve van de basistaken.
3. Over het uitvoeren van de basistaken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen een deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 5. Overige taken in het omgevingsrecht
1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering van overige taken in het omgevingsrecht onderbrengen bij het openbaar lichaam.
2. Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.
3. Tot de taken bedoeld in de eerste twee leden kunnen in ieder geval behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die taken.
4. Het besluit van een deelnemer tot deelname aan de regeling bevat een opgave van de taken bedoeld in het eerste lid.
5. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in het eerste lid worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen een deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 6. Incidentele taken
1. Op verzoek van een deelnemer kan het openbaar lichaam incidentele taken op het gebied van het omgevingsrecht uitvoeren.
2. Over de uitvoering van de incidentele taken worden afzonderlijke opdrachten verstrekt door de deelnemer aan het openbaar lichaam.

Artikel 7. Bovenregionale taken en complexe taken
1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de VTH Kwaliteitscriteria, versie 2.2 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.
2. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die het openbaar lichaam aan zich heeft getrokken, uit te voeren voor andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De taken worden uitgevoerd tegen vergoeding van de tussen de Gelderse omgevingsdiensten overeengekomen kosten.
4. Over de uitvoering van bovenregionale en complexe taken kunnen overeenkomsten worden gesloten tussen het openbaar lichaam en andere omgevingsdiensten in Gelderland.
5. Over de uitvoering van complexe taken en bovenregionale taken kunnen daarvoor in het bijzonder aangewezen gevallen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen een omgevingsdienst en andere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 8. Bevoegdheden
1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden over aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam, waarbij zoveel mogelijk uniformiteit wordt nagestreefd.

Artikel 9. Beperking privaatrechtelijke bevoegdheden
Het openbaar lichaam is behoudens instemming van de deelnemers niet bevoegd tot:
a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Artikel 10 Bijdragen

1. Het algemeen bestuur stelt tegelijk met de begroting de producten en diensten catalogus (afgekort: pdc) voor dat jaar vast inclusief de tarieven betreffende dat jaar.
2. In de begroting staat een overzicht met de begrote bijdrage voor elke deelnemer, gebaseerd op het concept werkprogramma waarin het aantal af te nemen producten en diensten en tarieven voor dat betreffende jaar staan opgenomen.
3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 2 bedoelde bijdrage. Jaarlijks, in januari na afloop van het betreffende jaar, worden de voorschotten afgerekend op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.
4. Betaling van taken die aanvullend op de begroting worden overeengekomen tussen het openbaar lichaam en een deelnemer geschiedt naar algemeen gehanteerde betaaltermijnen van dertig dagen na factuur.
5. Deelnemers dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende liquide middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Inhoudende dat de deelnemers gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van investeringen en de daaruit voortvloeiende rente, aflossing, boeten en kosten.

Hoofdstuk 3. Algemeen Bestuur

Artikel 11. Samenstelling en stemverhouding

1. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 11 personen, waaronder de voorzitter.
2. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het Algemeen Bestuur aan.
3. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur aan.
4. Het aantal stemmen van een deelnemer is gerelateerd aan diens bijdrage in de begroting van de omgevingsdienst voor de taken genoemd in artikel 4 en 5 van de regeling.

Bijdrage in euro's:	Aantal stemmen:
>5 miljoen	22
2 tot 5 miljoen	16
1 tot 2 miljoen	12
0,5 tot 1 miljoen	8
< 0,5 miljoen	3

5. Het aantal stemmen per deelnemer wordt jaarlijks vastgesteld in de vergadering waarin ook de begroting voor het navolgende jaar definitief wordt vastgesteld. De stemverhouding gaat in, op 1 januari van het nieuwe begrotingsjaar voor het eerst op 1 januari 2024. Bij grote wijzigingen in de bijdragen van deelnemers kan eerder tot herziening worden besloten door het Algemeen Bestuur.
6. Besluiten worden genomen met minimaal de helft van de stemmen plus 1, uitgebracht door minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur, tenzij de wet of de regeling anders bepalen.

Artikel 12. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden Algemeen Bestuur

1. Als tussentijds een vacature in het Algemeen Bestuur ontstaat, wijst de deelnemer in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
2. Een lid van het Algemeen Bestuur kan door de deelnemer die hem heeft aangewezen ontslag worden verleend of worden geschorst als dit lid het vertrouwen van die deelnemer niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.
3. Van elke aanwijzing, schorsing of ontslag geeft de deelnemer die het aangaat terstond kennis aan de voorzitter.
4. Een lid van het Algemeen Bestuur kan ontslag nemen. Hij stelt de voorzitter en de deelnemer die hem heeft aangewezen hiervan tijdig op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van de deelnemer die hem heeft aangewezen of zodra de deelnemer die hem heeft aangewezen uittreedt.

6. Het eerste tot en met het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden.

Artikel 13. Werkwijze

1. Het Algemeen Bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dat nodig oordeelt of twee leden van het Algemeen Bestuur daarom verzoeken, alsmede indien het Dagelijks Bestuur daarom verzoekt, doch ten minste twee maal per jaar.
2. In de vergadering van het Algemeen Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid en artikel 11, vijfde lid, niet van toepassing zijn. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
4. In een vergadering als bedoeld in het derde lid is artikel 11, vijfde lid, van toepassing op besluiten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd.
5. Het Algemeen Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 14. Bevoegdheden

1. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Besluiten van het Algemeen Bestuur worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als het Algemeen Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.
4. Ingezetenen van de deelnemende provincies en gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemende provincie en gemeenten gebruikelijke wijze. In dat geval is afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, niet meer van toepassing op de participatie.
Het Algemeen Bestuur kan een andere procedure op de participatie voorschijven.
5. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het Dagelijks Bestuur met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
6. Het Algemeen Bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.
7. Het Algemeen Bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het Dagelijks Bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Hoofdstuk 4. Dagelijks Bestuur

Artikel 15. Samenstelling en stemverhouding

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat naast de voorzitter uit vier andere leden.
2. De aanwijzing van de leden van het Dagelijks Bestuur geschiedt op basis van gezamenlijke voordrachten uit de leden van het Algemeen Bestuur die zijn aangewezen door:
   - burgemeester en wethouders van Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   - burgemeester en wethouders van Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal;
   - burgemeester en wethouders van Lingewaard en Overbetuwe;
   - burgemeester en wethouders van Arnhem;
   - Gedeputeerde Staten.
3. In afwijking van het tweede lid doet de deelnemer of de groep van deelnemers als bedoeld in het tweede lid waaruit de voorzitter afkomstig is geen voordracht.
4. De leden van het Dagelijks Bestuur hebben ieder een stem. Ingeval van het staken van de uitgebrachte stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

Artikel 16. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden Dagelijks Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur wijst in beginsel uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan. De aard van deze regeling geeft in voorkomende gevallen ook aanleiding tot het aanwijzen van leden buiten de kring van het Algemeen bestuur.
2. Het lidmaatschap van het Dagelijks Bestuur eindigt zodra het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur eindigt of wanneer een ontslag uit het Dagelijks Bestuur ingaat.
3. Als tussentijds een vacature in het Dagelijks Bestuur ontstaat, wijst het Algemeen Bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
4. Een lid van het Dagelijks Bestuur, niet zijnde de voorzitter, kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het Algemeen Bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Het Algemeen Bestuur kan een lid van het Dagelijks Bestuur, niet zijnde de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het Algemeen Bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

Artikel 17. Werkwijze

1. Het Dagelijks Bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het Dagelijks Bestuur hierom verzoekt.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als meer dan de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het derde lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van het totaal aantal leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, tenzij de vigerende wet- en regelgeving openbaarmaking verplicht stelt.

Artikel 18. Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
   a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
   b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
   c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
   d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;

e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en bezit;

2. Het dagelijks bestuur bepaalt de wijze waarop de directeur bij verhindering of ontstentenis wordt vervangen.
3. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast die ten minste de taken van de directeuren de aansturing van het personeel betreft.
4. Het dagelijks bestuur is belast met het aangaan van arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.
5. De arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam worden door het dagelijks bestuur vastgesteld.
6. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke handelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet en artikel 9 van de regeling.
7. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling, tenzij het algemeen bestuur in bepaalde gevallen anders beslist.
8. Besluiten van het Dagelijks Bestuur worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als het Dagelijks Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 19. Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter aan.
2. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan die de voorzitter vervangt bij diens verhindering of ontstentenis.
3. Op voordracht van ten minste drie leden kan het Algemeen Bestuur de voorzitter uit zijn functie als voorzitter zetten.
4. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het Algemeen Bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het Algemeen Bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna de nieuwe voorzitter aan.
6. De voorzitter is lid van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.

Artikel 20. Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
2. De voorzitter en de secretaris ondertekenen gezamenlijk de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.
4. Besluiten van de voorzitter worden voor zienswijze aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers voorgelegd als de voorzitter dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

Artikel 21 Vervallen

Hoofdstuk 6. Informatie en verantwoording

Artikel 22. Dagelijks Bestuur en voorzitter ten opzichte van het Algemeen Bestuur

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur digitaal alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven tezamen en ieder afzonderlijk inlichtingen aan het Algemeen Bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt.

Artikel 23. Algemeen en Dagelijks Bestuur ten opzichte van de gemeenteraden en Provinciale Staten

1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten digitaal alle en dezelfde inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.
4. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter stellen, ieder voor zover bevoegd, in gezamenlijkheid een informatieprotocol vast omtrent de in de vorige leden genoemde te verstrekken informatie.

Artikel 24. Leden Algemeen Bestuur ten opzichte van deelnemers

1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd.
2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het Dagelijks Bestuur.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid. Op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Hoofdstuk 7. Directeur

Artikel 25. Directeur

1. De directeur is hoofd van de ambtelijke organisatie.
2. De directeur is ambtelijk secretaris van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. De directeur staat het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde.
3. De directeur is tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur aanwezig.
4. De directeur ondertekent als ambtelijk secretaris mede de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.

Hoofdstuk 7A Samenwerking Omgevingsdiensten

Artikel 26 Samenwerking Omgevingsdiensten

1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.

Hoofdstuk 8. Gemeenschappelijke adviescommissie

Artikel 27. Gemeenschappelijke adviescommissie

Het Algemeen Bestuur stelt, als de gemeenteraden en Provinciale Staten dit overeenkomstig artikel 24a van de wet gezamenlijk voorstellen, een gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a van de wet in.

Artikel 27a Werkwijze

Het Algemeen Bestuur regelt in ieder geval de samenstelling, de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit hoofdstuk genoemde commissies en overleggen.

Hoofdstuk 9. Financiële bepalingen

Artikel 28. Begrotingsprocedure

1.Het Dagelijks Bestuur zendt twaalf weken vóór vaststelling door het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting voor zienswijze rechtstreeks aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten.
2.Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting vast op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden.
3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de minister.
4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verwachte verschuldigde bedrag opgenomen.
5. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
6. De ontwerpbegroting wordt door het dagelijks bestuur en de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
8. Het Dagelijks Bestuur reageert schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten op de zienswijze en welke conclusie zij daaraan verbindt, voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt.
9. Indien aanpassing van de begroting gedurende het jaar nodig is, stelt het Algemeen Bestuur vast of er sprake is van een wijziging of actualisering.
10. Een actualisatie van de begroting wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten.
11. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd.

Artikel 29. Jaarrekening

1. Het Algemeen Bestuur stelt de jaarrekening vast, als bedoeld in artikel 58 derde lid van de Wet, vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten.
3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister.
4. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
5. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
6. Verrekening van het verschil tussen de begrote bijdrage, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling, en het werkelijk verschuldigde bedrag volgens de jaarrekening gebeurt zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarrekening.

Artikel 30. Verdeling saldo

1. Het maximum van het totaal aan (bestemmings)reserves wordt bepaald door de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit moet minimaal 0,8 % zijn. De weerstandscapaciteit is de ratio tussen de optelsom van de reserves en de post onvoorzien in de begroting, gedeeld door het totaal aan operationele gekwantificeerde risico's voor de reguliere bedrijfsvoering.
2. De weerstandscapaciteit wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting en in de jaarrekening.
3. Batige saldi worden toegevoegd aan het eigen vermogen tot aan de grens van de weerstandscapaciteit. Indien het batig saldo de grens overschrijdt beslist het Algemeen bestuur of:
a. het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, of
b. een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor specifieke doeleinden, of
c. het batig saldo wordt uitgekeerd naar rato van de stemverhouding, of

d. een combinatie van de genoemde mogelijkheden.
4. Als er sprake is van een nadelig saldo, beslist het Algemeen bestuur of:
a. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of
b. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding.
5. Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft twee derde van het totaal aantal stemmen.

Hoofdstuk 10. Archief

Artikel 31. Zorg en beheer archief
1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam overeenkomstig een door het algemeen bestuur, vast te stellen regeling. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemende overheidsorganisaties gemandateerde taken berust bij deze overheden.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam.
3. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan en voor het beheer daarvan een archivaris.
4. De archivaris van het in het vorige lid aangewezen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.
5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken is belast de archivaris van de desbetreffende deelnemer.
6. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen zoals in de wet bepaald.

Hoofdstuk 11. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32. Toetreding
1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.
2. De deelnemers regelen de voorwaarden voor toetreding.

Artikel 33. Uittreding
1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.
2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.
3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:
a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;
b. de financiële gevolgen, waaronder de betaling ineens of de afbouw van de bijdrage;
c. de juridische en organisatorische consequenties en de kosten daarvan die direct het gevolg zijn van de uittreding.
4. Bij de bepaling van de financiële gevolgen worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen.
Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen
5. De raming en berekening van de kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van de daadwerkelijke uittreding.
Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die

zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.
7. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.
9. Kunnen het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke deskundige (aangewezen op de in lid 6 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.
10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding worden door de uittredende deelnemer gedragen.
11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een half jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.
12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.

Artikel 34. Wijziging en opheffing
1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste 9 deelnemers hiertoe besluiten.
2. Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers.
3. Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd.
4. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld.
5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.
6. De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 12. Klachten

Artikel 35. Klachtenregeling
Het Algemeen Bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.

Hoofdstuk 13. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 36. Evaluatie
1. Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van de Omgevingsdienst Regio Arnhem.
2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.

Artikel 37. Informatievoorziening
1. Het openbaar lichaam zorgt ervoor dat de deelnemers op ieder moment kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 2 van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.

2. Ten aanzien van de taken als bedoeld in hoofdstuk 2 van deze regeling geldt dat de wijze van benadering en ontsluiting van de op die taken betrekking hebbende informatie door het openbaar lichaam is afgestemd met die van de andere regionale omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 38. Inwerkingtreding

1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.
2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de bekendmaking van de geconsolideerde tekst in het Provinciaal blad van Gelderland.
3. Het tweede lid is van toepassing op besluiten tot wijziging, of opheffing van de regeling.

Artikel 39. Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 40.

Vervallen

Artikel 41. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Toelichting op de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Algemene toelichting
De Omgevingsdienst Regio Arnhem is met ingang van 1 april 2013 operationeel geworden.

De tekst van de regeling volgt het algemene stramien van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar dan toegespitst op het specifieke belang en taak van de omgevingsdienst in deze regio.

Het ministerie van VROM heeft in 2009 aangedrongen op de vorming van omgevingsdiensten op regionale schaal en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt. Naar aanleiding daarvan hebben de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten van Gelderland op 3 november 2009 een intentieverklaring ondertekend waarin als uitgangspunten zijn opgenomen:

- dat de op te richten uitvoeringsdiensten (nu omgevingsdiensten genoemd) de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
- dat de uitvoeringsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
- dat voor wat de omvang van het werkterrein van de uitvoeringsdiensten betreft de samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat).

De gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland hebben vervolgens gezamenlijk besloten tot oprichting van een regionale uitvoeringsdienst, ODRA, die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Zij is daarmee rechtspersoon en kan zelfstandig rechten en verplichtingen aangaan.

ODRA is onderdeel van een stelsel van omgevingsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal zijn belegd. Het gaat om complexe taken en bovenregionale taken. ODRA voert in dat kader de complexe handhaving uit voor regio's die niet robuust zijn. Daarnaast voert ODRA ook de werkzaamheden van bureau milieumetingen, taken met betrekking tot vuurwerk en het toezicht op de bodemsaneringen uit. Voor het bevoegd gezag Provincie Gelderland voert ODRA toezicht en handhaving van complexe bedrijven, niet BRZO, middels een programmatische aanpak uit.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Hier worden begrippen nader toegelicht.

Artikel 2
Ter uitvoering van artikel 10, eerste lid, van de Wet wordt hier het belang vermeld ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Het begrip omgevingsrecht is in deze omschrijving ruim bedoeld en omvat wet- en regelgeving omtrent de leefomgeving. Naast het milieurecht, dus ook bouwrecht, water, ruimtelijke ordeningsrecht, natuurbeschermingsrecht en dergelijke.

Om incorporatie van MRA taken mogelijk te maken is het woord "advisering" opgenomen bij het belang. Ook doet dit recht aan enkele door de provincie Gelderland ingebrachte adviestaken.

Artikel 3
In het eerste lid is met het oog op artikel 8, eerste lid, van de Wet bepaald dat een openbaar lichaam wordt ingesteld. In het tweede lid is ter uitvoering van artikel 10, derde lid, van de Wet de vestigingsplaats vastgelegd. Het betreft hier de statutaire vestigingsplaats. Die moet worden onderscheiden van de feitelijke plaats waar het openbaar lichaam zijn taken uitvoert. Die plaats kan verschillen van de statutaire vestigingsplaats. De regeling verzet zich er bovendien niet tegen dat de taken op meerdere plaatsen worden uitgeoefend. Voor alle duidelijkheid wordt in het derde lid aangegeven dat het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter.

Artikel 4
De bestuurlijke eis van het Rijk is dat de uitvoering van ten minste de taken zoals opgenomen in het basistakenpakket worden belegd bij een omgevingsdienst. Artikel 4 komt aan die eis tegemoet door te bepalen dat de deelnemers ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 de uitvoering van de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam. Het tweede lid bepaalt dat tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de basistaken. Daarbij kan worden gedacht aan interne advisering, documentondersteuning etc. De omschrijving is zo gekozen dat een ruime categorie van werkzaamheden daaronder kan worden verstaan. Door de formulering wordt bovendien duidelijk dat er geen verplichting bestaat om dergelijke taken onder te brengen bij de omgevingsdienst. Er kunnen tussen de omgevingsdienst en een deelnemer op basis van het derde lid overeenkomsten (dienstverleningsovereenkomsten) worden gesloten. Die bevatten nadere afspraken over de uitoefening van de taken die krachtens de regeling bij de omgevingsdienst is ondergebracht. Afspraken kunnen onder meer worden gemaakt over de inhoud en de kwaliteit van de taakuitoefening.

Artikel 5
Naast de basistaken als bedoeld in artikel 4 kunnen de deelnemers de uitoefening van overige taken in het omgevingsrecht aan de omgevingsdienst overlaten. Het besluit van een deelnemer tot het treffen van de regeling bevat op het grond van het vierde lid een opgave van die taken. Ook nadien kan een deelnemer deze taken opdragen. In verband hiermee kunnen mogelijk ook de bijdrage van de deelnemers, de stemverhoudingen en andere zaken in de regeling opnieuw worden bezien.

Met het oog op de incorporatie van de MRA-taken is aangegeven wat onder overige taken wordt verstaan en door de toevoeging van de woorden 'in ieder geval' wordt voorkomen dat een onbedoelde beperkende werking uitgaat van dit artikel.

Artikel 7
Dit artikel geeft een regeling voor de complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd, alsmede de bovenregionale taken. Die begrippen zijn omschreven in artikel 1.

Artikel 8
De Wet schrijft in artikel 10 voor dat een regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld, aangeeft welke bevoegdheden aan het bestuur van het openbaar lichaam worden overgedragen. Het is een uitgangspunt van de deelnemers om aan de omgevingsdienst geen bevoegdheden over te dragen. Dat is vastgelegd in het eerste lid. Dat neemt niet weg dat het doelmatig kan zijn om aan (een functionaris van) de omgevingsdienst vertegenwoordigingsbevoegdheid te verlenen met betrekking tot de bevoegdheden van de deelnemers. Daarbij kan het gaan om mandaat (voor publiekrechtelijke bevoegdheden), volmacht (voor privaatrechtelijke bevoegdheden) en machtiging (voor feitelijke handelingen). In het tweede lid is bepaald dat het aan de deelnemers is om daarover te beslissen. Het gaat daarbij voor de goede orde om vertegenwoordiging, niet om het overdragen van enige bevoegdheid. Een krachtens mandaat genomen besluit, als voorbeeld, geldt immers als een besluit van de mandaatgever.

Met oog op de aan en door het bestuur opgelegde doelstellingen van verhoging van de kwaliteit en de efficiëntie is meer uniformiteit een vereiste. Om het belang hiervan te benadrukken is dit toegevoegd aan het tweede lid van dit artikel.

Artikel 9
Het openbaar lichaam is krachtens de Wet een rechtspersoon en uit dien hoofde bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt in artikel 55 dat bij de regeling beperkingen kunnen worden aangebracht in de bevoegdheden die het openbaar lichaam van rechtswege bezit om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Artikel 9 bevat dergelijke beperkingen.
Daarbij is ervoor gekozen om de deelnemers de mogelijkheid te geven toestemming te verlenen voor privaatrechtelijke rechtshandelingen die op grond van de regeling anders niet zijn toegestaan. Onder e is bepaald dat het openbaar lichaam niet bevoegd is voor commerciële

dienstverlening aan private partijen. De achtergrond daarvan is om te voorkomen dat de omgevingsdienst met inzet van publieke middelen marktverstorend werkt. De deelnemers zijn van opvatting dat de overheid, ook ingeval van samenwerking in een gemeenschappelijke regeling, zich daarvan zou moeten onthouden.

Artikel 10
In de begroting wordt bepaald wat elke deelnemer verschuldigd is aan ODRA betreffende dat jaar. Het vijfde lid heeft als achtergrond dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling verplicht zijn een daarbij opgericht openbaar lichaam van middelen te voorzien waardoor het de taken waartoe het is opgericht naar behoren kan vervullen. Daartoe behoren ook de financiële verplichtingen die het openbaar lichaam ter uitvoering van die taken is aangegaan. Daarnaast behoren tot de verplichte uitgaven van een openbaar lichaam evenals voor waterschappen de aflossing van schulden en renten en andere opeisbare schulden. Dat is bevestigd in de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet (Circulaire van 8 juli 1999). Het vijfde lid geeft zodoende een algemeen geldende rechtsplicht weer voor deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling die de positie van derden jegens de omgevingsdienst beschermt. Het vijfde lid is bovendien noodzakelijk om in voorkomend geval tegen aanvaardbare tarieven geldleningen aan te kunnen gaan. Het heeft geen betekenis voor de verdeling van de kosten tussen de deelnemers. Daarvoor geldt de verhouding van het eerste lid.

Artikel 11

Met toepassing van artikel 13 van de Wet worden de leden van het Algemeen Bestuur door en uit de deelnemende colleges (van burgemeester en wethouders, en Gedeputeerde Staten) aangewezen. Verder schrijft artikel 13 van die wet voor dat de regeling het aantal leden van het Algemeen Bestuur bepaalt dat door de deelnemers wordt aangewezen. Het eerste en het tweede lid voorzien daarin door het aantal leden van het Algemeen Bestuur te vermelden, alsmede te bepalen dat elke deelnemer een lid in het Algemeen Bestuur benoemt. De aanwijzing van plaatsvervangende leden op grond van het derde lid voorziet in de behoefte van alle deelnemers, gezien de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur, om vertegenwoordigd te zijn in het Algemeen Bestuur als een lid verhinderd is.

De bepalingen in het vierde en vijfde lid weerspiegelen de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt. Er is afgesproken bij de stemverhoudingen te werken met staffels, om een evenwichtige verdeling in stemmen te bereiken. We willen dit voor het eerst op 1 januari 2024 laten ingaan op basis van de begroting 2024.

Voor de duidelijkheid en de verandering dat de aantal stemmen niet meer in de regeling staan is het belangrijk een moment te bepalen wanneer de nieuwe stemmen worden vastgesteld. De stemverhouding wordt bij de vaststelling van de begroting vastgesteld voor het jaar daarop (vijfde lid).

In het zesde lid van het artikel is een ondergrens opgenomen van benodigde stemmen, uitgebracht door minimaal 5 deelnemers, tenzij in de wet of de regeling hierover anders is opgenomen. Dit om te voorkomen dat een voorstel door te weinig deelnemers wordt gedragen.

Artikel 12
Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan van het openbaar lichaam. In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd. Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemers om te zorgen voor het aanwijzen van de leden van het Algemeen Bestuur volgens het eerste en het tweede lid. Op grond van artikel 18 van de Wet, in verbinding met artikel 16, vijfde lid, van de Wet is in het derde lid van artikel 12 opgenomen dat een deelnemer een lid dat hij in het Algemeen Bestuur heeft aangewezen, kan ontslaan indien dat lid het vertrouwen van de deelnemer niet langer bezit.

Artikel 13
Het eerste lid regelt in welke gevallen de voorzitter een vergadering van het Algemeen Bestuur uitschrijft. Het tweede lid bevat het quorum voor beraadslaging in en besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Voor besluitvorming geldt de regeling in artikel 11, zesde lid:

minimaal de helft van het aantal stemmen plus 1 en minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur zijn nodig om besluiten te kunnen nemen, tenzij de regeling of de wet anders bepaalt. Het kan voorkomen, bijvoorbeeld in vakantieperiodes, dat het quorum niet wordt gehaald terwijl een besluit van het Algemeen Bestuur geen uitstel duldt. Het derde lid voorziet daarin, door een nieuwe vergadering mogelijk te maken waarbij de quorumeis niet geldt, evenmin als de eisen van artikel 11, vijfde lid, ten aanzien van besluitvorming. De situatie dat het quorum niet wordt gehaald zal zich alleen bij hoge uitzondering voordoen. Indien in de nieuwe vergadering onderwerpen aan de orde komen die niet waren geagendeerd voor de vergadering waarvoor het quorum niet werd gehaald, is besluitvorming daarover alleen mogelijk met inachtneming van de eisen van artikel 11, vijfde lid, omtrent de benodigde stemmen.

Artikel 14
Dit artikel regelt de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur.
In het tweede lid is opgenomen dat het Algemeen Bestuur het besluit kan nemen tot oprichting van of deelneming in een rechtspersoon met in achtneming van artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Een dergelijk besluit mag alleen genomen worden ten behoeve van de belangen die de omgevingsdienst behartigt. De bevoegdheid ligt conform de wet bij het Algemeen Bestuur. In dat bestuur zijn in beginsel alle deelnemers vertegenwoordigd. Zij zijn dan ook allen betrokken bij de besluitvorming. Het besluit mag niet eerder worden genomen dan nadat de raden en staten in gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen te uiten over het ontwerpbesluit.
Op basis van het derde lid kan het Algemeen Bestuur besluiten ter zienswijze aanbieden aan de raden en staten. Hiermee worden besluiten bedoeld die financiële gevolgen (kunnen) hebben voor een deelnemer of besluiten die anderszins het (beleids)terrein van een deelnemer raken. In principe vallen besluiten met financiële gevolgen onder de begroting en jaarrekening echter voor volledigheid is de optie opgenomen dat mogelijk andere financiële besluiten worden voorgelegd voor zienswijze.

Artikel 16
Het eerste lid voorziet in een spoedige aanwijzing van de andere leden van het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur kan daarbij met inachtneming van artikel 14, tweede lid, van de Wet leden van buiten de kring van het Algemeen Bestuur aanwijzen als lid van het Dagelijks Bestuur.

Artikel 19
Op grond van de Wet is de voorzitter niet alleen voorzitter van het Algemeen Bestuur, maar ook van het Dagelijks Bestuur. Die beide voorzittersfuncties zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Besluiten over de voorzitter (bijvoorbeeld het benoemen van een nieuwe voorzitter) worden door het Algemeen Bestuur genomen. De plaatsvervangend voorzitter die op grond van het tweede lid wordt aangewezen, is plaatsvervangend ten aanzien van alle bevoegdheden, dus ook ten aanzien van het voorzitterschap van het Dagelijks Bestuur en de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van het openbaar lichaam in en buiten rechte. Zonder dat dit hoeft te leiden tot het afzien van het verdere lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, kan een voorzitter op basis van het derde lid op voordracht van ten minste drie leden uit zijn functie worden gezet. Een dergelijk besluit wordt met inachtneming van artikel 11, zesde lid, genomen door minimaal 5 leden die tezamen minimaal de heft van de stemmen plus 1 hebben.

Artikel 21 Vervallen.
Samengevoegd met artikel 26.

Artikel 23
In lid 4 wordt met gezamenlijkheid bedoeld dat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter één protocol opstellen en niet ieder een apart protocol.

Artikel 26
Om op bestuurlijk en ambtelijk niveau de samenwerking tussen de Gelderse omgevingsdiensten te waarborgen, is in de regeling (en alle andere gemeenschappelijke regelingen waarbij een omgevingsdienst in Gelderland is ingesteld) voorzien in een overleg tussen de voorzitters en een overleg tussen de directeuren. Beide gremia bepalen zelf wie dit voorzit.

Artikel 27 Gemeenschappelijke adviescommissie
Dit artikel geeft uiting aan een nieuwe mogelijkheid in de Wgr (artikel 24a): indien de raden van de gemeenten dit gezamenlijk voorstellen, dient het algemeen bestuur een zogeheten gemeenschappelijke adviescommissie in het leven te roepen. De Wgr schrijft voor dat het algemeen bestuur de bevoegdheden, taken en werkwijze regelt, nadat de raden de gelegenheid hebben gehad om hun eventuele wensen en bedenkingen aan het algemeen bestuur ter kennis te brengen.

Artikel 28
Binnen de wettelijke termijnen is ruimte om uniforme afspraken te maken die voor iedere partner hetzelfde zijn. Jaarlijks wordt een vergaderschema opgemaakt waarin rekening wordt gehouden met de wettelijke termijnen. Jaarlijks zullen dan ook met de partners afspraken gemaakt worden over de data van de zienswijzeprocedure en vaststelling.
In de regeling is onderscheid gemaakt tussen het actualiseren en wijzigen van de begroting. Begripsomschrijvingen staan in artikel 1 lid 1 onder a en artikel 1 lid 1 onder o. Met het actualiseren van de begroting wordt het mogelijk om beperkte wijzigingen, die niet leiden tot een wijziging van de bedragen van de deelnemers of tot nieuw inzichten, binnen de begroting door het Algemeen Bestuur te laten vaststellen zonder de brede procedure van zienswijzen te volgen. Het actualiseren van de begroting gaat dus budgetneutraal, maar niet conform de posten zoals opgenomen in de begroting.

Artikel 30
In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.
Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie

Artikel 31
De Archiefwet schrijft voor een regeling als bedoeld in de Wet een voorziening te treffen omtrent de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam.
Hieraan wordt invulling gegeven door opneming in de regeling van artikel 31. Het gaat hier om het archief rond algemene bedrijfsvoering. Voor de bedrijfsvoering van ODRA zijn eigen regelingen opgesteld. Door het Algemeen Bestuur is voor ODRA een Archiefverordening vastgesteld. Op grond daarvan door het Dagelijks Bestuur het Besluit informatiebeheer voor ODRA. Ook heeft het Algemeen Bestuur een archivaris en een archiefbewaarplaats aangewezen voor ODRA.

Artikelen 32 en 33
De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding.
Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.

Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.
Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een OD, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere OD toegewezen krijgt.
Voor uittreding geldt ten minste een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.

In het tweede lid van dit artikel is een opzegtermijn opgenomen. De opzegtermijn is minimaal anderhalf jaar. Stel een deelnemer wil op 1 januari 2028 uittreden, dan dient de deelnemer dus voor 1 juni 2026 op te zeggen. Eerder mag natuurlijk ook. Stel de deelnemer in dit voorbeeld zegt op 5 juni 2026 op, dan kan deze deelnemer op 1 januari 2029 uittreden.

De financiële gevolgen voor een OD kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Die wordt echter opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de OD

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 34
Het wijzigen van de regeling is de bevoegdheid van de deelnemers en het Algemeen Bestuur ODRA. Het wijzigen van de regeling behoeft de instemming van ten minste 9 deelnemers. 9 deelnemers van de 11, vier vijfde deel, is de ruime meerderheid.
Gaat het om opheffing van de regeling, dan zijn het vooral de personele en financiële gevolgen die geregeld moeten worden. Dat geschiedt op grond van het vierde lid in een liquidatieplan. Afhankelijk van de specifieke situatie kan dat plan bepalingen inhouden over het overnemen van personeel door deelnemers.

Artikel 35
De behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht kent twee fasen: de interne fase en de externe fase. Artikel 34 houdt de verplichting in om voor de interne fase een verordening vast te stellen, waartoe het Algemeen Bestuur bevoegd is. Voor de tweede fase geldt dat de Nationale ombudsman bevoegd is, tenzij een andere klachtadviesinstantie wordt aangewezen.

Artikel 36
Alvorens over te gaan tot het evalueren van het algemeen functioneren en de werkwijze van Omgevingsdienst Regio Arnhem kan dit voor zienswijze aan de raden en staten worden voorgelegd.

Artikel 38
Iedere deelnemer maakt het eigen vaststellingsbesluit van de wijziging, verlenging of opheffing van de regeling bekend. De Provincie publiceert de geconsolideerde tekst van de wijziging verlenging of opheffing van de gemeenschappelijke regeling.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Wijzigingen GR-tekst ODRA
Was wordt lijst per oktober 2023

Onderwerp	Reden	Oud Artikel	Voorstel	Toelichting
Algemeen	Actualisatie		De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem is gewijzigd in 2024 door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met de vergroting van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen: De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem sinds 2019 de handhaving voor complexe bedrijven namens het bevoegd gezag Provinciale Staten programmatisch uitvoert. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden die onder andere de Wabo heeft vervangen.	Nieuw.
Algemeen	Actualisatie	Uitvoeringsdienst	Omgevingsdienst	Is de nu de algemene term geworden.
Overwegingen	Omgevingswet	De deelnemers bevoegdheden uit oefenen op grond van onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	De deelnemers bevoegdheden uitoefenen op grond van onder andere de Omgevingswet, waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.	Beleidsneutraal technisch omgezet rekening houdende met de Omgevingswet
Begripsomschrijvingen	Actualisatie	Artikel 1 lid 1 sub a: actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting budgetneutraal vaststelt. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er niet sprake is van wijziging in de bijdrage van de deelnemers of van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten;	Artikel 1 sub a: actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting van de ODRA wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten;	Ter verduidelijking het begrip "budgetneutraal" vervangen door een omschrijving van budgetneutraal.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

	Omgevingswet	Artikel 1 lid 1 sub b: basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht	Artikel 1. lid 1 sub b: basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet
	Omgevingswet	Artikel 1 lid 1 sub e: complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde: • vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of • inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of • overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;	Artikel 1 lid 1 sub e: complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde • vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of • milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is; • overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet
	Actualisatie	Artikel 1 lid 1 sub j: de minister: de minister van Infrastructuur en Waterstaat	Artikel 1 lid 1 sub j: de minister: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Er stond minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de begrotingscyclus en jaarrekening is de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betrokken waar zienswijzen ingediend kunnen worden. In de regeling wordt ook maar één minister bedoeld en dat is die van BZK.
		Artikel 1 lid 1 onder o: o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen door voert die niet budgetneutraal zijn en dit in de begroting opneemt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.	Artikel 1 lid 1 onder o: o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.	In het verlengde van de wijziging in artikel 1 a ook hier het begrip budgetneutraal vervangen door een omschrijving ten behoeve van de duidelijkheid.
	Omgevingswet	Artikel 1 lid 4:	Artikel 1 lid 4:	Dit artikel is aangepast aan de omgevings wettelijke termen

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen; • inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • rangeerterreinen (SBI 491,492.2); • trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet; • agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting; • inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;	4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: • het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6; • activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2); • activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet; • agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten; • activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie; • activiteiten met betrekking tot rioolwaterzuiveringen (SBI 3700), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie	
Taken, bevoegdheden en bijdragen	Omgevingswet	Artikel 4: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met	Artikel 4: 1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid,	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet. De vermelding van het onderbrengen van een bepaalde taak bij ODRN door de provincie Gelderland betreft die van de

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	Brzo-inrichtingen (Onder de Omgevingswet Seveso te noemen). ODRN is door de Rijksoverheid aangewezen als 1 van de 6 Brzo-diensten in Nederland.
	Omgevingswet	Artikel 5: 2. Overige taken zijn in ieder geval de Wabo-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.	Artikel 5: 2. Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.	Beleidsneutraal technisch omgezet naar de Omgevingswet. Een aantal overige wetten blijft vooralsnog bestaan en daarom zijn deze ook blijven staan naast de Omgevingswet.
Incidentele taken	Actualisatie naar praktijk	Artikel 6 lid 2: Over de uitvoering van de taken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.	Artikel 6 lid2 : Over de uitvoering van de incidentele taken worden afzonderlijke opdrachten verstrekt door de deelnemer aan het openbaar lichaam.	Dit lid is in lijn gebracht met de uitvoering waardoor overeenkomsten is vervangen door opdrachten.
Bovenregionale taken en complexe taken	Actualisatie	Artikel 7 lid 1: Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de KPMG Kwaliteitscriteria, versie 2.1 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.	Artikel 7 lid 1: Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de VTH Kwaliteitscriteria, versie 2.2 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.	KPMG Kwaliteitscriteria 2.1. zijn de oude kwaliteitscriteria en is vervangen door de VTH kwaliteitscriteria. Ook is een toevoeging gedaan van dan wel de daarvoor in de plaats getreden versie, zodat de regeling niet achterloopt als een andere versie in werking treedt.
Bijdragen	Actualisatie van overgang naar outputsturing	Artikel 10: 1. De deelnemers dragen bij aan de kosten van het openbaar lichaam naar rato van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken als bedoeld in artikel 4 en artikel 5. In de eerste vier jaren, te rekenen vanaf 2013, is de bijdrage van een deelnemer gerelateerd aan de omvang in 2012 van de door hem bij de omgevingsdienst ondergebrachte taken, gecorrigeerd voor de decentralisatie per 1 januari 2014 (vvgb-decentralisatie).	Artikel 10 1. Het algemeen bestuur stelt tegelijk met de begroting de producten en diensten catalogus (afgekort: pdc) voor dat jaar vast inclusief de tarieven betreffende dat jaar.	Dit artikel is herschreven naar de situatie van outputsturing. Het voorstel is getoetst met de praktijk. Toelichting op lid 4 is dat het hier gaat over alle taken/activiteiten die niet in het werkprogramma staan. Soms gaat het over levering van producten en diensten die wel in de PDC staan, maar niet in het werkprogramma. Het kan ook gaan om taken/activiteiten die niet in het werkprogramma staan en

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>2. Daarenboven vergoedt elke deelnemer de kosten voor het uitvoeren van taken als bedoeld in artikel 6.

3. De deelnemers dragen er steeds zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Een eventuele noodzakelijke bijdrage vindt plaats naar rato van de stemverhouding.

4. De deelnemers betalen de bijdragen als bedoeld in het eerste lid per kwartaal vooruit, te weten vijfentwintig procent van de verschuldigde bijdrage.</td>
<td>2. In de begroting staat een overzicht met de begrote bijdrage voor elke deelnemer, gebaseerd op het concept werkprogramma waarin het aantal af te nemen producten en diensten en tarieven voor dat betreffende jaar staan opgenomen.

3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 2 bedoelde bijdrage. Jaarlijks, in januari na afloop van het betreffende jaar, worden de voorschotten afgerekend op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.

4. Betaling van taken die aanvullend op de begroting worden overeengekomen tussen het openbaar lichaam en een deelnemer geschiedt naar algemeen gehanteerde betaaltermijnen van dertig dagen na factuur.

5. Deelnemers dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende liquide middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Inhoudende dat de deelnemers gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van investeringen en de daaruit voortvloeiende rente, aflossing, boeten en kosten.</td>
<td>ook niet in de PDC (dan is het voor ODRA zelfs iets nieuws). Beide soorten taken vallen onder lid 4.</td>
</tr>
<tr>
<td>Algemeen Bestuur
Stemverhouding</td>
<td>Actualisatie naar huidige situatie</td>
<td>Artikel 11 lid 4 en 5:
De leden van het Algemeen Bestuur hebben het volgende aantal stemmen:

<table>
<tr><th>Deelnemer</th><th>Aantal stemmen</th></tr>
<tr><td>Arnhem</td><td>22</td></tr>
<tr><td>Prov. Gelderland</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Doesburg</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Duiven</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Lingewaard</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Overbetuwe</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Renkum</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Rheden</td><td>8</td></tr>
</table>
</td>
<td>Artikel 11 leden 4 en 5
4. Het aantal stemmen van een deelnemer is gerelateerd aan diens bijdrage in de begroting van de omgevingsdienst voor de taken genoemd in artikel 4 en 5 van de regeling.

<table>
<tr><td>Bijdrage in euro’s:</td><td>Aantal stemmen:</td></tr>
<tr><td>>5 miljoen</td><td>22</td></tr>
<tr><td>2 tot 5 miljoen</td><td>16</td></tr>
<tr><td>1 tot 2 miljoen</td><td>12</td></tr>
<tr><td>0,5 tot 1 miljoen</td><td>8</td></tr>
<tr><td>< 0,5 miljoen</td><td>3</td></tr>
</table>

5. Het aantal stemmen per deelnemer wordt jaarlijks vastgesteld in de vergadering waarin ook de begroting voor het navolgende jaar definitief wordt vastgesteld. De stemverhouding gaat in, op 1 januari van het nieuwe begrotingsjaar voor het eerst op 1 januari 2024. Bij grote</td>
<td>De bepalingen in het vierde en vijfde lid weerspiegelen de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt. Er is afgesproken bij de stemverhoudingen te werken met staffels, om een evenwichtige verdeling in stemmen te bereiken. We willen dit voor het eerst op 1 januari 2024 laten ingaan op basis van de begroting 2024.

Voor de duidelijkheid en de verandering dat de aantal stemmen niet meer in de regeling staan is het belangrijk een moment te bepalen wanneer de nieuwe stemmen worden vastgesteld. De stemverhouding wordt</td>
</tr>
</table>

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		<table><tr><td>Rozendaal</td><td>3</td></tr><tr><td>Westervoort</td><td>3</td></tr><tr><td>Zevenaar</td><td>8</td></tr></table> Lid 5 Besluiten worden genomen met minimaal 52 stemmen, uitgebracht door minimaal 5 leden, tenzij de wet of de regeling anders bepalen. Lid 6 niet opgenomen	wijzigingen in de bijdragen van deelnemers kan eerder tot herziening worden besloten door het Algemeen Bestuur. 6. Besluiten worden genomen met minimaal de helft van de stemmen plus 1, uitgebracht door minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur, tenzij de wet of de regeling anders bepalen.	bij de vaststelling van de begroting vastgesteld voor het jaar daarop (vijfde lid). In het zesde lid van het artikel is een ondergrens opgenomen van benodigde stemmen, uitgebracht door minimaal 5 deelnemers, tenzij in de wet of de regeling hierover anders is opgenomen. Dit om te voorkomen dat een voorstel door te weinig deelnemers wordt gedragen.
Bevoegdheden	Wetswijziging GR: zienswijzen bij besluiten	<u>Artikel 14</u> Nieuwe leden die ingevoegd worden als lid 3 en 4 en daarmee komt het artikel uit 7 leden te bestaan.	<u>Artikel 14</u> 3. Besluiten van het Algemeen Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Algemeen Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft. 4. Ingezetenen van de deelnemende provincies en gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemende provincie en gemeenten gebruikelijke wijze. In dat geval is afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, niet meer van toepassing op de participatie. Het Algemeen Bestuur kan een andere procedure op de participatie voorschijven.	De huidige werkwijze wordt in stand gelaten door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten. De toepassing van afd. 3.4 Awb zal voor de meeste AB-besluiten wel een erg formele en zware procedure zijn, zodat het beter is om de afwijkingsbevoegdheid te creëren.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		Artikel 16 lid 1 1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan.	Artikel 16 lid 1 1. Het Algemeen Bestuur wijst in beginsel uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan. De aard van deze regeling geeft in voorkomende gevallen ook aanleiding tot het aanwijzen van leden buiten de kring van het Algemeen bestuur.	In de praktijk was onduidelijk of ook externe leden konden worden benoemd. Dit stond wel expliciet in de toelichting, maar niet in de regeling. De wet geeft aan dat het benoemen van externe leden kan als de aard van de regeling daartoe aanleiding geeft. Om misverstanden te voorkomen wordt expliciet bepaald dat de aard van de regeling daartoe aanleiding geeft. Dit betekent niet dat de huidige praktijk wordt veranderd. In beginsel zijn de leden van het DB lid van het AB.
Werkwijze	Wet Open Overheid	Artikel 17 6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar.	Artikel 17 6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, tenzij de vigerende wet- en regelgeving openbaarmaking verplicht stelt.	Rekening houden met inwerkingtreding van artikel 3.3. 2e lid onder d, Wet open overheid (mogelijk 2024) waarbij agenda's en besluitenlijsten van DB uit eigen beweging openbaar gemaakt dienen te worden. Door deze aanpassing wordt voldaan aan de Woo.
Dagelijks Bestuur	Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren Wetswijziging gr. zienswijze	Art. 18 lid 4: Het dagelijks bestuur benoemt en ontslaat het personeel, waaronder begrepen de directeur. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Art. 18 lid 5: Het Dagelijks Bestuur stelt een regeling vast omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel. Nieuw.	Art. 18 lid 4: Het Dagelijks Bestuur is belast met het aangaan van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur. Art. 18 lid 5: De arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam worden door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Artikel 18 lid 8: Besluiten van het Dagelijks Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Dagelijks Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.	Noodzakelijke aanpassing, zodat de gemeenschappelijke regeling in lijn met de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren is. Het personeel wordt immers niet meer benoemd, maar treedt in dienst met een arbeidsovereenkomst. Idem. De huidige werkwijze wordt in stand gehouden door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten.
				Noodzakelijke aanpassing, zodat de gemeenschappelijke regeling in lijn met de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren is. Het personeel wordt immers niet meer benoemd, maar treedt in dienst met een arbeidsovereenkomst.
Voorzitter	Wetswijziging gr. zienswijze	Nieuw artikellid wordt aan artikel 20 toegevoegd	<u>Artikel 20 lid 4</u> Besluiten van de voorzitter worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als de voorzitter dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.	De huidige werkwijze wordt in stand gehouden door geen extra zienswijze procedures toe te voegen. Wel wordt de optie open gehouden dit te kunnen doen, afhankelijk van het besluit en de wenselijkheid daarvan. Dit voorstel is getoetst bij de gemeenteraden en de provinciale staten.
Voorzitter	Actualisatie	Artikel 21: 1. De voorzitter voert geregeld overleg met de voorzitters van de dagelijkse besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten. 2. De voorzitters wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan. 3. Het overleg doet zo nodig voorstellen aan de deelnemers voor de programmering van bovenregionale taken.	Vervalt	De oude artikelen 21 en 26 zijn opgenomen met hetzelfde doel om de samenwerking tussen de omgevingsdiensten te bevorderen. Vanwege de samenloop is dit artikel samengevoegd in één artikel in een apart hoofdstuk, te weten: samenwerking omgevingsdiensten (art. 26). Ook inhoudelijk zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het artikel. In de oorspronkelijke tekst werd bepaald hoe het voorzittersoverleg en het directeurenoverleg vorm moest worden gegeven (de voorzitters/directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter aan). Dit is echter juridisch gezien niet mogelijk, aangezien deze overleggen niet onder het openbaar lichaam vallen. Het is dan ook niet mogelijk om in de regeling te bepalen hoe dit overleg dient te worden georganiseerd. In de vernieuwde tekst is deze bepaling dan

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				ook niet meer opgenomen in de regeling. Het bovenstaande betekent niet dat deze wijze waarop het voorzittersoverleg wordt georganiseerd niet is geformaliseerd.
Informatie en verantwoording	Wetswijziging GR: actieve informatieplicht	Artikel 22 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is . 2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.	Artikel 22 1.Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst. Ook is het belangrijk om altijd aan alle raden en staten dezelfde inlichtingen te geven.
	Wetswijziging GR: actieve informatieplicht	Artikel 23. 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten alle inlichtingen die door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten worden verlangd.	Artikel 23 1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten digitaal alle en dezelfde inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten. 3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen,	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst. De essentie van de nieuwe informatieplicht is dat alle informatie niet alleen passief maar ook actief aan de deelnemers wordt verstrekt, zodat zij in een gelijke informatiepositie komen te verkeren. In de praktijk betekent dat, dat niet aan één deelnemer informatie wordt verstrekt, maar aan alle deelnemers dezelfde

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft alle inlichtingen waarom is verzocht door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur. 4. NIEUW	respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur. 4. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter stellen, ieder voor zover bevoegd, in gezamenlijkheid een informatieprotocol vast omtrent de in de vorige leden genoemde te verstrekken informatie.	informatie. Ook als er maar een deelnemer om vraagt. Om te voldoen aan de actieve informatieplicht die voortvloeit uit de wet gemeenschappelijke regelingen is afgesproken dat een informatieprotocol nadere afspraken bevat over de te verstrekking informatie.
	Wetswijziging gr: actieve informatieplicht	Artikel 24 1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer worden verlangd.	Artikel 24 1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd.	Het woord digitaal wordt toegevoegd om te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving nu en in de toekomst.
Samenwerking Omgevingsdiensten	Actualisatie	Artikel 26: Samenwerking tussen uitvoeringsdiensten 1. De directeur voert geregeld overleg met de directeuren van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten. 2. De directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan.	Artikel 26 : Samenwerking omgevingsdiensten 1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. 2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland. 3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.	De oude artikelen 21 en 26 zijn opgenomen met hetzelfde doel om de samenwerking tussen omgevingsdiensten te bevorderen. Vanwege de samenloop is dit artikel samengevoegd in één artikel in een apart hoofdstuk, te weten: samenwerking omgevingsdiensten (art. 26). Ook inhoudelijk zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het artikel. In de oorspronkelijke tekst werd bepaald hoe het voorzittersoverleg en het directeurenoverleg vorm moest worden gegeven (de voorzitters/directeuren wijzen uit hun midden een voorzitter aan). Dit is echter juridisch gezien niet mogelijk, aangezien deze overleggen niet onder het openbaar lichaam vallen. Het is dan ook niet mogelijk om in de regeling te bepalen hoe dit overleg dient te worden georganiseerd. In de

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

				vernieuwde tekst is deze bepaling dan ook niet meer opgenomen in de regeling. Het bovenstaande betekent niet dat deze wijze waarop het voorzittersoverleg wordt georganiseerd niet is geformaliseerd.
Gemeenschappelijke adviescommissie	Wetswijziging gr. adviescommissie	Nieuw: Artikel 27 was vervallen, maar wordt nu opnieuw ingevoegd	<u>Artikel 27. Gemeenschappelijke adviescommissie</u> Het Algemeen Bestuur stelt, als de raden en Staten dit overeenkomstig artikel 24a van de wet gezamenlijk voorstellen, een gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a van de wet in.	De gemeenschappelijke adviescommissie is een nieuwe wettelijke mogelijkheid. Door deze bepalingen hier op te nemen wordt de mogelijkheid gecreëerd om deze adviescommissie in te stellen als de raden en staten daartoe besluiten.
	Westwijziging gr. adviescommissie	Nieuw: wordt nieuw ingevoegd	<u>Artikel 27a Werkwijze</u> Het Algemeen Bestuur regelt in ieder geval de samenstelling, de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit hoofdstuk genoemde commissies en overleggen.	
Begroting	Wetswijziging gr: begrotingscyclus	<u>Artikel 28. Begrotingsprocedure</u> 1. De vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden en staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het Dagelijks Bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient voor de in dat lid bedoelde toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting. 3. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bedrag opgenomen.	<u>Artikel 28. Begrotingsprocedure</u> 1.Het Dagelijks Bestuur zendt twaalf weken vóór vaststelling door het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting voor zienswijze rechtstreeks aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten. 2.Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting vast op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden. 3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de minister.	De wet gemeenschappelijke regelingen wijzigt de termijnen van de begrotingscyclus en noopt daarmee een aanpassing in de regeling van ODRA. Uitgangspunt bij de begrotingscyclus zijn de wettelijke termijnen waarbinnen jaarlijks uniforme afspraken gemaakt worden tussen ODRA en partners. In het vijfde lid is aangesloten bij het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in plaats van bij door provinciale staten en gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen. Deze wijziging is doorgevoerd, omdat het BBV landelijke wetgeving is, waar ook de deelnemers zich aan dienen te houden. In de praktijk zal die wetgeving overeenkomen met de gemeentelijke en provinciale begrotingsrichtlijnen.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		4. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door Provinciale Staten en de gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen. 5. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. 6. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden. 7. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het Algemeen Bestuur de begroting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen. 8. Het Dagelijks Bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de minister. 9. Bij een actualisatie van de begroting wordt de begroting door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Actualisaties worden ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten. 10. Het Algemeen Bestuur stelt vast of er sprake is van een wijziging of actualisering. 11. De leden 1 tot en met 8 zijn, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.	4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verwachte verschuldigde bedrag opgenomen. 5. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. 6. De ontwerpbegroting wordt door het dagelijks bestuur en de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. 7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. 8. Het Dagelijks Bestuur reageert schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten op de zienswijze en welke conclusie zij daaraan verbindt, voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt. 9. Indien aanpassing van de begroting gedurende het jaar nodig is, stelt het Algemeen Bestuur vast of er sprake is van een wijziging of actualisering. 10. Een actualisatie van de begroting wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten. 11. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd.	

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Jaarrekening	Actualisatie	Artikel 29 1. De vaststelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Artikel 28 leden 2 en7 van de regeling zijn van overeenkomstige toepassing. 3.Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee na de vaststelling doch in ieder geval voor 15 juli aan de minister van Binnenlandse Zaken. 6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de rekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de rekening.	Artikel 29 1.Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast, als bedoeld in artikel 58 derde lid van de Wet, vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft. 2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten. 3.Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee na de vaststelling doch in ieder geval voor 15 juli aan de minister. 6. Verrekening van het verschil tussen de begrote bijdrage, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling, en het werkelijk verschuldigde bedrag volgens de jaarrekening gebeurt zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarrekening.	Dit artikel is in lijn met de wetswijziging gemeenschappelijke regeling duidelijker opgeschreven ten opzichte van de vorige bepalingen. Dit lid is geformuleerd in lijn met het nieuwe artikel 10 en het begrip begrote bijdrage is uitgeschreven in het artikel.
Verdeling saldo	Voldoen aan eisen robuuste omgevingsdienst en De formulering van het artikel in lijn gebracht met artikel 11 lid 4.	Artikel 30 1.Een batig saldo van de begroting of jaarrekening wordt toegevoegd aan de Algemene reserve tot een maximum van 5% van de jaarlijkse exploitatielasten of € 500.000 en wel de laagste van deze twee. 2.Voor specifieke doeleinden kan het Algemeen Bestuur besluiten tot het instellen van een bestemmingsreserve. 3.Een uit te keren batig saldo wordt verdeeld naar rato van de stemverhouding. 4.Het Algemeen Bestuur beslist of een nadelig saldo in de jaarrekening: a. geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of b. geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding.	Artikel 30 1. Het maximum van het totaal aan (bestemmings)reserves wordt bepaald door de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit moet minimaal 0,8 % zijn. De weerstandscapaciteit is de ratio tussen de optelsom van de reserves en de post onvoorzien in de begroting, gedeeld door het totaal aan operationele gekwantificeerde risico's voor de reguliere bedrijfsvoering. 2. De weerstandscapaciteit wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting en in de jaarrekening. 3. Batige saldi worden toegevoegd aan het eigen vermogen tot aan de grens van de weerstandscapaciteit. Indien het batig saldo de grens overschrijdt beslist het Algemeen bestuur of: a. het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, of b. een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor specifieke doeleinden, of c. het batig saldo wordt uitgekeerd naar rato van de	In het oude artikel werd een bedrag genoemd dat toegevoegd diende te worden aan de Algemene reserve. Dit sluit minder goed aan bij de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het traject dat nu is ingezet vanuit het Het Interbestuurlijk overleg (IBP). In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium 'weerstandscapaciteit ' met een norm van 0,8 % als ondergrens

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		5.Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft 68 stemmen.	stemverhouding, of d. een combinatie van de genoemde mogelijkheden. 4. Als er sprake is van een nadelig saldo, beslist het Algemeen bestuur of: a. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of b. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding. 5. Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft twee derde van het totaal aantal stemmen.	gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico's en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandscapaciteit (risico's gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 % dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken. Het uitgangspunt is dat de weerstandscapaciteit 0,8 % bedraagt. In dit artikel is beschreven welke keuzemogelijkheden het algemeen bestuur heeft wanneer de weerstandscapaciteit hoger is dan 0,8 %. Een combinatie van mogelijkheden is uiteraard ook toegestaan. Vervolgens wordt uitgewerkt welke mogelijkheden het algemeen bestuur heeft als er sprake is van een weerstandscapaciteit die lager is dan 0,8 %. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie
Zorg en beheer Archief	Actualisatie	Artikel 31. 1.Ten aanzien van de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam,	Artikel 31. 1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam	Het huidige artikel was niet toereikend voor de archiefwetbepalingen. Gezamenlijk met het Gelders Archief is

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		alsmede ten aanzien van het toezicht op het beheer stelt het Algemeen Bestuur een archiefverordening vast. 2.De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam. 3.Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan. 4.Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg als bedoeld in het eerste lid.	overeenkomstig een door het algemeen bestuur, vast te stellen regeling. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemende overheidsorganisaties gemandateerde taken berust bij deze overheden. 2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam. 3. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan en voor het beheer daarvan een archivaris. 4. De archivaris van het in het vorige lid aangewezen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats. 5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken is belast de archivaris van de desbetreffende deelnemer. 6. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen zoals in de wet bepaald.	dit artikel in lijn met de Archiefwet opgeschreven. Daarbij is rekening gehouden met de wijziging die mogelijk in 2024 definitief wordt.
Toetreding	Actualisatie	Artikel 32 lid 1 De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Het Algemeen Bestuur wordt in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze bekend te maken.	Artikel 32 lid 1 De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de deelnemers, dus het is niet nodig om de zienswijze op te nemen.
Uittreding	Wetswijziging gr. uittreding	Artikel 33 Uittreding 1.Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer, doch niet eerder dan na vijf jaar na de eerste inwerkingtreding van de regeling. 2.Het besluit tot uittreding wordt niet later genomen dan een jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari. 3.Uittreding is slechts mogelijk onder de voorwaarde dat tussen het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer voor de resterende financiële	Artikel 33. Uittreding 1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer. 2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn. 3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren: a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;	De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding. Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB. Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		verplichtingen van de uittredende deelnemer een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten. 4.De vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid behoeft 68 stemmen. 5. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen. 6-9 nieuw	b. de financiële gevolgen, waaronder de betaling ineens of de afbouw van de bijdrage; c. de juridische en organisatorische consequenties en de kosten daarvan die direct het gevolg zijn van de uittreding. 4. Bij de bepaling van de financiële gevolgen worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen 5. De raming en berekening van de kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom. 6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer. 7. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer. 8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag. 9. Kunnen het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke deskundige (aangewezen op de in lid 6 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen. 10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding worden door de uittredende deelnemer gedragen.	over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een OD, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere OD toegewezen krijgt. De financiële gevolgen voor een OD kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Die wordt echter opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de OD

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

			11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een half jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld. 12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.	
Wijziging en opheffing	Actualisatie	Artikel 34. Wijziging en opheffing 1.De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven. Een besluit hiertoe behoeft 68 stemmen. 2.Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers. 3.Onder wijziging als bedoeld in het eerste lid wordt niet verstaan een wijziging van inbreng van een deelnemer, tenzij het Dagelijks Bestuur dit als een wijziging bestempelt of als sprake is van een of meer van de volgende situaties: • invloed op de continuïteit van de bedrijfsvoering of • invloed op het algemene bedrijfsbelang of • bij consequenties voor de stemverhouding van meer dan 1 staffel. Het Dagelijks Bestuur stelt voor de situaties als bedoeld in dit artikellid nadere spelregels op, welke ter kennisgeving aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd. 4.Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd als bedoeld in het derde lid. 5.Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. 6.Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.	Artikel 34. Wijziging en opheffing 1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste 9 deelnemers hiertoe besluiten. 2. Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers. 3. Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd. 4. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld. 5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen. 6. De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.	Het wijzigen van de regeling behoeft de instemming van ten minste 9 deelnemers. 9 deelnemers van de 11, vier vijfde deel, is de ruime meerderheid. In de werkgroep was er unanimiteit om het artikel te wijzigen en niet meer de huidige formulering te hanteren van het vermelden van benodigde stemmen. In de nieuwe formulering is aansluiting gezocht bij de wet en wordt er gesproken over een toestemming per deelnemer. In het aantal toestemming dat nodig is is getracht aansluiting te zoeken bij de huidige stemverdeling waardoor wij uit zijn gekomen op 9 van de 11 deelnemers. Het geschrapte lid 3 regelt niets extra's en heeft juridisch geen toegevoegde waarde dit op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Twee van de drie situaties wijzigen de regeling niet. De laatste situatie is ook niet meer relevant, nu het artikel over de stemverhoudingen anders is omschreven.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

		7.De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.		
Evaluatie	Wetswijziging gr: evaluatieplicht	Nieuw ingevoegd artikel 36	Artikel 36 1. Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van de Omgevingsdienst Regio Arnhem. 2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.	De wet gemeenschappelijke verplicht iets op te nemen over evaluatie. Het belang om te evalueren werd gezien ten behoeve van de samenwerking en de periode is in overleg tussen de ambtstermijnen tot stand gekomen.
Inwerkingtreding	Actualisatie	Artikel 38 1. De regeling treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2018. 2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de in artikel 53 van de Wet bedoelde toezending en publicatie.	Artikel 38 1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt. 2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de bekendmaking van de geconsolideerde versie in het Provinciaal blad van Gelderland. 3. Het tweede lid is van toepassing op besluiten tot wijziging, of opheffing van de regeling	Conform de wetswijziging van de wet elektronische bekendmakingen dit artikel aangepast. Elk besluit kent zijn eigen moment van inwerkingtreding. Voorstel om in het derde lid de verwijzing naar het eerste lid eruit te houden.

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar;

Gelet op het bepaalde in artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de verkregen toestemming van Provinciale Staten van de provincie Gelderland en van de Raden van de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar

BESLUITEN
vast te stellen de navolgende wijziging tot aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Artikel I Wijziging regeling

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem wordt als volgt gewijzigd:

A.
Artikel 1, eerste lid, onder a, komt te luiden:
a. actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het Algemeen Bestuur de begroting van de ODRA wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten;

B.
Artikel 1, eerste lid, onder b, komt te luiden:
b. basistaken: taken als bedoeld in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit;

C.
Artikel 1, eerste lid, onder e, komt te luiden:
e. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde

- vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; of
- milieubelastende activiteiten waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is;
- overige milieubelastende activiteiten die vallen onder provinciaal bevoegd gezag;

D.
Artikel 1, eerste lid onder k, komt te luiden:
k. de minister: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

E.
Artikel 1, eerste lid onder o, komt te luiden:
o. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het Algemeen Bestuur wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.

F.

Artikel 1, vierde lid, komt te luiden:
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige milieubelastende activiteiten die zijn of worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens als bedoeld in de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6;
- activiteiten ten behoeve van cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931.1 t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- het exploiteren van een rangeerterrein (SBI 491, 492.2);
- activiteiten ten behoeve van trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 KV hoogspanningsnet;
- agrarische activiteiten waarbij mest wordt verwerkt als nevenactiviteit, waarbij die mest uitsluitend afkomstig is uit de eigen activiteiten;
- activiteiten met een helikopterstandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
- activiteiten met betrekking tot betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365 en 2369), voor zover er geen sprake is van een ippc-installatie;

G.
Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:
1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 13.12, eerste lid, onder a, b en c van het Omgevingsbesluit onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

H.
Artikel 5, tweede lid komt te luiden:
2. Overige taken zijn in ieder geval de Omgevingswet-taken voor zover niet behorend tot de in artikel 4 genoemde basistaken, taken betreffende de Huisvestingswet, de Leegstandswet, de Algemene Plaatselijke Verordening dan wel de daarvoor in de plaats getreden regelgeving.

I.
Artikel 6, tweede lid komt te luiden:
2. Over de uitvoering van incidentele taken worden afzonderlijke opdrachten verstrekt door de deelnemer aan het openbaar lichaam.

J.
Artikel 7, eerste lid komt te luiden:
1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam in overeenstemming met de VTH Kwaliteitscriteria, versie 2.2 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving, te laten uitvoeren door andere omgevingsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.

K.
Artikel 10 komt te luiden:
1. Het algemeen bestuur stelt tegelijk met de begroting de producten en diensten catalogus (afgekort: pdc) voor dat jaar vast inclusief de tarieven betreffende dat jaar.

2. In de begroting staat een overzicht met de begrote bijdrage voor elke deelnemer, gebaseerd op het concept werkprogramma waarin het aantal af te nemen producten en diensten en tarieven voor dat betreffende jaar staan opgenomen.

3. De deelnemers betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór 16 januari, vóór 16 april, vóór 16 juli en vóór 16 oktober telkens een kwart van de in lid 2 bedoelde bijdrage. Jaarlijks, in januari na afloop van het betreffende jaar, worden de voorschotten afgerekend op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten.

4. Betaling van taken die aanvullend op de begroting worden overeengekomen tussen het openbaar lichaam en een deelnemer geschiedt naar algemeen gehanteerde betaaltermijnen van dertig dagen na factuur.

5. Deelnemers dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende liquide middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Inhoudende dat de deelnemers gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van investeringen en de daaruit voortvloeiende rente, aflossing, boeten en kosten.

L.
Artikel 11, vierde, vijfde en zesde lid komt te luiden:
4. Het aantal stemmen van een deelnemer is gerelateerd aan diens bijdrage in de begroting van de omgevingsdienst voor de taken genoemd in artikel 4 en 5 van de regeling.

Bijdrage in euro's:	Aantal stemmen:
>5 miljoen	22
2 tot 5 miljoen	16
1 tot 2 miljoen	12
0,5 tot 1 miljoen	8
<0,5 miljoen	3

5. Het aantal stemmen per deelnemer wordt jaarlijks vastgesteld in de vergadering waarin ook de begroting voor het navolgende jaar definitief wordt vastgesteld. De stemverhouding gaat in, op 1 januari van het nieuwe begrotingsjaar voor het eerst op 1 januari 2024. Bij grote wijzigingen in de bijdragen van deelnemers kan eerder tot herziening worden besloten door het Algemeen Bestuur.
6. Besluiten worden genomen met minimaal de helft van de stemmen plus 1, uitgebracht door minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur, tenzij de wet of de regeling anders bepalen.

M.
Artikel 14, het derde tot en met het zevende lid komen als volgt te luiden:
3. Besluiten van het Algemeen Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Algemeen Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.
4. Ingezetenen van de deelnemende provincies en gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrokken op een bij de deelnemende provincie en gemeenten gebruikelijke wijze. In dat geval is afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, niet meer van toepassing op de participatie.
Het Algemeen Bestuur kan een andere procedure op de participatie voorschijven.
5. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het Dagelijks Bestuur met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
6. Het Algemeen Bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.

7. Het Algemeen Bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het Dagelijks Bestuur of aan de voorzitter toekomt.

N.
Artikel 16, eerste lid komt als volgt te luiden:
1. Het Algemeen Bestuur wijst in beginsel uit zijn midden de andere leden van het Dagelijks Bestuur als bedoeld in artikel 15, eerste lid, aan. De aard van deze regeling geeft in voorkomende gevallen ook aanleiding tot het aanwijzen van leden buiten de kring van het Algemeen bestuur.

O.
Artikel 17, zesde lid komt als volgt te luiden:
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, tenzij de vigerende wet- en regelgeving openbaarmaking verplicht stelt.

P.
Artikel 18, vierde, vijfde lid, komen te luiden:
4. Het Dagelijks Bestuur is belast met het aangaan van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, het ontslaan en schorsen van het personeel, waaronder begrepen de directeur.
5. De arbeidsvoorwaardenregelingen voor de directeur alsmede het overige personeel van het openbaar lichaam worden door het Dagelijks Bestuur vastgesteld.

Q.
Artikel 18, achtste lid wordt ingevoegd en komt als volgt te luiden:
8. Besluiten van het Dagelijks Bestuur worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als het Dagelijks Bestuur dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

R.
Artikel 20, vierde lid, wordt ingevoegd en komt te luiden:
4. Besluiten van de voorzitter worden voor zienswijze aan de raden en staten van de deelnemers voorgelegd als de voorzitter dit nodig acht, tenzij wet of regeling anders voorschrijft.

S.
Artikel 21 komt te vervallen.
Vervallen

T.
Artikel 22 komt te luiden:
1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Zij geven gevraagd en ongevraagd aan het Algemeen Bestuur digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.

U.

Artikel 23 komt te luiden:
1. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter geven aan de gemeenteraden en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter verstrekken aan de gemeenteraden en Provinciale Staten digitaal alle en dezelfde inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van die gemeenteraden of Provinciale Staten.
3. Een lid van het Algemeen Bestuur geeft digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad van de deelnemer die hem heeft aangewezen, respectievelijk een of meer leden van Provinciale Staten in het geval het lid is aangewezen door Gedeputeerde Staten. Hij is bovendien aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.
4. Het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter stellen, ieder voor zover bevoegd, in gezamenlijkheid een informatieprotocol vast omtrent de in de vorige leden genoemde te verstrekken informatie.

V.
Artikel 24, eerste lid, komt te luiden:
1. Een lid van het Algemeen Bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd.

W.
Artikel 26 komt te luiden:
26. Samenwerking omgevingsdiensten
1. De voorzitter heeft regelmatig overleg met de voorzitters van de besturen van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
2. De directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de andere omgevingsdiensten in Gelderland.
3. De overleggen hebben als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.

X.
Artikel 27 wordt nieuw ingevoegd en komt te luiden:
27. Gemeenschappelijke adviescommissie
Het Algemeen Bestuur stelt, als de raden dit overeenkomstig artikel 24a van de wet gezamenlijk voorstellen, een gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a van de wet in.

Y.
Artikel 27a wordt nieuw ingevoegd en komt te luiden:
27a. Werkwijze
Het Algemeen Bestuur regelt in ieder geval de samenstelling, de bevoegdheden, de thema's, taken en werkwijze van de in dit hoofdstuk genoemde commissies en overleggen.

Z.
Artikel 28 komt te luiden:
1.Het Dagelijks Bestuur zendt twaalf weken vóór vaststelling door het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting voor zienswijze rechtstreeks aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten.
2.Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting vast op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden.

3. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de minister.
4. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verwachte verschuldigde bedrag opgenomen.
5. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
6. De ontwerpbegroting wordt door het dagelijks bestuur en de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
7. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.
8. Het Dagelijks Bestuur reageert schriftelijk en gemotiveerd aan de gemeenteraden en Provinciale Staten op de zienswijze en welke conclusie zij daaraan verbindt, voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt.
9. Indien aanpassing van de begroting gedurende het jaar nodig is, stelt het Algemeen Bestuur vast of er sprake is van een wijziging of actualisering.
10. Een actualisatie van de begroting wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten.
11. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd.

AA.
Artikel 29, het eerste, tweede en derde lid komen als volgt te luiden:
1.Het Algemeen Bestuur stelt de jaarrekening vast, als bedoeld in artikel 58 derde lid van de Wet, vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten.
3.Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee na de vaststelling doch in ieder geval voor 15 juli aan de minister.

AB.
Artikel 29, het zesde lid komt als volgt te luiden:
6. Verrekening van het verschil tussen de begrote bijdrage, als bedoeld in artikel 10 van deze regeling, en het werkelijk verschuldigde bedrag volgens de jaarrekening gebeurt zo spoedig mogelijk na vaststelling van de jaarrekening.

AC.
Artikel 30 komt als volgt te luiden:
Artikel 30. Verdeling saldo
1. Het maximum van het totaal aan (bestemmings)reserves wordt bepaald door de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit moet minimaal 0,8 % zijn. De weerstandscapaciteit is de ratio tussen de optelsom van de reserves en de post onvoorzien in de begroting, gedeeld door het totaal aan operationele gekwantificeerde risico's voor de reguliere bedrijfsvoering.
2. De weerstandscapaciteit wordt jaarlijks vastgesteld in de begroting en in de jaarrekening.
3. Batige saldi worden toegevoegd aan het eigen vermogen tot aan de grens van de weerstandscapaciteit. Indien het batig saldo de grens overschrijdt beslist het Algemeen bestuur of:
a. het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, of
b. een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor specifieke doeleinden, of
c. het batig saldo wordt uitgekeerd naar rato van de stemverhouding, of
d. een combinatie van de genoemde mogelijkheden.

4. Als er sprake is van een nadelig saldo.
In dat geval beslist het Algemeen bestuur of:
a. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of
b. dit geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van hun stemverhouding.
5. Het besluit, zoals bedoeld in het vierde lid, sub b, van dit artikel, behoeft twee derde van het totaal aantal stemmen.

AD.
Artikel 31, komt te luiden:
1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam overeenkomstig een door het algemeen bestuur, vast te stellen regeling. De zorg voor de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemende overheidsorganisaties gemandateerde taken berust bij deze overheden.
2. De aan de uitvoering van het eerste lid verbonden kosten komen ten laste van het openbaar lichaam.
3. Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan en voor het beheer daarvan een archivaris.
4. De archivaris van het in het vorige lid aangewezen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.
5. Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden die ontstaan uit hoofde van de door de deelnemers gemandateerde taken is belast de archivaris van de desbetreffende deelnemer.
6. Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt ten aanzien van de archiefbescheiden een voorziening getroffen zoals in de wet bepaald.

AE.
Artikel 32, eerste lid, komt te luiden:
1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling.

AF.
Artikel 33 komt te luiden:
1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer.
2. Voor uittreding geldt een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.
3. Het algemeen bestuur inventariseert binnen zes maanden na de opzegging de gevolgen van uittreding na overleg met de deelnemers in een uittredingsplan waartoe in ieder geval behoren:
a. de gevolgen voor het personeel zoals de toewijzing, terugname of overname van medewerkers;
b. de financiële gevolgen, waaronder de betaling ineens of de afbouw van de bijdrage;
c. de juridische en organisatorische consequenties en de kosten daarvan die direct het gevolg zijn van de uittreding.
4. Bij de bepaling van de financiële gevolgen worden zowel variabele, vaste kosten alsmede het aan de uittredende deelnemer toe te rekenen aandeel in reserves en voorzieningen in aanmerking genomen.
Bij de bepaling van de vergoeding voor vaste kosten wordt een termijn van vijf jaar vanaf datum uittreding in acht genomen
5. De raming en berekening van de kosten voor uittreding worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden die gelden op het moment van de daadwerkelijke uittreding. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich voordoen of opkomen

na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
6. Het openbaar lichaam is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om (direct nadat de opzegbrief is ontvangen) de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande behoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de deelnemer.
7. Het algemeen bestuur wijst de onafhankelijke externe deskundige aan op basis van een gezamenlijke voordracht van de uittredende deelnemer en het dagelijks bestuur. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe deskundige komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. De onafhankelijke externe deskundige stelt de uittreedsom vast. Het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer komen tot een akkoord op basis van dit vastgestelde bedrag.
9. Kunnen het algemeen bestuur en de uittredende deelnemer niet tot een akkoord komen op basis van het in lid 8 vastgestelde bedrag, dan zal een andere onafhankelijke deskundige (aangewezen op de in lid 6 van dit artikel bedoelde wijze) een voor betrokkenen bindend besluit nemen.
10. De financiële gevolgen die het gevolg zijn van de uittreding worden door de uittredende deelnemer gedragen.
11. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom binnen een half jaar nadat de definitieve uittreedsom is vastgesteld.
12. Het Dagelijks Bestuur ziet toe op de uittreding en de vereffening van de financiële verplichtingen.

AG.
Artikel 34 komt te luiden:
1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als ten minste 9 deelnemers hiertoe besluiten.
2. Deelnemers en het Algemeen Bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het Dagelijks Bestuur zendt het voorstel van het Algemeen Bestuur toe aan de deelnemers.
3. Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur in kennis van de situaties die niet als wijziging worden beschouwd.
4. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het Algemeen Bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en de wijze waarop het positieve of negatieve saldo van het openbaar lichaam over de deelnemers wordt verdeeld.
5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen.
6. De organen van de regeling blijven in functie totdat de liquidatie is voltooid.

AH.
Artikel 36 wordt ingevoegd en komt te luiden:
1. Het Algemeen Bestuur draagt zorg voor de evaluatie van in ieder geval het algemeen functioneren en de werkwijze van de Omgevingsdienst Regio Arnhem.
2. De evaluatie vindt eenmaal in de vier jaar plaats en is afgerond twaalf maanden voorafgaand aan de reguliere gemeenteraadsverkiezingen.

AI.
Artikel 38 komt te luiden:
1. De regeling treedt in werking een dag nadat deze op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.
2. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de bekendmaking van de geconsolideerde versie in het Provinciaal blad van Gelderland.
3. Het tweede lid zijn van toepassing op besluiten tot wijziging, of opheffing van de regeling.

AJ.
De toelichting gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Regio Arnhem wordt geheel gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Algemene toelichting
De Omgevingsdienst Regio Arnhem is met ingang van 1 april 2013 operationeel geworden.

De tekst van de regeling volgt het algemene stramien van de Wet gemeenschappelijke regelingen maar dan toegespitst op het specifieke belang en taak van de omgevingsdienst in deze regio.

Het ministerie van VROM heeft in 2009 aangedrongen op de vorming van omgevingsdiensten op regionale schaal en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt. Naar aanleiding daarvan hebben de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten van Gelderland op 3 november 2009 een intentieverklaring ondertekend waarin als uitgangspunten zijn opgenomen:

- dat de op te richten uitvoeringsdiensten (nu omgevingsdiensten genoemd) de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
- dat de uitvoeringsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
- dat voor wat de omvang van het werkterrein van de uitvoeringsdiensten betreft de samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat).

De gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland hebben vervolgens gezamenlijk besloten tot oprichting van een regionale uitvoeringsdienst, ODRA, die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Zij is daarmee rechtspersoon en kan zelfstandig rechten en verplichtingen aangaan.

ODRA is onderdeel van een stelsel van omgevingsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal zijn belegd. Het gaat om complexe taken en bovenregionale taken. ODRA voert in dat kader de complexe handhaving uit voor regio's die niet robuust zijn. Daarnaast voert ODRA ook de werkzaamheden van bureau milieumetingen, taken met betrekking tot vuurwerk en het toezicht op de bodemsaneringen uit. Voor het bevoegd gezag Provincie Gelderland voert ODRA toezicht en handhaving van complexe bedrijven, niet BRZO, middels een programmatische aanpak uit.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Hier worden begrippen nader toegelicht.

Artikel 2
Ter uitvoering van artikel 10, eerste lid, van de Wet wordt hier het belang vermeld ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Het begrip omgevingsrecht is in deze omschrijving ruim bedoeld en omvat wet- en regelgeving omtrent de leefomgeving. Naast het milieurecht, dus ook bouwrecht, water, ruimtelijke ordeningsrecht, natuurbeschermingsrecht en dergelijke.

Om incorporatie van MRA taken mogelijk te maken is het woord "advisering" opgenomen bij het belang. Ook doet dit recht aan enkele door de provincie Gelderland ingebrachte adviestaken.

Artikel 3
In het eerste lid is met het oog op artikel 8, eerste lid, van de Wet bepaald dat een openbaar lichaam wordt ingesteld. In het tweede lid is ter uitvoering van artikel 10, derde lid, van de Wet de vestigingsplaats vastgelegd. Het betreft hier de statutaire vestigingsplaats. Die moet worden onderscheiden van de feitelijke plaats waar het openbaar lichaam zijn taken uitvoert. Die plaats kan verschillen van de statutaire vestigingsplaats. De regeling verzet zich er bovendien niet tegen dat de taken op meerdere plaatsen worden uitgeoefend. Voor alle duidelijkheid wordt in het derde lid aangegeven dat het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter.

Artikel 4
De bestuurlijke eis van het Rijk is dat de uitvoering van ten minste de taken zoals opgenomen in het basistakenpakket worden belegd bij een omgevingsdienst. Artikel 4 komt aan die eis tegemoet door te bepalen dat de deelnemers ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 de uitvoering van de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam. Het tweede lid bepaalt dat tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de basistaken. Daarbij kan worden gedacht aan interne advisering, documentondersteuning etc. De omschrijving is zo gekozen dat een ruime categorie van werkzaamheden daaronder kan worden verstaan. Door de formulering wordt bovendien duidelijk dat er geen verplichting bestaat om dergelijke taken onder te brengen bij de omgevingsdienst. Er kunnen tussen de omgevingsdienst en een deelnemer op basis van het derde lid overeenkomsten (dienstverleningsovereenkomsten) worden gesloten. Die bevatten nadere afspraken over de uitoefening van de taken die krachtens de regeling bij de omgevingsdienst is ondergebracht. Afspraken kunnen onder meer worden gemaakt over de inhoud en de kwaliteit van de taakuitoefening.

Artikel 5
Naast de basistaken als bedoeld in artikel 4 kunnen de deelnemers de uitoefening van overige taken in het omgevingsrecht aan de omgevingsdienst overlaten. Het besluit van een deelnemer tot het treffen van de regeling bevat op het grond van het vierde lid een opgave van die taken. Ook nadien kan een deelnemer deze taken opdragen. In verband hiermee kunnen mogelijk ook de bijdrage van de deelnemers, de stemverhoudingen en andere zaken in de regeling opnieuw worden bezien.

Met het oog op de incorporatie van de MRA-taken is aangegeven wat onder overige taken wordt verstaan en door de toevoeging van de woorden ‘in ieder geval’ wordt voorkomen dat een onbedoelde beperkende werking uitgaat van dit artikel.

Artikel 7
Dit artikel geeft een regeling voor de complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd, alsmede de bovenregionale taken. Die begrippen zijn omschreven in artikel 1.

Artikel 8
De Wet schrijft in artikel 10 voor dat een regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld, aangeeft welke bevoegdheden aan het bestuur van het openbaar lichaam worden overgedragen. Het is een uitgangspunt van de deelnemers om aan de omgevingsdienst geen bevoegdheden over te dragen. Dat is vastgelegd in het eerste lid. Dat neemt niet weg dat het doelmatig kan zijn om aan (een functionaris van) de omgevingsdienst vertegenwoordigingsbevoegdheid te verlenen met betrekking tot de bevoegdheden van de deelnemers. Daarbij kan het gaan om mandaat (voor publiekrechtelijke bevoegdheden), volmacht (voor privaatrechtelijke bevoegdheden) en machtiging (voor feitelijke handelingen). In het tweede lid is bepaald dat het aan de deelnemers is om daarover te beslissen. Het gaat daarbij voor de goede orde om vertegenwoordiging, niet om het overdragen van enige bevoegdheid. Een krachtens mandaat genomen besluit, als voorbeeld, geldt immers als een besluit van de mandaatgever.

Met oog op de aan en door het bestuur opgelegde doelstellingen van verhoging van de kwaliteit en de efficiëntie is meer uniformiteit een vereiste. Om het belang hiervan te benadrukken is dit toegevoegd aan het tweede lid van dit artikel.

Artikel 9
Het openbaar lichaam is krachtens de Wet een rechtspersoon en uit dien hoofde bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt in artikel 55 dat bij de regeling beperkingen kunnen worden aangebracht in de bevoegdheden die het openbaar lichaam van rechtswege bezit om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Artikel 9 bevat dergelijke beperkingen.
Daarbij is ervoor gekozen om de deelnemers de mogelijkheid te geven toestemming te verlenen voor privaatrechtelijke rechtshandelingen die op grond van de regeling anders niet zijn toegestaan. Onder e is bepaald dat het openbaar lichaam niet bevoegd is voor commerciële dienstverlening aan private partijen. De achtergrond daarvan is om te voorkomen dat de omgevingsdienst met inzet van publieke middelen marktverstorend werkt. De deelnemers zijn van opvatting dat de overheid, ook ingeval van samenwerking in een gemeenschappelijke regeling, zich daarvan zou moeten onthouden.

Artikel 10
In de begroting wordt bepaald wat elke deelnemer verschuldigd is aan ODRA betreffende dat jaar. Het vijfde lid heeft als achtergrond dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling verplicht zijn een daarbij opgericht openbaar lichaam van middelen te voorzien waardoor het de taken waartoe het is opgericht naar behoren kan vervullen. Daartoe behoren ook de financiële verplichtingen die het openbaar lichaam ter uitvoering van die taken is aangegaan. Daarnaast behoren tot de verplichte uitgaven van een openbaar lichaam evenals voor waterschappen de aflossing van schulden en renten en andere opeisbare schulden. Dat is bevestigd in de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet (Circulaire van 8 juli 1999). Het vijfde lid geeft zodoende een algemeen geldende rechtsplicht weer voor deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling die de positie van derden jegens de omgevingsdienst beschermt. Het vijfde lid is bovendien noodzakelijk om in voorkomend geval tegen aanvaardbare tarieven geldleningen aan te kunnen gaan. Het heeft geen betekenis voor de verdeling van de kosten tussen de deelnemers. Daarvoor geldt de verhouding van het eerste lid.

Artikel 11

Met toepassing van artikel 13 van de Wet worden de leden van het Algemeen Bestuur door en uit de deelnemende colleges (van burgemeester en wethouders, en
Gedeputeerde Staten) aangewezen. Verder schrijft artikel 13 van die wet voor dat de regeling het aantal leden van het Algemeen Bestuur bepaalt dat door de deelnemers wordt aangewezen. Het eerste en het tweede lid voorzien daarin door het aantal leden van het Algemeen Bestuur te vermelden, alsmede te bepalen dat elke deelnemer een lid in het Algemeen Bestuur benoemt. De aanwijzing van plaatsvervangende leden op grond van het derde lid voorziet in de behoefte van alle deelnemers, gezien de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur, om vertegenwoordigd te zijn in het Algemeen Bestuur als een lid verhinderd is.

De bepalingen in het vierde en vijfde lid weerspiegelen de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt. Er is afgesproken bij de stemverhoudingen te werken met staffels, om een evenwichtige verdeling in stemmen te bereiken. We willen dit voor het eerst op 1 januari 2024 laten ingaan op basis van de begroting 2024.

Voor de duidelijkheid en de verandering dat de aantal stemmen niet meer in de regeling staan is het belangrijk een moment te bepalen wanneer de nieuwe stemmen worden vastgesteld. De

stemverhouding wordt bij de vaststelling van de begroting vastgesteld voor het jaar daarop (vijfde lid).

In het zesde lid van het artikel is een ondergrens opgenomen van benodigde stemmen, uitgebracht door minimaal 5 deelnemers, tenzij in de wet of de regeling hierover anders is opgenomen. Dit om te voorkomen dat een voorstel door te weinig deelnemers wordt gedragen.

Artikel 12
Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan van het openbaar lichaam. In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd. Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemers om te zorgen voor het aanwijzen van de leden van het Algemeen Bestuur volgens het eerste en het tweede lid. Op grond van artikel 18 van de Wet, in verbinding met artikel 16, vijfde lid, van de Wet is in het derde lid van artikel 12 opgenomen dat een deelnemer een lid dat hij in het Algemeen Bestuur heeft aangewezen, kan ontslaan indien dat lid het vertrouwen van de deelnemer niet langer bezit.

Artikel 13
Het eerste lid regelt in welke gevallen de voorzitter een vergadering van het Algemeen Bestuur uitschrijft. Het tweede lid bevat het quorum voor beraadslaging in en besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Voor besluitvorming geldt de regeling in artikel 11, zesde lid: minimaal de helft van het aantal stemmen plus 1 en minimaal 5 leden van het Algemeen Bestuur zijn nodig om besluiten te kunnen nemen, tenzij de regeling of de wet anders bepaalt. Het kan voorkomen, bijvoorbeeld in vakantieperiodes, dat het quorum niet wordt gehaald terwijl een besluit van het Algemeen Bestuur geen uitstel duldt. Het derde lid voorziet daarin, door een nieuwe vergadering mogelijk te maken waarbij de quorumeis niet geldt, evenmin als de eisen van artikel 11, vijfde lid, ten aanzien van besluitvorming. De situatie dat het quorum niet wordt gehaald zal zich alleen bij hoge uitzondering voordoen. Indien in de nieuwe vergadering onderwerpen aan de orde komen die niet waren geagendeerd voor de vergadering waarvoor het quorum niet werd gehaald, is besluitvorming daarover alleen mogelijk met inachtneming van de eisen van artikel 11, vijfde lid, omtrent de benodigde stemmen.

Artikel 14
Dit artikel regelt de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur.
In het tweede lid is opgenomen dat het Algemeen Bestuur het besluit kan nemen tot oprichting van of deelneming in een rechtspersoon met in achtneming van artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Een dergelijk besluit mag alleen genomen worden ten behoeve van de belangen die de omgevingsdienst behartigt. De bevoegdheid ligt conform de wet bij het Algemeen Bestuur. In dat bestuur zijn in beginsel alle deelnemers vertegenwoordigd. Zij zijn dan ook allen betrokken bij de besluitvorming. Het besluit mag niet eerder worden genomen dan nadat de raden en staten in gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen te uiten over het ontwerpbesluit.
Op basis van het derde lid kan het Algemeen Bestuur besluiten ter zienswijze aanbieden aan de raden en staten. Hiermee worden besluiten bedoeld die financiële gevolgen (kunnen) hebben voor een deelnemer of besluiten die anderszins het (beleids)terrein van een deelnemer raken. In principe vallen besluiten met financiële gevolgen onder de begroting en jaarrekening echter voor volledigheid is de optie opgenomen dat mogelijk andere financiële besluiten worden voorgelegd voor zienswijze.

Artikel 16
Het eerste lid voorziet in een spoedige aanwijzing van de andere leden van het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur kan daarbij met inachtneming van artikel 14, tweede lid, van de Wet leden van buiten de kring van het Algemeen Bestuur aanwijzen als lid van het Dagelijks Bestuur.

Artikel 19
Op grond van de Wet is de voorzitter niet alleen voorzitter van het Algemeen Bestuur, maar ook van het Dagelijks Bestuur. Die beide voorzittersfuncties zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Besluiten over de voorzitter (bijvoorbeeld het benoemen van een nieuwe voorzitter) worden door het Algemeen Bestuur genomen. De plaatsvervangend voorzitter die op grond van het tweede lid wordt aangewezen, is plaatsvervangend ten aanzien van alle bevoegdheden, dus ook ten aanzien van het voorzitterschap van het Dagelijks Bestuur en de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van het openbaar lichaam in en buiten rechte. Zonder dat dit hoeft te leiden tot het afzien van het verdere lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, kan een voorzitter op basis van het derde lid op voordracht van ten minste drie leden uit zijn functie worden gezet. Een dergelijk besluit wordt met inachtneming van artikel 11, zesde lid, genomen door minimaal 5 leden die tezamen minimaal de heft van de stemmen plus 1 hebben.

Artikel 21 Vervallen.
Samengevoegd met artikel 26.

Artikel 23
In lid 4 wordt met gezamenlijkheid bedoeld dat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter één protocol opstellen en niet ieder een apart protocol.

Artikel 26
Om op bestuurlijk en ambtelijk niveau de samenwerking tussen de Gelderse omgevingsdiensten te waarborgen, is in de regeling (en alle andere gemeenschappelijke regelingen waarbij een omgevingsdienst in Gelderland is ingesteld) voorzien in een overleg tussen de voorzitters en een overleg tussen de directeuren. Beide gremia bepalen zelf wie dit voorzit.

Artikel 27 Gemeenschappelijke adviescommissie
Dit artikel geeft uiting aan een nieuwe mogelijkheid in de Wgr (artikel 24a): indien de raden van de gemeenten dit gezamenlijk voorstellen, dient het algemeen bestuur een zogeheten gemeenschappelijke adviescommissie in het leven te roepen. De Wgr schrijft voor dat het algemeen bestuur de bevoegdheden, taken en werkwijze regelt, nadat de raden de gelegenheid hebben gehad om hun eventuele wensen en bedenkingen aan het algemeen bestuur ter kennis te brengen.

Artikel 28
Binnen de wettelijke termijnen is ruimte om uniforme afspraken te maken die voor iedere partner hetzelfde zijn. Jaarlijks wordt een vergaderschema opgemaakt waarin rekening wordt gehouden met de wettelijke termijnen. Jaarlijks zullen dan ook met de partners afspraken gemaakt worden over de data van de zienswijzeprocedure en vaststelling.
In de regeling is onderscheid gemaakt tussen het actualiseren en wijzigen van de begroting. Begripsomschrijvingen staan in artikel 1 lid 1 onder a en artikel 1 lid 1 onder p. Met het actualiseren van de begroting wordt het mogelijk om beperkte wijzigingen, die niet leiden tot een wijziging van de bedragen van de deelnemers of tot nieuw inzichten, binnen de begroting door het Algemeen Bestuur te laten vaststellen zonder de brede procedure van zienswijzen te volgen. Het actualiseren van de begroting gaat dus budgetneutraal, maar niet conform de posten zoals opgenomen in de begroting.

Artikel 30
Er ligt op grond van het eerste lid een verplichting om een beperkt reserve op te bouwen en aan te houden. Indien er in de jaarrekening sprake is van een nadelig saldo, beslist het Algemeen Bestuur op grond van het tweede en het derde lid over de dekking daarvan. Er is gekozen voor een verdeling naar rato van de stemverhouding en niet op basis van exploitatie, omdat de exploitatie in de tijd gezien te veel kan fluctueren. Stemverhouding geeft een meer stabiele situatie. In het eerste lid is

voor het woord reserve het woord ‘Algemene’ toegevoegd, om een onderscheid mogelijk te maken in Algemene reserve versus bestemmingsreserves.

In lid 3 is een bepaling opgenomen over de weerstandscapaciteit. Deze bepaling is opgenomen om te voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een robuuste omgevingsdienst. Een van de kritische prestatie-indicatoren (kpi’s) is het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico’s en onverwachte operationele tegenvallers.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt gesproken over weerstandsvermogen en weerstandsratio. Het Interbestuurlijk overleg (IBP) heeft met haar criteria de aansluiting hierop gezocht, en een criterium ‘weerstandsratio’ met een norm van 0,8 als ondergrens gedefinieerd. Wij willen daarbij aansluiten. De weerstandscapaciteit houdt het volgende in: de middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt of kan beschikken om geïdentificeerde risico’s en/of niet begrote kosten te dekken. Er wordt vanuit het interbestuurlijk programma VTH aangegeven dat de weerstandsratio (risico’s gedeeld door vermogen) minimaal 0,8 dient te bedragen om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Dit zal in 2024 door de minister worden aangegeven. Wij vinden het belangrijk om daar aan te voldoen. Mocht de ODRA nog niet voldoen aan het criterium dan zal een plan van aanpak worden opgesteld met de deelnemers om daarnaartoe te werken.

Artikel 31
De Archiefwet schrijft voor een regeling als bedoeld in de Wet een voorziening te treffen omtrent de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam.
Hieraan wordt invulling gegeven door opneming in de regeling van artikel 31. Het gaat hier om het archief rond algemene bedrijfsvoering. Voor de bedrijfsvoering van ODRA zijn eigen regelingen opgesteld. Door het Algemeen Bestuur is voor ODRA een Archiefverordening vastgesteld. Op grond daarvan door het Dagelijks Bestuur het Besluit informatiebeheer voor ODRA. Ook heeft het Algemeen Bestuur een archivaris en een archiefbewaarplaats aangewezen voor ODRA.

Artikelen 32 en 33
De wetswijziging noopt om in de regeling op te nemen wat de gevolgen zijn van uittreding. Wettelijk is bepaald dat uittreden in principe niet kan (18.21 OW). Daarom is de uittreding kort gehouden met alleen het hoognodige erin. Essentie is dat in de GR het geregeld moet zijn door de deelnemers en niet door het AB. Daarom gekozen voor 'inventarisatie' door het AB.
Uittreding is een eenzijdig besluit en kan niet onder voorwaarde. Afspraken over de uittreding worden vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.
Bij uittreden gaat het om terugnemen van de basistaken. Omdat de deelnemers wettelijk verplicht zijn die taken over te dragen aan een OD, zal dat niet snel voorkomen. Wel kan het bij een herindeling aan de orde zijn als een deelnemer hierdoor een andere OD toegewezen krijgt.
Voor uittreding geldt ten minste een opzeggingstermijn van anderhalf jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk met ingang van 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar na de genoemde opzeggingstermijn.

In het tweede lid van dit artikel is een opzegtermijn opgenomen. De opzegtermijn is minimaal anderhalf jaar. Stel een deelnemer wil op 1 januari 2028 uittreden, dan dient de deelnemer dus voor 1 juni 2026 op te zeggen. Eerder mag natuurlijk ook. Stel de deelnemer in dit voorbeeld zegt op 5 juni 2026 op, dan kan deze deelnemer op 1 januari 2029 uittreden.

De financiële gevolgen voor een OD kunnen ook groot zijn als een deelnemer taken (niet zijnde basistaken) terugneemt. Ook dan geldt eenzelfde procedure. Die wordt echter opgenomen in de overeenkomst tussen de deelnemer en de OD

Voor het toe- en uittreden geldt de zienswijzeprocedure van artikel 51 van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 34
Het wijzigen van de regeling is de bevoegdheid van de deelnemers en het Algemeen Bestuur ODRA. Het wijzigen van de regeling behoeft de instemming van ten minste 9 deelnemers. 9 deelnemers van de 11, vier vijfde deel, is de ruime meerderheid.
Gaat het om opheffing van de regeling, dan zijn het vooral de personele en financiële gevolgen die geregeld moeten worden. Dat geschiedt op grond van het vierde lid in een liquidatieplan. Afhankelijk van de specifieke situatie kan dat plan bepalingen inhouden over het overnemen van personeel door deelnemers.

Artikel 35
De behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht kent twee fasen: de interne fase en de externe fase. Artikel 34 houdt de verplichting in om voor de interne fase een verordening vast te stellen, waartoe het Algemeen Bestuur bevoegd is. Voor de tweede fase geldt dat de Nationale ombudsman bevoegd is, tenzij een andere klachtadviesinstantie wordt aangewezen.

Artikel 36
Alvorens over te gaan tot het evalueren van het algemeen functioneren en de werkwijze van Omgevingsdienst Regio Arnhem kan dit voor zienswijze aan de raden en staten worden voorgelegd.

Artikel 38
De geconsolideerde tekst van de wijziging, verlenging of opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt door Gedeputeerde Staten bekendgemaakt in het Provinciaal Blad van Gelderland. Het (wijzigingsbesluit) of vaststellingsbesluit van de wijziging, verlenging of opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt door de colleges van de deelnemers bekendgemaakt in het betreffende Gemeenteblad.

Artikel II Inwerkingtreding
A.
Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 juli 2024

Aldus besloten door

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente *naam* op *datum*, met toestemming van de raad van de gemeente *naam* gegeven op *datum*.

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INFORMATIEPROTOCOL ODRA 2024

Hoofdstuk 1 Algemeen

In dit informatieprotocol staan afspraken over het delen van informatie met de raden, colleges en ambtelijke organisatie van de deelnemende gemeenten en de provincie Gelderland en de ODRA. Ook staat hier beschreven op welke manier en wanneer we welke informatie delen. Met dit informatieprotocol versterken we de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraden en de provinciale Staten, door duidelijke afspraken over welke informatie wanneer wordt aangeleverd. Duidelijke afspraken over informatievoorziening leveren namelijk een bijdrage aan wederzijds begrip en daarmee aan een goede samenwerking.

Het informatieprotocol bevat de afspraken die van toepassing zijn op de documentenstroom. Uiteraard is samenwerking veel meer dan alleen stukkenstromen. Om op een goede wijze samen te werken, is het bovenal van belang om elkaar te kennen, te ontmoeten en zaken met elkaar te bespreken. Deze aspecten komen in het protocol minder aan bod, omdat het protocol vooral de procedurele aspecten regelt, maar zijn daarmee zeker niet minder van belang.

Dit is het eerste protocol. We zullen deze jaarlijks evalueren en aanpassen als dat nodig is. Aanpassingen worden voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en de provinciale staten.

Uitgangspunten

We hanteren een aantal uitgangspunten ten aanzien van de informatievoorziening vanuit de ODRA, die leidend zijn bij het opstellen van dit informatieprotocol:

1. We stellen aan alle deelnemers dezelfde informatie beschikbaar.

2. We zijn transparant over de werkwijze en de besluitvorming binnen de ODRA.

3. Voor een goede balans tussen transparantie en werkdruk, rapporteren we op hoofdlijnen.

4. We rapporteren op de inhoud, het proces, de kwaliteit en op het financiële vlak.

Totstandkoming

Bij het opstellen van het informatieprotocol is aansluiting gezocht bij de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling, bij de Wet gemeenschappelijke regelingen en bij de reglementen van orde. Ook is gekeken op welke manier de ODRA invulling heeft gegeven aan de informatieplicht. Hierbij is zoveel mogelijk aansluiting gezocht. Dit informatieprotocol wordt voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en de Provinciale Staten. Nadat deze zienswijzen bekend zijn, zal het protocol indien nodig worden aangepast. Het (eventueel) protocol wordt vervolgens vastgesteld.

Hoofdstuk 2 Bestuur en informatievoorziening

In dit hoofdstuk wordt de informatievoorziening van het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter aan de gemeenteraden en de provinciale staten beschreven. Dit is gaat over de algemene informatievoorziening. In hoofdstuk 3 wordt de informatievoorziening beschreven over de begrotingsprocedure en de jaarrekening. In hoofdstuk 4 worden vervolgens de overige informatievoorziening beschreven.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur (verder AB) bestaat uit 11 personen, waaronder een voorzitter. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het AB aan. Het AB kiest uit zijn midden een voorzitter.

Het AB staat aan het hoofd van het openbaar lichaam en stelt de begroting en jaarrekening vast. Aan het AB behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het AB zijn opgedragen en de bevoegdheden die op basis van de regeling aan het AB zijn overgedragen.

1. Informatievoorziening aan de raads- en statenleden (artikel 29 van het Regelement van Orde)
leder lid van een gemeenteraad of provinciale staten kan het AB schriftelijk vragen stellen. De vragen worden bij de voorzitter ingediend. De voorzitter brengt de gestelde vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van alle gemeenteraden en aan provinciale staten.
Het AB beantwoordt de vragen zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen twee maanden, nadat vragen de voorzitter hebben bereikt. De antwoorden worden door de voorzitter zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de gemeenteraden en provinciale staten medegedeeld. Bij de antwoorden worden de vragen opnieuw vermeld.

2. Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
Het AB geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.
Voor sommige besluiten die het AB neemt, is wettelijk voorgeschreven dat er eerst zienswijzen moeten worden gevraagd aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit zijn bijvoorbeeld besluiten tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling en de ontwerpbegroting.
Daarnaast kan het AB besluiten om andere besluiten ook voor zienswijzen aan de gemeenteraden en de provinciale staten voorleggen. Dit informatieprotocol is daarvan een voorbeeld (artikel 14, lid 3 van de Gemeenschappelijke regeling).
Tot slot geeft een lid van het AB digitaal alle inlichtingen waarom is gevraagd door een of meer leden van de gemeenteraad of de provinciale staten. Een lid van het AB is aan de gemeenteraad of Provinciale Staten verantwoording verschuldigd voor het door hem gevoerde bestuur.

3. Informatievoorziening aan de deelnemer die het lid heeft aangewezen (artikel 24 GR ODRA)
Een lid van het AB verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen digitaal alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer zijn gevraagd. Voordat de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het Dagelijks Bestuur.

Een lid van het AB is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoording verschuldigd voor het door hem in het Algemeen Bestuur gevoerde beleid. Op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (verder DB) telt vier leden en de voorzitter. Zij vertegenwoordigen in het DB niet de gemeente resp. provincie waar ze wethouder of gedeputeerde zijn, maar zij nemen plaats in het DB namens het AB. Het AB benoemt hen.

Het DB is belast met de dagelijkse gang van zaken van de ODRA. De wet kent het DB een aantal bevoegdheden toe, zoals het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten, waaronder het benoemen en ontslaan van personeel. In de tekst van de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden omschreven (artikel 18 GR ODRA). Daarnaast bereidt het DB de vergaderingen van het AB voor en voert de besluiten uit die daar worden genomen.

1. Informatievoorziening aan het AB (artikel 22 GR ODRA)
De leden van het DB zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het AB verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. In dat kader kunnen leden van het AB dan ook schriftelijke vragen stellen aan het DB (artikel 28 van het Reglement van Orde Algemeen bestuur). Zoals hiervoor benoemd, informeert het AB op grond van haar verantwoordelijkheid, de gemeenteraden en de provinciale staten. Op die manier worden de gemeenteraden en de provinciale staten via het AB op de hoogte gesteld gebracht van het beleid van het DB.
De leden van het DB geven zowel tezamen als ieder afzonderlijk gevraagd en ongevraagd aan het AB digitaal alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het DB te voeren en gevoerde bestuur nodig is.

2. Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
Het DB geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.

Voorzitter

De voorzitter wordt door en uit het AB benoemd. Hij/zij is voorzitter van zowel het AB als het DB. De voorzitter leidt de vergaderingen van het AB en DB en zorgt voor naleving van het Reglementen van orde. Daarnaast vertegenwoordigt de voorzitter de ODRA in en buiten rechte. De voorzitter is verantwoording verschuldigd aan de het AB. Het AB kan op voordracht van ten minste de voorzitter uit zijn/haar functie zetten.

Informatievoorziening aan de gemeenteraden en provinciale staten (artikel 23 GR ODRA)
De voorzitter geeft gevraagd en ongevraagd digitaal alle en dezelfde inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Dit geldt ook voor de informatie die is gevraagd door een of meerdere leden van de gemeenteraden of de provinciale staten.

Hoofdstuk 3 De begrotingsprocedure en de jaarrekening

In het vorige hoofdstuk zijn de algemene informatievoorzieningen besproken. In dit hoofdstuk worden een tweetal specifieke processen besproken, namelijk de begrotingsprocedure (artikel 28 GR ODRA en de jaarrekening).

Begrotingsprocedure

De begroting vormt het inhoudelijke en financiële kader voor het handelen van de omgevingsdienst.

Hiervoor is aangegeven dat het AB niet alle besluiten voor zienswijzen aan de gemeenteraden en provinciale staten aanbiedt, maar dat zij dit wel kan besluiten. Een voorbeeld daarvan is dit informatieprotocol. Voor de ontwerpbegroting geldt ook dat die voor zienswijzen aan de gemeenteraden en staten wordt aangeboden. Het DB zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voor vaststelling door het AB aan de gemeenteraden en provinciale staten voor een zienswijze. Bij de begroting hoort ook een toelichting. Het DB houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. De ontwerpbegroting wordt door de gemeenteraden en Provinciale Staten voor een ieder ter inzage gelegd.
Het DB reageert schriftelijk en gemotiveerd op de zienswijzen van de gemeenteraden en de provinciale staten. Bovendien geeft het DB aan welke conclusies aan de zienswijzen worden verbonden. Deze reactie wordt naar de gemeenteraden en provinciale staten gezonden voordat de begroting wordt vastgesteld.
Het AB stelt de begroting vast op voorstel van het DB (waarin het hiervoor genoemde oordeel over de zienswijzen is opgenomen) op een jaarlijks vast te stellen vergadermoment met inachtneming van de wettelijke doorlooptijden.
Het DB zendt de vastgestelde begroting binnen twee weken na vaststelling en in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop deze ziet aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie. De gemeenteraden en de provinciale staten kunnen (indien zij dat wensen) een zienswijze indienen over de vastgestelde begroting bij de minister.

Wijziging van de begroting
Er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het AB wijzigingen doorvoert waardoor de bijdrage van de deelnemers wijzigt (artikel 1 GR ODRA). Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten. In dat geval geldt dezelfde procedure als bij de vaststelling van de begroting, zoals hiervoor omschreven.

Actualisering van de begroting
Hiervan is sprake als het AB de begroting van het openbaar lichaam wijzigt zonder gevolgen voor de bijdrage per deelnemer. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's of andere aanpassingen mits er geen sprake is van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van de gemeenteraden en de Provinciale Staten. Een actualisatie van de begroting wordt door het AB vastgesteld en ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en

Provinciale Staten.

De jaarrekening (29 GR ODRA)
De jaarrekening is de verantwoording over het gevoerde financiële beleid van het jaar ervoor. Er wordt gerapporteerd over de voortgang en afwijkingen op de geformuleerde doelstellingen, de voorgenomen activiteiten, de planning in de tijd en de besteding van de middelen.
Het DB zendt vóór 30 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten. Het AB stelt de jaarrekening vast en het DB zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie.

Voor de jaarrekening geldt geen zienswijzenprocedure, zoals die wel geldt voor de hiervoor genoemde begroting.

Hoofdstuk 4 Overige informatievoorziening

De kadernota

De Kadernota is de financiële vertaling van het meerjarenbeleidsplan in een meerjarenraming op hoofdlijnen. Het beschrijft de financiële risico's in de bedrijfsvoering, mede op basis waarvan het financieel beleid wordt vormgegeven. De kadernota geeft inzicht in de effecten die van belang zijn voor de begroting in navolgende jaar. Die effecten worden vertaald in uitgangspunten, normen en kaders waarbinnen ODRA de begroting opstelt.

Het DB zendt, vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, na vaststelling in het AB, het meerjarenbeleidsplan en de kadernota ter informatie aan de gemeenteraden en de provinciale staten. Er geldt voor deze kadernota geen zienswijzenprocedure.

AB-vergaderingen

De agenda en bijbehorende bijlagen zijn openbaar. De stukken worden uiterlijk 7 dagen voor de vergaderingen digitaal verzonden naar de AB-leden. De agenda met de bijlagen worden op de website van de ODRA geplaatst.

De vergaderingen van het AB zijn ook openbaar. Het verslag wordt na vaststelling geplaatst op de website. Dit geldt niet voor documenten waarop geheimhouding is gelegd of wanneer wordt vergaderd met gesloten deuren. Het verslag zal na vaststelling in de eerstvolgende AB vergadering naar de colleges en gemeenteraden en Provinciale Staten worden verzonden.

DB-vergaderingen

Deze vergaderingen zijn in principe niet openbaar.
Op grond van de Wet open overheid zal het verplicht worden om de agenda's en besluitenlijsten van de vergaderingen op de website te plaatsen. Zodra dit verplicht wordt, zal de ODRA voldoen aan deze verplichting.

Informatie op verzoek

Het is mogelijk dat naast de vormen van informatie zoals omschreven er nog behoefte is aan informatie vanuit de deelnemers. Dergelijke verzoeken kunnen worden gericht aan het AB, het DB of de voorzitter. Volstaan kan worden met het verzenden van het verzoek per mail naar de secretaris. Het AB ontvangt een afschrift van de ontvangen verzoeken en ook van de antwoorden hierop.
Als de raad en/of het college informatie wenst te verkrijgen van het lid van het AB van de betreffende gemeente, dan gelden hiervoor de gemaakte afspraken binnen die gemeente.

Website

Veel informatie is voor iedereen toegankelijk. Deze informatie wordt op de website van de ODRA geplaatst (www.odregioarnhem.nl), zodat deze makkelijk vindbaar is voor iedereen.
Het gaat hierbij in ieder geval over de agenda, de vergaderstukken voor de vergaderingen en de besluiten van het AB. De agenda's en de besluitenlijsten van het DB zullen op de website worden geplaatst zodra deze verplichting op grond van de Wet open overheid (Woo) wordt ingevoerd.
Daarnaast bevat de website ook informatie hoe klachten in te dienen, zowel milieuklachten (bijvoorbeeld over geur, geluid, trillingen, stof, bodem en dergelijke) als klachten over personeel. In het kader van de Woo is het ook mogelijk om vragen te stellen.
Rondom nieuwswaardige gebeurtenissen wordt een persbericht opgesteld. Daarbij is het uitgangspunt dat de ODRA afstemming zoekt met het betreffende bevoegd gezag als dit nodig is – en andersom.

Samenvatting van de ingediende zienswijze op de gewijzigde GR en de reactie van ODRA hierop.

Overzicht zienswijzen:

Arnhem
Geen zienswijze ontvangen.

Doesburg
Geen zienswijze ontvangen.

Duiven
Geen zienswijze ontvangen.

Lingewaard
Geen zienswijze ontvangen.

Overbetuwe
Op 30 januari heeft de gemeente Overbetuwe een reactie gestuurd op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling ODRA:

De raad verzoekt u om in de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling ODRA dan wel het Informatieprotocol 2024 de volgende punten op te nemen:

- *Dat de deelnemende raden vooruitlopend op de conceptbegroting voor het einde van het daaraan voorafgaande jaar (november/december) een kaderbrief ontvangen.*
- *Dat de deelnemende raden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze op de kaderbrief in te dienen.*
- *Dat de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening voor 1 april aan de raden wordt toegestuurd in plaats van de wettelijke termijn van 30 april, zodat de zienswijze tijdig voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld en ingediend. Daarbij merkten wij op dat in artikel 28, eerste lid van de conceptregeling nu niet duidelijk is beschreven wanneer de conceptbegroting kan worden verwacht (12 weken voor vaststelling door AB) en verzoekt het artikellid te concretiseren.*
- *Dat in het kader van de actieve informatieplicht de agenda's en stukken van de vergaderingen van het bestuur van de ODRA zoveel als mogelijk voorafgaand digitaal via de griffie aan de raden wordt gestuurd.*
- *Dat uittreding theoretisch mogelijk is als de wetgever de regio anders indeelt. Dat de uittredende deelnemer alsdan direct moet bijdragen aan andere omgevingsdienst, maar ook verplicht is de kosten van uittreding te betalen en dit niet proportioneel is. Dat in het artikel niet in deze situatie wordt voorzien.*
- *Dat artikel 38, tweede lid (bekendmaking) niet conform artikel 52 van de Wgr is geformuleerd. Iedere deelnemer maakt het eigen vaststellingsbesluit bekend. Als gelet op deze besluiten de regeling is gewijzigd, maakt de Provincie de gewijzigde regeling in alle deelnemende gemeenten bekend via publicatie in het Provincieblad.*

Reactie ODRA op zienswijze Overbetuwe:

De wijzigingen in het kader van de Wgr zijn tot stand gekomen na een verkenningsfase zowel binnen ODRA als bij de raden en Staten. Na de verkenning is geprobeerd om binnen de wettelijke kaders zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van de raden. Naast het wettelijk kader is het voor ODRA van belang dat de wijzigingen uitvoerbaar zijn met de beschikbare middelen in de organisatie. Dat gezegd hebbende gaan we hieronder in op de voorstellen om op te nemen in de GR ODRA of het informatieprotocol.

1.en 2. De kadernota wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De deelnemende raden en Staten ontvangen voor het einde van het jaar voorafgaande aan het volgende jaar de kadernota ter informatie. Deelnemers kunnen te allen tijde een reactie op de kadernota naar ODRA sturen danwel via het Algemeen Bestuurslid een reactie inbrengen. ODRA haalt de wettelijke termijnen niet als een zienswijzeprocedure wordt ingevoerd op de kadernota. De zienswijzeprocedure wordt gevolgd bij de ontwerpbegroting en daarmee kan op een belangrijk punt van begroten een zienswijze worden ingediend.

3. ODRA houdt de wettelijke termijn in acht maar wil binnen die termijn zoveel mogelijk tegemoetkomen aan wensen die deelnemers hebben. Het is voor ODRA een hele opgave om in een voorjaar waarin ook een jaarrekening en andere planning en control producten planning moeten worden gemaakt de termijn te vervroegen.

4.ODRA betracht zoveel mogelijk dezelfde werkwijze voor deelnemers aan te houden. In het kader van de Wet open overheid zal naast de agenda en besluitenlijst van het AB ook de DB stukken op de website van ODRA worden geplaatst. Naast Overbetuwe hebben we geen verzoek ontvangen om standaard digitaal de vergaderstukken naar de raden te versturen.

5. In het artikel over uittreden worden procesafspraken gemaakt over het in kaart brengen van de (frictie)kosten bij het uittreden van een deelnemer. In het artikel staat dat een uittredingsplan wordt opgesteld en de gevolgen van de uittredingen worden in overleg met alle deelnemers besproken. Het is niet mogelijk om sluitend antwoord te geven op iedere situatie.

6. ODRA bedankt gemeente Overbetuwe voor het opmerken van de discrepantie tussen de regeling en de wet aangaande artikel 38 tweede lid van de regeling. Deze aanpassing wordt meegenomen in de toestemmingsprocedure.

Renkum
Geen zienswijze ontvangen.

Rheden
Geen zienswijze ontvangen.

Rozendaal
Geen zienswijze ontvangen.

Westervoort
Geen zienswijze ontvangen.

Zevenaar
Op 31 januari 2024 heeft gemeente Zevenaar een reactie gestuurd op de gewijzigde gemeenschappelijke regeling ODRA:

Wij constateren dat de wijzigingen die voortvloeien uit de Wgr na een zorgvuldige voorbereiding op de juiste wijze zijn doorgevoerd in de gewijzigde GR ODRA.
Los daarvan is de GR ODRA echter ook herijkt naar aanleiding van actualisering van andere wet-en regelgeving.
Tegen het herijken en het wijzigen van artikel 30 GR ODRA met betrekking tot het verdelen van het saldo dienen wij een zienswijze in.
Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Daarnaast is de besluitvorming over de weerstandscapaciteit met een minimale ondergrens voor Omgevingsdiensten nog niet afgerond. Het is daardoor te voorbarig om dit artikel nu al te wijzigen en te herijken in de GR ODRA.

Reactie ODRA op zienswijze Zevenaar

1. Wij danken de gemeente Zevenaar voor de constatering dat de wijzigingen voortvloeien uit de Wgr op de juiste wijze zijn doorgevoerd in de gewijzigde GR ODRA.

2. ODRA is een samenwerkingsverband van 11 partners. De nota van Zevenaar geldt niet voor de overige 10 partners. Het bestemmen van het resultaat is een aangelegenheid van het Algemeen Bestuur. Zevenaar houdt zeggenschap via het Algemeen Bestuur op de bestemming van de reserve. Bij een positief resultaat besluit het Algemeen Bestuur over de bestemming van het resultaat. Daarbij is het geen automatisme hoe een positief jaarresultaat wordt bestemd.

3. De tekst van de gemeenschappelijke regeling wordt één keer in de zoveel jaren gewijzigd vanwege de omvangrijke procedure. Bij deze wijziging is ook als uitgangspunt genomen om de regeling toekomstbestendig te schrijven. Vanuit het ministerie IenW en het programma Interbestuurlijk programma VTH ter verbetering van het VTH-stelsel zijn robuustheidscriteria opgesteld. Een van die criteria is de weerstandscapaciteit. In het licht van beide opvattingen en de voorzienbaarheid dat het artikel moet worden aangepast en we anders binnen korte tijd de GR weer moeten wijzigen is besloten om dit artikel nu alvast te wijzigen.

Provincie Gelderland
De tekst van de zienswijze van de Provincie Gelderland is op de vergadering van het Algemeen Bestuur op 7 maart jl. ter plekke uitgereikt en besproken.

Provinciale Staten hebben tijdens de vergadering, in afwijking van het voorstel van Gedeputeerde Staten, besloten een zienswijze ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen van de ODRA in te dienen.
Bij de behandeling van dit agendapunt hebben de Staten het amendement uniformiteit als uitgangspunt aangenomen (indieners van het amendement waren de fracties Partij voor de Dieren, BBB, SGP, 50plus en JA21). Met het amendement brengen Provinciale Staten hun wens naar voren uniforme planning-en controldocumenten van de Gelderse Omgevingsdiensten (hanteren van een format) en vaste aanleverdata voor deze documenten (bij zienswijzeprocedure). Dit amendement ziet dus niet op het voorstel tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling, maar op de uitvoering van de zienswijzeprocedure in het kader van de p&c cyclus.

Reactie ODRA op zienswijze Provinciale Staten:

In de zienswijze brengt Provinciale Staten haar wens naar voren voor uniformiteit in de planning en control documenten van de Gelderse omgevingsdiensten. Ook uit zij de wens om vaste aanleverdata voor deze documenten (bij zienswijzeprocedure). Hoezeer het Bestuur van ODRA de behoefte tot uniformeren begrijpt, kan ODRA daar geen invulling aan geven. De basisstructuren van de planning en control cyclus zijn verschillend bij de Gelderse Omgevingsdiensten. Om binnen de huidige inrichting en capaciteit van de omgevingsdiensten uniformiteit te betrachten is een opgave waar we niet aan kunnen voldoen.
Om als de Gelderse omgevingsdiensten een vast aanlevermoment af te stemmen is ondoenlijk vanwege het feit dat een omgevingsdienst als gemeenschappelijke regeling verschillende deelnemers heeft. Het is per regeling een enorme klus om de cyclus in de regeling op elkaar af te stemmen en daarmee wordt het te complex om de planning van de cyclus ook nog regionaal af te stemmen.

Gezien de zienswijze niet ziet op de tekst van de gemeenschappelijke regeling hoeft deze niet te worden aangepast. Wij zijn wel graag bereid om in samenwerking met de Gelderse Omgevingsdiensten te onderzoeken in hoeverre er uniformiteit aan te brengen is bij de begeleidende oplegnotities van de financiële stukken.

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/24/122588/201657898

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : Wijziging GR ODRA Westervoort

Samenvatting
De eerste ronde tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem is doorlopen. Door Overbetuwe, Zevenaar en de Provincie zijn zienswijzen ingebracht. Deze zijn in het AB ODRA van 7 maart jongstleden besproken. De zienswijzen hebben niet geleidt tot een inhoudelijke wijziging van het ontwerp wijzigingsbesluit GR. De tweede ronde ter vaststelling van de Gemeenschappelijke regeling kan nu doorlopen worden. Het college dient toestemming van de raad te krijgen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vast te stellen conform de tekst zoals deze op 23 januari 2024 is voorgelegd.

De raad besluit

1. Toestemming te verlenen aan het college om de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem te wijzigen, volgens het bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluit.

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze begroting 2025 ODRA

Zaak- & documentnr. : Z/24/122873 201658433
Portefeuillehouder : J.W. Derksen

Opsteller : Annelies Aalbers
Afdeling : Vergunningen, Toezicht en Handhaving
Telefoonnr : 0611795539

Samenvatting

De jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (hierna: ODRA) is vastgesteld door het Algemeen Bestuur (hierna: AB) van de ODRA en wordt ter kennisgeving aangeboden aan het college van B&W en vervolgens aan de raad van de gemeente Westervoort. Daarnaast heeft het AB de begroting 2025 voorlopig vastgesteld en worden de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen.

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2023 van ODRA.
2. Het batig saldo toe te kennen aan de algemene reserve ODRA.
3. Kennis te nemen van de conceptbegroting 2025-2028 van ODRA.
4. De als bijlage bijgevoegde zienswijze op de conceptbegroting 2025-2028 in te dienen.

Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur (hierna: DB) van de ODRA heeft op 28 maart 2024 de jaarrekening 2023 ter besluitvorming aan het AB aangeboden. Op 17 april 2024 is door het AB dit stuk in haar vergadering vastgesteld. Ook de conceptbegroting 2025 is in de vergadering van het DB op 28 maart 2024 besproken. Vervolgens is deze op 17 april 2024 aan het AB ter vaststelling aangeboden.
Het AB stelt de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid om hun zienswijzen over de conceptbegroting 2025 kenbaar te maken. Het DB voegt deze eventuele zienswijzen, voorzien van haar reactie, toe aan de stukken die aan het AB worden aangeboden. Vervolgens zal het AB van de ODRA de begroting 2025 vaststellen

Planning

Na besluitvorming door het college worden de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 in de raad van 18 juni 2024 voorgelegd. Daarna dient het dagelijks bestuur van de ODRA vóór 1 juli 2024 over het raadbesluit te worden geïnformeerd.

Beoogd effect

Een effectieve en efficiënte invulling van de aan de ODRA overgedragen basistaken milieu.

Argumenten

1.1 De jaarstukken 2023 zijn vastgesteld door het AB van de ODRA
De jaarrekening 2023 van de ODRA sluit het jaar 2023 met een positief saldo van € 144.300,--.

1.2 De jaarstukken 2023 zijn voorzien van een goedgekeurde accountantsverklaring
De ODRA heeft de concept jaarstukken 2023 voorgelegd aan de accountant. Er is een goedkeurende verklaring afgegeven. Deze is als bijlage bij de jaarrekening gevoegd.

1.3 De jaarstukken ODRA 2023 worden ter informatie naar de raad gestuurd.
Op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) dient de ODRA de jaarstukken ter kennisgeving aan uw raad voor te leggen. De Wgr voorziet niet in een mogelijkheid voor het indienen van een zienswijze op de jaarstukken.

2.1 Het batig saldo wordt toegekend aan een bestemmingsreserve
Door het batig saldo (€ 144.300,--) toe te voegen aan de algemene reserve wordt (vooruitlopend op de nieuwe GR die naar verwachting vanaf 1 juli 2024 van kracht zal zijn),de weerstandsratio 0,85. Dit is conform het robuustheidscriteria volgend uit het Interbestuurlijk programma VTH en uit de kwaliteitscriteria die is geborgd in art 30 van de gemeenschappelijke regeling ODRA 2024.
Omdat de nieuwe GR nog niet is vastgesteld zou het batig saldo eigenlijk conform de nu nog geldende GR terug moeten vloeien naar de partners. Door de weerstandsratio nu al naar de gewenste 0.8 te laten groeien, geeft het in het komende jaar minder druk.

3.1 Akkoord te gaan met de voorlopige begroting 2025 ODRA.
Het volgende is voor de gemeente Westervoort van belang in de begroting ODRA 2025*:*

- De totale bijdrage van de gemeente Westervoort in de begroting ODRA 2025 bedraagt € 143.000,- De toename van € 27.000,-- op de bijdrage 2025 ten opzichte van 2024 (totaal € 116.000,-) is met name te wijten aan een stijging van het uurtarief (naar € 104,-/uur; deze tariefstijging is noodzakelijk om structurele effecten van de gemeentelijke CAO en de inflatie op te vangen) en kosten volgend uit het meerjarenprogramma.

4.1 Met het kenbaar maken van een zienswijze wordt ODRA gevraagd naar bezuinigingsmogelijkheden te kijken.
De voorgestelde zienswijze is afgestemd met de andere ODRA-partners. Met deze gezamenlijk gedragen zienswijze wordt ODRA gevraagd naar bezuinigingsmogelijkheden te kijken.

Kanttekeningen

4.1 De voorgestelde zienswijze voorziet in beperking bijdrage toename ODRA.
In het kader van de bezuinigingsopgave die de gemeente heeft, wordt ook de ODRA gevraagd kritisch te kijken naar mogelijkheden om de toename in bijdrage zoveel mogelijk te beperken.

Financiële paragraaf

De bijdrage aan de ODRA voor 2024 is begroot op € 116.000,--. Voor het jaar 2025 is een bijdrage begroot van € 143.000,--. Dit een toename van € 27.000. Deze toename is vooral te wijten aan het stijgen van het uurtarief en kosten uit het meerjarenprogramma.

In het kader van de bezuinigingsmaatregelen wordt er een zienswijze op de meerjarenbegroting ingediend dit om de toename van de bijdrage aan de ODRA te beperken. Deze zienswijze zal door alle partners worden ingediend.

Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat de kosten voor gemeente Westervoort € 104.000,-- bedragen. De begroting 2023 was € 110.000,--. In 2023 is nagenoeg het gehele werkprogramma gehaald. De uitvoering op de projecten is wat achtergebleven waardoor het begrootte bedrag niet geheel besteed is.

Relatie met het herstelplan (alleen voor Westervoort)

Niet van toepassing

Participatie en communicatie

Op grond van de gemeenschappelijke regeling dienen de begroting 2025 en de jaarstukken 2023 door de deelnemers voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar te worden gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling dient openbaar kennis te worden gegeven. De gemeenteraden vergaderen in juni over de begroting en de jaarstukken. De raad kan bij het DB haar zienswijze over de begroting 2025 naar voren brengen.

Duurzaamheid (alleen voor Westervoort)

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Met alle partners gezamenlijk is de bijgevoegde zienswijze opgesteld. Alle gemeentelijke partners zullen deze zienswijze indienen zodat hier samen in opgetrokken wordt. Samen met alle partners zal ODRA de bezuinigingsmogelijkheden verkennen en doorvoeren in de definitieve begroting 2025.

Bijlagen

Bijlage 1 - Zienswijze begroting ODRA	201658991 (openbaar)
Bijlage 2 - Raadsbesluit	201658434 (openbaar)
Bijlage 3 - Aanbiedingsbrief begroting ODRA	201659113 (openbaar)
Bijlage 4 - Aanbiedingsbrief jaarstukken ODRA	201659117 (openbaar)
Bijlage 5 - Brief besluitvormingstraject	201659118 (openbaar)
Bijlage 6 - Begroting 2025 ODRA	201659119 (openbaar)
Bijlage 7 - Jaarrekening katern 1 ODRA	201659120 (openbaar)
Bijlage 8 - Jaarverslag katern 2 ODRA	201659121 (openbaar)
Bijlage 9 - Meerjarenprogramma 2025-2028	201659122 (openbaar)

Westervoort, 17 juni 2024

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

mr. M.H. Kranenburg	drs. A.J. van Hout
gemeentesecretaris (loco)	burgemeester

gemeente Westervoort

Omgevingsdienst Regio Arnhem
T.a.v. de heer R. Vlaander
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem

Gemeente Westervoort

Dorpsplein 1
Postbus 40
6930 AA Westervoort

(026) 317 99 11
gemeente@westervoort.nl
www.westervoort.nl

datum	:	17 juni 2024
zaaknummer	:	Z/24/122873 /201658991
onderwerp	:	zienswijze begroting 2025
contactpersoon	:	Annelies Aalbers

Geachte heer Vlaander,

Op 19 april 2024 ontvingen wij van u de jaarstukken 2023 en begroting 2025. U verzocht de gemeenteraad haar zienswijze over de vastgestelde begroting 2025 aan u kenbaar te maken.

De gemeenteraad van Westervoort heeft de begroting in zijn vergadering van 17 juni 2024 besproken en daarop de volgende zienswijze vastgesteld.

We zijn verheugd te zien dat Omgevingsdienst Regio Arnhem (hierna ODRA) afgelopen jaren een meerjarenperspectief heeft ontwikkeld. Grote inspanning is verricht door het opstellen van een Meerjarenplan (hierna MJP)waarin de ambities van gemeenten en provincie zijn uitgewerkt. Met het MJP zien wij een krachtige verbinding ontstaan tussen gemeente, provincie en ODRA en een goede basis voor een stabiele meerjarenbegroting.

Zoals u weet, is inmiddels gebleken dat de gemeente Westervoort, net als vele andere gemeenten, vanaf 2026 aanzienlijk minder geld uit het gemeentefonds zal ontvangen door een bijstelling van het gemeentefonds van 3 miljard naar beneden. Dit heeft grote consequenties voor de gemeente Westervoort. We zijn genoodzaakt onze organisatie en dienstverlening te versoberen en onze ambities bij te stellen voor ons gehele takenpakket. Onontkoombaar heeft dit ook consequenties voor onze opdracht aan ODRA. Wij begrijpen dat u gezien de voorbereidingstijd van de begroting en de wettelijke deadlines nog geen ombuigingen in de begroting heeft kunnen realiseren. Wel heeft u met creativiteit alle extra financiële verplichtingen vanuit het landelijke interbestuurlijke programma ‘versterking VTH-stelsel’ zoals een verplicht hoger opleidings- en innovatiebudget en een hogere algemene reserve binnen de bestaande budgetten heeft weten te vinden evenals grotendeels de benodigde budgetten voor het MJP. Wij waarderen deze inspanning zeer.

U heeft aangegeven in uw aanbiedingsbrief de ernst en urgentie van de financiële ombuigingen te zien en proactief met ons wil meedenken door samen constructief te gaan zoeken naar mogelijkheden om de door u geleverde diensten anders uit te voeren dan wel te versoberen of te verminderen of wellicht juist extra te investeren in gezamenlijke diensten tegen een besparing bij de gemeenten. U heeft hiertoe inmiddels gezamenlijke ambtelijke sessies gepland. Wij vragen u de definitieve begroting passend te maken binnen de nieuwe financiële situatie van de gemeenten. We gaan er vanuit dat u hierin wederom voortvarend, creatief en innovatief bent.

Met vriendelijke groeten,

mr. M. Smits - Jansen	drs. A.J. van Hout
griffier	voorzitter

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/24/122873/201658434

Datum besluitvorming : 17 juni 2024

Onderwerp : jaarverslag 2023 en begroting 2025 ODRA

Samenvatting

De jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (hierna: ODRA) is vastgesteld door het Algemeen Bestuur (hierna: AB) van de ODRA en wordt ter kennisgeving aangeboden aan het college van B&W en vervolgens aan de raad van de gemeente Westervoort. Daarnaast heeft het AB de begroting 2025 voorlopig vastgesteld en worden de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen.

De raad besluit

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2023 van ODRA.
2. Het batig saldo toe te kennen aan de algemene reserve ODRA.
3. Kennis te nemen van de conceptbegroting 2025-2028 van ODRA.
4. De als bijlage bijgevoegde zienswijze op de conceptbegroting 2025-2028 in te dienen.

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.01
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoon	: 06 5019 4015

Onderwerp : Begroting 2025 en meerjarenprogramma 2025-2028
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Bijlagen: begroting 2025 + meerjarenprogramma

Geachte dames en heren,

Met genoegen bieden wij u hierbij de begroting 2025 en het meerjarenprogramma van ODRA aan.

Deze documenten zijn in de vergadering van het Algemeen Bestuur ODRA van 17 april 2024 besproken en vastgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft besloten beide stukken aan te bieden aan de Raden en Staten van de partners. Het meerjarenprogramma wordt ter informatie aangeboden, de begroting wordt voorgelegd met het verzoek om zienswijzen op in te dienen, conform de bepalingen in onze GR.

Totstandkoming en inhoud meerjarenprogramma en begroting 2025
ODRA is medio 2023 gestart om samen met de partners vorm te geven aan een meerjarenprogramma. Het is het eerste meerjarige uitvoeringsdocument in het bestaan van ODRA en maakt duidelijk waarom ODRA er is en waar ODRA en haar partners denken dat de bijdrage van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering aan de opgaven van haar partners het grootste effect heeft. Het programma benoemt een aantal prioritaire thema's; thema's die aandacht vragen in de samenleving. Denk aan het voorkomen van emissies van zeer zorgwekkende stoffen in het milieu (zoals pfas), het beter grip krijgen op ongezonde uitstoot van stoffen naar de lucht of het voorkomen van het ontstaan van afval.
Het Algemeen Bestuur heeft aangegeven content te zijn met het programma; het geeft houvast én flexibiliteit vanwege de mogelijkheid om het programma gedurende de looptijd jaarlijks te actualiseren. Ook het feit dat de geformuleerde prioriteiten niet tot enorme kostenverhogingen leiden, stemt tot tevredenheid. Met het programma ligt er een mooie en noodzakelijke basis voor de VTH-bijdrage aan een goede leefomgevingskwaliteit.
Het meerjarenprogramma is in concept, samen met de Kadernota 2025 in december 2023 aangeboden aan het Algemeen Bestuur ODRA. In de Kadernota zijn de ontwikkelingen uit het meerjarenprogramma financieel vertaald. Met de kanttekening dat partners de financiële consequenties van het meerjarenprogramma ten opzichte van de ontwikkelingen in de eigen gemeentelijke begrotingen nog niet kunnen overzien, is vastgesteld dat de Kadernota voor de begroting 2025 kan worden gebruikt als basis.

In januari 2024 heeft ODRA, op verzoek van de wethouders financiën van onze partners via een brief aangegeven welke mogelijkheden ODRA ziet om mee te denken met de besparingsopgave van de gemeenten.

Op 7 maart 2023 zijn de belangrijkste punten uit ons begrotingsvoorstel voor 2025 en meerjarenprogramma besproken met de regisseurs en financieel adviseurs van de partners, en zijn deze beoordeeld tegen het licht van de besparingsopgave en de mogelijkheden genoemd in voornoemde brief.
In dat overleg is onder meer afgesproken dat vanuit de ambtelijke ondersteuning de zienswijzen voor de begroting van de raden worden gesynchroniseerd. Om dit inhoudelijk voor te bereiden en inhoudelijke keuzes te maken, zijn twee sessies in mei 2024 gepland met ODRA. Gemaakte keuzes worden daarna vertaald in de definitieve begroting.

Conform de bepalingen uit de GR biedt ODRA de begroting 2025 aan voor zienswijzen.
Het is een sluitende begroting voor 2025. Samenvattend zijn de belangrijkste punten:

- De omvang (omzet) in de begroting 2025 is € 26,6 miljoen.
- Het uurtarief voor 2025 wordt met € 5,- verhoogd tot € 104,- Dit om o.a. de structurele effecten van de vastgestelde CAO 2024 en inflatie op te vangen.
- In het tarief is circa € 0,80 opgenomen voor nieuwe activiteiten in 2025 ten opzichte van de begroting 2024. Dit betreft met name kosten voor adviseurs uitvoeringsbeleid. Daarnaast is er een nieuwe invulling voorgesteld voor het reeds bestaande budget van gezamenlijke diensten/projecten ad € 450K.
- Het overheadpercentage houdt ODRA gelijk aan 2023, namelijk 26,1%. Het is daarmee +1% ten opzichte van het lange termijn doel dat ODRA heeft gesteld.
- Een opleidingsbudget van 3% van de loonsom, conform de norm voor robuuste diensten in het kader van het Interbestuurlijk Programma versterking (IBP) VTH stelsel.
- Een innovatiekalender- en budget van 1,7% van de omzet (450K zie 3^{e} punt boven).
- Weerstandsvermogen; na toevoeging van het batig saldo 2023 (€ 144.300) komt de weerstandsratio uit op 0.84 (ook conform de norm die het IBP-VTH stelt nl. 0.8).
- De meerjarenbegroting is gebaseerd op de maatschappelijke -en economische trends die in de begroting zijn beschreven. We gaan uit van een klein positief saldo vanaf 2026.
- In de bijlagen van de begroting zijn de kosten voor de partners opgenomen, gebaseerd op de voorlopige werkprogramma's 2025 die ambtelijk zijn overeengekomen.

Begroting 2024
We willen u er op attenderen dat in de zomer van 2024 een begrotingsactualisatie voor 2024 ter informatie zal worden aangeboden aan de partners. De verwachting is dat de begrotingsactualisatie voor de partners kostenneutraal wordt. De actualisatie zal voornamelijk betrekking hebben op de projectenportefeuille van ODRA die sinds het opstellen van de begroting 2024 (in maart 2023) in omvang is gegroeid. Tevens zullen de trends en structurele effecten uit boekjaar 2023 worden meegenomen.

Procedure begroting 2025
Uw Raad cq Staten kan/kunnen zienswijzen indienen op de begroting 2025.
Deze zienswijze stuurt u binnen 12 weken na dagtekening van deze brief aan het Dagelijks Bestuur van ODRA die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen Bestuur die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 15 september 2024 aan het ministerie van BZK sturen. Met de regisseurs van de partners is het tijdspad verder afgestemd.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de Raden en Staten van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 19 april 2024
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20240419.02
Contactpersoon	: Fred Mossink
Telefoonnummer	: 06 5019 4015

Onderwerp : Jaarstukken Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) 2023

Bijlagen: Jaarstukken 2023

Geachte dames en heren,

Met deze brief bieden wij u de jaarstukken 2023 van ODRA aan.
ODRA legt hiermee verantwoording af over het gevoerde beleid, bedrijfsvoering en de financiële positie van ODRA. Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen moet de jaarrekening voor 15 juli 2024 worden vastgesteld.
Odra heeft het boekjaar 2023 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 144.300.

Qua reguliere bedrijfsvoering is er een positief resultaat van € 161.200. Er is een bijzondere dotatie aan de voorziening voor bovenwettelijk verlof gemaakt van € 16.900,-.

De belangrijkste punten in de jaarrekening zijn:

- De gerealiseerde omzet is nagenoeg conform de begroting, namelijk € 24,7 miljoen.
- De werkpakketten voor de partners zijn voor 98% gerealiseerd inclusief de projecten van partners. De provinciale programma's kennen een 5% hogere realisatie dan begroot. Projecten (van derden) hebben een lagere besteding.
- De overhead is uitgekomen op 26,1% van de omzet (begroot 25,8%).
- Er zijn € 147.000 rente baten. Deze waren niet begroot. Hogere omzet: door realisatie van hogere aantallen producten en diensten (uren) bij de programma's vergunningen en toezicht/handhaving.
- De kosten voor personeel zijn uitgekomen op 100% van de begroting. Er zijn wel meer externen ingeschakeld dan begroot, maar tegen gemiddeld lagere kosten. Per saldo dus in evenwicht.
- Huisvesting en ICT, facilitaire kosten; op deze bedrijfsvoering kosten is 2% minder uitgegeven.
- De verlofdotatie spaarverlof zou gezien het aantal gespaarde dagen hoger gewaardeerd kunnen zijn. Het is echter beperkt tot dit bedrag, waardoor de voorziening voor verlofsparen uitkomt op precies € 0,5 miljoen. Vanuit een risico inschatting op (gelijktijdige) opname van het gespaarde verlof is berekend dat dit bedrag de komende jaren voldoende is om de kosten op te vangen.

De concept jaarrekening is in maart aangeboden aan de accountant van ODRA, De Jong en Laan.

Er is een goedkeurende verklaring afgegeven. Uit de controle zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen.
De jaarstukken zijn 17 april 2024 in de vergadering van het Algemeen Bestuur van ODRA vastgesteld.

Het Algemeen Bestuur heeft in deze vergadering de volgende besluiten genomen:

- Is akkoord gegaan met de jaarverslag/jaarrekening van ODRA 2023
- Is akkoord gegaan met het toevoegen van € 144.300 aan de algemene reserve van ODRA. De algemene reserve heeft daarmee een omvang van € 644.300,-, waardoor de weerstandsratio voor het lopende begrotingsjaar 0,84 bedraagt.
  (Op 1 juli 2024 zal waarschijnlijk de nieuwe GR van kracht worden, waarin het artikel over het maximale eigen vermogen, wordt aangepast naar een bepaling over de minimale weerstandsratio van 0,8. De achtergrond van deze wijziging is het door het IBP (interbestuurlijke programma) gestelde robuustheidscriterium op dit punt.
- Besloten de jaarrekening / jaarverslag 2023 te versturen naar de Raden en Staten van de Partners en de toezichthouder BZK.

Conform de Wet gemeenschappelijke regeling stellen wij u in de gelegenheid kennis te nemen van de stukken en om desgewenst zienswijzen in te dienen.
Eventuele zienswijzen op de jaarstukken stuurt u aan het ministerie van BZK in afschrift aan ODRA.
De jaarstukken worden voor 15 juli 2024 verstuurd aan het ministerie van Binnenlandse zaken.

Met vriendelijke groet,

Ruben Vlaander
Directeur ODRA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de colleges van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum : 19 april 2024
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 20240419.03
Contactpersoon : F. Mossink
Telefoonnummer : 06 5019 4015

Onderwerp : Jaarstukken 2023
Begroting 2025 en Meerjarenprogramma 2025-2028

Bijlagen: Jaarstukken 2023, begroting 2025, Meerjarenprogramma, concept aanbiedingsbrieven

Geacht college,

Graag informeer ik u over het besluitvormingstraject van de jaarstukken 2023 en de begroting 2025, en verzoek u deze door te geleiden naar de Raden en Staten van uw gemeente / Provincie.

De stukken zijn behandeld in het Algemeen Bestuur d.d. 17 april 2024 en moeten op grond van de Wet gemeenschappelijke Regelingen, voor 30 april aan de raden en Staten zijn verzonden. Uw college kan zelf een bespreekvoorstel voor de Raad, c.q. Staten maken, bijgevoegd zijn voorbeeld-brieven die u kunt gebruiken als toelichting bij het verzenden.

Jaarstukken 2023

Afgelopen jaar was een belangrijk jaar vanwege de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2024. Ook het Interbestuurlijk programma (IBP) heeft belangrijke veranderingen in gang gezet, met een opdracht aan onszelf; robuust zijn! Financieel staan we er goed voor. ODRA heeft 2023 afgesloten met een positief saldo van afgerond € 144.300,-. Het bestuur heeft besloten dit saldo toe te voegen aan de algemene reserve, waardoor ODRA gaat voldoen aan het IBP-VTH criterium voor het weerstandsvermogen.

De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant.
De door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarstukken 2023 zal ODRA voor 15 juli 2024 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezenden.

Uw Raad cq Staten kan zienswijzen op de jaarrekening rechtstreeks bij de minister van BZK indienen, in afschrift aan de ODRA.

Begroting 2025 en meerjarenprogramma 2025-2028

ODRA is medio 2023 gestart om samen met de partners een meerjarenprogramma op te stellen, met een vertaling in de Kadernota 2025. Deze zijn in december 2023 besproken in het Algemeen Bestuur. Met de kanttekening dat de partners de financiële consequenties van het

Eusebiusbuitensingel 75 • Postbus 9200 • 6800 HA Arnhem
Telefoon 026 - 3771600 • postbus@odra.nl

meerjarenprogramma ten opzichte van de ontwikkelingen in de eigen gemeentelijke begrotingen nog niet kunnen overzien, is de kadernota 2025 vastgesteld.

In januari 2024 heeft ODRA, op verzoek van de wethouders financiën van onze partners, via een brief aangegeven welke mogelijkheden ODRA ziet om mee te denken met de besparingsopgave van de gemeenten.

In de afgelopen maanden zijn samen met de regisseurs de concept werkplannen voor 2025 opgesteld, en is het meerjarenprogramma verder vervolmaakt, met bovenstaande als referentiekader. Het is het eerste meerjarige uitvoeringsdocument in het bestaan van ODRA en maakt duidelijk waarom ODRA er is en waar ODRA en haar partners denken dat de bijdrage van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering aan de opgaven van haar partners het grootste effect heeft. Samen vormen deze documenten de basis voor deze begroting 2025.

In de Kadernota 2025 was reeds rekening gehouden met de vanuit het IBP-VTH opgelegde robuustheidscriteria (innovatie, opleidingen en weerstandratio). Ook de loonaanpassingen in de CAO 2024 (6% + extra verlofdagen) en CPB-index voor 2025 (4%) resulteert in een voorstel om het tarief te verhogen van € 99 tot € 104 per uur. Deze kaders zijn in deze begroting overgenomen. De begroting 2025 is in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 17 april 2024 besproken en goedgekeurd. Het Meerjarenprogramma 2025-2028 kunt u ter informatie meesturen aan uw Raad/Staten.

Uw Raad cq Staten kan/kunnen zienswijzen indienen op de begroting aan het dagelijks bestuur ODRA. Deze zienswijze stuurt u aan het Dagelijks Bestuur van ODRA die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen bestuur, die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 15 september 2024 aan het ministerie van BZK sturen. ODRA zal de onderhavige, initiële begroting naar BZK sturen en indien er in het Algemeen Bestuur naar aanleiding van zienswijzen tot een wijziging wordt besloten, zal de gewijzigde begroting 2025 in het najaar 2024 aan BZK worden verzonden.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.
Heeft u desondanks vragen over de procedure neemt u dan contact op met Fred Mossink, controller van ODRA. Hij beantwoordt uw vragen graag.

Met vriendelijke groet,

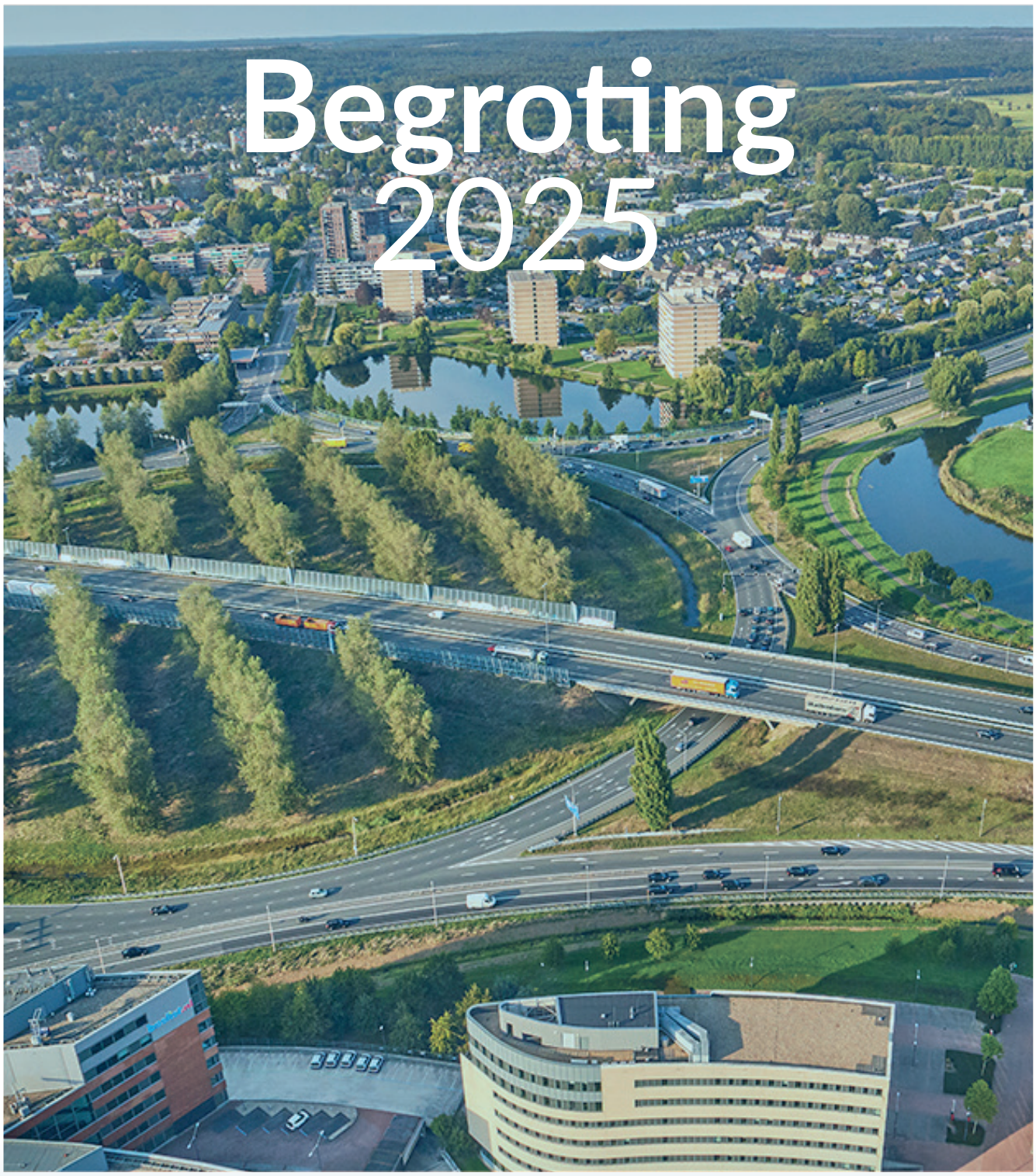
Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,
Namens deze:
De directeur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

Drs. R.M. Vlaander

Bijlage bij meerjarenplan
2025 - 2028

Begroting 2025

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INLEIDING

Deze begroting wordt gepresenteerd als bijlage bij het meerjarenplan van ODRA.

In 2023 is ODRA gestart met het opstellen van dit plan. Het proces voor het opstellen van begroting liep hieraan parallel. In hoofdstuk 7 van het meerjarenplan zijn dan ook de uitgangspunten van het financieel beleid opgenomen. De focuspunten en activiteiten voor de komende jaren zijn vertaald in deze begroting.

In december 2023 is, op basis van een concept van het meerjarenplan, de kadernota 2025 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Dié kaders vormen de uitgangspunten voor deze begroting en meerjarenraming, te samen met het meerjarenplan én de conceptwerkplannen voor 2025. Deze zijn met de partners opgesteld in de maanden januari en februari 2024 en gebaseerd/geëxtrapoleerd op de werkplannen 2024.

Deze begrotingsbijlage is beleidsarm. Bij de toelichtingen op de tabellen worden met name de uitgangspunten toegelicht waarop de begroting is gebaseerd. Die bestaan vooral uit de kaders en normen die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld (mede in de kadernota) en gebaseerd op de geldende CAO, verplichtingen, indexeringen en trendontwikkelingen vanuit de realisatie(s) van afgelopen jaar 2023.

INHOUDSOPGAVE

03 Inleiding

04 1. Uitgangspunten voor de programma-begroting 2025

09 2. Financieel beleid en kaderstelling

012 3. Begroting 2025

017 4. Meerjarenbegroting 2026-2028

019 5. Geprognosticeerde balans en financiële positie

023 6. Risico's voor de begroting 2025

025 7. Ondertekening

BIJLAGEN

026 Bijlage 1
Overzicht producten

027 Bijlage 2
Overzicht diensten

028 Bijlage 3
Overzicht bijdragen klanten

1

UITGANGSPUNTEN VOOR DE PROGRAMMA-BEGROTING 2025

1.1 PDC - 2024 / 2025

In september 2023 heeft het bestuur de PDC voor 2024 vastgesteld. Voor 2025 is een aantal modificaties aangebracht, op basis van nieuwe inzichten vanuit de omgevingswet en nieuwe vraag aan diensten. Tevens zijn een beperkt aantal wijzigingen in de servicecategorie gemaakt. Services zijn omgezet van 'product' naar 'dienst' vanwege de ervaringen van 2023. Er is gebleken dat de tijdsbesteding aan een product te gevarieerd is afhankelijk van de aard van de zaak of partner. Klachtenafhandeling is de belangrijkste aanpassing.
Kengetallen zijn niet aangepast.

1.2 Taakvelden en programma's

Binnen het Gelders Stelsel is de afspraak gemaakt dat onze werkzaamheden worden gecategoriseerd in taakvelden en programma's. De taakvelden (milieu, bouw en algemeen) die we voorheen hanteerden hebben we in lijn gebracht met de taakvelden die vanuit het IBP (Inter Bestuurlijk Programma) worden gehanteerd ten behoeve van de robuustheidsmeting. Het gaat om 'basistaken milieu', 'milieu gerelateerde (plus)taken' en plustaken; over het algemeen 'bouw'.

Er zijn vijf programma's: vergunningverlening, toezicht en handhaving, advies, stelseltaken, en projecten.

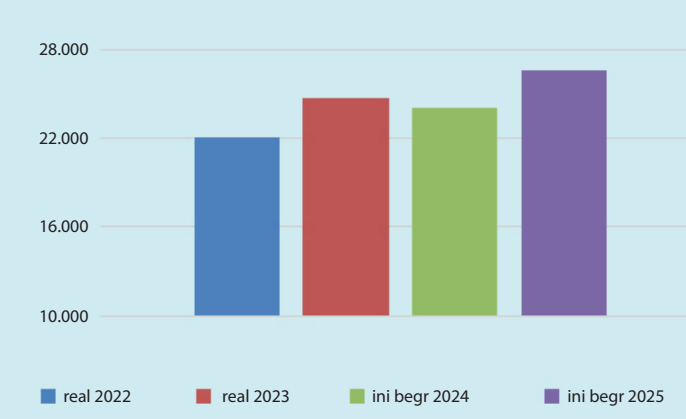
1.3 Financieringsstructuur

Sinds 2018 werken we vanuit de afspraken over 'beheerste output-financiering'. Deze methodiek houdt in dat we werken met een mix van financieringen. Per productcategorie geldt een ander regime:

- Provinciale programma's worden afgerekend op basis van nacalculatie van de gewerkte uren.
- De werkprogramma's voor partners en collega OD's in Gelderland: afgenomen 'producten' worden afgerekend met een vaste prijs, de 'diensten' met nacalculatie op uren en de gezamenlijke diensten met een vaste prijs voor het geheel.
- De diensten aan derden is geheel op nacalculatie basis van de bestede uren.
- Materiele kosten (out of pocket) worden veelal 1 op 1 doorbelast zonder toeslag.

In onderstaande 'kern-tabel' is het kader vanuit de productcategorieën (PDC) weergegeven.

De cijfers in de begroting 2025 zijn bepaald door extrapolatie van de diensten in de werkpakketten 2024 (vastgesteld in november 2023), met op de achtergrond geformuleerde trends (zie meerjarenplan), voor zover kwantificeerbaar.
ODRA is de afgelopen jaren in omzet gegroeid. Dit komt voort uit een groter structureel takenpakket vanuit de partners en, met name vanaf 2023, door de uitvoering van grote projecten. Vanaf 2023 zijn de tarieven geïndexeerd op de (historisch gezien) hoge inflatie.

Tabel 2: Omzetontwikkeling vanaf 2022

Toelichting grafiek omzetontwikkeling

- De begroting 2024 is lager dan 2023 en 2025. Dit heeft te maken met de projecten (bv WNB, SPUK IBP) die in 2023 zijn uitgevoerd.
- Voor 2024 is de verwachting dat de omzet hoger wordt door nieuwe projecten, aanvullend gefinancierd door ministerie en derden.

Raming 2025 op hoofdlijnen x € 1.000	**aantallen**	**realisatie 2023**		**aantallen**	**ini begroting 2024 in €**		**aantallen**	**capaciteit (uren)**	**begroting 2025 in €**	
Baten										
Producten (obv aantallen)	13.246	8.095	33%	11.278	8.702	36%	8.957	*80.110*	8.331	31%
Diensten (obv uren)	146.056	13.838	56%	130.068	12.877	53%		*150.015*	15.602	58%
Gezamenlijke diensten		1.644	7%		2.172	9%		*24.283*	2.463	9%
Materiële kosten		1.009	4%		332	1%			333	1%
Vrijval balansposten		126							pm	
Totaal baten		**24.712**			**24.083**			***254.408***	**26.729**	
Lasten	aantal fte			aantal fte	x € 1.000		aantal fte		x € 1.000	
Lasten programma's	179,1	18.156	74%	169,7	18.028	75%	182,8		19.710	74%
Lasten overhead	42,0	6.412	26%	35,3	6.054	25%	39,1		7.019	26%
Totaal lasten	**221,1**	**24.568**		**204,9**	**24.083**		**221,9**		**26.729**	
gemid. kengetal producten	6,4			7,7			8,9			
tarief per uur	€ 95,00			€ 99,00	tov 2023	4,2%	€ 104,00	tov 2024	5,1%	
Saldo		**144**			**0**				**0**	

Tabel 1: Kerncijfers productie

Tariefopbouw in euro	realisatie 2023	begroting 2024	begroting 2025	benchmark
Personeelskosten direct	€ 69	€ 73	€ 76	€ 68
Personeelskosten indirect	€ 17	€ 16	€ 17	€ 21
Materieel				
- huisvesting & facilitair	€ 3	€ 4	€ 3	€ 9
- ict	€ 4	€ 3	€ 4	€ 5
- overige kosten	€ 2	€ 3	€ 4	€ 5
Overhead	€ 9	€ 10	€ 11	€ 19
Beleidsruimte *)	€ 0			-€ 4
Totaal	**€ 95**	**€ 99**	**€ 104**	**€ 104**
- stijging tov voorgaand jaar		4,2%	5,1%	
Aantal productieve uren	1.412	1.400	1.358	1.358

Tabel 3: Tarief opbouw in relatie tot benchmark

1.4 Benchmark; tarief opbouw en andere uitgangspunten

We benchmarken onszelf met onder meer de 'handleiding overheidstarieven'. Met name waar het gaat over het tarief, de overhead en over het aantal productieve uren per fte.

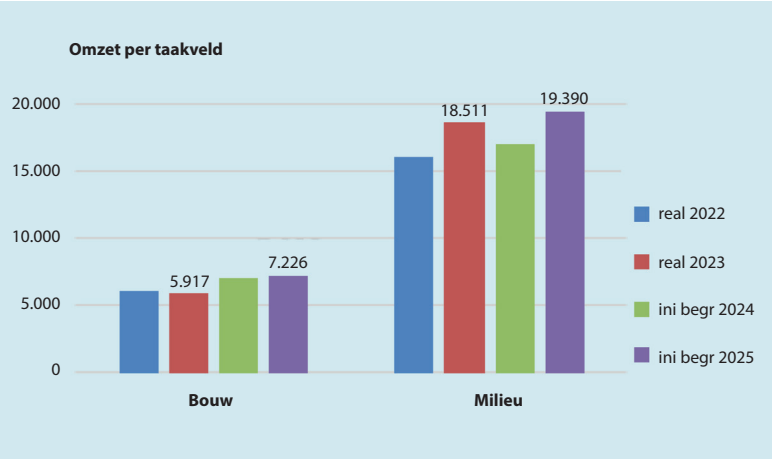
In 2023 is er een trendbreuk in de norm hiervoor. Vanuit de CAO-SGO is het aantal (bovenwettelijke) verlofdagen voor onze medewerkers toegenomen. In 2023 en 2024 gaat het om gemiddeld 5 dagen extra per persoon. De productiviteitsnorm zakt daardoor van gemiddeld 1.400 uur per fte naar 1.358 uur.

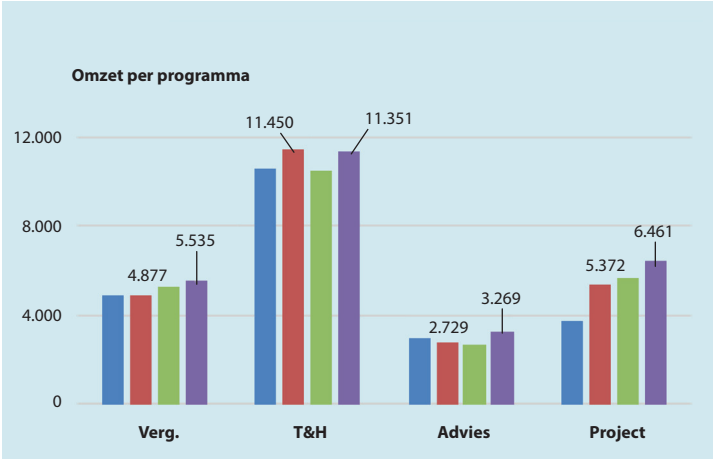
Vanuit de benchmark zien we dat het tarief van ODRA gelijk is aan het landelijke beeld van overheidsorganisaties. In vergelijking met andere omgevingsdiensten zit het tarief van ODRA in de onderste regionen. Een belangrijk verschil is dat we onze overhead hebben kunnen verlagen naar circa 26%. Het aandeel loonkosten in het tarief is bij ODRA hoger dan in de benchmark; dit is te verklaren doordat we relatief veel hoger ingeschaalde werknemers hebben dan veel uitvoeringsdiensten in de benchmark. De 'beleidsruimte' in de benchmark is de vrije ruimte die organisaties voor specifieke projecten inzetten. Wij categoriseren deze binnen de personeelskosten.

1.5 Trends per taakveld en programma en aantallen producten & diensten

In de tabellen 4 en 5 is de omzetontwikkeling van de afzonderlijke taakvelden en programma's weergegeven. In de grafieken is de omzet (x € 1.000) van respectievelijk 2023 en begroting 2025 aangegeven.

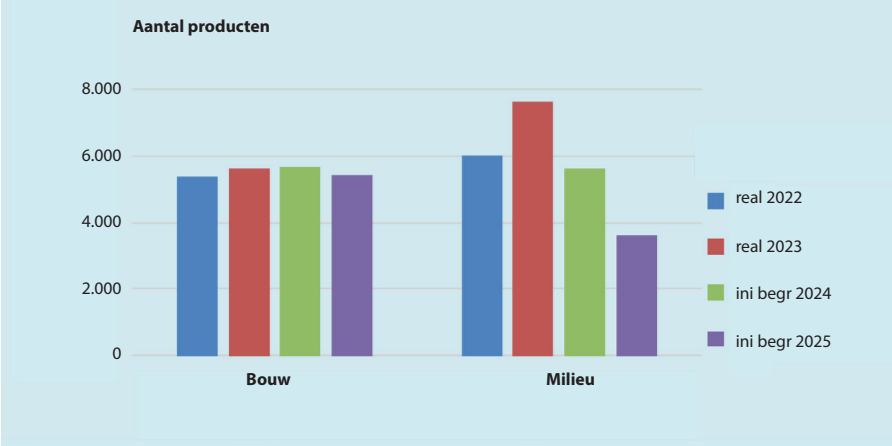
- De omzet neemt toe in beide taakvelden (bouw en milieu). Ten opzichte van de realisatie 2023 stijgt de omzet uit de bouw met 1,3 miljoen (22%). Dit is voor de helft toe te schrijven aan het prijseffect, de andere helft betreft een verwachte toename in het aantal Briks-vergunningen.
- In het taakveld milieu neemt de omzet met 5% toe ten opzichte van 2023. Uit grafiek 5 blijkt dat we een afname verwachten bij toezicht en handhaving; er zijn vooralsnog minder controles (wnb), klachten en handhavingsbesluiten geraamd.
- In 2023 zijn er veel projecten uitgevoerd. We verwachten dat deze trend zich doorzet. Er is een stelpost opgenomen in de begroting voor mogelijke projecten van derden.
- In de PDC 2025 wordt een aanpassing gedaan met betrekking tot de service categorisering. We evalueren elk jaar of een activiteit voldoende stabiliteit heeft om deze als product met vaste prijs aan te bieden. Het moet dan voor alle klanten en alle zaken voldoende representatief en vergelijkbaar zijn. Hiermee word het risico van een onnauwkeurig kengetal (en dus onjuiste kostendoorbelasting) gemitigeerd.

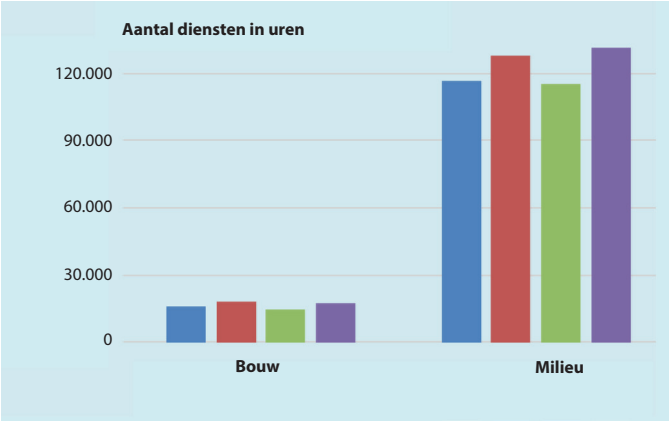

Tabel 4 en 5: Omzet per taakveld en programma

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Tabel 6 en 7: Ontwikkeling aantal producten en diensten

- De daling van het aantal producten in tabel 6 betreft de omzetting van klachtafhandeling van product naar dienst. Hier is gebleken dat enkele bedrijven/casus vele klachten veroorzaken die een specifieke aanpak vergen. Het afrekenen via een vaste prijs is dan niet reëel. Om dit te voorkomen wordt de klachtafhandeling voortaan afgerekend op reële urenbasis.

1.6 Projecten en programma's en gezamenlijke diensten

In deze paragraaf is het merenjarenplan gespecificeerd voor het aandeel projecten, programma's en innovatieactiviteiten. Voor de inhoudelijke toelichting op de voorgenomen bestedingen, wordt naar het meerjarenplan verwezen. Vanuit het IBP (Interbestuurlijk programma) is een criterium gesteld voor de innovatieomzet van een omgevingsdienst. Deze betreft 1% van de omzet.

Innovatie/projecten-agenda x € 1.000	**Ini begr. 2025**
Programma Omgevingswet	
Energie	120
Stimuleren circulaire economie	150
Verminderen Nox en fijnstof	100
Tegengaan ZZS	30
Robotisering intakeproces	50
Nader te bepalen / vrij budget innovatie	
Totaal	**450**
Percentage omzet	*1,7%*
Omzet	26.729

Tabel 8: Innovatie agenda

Toelichting grafiek innovatie budget

- Ten behoeve van de begroting 2025 zijn de bestaande project-budgetten samengevoegd en opnieuw gealloceerd.
- Het budget voor de omgevingswet valt vrij, evenals voor de GUOV. De vaste kosten hiervoor zijn onderdeel van de gezamenlijke dienst 'beheer zones en kaarten' (zie tabel 9).

Omschrijving gezamenlijke dienst x € 1.000	Thema	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025
Piketdienst		87	115	117
Strafrecht		217	248	260
Data- en ketengedreven services		721	693	731
Klantadvisering	milieu	12	30	42
Klantadvisering	bouw	504	413	434
Gezamenlijke dienst voor algemeen deel van de projecten	GUOV	29	25	
Advies uitvoeringsbeleid		137	204	429
Subtotaal reguliere gezamenlijke diensten		1.706	1.727	2.013
Programma Duurzaamheid:	Energie	173	149	
	Circulariteit	81	50	
Programma Omgevingswet:	Omgevingswet	251	139	
Gezamenlijke dienst innovatiebudget		95	108	450
Subtotaal gezamenlijke programma's en projecten		600	444	450
Totaal gezamenlijke diensten		**2.306**	**2.172**	**2.463**

Tabel 9: Overzicht gezamenlijke diensten

De gezamenlijke diensten worden met een vaste prijs opgenomen in de werkprogramma's. Dat geschiedt op basis van de vastgestelde verdeelsleutel, bestaande uit 40% stemverhouding en 60% inwoneraantal. Voor 2025 is deze verdeelsleutel herijkt; vanwege de groei in de bijdrage van Doesburg, Overbetuwe en de Provincie is de verhouding aangepast. De gezamenlijke diensten worden ondergebracht in de betreffende programma's conform onderstaande tabel.

Toelichting gez. diensten

- De stijging van het budget is voornamelijk een prijseffect.
- Uitzondering is het advies uitvoeringsbeleid; Dit is een intensivering t.o.v 2024. Dit is apart toegelicht in het meerjarenplan.

2

UITWERKING FINANCIEEL BELEID EN KADERSTELLING

In het meerjarenplan is in hoofdstuk 7 het meerjarig financieel beleid (op hoofdlijnen) beschreven. Voor de begroting is concreet het volgende van belang:

2.1 Outputfinanciering: Hybride vorm - provinciale programma's

In 2020 is het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze vorm van financiering geldt alleen voor de werkpakketten van partners en omgevingsdiensten. Voor diensten in provinciale programma's (complexe handhaving en aandachts-bedrijven) geldt dat deze worden afgerekend via een input-methode, namelijk op basis van gerealiseerde uren (circa één vijfde van de omzet).

Deze hybride vorm van financiering brengt inefficiënties met zich mee qua administratieve inrichting, tarifering en verantwoording naar de klanten. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over een vorm van normfinanciering. Wanneer het kan worden geïmplementeerd is nog onduidelijk en dus nog niet meegenomen in deze begroting.

In de bedrijfsvoering wordt het hanteren van een uniform tarief steeds lastiger. Er zijn tal van projecten die al op andere basis worden gefinancierd. Ook procesinnovaties, waarbij een deel van het werk door procesondersteuners wordt gedaan, maakt dat uniforme tarieven op termijn niet houdbaar zijn. Waar mogelijk gaat ODRA op beperkte schaal met tariefdifferentiatie aan de slag.

2.2 Besparingsdoelstellingen

In december 2023 hebben de partners gevraagd om scenario's uit te werken voor eventuele besparingen in de begroting, met als achtergrond de verontrustende scenario's voor de gemeenten in kader van de herstructurering van het gemeentefonds in 2026.

ODRA heeft op korte termijn, dus voor de begroting 2025, beperkt mogelijkheden. Veel van de kosten zijn vaste kosten (huisvesting, ict), en het merendeel van personeelskosten is gebaseerd op de CAO en ontwikkelingen daarin (indexatie). Besparingen komen pas in zicht op middellange termijn, middels intensievere samenwerking met andere omgevingsdiensten, waarbij taken en/of bedrijfsvoering gezamenlijk kan worden gedaan.

2.3 Doelmatig en efficiënt werken

We werken continu aan onze doelmatigheid. Kwalitatief meer bereiken met minder middelen. Dit doen we onder meer door ons traject 'rijker verantwoorden / outcome gericht werken' waarbij we het te berekenen effect voorop stellen. Dat zijn vertrekpunten voor onze procesinrichting, die we zo efficiënt mogelijk inrichten. We ondersteunen dat door:

2.3.1 KWALITATIEF HOOGWAARDIG PERSONEEL:

Van alle kosten vormen de personeelskosten het grootste aandeel in de exploitatie, in totaal circa 80%. ODRA voert een beleid om continu op drie aspecten de balans te vinden tussen kwaliteit en kosten:

- Strategisch personeelsbeleid: We kennen relatief veel medewerkers die bij de oprichting vanuit de partners zijn overgekomen, met een hogere dan gemiddelde leeftijd, veelal salariëring in de eindschalen en diverse garantietoelagen. De natuurlijke uitstroom (pensioen) is op gang gekomen. Daarnaast zien we dat het verloop, door een dynamische arbeidsmarkt, fors is toegenomen, circa 15% in 2023. We verwachten dat het relatief hoge verloop blijft.
- Inclusie en diversiteit: ons uitgangspunt is een werkgever te zijn die breed aantrekkelijk is voor een diversiteit aan mensen. Hierbij streven wij naar een personeelsbestand welke een afspiegeling is van de maatschappij. Het streven is om in het laatste kwartaal 2024 tot een beleid en strategie rondom dit thema te komen. Hier geven wij vorm aan door middel van onderzoek, de aansluiting bij het netwerk Diversiteitsreis, en gesprekken met diverse partijen en partners ter benchmarking van het op te zetten beleid.
- Het werk dat moet worden uitgevoerd, wordt complexer. Het aantrekken en behouden van kwalitatief hoogwaardig personeel zal door de krapte op de arbeidsmarkt in toenemende mate een uitdaging zijn. Om te voorkomen dat medewerkers hun heil elders zoeken en vervanging er niet is, behoudens steeds kostbaar wordende inhuur, wordt er gekeken naar het functiehuis.
- We trekken veel jonge medewerkers aan en leiden ze zelf op. Dit zijn over het algemeen wat langere trajecten, met meer inwerkkosten, maar leiden uiteindelijk tot een stabielere en toekomst bestendige organisatie.
- Het aandeel van de flexibele schil (externe inhuur) is op dit moment circa 23% van de totale loonkosten. Wij streven naar een flexibele schil van maximaal 15% van de loonkosten. Belangrijke succesfactor voor dit beleid zijn de afspraken die ODRA maakt met haar partners over de structurele werkpakketten en de kwaliteit van de prognoses rond het meerjarige werkaanbod. Met bovenstaande condities zijn we beter in staat om in te zetten op het werven en behouden van vast personeel in plaats van inhuur.

2.3.2. DIENSTVERLENINGSCONCEPT

We vinden het belangrijk dat er goed zicht is op de uitvoering van de dienstverlening van ODRA aan inwoners en ondernemers in de regio. Daartoe zijn in 2023 werkplannen opgesteld voor verbetering van de diensterlening, vanuit de visie dat we inwoners en ondernemers behandelen, zoals wij zelf ook behandeld zouden willen worden: vriendelijk, behulpzaam, geïnteresseerd en vakkundig. Door duidelijke en zichtbare servicenormen over onze dienstverlening, samengevat in een online kwaliteitshandvest. We werken aan begrijpelijke digitale externe informatievoorziening, toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een specifieke beperking.

In de begroting is dit vertaald in de budgetten voor bedrijfsvoering, onder meer bij post – en telefonie, receptie, informatievoorziening & archief en facilitair.

2.3.3. DUURZAME HUISVESTING, FACILITAIR EN ICT:

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne tower. We huren daar vier verdiepingen die duurzaam zijn ingericht (energielabel A++), automatische ledverlichting en refurbished meubilair. Aan de verhuizing was gekoppeld een ICT -transitie naar volledig mobiel – in the cloud. De structurele financiële effecten waren circa € 150.000 per jaar besparing en compliant aan de wet informatiebeveiliging. Het beleid voor de komende jaren is erop gericht om de ICT verder in te richten op efficiënt gebruik van de mogelijkheden voor samenwerken (via teams).

Qua huisvesting begint de grens al wel in zicht te komen, met name op de drukke dagen in de week. Voor één specifiek onderdeel van de huisvesting, namelijk de meetdienst, wordt in 2024 een oplossing gezocht. De huidige locatie van de werkplaats (aan de Markt in Arnhem) is te klein voor de te verwachten groei.

Op facilitair gebied hebben we een mobiliteitsbeleid geformuleerd, waarbij we de omslag naar minder CO_2 uitstoot voor ogen hebben. We stimuleren dat door ons wagenpark te electrificeren, en door gebruik te maken van e-fietsen (leaseregeling), ook voor woon-werk verkeer. Vanaf het begrotingsjaar 2024 zijn we met ingang van 1 juli verplicht te rapporteren over het CO_2 gebruik en de besparingen die we gaan bereiken.

2.3.4. PLANNING EN CONTROL & INFORMATIESYSTEMEN

Efficiëntie bereiken we ook in de informatievoorziening aan onze klanten (partners, derden en subsidiegevers). We zijn bezig om de processen verder te stroomlijnen, mede aan de hand van de richtlijnen om een eigen 'in control statement' te kunnen afgeven. Deze verplichting geldt vanaf 2023.

Begin 2024 zijn we gestart met een hernieuwde aanbesteding voor een integraal bedrijfsvoerings-systeem. Sinds 2019 gebruiken we SAP by Design in combinatie met een aantal systemen, waaronder die voor salarisverwerking. Na evaluatie is gebleken dat dit systeem in de huidige configuratie onvoldoende toekomstbestendig is, met name om de professionalisering op HR-gebied te kunnen ondersteunen. Vanuit een opgestelde businesscase blijkt dat implementatie van een nieuw systeem per 1 januari 2025 haalbaar is, en budgetneutraal qua exploitatie kan worden gerealiseerd. Doorgaan met de huidige configuratie zou leiden tot hogere structurele lasten.

2.4 Samenwerking met de regio

We werken niet alleen samen met partners in de veiligheidsketen (brandweer, politie, GGD, waterschappen en openbaar ministerie en gemeenten), maar ook met de andere vijf omgevingsdiensten in Gelderland. Het is samenwerken in het primaire proces (complexe handhaving en -vergunningen, ketensamenwerking, enz.), maar ook op het gebied van ICT (IGO – Data gedreven werken) en bedrijfsvoering (HR, AVG en communicatie/portaal). De taken zijn onderling verdeeld. De komende jaren wordt samenwerking landelijk van groter belang. De aanleiding hiervoor is het IBP (Interbestuurlijk programma) met focuspunten op de 'robuustheid' van omgevingsdiensten en vth-kwaliteit.

De kosten voor de komende jaren zullen gaan verschuiven van bijdragen aan het Gelders Stelsel, naar contributie en bijdragen voor de kennisontwikkeling via Omgevingsdienst-NL.

2.5. Kaderstelling en normering

In december 2023 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de kaderstelling voor de begroting 2025. De tariefstelling (ad € 104,- per uur) is reeds in paragraaf 1.4 toegelicht.

De kaderstelling bevatte nog een aantal andere normen. Hieronder aangegeven:

2.5.1 NORMERING PERSONEELSBUDGETTEN

Personele overhead: De huidige interne bezetting (begin 2024) op bedrijfsvoering / staf / management bedraagt 36 fte. Dit is 20% van de interne bezetting. Binnen bedrijfsvoering en staf worden activiteiten uitgevoerd uiteenlopend van secretariaat, communicatie, ICT-beheer en datakwaliteit, post-telefoon-intake, planning en control en HR. Door de groei van de organisatie is er ook een uitbreiding van teamleiding opgenomen in de begroting.

Secundaire arbeidsvoorwaarden: De algemene personeelskosten waren jarenlang genormeerd op 4,0% van de loonsom. Vanaf 2024 is het verhoogd naar 4,4%; gebleken is dat, met de CAO waarin éénmalige uitkeringen en veel nieuwe secundaire voorwaarden (bijvoorbeeld thuiswerkvergoedingen), dit nodig is.

Het reguliere opleidingen budget: Op basis van de richtlijnen uit het IBP is het opleidingen budget verhoogd naar 3% van de loonsom. Naast eigen opleidingen gaan we hier ook de bijdrage aan Omgevingsdienst-NL voor de 'academie' uit bekostigen.

2.5.2 DOELSTELLING OVERHEAD

Ons langjarig doel is om op 25% overhead uit te komen. In 2023 zijn we uitgekomen op 26%. De jaren daarvoor zijn we geleidelijk gedaald van 28% in 2018. In absolute zin hebben is 2% equivalent aan een half miljoen euro.

De stap naar 25% (circa € 0,25 miljoen efficiency) gaan we nog niet in de begroting 2025 bereiken. De ontwikkelingen rond IBP en eigen ambities voor organisatieontwikkeling leidt ertoe dat we nog extra investeren in de bedrijfsvoering. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 3.

2.5.3 DOELSTELLING EXTERNE INHUUR

In de CAO is voor overheden de inspanningsverplichting opgenomen om het aandeel externe inhuur te reduceren. In 2023 was ons aandeel 19% qua fte's (en 24% qua loonkosten). We streven naar 18% in fte's en 15% loonkosten. De daling in fte's zal gering zijn vanwege de gespannen arbeidsmarkt. De daling in loonsom bereiken we door meer eigen personeel in te zetten, met name bij de provinciale programma's. Tot nu toe liep dat via 'de pool' in het Gelders Stelsel met de hogere tarieven van de betreffende OD.

2.5.4. KADERSTELLING DECLARABILITEIT (PRODUCTIVITEITSNORM)

Zoals aangegeven in paragraaf 1.4 (benchmark overheidstarieven) daalt onze gemiddelde declarabiliteit per medewerker naar 1.358 uur (in 2023 ruim 1.400 uur). In de CAO zijn de (bovenwettelijke) verlof faciliteiten voor medewerkers toegenomen.

Productiviteit wordt daarnaast ook bepaald door 'verzuim', opleiding en het opnemen van oude verlofrechten. Voor die laatste categorie is een voorziening opgenomen (zie balans) om risico's voor de realisatie van afgesproken werk via inhuur te kunnen realiseren. Daarnaast sturen we nadrukkelijk op verzuim en op het op peil houden van kennis en vaardigheden.

3

BEGROTING 2025

In de tabellen 10 t/m 12 is de begroting vanuit een aantal invalshoeken weergegeven. Achtereenvolgens de taaktype (voorheen taakveld) / programma begroting en de categoriale begroting. De taakveld/ programmabegroting is de resultante van de verwachte werkprogramma's 2025, ingebracht door de partners. De categoriale begroting wordt verder gespecificeerd met toelichtingen per kostencategorie.

3.1 Baten 2025

De baten per programma worden bepaald door de PDC. Aan elke dienst of product is zowel een programma als een taakveld gekoppeld. De kosten worden bepaald aan de hand van de verhouding tijdsbesteding op die zelfde producten en diensten.
De bijdragen per klant zijn opgenomen in bijlage 4. Deze zijn gebaseerd op de conceptwerkprogramma's 2025 die in februari 2024 met de partners zijn doorgesproken.

Baten x € 1.000	realisatie 2023	ini begr. 2024	begroting 2025	Specificatie taaktype '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
Partners	16.880	17.091	18.446	8.293	2.742	6.955
Provinciale programma's	5.088	5.005	5.562	3.137	2.371	54
Omgevingsdiensten	490	439	601	272	328	0
Derden	1.119	1.253	2.120	111	2.008	0
Overige baten	1.135	294		75	381	0
Baten	**24.712**	**24.083**	**26.729**	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding				44%	29%	26%

Baten x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		Specificatie taakveld '25 basistaak	plustaak milieu	plustaak niet-milieu
1. Vergunningverlening	4.877	20%	5.241	22%	5.524	21%	1.595	408	3.522
2. Toezicht en Handhaving	11.450	46%	10.505	44%	11.324	42%	7.762	811	2.751
3. Advies	2.728	11%	2.698	11%	3.269	12%	2.532	0	736
4. Stelseltaken		0%	0	0%	0	0%	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.382	22%	5.639	23%	6.611	25%	0	6.611	0
Overige	275								
Baten	**24.712**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11.889**	**7.830**	**7.009**
- verhouding							44%	29%	26%

Tabel 10: Exploitatie overzicht 2025 baten per klantgroep - taakveld en programma

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Baten	**24.712**		**24.083**		**26.729**		11%
Lasten							
Personeel loonkosten							
Medewerkers ODRA	15.403	63%	16.350	68%	18.647	70%	14%
Inhuur externe capaciteit	4.776	19%	3.685	15%	3.317	12%	-10%
Personeel overige kosten							
Opleidingen	240	1%	327	1%	559	2%	71%
Algemene personeelskosten	723	3%	719	3%	820	3%	14%
Dotatie personeelsvoorzieningen	240	1%	70	0%	100	0%	43%
Harmonisatie/detacheringen	-53	0%	-80	0%	-50	0%	-38%
Totaal personeel	21.329	87%	21.072	87%	23.394	88%	11%

Tabel 11: Lasten; personeel

Raming baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	realisatie 2023		ini begr. 2024		begroting 2025		% tov 2024
Huisvesting en facilitair	747	3%	828	3%	841	3%	2%
ICT	897	4%	778	3%	900	3%	16%
Stelselkosten	336	1%	333	1%	358	1%	8%
Advieskosten	309	1%	350	1%	357	1%	2%
Overige kosten	26	0%	10	0%	36	0%	261%
Risico's (onvoorzien)		0%	197	1%	134	0%	-32%
Programmakosten	907	4%	515	2%	708	3%	37%
Totaal lasten	**24.551**	100%	**24.083**	100%	**26.729**	100%	**11%**
Saldo voor mutatie fondsen	**161**		**0**		**0**		
Verlof dotatie	17						0%
Saldo ter bestemming	**144**		**0**		**0**		

Tabel 12: lasten bedrijfsvoering en saldo

Formatie bezetting en personele kengetallen	realisatie 2023			%	ini begroting 2024			%	begroting 2025			%
	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern	intern	extern	totaal	intern
Formatie bezetting												
Productief	147,2	31,7	178,9	82%	141,1	28,6	169,7	83%	156,9	25,9	182,8	86%
Niet productief	36,3	6,1	42,4		35,3		35,3		39,1		39,1	
Totaal bezetting en formatie	183,6	37,8	221,3		176,4	28,6	204,9		196,0	25,9	221,9	
Loonkosten x € 1.000	15.403	4.776	20.179		16.350	3.685	20.035		18.647	3.317	21.964	
Gemiddelde kosten /fte (in €)	**83.917**	**126.464**	**91.177**		**92.699**	**129.020**	**97.761**		**95.124**	**128.209**	**98.982**	
% van de loonsom	76%	24%			82%	18%			85%	15%		
% stijging gemid loonkosten tov jaar eerder									3%	-1%	1%	
Ten opzichte van realisatie 2023												
Bezettingsverschil in euro's									1.047	-1.504	53	
Prijsverschil in euro's									2.197	45	1.732	
									3.244	-1.459	1.785	
Ten opzichte van begroting 2024												
Bezettingsverschil in euro's									1.821	-347	1.475	
Prijsverschil in euro's									475	-21	454	
									2.297	-368	1.929	

Tabel 13: Personele kengetallen

Omgevingsdienst Regio Arnhem

3.2 Lasten 2025

3.2.1. TOELICHTING PERSONEELSKOSTEN

In tabel 13 is de ontwikkeling van een aantal belangrijke kengetallen rond bezetting en loonkosten in kaart gebracht. In de begroting gaan we uit van het principe akkoord CAO 2024 en de loonindexeringen Mev-2025 (laatste versie aug. '23). Voor 2024 en 2025 is de loonindex respectievelijk 5,8 en 4,3%

Toelichting tabel 13; personele kengetallen

- Loonkosten: De loonkosten van internen stijgen vanaf 2023 gemeten met 13%. Dit is meer dan de loonindex (gemiddeld 10%). Een van de redenen is dat we het aandeel externen terugbrengen, door medewerkers intern aan te nemen. Dit betreffen veelal de hoger ingeschaalde functies waardoor de gemiddelde looskosten stijgen. Een tweede oorzaak betreft periodieken en doorgroei van medewerkers.
- Inhuur: Het tegenovergestelde effect zien we bij inhuur. Het aandeel inhuur daalt, en de gemiddelde kosten voor externen stijgen minder dan de inflatie. Ondanks de krappe arbeidsmarkt hebben we afgelopen jaar (2023) de capaciteit op orde kunnen houden, zonder al te veel druk op de tarieven.
  Belangrijk voor goede (en qua tarief acceptabele) inhuur is het tijdig aanbesteden hiervan. Dit wordt mogelijk als we samen met onze opdrachtgevers vroegtijdig de benodigde capaciteit in kaart brengen. Het beleid is erop gericht om zo min mogelijk met aanvullende opdrachten te gaan werken; ad-hoc inhuur is altijd duurder.
- (Personele) overhead: Het aantal fte's in de bedrijfsvoering is afgelopen jaar meegegroeid met de omzet. Daarnaast zijn er functies bijgekomen die verband houden met onze verzelfstandiging op ict en huisvesting. Doel is om de bedrijfsvoering met internen te bemensen. Externe inhuur wordt ingezet bij langdurige ziekte of overbrugging van vacatures. Dit is lastig te plannen en daarom niet in de begroting (met een aantal fte) opgenomen.

3.3 Overhead

Naast de personele overhead (medewerkers bedrijfsvoering, staf en leiding) hebben we de huisvesting, ict en andere algemene kosten. Het totaal van de overhead (cf BBV-definitie) gaat in 2025 uitkomen op 26%. Hiervan is 16% personeel, en 10% materieel.

3.3.1 HUISVESTING EN ICT EN ADVIESKOSTEN

De huisvestingskosten stijgen ten opzichte van 2024 met 1,5%. Een groot deel van de kosten zijn afschrijvingen. De facilitaire kosten en energie stijgen natuurlijk wel gelijk (en meer) aan de inflatie. Deze structurele stijging is reeds in de begroting 2024 opgenomen.

Duurzame mobiliteit: De stijging van 2023 naar 2024 is een stijging vanwege de investeringen in duurzame mobiliteit; electrificering van het wagenpark en stimulering fiets en OV.

ICT; We begroten in 2025 cf het niveau van 2023. Die kosten zijn hoger dan we in 2024 hebben begroot; dit heeft voornamelijk als oorzaak de toename van de mobiele apparatuur en licenties, die nodig zijn voor onze medewerkers.

Gezien het aantal ontwikkelingen dat op ODRA afkomt in het kader van wet- en regelgeving, en de ambities om te kunnen inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, is naast indexering een groter advieskosten-budget benodigd. We gaan uit van € 357.000.

3.3.2 PROGRAMMAKOSTEN EN STELSELTAKEN

In de stelseltaken zijn kosten opgenomen die de Gelderse omgevingsdiensten (en Omgevingsdienst NL) bij ons in rekening brengen voor de taken die zij voor het hele stelsel uitvoeren. De kosten van andere OD's zijn structureel wat lager. We begroten een budget van € 358.000 (zie ook § 2.4).

Voor de projecten en werkpakketten die we in opdracht van de partners uitvoeren, worden ook materiële kosten gemaakt. Deze worden aan de betreffende partner doorbelast. De grootste posten zijn: Meetdienst voor de Provincie, specifieke inhuur of inschakeling van advies bureau's, en piket (kosten n.a.v. calamiteiten).

3.3.3 ONVOORZIEN

Gezien de grote veranderingen die op ODRA afkomen in 2025, nemen we een bedrag onvoorzien op, zijnde 0,5% van de begroting. De risico's in de begroting zijn hoger dan deze norm (cf BBV van 0,5% van de baten). Afgelopen jaar 2023 is gebleken dat de risico's voor ODRA tegen de 2% van de omzet zitten. Zie jaarrekening ODRA 2023.

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	realisatie overhead 2023	directe kosten 2023	totaal kosten 2023	ini begr. overhead 2024	directe kosten 2024	totaal kosten 2024	begroting overhead 2025	directe kosten 2025	totaal kosten 2025
Subtotaal personeel	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.674**	**17.397**	**21.072**	**4.291**	**19.103**	**23.394**
Overige overhead									
Huisvesting en facilitair	747		747	830		830	841		841
ICT	897		897	776		776	900		900
Advieskosten	269	40	309	350		350	357		357
Stelselkosten	216	120	336	217	116	333	240	118	358
Onvoorzien en overig	27	923	950	207 0	515	722	389 0	489	878
Subtotaal overige overhead	**2.156**	**1.083**	**3.239**	**2.380**	**631**	**3.011**	**2.727**	**607**	**3.334**
Totaal	**6.412**	**18.156**	**24.568**	**6.054**	**18.028**	**24.083**	**7.019**	**19.710**	**26.729**
totale kosten	24.568			24.083			26.729		
% van de totale kosten	26,1%	73,9%		25,1%	74,9%		26,3%	73,7%	

Tabel 14: Overhead

3.4. Samenvatting begroting 2025

ODRA presenteert een sluitende begroting voor 2025, met een omzet van € 26,6 miljoen.

Samengevat is het volgende proces gevolgd:

- Eind 2023 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2025 via een kaderbrief vastgesteld in het algemeen bestuur. De begroting is een onderdeel (bijlage) van het meerjarenplan dat we hebben opgesteld samen met de partners.
- Begin 2024 zijn samen met de partners concept werkprogramma's opgesteld. Op basis hiervan is het aantal te leveren producten en diensten (vastgelegd in de PDC 2025) bepaald. Aan de hand van de PDC is de programma en taakveld indeling van de begroting opgesteld.
- Voor de diensten aan omgevingsdiensten en derden is een voorlopig kader bepaald en zijn stelposten opgenomen; voornamelijk gebaseerd op de cijfers van 2023 en afspraken 2024.

Belangrijkste kengetallen:

- Het uurtarief voor 2025 wordt ten opzichte van 2024 met € 5,- verhoogd tot € 104,-. Het merendeel van de verhoging is gerelateerd aan de indexatiecijfers uit de Mev voor 2025.
- De nieuwe activiteiten ten opzichte van de begroting 2024 (uitvoeringsbeleid /innovatiekalender) maken voor circa € 0,80 deel uit van de tariefsverhoging.
- De omvang van de begroting voor 2025 is € 26,6 miljoen (realisatie 2023 is € 24,6 miljoen).
- Het overheadpercentage komt uit op 26%. We streven naar een percentage van 25%.
- De begroting 2025 voldoet aan de criteria voor robuustheid; de omzet uit basis en milieu-gerelateerde taken is € 19,5 miljoen (norm is € 16,5 miljoen); het opleidingsbudget is 3% (cf de norm) en het innovatiebudget 1,7 % (norm = 1%).

4

MEERJAREN-BEGROTING 2026-2028

4.1 Stijgende omzet in komende jaren

Onze ambitie is om elk jaar ook de meerjarige ontwikkelingen te kwantificeren. Zowel op programmaniveau als op taakveldniveau. Dit is een moeilijk proces omdat het op veel punten nog onduidelijk is qua beleid, zowel vanuit de regering, als vanuit onze partners. Waar we zelf, met de partners, de koers kunnen bepalen is verwoord in het meerjarenplan. Deze heeft dient als uitgangspunt voor de meerjaren-raming, zoals hieronder weergegeven.

baten per programma x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
1. Vergunningverlening	5.241	5.524	5.397	5.273	5.152	5.033
2. Toezicht en Handhaving	10.505	11.324	11.857	12.414	12.997	13.608
3. Advies	2.698	3.269	3.520	3.791	4.083	4.398
4. Stelseltaken	0	0	0	0	0	0
5. Algemeen en Projecten	5.639	6.611	7.120	7.668	8.259	8.895
	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
% verandering		11,0%	4,4%	4,5%	4,6%	4,7%

categoriaal meerjaren x € 1.000	begroting 2024	begroting 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
Baten						
Partners	17.386	18.446	19.612	20.864	22.209	23.652
Provinciale programma's	5.005	5.562	5.562	5.562	5.562	5.562
OD's en derden	1.692	2.721	2.721	2.721	2.721	2.721
Totaal baten	24.083	26.729	27.894	29.147	30.492	31.934
lasten x € 1.000	**begroting 2024**	**begroting 2025**	**raming 2026**	**raming 2027**	**raming 2028**	**raming 2029**
Personeelskosten	21.072	23.394	24.485	25.658	26.918	28.273
volume		*8,3%*	*1,7%*	*1,8%*	*1,9%*	*2,0%*
prijspeil		*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*	*3,0%*
Bedrijfsvoering	2.496	2.626	2.679	2.732	2.787	2.843
- huisvesting & facilitair	828	841	858	875	893	911
- ict	778	900	918	936	955	974
- overige kosten	890	885	903	921	939	958
Programmakosten	515	708	722	737	752	767
Totaal lasten	24.083	26.729	27.886	29.127	30.457	31.882
Saldo	0	0	9	20	35	52

Tabel 15: Meerjarige ontwikkeling

5

GEPROGNOSTICEERDE BALANS EN FINANCIËLE POSITIE

Activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0	0	0
Materiële vaste activa	1.155	1.250	1.000
Financiële vaste activa	0	0	0
Vaste activa	1.155	1.250	1.000
Vlottende activa			
Liquide middelen	846	600	600
Uitzettingen met looptijd < 1 jaar	5.705	3.000	3.000
Vooruit betaalde bedragen	250	100	100
Onderhanden werk	0	0	0
Vlottende activa	6.801	3.700	3.700
Totaal activa	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Passiva x € 1.000	realisatie 31-12-2023	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025
Vaste passiva			
Algemene reserve	500	644	644
Te bestemmen batig saldo	0	0	0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar	144	0	0
Voorzieningen	1.056	865	825
Schulden > 1 jaar	542	495	448
	2.455	2.054	1.917
Vlottende passiva			
Vlottende schulden < 1 jaar	809	100	100
Vooruitontvangen subsidies	790	500	500
Overige schulden	3.775	2.000	2.000
Overlopende passiva	127	296	183
Vlottende passiva	5.501	2.896	2.783
Totaal passiva	**7.956**	**4.950**	**4.700**

Tabel 16: Geprognosticeerde balans

5.1 Verwachte balanspositie

De bijgevoegde balans is gebaseerd op de eindbalans 2023, in combinatie met voorgenomen investeringen, vastgestelde afschrijvingen in 2024 t.b.v. de huisvesting en ICT en de verwachte mutaties in reserves en voorzieningen in 2024.

Balansposten “vlottende activa en vlottende passiva” zijn moeilijk te prognosticeren, daardoor grotendeels stabiel in de prognose gehouden.

5.1.1 TOELICHTING OP VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan grotendeels uit de investeringen in ICT en de kantoorinrichting als gevolg van de verhuizing in 2022. Ze worden afgeschreven met de volgende looptijden: Laptops in 4 jaar; Mobiele telefoons in 2 jaar; Netwerkapparatuur / audiovisueel in 4 jaar; Meubilair en kantoorinrichting, variërend van 4 jaar voor bureaustoelen tot 10 jaar overige meubilair; Inrichting en infrastructuur pand in 15 jaar. In 2024 en 2025 zal een deel van de mobiele apparatuur worden vervangen vanwege einde technische levensduur. Geschatte investering € 101.000,-

Naast de investeringen in huisvesting en ict, wordt er geïnvesteerd in de apparatuur voor kantoor en basistaken.

Voor de apparatuur en voertuigen geldt veelal 10 jaar afschrijving. Voor de meetdienst wordt een apart investeringsplan opgesteld iom de opdrachtgever, zijnde de provincie.

Verder bestaat de vaste activa uit waarden voor software, zijnde de investeringen in SAP en Open Wave. Hiervoor geldt een afschrijving van 5 jaar. In 2024 investeren we in een nieuw bedrijfsvoeringsysteem. De kosten worden vanaf 2025 afgeschreven, en komen in de plaats van de afschrijfkosten van ons huidig systeem. Geschatte investering € 250.000 in 2024 en € 75.000 in 2025.

5.1.2 TOELICHTING OP VLOTTENDE ACTIVA

De uiteenzettingen met een looptijd < 1 jaar betreffen grotendeels het banksaldo in de rijksschatkist. Aan het eind van 2023 was deze hoog, vanwege diverse afrekeningen over het werkpakket die nog afgewikkeld moesten worden. Gezien onze financieringsafspraken,

Materiële vaste activa x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Apparatuur en voertuigen	115	-40	75	-35	40
Infrastructuur kantoor	424	-31	392	-31	361
Kantoormeubilair	317	-52	264	-52	212
ICT-apparatuur	244	-10	235	-145	90
Immateriële activa (software)	56	227	283	14	297
x € 1.000	**1.155**	**94**	**1.250**	**-250**	**1.000**

Tabel 17: Materiële vaste activa

middels voorschotten ter grootte van een kwart van de werkpakketten per kwartaal, is te verwachten dat het banksaldo hoog blijft op de jaargrenzen.

De post onderhandenwerk is pro forma opgenomen; in 2023 is de onderhanden positie gefactureerd aan de partners, derhalve onderdeel van de debiteuren.

5.1.3 TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; RESERVES

De vaste passiva bestaan uit onze reserves, voorzieningen en kortlopende schulden.

- De algemene reserve is nu nog gemaximeerd (cf de GR) op € 0,5 miljoen. De verwachting is dat per juli 2024 de nieuwe GR van kracht wordt. In de GR is het artikel over de maximale algemene reserve aangepast op basis van de richtlijnen vanuit het IBP. Dit betreft een minimale weerstandsratio van 0,8. De weerstandsratio is de verhouding tussen de risico's en het vermogen + post onvoorzien. (zie tabel 20). Aan het bestuur wordt voorgesteld om het positieve saldo over 2023 toe te voegen aan de algemene reserve, nadat de GR van kracht is. Indien anders wordt besloten heeft dit geen effect op de exploitatie, enkel op de eindstand van het vermogen ultimo 2024.
- De bestemmingsreserves die vanuit de provincie zijn gevormd worden aangewend voor investeringen en afschrijvingen van de 'meetdienst'. Tevens verwachten we dat daar ook incidentele investeringen uit bekostigd kunnen worden ter uitbreiding van de meetdienst en mogelijk nieuwe huisvesting. Over deze laatste vindt nog overleg met de provincie plaats.

5.1.4. TOELICHTING OP VASTE PASSIVA; VOORZIENINGEN

De harmonisatievergoeding dekt de kosten van de garantietoelagen van medewerkers die zijn overgekomen van de Provincie bij de oprichting van ODRA. Deze voorziening loopt door tot in de jaren '30.

Het verlofsparen is een voorziening die eind 2022 is ingesteld, om kosten voortkomend uit gespaard verlof af te dekken. Medewerkers hebben sinds de CAO van 2023 het recht om al hun bovenwettelijk verlof te sparen en aan te wenden voor een sabbatical en/of eerder stoppen met werk. Er is nog weinig ervaring met dit type opname, de opbouw voor de meeste medewerkers is nog niet van die omvang. In de jaarrekening hebben we de voorziening gemaximeerd op € 0,5 miljoen. Dit is gedaan vanuit een risico inschatting op de effecten van de bedrijfsvoering bij grootschalige opname van verlof.

De voorziening personele kosten valt voor het grootste deel vrij in 2024 en een stukje in 2025. Dit is gekoppeld aan looptijden van de personele trajecten.

5.1.5. TOELICHTING OP VLOTTENDE PASSIVA

Op balansdatum is de schuldpositie (veelal crediteuren) bij ODRA omvangrijk. Dat heeft te maken met de wijze van administreren conform de richtlijnen BBV. Kosten ten laste van het boekjaar zijn verwerkt, de betalingen veelal nog niet gedaan.

In 2022 is een lening bij de BNG afgesloten van € 625.000. Looptijd 15 jaar. jaar, gelijklopend aan de afschrijftermijnen voor de inrichting. De cashflow uit de afschrijvingen zullen gebruikt worden voor aflossing van € 47.000 per jaar.

Reserves x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	prognose 31-12-2025	prognose 31-12-2026	prognose 31-12-2027	prognose 31-12-2028	prognose 31-12-2029	*)
Algemene reserve	500	144	644	644	644	644	644	644	
Te bestemmen batig saldo	0	0	0	0	9	29	64	116	
BR Provincietaken	92	-92	0	0	0	0	0	0	
BR Bureau milieumetingen	121	-71	50	0	0	0	0	0	
Totaal reserves	**713**	**-19**	**694**	**644**	**653**	**673**	**708**	**760**	

**) Onder voorbehoud van besluit partners over GR en bestuursbesluit*

Tabel 18: Reserves

Voorzieningen x € 1.000	realisatie 31-12-2023	mutaties 2024	prognose 31-12-2024	mutaties 2025	prognose 31-12-2025
Harmonisatie Prov. Gelderland	404	-39	365	-40	325
Verlofsparen	500	0	500	0	500
Personele kosten	152	-152	0	0	0
Totaal voorzieningen	**1.056**	**-191**	**865**	**-40**	**825**

Tabel 19 :Voorzieningen

Weerstandsratio (bedragen x € 1.000)	stand 31-12-2023	stand 31-12-2024	stand 31-12-2025
Algemene reserve	500	644	644 **)
Te bestemmen batig saldo	144		0
Bestemmingsreserves	213	50	0
Resultaat boekjaar		0	0
Onvoorzien *)			
Totaal weerstandsvermogen (ex bestemmingsres.)	644	644	644
Totaal risico	1.000	900	900
Weerstandsratio	*64%*	*72%*	*72%*
Norm	*80%*	*80%*	*80%*

**) Betreft een post van € 197 duizend in 2024 en € 133 duizend in 2025*

***) Onder aanname dat het batig saldo 2023 wordt toegevoegd aan de algemene reserve*

Kengetallen	Realisatie 2023	prognose 2024	Prognose 2025
Netto schuldquote	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Netto schuldquote (verstrekte leningen)	-2,6%	-2,1%	-2,1%
Solvabiliteit	10,8%	14,0%	13,7%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%
Liquiditeit (current ratio)	123,6%	127,8%	132,9%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Tabel 20: Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

5.2 Financiële weerbaarheid

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om tegenvallers op te vangen. In hoofdstuk 6 zijn de risico's beschreven die we nu voorzien. De geschatte omvang van die risico's is rond de € 0,9 miljoen. Door mitigatie kan dit iets dalen.

Indien de partners en het bestuur besluiten het batig saldo 2023 toe te voegen aan de reserve, verbeterd de ratio naar 72% aan het eind van 2024. Daarbij wordt uitgegaan van het gegeven dat de post onvoorzien in de begroting wordt aangewend, zo niet dan valt deze (gedeeltelijk) vrij en verbetert de weerstandsratio t.b.v. de begroting 2025.

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van het vrije vermogen (+ reserves minus vaste activa) ten opzichte van de omzet. Deze schuldquote verbetert de komende jaren.

De solvabiliteitsratio en liquiditeit geven inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. De saldi zijn relatief laag. Het systeem van bevoorschotting aan partners (en de tijdigheid van betalen) is hier debet aan.

Rente risico beheer en kasgeld limiet

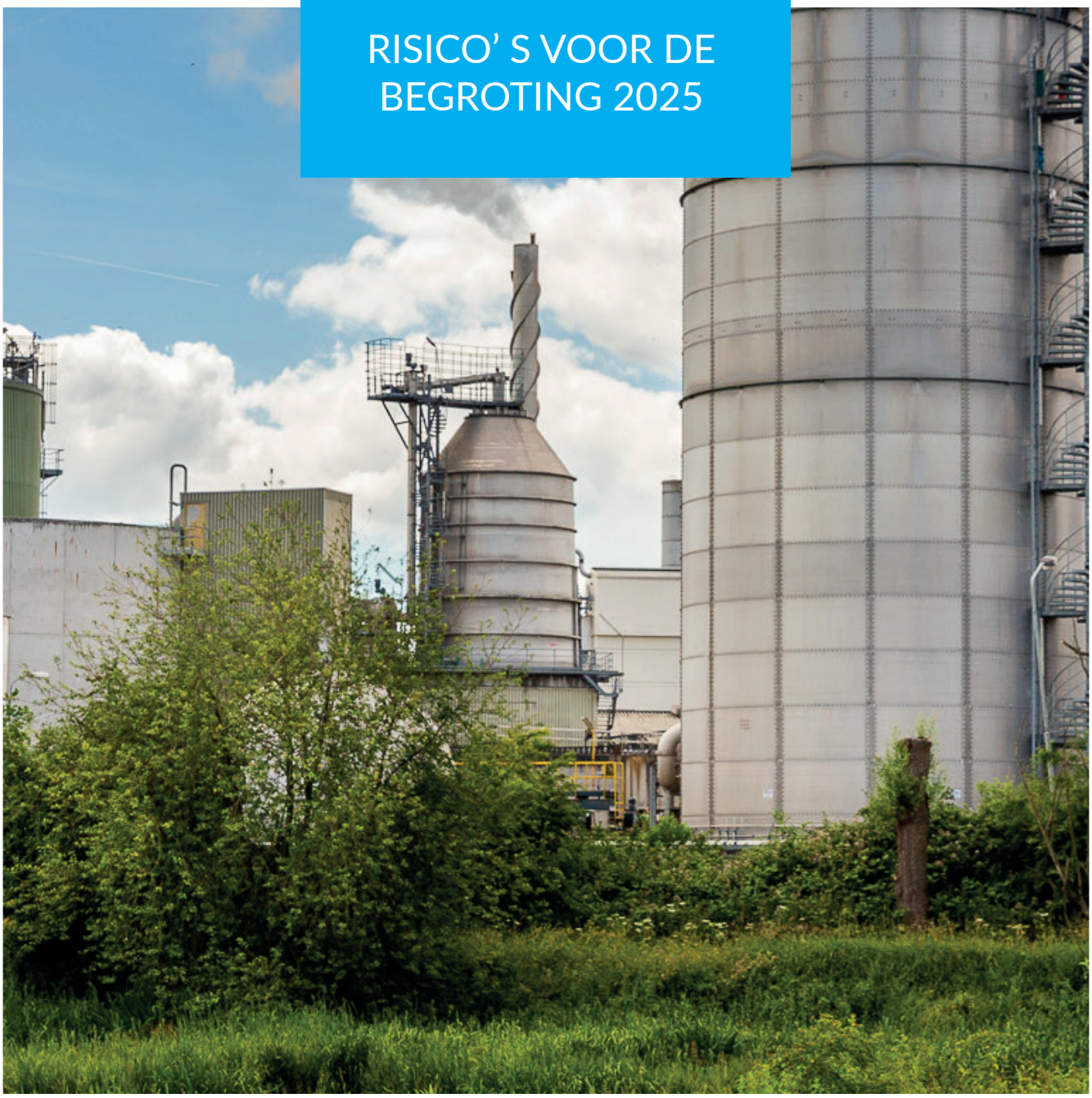
De treasury functie binnen ODRA is gebaseerd op de wet Fido. ODRA stuurt op financiering voor de korte termijn en lange termijn. Zoals al aangegeven; de korte termijn financiering hangt sterk samen met het systeem van bevoorschotting aan de partners. Deze werkwijze kan nog meer worden verbeterd om grote afrekeningen van de werk-pakketten aan het eind van het jaar te voorkomen.

Met de kasgeldlimiet in de wet Fido is bepaald dat het maximum bedrag voor financiering met kortlopende middelen 8,2% van het begrotingstotaal is (€ 1,7 miljoen). We komen niet boven deze norm uit.

Voor de middelen die aangehouden mogen worden op de lopende rekening (BNG), alvorens deze worden overgeheveld naar de rijks-schatkist, geldt in principe een limiet van € 1,0 miljoen. We hebben aanvullend een afspraak dat de limiet € 1,75 miljoen is. Hierdoor zijn we beter in staat het betalingsverkeer vorm te geven, zonder saldi over te boeken.

6

RISICO' S VOOR DE BEGROTING 2025

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die wij nu zien. We komen uit op risico's (als ze zich tegelijkertijd voordoen) van rond de € 0,9 miljoen. We staan regelmatig stil bij de operationele risico's. Dan bespreken we met het bestuur of en welke noodzakelijke, mitigerende maatregelen nodig zijn. Daarnaast liggen generieke risico's permanent op de loer.

6.1 Exploitatierisico's

Een risico in de exploitatie kan ontstaan door niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Sinds enkele jaren is ook de structurele krappe arbeidsmarkt een risico. Hierdoor zouden verplichtingen jegens klanten, niet kunnen worden voldaan. Dit geeft consequenties bij de klant, bij ODRA wordt er omzetmarge misgelopen.

Prognoses; Afgelopen jaar is geconstateerd dat bij het maken van prognoses de marges, die door bovenstaande onzekerheden ontstaan, kunnen oplopen tot 2% á 3% van de omzet. Het gaat om een bedrag van circa € 500.000.

Outputfinanciering; Er kunnen risico's voor de bedrijfsvoering ontstaan doordat de gemiddelde tijdsbesteding hoger uitvalt dan het vastgestelde kengetal. Naarmate het aantal geleverde producten stijgt, is er beter zicht op goede en stabiele kengetallen. Bij kleine aantallen is de spreiding van de tijdsbesteding te groot, met als gevolg afwijkingen in de begroting. Ook de omgevingswet verhoogt dit risico, omdat we te maken hebben met nieuwe processen en veel uitzoek – en herstelwerk. Afgelopen jaren zijn al enkele producten overgezet naar diensten; het geeft voor klanten en ODRA beter zicht op de kosten. Het risico van overbesteding is circa € 300.000

6.2 Risico's van de taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer € 2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico. In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

6.3 Frictiekosten

Frictiekosten ontstaan meestal als gevolg van grote veranderingen in de organisatie. Bijvoorbeeld als partners besluiten om de niet-wettelijke taken in eigen beheer op te pakken. Ook kunnen grote fricties ontstaan bij medewerkers die (niet meer) passen op het werk dat moet worden uitgevoerd. Voor 2025 verwachten we dat er geen noemenswaardige frictie zal optreden. Wel wordt er nog € 100.000 (0,4% van de omzet) gereserveerd voor personele frictie.

6.4 Compliance aan wet- en regelgeving

Het niet voldoen aan wet- en regelgeving is een risico dat de legitimiteit van de organisatie ondergraaft. Het heeft effect heeft op ons imago van betrouwbare overheidsdienst. En als we het 'te bont' maken, een afkeurende accountantsverklaring. Om compliant te blijven moeten in de bedrijfsvoering investeringen worden gedaan. De WOO (sinds 2022 van kracht) zal nog de nodige energie (en kosten) met zich meebrengen, evenals informatiebeveiliging en AVG. Er is een hoger advies budget in de begroting opgenomen.

6.5 Liquiditeit

Met de partners is afgesproken dat zij aan het begin van elk kwartaal een kwart van het werkprogramma als voorschot betalen. Zonder dit systeem zou ODRA niet aan haar betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

De grote investeringen in onze huisvesting in 2022 zijn qua liquiditeit voor een deel afgedekt met een lening bij de BNG. Toekomstige grote vervangingsinvesteringen, de eerste zijn te verwachten in IT apparatuur in 2026, kunnen eveneens gefinancierd worden met een lening.

7

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

Origineel getekend door:

De voorzitter,
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht producten

Omschrijving product	Taakveld	Kengetal 2025	Kostprijs 2025	Aantal producten begroting 2025	Baten 2025 per product x 1.000	%	Aantal producten begroting 2024	Aantal producten realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening								
Aanpassingen omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.352	8	€ 11	0%	8	5
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 416	40	€ 17	1%	40	28
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.456	61	€ 90	1%	62	50
Meldingen behandelen Besluit bouwen en leefomgeving	Bouw	1	€ 104	1.484	€ 154	33%	1.393	1.688
Meldingen mba	Milieu	10	€ 1.040	470	€ 492	10%	470	393
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1 /Wkb	Bouw	9	€ 936	1.784	€ 1.670	39%	1.787	1.765
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2 /gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.392	454	€ 1.086	10%	515	364
Omgevingsvergunningen milieubelastende activiteiten	Milieu	22	€ 2.288	51	€ 117	1%	52	25
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.144	175	€ 200	4%	175	176
Totaal (+ gemiddelden)		**8,9**	**€ 848**	**4.527**	**€ 3.837**	100%	**4.502**	**4.494**
			aandeel bouw	3.762	2.927	83%	3.736	3.845
			aandeel milieu/alg	765	910	17%	766	649
Programma 2. Toezicht en Handhaving								
Controle Alcoholwet	Bouw	5	€ 520	40	€ 21	1%	31	46
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu							24
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 936	296	€ 277	7%	296	249
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.392	235	€ 562	5%	245	164
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.992	85	€ 424	2%	89	51
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 832	933	€ 776	21%	1.271	1.251
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 1.040	108	€ 113	2%	110	287
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 624	641	€ 400	14%	641	529
Klachtbehandeling	Algemeen						2.036	3.991
Preventieve controle mba	Milieu	9	€ 936	1.646	€ 1.541	36%	1.717	1.642
Projectcontrole - ENE	Milieu	11	€ 1.144	130	€ 149	3%		118
Projectcontrole - WNB	Milieu							121
Rapportageverplichting overig	Milieu	4	€ 416	196	€ 82	4%	221	185
Toezicht vuurwerkevenementen	Milieu	12	€ 1.248	120	€ 150	3%	120	94
Totaal (+ gemiddelden)		**10,7**	**€ 1.015**	**4.430**	**€ 4.495**	100%	**6.776**	**8.752**
			aandeel bouw	1.589	2.061	36%	1.932	1.761
			aandeel milieu/alg	2.841	2.434	64%	4.844	6.991
Totaal producten		**10,2**	**€ 930**	**8.957**	**€ 8.331**		**11.278**	**13.246**
			aandeel bouw	6.603	**€ 4.987**	60%	8.580	10.836
			aandeel milieu/alg	2.354	**€ 3.344**	40%	2.698	2.410

Bijlage 2. Overzicht diensten

Omschrijving dienst	Taakveld	Aantal uren begroting 2025	Baten 2025 per dienst x 1.000	%	Aantal uren begroting 2024	Aantal uren realisatie 2023
Programma 1. Vergunningverlening						
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.906	€ 198	12%	1.684	2.936
Advies omgevingsvergunningen en meldingen mba	Milieu	615	€ 64	4%	612	594
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.153	€ 328	19%	3.156	4.317
Begeleiden initiatief	Milieu	1.043	€ 108	6%	1.035	695
Beoordelingen Bbl	Bouw	1.997	€ 208	12%	2.045	1.439
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	4.074	€ 424	25%	2.335	5.404
Omgevingsvergunning mba uitgebreid	Milieu	2.776	€ 289	17%	2.538	2.200
Omgevingsvergunning BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 69	4%	662	556
Toepasbare regelspecialist	Bouw					
Subtotaal		**16.223**	**€ 1.687**	100%	**14.067**	**18.141**
	aandeel bouw	7.716	802	48%	7.547	9.248
	aandeel milieu/alg	8.508	€ 885	52%	6.520	8.893
Programma 2. Toezicht en Handhaving						
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	254	€ 26	2%	253	9
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	672	€ 70	4%	672	
Controle bestaande bouw en RO	Bouw	4.424	€ 460	27%	4.585	6.470
Controle bodemsanering	Milieu	4.073	€ 424	25%	4.072	4.823
Controle complex bedrijf	Milieu	10.062	€ 1.046	62%	8.911	11.271
Controle gevolgklasse 1 / WKB	Bouw	2.412	€ 251	15%		
Controle graven in de bodem onder de IW	Milieu	4.373	€ 455	27%	4.083	4.600
Handhavingsbesluit nemen	Algemeen	10.476	€ 1.089	65%	10.775	13.476
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	500	€ 52	3%	500	710
Hercontrole milieu - PCH	Milieu	1.300	€ 135	8%	1.300	1.184
Inning	Algemeen	8	€ 1	0%		
Invorderingsbesluit	Algemeen	29	€ 3	0%		
Juridische expertise handhaving	Algemeen	5.050	€ 525	31%	4.815	5.626
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	€ 83	5%	795	1.153
Klachtbehandeling	Milieu	5.998	€ 624	37%	1.514	1.147
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	1.400	€ 146	9%	855	4.013
Projectcontrole	Milieu	1.848	€ 192	11%	4.061	587
Rapportageverplichting EPRTR	Algemeen	1.230	€ 128	8%	1.232	1.217
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.452	€ 151	9%	1.452	1.518
Rapportbehandeling bedrijfsmelding en melding ongewoon voorval	Milieu	1.208	€ 126	7%	1.208	558
Strafrecht - PCH	Milieu	1.350	€ 140	8%	600	1.104
Transportcontrole	Milieu	250	€ 26	2%		
Algemeen				0%	-1.240	430
Subtotaal		**59.163**	**€ 6.153**	100%	**50.442**	**59.896**
	aandeel bouw	6.836	711	12%	4.585	6.470
	aandeel milieu/alg	52.327	€ 5.442	88%	45.857	53.426
Programma 3. Advies						
Adviesrapport leefomgeving	Milieu	12.902	€ 1.342	80%	10.355	11.352
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	679	€ 71	4%	677	410
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	2.505	€ 261	15%	2.505	2.085
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	9.069	€ 943	56%	7.342	7.964
Meetadviesrapport luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.699	€ 177	10%	1.500	1.892
Algemeen	Algemeen			0%	400	
Subtotaal		**26.855**	**€ 2.793**	100%	**22.779**	**23.703**
	aandeel bouw	2.505	€ 261	9%	2.505	2.085
	aandeel milieu/alg	24.350	€ 2.532	91%	20.274	21.618
Programma 5. Algemeen en Projecten						
Beleids- en bestuursondersteuning	Algemeen	3.198	€ 333	7%	3.632	3.024
Detachering	Algemeen	768	€ 80	2%	768	3.765
Faciliteren participatietraject	Milieu	370	€ 38	1%	471	234
Meewerken aan programma of project	Algemeen	8.951	€ 931	19%	9.771	12.496
Partnerspecifieke werkafspraken	Algemeen	2.010	€ 209	4%	625	1.416
Programma- en projectmanagement	Algemeen	13.246	€ 1.378	28%	16.309	14.663
Algemeen	Algemeen	19.231	€ 2.000	40%	11.205	8.718
Subtotaal		**47.774**	**€ 4.968**	100%	**42.780**	**44.316**
	aandeel milieu/alg	47.774	€ 4.968	100%	42.780	44.316
Totaal uren		**150.015**	**15.602**		**130.068**	**146.056**
	aandeel bouw	17.057	€ 1.774	11%	14.637	17.803
	aandeel milieu/alg	132.958	€ 13.828	89%	115.431	128.253

Bijlage 3. Overzicht bijdragen klanten

Baten per klant x € 1.000	Bouw producten x tarief	Milieu producten x tarief	Totaal producten x tarief	Bouw diensten x € 104	Milieu diensten x € 104	Algemeen diensten x € 104	Totaal diensten x € 104	Gezamenlijke diensten				Overige baten ****)
								Alle partners *)	Deel partners **)	Innovatie ***)	Totaal	
Arnhem	2.820	934	3.755	757	859	1.060	2.676	299	422	150	872	
Doesburg	304	66	370	62	59	33	155	26	31	13	70	
Duiven	11	237	249		126	28	154	44	21	14	79	
Lingewaard	968	410	1.379	326	637	656	1.619	124	141	63	328	
Overbetuwe	101	525	626	32	330	105	467	94	45	48	187	
Provincie regulier		350	350		204	229	433	119		28	146	300
Provincie Bodemtaken				260	413		673					
Provincie Complexe Handhaving				54	2.934	1.146	4.134					23
Provincie Aandachtsbedrijven						1.396	1.396					10
Renkum	708	168	876	127	149	315	592	88	97	45	230	
Rheden	48	249	297	12	234	64	310	88	42	44	175	
Rozendaal	3	6	9	1	5	2	7	14	7	7	28	
Westervoort	2	48	50		31	6	37	31	15	10	56	
Zevenaar	22	340	362	17	299	51	367	89	42	28	159	
Partners algemeen												
Subtotaal partners	4.987	3.334	8.322	1.649	6.280	5.093	13.023	1.018	863	450	2.331	333
Subtotaal OD's		10	10	125	239	104	467	124			124	
Subtotaal derden					111		2.111	8			8	
Totaal klanten	**4.987**	**3.344**	**8.331**	**1.774**	**6.631**	**5.197**	**15.602**	**1.150**	**863**	**450**	**2.463**	**333**
% van de omzet			31%				58%				9%	1%

**)* *betreft data- en ketengedreven services, strafrecht, klantadvies milieu en piketdienst*
***)* *betreft klantadvies bouw en advies uitvoeringsbeleid*
****)* *betreft stimuleren circulaire economie, verminderen Nox en fijnstof, tegengaan ZZS, robotisering intakeproces en energie*
*****)* *betreft meetdienst provincie en out-of-pocketkosten PCH/PAB*

Ini begroting 2025	aandeel bouw	aandeel mil. & alg.	%	Aantal producten	Uren diensten	Ini begroting 2024	% tov 2025	Totaal baten real. 2023	% tov 2024
7.303	*4.000*	*3.303*	30%	3.684	25.735	6.544	12%	6.759	8%
595	*397*	*198*	2%	378	1.488	565	5%	611	-3%
482	*33*	*449*	2%	272	1.485	426	13%	406	19%
3.326	*1.435*	*1.891*	14%	1.508	15.569	3.284	1%	2.939	13%
1.280	*177*	*1.103*	5%	845	4.495	1.194	7%	1.009	27%
1.229	*300*	*929*	5%	295	4.162	1.203	2%	1.830	-33%
673	*260*	*413*	3%		6.475	530	27%	548	23%
4.156	*77*	*4.079*	17%		39.746	3.766	10%	3.962	5%
1.406	*10*	*1.396*	6%		13.424	1.239	13%	1.154	22%
1.698	*932*	*766*	7%	961	5.692	1.539	10%	1.685	1%
782	*101*	*681*	3%	557	2.985	646	21%	685	14%
44	*11*	*34*	0%	10	71	35	27%	36	23%
143	*17*	*126*	1%	53	359	116	23%	104	38%
889	*82*	*807*	4%	382	3.533	800	11%	890	0%
24.008	*7.832*	*16.176*	100%	8.945	125.219	21.887	2	22.618	6%
601		*601*		12	4.494	439	37%	497	21%
2.120		*2.120*			20.303	1.757	21%	1.597	33%
26.729	**7.832**	**18.896**		**8.957**	**150.015**	**24.083**	**11%**	**24.712**	**8%**

8,9 gemiddeld kengetal

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2023
JAARVERSLAG

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 1

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 1

04 Voorwoord Ruben Vlaander

06 A: Onze prestaties op een rij

10 B: Omgevingsvergunningen
Programma vergunningen

12 C: Naleefgedrag verbeteren
Programma toezicht en handhaving

15 D: Adviseurs geluid, trillingen en emissies
Programma advies

18 E: Focus op projecten en innovatie
Programma projecten

23 F: We werken samen in Gelderland
Programma stelseltaken

26 G: Werken aan doelmatige bedrijsvoering

31 H: Sociaal jaarverslag

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

COLOFON

De Jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto's zijn van Karin Veenendaal en Ivo Hutten. We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag op www. www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of vragen: communicatie@odra.nl.

VOORWOORD

“WE ZIJN IN 10 JAAR TIJD FORS GEGROEID IN OMVANG, BEGROTING EN AANTAL VERGUNNINGEN”

Medio 2023 nam de Eerste Kamer het besluit om de Omgevingswet definitief in te voeren. Per 1 januari 2024 worden tientallen wetten en maatregelen van bestuur ondergebracht onder de Omgevingswet. Dat is de duidelijkheid die we al een paar jaar willen. De wet moet de zorg voor de leefomgeving en de ruimte voor initiatiefnemers beter ondersteunen en procedures vereenvoudigen. Digitaal en aan de ‘keukentafel’. En gezondheid krijgt met de nieuwe wet meer aandacht dan voorheen. Soepeler en sneller een aanvraag afhandelen en vooral beter samenwerken met gemeenten, waterschappen, provincie en andere overheidsdiensten. We zagen in de laatste dagen van 2023 nog een stroom aanvragen en meldingen binnenkomen, die we onder ‘het oude recht’ afhandelen. Wat de impact van de Omgevingswet is op ons werk, kunnen we in het volgende jaarverslag benoemen. We zijn er klaar voor en hebben met alle partners een samenwerkingsovereenkomst getekend.

In 2023 is nog een belangrijke verandering in gang gezet. Het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH). In het IBP-VTH werken het Rijk, gemeenten en provincies, inspectie- en opsporingsdiensten, Openbaar Ministerie en politie samen met de 28 omgevingsdiensten aan de verbetering in het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). We hebben in tal van pilots en projecten onze bijdrage aan het collectief geleverd. Medio 2024 moeten de veranderingen duidelijk zijn.
De belangrijkste opdracht voor onszelf is in één woord uit te drukken: robuust. Bijvoorbeeld ten aanzien van het vermogen om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Financieel staan we er goed voor, de omzet is toegenomen en we kunnen over 2023 ‘zwarte cijfers’ schrijven. Dat is het goede nieuws, maar om helemaal robuust te zijn volgens de criteria van het IBP-VTH, moeten we nog paar stappen zetten.

In opdracht van ons bestuur is onderzocht hoe we de samenwerking met de Omgevingsdienst in Nijmegen kunnen intensiveren. Over de resultaten van dit onderzoek hebben de besturen van ODRN en ODRA oriënterend gesproken. Conclusies zijn nog niet getrokken. De gesprekken, tegen de achtergrond van de landelijke (IBP-VTH) ontwikkelingen, krijgen in 2024 een vervolg. We hebben ook kennisgemaakt met de mensen die werken voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. We onderzoeken hoe we de banden kunnen versterken.

2023 is het jaar dat we kort stil stonden bij 10 jaar omgevingsdiensten. 10 jaar is voor een overheidsdienst met de opdracht die we hebben, best jong. In die tien jaar zijn we in omvang, begroting en aantal vergunningen en controles fors gegroeid. Ook

afgelopen jaar hebben we veel nieuwe medewerkers aangenomen. Veelal jonge mensen die we intern zullen opleiden om de kwaliteit te leveren die de partners van ons gewend zijn.

“OM HELEMAAL ROBUUST TE ZIJN VOLGENS DE CRITERIA VAN HET IBP-VTH, MOETEN WE NOG PAAR STAPPEN ZETTEN”

In een interactie met onze partners hebben we in 2023 gewerkt aan een meerjarenprogramma voor de jaren 2025-2028. In het meerjarenprogramma, de titel zegt het al, kijken we vooruit, anticiperen we op trends en ontwikkelingen in de samenleving en in beleid en leggen we de verbinding tussen ons werk en de opgaven waar onze partners voor staan. Denk aan de energietransitie, de route naar een circulaire economie en de veranderingen in het landelijk gebied. We zetten onze kennis en ervaring in bij de beleidsontwikkeling van onze partners. Het is ons doel om van meerwaarde te zijn.

Tot slot. We hebben het eerste volle jaar in ons nieuwe kantoor achter de rug. De Airborne Tower is voor ons allemaal een prettige omgeving om ons werk te doen. En dat zullen we de komende tien jaar blijven doen.

A

ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ

1. Onze doelen en resultaten

Ons Planning & Control proces

Met dit jaarverslag doen wij verslag over onze prestaties in 2023. We laten zien waar het goed ging, maar melden ook waar we de doelen niet gehaald hebben en wat op die punten onze ambities waren voor 2023.
Ons jaarverslag is het sluitstuk van de Planning en Control-cyclus (P&C). De start van de cyclus 2023 was in het najaar 2021. Het Algemeen Bestuur heeft toen de uitgangspuntennotitie (nu kadernota genoemd) voor de begroting 2023 vastgesteld. In juli 2022 is de begroting 2023 vastgesteld, welke (samen met onze partners) is geconcretiseerd in werkprogramma's voor 2023. De werkprogramma's bevatten de concrete doelen en het aantal te leveren producten en diensten voor het reguliere VTH-werk.

2023 was een jaar met veel ontwikkelingen; er zijn twee grote SPUK-projecten opgestart (energie en IBP-VTH), er zijn pilotprojecten en veel aanvullende opdrachten uitgevoerd voor onze partners. Last but not least, ODRA heeft zich voorbereid op de omgevingswet, die per 1 januari 2024 ingaat. Veel van deze ontwikkelingen waren nog niet opgenomen in de eerste begroting voor 2023. ODRA heeft daarom medio 2023 een gewijzigde begroting aangeboden aan de raden. Deze is, na hun zienswijzen, vastgesteld in december 2023.

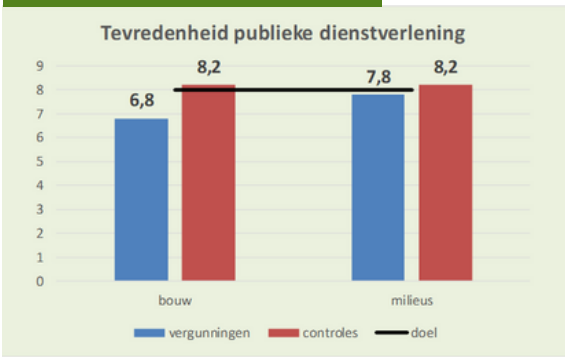
2. Zijn onze klanten tevreden?

ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft. De wijze waarop het contact met burgers en bedrijven verloopt, laat ODRA doorlopend meten; de resultaten vormen een belangrijke maatstaf voor kwaliteit van de publieke dienstverlening door ODRA.

In 2023 hebben we een andere manier van het meten van de tevredenheid over onze dienstverlening geïntroduceerd. Hierbij wordt de tevredenheid over de wijze van dienstverlening en de tevredenheid over de uitkomst van een aanvraag, controle of ingediende klacht, los van elkaar bevraagd. Deze manier van werken geeft meer inzicht over ons eigen functioneren en over het effect wat een besluit of uitkomst heeft op de ervaring van de aanvrager, ondernemer of indiener. Daarnaast is het percentage tevreden mensen geconverteerd naar een rapportcijfer volgens algemene maatstaven. De uitkomsten van de tevredenheidsmeting; voor controles en vergunningen scoren we op de domeinen milieu en bodem een 7,5 tot een 8,2. Alleen voor vergunningen bouw is het rapportcijfer iets lager, een 6,8. Een directe vergelijking met 2022 is niet te maken vanwege de veranderde systematiek; in 2022 waren 76% van de aanvragers, ondernemers en indieners tevreden.
De vraag over hoe we mensen behandelen, wordt over alle producten hoog gewaardeerd. Vanaf augustus 2023 scoren we gemiddeld een 8,6 op de vraag of mensen vriendelijk worden behandeld en daar zijn we trots op.

In 2023 is er een significante toename van het aantal ingediende omgevingsklachten te zien. Er zijn er Namelijk 3991 bij onze partners en gelderse OD's. Daarnaast hebben we nog de klachtafhandeling voor de aandachtsbedrijven gedaan. Vorig jaar waren er 2907 geregistreerde klachten. Dus een toename van 37%. Dit is een landelijke trend.

Figuur 1: Tevredenheid klanten

De bereidheid om een klacht in te dienen is toegenomen, dit zien we doordat er meer klachten over bijvoorbeeld eenzelfde evenement of omgevingsoverlastgevende onderneming worden gedaan. Daarnaast zien we een grote, toename in het aantal klachten dat per persoon wordt ingediend, een teken dat de oplossing die wij kunnen bieden voor die personen onvoldoende snel of onvoldoende toereikend is.

Klachten over medewerkers

We ontvangen relatief weinig klachten over onze medewerkers. In 2023 waren het er 13, waarvan 7 gegrond verklaard. De gegronde klachten gingen met name over omgangsvormen. Dit wordt naar verwachting verbeterd met het programma dienstverlening wat in 2024 van start gaat. De klachtenafhandeling wordt in de meeste

gevallen als positief ervaren door de indieners. In het najaar van 2022 hebben we daarnaast een reputatie-onderzoek uitgevoerd, wat inzicht geeft hoe onze 'stakeholders' (burgers, bedrijven, bestuurders, maar ook organisaties als MOB en VNO-NCW) naar ODRA kijken.

3. Financieel resultaat

De gemeenten en provincie waarvoor ODRA de taken uitvoert, zijn naast opdrachtgever ook financier van ODRA. We streven ernaar om het financieel resultaat in balans te hebben met de prestaties (prijs-kwaliteit). Dit is waar gemeenteraden en Provinciale Staten mede naar kijken. De gemeenteraden geven aan dat zij graag zien dat de kosten voor ODRA gaan dalen, mede gelet op de herstructurering van het gemeentefonds in 2026. Het beleid daartoe is reeds in het najaar 2020 geformuleerd (besparingsbrief aan de Raden). Nadat in 2022 structurele besparingen zijn gerealiseerd door onze verhuizing en ICT-transitie, is in 2023 gestuurd op doelmatigheid. In de turbulentie van een ongekend hoge inflatie en een CAO met een loonstijging van 7%, hebben we ons tarief weten te beperken. In de gewijzigde begroting 2023 was de stijging van ons tarief 'maar' 3%.
ODRA is er trots op dat we een omgevingsdienst zijn met één van de laagste tarieven in Nederland. Het uiteindelijke resultaat over 2023 is € 144.300 positief. De jaarrekening laat een exploitatie zien van € 24,7 miljoen, vrijwel exact gelijk aan de begroting.

4. Samenvatting VTH-resultaten

Het kwantitatieve doel om tenminste 98% van de afgesproken werkpakketten te realiseren, is gehaald. Nu zeggen aantallen niet zo veel, het gaat in de werkzaamheden van ODRA toch vooral om de impact (meerwaarde) van onze inspanningen op de leefomgevingskwaliteit. En die kwaliteit staat onder druk. Dit concluderen we vooral uit het over de hele linie toegenomen aantal klachten van burgers over allerlei vormen van overlast (vooral geluid en geur/lucht). Dit past in een patroon waar we al een paar jaar mee van doen hebben. Met onze inzet pogen we de ervaren aantasting van de leefomgevingskwaliteit te verminderen. Dat lukt vaak, maar niet altijd. Onder andere omdat we de klacht niet altijd kunnen oplossen.

Middels milieu- en bouwvergunningen en afhandeling van milieumeldingen, hebben we initiatiefnemers ruimte voor ontwikkeling gegeven en tegelijkertijd de belasting op de leefomgevingskwaliteit zo goed mogelijk geborgd (een vergunning is immers in feite een toestemming om te mogen belasten). Door middel van gericht en zorgvuldig uitgevoerd toezicht, milieucontroles, bodemcontroles en bouwcontroles, zien we er bovendien op toe dat de belasting van de omgeving ook beperkt blijft tot hetgeen is toegestaan (vergund). Daar waar we constateren dat dit niet gebeurt, treden we handhavend op. Dat leidt tot dwangsommen en inning hiervan.

5. Samenvatting organisatorische doelen

In de bedrijfsvoering hadden we ons ten doel gesteld om de organisatie verder te professionaliseren. Op HR-gebied hadden we de uitdaging om de groei van bijna 20 fte op te vangen en de juiste mensen te vinden in een moeilijke arbeidsmarkt. Er is ingezet op arbeidsmarktcommunicatie zowel op eigen kracht als interregionaal of nationaal verband, onder meer in de vorm van een frisse campagne met videomateriaal over ons werkveld, communicatie via sociale media en presentaties op banenmarkten. De werving pakken we op een andere manier aan; meer gericht op het opleiden van eigen young professionals en trainees en het verbeteren van haar aantrekkelijkheid als goed werkgever. In 2023 is JongODRA opgericht. JongODRA richt zich op de jongere generatie en starters binnen onze organisatie en zet zich in om nieuwe en jonge collega's verder te brengen in hun kennis en competenties door elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren.

In 2023 hebben wij het gebruik van ons eigen pand en bijbehorende ICT geoptimaliseerd. Sinds het najaar 2022 zijn we gehuisvest in de Airborne Tower. Daar hebben we een hybride werkconcept gerealiseerd met 121 werkplekken (flexfactor 0,6) en een variëteit aan overlegruimten die 'state of the art' zijn uitgerust met audiovisuele opstellingen. Medewerkers zijn voorzien van mobiele apparatuur en kunnen locatie onafhankelijk samenwerken. We hebben de dienstverlening aan onze (interne) klanten onder de loep genomen; verbeterplannen opgesteld en ingevoerd. De ICT-omgeving is in de zomer van 2023 heringericht met een (informatie) beveiligd cloud-netwerk op basis van Office 365. Deze transitie bevordert de efficiëntie door beter gebruik maken van alle ICT-tools en het optimaal werken in the cloud.

B

OMGEVINGSVERGUNNINGEN

1. Omgevingsvergunningen: bouw

Voor de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Renkum en Doesburg (sinds 1 okt 2022) hebben we in 2023 de aanvragen omgevingsvergunningen voor de activiteit Bouwen en voor de overige Wabo-activiteiten afgehandeld. Het gaat onder meer over kap-, inrit- en monumentenvergunningen. Aanvragen worden getoetst aan de diverse geldende wet- en regelgeving en de besluiten worden (grotendeels) binnen de wettelijke termijnen genomen.

Daarnaast hebben we meldingen voor sloopwerkzaamheden en brandveilig gebruik gebouwen afgehandeld. Ook hebben we adviezen verstrekt over constructies, stikstof, de welstandstoets, monumentenzorg en natuurinclusief bouwen. Om ons werk goed te kunnen doen, zoeken we altijd afstemming met de inhoudelijk deskundigen en betreffende afdelingen van de gemeenten over planologische afwijkingen, landschappelijke waarden, mobiliteit en erfgoed.

We hebben voor Renkum, Lingewaard en provincie Gelderland de bezwaar- en beroepsprocedures afgehandeld. Daarbij hanteren we de geldende kwaliteitsstandaarden en beschikken binnen de wettelijke termijnen.

We ondersteunen inwoners en ondernemers professioneel en effectief bij de voorbereiding van (bouw)planontwikkeling. Dit houdt in dat we inwoners begeleiden in de procedures en het stappenplan en bij de beoordeling letten we op juistheid en volledigheid.

2. Omgevingsvergunningen: milieu

Wij behandelen voor alle partners de aanvragen voor een milieuvergunning en de milieumeldingen. Dit is een basistaak in het kader van de (in 2023 nog geldende) Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. We beoordelen op juistheid en volledigheid en zorgen dat de aanvragers binnen de wettelijke termijnen een antwoord krijgen. We streven naar een zo integraal mogelijk antwoord door intern met specialisten af te stemmen en door aansluiting te zoeken bij de inhoudelijke deskundigen van de partners.

In samenwerking met ODRN zijn we in oktober 2022 gestart met een pilot waarin ODRA de volledige behandeling van nieuwe aanvragen voor gemeentelijk complexe bedrijven binnen ODRA-werkgebied voor haar rekening neemt. In de oude situatie verzorgde ODRN het adviesdeel voor in de omgevingsvergunning. Met enkele tussentijdse evaluaties hebben we geconcludeerd dat dit tot op heden goed verloopt en ODRA qua advisering robuust is. Wij hebben in heel 2023 de advisering van gemeentelijk complexe bedrijven dan ook zelf uitgevoerd. In afstemming met alle Gelderse OD's neemt elke OD de advisering (en vergunningverlening) voor gemeentelijk complexe bedrijven per 1 januari 2024 voor haar rekening.

3. Kwantitatieve resultaten vergunningen

Figuur 2: KPI's en productieresultaten Vergunningen

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	4.478	4.494	0%	8%	4.149
	aantal diensten (in uren)	13.958	18.141	30%	10%	16.457
Gemiddeld kengetal producten		8,5	7,4			8,3
Financiele realisatie						
	Kosten (x € 1.000)	4.773	5.264	10%	10%	4.781
	Baten (x € 1.000)	4.996	4.877	-2%	0%	4.860
	Saldo	223	-387			79

C

NALEEFGEDRAG VERBETEREN

Voor al onze partners voeren we het milieutoezicht bij bedrijven uit, houden we toezicht op grondverzet/bodemsaneringen en asbestsaneringen en behandelen we overlastmeldingen van omwonenden. Daarnaast voeren we voor vier gemeentelijke partners ook het bouwtoezicht uit. Toezicht en handhaving zijn in onze ogen cruciale schakels in de reguleringsketen. We vinden dat preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten de kans verkleint op ongevallen, incidenten of zelfs rampen. Wij zetten ons in om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren. We toetsen de wettelijke voorschriften, zijn oplossingsgericht en bij een overtreding volgen we de sanctiestrategie. Het gaat ons om een gezonde en veilige leefomgeving te bieden aan omwonenden en werknemers.

1. Bouwtoezicht

Voor Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Renkum voeren we het toezicht uit op bouwprojecten, monumenten, (asbest)sloop, verbouwingen en bestaande bouw. Tevens behandelen we bouwgerelateerde overlastmeldingen. Het aantal uren bouwtoezicht is fors toegenomen en dat valt weer te koppelen aan het grote aantal verleende vergunningen in 2023.

2. Milieutoezicht

De werkprogramma's zijn voor milieutoezicht volledig gehaald, voor zover te plannen was. De toename in het aantal klachten is opmerkelijk, dit heeft bij een aantal partners ook tot meer controles geleid dan begroot. Bij de gemeentelijk complexe bedrijven zijn we ook actiever onze meetdienst gaan inzetten voor luchtmetingen, bijvoorbeeld bij de steenfabrieken en asfaltcentrales. De resultaten hiervan geven een nog beter inzicht in de milieubelasting en waar wij op moeten inzetten bij toezicht.

LHS als referentie voor controles

De landelijke handhavingsstrategie (LHS) is voor ons het beleidskader waar en hoe handhaving in te zetten. De LHS verbindt het gedrag van de overtreder aan de impact van de overtreding. ‘Ruimte geven waar dat kan, maar direct doorpakken als het nodig is’, is de leidraad. Als overheid is gelijke monniken gelijke kappen het vertrekpunt voor toezicht en handhaving. Dat wil zeggen dat de gelijke interpretatie van de LHS en samenwerking belangrijk zijn. We geven daar aandacht aan door periodiek casuïstiek te bespreken en toezichthouders te ondersteunen door bijzonder opsporingsambtenaren (boa’s). Dit houdt in dat de basis op orde is en ODRA het strafrecht consequent inzet conform dit kader. Gevolg is ook dat we een toename zien in de inzet van BOA's voor strafrecht, zowel voor milieu-, bodem- en bouwtoezicht. Ook hebben we daardoor meer strafrecht ingezet dan oorspronkelijk begroot. Er zit wel een zorg in de snelheid van strafrechtelijke afhandeling verderop in de keten, het lik-op-stuk gevoel verdwijnt hierdoor bij overtreders. We monitoren in 2024 of deze trend zich doorzet.

Piket: Ruim 140 keer in actie

Onze piketdienst is 24/7 het hele jaar beschikbaar om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. Dat doen we voor onze eigen regio en als achtervang voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Ook het afgelopen jaar is ons piketteam weer meerdere malen per week opgeroepen. Opvallend was dat er in de eerste helft van 2023 minder drugsdumpingen plaatsvonden, maar in de tweede helft het fenomeen toch weer de kop opstak. We zien ook dat we vaker worden gevraagd om te assisteren bij woningbranden met en zonder asbest. Met name de grote asbestbrand in Heteren en de afwikkeling daarvan, de grootste asbestsanering van Nederland, heeft veel inzet van piket gevraagd.

Kamerverhuurbeleid Arnhem

Het project kamerverhuur is gestopt eind 2023. Op een enkele hercontrole na, zijn de geregistreerde kamerverhuurpanden bezocht in samenwerking met de VGGM. De opbrengst en resultaten van de 382 panden zijn gedeeld met de opdrachtgever. Om de panden op een adequaat niveau te houden, is voorgesteld om beleid vast te stellen over hoe en met welke frequentie de huidige voorraad wordt onderhouden. Daarnaast is de zorg gedeeld dat er onbekende en mogelijke onveilige panden aanwezig kunnen zijn.

“WE GEVEN RUIMTE WAAR DAT KAN, MAAR PAKKEN DIRECT DOOR ALS HET NODIG IS”

Bodemtoezicht

We voerden het toezicht uit op bodemsaneringen voor Arnhem en de provincie Gelderland. Daarnaast ondersteunden we wederom ODRN bij de uitvoering van het toezicht Wbb (Wet bodembescherming) in de gemeente Nijmegen. Net als in 2022 ervaren we dat controles tijdens de uitvoering van saneringen meer tijd kosten, omdat zaken vaker niet (geheel) op orde zijn en we een deel van deze zaken ter plekke oplossen, en een deel loopt via een handhavingstraject.

Er is blijvende aandacht geweest voor de problemen met immobilisaat. Onze acties hebben wel gemaakt dat we nu vroegtijdig worden opgezocht door aannemers die problemen willen voorkomen. Dat is winst. Ook hebben we als ODRA, samen met een aantal andere OD's, namens ODNL de problematiek bij het ministerie aangekaart. Dat geldt overigens niet alleen voor immobilisaat maar ook voor de toepassing van staalslakken (landelijk veelvuldig in de pers aangekaart). We hebben samen met de collega's van toezicht aandacht kunnen besteden aan het slopen en de essentie van intensief toezicht daarbij, omdat er nog te vaak ‘verontreinigd’ bouwpuin ontstaat, dat uiteindelijk zijn onwenselijke weg vindt in toepassingen in het milieu, met alle risico's van dien. Fijne en nuttige samenwerking met de bouwcollega's.

Naast vrije veld toezicht, controleerden we ook saneringen van tanks en hielden we de aanleg van bodemenergiesystemen in de gaten. Ook hebben we de transportcontroles met succes geïntensiveerd en zijn we betrokken geweest bij de invoering van het Geografisch Informatie Systeem. Enigszins geplaagd door personele tekorten hebben we toch kans gezien om veel werk te verzetten.

3. Kwantitatieve resultaten Toezicht en Handhaving

In 2023 hebben we de begrote productie als totaal ruim gerealiseerd. Het aantal vervolgcontroles is ook gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt deels door het energietoezicht waar de vaak veel lange termijnen afgelopen jaar zijn verlopen, maar ook door steeds meer kennis van de toezichthouders over specifieke onderwerpen waardoor steeds meer overtredingen worden geconstateerd.

Figuur 3: KPI's en productieresultaten Toezicht en Handhaving

Programma Toezicht & hh.	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	6.646	8.752	32%	21%	7.215
	aantal diensten (in uren)	57.904	59.896	3%	5%	56.869
Gemiddeld kengetal producten		7,3	5,9			6,5
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	10.911	11.195	3%	7%	10.428
	- baten (x € 1.000)	10.900	11.450	5%	8%	10.568
	Saldo	-11	255			140

D

ADVISEURS GELUID, TRILLINGEN EN EMISSIES

ODRA beschikt over de expertise om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren over geluid, trillingen, licht, emissies, luchtkwaliteit, bodem, duurzaamheid en externe veiligheid. We geven omgevingsadviezen en dat doen we veelal op basis van concrete vragen (vraag-gestuurd en maatwerk) van onze partners. We adviseren ook op projectbasis, zoals emissiemetingen bij bedrijven met een zware milieubelasting.

1. Meten en advies

Met het Schone Lucht Akkoord, het scherper vergunnen en een groeiende lijst van stoffen in de categorie Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) blijven resultaten van metingen een belangrijke informatiebron. Meten is weten, en dat geldt zeker wanneer de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is. Als voorbeeld de discussies rond de emissies van asfaltcentrales, die zelfs tot in de Tweede Kamer wordt gevolgd.

Als geaccrediteerde inspectiedienst zijn onze experts betrokken als adviseur bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zij werken voor ODRA-teams en de omgevingsdiensten in Gelderland. Ook zijn het afgelopen jaar metingen verricht voor de Omgevingsdienst in Overijssel en de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, naast andere omgevingsdiensten ook voor o.a. gemeente Nijmegen.

Provincie Gelderland is onze belangrijkste opdrachtgever voor meten bij complexe inrichtingen. Naast metingen bij bedrijven waar de Provincie het bevoegd gezag is (in 2023: 35 projecten) zijn er veel adviezen verstrekt aan toezichthouders en hebben de luchtexperts de nodige ondersteuning gegeven in rechtszaken rondom aandachtsbedrijven. Naast metingen aan schoorstenen voeren onze deskundigen luchtkwaliteitsmetingen uit langs wegen, zoals op 2 plekken langs de Pleijroute en bij de aanleg van rondwegen in Lochem en Zutphen. Daarnaast zijn onze experts betrokken geweest bij landelijke aanpak van het varend ontgassen, de uitstoot van asfaltcentrales en toezicht op ZZS (zeer zorgwekkende stoffen). Samen met de meetdienst van Midden- en West-Brabant (OMWB) en de 3 geurlaboratoria in Nederland is een voorzet geschreven voor een landelijk geurbeleid.

2. Juridische diensten

Voor de reguliere werkzaamheden van onze partners geven we juridisch advies en verzorgen we de juridische handhaving in de vorm van het behandelen van handhavingsverzoeken, handhavingsbesluiten, bezwaar en beroep en Woo-verzoeken. Om de kwaliteit op een nog hoger peil te brengen hebben wij het afgelopen jaar gewerkt aan een betere afstemming, verbetering van de werkprocessen en frequenter contact en kortere communicatielijnen met onze partners. De feedback van onze partners is waardevol voor ons en leidt tot verbetering van ons werk.

3. Minder verkeerslawaai

In 2023 hebben we de uitvoering van het geluidsaneringsproject Apeldoornseweg in Arnhem voortgezet. Met rijkssubsidie van Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV) wordt de geluidsoverlast van wegverkeer verminderd. Er zijn geluidreducerende wegdekken aangelegd en geluidwerende voorzieningen aan gevels aangebracht. Voor diverse partners is subsidie aangevraagd (en verleend) om meer saneringsprojecten te kunnen uitvoeren. Verder is geadviseerd bij nieuwbouwprojecten en transformaties om de geluidhinder van wegverkeer in nieuwe situaties zo veel mogelijk te voorkomen.

4. Toezicht met drone

De exploitatievergunning Specifiek van Omgevingsdienst NL (ODNL) is medio 2023 door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) afgegeven. Na het inrichten van de beheersorganisatie Drones van ODNL en het ondertekenen van een convenant is het per 1 juli 2023 voor ODRA mogelijk om gebruik te maken van deze exploitatievergunning. Dit betekent dat we nu zo goed als overal met onze drones mogen vliegen, met de voorwaarden vanuit de exploitatievergunning in achtnemend. In de tussentijd weten steeds meer teams onze dronepiloten te vinden. In 2023 is vooral vanuit milieutoezicht de inzet van dronepiloten gevraagd. Zo is bij een controle bij een afvalinzamelaar door middel van 2D/3D-modelling aantoonbaar gemaakt dat de inrichting-houder onvoldoende maatregelen genomen heeft om aan de last onder dwangsom te voldoen, waarna door de betreffende gemeente een dwangsom is verbeurd. Daarnaast is ook voor onze collega's van bodem- en agrarisch toezicht en ondermijnende criminaliteit gevlogen.

Voor 2024 is een projectplan opgesteld voor de inzet van drones. Hierin is budget vanuit provincie Gelderland meegenomen voor inzet bij toezicht en handhaving van provinciale complexe bedrijven, als ook incidentele inzet ODRA-breed op basis van de PDC. En zal ook ingezet worden op technische innovaties, bijvoorbeeld voor emissiemetingen met een drone en/of toezicht op energiebesparing met behulp van warmtebeeldcamera.
Onze piloten staan met geavanceerde apparatuur klaar om in 2024 te vliegen voor alle aspecten op het gebied van onze leefomgeving. Daarnaast speelt ODRA een rol in een landelijke beheersorganisatie Drones van ODNL waar vanuit het Interbestuurlijk Programma versterking VTH budget voor verkregen is.

5. Externe veiligheid

ODRA adviseert over externe veiligheid voor RO-ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, waarbij het gaat over risico's voor mensen en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Verder worden verplichte risicovolle activiteiten geregistreerd en informeren wij onze partners over ontwikkelingen op gebied van externe veiligheid. Het Rijk heeft de Omgevingswet aangegrepen om een beleidswijziging door te voeren op de externe veiligheidswetgeving. In 2023 is met het Register Externe Veiligheid (REV) een andere registratieverplichting voor risicovolle activiteiten ingevoerd. De migratie van gegevens over risicovolle activiteiten vanuit het oude register zijn in 2023ingevoerd in het REV. Echter, in het REV moeten meer risicovolle activiteiten worden opgevoerd dan in het oude register. ODRA heeft deze activiteiten in 2023 voor de regio Arnhem in kaart gebracht en wil dit in 2024 en 2025 voor haar partners opvoeren in het REV. Daarnaast zijn wij bezig om een technische aansluiting van het zaaksysteem op REV te verkrijgen.

6. Kwantitatieve resultaten programma advies

Figuur 4: KPI's en productieresultaten Advies

Programma Advies	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	0
	aantal diensten (in uren)	24.386	23.703	-3%	-4%	24.680
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	2.876	3.230	12%	17%	2.765
	- baten (x € 1.000)	2.954	2.729	-8%	-6%	2.911
	Saldo	78	-501			146

E

FOCUS OP PROJECTEN EN INNOVATIE

Projecten en projectmatig werken krijgen naast de reguliere werkprogramma's, steeds meer gewicht binnen ODRA. Het team Programma's, Projecten en Innovatie (PPI) speelt in die ontwikkeling een belangrijke rol. De focus lag in 2023 op het uitbouwen van het aantal en de omvang van de projecten en het beter aansluiten bij de planning & control cyclus van de omgevingsdienst. De link met de partners loopt via thema-overleggen en natuurlijk via de programma's en projecten zelf.
In 2023 zijn meerdere innovatie-initiatieven uitgevoerd. We hebben voor een deel combinaties gemaakt met SPUK-subsidie trajecten zo nieuwe initiatieven, met bijbehorende financiering, in synergie samen uit te werken.

1. Omgevingswet

In maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Daarom is 2023 een belangrijk jaar geweest voor de laatste puntjes op de 'i' voor de invoering. We zijn dan ook druk aan de slag gegaan met ketentesten van het DSO, het trainen van onze (nieuwe) medewerkers met een basiscursus, opfriscursus en door middel van het oefenen van casuïstiek. Voor onze bouwpartners hebben we de toepasbare regels gemaakt en afgestemd met de betreffende gemeenten. De benodigde mandaten, interne regelingen en brieven in ons zaaksysteem zijn aangepast op de Omgevingswet. Ook hebben we advies gegeven over de legesverordeningen van onze partners. Verder zijn de eerste stappen gezet in de verkenning wat er nodig is voor het Register Externe Veiligheid (REV) zoals hierboven onder D.5 beschreven. Daarnaast hebben we een grote netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij regionale en landelijk vergunningverleners en toezichthouders aan de slag zijn gegaan met de casus 'de groene spoorbrug'. Daar werd ook de oproep gedaan om vaker dergelijke netwerkbijeenkomsten te organiseren. Een mooie mijlpaal was de ondertekening van het samenwerkingsdocument op 31 oktober jl. waarbij de partners en ketenpartners akkoord zijn gegaan met de samenwerkings-afspraken. Door onze voorbereiding zijn we goed van start gegaan met de Omgevingswet op 1 januari 2024.

2. Wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB)

De wet op de Kwaliteitsborging Bouw (WKB) is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet. De voorbereiding op deze wet loopt in lijn met de voorbereiding op de Omgevingswet. Collega`s hebben een cursus gehad van de directeur Vereniging Bouw & Woningtoezicht Nederland en onze interne train de trainers hebben trainingen gegeven. Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met onze bouwpartners om uniform bouwbeleid te schrijven. Dit heeft geresulteerd in een risicomatrix Besluit bouw en leefomgeving dat door onze bouwpartners wordt vastgesteld, tegelijkertijd met de landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO).

3. Warme overdracht bodem

Door de provincie Gelderland is subsidie beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Alle gemeenten hebben deze subsidie aangevraagd en ontvangen. Het budget moet ingezet worden uiterlijk een jaar na invoering van de Omgevingswet. Met het regionale vakberaad bodem is een projectplan opgesteld. Hierin is afgestemd om gezamenlijk deze subsidie in te zetten. Hierdoor hebben we in 2023 onze processen aangepast, kaarten omgezet voor het Omgevingsplan per gemeente, de bodemactiviteiten geoefend in het Omgevingsloket en brieven en webteksten herschreven. Ook hebben medewerkers diverse trainingen gevolgd en casussen opgepakt. Daarnaast zijn voorbereidingen gemaakt om begin 2024 grond-, water- en wegenbouwbedrijven bij te praten in een presentatie over de Omgevingswet.

4. Theseus en ondermijning

Ondermijning en de dunne grens tussen onder- en bovenwereld, is voor ons en onze partners een belangrijk onderwerp. We hebben het thema ondergebracht in een project en willen daarmee bereiken dat we aan de voorkant proactief mee gaan denken over hoe we adequaat kunnen inspelen op signalen uit het veld. Dat doen we onder meer door analyses, gerichte controles en intensiever samen te werken met ketenpartners. De focus van de aanpak op ondermijnende criminaliteit heeft gelegen op bedrijventerreinen en buitengebied.

Naast de `eigen' aanpak van ondermijning hebben we een prominente rol in het project Theseus, dat begin 2021 is gestart op initiatief van de provincie Gelderland. Theseus richt zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit op Gelderse bedrijventerreinen. Door middel van data-analyse en toezicht worden onder regie van gemeenten samen met ketenpartners (o.a. RIEC, Douane en Politie) bedrijventerreinen in beeld gebracht en gecontroleerd. Signalen van ondermijnende criminaliteit worden gedeeld met de betrokken partners. Inmiddels is er door het projectteam bij 21 Gelderse gemeenten ondersteuning gegeven in de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen. Er zijn 41 bedrijventerreinen gecontroleerd en meer dan 1900 constateringen gedaan bij de eerste controle. Ook is er landelijk belangstelling voor het project Theseus. Het team is in 2023 uitgebreid naar 7 toezichthouders. In samenwerking met onder meer het RIEC en de Politie Oost-Nederland zijn er gezamenlijke trainingen georganiseerd in 2023 en hebben wij in Huissen een congres georganiseerd waar partners de mogelijkheid hebben gehad meer te leren van elkaar in het herkennen van signalen ondermijnende criminaliteit. In 2024 loopt het project door. Het project stopt op 1 april 2025, in 2024 zal daarom worden gekeken naar de 'Landing' opties die er zijn voor project Theseus.

5. Circulaire economie

In 2023 hebben we onze circulaire economie aanpak vormgegeven. Onze partners (Rozendaal uitgezonderd) zijn afgelopen jaar aangehaakt bij het circulaire economie project van ODRA. We hebben hiertoe een regionale overlegstructuur gecreëerd voor circulaire economie (platform circulaire economie), waarmee we circulaire economie beleid van de partners en VTH met elkaar in verbinding brengen. We zijn als ODRA aangehaakt bij een aantal belangrijke landelijke ontwikkelingen (Circulair Materialenplan, Landelijk Kennisplatform afval of grondstof). We werkten en werken daarnaast aan een aantal interessante casussen (o.a. recycling van dakpannen, vermindering van Operatie Kamer-afval in een ziekenhuis). In vrijwel elke casus is er een spanningsveld tussen circulaire economie en wet- en regelgeving en we bouwen hierin steeds meer expertise op.

We hebben uitgewerkt hoe we afvalpreventie, doelmatig gebruik van grondstoffen en experimenteer bepalingen kunnen inzetten in vergunningen. In 2024 gaan we dergelijke voorschriften ook in de praktijk brengen. Ambitie is dat we dat eind 2024 bij 20 casussen gedaan hebben. Uit een door ons uitgevoerde analyse blijkt dat de baksteenindustrie (keramische industrie) geschikt is om onze nieuwe manier van werken op toe te passen. De gehele keten (van grondstofwinning, tot productie, tot recycling) vindt namelijk binnen ons werkgebied plaats). We voerden afgelopen jaar gesprekken hierover met onze partners, met collega's van ODRN en met de keramische branche zelf over de te volgen strategie. In 2024 gaan we hier uiteraard mee door.

We hebben uitgezocht welke raakvlakken er zijn met de duurzaamheidsrapportage CSRD (verplichte rapportage voor steeds meer grote bedrijven). CSRD verplicht grote bedrijven vanaf 2024 tot rapportage over circulaire economie, het gebruik van grondstoffen en de risico's hiervan.
Tot slot hebben we onderzocht welke rol we kunnen spelen bij circulair slopen. De instrumenten die wij met VTH kunnen inzetten zijn beperkt. In gesprekken met de deskundige collega's is gebleken dat het momenteel ontbreekt aan goed toezicht op sloopprojecten en dat daar veel verbetering mogelijk is.

6. Programma energie

Samen met onze partners hebben we een substantiële bijdrage geleverd aan energiebesparing en de doelstellingen uit het Gelders Energie Akkoord. Vanuit de energiebesparende maatregelenlijst is gekeken of deze bedrijven voldoen aan de energiewetgeving. Ook via regulier toezicht worden alle relevante bedrijven geïnformeerd over energiebesparing en de energiebesparingsplicht. Zo proberen we jaarlijks de registratie van de energiegegevens in ons zaaksysteem te verbeteren.

In 2023 hebben we bij vrijwel alle van de bezochte bedrijven overtredingen geconstateerd in verschillende gradaties. We merken dat we elk jaar een beter beeld krijgen van de energie-besparingsplichtige bedrijven. Hierdoor wordt het intensiever om de resterende bedrijven in kaart te brengen. Onze schatting is dat we inmiddels (voor de gemeenten die gebruik maken van de co-financiering) gemiddeld genomen zo'n 70 tot 80% van de energie-besparingsplichtige bedrijven hebben bezocht.

Niet alle bedrijven hebben voldaan aan de energiebesparingsplicht. Deze zogenaamde `duikers' komen nog steeds bovendrijven. Wanneer een bedrijf wel heeft voldaan aan de informatieplicht, betekent dit niet dat alle energiebesparende maatregelen genomen zijn. Door middel van het EML-toezicht zorgen we ervoor dat de energiebesparende maatregelen alsnog genomen worden. Het gerichte EML-toezicht loont. In 2023 zijn er ook veel EML-hercontroles uitgevoerd aangezien vrijwel iedere initiële controle tot een hercontrole leidt. In de meeste gevallen is de overtreding na de hersteltermijn opgeheven, in enkele gevallen is een handhavingstraject gestart. Naast de preventieve controles worden bedrijven in samenspraak met gemeenten ook benaderd en ondersteund via stimuleringstrajecten. Het voordeel van een stimuleringstraject is dat een nauwe samenwerking met een bedrijf kan leiden tot meer energiebesparing dan wettelijk is vereist.

Per 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. In dit kader is er uitvoering gegeven aan het projectplan. Bouwkundige controles zijn uitgevoerd. Het merendeel van de panden is bezocht, maar door de stijgende energieprijzen zijn veel kantoren inmiddels aangepakt door de eigenaren en een enkel pand voldoet niet aan het label c en gaat het HH-proces in. Bovenstaande is vormgegeven via de werkprogramma's van de partners en via het SPUK THE project. SPUK THE gelden (Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht) heeft een totale omvang van circa € 1.5 miljoen met een looptijd van 2023 tot 2026.

7. Project Toezicht Wet natuurbescherming

Specifieke aandacht verdient een project dat we in 2023 in opdracht van de provincie Gelderland hebben uitgevoerd: Het toezicht bij agrarische bedrijven op verleende vergunningen Wet natuurbescherming op het onderdeel stikstofemissies. ODRA heeft in 2023 in totaal 150 controles uitgevoerd, verdeeld over Gelderland. Grotendeels zijn dit aspectcontroles geweest, maar waar mogelijk onderdeel van het reguliere Wabo-toezicht, dat al bij omgevingsdiensten is belegd.

8. SPUK Uitvoering IBP

Het project SPUK IBP heeft een totale omvang van € 525.000 en had een doorlooptijd tot eind 2023. Door een trage opstart (landelijk beeld) is de doorlooptijd verlengd tot 2024. Het programma heeft als doel een algemeen kwaliteits-verbeterprogramma op te stellen. ODRA levert een bijdrage aan dit programma door deelname in werk- en projectgroepen. Daarnaast hebben drie projectvoorstellen van ODRA subsidie gekregen: operationalisering toetsingskader afval of product / einde afvalstatus, verbeteren dataregistratie en -kwaliteit en verstevigen regionale beleidsadviesrol. Vanaf 2024 maakt ook het project 'inzet drones' onderdeel uit van het programma.

9. Adviseurs beleid en uitvoering

De adviseurs beleid en uitvoering gingen in 2023 aan de slag om te zorgen voor meer verbinding tussen uitvoering en beleid. Onze adviseurs hebben niet stil gezeten. Er is een rapport geschreven over hoe om te gaan met de diverse thema`s die in het omgevingsplan moeten landen en er zijn diverse vakberaden/platforms georganiseerd. Op 4 oktober jl. hebben de adviseurs een regionale sessie over het samenwerken aan het omgevingsplan georganiseerd met de partners, waarin is afgesproken samen op te trekken in het maken van het omgevingsplan. Daarnaast hebben onze adviseurs het nieuwe LHSO (landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht) specifiek gemaakt en laten vaststellen door de gemeenten. Inmiddels zijn ook de voorbereidingen gedaan voor de overleggen in 2024 waarin veel regionale afstemming plaatsvindt, waarbij kennis en voortgang worden gedeeld over tenminste de volgende onderwerpen: geluid, bodem, geur/licht/lucht, externe veiligheid, bodem, VTH, energie, circulaire economie en omgevingsplan.

Door de inzet van de adviseurs beleid en uitvoering zorgen we dat we regionaal samen optrekken in de uitdagingen, diverse producten schrijven die elke gemeente kan toepassen en kennis en ervaringen delen over de uiteenlopende thema`s.

10. Gezamenlijke diensten

Wij voeren voor alle partners en andere omgevingsdiensten gezamenlijk een aantal diensten uit, waaronder piketdienst, samenwerking met strafrecht, gegevens(data)beheer, ketensamenwerking en klantendesk (bouw en milieu). Deze diensten worden bekostigd door alle partners op basis van fixed price. In katern 2 geven we een overzicht van de kosten voor deze gezamenlijke diensten.

Innovatie: een aantal projecten zijn opgestart

- Meerjaren uitvoeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een Meerjaren uit-voeringsplan (MJP): Voor het eerst in haar bestaan heeft ODRA samen met haar partners een meerjarenprogramma opgezet. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht.
- Start beleidsadviseurs; We hebben als pilot drie beleidsadviseurs aangenomen om de partners te ondersteunen op diverse beleidsopgaves in het milieudomein. Onderdeel hiervan is het opzetten van een aantal bouwstenen voor de diverse beleidsthema's.
- Borging inzet dronetoezicht; De activiteiten waren gericht om de inzet van onze drones in 2024 projectmatig te borgen in de onze werkzaamheden in toezicht en handhaving
- Start project Circulaire Economie; Het grootste deel van het budget is gebruikt voor het aanjagen van dit project, voor de resultaten hiervan verwijzen naar de paragraaf over dit onderwerp.

11. Resultaten programma advies

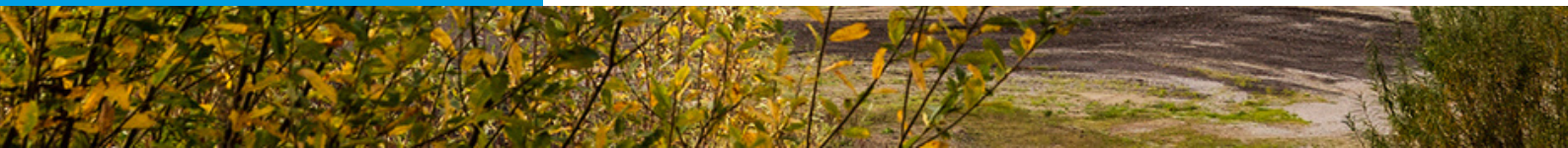
Figuur 5: KPI's en productieresultaten PPI

Programma Projecten	Beoogd resultaat	bg 2023	real. '23	verschil	tov '22	real. '22
Productie	aantal producten	0	0	-	-	
	aantal diensten (in uren)	50.495	44.316	-12%	28%	34.557
Gemiddeld kengetal producten			nvt			
Financiele realisatie						
	- kosten (x € 1.000)	5.702	4.542	-20%	23%	3.689
	- baten (x € 1.000)	5.718	5.382	-6%	55%	3.480
	Saldo	16	840			-208

F

WE WERKEN SAMEN IN GELDERLAND

In Gelderland zijn sinds 2013 zeven autonome omgevingsdiensten actief, na 1 januari 2024 zes. We werken als ODRA met de zes collega omgevingsdiensten samen waar het nuttig, effectief en efficiënt is. Deze afspraken gaan door het leven als ‘de stelseltaken’. Wij nemen de stelseltaak handhaving en toezicht provinciale complexe bedrijven voor onze rekening. Daarnaast voeren we als gezamenlijke dienst het Diepgaand administratief toezicht (DAT) en het specialisme Landelijk meldpunt afval (LMA) uit.

1. Stelseltaken omgevingsdiensten

De taken van de andere omgevingsdiensten zijn te verdelen in de taken op het VTH-gebied, en taken die in de overheadsfeer liggen. Ten behoeve van het primaire proces zijn dat:

- ODR voor ketentoezicht;
- ODNV voor de BsBm (coördinatie handhaving);
- ODRN heeft als taak de vergunningen voor de complexe bedrijven in Gelderland te verzorgen. Zij doen dat ook voor de gemeentelijke complexe bedrijven van ODRA. De kosten hiervan worden doorbelast (zie katern 2).

De andere stelseltaken betreffen samenwerking op gebied van bedrijfsvoering:

- OVIJ verzorgt het portaal; (website en communicatie).
- ODA; gezamenlijk beleid op HRM en coördinatie richting SGO.
- ODdV; Datagedreven werken en coördinatie in algemene zin van het Gelders stelsel.

2. Provinciale programma's

Samen sterk

ODRA, ODRN en de provincie Gelderland werken samen aan de uitvoering van provinciale VTH-taken. De samenwerking is inmiddels op een zodanig niveau dat het (tijdelijke) programma Samen Sterk in 2023 kon worden beëindigd en het nu een reguliere samenwerking is. Afstemming vindt plaats via het gezamenlijk accountoverleg dat ODRA, ODRN en VTH-Gelderland voeren via het Integraal Opdrachtgeversteam van de provincie Gelderland.
Drie keer per jaar wordt door de uitvoerende diensten gezamenlijk gerapporteerd aan het Opdrachtgeversteam bij de Provincie. Deze rapportages worden vervolgens besproken in het VTH-managementoverleg en het Bestuurlijk Overleg dat de directeuren van de omgevingsdiensten en het opdrachtgeversteam voeren met de Gedeputeerde. Ook wordt gewerkt aan een gezamenlijk dashboard.

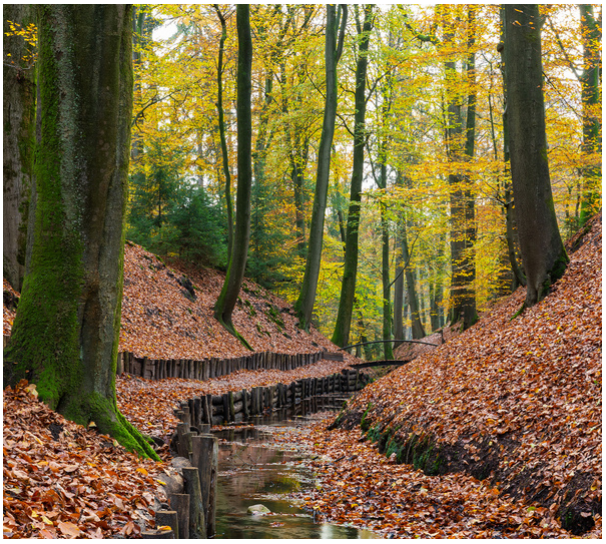
Programma Aandachtbedrijven (PAB)

Het programma Aandachtbedrijven heeft op strategisch en bestuurlijk niveau twee hoofddoelen:

- Aandachtbedrijven terug in het reguliere spoor.
- Geen voorkombare problematiek en bestuurlijke zorgen.

Het programma bestaat inmiddels drie jaar en heeft zijn meerwaarde bewezen. Het programma richt zich op aandachtbedrijven met een complexe (meervoudige) problematiek. Ieder aandachtbedrijf beschikt over een eigen projectleider, die samen met het projectteam interventies ontwikkelt om het betreffende bedrijf zo snel mogelijk weer in het reguliere VTH-spoor te krijgen. Per 31 december 2023 waren er drieëntwintig bedrijven met de status ‘aandachtbedrijf’. Deze bedrijven zijn verdeeld over vijf projectleiders. Uitbreiding van het team is nodig.

Het proces is inmiddels zodanig ingeregeld dat we het opschalen naar en het afschalen van de status van aandachtbedrijf goed kunnen monitoren. Vooral het vroegtijdig signaleren van potentiële aandachtbedrijven werpt zijn vruchten af. Dit doen we via de methodiek van ‘Bedrijf in Beeld’. Door een periodieke schouw van het bedrijvenbestand worden bedrijven geselecteerd voor een ‘light scan’. Op basis daarvan kan snel worden beoordeeld of extra aandacht (regie) nodig is om te voorkomen dat een bedrijf een aandachtbedrijf wordt. In 2023 zijn twintig ‘light scans’ uitgevoerd. We hebben bij zeven bedrijven door extra regie de opschaling naar aandachtsbedrijf kunnen voorkomen. Daarnaast hebben we drie aandachtbedrijven afgeschaald naar regulier. Op basis van uitgevoerde omgevingsscans zijn vijf bedrijven toegevoegd aan het programma.

"DOOR VERSCHILLENDE ACTIES EN TRAININGEN ZIEN WE DE KOMST VAN DE OMGEVINGSWET MET VERTROUWEN TEGEMOET"

Programma Complexe Handhaving (PCH)

2023 stond in het teken van de komst van de Omgevingswet. De activiteiten van alle bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, zijn getoetst aan de nieuwe regels van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit is projectmatig aangepakt, waarbij nauw is samengewerkt tussen toezichthouders en juristen van ODRA en vergunningverleners en juristen van ODRN. De resultaten zijn opgenomen in de rapportage “Van Inrichting naar MBA” (VINMBA). Voor een deel van de bedrijven (29) verschuift door de komst van de Omgevingswet de bevoegdheid van provincie naar gemeente. Voor deze bedrijven is gezorgd voor een warme overdracht naar de diensten die de uitvoerende taken voor deze bedrijven gaan overnemen. Andersom zijn er 4 bedrijven, die van gemeentelijk naar provinciaal bevoegd gezag overgaan.

Ook is in een pilot aan de hand van concrete casussen geoefend met het toepassen van de nieuwe regels. De ervaringen van deze pilot zijn gedeeld met de toezichthouders. Door deze acties – in combinatie met eerder gevolgde trainingen - zien we de komst van de Omgevingswet met vertrouwen tegemoet.

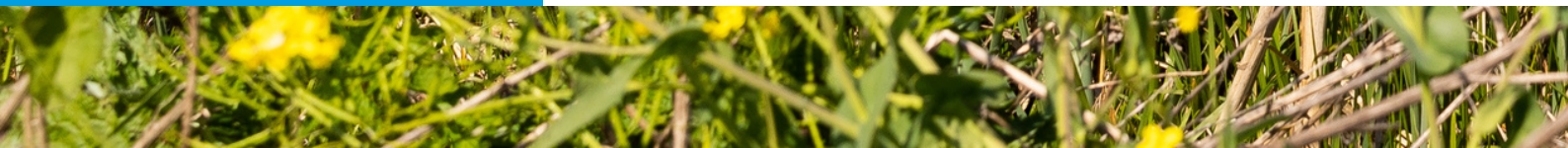
De basis houden we op orde en we investeren in het verbeteren van de datakwaliteit. In 2023 hebben we een belangrijke stap gezet naar verdere professionalisering: we gaan vanaf 2024 werken met een gecentraliseerde pool. Alle toezichthouders in de pool zijn vanaf dat moment in dienst bij ODRA of worden door ODRA zelf ingehuurd (kleine flexibele schil). Er wordt dan in beginsel geen gebruik meer gemaakt van structurele detachering van medewerkers van andere omgevingsdiensten, zoals vanaf de start van het programma het geval is geweest.

Tenslotte hebben we in 2023 voor het eerst een interne kwaliteitsaudit uitgevoerd bij PCH. Een aantal aspecten van de uitvoering is daarbij onder de loep genomen. Doel van de audit is het signaleren van mogelijke verbeterpunten. De rapportage van de audit komt begin 2024 beschikbaar. De audit zal vanaf 2024 periodiek worden herhaald.

G

WERKEN AAN DOELMATIGE BEDRIJFSVOERING

In 2023 hebben we toekomstbestendigheid en doelmatigheid van onze bedrijfsvoering verder vormgegeven, gebaseerd op de analyse en plannen die medio 2022 zijn opgesteld. In de verbeteringen staat de ontwikkeling naar een duurzame organisatie centraal.

1. Op weg naar een duurzame organisatie

Huisvesting en facilitair

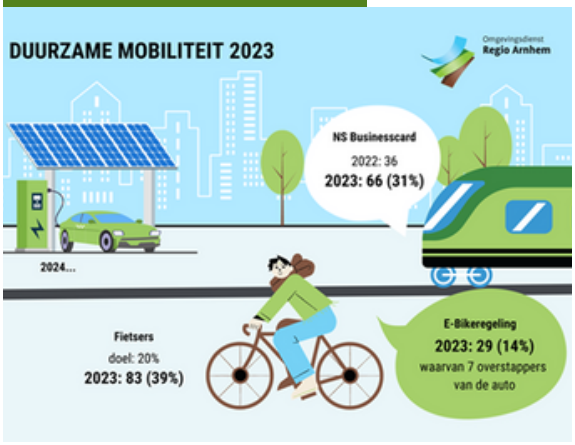
Het kantoorpand met triple A status is in de 2e helft 2022 in gebruik genomen. Er is een 20-jarig huurcontract afgesloten voor de huur van 4 verdiepingen (de 9e – 10 – 11e en 13e) in de Airborne Tower. De inrichting is gebaseerd op duurzame uitgangspunten; zoveel mogelijk gebruik van reeds aanwezige materialen en constructies, zoals plafonds en zonwering, volledig uitgerust met led-/bewegingssensoren en klimaatregulering. Voor de inrichting is circa 80% refurbished meubilair aangekocht. De ICT is nagenoeg draadloos en mobiel, volledig ondersteunend aan ons huisvestingsconcept.

Mobiliteit

Op het vlak van duurzame mobiliteit heeft ODRA grote stappen gezet in 2023 door het aanbieden van een e-bikeregeling aan haar medewerkers, het promoten van het gebruik van OV en het starten met het vervangen van het wagenpark van fossiele brandstoffen naar elektrisch.

Een maatstaf voor de effectiviteit van de huisvesting is de verhouding tussen het aantal medewerkers en het aantal werkplekken (rijksnorm 0,7). In ons werkplekconcept, welke uitgaat van werken op locatie (bij bedrijven, partners klant, thuiswerken en ontmoeten op kantoor, hebben we een inrichting kunnen realiseren op een flexfactor van 0,6 werkplek per fte. We vergelijken ons met de landelijke benchmark ‘overheidstarieven’. Onze huisvestingskosten en kosten per werkplek (€ 5.400) liggen ruim onder de gemiddelden.

Figuur 6: Duurzame mobiliteit

ICT transitie

We zijn tijdens de verhuizing in 2022 gestart met de ICT-transitie, door volledig te gaan werken in de cloud (locatie onafhankelijk). Dit concept werkt goed. Het maakt ons flexibel en efficiënt. In 2023 hebben we ingezet op nazorg van de ICT na de transitie en het beter gebruik van de ICT-tools in de cloud, het structureren van informatiebeheer en archief. Daarnaast is een GIS-applicatie opgeleverd waardoor een belangrijk element is toegevoegd aan het op intuïtieve wijze gebruik kunnen maken van zaakgerelateerde data.

Figuur 7: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur- en afschrijvingen	356	306	302
Facilitair / servicekosten	369	346	350
Totaal huur en facilitair	724	652	652
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Figuur 8: ICT

ICT	act bg '23	real.'23	real'22
Kosten ict (x € 1.000)	889	897	804
- ICT kosten per fte	€ 4.010	€ 4.051	€ 3.941
- ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€ 7.348	€ 7.410	€ 6.647

2. Planning en control cyclus

Partners en bestuur

Met onze partners hebben we afgesproken dat we maandelijks inzicht geven in de kwantitatieve voortgang van het werkpakket. Aan deze afspraak is voldaan. We merken echter dat de effectiviteit van de rapportages kan verbeteren. De inspanningen om rapportages te maken zijn nog niet in balans met de meerwaarde voor sturing. Daarom wordt ingestoken op een meer kwalitatieve rapportage (duiding verschillen en prognoses) in een vier maanden cyclus. Puur cijfermatige voortgang is actueel beschikbaar.
Het Bestuur (zowel DB als AB) ontving voor elke vergadering een dashboard. In dit dashboard worden de belangrijkste productieresultaten, exploitatie kosten/baten, verzuim en kpi's weergegeven en geprognosticeerd. De besprekingen in het Bestuur zijn gericht op risicobeheersing en mitigatie.

Nieuw in 2023 is de verplichting van het Dagelijks Bestuur om een 'in control statement', of een zogenoemde rechtmatigheidsverantwoording, op te stellen. We hebben daartoe een plan opgesteld voor periodieke beoordeling van de tussenresultaten op gebied van volledigheid, betrouwbaarheid en rechtmatigheid. Deze verantwoording is onderdeel geworden van de bestuursrapportage en jaarrekening (zie katern 2, onderdeel N).

Interne sturing

Sturing van de organisatie vindt onder meer plaats aan de hand van een uitgebreider maandelijks dashboard door het management. Het MT-dashboard is gebaseerd op de balanced scorecard-methodiek (BSC) en qua detaillering op teamniveau. Voor de team- en projectleiding zijn met ons bedrijfsinformatiesysteem (SAC) specifieke dashboards beschikbaar met tijdsbesteding en zaakrealisatie per team, per partner.
Eind 2023 zijn we gestart met een evaluatie -en heroriëntatie op onze bedrijfssystemen voor financiën, projecten, HR en salarissen. Het contract met de leverancier van onze huidige systemen (SAP en Nmbrs) loopt in maart 2024 af. In januari 2024 heeft het Dagelijks Bestuur ingestemd met een nieuwe aanbesteding.

3. Financieel beleid en compliancy

Output en outcome sturing

Sinds 2020 werken we met een systeem van beheerste outputfinanciering voor de partners en OD's. In deze methodiek wordt een mix gehanteerd van levering van diensten (gerealiseerd uren x tarief), gerealiseerde producten (aantal x productprijs) en een fixed price voor gezamenlijke diensten.
Voor de provinciale programma's en derden geldt enkel de levering van diensten (uren x tarief).
Het is een complex systeem gebleken, dat veel administratie met zich meebrengt, maar bovenal de financiële risico's voor ODRA en haar partners vergroot. De consequentie daarvan is dat er grotere buffers nodig zijn om die risico's op te vangen. Zie katern 2, hoofdstuk 'weerstandsvermogen en risico's'. In 2023 is er vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) een onderzoek gedaan naar normfinanciering. In afwachting van de definitieve uitkomsten hebben we besloten een evaluatie van de methodiek op te starten.
Bovenstaande loopt parallel met de al in 2022 ingezette ontwikkeling naar 'Rijker verantwoorden'. Een traject om van 'output' naar effect (outcome) te gaan. Een belangrijk resultaat daarvan is ons meerjarenprogramma (mjp) dat eind 2023 aan de partners is aangeboden te bespreking. Dit mjp is ook de basis voor onze meerjarenbegroting die in april 2024 aan de partners wordt aangeboden.

Verordeningen

De kaders van ons handelen op financieel gebied is vastgelegd in een aantal verordeningen. Deze zijn aanvullend op de Gemeenschappelijke Regeling, de BBV en de Wet op jaarrekening. Mede door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording verschuiven verantwoordelijkheden en is de rol van de controlerend account gewijzigd.
In 2023 zijn de volgende vier verordeningen/statuten hierop aangepast en geactualiseerd: financiële verordening, controleverordening, controleprotocol en treasurystatuut.

BBV-richtlijnen (Besluit Begroting Verantwoording)

In het BBV is een aantal, voor het jaarverslag verplichte onderdelen benoemd, waarover een toelichting moet worden opgenomen. Dit betreft:

- Verbonden partijen: ODRA kent geen verbonden partijen.
- Lidmaatschappen: ODRA is lid van de werkgeversvereniging WSGO en lid van ODNL.
- Grondbeleid: ODRA heeft geen grond in bezit of pacht, dit hoort niet bij het takenpakket.
- Vennootschapsbelasting: ODRA is vrijgesteld van deze belasting na afspraak met Belastingdienst.
- Lokale heffingen: ODRA heft geen leges en heeft geen andere inkomsten uit hoofde van vergunningverlening dan wel handhaving. ODRA levert wel informatie aan partners ter berekening van de leges.

"ONZE ACTIES HEBBEN GEMAAKT DAT WE NU VROEGTIJDIG WORDEN OPGEZOCHT DOOR AANNEMERS DIE PROBLEMEN WILLEN VOORKOMEN"

AVG / privacy / BIO-richtlijn

In het afgelopen jaar zijn geen datalekken gemeld bij de Functioneel Gegevensbeschermer van ODRA. In het kader van de taken die ODRA uitvoert, is de vraag naar geanonimiseerde documenten toegenomen. In 2023 is daarvoor een anonimiseringstool aanbesteed. In de zomer van 2023 hebben we de Microsoft 365-omgeving verbeterd, daarmee is tevens het beveiligingsniveau aangescherpt. We voldoen nu aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid Cybersecurity (BIO). In de praktijk is de extra beveiliging vooral merkbaar bij het verwerken van documenten en e-mailverkeer. Ook bij de tweetraps authenticatie en extra verificatiestappen bij opnieuw inloggen is de extra beveiliging merkbaar. De extra beveiliging gaat wel ten koste van de efficiëntie, door meer handelingen en versleutelingen.

Wet open overheid (Woo)

Op basis van de Woo worden verzoeken tot informatie gedaan. In de meeste gevallen zijn het onze opdrachtgevers zelf die de openbaarmaking van de documenten verzorgen. ODRA levert de stukken aan en deze worden door de partner geanonimiseerd. In een aantal gevallen wikkelt ODRA de Woo-verzoeken af. De stukken worden door ODRA geanonimiseerd en vervolgens openbaar gemaakt. Er zijn 40 Woo-verzoeken gedaan in 2023.

Onze verslaggevingsrichtlijnen schrijven voor dat we jaarlijks in de begroting aandacht moeten besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de jaarlijkse verantwoording verslag moeten doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. We kunnen hier nog niet aan voldoen. We weten nog niet wanneer we verplicht worden met het actief openbaar maken van informatie. Dat gedeelte van de wet is nog niet inwerking getreden. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.
In 2023 is een anonimiseringstool geïmplementeerd, dit maakt het anonimiseren van documenten minder tijdrovend.

Wet elektronische publicaties (Wep) - informatiewetten

Op 1 juli 2023 is de Wep van kracht geworden. We voeren voor een aantal partners de taak digitale terinzagelegging van voorgenomen besluiten uit. Er is nog een aantal andere informatiewetten, waar we ons op aan het voorbereiden zijn om daar aan te gaan voldoen. Te noemen zijn de Wet duurzaam en maatschappelijk ondernemen, Wet modernisering bestuurlijk verkeer en de Wet digitale overheid.

4. Governance en organisatie

De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr) en enig andere wetten met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de kaderstellende- en controlerende van raden en Staten.

ODRA heeft in 2023 samen met een juridische afvaardiging van gemeenten en Provincie Gelderland de juridische vertaalslag gemaakt van de voorkeuren van de Gemeenteraden en Provinciale Staten naar de bepalingen in de regeling. Bij deze vertaalslag is goed gekeken hoe de voorkeuren verwerkt konden worden in de regeling met inachtneming van de wet. Bij deze vertaalslag hoort ook de afweging of al dan niet in de behoefte wordt voorzien of dat het wenselijk is om bepalingen in de regeling op te nemen. Het uiteindelijke doel van de nieuwe regeling is om deze toekomstbestendig en flexibel op te maken. Voor de borging van het uiteindelijk doel is de nieuwe tekst getoetst door een erkend adviesbureau op het gebied van gemeenschappelijke regelingen.
Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling gebeurt in twee rondes. In de eerste ronde krijgen de raden en staten de gelegenheid om hun zienswijze te geven. In de tweede ronde worden de raden en staten gevraagd om toestemming

voor het wijzigen van de regeling. Uiterlijk 1 juli 2024 dient de gehele wijziging van de Wgr geïmplementeerd te zijn.

Bestuur en partners (ao)

Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit aangewezen leden van iedere deelnemer. Leden van het Dagelijks Bestuur (DB) worden benoemd door het AB. Het AB en het DB hebben dezelfde voorzitter. Het AB is de eigenaar van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA en neemt besluiten op basis van de stemverhouding die is vastgelegd in de GR. De belangrijkste bevoegdheden zijn het vaststellen van begroting en jaarrekening. Het DB is bevoegd en verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en operationele besluitvorming.

Het AB, DB of de voorzitter kan gevraagd en ongevraagd alle informatie aan de gemeenteraden en Provinciale Staten geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het door het bestuur te voeren en gevoerde beleid. Wij hebben geen audit comité. De toezichtrol ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Voorafgaand aan de vergaderingen van het AB vindt er een ambtelijk opdrachtgeversoverleg plaats, te weten het Ambtelijk Overleg (AO). Elke gemeente en de provincie Gelderland hebben een medewerker afgevaardigd (regisseur) die deelneemt aan het AO. In deze vergaderingen worden de vergaderingen voor het AB voorbereid met de regisseurs, zodat zij eigen bestuurders goed kunnen adviseren over de oordeelsvormende- en besluitvormende agendapunten van de AB-vergaderingen.
In 2023 is het AB vijf keer fysiek bij elkaar geweest. Het DB komt zo vaak als nodig bijeen. In 2023 was dat vijf keer, waarvan vier keer fysiek en een keer schriftelijk.

Na de Provinciale verkiezingen op 15 maart 2023 heeft de Provincie een nieuw lid van het Dagelijks en Algemeen bestuur aangewezen. Eveneens is er bij een deelnemer een wisseling geweest in het Algemeen Bestuur. In katern 2 (onderdeel WNT) is een overzicht opgenomen van alle bestuursleden en de wisseling na de provinciale verkiezingen.

Organisatieontwikkeling

In 2023 is veel aandacht besteed aan het samenspel tussen de teams: de teamleiders zijn begeleid in hun verdere doorgroei om onze producten en diensten, als onderdeel van een keten, uit te werken in randvoorwaarden voor vergunningverlening en toezicht (en handhaving). Door de groei van dienstverlening, en uitbreiding van de bezetting, was de maximale omvang van teams bereikt. Eind 2023 is een extra team samengesteld. Het organogram is opgenomen in de bijlagen van katern 2.

In 2023 is de professionalisering van het team Programma's, Projecten en Innovatie verder opgepakt. Er ligt een visie op het team, de positie binnen ODRA en binnen haar omgeving. Er is duidelijkheid over de bemensing en de opgaven en er is gewerkt aan het borgen van de planning en control cyclus voor programma's en projecten. Het belang van een goed werkend team PPI wordt steeds groter, mede dankzij grote subsidie projecten (SPUK IBP) en de innovatieve opgaven die omgevingsdiensten te wacht staat. Innovatie is een belangrijk thema in de robuustheidscriteria die vanuit het IBP-VTH zijn geformuleerd.

Met betrekking tot die robuustheid: ODRA heeft in oktober de zelfevaluatie uitgevoerd, waaruit bleek dat we voldoen aan de belangrijkste criteria, zoals omvang van taken, innovatiekracht en kwaliteit op de primaire taken. Voor 1 april 2024 wordt het plan van aanpak ingediend, waarin is aangegeven hoe we op korte termijn ook op alle andere (kleinere) punten robuust worden.

Managementteam & mandaten

Aan het hoofd van de interne organisatie staat de directeur. Hij is bevoegd voor het nemen van operationele besluiten en deelt deze verantwoordelijkheid met twee managers, uitvoering en bedrijfsvoering. Zij hebben individueel mandaat voor aangaan van verplichtingen tot € 100.000, en gezamenlijk in MT verband een mandaat tot aan de Europese aanbestedingsgrens. Daarboven ligt het mandaat bij het Dagelijks Bestuur (DB). Teamleiding heeft een ondermandaat voor het aangaan van verplichting voor inhuur van externe medewerkers van € 100.000, en voor materiele budgetten tot € 5.000.

SOCIAAL JAARVERSLAG

1. Sociaal beleid

Het jaar 2023 heeft voor ODRA in het teken gestaan van professionalisering. Dat loopt uiteen van schonen van gegevens in diverse systemen, tot optimalisering van processen en ontwikkeling van methodiek voor begeleiding van (nieuwe) medewerkers (van inwerken tot carrière perspectieven). Deze methodiek wordt per januari 2024 geïmplementeerd; het doel is dat medewerkers de regie nemen over hun eigen loopbaan binnen onze organisatie. Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor het begeleiden hiervan en zij vullen aan daar waar nodig.

Het opleiden van onze medewerkers en de VTH-kwaliteitscriteria speelde ook in 2023 een grote rol. Hierbij richten wij ons steeds meer op de competenties die nodig zijn om een functie goed te kunnen bekleden. Daarbij is vanzelfsprekend aangesloten bij de robuustheidscriteria voor de VTH-uitvoering.
Het is een continu proces van aanpassen aan de dynamiek op de arbeidsmarkt en de vraag van de partners naar expertises en kwaliteitsverbetering. Aan dit thema en de bekendheid van ODRA hebben wij het afgelopen jaar veel aandacht besteed. Vanuit de corporate story, de inzet van ODNL en de samenwerking tussen de afdelingen communicatie en HR, is er een plan van aanpak gerealiseerd. Samen met een heldere weergave van ons DNA, vormde dit plan de basis om mee naar buiten te treden. Vanaf werving & selectie tot aan het aansluiten bij banenmarkten op scholen tot aan en het deelnemen in nieuwe HR- gerelateerde netwerken. Ook in 2024 zullen wij pro activiteit verder gaan met dit thema.
Medio 2023 hebben wij ons aangesloten bij een netwerk van diverse organisaties die zich richten op het thema ‘inclusie en diversiteit’. De bedoeling is om in 2024 verder te onderzoeken wat de huidige status is binnen ODRA en hoe wij hier nog meer vorm aan gaan geven. Samen met de diverse partijen werken wij naar een inclusieve werkomgeving toe. Het binden en boeien van onze medewerkers is een daarbij doorlopend thema wat ook dit jaar op de agenda heeft gestaan.

2. Bedrijfsgezondheid

Sinds 2020 werken we samen met de arbodienst Care-to-work. In 2023 hebben we een grotere rol gepakt met betrekking tot de vitaliteit en gezondheid van onze medewerkers. Vanuit de professionaliseringsslag en de strategie naar een preventieve aanpak, hebben wij ons verzuimcijfer positief kunnen beïnvloeden. De samenwerking tussen de leidinggevenden, de medewerkers en HR ligt hieraan ten grondslag. Dit naast de inzet van specialistische diensten, de bedrijfsadviseur en de bedrijfsarts, welke zich hebben gericht op een voorspoedig herstel. Hierdoor is er een aanzienlijke daling gerealiseerd m.b.t. extra lang en lang verzuim.

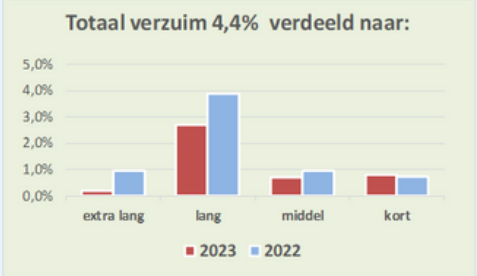
Een andere maatregel welke een positieve bijdrage heeft geleverd aan de duurzame inzetbaarheid en mobiliteit is de leasefietsregeling. Deze is vanaf medio 2023 voor de medewerkers gerealiseerd en inmiddels zijn er 33 medewerkers die hier gebruik van maken.

In het laatste kwartaal van 2023 zijn de eerste stappen gezet met betrekking tot een RI&E-check. Onderdeel daarvan is een agressie en geweld training waar eind 2023 ook de eerste stappen in zijn gezet. Per januari en februari 2024 gaat dit traject van start. Hierbij is de verwachting dat dit een positief effect zal hebben op het zelfvertrouwen en welzijn van onze medewerkers.

Figuur 9: Sociale inzetbaarheid

Figuur 10: Verzuim

Verzuim

Bij ODRA is het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over alle teams in 2023 4,3%. Dat is een aanzienlijke daling ten opzichte van het voorgaande jaar, waarin het percentage 6,5% was. Van de 4,3% zien we dat het grootste deel voortkomt uit verzuim dat langer duurt dan 42 dagen, hoewel extra lang en langverzuim in totaal gedaald is t.o.v. 2022. De oorzaken van het verzuim zijn grotendeels te wijten aan fysieke klachten waarvan twee medewerkers nog last ervaren van long COVID. De combinatie tussen privé en werkbelasting is ook dit jaar aan de orde geweest, dit is met behulp van een passende oplossingen gereduceerd. De aandacht blijft uitgaan naar de balans tussen thuiswerken en op locatie. In de samenwerking met de leidinggevenden en HR is hier meer inzicht en overzicht in verkregen. We blijven hier alert op.

De gemiddelde verzuimcijfers bij de overheidsorganisaties, van de afgelopen twee jaar waren 5,5% (in 2023) en 6,1% (in 2022). Alleen ziekmeldingen die (deels) binnen de contractperiode van de organisatie vallen tellen mee. Bepaalde verzuimoorzaken, bijv. ziekte t.g.v. zwangerschap of bevalling, orgaandonatie e.d. tellen niet mee. Zwangerschapsverlof telt niet mee.

Inclusie

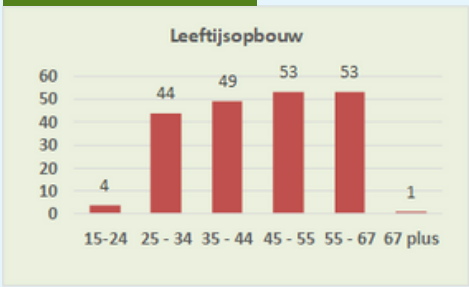
Diversiteit is een realiteit, inclusie is een keuze en verbinden is een noodzaak. Bij ODRA doet iedereen mee. De maatschappij is onze klant én inspiratiebron. Zo benaderen wij ook de arbeidsmarkt en de kanalen die wij hiervoor inzetten. Met als doel een personeelsbestand te vormen dat een afspiegeling van de samenleving is. Daarbij hechten wij waarde aan een prettige en open werksfeer voor onze medewerkers. Gesprekken (naar behoefte) over diversiteit en de onderliggende waarden, zijn daarbij vanzelfsprekend. We zijn trots op onze 128 mannen (63,4%) en 74 vrouwen (36,6%)! In totaal 202 collega's, die een bijdrage leveren aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Het aantal vrouwen die bij ODRA werken is licht toegenomen. De gemiddelde leeftijd binnen ODRA blijft sinds drie jaar gelijk. De meeste mannen zijn in de leeftijd van 30-55 jaar en ouder. Vrouwelijke collega's zijn in de leeftijd van 25 tot 34 jaar en in de leeftijd van 45 tot 54 jaar gelijk in aantal. Binnen de teams van Handhaving en Advies zijn vooral mannen werkzaam, hoewel hier steeds meer vrouwen bij komen. Vrouwen werken vooral binnen bedrijfsvoering en staf.

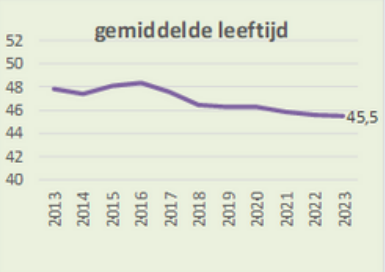
Figuur 11: verhouding

Figuur 12: Leeftijd

Figuur 13: Opbouw

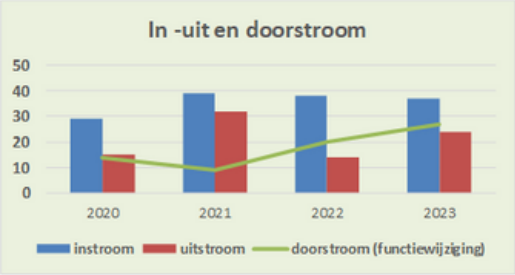
3. Arbeidsmarkt

De bekendheid van ODRA in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt speelt ook een rol als het om de invulling van de vacatures gaat. Met name met betrekking tot de specialistische functies. Er wordt een beroep gedaan op onze creativiteit en het zoeken van verbindingen t.b.v. werving en selectie. Wij hebben gewerkt aan de uitbreiding van de werving en selectiebureaus, we zijn bij drie nieuwe HR-netwerken aangesloten en we hebben deelgenomen aan diverse banenmarkten. Met onze corporate story en het weergeven van ons ODRA DNA, konden wij helder naar buiten treden. In samenwerking met ODNL is ook een bijdrage geleverd aan arbeidsmarktcommunicatie d.m.v. een campagne. Deze strategie zetten wij voort in 2024. Verder zijn de eerste stappen gezet ten behoeve van een strategisch personeelsbeleid, door in kaart te brengen wie er met pensioen gaan in de aankomende 5 tot 10 jaar. Dit jaar zijn er een aantal mannelijke collega's met pensioen gegaan, hier hebben wij goed op geanticipeerd m.b.v. doorstroom en een tijdige werving en selectieprocedure. In 2024 bouwen wij dit verder op.

In-, door – en uitstroom

Groeien in een dynamische omgeving, dat blijkt onder meer uit het feit dat 37 nieuwe collega's zijn aangenomen in de loop van 2023. Er zijn er 24 uitgestroomd. Het verloop is circa 10%.
Dit jaar hebben wij 27 medewerkers blij kunnen maken met een doorstroom naar een nieuwe uitdagende functie of niveau van werkzaamheden. Dit geeft energie voor alle betrokkenen en dit heeft een bijdrage geleverd aan het behouden van onze medewerkers, zoals de onderstaande cijfers en de grafiek ook aangeven. Om de continuïteit van onze organisatie en medewerkers te borgen, ontkwamen wij er niet aan om dit jaar met inhuurkrachten te werken. Ons doel is wel dit binnen de gestelde verhouding tot vast personeel te houden.

Figuur 14: In- uit- en doorstroom

Figuur 15: Doorstroom

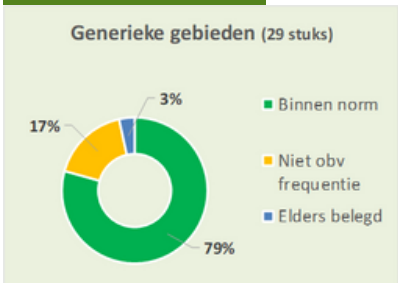
4. VTH-kwaliteit

De samenleving verwacht van ons professionele kwaliteit in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Gemeenten en provincies hebben meer taken gekregen voor de fysieke leefomgeving. Zij zijn volop bezig met grote opgaven zoals de energietransitie, (woning)bouwopgave en de Omgevingswet, welke per 01 januari 2024 in is gegaan. Om al deze taken goed uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat de kwaliteit van onze organisatie op orde is. De VTH-kwaliteitscriteria dragen hieraan bij en borgen de kwaliteit van de dienstverlening.

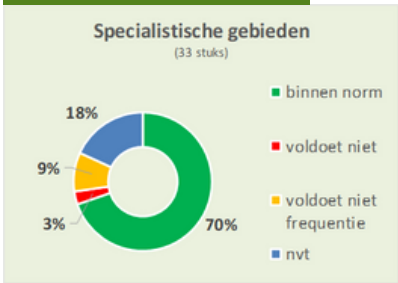
Eind 2023 is het gemeten beeld als volgt:
Er zijn 29 onderdelen die vallen onder de generieke deskundigheidsgebieden. ODRA voldoet hier voor 79% aan. Gelijk aan 2022. Voor de 17% waaraan we niet voldoen ligt dat aan de frequentie (lees: we hebben de kennis en ervaring in huis, doch op papier kunnen we niet voldoende tijd besteden aan het deskundigheidsgebied). 3% van deze deskundigheidsgebieden hebben we elders belegd (namelijk forensisch ketentoezicht).

Er zijn 33 onderdelen die vallen onder de specialistische deskundigheidsgebieden, hier voldoen we voor 70% aan. Dit is een hoger percentage t.o.v. vorig jaar met 58%. Daar waar we niet voldoen (9%), is dit wederom voornamelijk vanwege de frequentie. In een paar gevallen ook vanwege te weinig medewerkers die dit deskundigheidsgebied beheersen en 3% van de gevallen (complexe bouwfysica en indirecte afvalwaterlozingen) hebben we de kennis niet in huis en is dit elders belegd. 18% van de specialistische deskundigheidsgebieden is niet van toepassing (dit doen de gemeenten nog zelf). Voor 2024 staan er opleidingen gepland voor onze medewerkers, welke van positieve invloed zullen zijn op dit onderdeel.

Figuur 16: Generiek

Figuur 17: Specialistisch

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2023 JAARREKENING

JAARVERSLAG EN -REKENING 2023
KATERN 2

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUDSOPGAVE

KATERN 2

04 I: Inleiding, grondslagen en uitgangspunten

07 J: Baten en lasten; programma-indeling, product– en klantgroepen

13 K: staat van baten en lasten categoriale indeling

22 L: Balans per 31 december 2023

30 M: Financiële weerbaarheid en risico's

34 N: Rechtmatigheidsverklaring dagelijks bestuur

BIJLAGEN

37 1: Specificatie per partner

38 2: Specificatie producten

39 3: Specificatie diensten

40 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

41 5: Organogram ODRA

42 6: Controleverklaring accountant

1

INLEIDING, GRONDSLAGEN EN UITGANGSPUNTEN

1. Inleiding

Ons financieel en sociaal jaarverslag bestaat uit twee katernen. In katern 1 hebben we de focus op de inhoudelijk behaalde resultaten conform afgesproken programma- en taakveldindeling van het Gelders Stelsel.

In dit katern (2) van het jaarverslag verantwoorden we ons over de financiën 2023. Dit doen we aan de hand van de grondslagen en uitgangspunten, die in hoofdzaak zijn bepaald door de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Daarnaast hebben we met de zeven omgevingsdiensten in Gelderland en onze partners (gemeenten en provincie) afspraken gemaakt over de programma- en taakveldindeling en de detaillering van onze verantwoording. We spreken over de programma's Vergunningen, Toezicht/Handhaving, Advies en Projecten. Verder is een indeling gemaakt op de taakvelden Milieu/algemeen en Bouw. Dit sluit aan bij de toekomstige indeling die vanuit de robuustheidseisen wordt gebruikt, respectievelijk 'basis- en milieugerelateerde taken' en 'plus-taken'.

Een derde indeling is de verantwoording op categoriaal exploitatie-niveau. Deze worden aangevuld met alle vereiste cijfers en toelichtingen op onze balanspositie en alle door de BBV voorgeschreven overzichten.

2. Grondslagen en uitgangspunten

Wettelijk kader en bestuurlijke afspraken

- BBV: Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- Financiële verordeningen Omgevingsdienst Regio Arnhem (actualisatie is vastgesteld in dec. 2023).
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- De systematiek van 'Beheerste outputfinanciering'; diensten en producten worden afgerekend tegen vooral vastgestelde prijzen (vastgelegd in de PDC 22/23) en werkelijke aantallen. Deze methodiek geldt voor alle opdrachten van klanten, met uitzondering van de provinciale programma's en opdrachten van derden. Deze worden geheel op uren x tarief afgerekend.

Toerekening en berekeningswijzen

- Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop de dienst en/of product betrekking heeft:
  - Baten betreffen de in rekening gebrachte bedragen aan alle klanten. Dat doen we op basis van de afgesproken tarieven voor de producten en diensten in de PDC. Alleen voor de (SPUK-)projecten zijn afwijkende diensten geformuleerd, met afgesproken (afwijkende) tarieven.
  - Voor nog niet afgeronde producten (onderhandenwerk) wordt op basis van verstreken doorlooptijd in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd per product, een percentage berekend. Dat percentage x het tarief van betreffende product is de waarde die is opgenomen, onder aftrek van de stand van voorgaand jaar.
  - Lasten zijn de personeelskosten (eigen medewerkers en inhuur), huisvesting, facilitair, bovenregionale kosten,, advieskosten en materiële kosten voor projecten.
  - Bijzondere lasten zijn correcties uit voorgaande jaren en dotaties aan voorzieningen die niet waren voorzien in de begroting.
- Directe kosten en overhead onderscheiden we in:
  - Directe kosten; dit zijn de personeelskosten en kosten die volledig gerelateerd kunnen worden aan het primaire proces. Deze kosten worden toegerekend aan de programma's en taakvelden, op basis van de verhouding van de tijdsbesteding door medewerkers.
  - Overheadkosten (indirect); dit zijn de loonkosten van medewerkers bedrijfsvoering, staf en management, teamleiding, huisvesting, ICT en facilitair voor zover deze niet worden gemaakt voor projecten en specifieke opdrachten en activiteiten in het primaire proces.
- Voorzieningen worden berekend op basis van het financiële risico, toekomstige kosten voor zover deze tijdens het opstellen van de jaarrekening (februari 2024) konden worden vastgesteld.

- Exploitatieresultaat is het verschil van baten, lasten en dotatie/onttrekking aan voorzieningen. Het exploitatieresultaat wordt na afsluiten van het boekjaar gemuteerd op de Algemene reserve en Bestemmingsreserves, tenzij anders wordt besloten door het Algemeen Bestuur.
- Algemene reserve is 5% van de jaarlijkse exploitatielasten, met een maximum van €0,5 miljoen. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot instellen van Bestemmingsreserves. Mocht na verrekenen van het exploitatieresultaat 2023 met de Algemene Reserve en/of bestemmingsreserves nog een saldo resteren, dan kan dit, op basis van de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling, via de sleutel 'stemverhouding' worden afgerekend.
- Continuïteit ODRA, er zijn geen meerjarige toezeggingen van klanten aan ODRA over de meerjarige begroting. Elk jaar wordt op basis van de geaccordeerde begroting een werkprogramma afgesproken. De bijdragen zijn voor een deel van structurele aard, ODRA voert de wettelijke taken voor milieuvergunningen en toezicht uit.

3. Positief resultaat

We hebben boekjaar 2023 met een positief exploitatieresultaat van €144.300 (na fondsmutaties, maar vóór bestemming) afgesloten. Het resultaat is te splitsen in resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (afgerond €161.000 positief) en een donatie aan de verlofvoorziening (afgerond €17.000).

J

BATEN EN LASTEN; PROGRAMMA-INDELING, PRODUCT– EN KLANTGROEPEN

1. Indeling van de verantwoording

In het bijgevoegde overzicht van baten en lasten hanteren we een indeling in taakvelden en programma's.
Kosten en baten gefinancierd uit bestemmings- en balansfondsen hebben we niet gecategoriseerd op programmaniveau. Deze zijn opgenomen en toegelicht in de categoriale exploitatie rekening.

We hanteren naast de dimensies programma's en taakvelden, ook een indeling in klantgroepen en productgroepen. We gebruiken klantgroepen en productgroepen om het systeem van beheerste outputfinanciering te laten werken.

Klanten

We hebben enkel publiekrechtelijke organisaties als klant. We maken in de staat van baten en lasten onderscheid tussen vier klanten:

- Partners – dat zijn de 10 gemeenten in de regio Arnhem en de provincie Gelderland voor reguliere taken.
- Provincie - voor de provinciale programma's PCH (toezicht op complexe bedrijven) en PAB (aandachtsbedrijven).
- Omgevingsdiensten in Gelderland.
- Derden - alle overige klanten, zoals gemeenten, omgevingsdiensten buiten Gelderland en Omgevingsdiensten NL, brancheorganisaties en verschillende ministeries. Deze laatste geven subsidie voor projecten die via de SiSa verantwoording lopen.

Productgroepen

In ons financieringssysteem hanteren we een vijftal productgroepen, gebaseerd op de volgende methodiek:

- Producten - worden in rekening gebracht op basis van vaste productprijs x aantal geleverde producten.
- Diensten - op basis van een uniform uurtarief (€95,- per uur).
- Gezamenlijke diensten - op basis van fixed price voor het gehele pakket aan diensten.
- Materiele kosten - worden één op één doorbelast op basis van nacalculatie werkelijke kosten.

Producten- en dienstencatalogus

Wij werken met een producten- en diensten catalogus (PDC) waarin elk van de circa 80 producten en diensten zijn beschreven op inhoud, kwaliteitsniveau en prijs. We hebben elke dienst en product gekoppeld aan een taakveld en een programma. De realisatie van de baten komt geheel vanuit deze koppeling voort. De realisatie van de programma/taakveldkosten baseren we op de verhouding van de tijdsbesteding op de producten x gemiddeld tarief.

Voor partners, omgevingsdiensten en de provincie voor de provinciale programma's geldt dat we vooraf een werkpakket afspreken. Werk voor overige klanten, de projecten en alle opdrachten van partners die niet zijn opgenomen in het basiswerkpakket, worden beschouwd als 'aanvullend werk' en daarmee een extra dimensie in de monitoring en beheersing van ons werk.

Het systeem van outputfinanciering is door de indeling in product- en klantgroepen administratief complexer geworden dan we bij aanvang aannamen. Ook de aanvullende opdrachten, met soms afwijkende tarieven en diensten, leiden tot aanvullende complexiteit. Doel is om dit te gaan beperken door zoveel mogelijk opdrachten in het werkpakket op te nemen.

2. Initiële begroting en begrotingswijziging

Op 14 april 2022 heeft het Algemeen Bestuur (AB) de initiële begroting 2023 besproken en op 20 oktober 2022, met inachtneming van de zienswijzen van Gemeenteraden en Provinciale Staten, vastgesteld.

In het voorjaar 2023 zijn we gestart met opstellen van een begrotingswijziging. In april 2023 is de CAO-SGO voor 2023 van kracht geworden. Deze CAO bevatte forse stijgingen van lonen en verruiming van het bovenwettelijk verlof. De stijging was

zodanig dat een begrotingswijziging, met tariefsverhoging van €92,- (in de initiële begroting) naar €95,- nodig was. Ook de toezeggingen vanuit de ministeries over de (SPUK-)projecten leidde tot veranderingen in de begroting. Op 14 december 2023 is de gewijzigde begroting 2023 door het Algemeen Bestuur goedgekeurd, met inachtneming van de zienswijzen van onze partners de Gemeenteraden en Staten.

De totale omvang van de initiële begroting 2023 was €20,6 miljoen. De geactualiseerde begroting gaat uit van €24,7 miljoen. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- €3,3 miljoen hogere omzet door aanvullend werk, nieuwe projecten en actualisatie werkprogramma's.
- €0,1 miljoen extra middelen uit reserves en voorzieningen (uitkomsten jaarrekening 2022).
- €0,7 miljoen prijsbijstelling van de diensten en producten.

3. Verschillen begroting en realisatie per programma

In tabel 1 is per programma en taakveld te zien dat de saldi van kosten en baten per programma relatief klein zijn. Waar deze optreden betreft dit onder meer het verschil tussen urenrealisatie en de afgerekende productprijzen (kengetallen), doordat kosten anders zijn toegerekend dan de baten (zie grondslagen).

Na afloop van elk jaar maken we een analyse van de kengetallen. Als gevolg van deze interne analyse over 2023 zien we dat processen nader bekeken moeten worden, dan wel het kengetal bijstelling behoeft in de toekomst. Dit wordt in de begroting verder meegenomen.

Tabel 1: Staat van baten en lasten per programma

Staat van baten en lasten	actuele bg '23			verschil	realisatie 2023				realisatie 2022			
Programma's x € 1.000	bouw	milieu	totaal	real-bg	bouw	milieu	kosten	baten	bouw	milieu	kosten	totaal
Vergunningen (+ % v/d omzet)			20%					20%				24%
- directe kosten	3.342	1.431	4.773	-491	3.573	1.691	3.890				3.524	3.524
- toegerekende overhead							1.374				1.256	1.256
- baten partners / prov progr	3.498	1.498	4.996	-119	3.221	1.527		4.748	3.140	1.542		4.682
- baten overige klantgroepen		niet specifiek begroot			129	0		129	178	0		178
Saldo vergunningen	156	67	223	-610	-223	-164	-5.264	4.877	3.318	1.542		79
verschil real. met begroting			-610		saldo vergunningen			-387				
Toez. & handh. (+ % v/d omzet)			44%					46%				53%
- directe kosten	2.535	8.376	10.911	-284	2.737	8.458	8.273				7.688	7.688
- toegerekende overhead							2.922				2.740	2.740
- baten partners / prov progr	2.533	8.367	10.900	550	2.132	9.081		11.212	2.314	7.936		10.250
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				238		238	0	318		318
Saldo handhaving	-2	-9	-11	266	-368	623	-11.195	11.450	2.314	8.254		140
verschil real. met begroting			266		saldo toez. & handh.			255				
Advies (+% v/d omzet)			12%					11%				14%
- directe kosten	776	2.100	2.876	-354	200	3.030	2.387				2.039	2.039
- toegerekende overhead							843				727	727
- baten partners	797	2.157	2.954	-225	198	2.499		2.697	363	2.376		2.739
- baten OD's en derden		niet specifiek begroot				31		31	0	172		172
Saldo advies	21	57	78	-579	-2	-499	-3.230	2.729	363	2.548		146
verschil real. met begroting			-579		saldo advies			-501				
Stelseltaken (+% v/d omzet)			-									2%
- directe kosten		400	400	64		336	120				115	115
- toegerekende overhead							216				192	192
- baten partners				-								0
Saldo stelseltaken	0	-400	-400	64	0	-336	-336	0	0	0		-308
verschil real. met begroting			64		saldostelseltaken			-336				
Projecten (+% v/d kosten)			11%									19%
- directe kosten		5.702	5.702	1.160		4.542	3.485				2.719	2.719
- toegerekende overhead							1.057				969	969
- baten partners		2.620	2.620	1.350		5.382		3.970	0	2.810		2.810
- baten OD's en derden		3.098	3.098	-1.686				1.412	0	670		670
Saldo algemeen	0	16	16	824	0	840	-4.542	5.382	0	3.480		-208
verschil real. met begroting			824		saldo projecten			840				
Vanuit balans & overige kst/baten			0,4%			algemeen						
- Baten uit bestemmingsfondsen		95	95			126		126			205	
- Rente baten en overig						147		148				
Saldo balans en overig	**0**	**95**	**95**	274,5	**0**	**273**	**0**	**275**	**0**	**0**	**205**	**0**
Totaal					niet gespecificeerd							
- kosten	6.653	18.010	24.663		6.511	18.057	24.568		0	0	21.971	
- baten			24.663		5.679	19.031		24.712	5.996	15.824	22.024	
Saldo	**6.653**	**18.010**	**0**	48,8	**-831**	**974**	**-24.568**	**24.712**	**5.996**	**15.824**	**53,3**	
Resultaat te bestemmen / na bestemming			**0**					**144,3**			**24 ***	
% baten per taakveld	27%	73%			-3%	4%			27%	73%		

Toelichting tabel 1 (realisatie per programma)

We hebben €48.000 meer baten gerealiseerd dan begroot. Per programma zijn de verschillen tussen de begroting, respectievelijk kosten/baten als volgt te verklaren (zie bijlage 2 voor de exacte aantallen):

- Vergunningen - saldo programma minus €0,4 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (4.183 uur). Het gaat om juridische ondersteuning bij vergunningen, begeleiden Briks aanvragen en adviezen omgevingskwaliteit.
  - Bij de producten geldt dat er vooral goedkopere producten zijn geleverd dan begroot; 300 meer meldingen met kengetal 1; er waren 175 omgevingsvergunningen minder (kengetal 23). Dit drukt de omzet.
    - De toegerekende (personeel) kosten zijn navenant hoger door de extra inzet, maar ook vanwege hogere tijdsbesteding op de producten dan het geraamde kengetal.
- Toezicht en handhaving - saldo programma €0,3 miljoen
  - De baten zijn ruim een half miljoen hoger dan begroot. Er zijn meer diensten geleverd (1.990 uur). Het betreft meer controles bodem, mba en complex en handhavingsbesluiten. Bij de producten geldt dat er 2.106 meer zijn dan begroot, vooral een enorme toename aan klachten. Het effect op de baten is gering vanwege het kengetal 1 uur.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Meer bestede uren, maar ook een hogere inzet op de klachtafhandeling dan het kengetal 1.
- Advies - saldo programma minus €0,5 miljoen
  - De baten zijn lager dan begroot. Er zijn minder diensten geleverd (683 uur). Het betreft vooral saneringsevaluaties.
  - De toegerekende (personeel) kosten vallen hoger uit. Onder meer door een hogere materiële kostencomponent, dan begroot, voor de meetdienst en andere adviesopdrachten.
- Projecten - saldo programma projecten €0,7 miljoen
  - Projecten; de baten zijn lager dan begroot. Een aantal projecten zijn later gestart dan gehoopt en budget niet geheel benut. Onder meer projectmanagent en ondersteuning is 6.179 uur minder. De toegerekende (personeel) kosten navenant lager uit.
- Stelseltaken: worden alleen kosten op gerealiseerd. Inhoudelijk is dit toegelicht in katern 1.
- Balans en saldo
  - Vanuit de bestemmingsfondsen zijn middelen vrijgevallen voor innovatie, mba-omzetting dekking voor afschrijvingen van apparatuur en voertuigen meetdienst.
  - Saldo 2023 is vóór bestemming. In 2022 is het saldo weergegeven (€24.000) dat na bestemming is gerestitueerd aan de partners.

Tabel 2: Realisatie per productgroep

Kerntabel x € 1.000	initiele bg 2023	act. bg 2023 aant. (prod / uren)	tarief	omzet	%	realisatie '23 (tm dec) aant. (prod / uren)	tarief	omzet	% bg
Omzet									
Producten	€ 7.352	11.124	€ 740	€ 8.237	33%	13.246	€ 611	€ 8.095	98%
Diensten (incl. prov. Prog)	€ 10.992	146.743	€ 95	€ 13.871	56%	146.056	€ 95	€ 13.838	100%
Gezamenlijke diensten	€ 1.463		€ 92	€ 1.394	6%			€ 1.644	118%
Doorbelaste baten	€ 527		€ 92	€ 813	3%			€ 883	109%
Dienstverlening				€ 24.569	100%			€ 24.461	100%
Balans vrijval				€ 95	0%			€ 126	133%
Overige inkomsten								€ 125	0%
Totaal baten	€ 20.577			€ 24.663				€ 24.712	100%
Kengetallen en fte's			**fte's**				**fte's**		
- kosten uitvoering	€ 15.264		179,2	€ 18.300	74,2%		179,1	€ 18.155	73,9%
- kosten overhead	€ 5.314		39,3	€ 6.363	25,8%		42,0	€ 6.412	26,1%
Totaal lasten	€ 20.577		€ 218	€ 24.663,342			€ 221	€ 24.568	
Saldo	**€ 0**			€ 0				€ 144	
gemid. Kengetal p/prod		7,79 uur				6,43	uur		
benodigde capaciteit		252.929 uur begroot				255.683	uur gerealiseerd		101%

Toelichting tabel 2

Verschillen tussen realisatie en actuele begroting

- We hebben meer producten geleverd dan in de actuele begroting was aangenomen. Deels vanwege aanvullende opdrachten en taken (bijvoorbeeld bouwtaken Doesburg), maar ook door meer ondersteuning bij vergunningen bij de bouwpartners. Een groot aandeel is het aantal klachten, dat fors is toegenomen.
- We hebben minder omzet gerealiseerd in de groep Producten. De prijs van producten varieert van €92 (melding sloop) tot €9.200 (milieuvergunning uitgebreid). Er zijn in 2023 meer goedkope producten gerealiseerd (vooral meldingen en klachtafhandelingen) , waardoor er minder omzet is gemaakt. Het gemiddeld gerealiseerd tarief is ruim €129 per product lager uitgekomen.

4. Overhead specificatie

Tabel 3: Specificatie Overhead

Overhead (indirecte kosten) x € 1.000	act.-bg 2023	directe kosten'23	begroting 2023	real. overhead '23	directe kosten 2023	kosten 2023	overhead '22
Personeel	**4.062**	**17.345**	**21.408**	**4.256**	**17.073**	**21.329**	**3.319**
	16%			17%			
Materieel							
- huisvesting en facilitair	824		824	747	0	747	716
- ict	889		889	897	0	897	804
- stelselkosten	284	116	400	216	120	336	192
- advieskosten	205	75	280	269	40	309	427
- onvoorzien en overig	99	95	193	26	0	26	101
- projecten		669	669	0	907	907	
- dotatie			0	2	15	17	325
Subtotaal materieel	2.301	955	3.256	2.156	1.083	3.239	2.566
Totaal	6.363	18.300	24.663	6.412	18.155	24.568	5.885
- baten						24.712	
- saldo						144,3	
% van de kosten	25,8%			26,1%			26,8%

Toelichting tabel 3

De totale overhead is uitgekomen op afgerond €6,4 miljoen. In tabel 3 is de opbouw hiervan weergegeven. De totale overhead (exclusief voorziening) bedraagt 26% (begroot is 25,8%). Ten opzichte van 2022 is de overhead wel gedaald, maar ten opzicht van het begrotingsdoel niet. Het absolute bedrag aan overheadkosten toegenomen, maar niet evenredig aan de groei van de organisatie. We hebben een stukje efficiency gerealiseerd door de omzet groei. De huisvesting- en ICT-kosten zijn veelal vaste kosten. De dekkingsgraad neemt toe.

5. Financiering en dekking

Tabel 4: Overzicht van dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Exploitatie	24.568	24.569	0	24.439	24.551	-112	21.544	21.462	83
Overzicht van dekkingsmiddelen									
- lokale heffingen									
- algemene uitkeringen									
- dividend									
- saldo financieringsfunctie	95	95	0	273	17	256	480	509	-29
- reserves (voor resultaat bestemming)						144,3			53
Saldo	**24.663**	**24.663**	**0**	**24.712**	**24.568**	**0**	**22.024**	**21.971**	**0**

Toelichting tabel 4

We kennen vier financieringsstromen die gerekend worden tot de exploitatie: baten van partners, baten uit provinciale programma's, baten van de omgevingsdiensten in Gelderland en baten van derden.
Het saldo financieringsmiddelen bestaat uit vrijval uit reserves en voorzieningen en rente. Over het saldo in de schatkist is €147.000 rente ontvangen. De vrijval uit de balans betrof afgerond €126.000. We hebben in 2022 een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten BNG afgesloten voor de financiering van onze herhuisvesting in de Airborne Tower. De eerste aflossing– en rentetermijn ad €17.000 was in 2023. We hebben geen beleggingen uitstaan en dus geen dividend uitgekeerd. We innen geen lokale heffingen en ontvangen geen uitkeringen uit algemene fondsen.

Tabel 5: Overzicht financiering uit reserves

Mutaties reserves	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo	toev.	onttr.	saldo
Algemene reserve	30		500	30		500			470
BR provincietaken			92			92			92
BR bur. mil. metingen		38	153		70	121			191
BR omzetting mba's		11	0		11	0	64	53	11
BR innovatie		46	0		46	0		48	46
BR opleidingen omgevingswet			0		0	0		104	0
Resultaat			0			0			0
- onverdeeld resultaat		53	0	144,3		144,3	53		53
Saldo	**30**	**148**	**745**	**174**	**126**	**858**	**118**	**205**	**863**

Toelichting tabel 5

We hebben het positieve saldo van boekjaar 2022 na een bestuursbesluit in oktober 2023, op basis van zienswijzen van de partners, gesplitst. Het saldo 2022 ad €53.300 is voor €23.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is het maximum bereikt. Het restant is teruggestort aan de partners conform de verdeelsleutel.

Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgelegd hoe het positieve saldo van 2023 te bestemmen. Er is een voorstel voor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (ingangsdatum 1 juli 2024), waarin wordt voorgesteld om het artikel met de maximale grens van het eigen vermogen (€0,5 miljoen) aan te passen. De aanpassing behelst een normstelling van minimaal 0,8 voor de ratio van het weerstandsvemogen en de risico's van ODRA. Deze wijziging is in lijn met de robuustheidscriteria die het ministerie van I&W voorstelt. Besluitvorming over de bestemming, en besluitvorming over de nieuwe GR zijn aan elkaar gerelateerd.

Tabel 6: Overzicht incidentele kosten en baten

Incidentele baten en lasten	actuele bg '23			realisatie 2023			realisatie 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
- opdrachten derden*	312	*		235	237	-2	734	314	420
- projecten, subsidies, aanvullend werk	3.098			884	1.106	-223	1.206	1.185	21
Saldo	**3.410**	**0**	**0**	**1.119**	**1.343**	**-224**	**1.940**	**1.499**	**441**

* De kosten van derden zijn niet berekend in de begroting; In de realisatie zijn de kosten toegerend obv % tijdsbesteding

Toelichting op tabel 6

De afspraken die we met onze partners hebben gemaakt over de basistaken zijn structurele taken. Dit zijn wettelijk verplichte taken om onder te brengen bij een omgevingsdienst. Daarnaast leggen partners (overig) milieugerelateerde taken en bouwtaken bij ons neer. Voor de meeste taken geldt dat deze structureel zijn ingebracht; ze zijn onderdeel van de werkpakketten/ afspraken in de DVO's. Naast deze taken die in tabel 2 zijn verwerkt leggen partners en derden aanvullende opdrachten bij ons neer. Deze incidentele kosten en baten staan in tabel 6. Dit zijn opdrachten die vaak in de vorm van een project worden uitgevoerd.

Onze partners hebben de verantwoordelijkheid om de benodigde capaciteit en kwaliteit die wij moeten aanwenden in stand te houden, dan wel verantwoord af te bouwen bij majeure verandering van taken. Om ODRA en haar partners te vrijwaren van financiële risico's bij terugtrekken van structurele, niet wettelijke taken zijn in het voorstel voor de nieuwe GR (1 juli 2024) bepalingen opgenomen voor vergoeding van frictiekosten.

K

STAAT VAN BATEN EN LASTEN
CATEGORIALE INDELING

1. Baten

In de voorgaande hoofdstukken hebben we de baten gepresenteerd op programma of taakveld en per productgroep. In tabel 7 is de verdeling over de klantgroepen weergegeven. De omvang van onze begroting is €24,7 miljoen.

Toelichting tabel 7

Ten opzichte van de begroting is de omzet nagenoeg 100%. Op detailniveau zijn er verschillen:

- Voor de provinciale programma's 'complexe handhaving en aandachts-bedrijven' zijn meer diensten verricht (inhoudelijk is dit in katern 1 toegelicht).
- Bij partners en de post derden en overig is de omzet eveneens hoger dan begroot. Belangrijkste reden is de groei in aantal aanvullende opdrachten dat gedurende 2023 bij ons is neergelegd. Het totaal aan aanvullend werk is 5% van onze omzet.
- In de begroting was €3,1 miljoen begroot voor projecten; hierin waren stelposten opgenomen die middels aanvullende opdrachten bij partners en prov. Programma's zijn verantwoord in de realisatie.
- Doorbelaste materiële kosten: hogere realisatie doordat we een groter aandeel externe expertise hebben ingehuurd, respectievelijk projecten zijn opgestart.
- De overige inkomsten betreft rente. Na enkele jaren van een 0-situatie wordt sinds oktober 2022 weer rente uitgekeerd door de BNG en schatkist op onze openstaande tegoeden.

Tabel 7: Staat van baten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Provinciale programma's	4.711	4.861	5.088	105%	4.848
Partners	14.004	15.389	16.880	115%	15.009
Omgevingsdiensten	472	537	490	134%	391
Derden en overigen	366	312	235	310%	734
Projectgelden en subsidies		3.098	884	0%	
Baten dienstverlening	19.553	24.197	23.577	101%	20.983
Doorbelaste mat. kosten	475	372	846	0%	671
Overige inkomsten	550	0	16		10
Rente baten		0	147	0%	
Vrijval balans		95	126	108%	360
Totaal baten	20.577	24.663	24.712	100%	22.024

2. Kosten: totaal overzicht

Tabel 8: Staat van lasten

	ini-begr. 2023	act.- bg 2023	real. 2023	% tov act-bg	real. 2022
Personele kosten					
Loonkosten mdw. ODRA	13.287	16.023	15.403	96%	13.172
Kosten externe inhuur	3.505	4.112	4.776	116%	4.654
Loonkosten intern & extern	16.792	20.134	20.179	100%	17.826
Opleidingen	294	481	240	50%	275
Alg. personeelskosten	534	673	723	107%	556
Voorm. Pers. / uitk. (uwv)	60	200	240	120%	-111
Harmonisatie bijdrage	-100	-80	-52	65%	-66
Personeels kosten	17.580	21.408	21.329	100%	18.480
Bedrijfskosten					
Huisvesting en mobiliteit	742	824	747	91%	716
ICT-kosten	822	889	897	101%	805
Advieskst + acc. + comm.	206	280	309	110%	490
Bedrijfskosten	1.769	1.993	1.953	98%	2.011
Programma kosten					
Bovenregionale kosten	364	400	336	84%	308
Overig kosten / onvoorzien	92	99	26	26%	101
Progr.kosten (kst ODRA)		122	0	0%	61
Proj. kst (door te belasten)	772	547	907	166%	686
Programma kosten	1.228	1.168	1.269	109%	1.155
Totaal kosten	20.577	24.569	24.551	100%	21.646
Saldo voor mutaties fondsen	0	95	161	170%	378
Verlof dotatie			17		325
Saldo ter bestemming	0	0	144,3		53

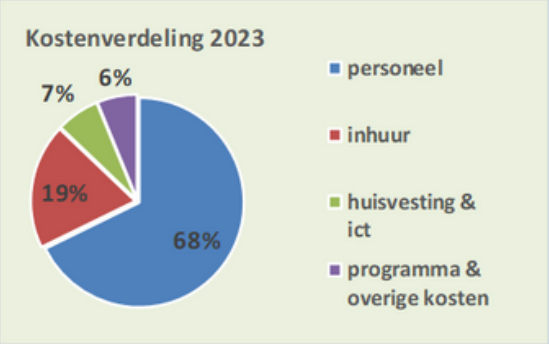
Realisatie & begrotingsindicatoren

Onze begroting 2023 is opgebouwd vanuit een aantal uitgangspunten en kengetallen. Hieronder zijn deze weergegeven qua begroting en realisatie in 2023.

Realisatie- en begrotingsindicatoren

De personeelskosten plus kosten inhuur zijn samen 87% van de kosten.
Huisvesting en ICT totaal 7%, de bedrijfs- en overige kosten 6%.

De loon- en personeelskosten, huisvesting en ict zijn de vaste kosten van ODRA. Totaal 74%. Deze zijn weinig beïnvloedbaar.

3. Kosten: capaciteit en personeel

Tabel 9: Formatie bezetting/loonkosten en personele kengetallen

Formatie bezetting en personele kengetallen	ini-bg '23 totaal		najaarsbegroting 2023 int	tot. Ext.	totaal		realisatie 2023 int	tot. Ext.	totaal	
Formatie bezetting										
Lijn afdelingen	152,5	81%	152,8	29,7	182,5	82%	147,2	31,7	178,9	81%
Bedrijfsv./staf/man.	36,5	19%	35,3	4,0	39,3	18%	36,3	6,1	42,4	19%
Reguliere capaciteit	189,0		188,1	33,7	221,7		183,5	37,8	221,3	
- verhouding in fte's			85%	15%			83%	17%		
Loonkosten (x € 1.000)										
loonkosten (intern)	€ 13.287		€ 16.023	-	€ 16.023	80%	€ 15.403	€ 0	€ 15.403	76%
inhuur capaciteit	€ 3.505		-	€ 4.112	€ 4.112	20%		€ 4.034	€ 4.034	20%
inhuur ondersteuning	€ 0		-	-	-	0%		€ 741	€ 741	4%
Kosten capaciteit	€ 16.792		€ 16.023	€ 4.112	€ 20.134		€ 15.403	€ 4.776	€ 20.179	
- verhouding			80%	20%			76%	24%		
Gemid. kosten /fte (in €)	**€ 88.856**		**€ 85.196**	**€ 122.150**	**€ 90.806**		**€ 83.917**	**€ 126.459**	**€ 91.176**	
- per peroductief uur	€ 62,22		€ 66,09	€ 76,34	€ 63,48		€ 61,08	€ 79,04	€ 63,58	
- verschil tov begroting							-8%	4%	0%	

Toelichting tabel 9

Loonkosten

- De formatie is begroot op 222 fte (initieel 189 fte begroot). De begroting voor de loonsom is gebaseerd op de functieschaal en de gemiddelde periodiek van de werknemers in die schaal. Dit houdt in dat veelal het maximum van de schaal is gehanteerd qua periodieken. Er was €16 miljoen begroot.
- De gemiddelde loonsom is begroot op €85.196 per fte. De realisatie is €1.279 per fte lager uitgekomen. Dit heeft te maken met de feitelijke periodieken van nieuwe medewerkers; die starten vaak lager in een schaal. Er is circa €0,6 miljoen minder aan salarissen en sociale premies uitgegeven.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, namelijk 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ICT-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26%. Meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte. Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, namelijk 4,4% (begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijnafdelingen) is ook minder besteed, namelijk 47 uur gemiddeld per fte (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten, zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zogenaamde 'buiten-dag-venster'-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders 's avonds, 's nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
Harmonisatiebijdragen zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere Cao-lonen.

Externe inhuur

- Het werkaanbod is sterk gegroeid sinds de initiële begroting is opgesteld in april 2022. Dit is via de gewijzigde begroting (medio 2023) aangepast. Omdat een groot deel van het extra werk van tijdelijke aard is (projecten) en doordat de
- arbeidsmarkt het lastig maakt om voor sommige functies invulling te vinden, is het aandeel externen hoger uitgekomen dan begroot, nl 23% (i.p.v. de begrote 20%).
- De arbeidsmarkt maakt tevens dat de gemiddelde kosten voor inhuur hoger zijn dan begroot. Veel externen hebben (tussentijds) hun tarieven aangepast op basis van de inflatie. Het hogere aandeel externen en het hogere tarief heeft geleidt tot een hogere besteding van €0,6 miljoen t.o.v. de begroting. De kosten van interne capaciteit en externe capaciteit zijn samen conform de begroting.

Overhead en productiviteit

- Personele overhead was begroot op 176% en is uitgekomen op 17%. (zie tabel 3) De extra inzet van circa 3 fte was nodig voor inhaalwerk op startdossiers en ict-office verbeteringen.
- De totale overhead inclusief materiele overhead (zie tabel 3) is begroot op 25,8% van de omzet. We zijn uitgekomen op 26% Het meerjarig is het doel 25%.
- Productiviteit; Deze was initieel begroot op 1.400 uur per fte; Door de nieuwe CAO hebben alle medewerkers 3 extra bovenwettelijke verlofdagen toegekend gekregen. Dit verlaagt de norm voor de productiviteit structureel naar 1.374 uur per fte. Deze is als kengetal in de gewijzigde begroting opgenomen.

In 2023 is de productiviteit uitgekomen op 76% (bij de uitvoering). Omgerekend 1.422 uur per fte.Deze hogere productiviteit is te verklaren door onder meer een toename van het verlofsaldo. De extra toegekende bovenwettelijke verlof uren zijn voor een klein deel opgenomen. Daarnaast is er een relatief laag verzuim geweest in 2023, nl 4,4%.(begroot met de norm 5%) en qua opleidingen (bij de lijn afdelingen) is ook minder besteed, nl 47 uur gemiddeld per fte. (incl. omgevingswet). De norm is 64 uur.

Opleidingen en overige personeelskosten; totale kosten €963.000

- Overige personeelskosten is genormeerd op 4% loonsom. De realisatie is 4,7%. Het merendeel van de kosten (afgerond €0,3 miljoen) betreft reiskosten; zowel woonwerk als zakelijk. In september 2023 is gestart met het verstrekken van leasefietsen. Er zijn inmiddels ruim 20 medewerkers die daar gebruik van maken. Een andere grote (en toenemende post) zijn de vergoedingen voor de zgn. ‘buiten-dag-venster’-uren ad €0,1 miljoen; waarbij toezichthouders ’s avonds, ‘s nachts, en in de weekenden diensten verrichten. De overige personeels-gerelateerde kosten zijn voor werving en selectie, arbo, verzuimbegeleiding en werkkleding.
- Onder de werkkostenregeling zijn vergoedingen en kosten opgenomen voor collectieve personeelsuitjes en bijeenkomsten, lunches enz. Cf de CAO wordt ook jaarlijks een vergoeding uitgekeerd voor ziektekosten. De vrije WKR ruime voor ODRA is berekend op €0,25 miljoen. De besteding van €0,13 miljoen blijft daar ruim onder.
- Opleidingen zijn genormeerd op 3% van de loonsom. De realisatie is 1,6%. De begrotingsveronderstelling is dat dit volledig materiële (out of pocket) kosten zouden zijn. Ten behoeve van de omgevingswet is gekozen voor interne opleidingen; dus vooral tijdsbesteding i.p.v. uitgaven.

Uitkeringen en kosten voormalige medewerkers. Totaal kosten €188.000

- Er heeft een dotatie plaatsgevonden aan de personeelsvoorziening voor twee voormalige medewerkers, waarvoor toekomstige kosten voor ODRA (uitkering en transitiekosten) gedragen worden.
- Onder de post uitkeringen vallen de UWV-vergoedingen voor medewerkers met zwangerschapsverlof.
- Harmonisatiebijdragen; dit zijn vergoedingen van toelagen die worden gegeven aan medewerkers die bij de oprichting van ODRA in 2013 zijn overgekomen van de partners. De vergoeding is lager dan begroot, omdat de voorziening die hiervoor is gevormd is geïndexeerd voor hogere cao-lonen.

4. Wet normering topinkomens

De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Het voor ODRA toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 op fulltime basis. Naast de in tabel 10 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Ons Algemeen en Dagelijks Bestuur bestaat uit wethouders en Gedeputeerde namens onze partners. Bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun bestuurstaak. De kosten voor onze bestuursleden worden door de desbetreffende partner vergoed. In 2023 is na de Provinciale verkiezingen van maart 2023 het bestuurslid vanuit de Provincie gewijzigd. Daarnaast is er een bestuurslid vanuit de gemeente afgetreden, en begin 2024 een nieuw bestuurslid aangetreden.

De directeur van ODRA is de enige bestuurder vallend onder de WNT. Ruben Vlaander is in oktober 2019 aangesteld als directeur. Het inkomen en de vergoedingen in 2023 zijn samen onder de norm van de WNT gebleven.

Tabel 10 en 11: Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	**Dhr. R. Vlaander**
Functie gegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergo	€ 173.406
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.112
Subtotaal	***€ 192.519***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t
Totale bezoldiging 2023	**€ 192.519**
Het bedrag en de reden: overschrijding	€ 0
wel/niet is toegestaan	n.v.t
Toelichting op onverschuldigde betaling	n.v.t
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 20	1-1--2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
- Beloning plus belastbare onkostenverg	€ 111.850
- Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.987
Subtotaal	***€ 131.837***
Individueel toepasselijke bezoldingsma›	€ 216.000

Naam Topfunctionaris (met bezoldiging < € 1.900 per jaar)	**Functie**
Dhr. J. Maouche	Voorzitter (DB & AB)
Dhr M. van de Wel	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. J. Schrijner	Bestuurslid (AB)
* Mw. D.P.L.M. van Dam	Bestuurslid (AB)
Dhr. M.J.A. van den Bos	Bestuurslid (AB)
Dhr. D. Vreugdenhill	Bestuurslid (DB & AB)
* Dhr. P. Kerris	Bestuurslid (AB)
Mw. B. van Veldhuizen - van Oort	Bestuurslid (AB)
Dhr. R. van den Dam	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. P.L.P.S. Hofman	Bestuurslid (AB)
Dhr. S. Warmerdam	Bestuurslid (AB)
Dhr. J.H.J. Sluiter	Bestuurslid (DB & AB)
Dhr. B.M. Kagei	Bestuurslid (AB)

* In 2023 afgetreden

Partner	**Periode**
Renkum	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Arnhem	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	13-11-2023 t/m 31-12-2023
Duiven	01-01-2023 t/m 26-10-2023
Lingewaard	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	29-06-2023 t/m 31-12-2023
Prov. Gelderland	01-01-2023 t/m 29-06-2023
Doesburg	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Overbetuwe	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rheden	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Rozendaal	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Westervoort	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Zevenaar	01-01-2023 t/m 31-12-2023

5. Kosten huisvesting (+facilitair), mobiliteit en ICT kosten; Totaal kosten €1.644.000

Tabel 12: Huisvesting en facilitair

Huisvesting & facilitair x € 1.000	act bg'23	real.'23	real. '22
Huur Airborne Tower	240	220	133
Service kst Airborn Tower	190	98	160
Afschrijvingen inrichting en meubilair	116	86	169
Facilitaire kosten Airborne Tower	175	226	167
Overige huurkosten (extern)	4	22	22
Parkeren / fietsen / wagenpark	100	95	64
Totaal	824	747	716
Kengetallen			
huur en afschrijvingen	€ 1.603	€ 1.382	€ 1.480
- facilitaire kosten per fte	€ 1.662	€ 1.564	€ 1.713
- huurkosten per m2	€ 119	€ 109	€ 66
- aantal fte's (incl extern)	222	221	204
- aantal m2	2.023	2.023	2.023
- HV en fac per werkplek (121 stuks)	€ 5.984	€ 5.389	€ 5.386

Toelichting tabel 12

In september 2022 is ODRA verhuisd naar de Airborne Tower. Door de verhuizing en het in eigen beheer nemen van de huisvesting, ict en facilitair, is de kostenstructuur veranderd van een 'all-in service fee' aan de toenmalige gastheer De Connectie', in een huurcontract, investeringen in het kantoorpand met bijbehorende afschrijvingen en tal van facilitaire en ICT-contacten. De overgang is gepaard gegaan met een structurele besparing van €150.000. 2023 is het eerste jaar dat we volledig zelfstandig hebben gedraaid; het vergelijk in de kosten in de betreffende tabellen met 2022 is derhalve niet in alle gevallen te maken, te meer dat ook in 2022 we een aantal maanden huur als incentive hebben meegekregen.

- In de begroting én realisatie geldt dat we 121 werkplekken (0,6 flex-factor) hebben met gelijkblijvend gehuurd oppervlakte (2.100 m2). De vier etages die we huren (met een 20 jarig huur contract) zijn volledig duurzaam ingericht met automatische LED, warmteregeling en refurbished meubilair. In de onderhandelingen,vorig jaar bij het aangaan van de huurovereenkomst, is afgesproken dat de huur per 1 februari 2023 ingaat en de indexering per 2024. Voor 2023 een meevaller van 1 maand huur en de inflatie - correctie.
- De huisvestings-, facilitaire en mobiliteitskosten zijn als geheel binnen de begroting gebleven. Qua mobiliteit: we zijn bezig met het verduurzamen van de mobiliteit door het wagenpark te elektrificeren en door het beschikbaar stellen van lease fietsen.

ICT-kosten

Tabel 13: ICT kengetallen

ICT	act. bg '23	real. '23	real. '22
Licenties (ODRA)	443	580	481
Software afschijving	42	42	61
Netwerk (wifi-cloud) *	288	158	143
Werkplekkosten ict / afschrijvingen	116	116	119
Totaal ICT	**889**	**897**	**804**
Kengetallen			
• ICT kosten per fte	€4.010	€3.941	€3.941
• ICT kosten per werkplek (121 stuks)	€7.348	€7.410	€6.647

Toelichting tabel 13

Qua ICT wordt volledig 'mobiel en plaats onafhankelijk' gewerkt: geheel via wifi, alles in the Cloud, en met office 365/Teams als tools. Medio 2023 is een intern project geweest, waarbij de office omgeving opnieuw is ingericht om efficiënter gebruik te maken van de functionaliteit die office/teams biedt. Tevens is de beveiliging herzien, waardoor de BIO-compliance beter is gewaarborgd.

Adviseurs en onderzoek; kosten €309.000 (zie tabel 8)

Naast de inhuur van capaciteit voor het primaire proces maken we gebruik van adviseurs voor specialistische taken en onderzoeken. In 2023 waren de grote posten:

- Onderzoeken voor de bedrijfsvoering: accountant (50K), juridische, HR en inkoopadviezen (49K), marketingkosten (20K) en informatiemanagement (46K) en diverse kleine adviezen (12K).
- Onderzoeken behoeve van samenwerking in het stelsel van omgevingsdiensten (60K).
- Organisatieontwikkeling: Opzet en uitwerking van 'outcome' gericht werken en verantwoorden (72K).

6. Specificatie programma's en projectkosten; totaal €1.239.000 (zie tabel 8)

Tabel 14: Bovenregionale kosten (stelselkosten)

Stelseltaken x €1.000	act. Bg '23	real. '23
I-Go	24	19
Kennis en portaal	100	103
Ketenhandhaving	100	110
Kwaliteit en coördinatie	36	6
Personeel en organisatie	15	44
BSBm	16	6
Complexe vergunningen		
Contributie ODNL	30	38
Overig	0	10
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**

Tabel 15: Specificatie programma's en projecten

Projectkosten	act. Bg '23	real. '23	real. '23
Projecten partners			
• meetdienst	230	315	251
• wabo Arnhem	0	27	38
• wabo Lingewaard	0	32	80
• beheer zones en kaarten (incl rvmk)	77 0	46	
• rvmk / orm	64	40	98
• vergunning milieu ODRN	72	58	66
• piket (schoonmaak)	103	15	89
• innovatie	0	51	7
• prov. Programma's	122	324	118
• incidentele projecten			
Totaal (kosten OD's)	**400**	**336**	**336**

Stelselkosten; Totaal €336.000

Toelichting op tabel 14

In tabel 14 zijn de kosten opgenomen van taken die gezamenlijk in het Gelders stelsel worden gedaan. Totaal is er bijna €60.000 minder uitgegeven dan begroot. Opvallende afwijkingen zijn de kosten van de coördinatie (uitgevoerd door OddV) en de kosten voor personeel. In deze laatste zijn de kosten van de Gelderse omgevingsdag opgenomen.

Toelichting tabel 15

Onder de projectkosten vallen de kosten die direct gerelateerd zijn aan de VTH-taken of projecten. Een groot deel van de kosten wordt één op één doorbelast aan de betreffende afnemer of toegerekend aan het project.

- Wabo - er zijn afspraken gemaakt met de gemeente Lingewaard en Arnhem dat de materiele kosten voor de Wabo vanaf 2023 direct door de gemeente worden betaald, i.p.v.voorgeschoten door ODRA. Dat er toch een realisatie is, heeft te maken met oude rekeningen uit 2022 en de overgangstermijnen. De kosten zijn via de werkprogramma's doorbelast.
- De kosten van de meetdienst overstijgen het budget.
- De kostentrend is opwaarts vanwege toename aantal opdrachten en het gebruik van materialen. Ook de kosten voor het pand aan de markt en de voertuigen van de meetdienst worden doorbelast aan de provincie via dit budget. Afschrijfkosten van apparatuur wordt bekostigd uit de bestemmingsreserve (zie hoofdstuk over activa).
- Piket (schoonmaakkosten) vallen ook hoger uit dan begroot. Dit heeft er mee te maken dat incidenten zoals afvalstortingen niet te voorspellen zijn. De kosten worden direct aan de betreffende partner doorbelast. Ten opzichte van vorig jaar zijn er minder kosten gemaakt.
- Projecten - betreffen de kosten die zijn toegerekend aan bv de SPUK-projecten, Theseus, Adviesrobot, en kosten meetdienst voor derden en OD's.

L

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Onze jaarrekening 2023 is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem. Deze verordening is eind 2023 vernieuwd en vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
We lichten de grondslagen die daar mede in zijn opgenomen hierna verder toe.

1. Grondslagen balans

Vaste activa

- Immateriële vaste activa - zijn bij ODRA niet aanwezig.
- Materiële vaste activa - de materiële vaste activa met economisch nut zijn geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen bijdragen, die hierop betrekking hebben. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen. Deze worden lineair afgeschreven op basis van de economische levensduur. De investeringen in de inrichting van de ICT-systemen behoren tot de (im)materiële activa.
- Financiële vaste activa – zijn bij ODRA niet aanwezig.

Vlottende activa

- Voorraden – zijn niet van toepassing bij ODRA.
- Uitzettingen met renteloopti jd korter dan een jaar - hieronder vallen in principe het onderhanden werk. De waardering is op basis van de gerealiseerde doorlooptijd van het product in relatie tot de gemiddelde doorlooptijd van het betreffende product. Onderhanden werk is gefactureerd aan de klanten, verrekend met het saldo van voorgaand jaar, en komt dus nu niet voor op de balans van 2023.
- Liquide middelen - betreft de BNG rekening - worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De rekening ‘Rijksschatkist’ is opgenomen onder de uitzettingen minder dan een jaar.

Vaste passiva

- Eigen Vermogen - betreft de Algemene Reserve, de Bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (resultaat).

Voorzieningen

ODRA kent vier voorzieningen:

- Harmonisatie-voorziening - deze is gevormd bij de oprichting van ODRA in 2013 ter dekking van toekomstige kosten van werknemers die door ODRA van de betreffende gemeenten en provincie zijn overgenomen.
- Voorzieningen voor kosten van voormalige medewerkers - hier worden alle toekomstige kosten opgenomen van medewerkers waar nog uitkeringen of vergoedingen voor betaald moeten worden.
- Voorzieningen voor bovenwettelijk verlof. Vanuit de BBV is bepaald dat het deel dat wordt gespaard door medewerkers moet worden opgenomen in de voorziening. Bij ODRA wordt het spaardeel niet apart geregistreerd. Voor de voorziening wordt uitgegaan van het aantal niet opgenomen bovenwettelijke verlofuren (x gemiddeld uurloon), met een maximum voor de voorziening. Het maximum wordt bepaald via een risico-afweging, nl welk bedrag is nodig om de kosten van grootschalige opname van verlof in twee begrotingsjaren op te vangen.

Vlottende passiva

- Passiva met renteloopti jd korter dan een jaar - zoals de vooruit ontvangen betalingen en hebben betrekking op programma’s en projecten die in het boekjaar nog niet volledig zijn afgerond. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde na aftrek van de gemaakte kosten. De overige schulden en de overlopende passiva, deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Langlopende lening - afgesloten met de BNG ter dekking van de investering in de huisvesting in 2022. Rente en aflossing staan vast voor 15 jaar.

2. Balans

Tabel 16: Vaste en vlottende activa

Activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vasta activa		
Materiële vaste activa	1.155	1.387
Financiële vaste activa		
Vlottende activa		
Voorraden /ohw		
Liquide middelen	846	0
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	5.705	5.082
Vooruit betaalde bedragen	250	220
Totale activa	**7.956**	**6.688**

Passiva x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	500	470
- Bestemingsreserves	213	339
- Onverdeeld gereal. result	144	53
Voorzieningen	1.056	895
Schulden > 1 jaar	542	625
Totaal vaste passiva	**2.455**	**2.383**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden	809	3.600
Vooruitontvangen	790	516
Overige schulden	3.775	189
Overlopende passiva	127	-
Totaal vlottende passiva	**5.501**	**4.305**
Totale passiva	**7.956**	**6.688**

3. Activa

Tabel 17: Materiële vaste activa

(Im)Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2023	investe- ringen	desinves- tering	afschrij- vingen	bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Investeringen met economisch nut						
Apparatuur en Vervoermiddelen kantoo	7	2		2		8
Voertuigen meetdienst	8			3		11
Apparatuur meetdienst	107	21		35		120
Infrastructuur kantoor	424	0		31		455
Meubilair	317	0		52		369
ICT-apparatuur	237	29		116		325
Immateriele activa (software)	56	0		42		98
(Im)Materiele vaste activa	**1.155**	**51**	**-**	**282**	**-**	**1.386**

Toelichting tabel 17

De materiele activa zijn in 2023 als volgt gemuteerd:

- Apparatuur ten behoeve van bedrijfsvoering en kantoor: investeringen worden in 5 jaar afgeschreven. Er is een kleine investering geweest in keukenapparatuur.
- Voertuigen meetdienst: de bussen worden in 10 jaar afgeschreven. Het beleid is om over te gaan op elektrische voertuigen en lease. Er is één auto verkocht in 2023 met een bescheiden boekwinst.
- Apparatuur voor meetdienst: afschrijving is 5 tot 10 jaar afhankelijk van het type apparatuur. De investering betreft een soundlevel meter.
- Huisvesting infrastructuur kantoor: de kosten van de verbouwing en inrichting uit 2022 wordt in 15 jaar afgeschreven. Parallel aan de lening die hiervoor is afgesloten. In 2023 zijn er geen aanpassingen gedaan aan het kantoor.
- Meubilair: afschrijving in 10 jaar. Eveneens geen nieuwe investeringen gedaan.
- ICT-apparatuur, laptops en audiovisuele schermen worden in 4 jaar afgeschreven, telefoons in 2 jaar. De investering betreft mobiele apparatuur voor uitbreiding van de bezetting.
- Software investeringen: betreft de investeringen in SAP en Open Wave en worden in 5 jaar afgeschreven.

Toelichting tabel 18

In tabel 18 hebben we een onderscheid gemaakt tussen de 'uitzettingen korter dan een jaar' en de vorderingen. De uitzettingen betreffen de middelen die zijn ondergebracht in de Rijksschatkist. Er is een saldo van €2,28 miljoen beschikbaar op 31 december 2023.
De overige vorderingen betreffen vooruitbetaalde bedragen aan leveranciers, met name licentiekosten waarvoor vooruitbetaling veelal in de leveringsvoorwaarden is opgenomen.

Tabel 18: Uitzettingen korter dan een jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.284	2.651
Vorderingen op openbare lichamen (debiteurer	3.420	1.534
BTW	-	
Overige vorderingen (vooruitbetaalde kosten)	250	419
OHW *		
Totaal uitzettingen	**5.955**	**4.604**

* ohw'23; is € 30.338 aanvullend in rekening gebracht aan partners

De producten die we aan de partner leveren, worden afgerekend met een vaste productprijs nadat ze zijn afgerond. Producten die nog niet zijn afgerond worden als onderhanden werk gewaardeerd (zie grondslagen). Met de partners is afgesproken dat de waarde niet op de balans wordt opgenomen, maar wordt gefactureerd (met verdiscontering van de waarde uit 2022). De waarden zijn afgerond €623.000 eind 2023 minus €593.800 eind 2022.

Toelichting tabel 19

We maken gebruik van twee bankrekeningen - BNG en een rekeningcourant bij het Rijk (schatkistbankieren SKB). Voor de liquiditeitspositie wordt alleen de BNG-rekening weergegeven. De schatkist is opgenomen bij de 'uitzettingen'. De liquiditeit is in heel 2023 goed geweest. Het systeem van bevoorschotting dat ODRA heeft afgesproken met de partners zorgt ervoor dat er voldoende werkkapitaal aanwezig is, en rente opbrengsten heeft gegeven. In het geval van grote uitgaven (bijvoorbeeld bij btw en premie betalingen) kunnen we eventueel gebruik maken van een lopend krediet bij de BNG van €1,0 miljoen.

Tabel 19: Liquide middelen

Liquide middelen x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
BNG betaalrekening	846	-94
Liquide middelen	**846**	**-94**

Er is een bankgarantie afgegeven ad € 115.679 t.b.v. de huur aan Eusebius BS.

Tabel 20: Benutting drempelbedrag

Berekening drempelbedrag		2023 1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(1)	Afgesproken drempelbedrag *	1.750	1.750	1.750	1.750
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen.	882	573	651	669
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	868	1.177	1.099	1.081
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal 2023	24.663			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen.	24.663			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	0			
(4d)	Drempel bedrag ODRA	1.750	1.750	1.750	1.750
	(richtlijn)	(1.000)	(1.000)	(1.000)	(1.000)
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's rijksschatkist aangehouden middelen					
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79.349	52.179	59.884	61.582
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	882	573	651	669

Toelichting tabel 20

Standaard is een drempelbedrag van €1,0 miljoen. We hebben echter een specifieke afspraak (25-9-2013) met het Ministerie van Financiën. Daarin is vastgelegd dat de limiet €1,75 miljoen is om het werkkapitaal ruimer te hebben.

4: Passiva

Reserves

Het resultaat van 2022 (€53.300) is gesplitst. Er is €29.800 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee is die reserve aangevuld tot het maximum, zoals in de GR is bepaald. Het restant ad €23.500 is gerestitueerd aan de partners, conform de geldende verdeelsleutel van stemverhouding.

In 2023 zijn de bestemmingsreserves als volgt gemuteerd:

- BR Bureau milieumetingen: hieruit worden de afschrijfkosten van de apparatuur en voertuigen van de meetdienst bekostigd.
- BR Omzetting mba's: In de voorbereiding voor de omgevingswet zijn deze activiteiten uitgevoerd. Bedrag is vrijgevallen.
- BR Innovatie: Is vrijgevallen ter dekking van de projecten die binnen de gezamenlijke diensten zijn uitgevoerd.

Tabel 21: Reserves

Reserves x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Resultaat-bestemming	Toevoe-gingen	Rente-toerekening	Onttrek-kingen	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	500	30				470
BR Provincietaken	92					92
BR Bureau milieumetingen	121				70	191
BR Innovatie	0				46	46
BR Opleidingen Omg wet	0					0
BR omzetting mba's	0				11	11
Resultaat 2022	0	-30			24 *	53
Onverdeeld resultaat 2023	144		144			
Reserves	**858**	**0**	**144**	**0**	**150**	**863**
* Uitgekeerd aan de partners						

Batig saldo

Wij stellen voor om het positieve resultaat van €144.300 te reserveren. Er is een wijziging van de GR gepland op 1 juli 2024, waarin een wijziging is opgenomen met betrekking tot algemene reserve. De wijziging betreft een aanpassing van het maximum van €0,5 miljoen algemene reserve in een minimale ratio van 0,8 voor het weerstandsvermogen. Deze wijziging komt voort uit de robuustheidscriteria die door het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn geformuleerd.
In afwachting van de besluitvorming over dit artikel kan het AB een besluit nemen, dit zal na balansdatum worden verwerkt.

Tabel 22: Voorzieningen en langlopende schuld

Voorzieningen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Harmonisatietoel.Prov. Geld	404	22		381
Verlof sparen / Bovenmatig	500	17		483
Personele kosten	152	121		31
Frictie	pm			0
Voorzieningen	**1.056**	**160**	**-**	**895**
Schuld BNG per 31-12-2023	625		42	583

Toelichting op tabel 22

De voorzieningen voor toekomstige verplichtingen zijn in 2023 met €239.000 toegenomen;

- Voorziening 'harmonisatietoelagen': is bij de oprichting van ODRA ingesteld om garantie toelagen die overgekomen medewerkers ontvangen, tot hun uitdiensttreding te dekken. Er is een dotatie geweest om de effecten (loonstijgingen) van de CAO 2023 te kunnen opvangen. Er is nog €404.000 nodig lopend tot 2041.
- Voorziening 'personele kosten': zie toelichting bij de exploitatie. De toekomstige kosten van voormalige medewerkers zijn opgenomen.
- Reserve 'bovenmatig verlof': zie toelichting bij de exploitatie. Door sturing op de verlofsaldi wordt de opname gespreid en afgebouwd. Met €0,5 miljoen kunnen op korte termijn de risico's worden opgevangen.

Langlopende schulden

- Bij de BNG is een lening afgesloten voor de financiering van de infrastructuur in het kantoor. Ingangsdatum was 1 juli 2022; looptijd 15 jaar lineair. In 2023 heeft de eerste aflossing plaatsgevonden van €41.700. De rente is verantwoord in de exploitatie.
- Het deel voor 2024 is opgenomen bij de kortlopende schulden.

Vlottende passiva (met looptijd korter dan jaar)

Tabel 23: Vooruit ontvangen bedragen

Vooruitontvangen betalingen x € 1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoe-gingen	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2022
Warme overdracht bodem	123	123		0
Inrichting klachtensysteem	4	4		
Subsidies bodemtaken	25		5	30
SPUK subsidie energie	414	448	346	311
SPUK subsidie IBP	351	350	173	175
Vooruitontvangen betalingen	**917**	**925**	**524**	**516**

Toelichting op tabel 23

Eind 2022 zijn voorschotbedragen op de toegekende subsidies binnengekomen voor SPUK-projecten die begin 2023 zijn gestart. Eind 2023 zijn de voorschotten voor 2024 binnengekomen.
Qua besteding / aanwending; deze zijn verantwoord bij de baten van derden (projecten).
Daarnaast zijn er nog drie projecten waarvoor al middelen zijn binnengekomen (via voorschotfacturering) en in 2024 zullen worden besteed.

- Subsidies voor bodemtaken - de laatste rekeningen moeten nog in 2024 binnenkomen. Daarna kan het verschil worden samengevoegd met de middelen 'warme overdracht bodem'.
- Voor de warme overdracht bodem zijn middelen door de Provincie beschikbaar gesteld aan de gemeenten. Uit deze subsidie worden mede de kosten van ODRA bekostigd. Voor 2024 is een bestedingsplan opgesteld.
- De inrichting van het meldpunt is overgedragen van de provincie naar de OD's. Gezamenlijk is hiervoor een nieuw systeem ingericht. De eindafrekening is in 2024; resterende bedragen zijn hiervoor beschikbaar.

De verantwoording van de SPUK-subsidies loopt via de Sisa-richtlijnen en maken onderdeel uit van de jaarrekening (inhoudelijk zijn de projecten in katern 1 toegelicht).

Tabel 24: SPUK verantwoordingstabellen

Beschikkingsnummer	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SPUK - IBP beschikkingsnummer	Ontvangen gelden (voorschotten)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoor-ding (ja/nee)	Naam Activiteit	Besteding per activiteit	Cumulatieve besteding per activiteit
		Aard controle R Indicator E93/01	Aard controle n.v.t Indicator E93/02	Aard controle n.v.t Indicator E93/03			
IenW E93 IENW/BSK-2022/298276	€ 524.590	€ 173.216	€ 173.216	Nee	Regeling specifieke uitkering	€ -	€ -

SPUK - energie	specifieke uitkering	Indicator Ontvangen gelden (voorschotten)	Indicator 01 Besteding ten laste van Rijksmiddelen in 2023	Indicator 02 Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen	Indicator 03 Voldaan aan artikel 6, tweede lid van de regeling (ja/nee)	Indicator Voldaan aan artikel 6, zesde lid van de regeling (ja/nee)	Indicator 05 Eindverantwoording (ja/nee)
			Aard controle R Indicator F21/01	Aard controle n.v.t Indicator F21/02	Aard controle R Indicator F21/03	Aard controle D2 Indicator F21/04	Aard controle R Indicator F21/05
EZK F21 THE-22-03351958	Eenmalig specifieke uitkering ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht	€ 759.735	€ 345.966	€ 345.966,00	Nee	Ja	Nee

- SPUK-IBP: kwaliteitsprogramma vanuit Omgevingsdienst NL en Ministerie van I&W, voortvloeiend uit de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen. Het ontvangen bedrag zijn de voorschotten van 2023 en 2024. De looptijd van het project is verlengd tot eind 2024. Er is totaal een bedrag van €525.000 toegezegd.
- SPUK-THE (energie): Toezicht en handhaving op energie-besparingsplicht. De ontvangen middelen zijn de voorschotten van 2023 en 2024. Het project loopt door tot 2026; er is een beschikking afgegeven voor een totaalbedrag van €1.565.897.

Tabel 25 : Schulden korter dan 1 jaar

Schulden < jaar x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Te betalen lonen, loon belasting	1.038	1.184
Premies IP/OP/NP /FPU	208	193
Crediteuren	1.304	141
Crediteuren privaat	3	7
Te betalen BTW	1.082	559
Te betalen netto lonen	61	0
BNG-liquiditeit		13
Divers	79	98
Overige schulden	**3.775**	**2.195**

Tabel 26: Overlopende passiva

Overlopende passiva (nog te betalen) x € 1.000	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Facturen leveranciers	511	169
CAO nabetalingen		16
Afrekeningen met klanten	250	4
rente lening	48	
Overlopende passiva	**809**	**189**

Toelichting op tabel 25 en 26

Onze schuldenpositie is aan het einde van het boekjaar altijd relatief groot. Leveranciersfacturen en afdracht belastingen en premies worden toegerekend aan het boekjaar, maar betaald in de eerste maand van het nieuwe jaar.

- Voor de BTW-afdracht geldt dat het opgenomen bedrag in de tabel de verschuldigde belasting is over het vierde kwartaal 2022, gesaldeerd met de voorbelasting.
- Onder de post 'crediteuren privaat' zijn verschuldigde bedragen aan de personeelsvereniging en nog te betalen vergoedingen aan private personen opgenomen.
- De afrekeningen met de klanten betreffen een aantal (nog op te stellen) creditnota's.

5: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Tabel 27: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen en langdurige contracten x € 1.000		looptijd in mnd. vanaf 1 jan 2024	Looptijd eindigt	contractw. 2024	contractwaarde x € 1.000 tot einde looptijd	Toelichting
Leasecontracten vervoersmiddelen						
- Wassink	Peugeot	68	30-8-2029	7	37	
- BK mobility	Peugeot e-Bus	26	1-3-2026	8	18	5 jarig contract
- Zoevers	Lease fietsen	33	30-9-2026	52	142	met optie verlenging & overname
ICT licenties en beheer						
- T2en	Licenties SAP / SAC / helpdesk	15	20-3-2025	125	156	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- REM automatisering	Licenties Open Wave	24	1-1-2026	54	108	optie tot verlenging met 5 jaar
- Rubicon	Cloud-beheer	6	1-6-2024	17	9	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- Rubicon	MS licenties	6	1-6-2024	125	63	wordt opnieuw aanbesteed in 2024
- telefoon / wifi	Wilroff Rijtsema	30	1-7-2026	26	66	onderhoudscontr\act
- licenties software	Data mask	42	21-5-2027	8	29	
Huisvesting en facilitair						
- Eusebius BS	Huurcontract & services	217	1-2-2042	388	7.399	
- Ten Brinke	Beplanting	42	1-8-2027	24	83	Lease contract 5 jaar
Primaire proces						
Stantec	Milieu controles	15	1-4-2025	150	188	afname is schatting; zelf te bepalen
Geonavation	GIS/GOED applicatie	41	1-6-2027	20	70	
Totaal				**1004**	**8.366**	

Toelichting op tabel 27

In de tabel zijn alle verplichtingen opgenomen waarvoor in 2023 of eerdere jaren meerjarige contracten zijn afgesloten. Een deel van de contracten wordt in 2024 opnieuw afgesloten, wederom meerjarig, een aantal via een Europese Aanbesteding.

In de tabel zijn de contracten die in 2023 zijn afgesloten, maar een looptijd hebben van minder dan een jaar, niet opgenomen, evenals de afspraken met leveranciers met een korte (<1 jaar) opzegtermijn. Deze kosten worden uit de begroting 2024 gedekt, en vormen geen risico op frictie of afkoop bij tussentijdse verandering van de organisatie.

Diverse verplichtingen

- Opgebouwd IKB is niet gekapitaliseerd. Dit is geen verplichting in het BBV vanuit de aanname dat deze jaarlijks gelijk zijn. Wij rekenen de opgebouwde IKB aan het eind van het jaar af.

- Reguliere verlofsaldi hoeven volgens de BBV niet gekapitaliseerd te worden. Er wordt uitgegaan van gelijke opnamen in de jaren. De (nieuwe) verplichting om bovenwettelijk verlof wel als voorziening op te nemen is verwerkt in de balans tot maximaal €0,5 miljoen. Een volledige opname van het boven wettig verlof (volledige verplichting) zou uitkomen op €0,8 miljoen.
- Alle medewerkers in vaste dienst hebben een trekkingsrecht van maximaal €1.000 voor vijf jaar ter besteding aan een Arbo-geschikte thuiswerkplek. De feitelijk afgeroepen vergoeding is in de exploitatie opgenomen bij de algemene personeelskosten. De reservering staat (gesaldeerd) op de balans en bedraagt €34.300.
- Afspraken rond het generatiepact zijn niet gewaardeerd in de jaarrekening

Gebeurtenissen met gevolgen voor 2024 en later

- Er zijn toezeggingen vanuit respectievelijk het ministerie van I en W en het RVO dat in de verantwoording de tarieven kunnen worden gebruikt die standaard zijn voor de betreffende OD's. In de verantwoording van de SPUK-middelen is door ODRA uitgegaan van de tarieven in de initiële begroting en de daarop gebaseerde beschikking. Indien de tarieven van de bijgestelde begroting wordt gehanteerd, leidt dat tot een hogere omzet in de betreffende jaren.
- De eerste fase van ons contract met de leveranciers van onze bedrijfvoeringsystemen (SAP/Nmbrs) loopt af per 20 maart 2024. Vooruitlopend hierop heeft een evaluatie plaatsgevonden op de functionaliteit en technisch functioneren van deze systemen. Op basis van een opgestelde businesscase heeft het bestuur op 8 februari 2024 besloten om een Europese Aanbesteding op te starten voor vernieuwing van de bedrijfssystemen. Operationeel per 1 januari 2025.
- Verder zijn geen andere relevante gebeurtenissen na balansdatum.

M

FINANCIËLE WEERBAARHEID EN RISICO'S

Wij brengen ons bestuur aan de hand van een dashboard periodiek op de hoogte van de stand van zaken in onze bedrijfsvoering. We staan dan stil bij de operationele risico's, financiën en ons weerstandsvermogen. De financiële positie ultimo 2023 geeft geen directe aanleiding om in 2024 maatregelen voor te stellen aan ons bestuur.

1: Financiële positie; weerstandsvermogen

In de tabellen wordt de financiële positie verder geduid.

- Weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate wij in staat zijn financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. In de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is bepaald welke vermogensbestanddelen wij kunnen aanhouden. Deze bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is nu nog gemaximeerd tot €500.000, dat is 2,0% van de omzet in 2023. Daarnaast kunnen we bestemmingsreserves aanhouden voor kosten die we in de toekomst verwachten. Inhoud en omvang bepaalt het Algemeen Bestuur. In de nieuwe GR wordt voorgesteld om het weerstandsratio als uitgangspunt te nemen. Dit is de verhouding tussen de risico's en het vermogen (+ post onvoorzien). De norm vanuit het IBP is 0,8. Eind 2023 was onze ratio 0,6. Indien het batig saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve, stijgt de ratio naar 76%.

Tabel 28: Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Weerstands vermogen x € 1.000	stand 31-12-2023	% omzet
Algemene Reserve	500	2%
- Resultaat boekjaar		
- te bestemmen (na balansdatum)	144	17%
Bestemmingsreserves	213	1%
Totaal	857	
Totale baten (omzet)	24.712	
% omzet	3,5%	

weerstands-ratio	2023	toev. batig saldo
Totaal risico's x € 1.000	1.000	
Post onvoorzien in de begroting	99	
Algemene reserve	500	144
Ratio (vermogen + onvoorzien / risico's)	59,9%	74,3%

2: Risico beoordeling

In deze paragraaf geven we een beeld van de risico's die waren geïdentificeerd in de begroting 2023, en welke zich hebben voorgedaan. We hebben (als ze tegelijkertijd voordoen) de inschatting gemaakt van circa €1,0 miljoen aan risico's voor de bedrijfsvoering. We hebben de risico's verdeeld in vijf categorieën:

1. Exploitatiesaldo

Een saldo in de exploitatie kan ontstaan door het niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen. Nieuw in deze categorie is ook de structurele krappe arbeidsmarkt, waardoor niet aan verplichtingen jegens klanten kan worden voldaan, en er omzetmarge wordt misgelopen.

Verloop in 2023

Vanuit de periodieke prognoses (aan het bestuur) is gebleken dat we achterliepen op de realisatie van de omzet. De marges liepen op tot 2% á 3% van de omzet, circa €0,5 miljoen. Die marges ontstonden door:

- Een groei van het werkaanbod, waardoor er veel extra capaciteit nodig is. Werving en inwerken leidt tot een vertraging in de realisatie van de werkafspraken. Dit was het meest voelbaar bij de projecten. Daar is ook uiteindelijk minder omzet gerealiseerd dan begroot. Daarbij komt dat je voor het extra werk, met name als het incidenteel is, aangewezen bent op externen. Het risico van de meerprijs, heeft zich voorgedaan. Het gaat om €37.000 per fte.
- Ons systeem van Outputfinanciering; uit de analyse over 2023 blijkt dat de gemiddelde prijs van een product uitkomt op €611,- (begroot €740). Er worden meer 'goedkopere' producten dan duurdere geleverd. Er is een disbalans in aantallen, maar ook in bestede tijd per product. Bij een aantal producten is het 'kengetal' (de gemiddelde tijdsbesteding) niet reëel.

"WERKEN EN INWERKEN LEIDT TOT EEN VERTRAGING IN DE REALISATIE VAN DE WERKAFSPRAKEN"

De mitigerende maatregen waren er vooral in de 2e helft 2023; de focus is toen gelegd op de declarabiliteit; indirecte activiteiten zijn lager geprioriteerd.

2. Taakuitvoering

We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer €2,5 miljoen per jaar. Met een eigen risico.
In 2023 zijn er geen substantiële claims binnen gekomen waarvoor de verzekering is ingezet.

3. Frictiekosten

Ondanks de groei van afgelopen jaren, de krappe arbeidsmarkt en organisatorische turbulentie, is in 2023 weinig frictie ontstaan met financiële consequenties. Partners hebben in 2023 vooral meer taken en opdrachten bij ons neergelegd. Het effect hiervan is al in punt 1 beschreven. Er zijn geen partners die taken weer terug in eigen beheer hebben genomen.
De frictie van personeel dat geen fit meer heeft met ODRA is beperkt gebleven. Er is wel een dotatie gedaan van €0,2 miljoen voor de personeelsvoorziening van eerdere casussen,

4. Niet voldoen aan wet- en regelgeving

Compliancy aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, privacy, Europese -en nationale verordeningen is een algemeen risico. Met name voor de rechtmatigheidsverklaring. We zijn vanaf boekjaar 2023 verplicht om een eigen 'in control-statement' af te geven, waaruit deze rechtmatigheid blijkt. Deze is verderop in de jaarrekening opgenomen.

In 2023 is geconstateerd dat er geen financiële risico's hieruit voortkomen die effect hebben gehad op de exploitatie of begroting 2024. omdat bijvoorbeeld geen wijzigingen zijn doorgevoerd in de belastingplicht (omgevingsdiensten zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting).

5. Liquiditeit

Ons werkkapitaal wordt gevormd door vermogen, beschikbare voorzieningen en voorschotten die partners betalen voor onze dienstverlening. Bij uitblijven van betalingen van de voorschotten lopen wij een risico dat we salarissen, loonheffing, premies, BTW en crediteuren te laat betalen. We hebben aan het eind van elk kwartaal een saldo van minimaal twee miljoen euro nodig. We dekken een groot deel van de liquiditeitsbehoefte uit de voorschotten van onze partners, en zijn daarbij afhankelijk van hun betalingsdiscipline. Die is in 2023 sterk verbeterd ten opzichte van 2022.

3: Financiële kengetallen

Tabel 29: Financiële kengetallen

Kengetallen	stand 31-12-2023	stand 01-01-2023
netto schuldquote	3,0%	3,0%
netto schuldquote gecorr. voor verstrekt	0,0%	0,0%
solvabiliteitsrisico	6,3%	7,0%
structurele exploitatieruimte	pm	pm
liquiditeit	410,1%	334,2%
grondexploitatie	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Toelichting op tabel 29

Met bovenstaande kengetallen geven we inzicht in de structurele evenwichtigheid en duurzaamheid van onze begroting.

- De netto schuld quotes geven inzicht in het niveau van onze schuldenlast ten opzichte van de baten middelen. In de toelichting op de balans zijn de schulden en eigen vermogen gespecificeerd. De schuldquote is gelijk aan 2022. Feitelijk financieren we de lopende verplichtingen met eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen versus het balanstotaal. Het percentage is licht gedaald naar 6,6%.
- Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting maken wij het onderscheid tussen structurele- en incidentele lasten. We hebben geen toezeggingen op een meerjarige omzet, ondanks het aanwezig zijn van wettelijke verplichte basis-milieutaken.
- Grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij ODRA niet van toepassing.

4: Financiering, treasury, bankieren

Ons Treasurystatuut is in december 2023 geactualiseerd, te samen met de financiële verordeningen.
Hieronder een toelichting op de kasstromen en het renterisico beheer.

- Externe financieringen: In 2022 zijn we een lening aangegaan ter dekking van de investeringen in de huisvesting. Dit gaat om een 15-jarige lening van €625.000. De afschrijving van de investeringen loopt hiermee gelijk. De investeringen in ICT worden gefinancierd uit onze liquiditeit. Dit gezien de relatief korte looptijd.
- Investeringen in apparatuur meetdienst; Deze worden de komende jaren nog gedekt met het bestemmingsfonds.
- We zijn sinds eind 2013 verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren - alle banktegoeden boven drempelwaarde van €1,75 miljoen, die wij met het Ministerie van Financiën hebben afgesproken, worden verplicht gestort op een rekening-courant bij het Ministerie. De overige liquiditeit is onze rekening-courant tegoeden en die hebben we ondergebracht bij de BNG. In de financieringsovereenkomst (juni 2020) met de BNG is een kredietlimiet afgesproken van maximaal één miljoen euro. Sinds oktober 2022 wordt er (weer) rente vergoed over de tegoeden.
- Kasgeldlimiet Fido - in de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is een kasgeldlimiet gesteld aan het maximumbedrag waarop wij onze financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd minder dan 1 jaar) mogen financieren. Voor ons is de norm 8,2% van het begrotingstotaal. Wij komen hier niet boven.

N

RECHTMATIGHEIDSVERKLARING DAGELIJKS BESTUUR

1. Vereisten

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Daarnaast geldt dat de ODRA moet voldoen aan een drietal rechtmatigheidscriteria. Dit betreffen:

- Het begrotingscriterium: een verklaring dat alle exploitatieposten binnen de vastgestelde begroting zijn gebleven, inachtneming van gestelde marges (beschreven in de financiële verordeningen en controle protocollen), dan wel expliciet (buiten de begroting om) zijn geaccordeerd door het bestuur.
- Rechtmatig handelen binnen de bestaande wet en regelgeving en verordeningen. Deze betreft met name de rechtmatigheid op inkoop (Europese Aanbesteding), kasbeheer, en loon- en belasting wetgeving.
- Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.; richt zich op niet toegestaane aanwending van eigendommen van ODRA door medewerkers, dan wel misbruik maken van de positie die medewerkers hebben binnen ODRA.

2. Conclusies over 2023

In de bestuursvergadering van december 2023 is het geactualiseerde treasury statuut, de financiële verordening en het controle-protocol vastgesteld. Ze hebben een werking voor heel 2023.

- In het controle protocol is het grensbedrag voor fouten in de jaarrekening bepaald op 1% van de omzet, zijnde €246.000. Voor onzekerheden geldt de grens van 3% van de omzet; €738.000.
- De rapporteringstolerantie is bepaald op €50.000 bij fouten.
- Voor de WNT geldt een marge van €0,-.

Met inachtneming van bovenstaande is het Dagelijks Bestuur van mening:

- Begrotingscriterium - dat de ODRA periodiek het bestuur en de partners heeft geïnformeerd over de voortgang van de exploitatie via een ‘dashboard’ en specifieke partnerrapportages. Dat daarin inzicht is gegeven in de kosten en baten, waarbij de marges van de prognoses expliciet zijn toegelicht, en binnen de marges van onzekerheden zijn gebleven. Er is uiteindelijk een positief exploitatie saldo gerealiseerd, waarmee ODRA wordt gecomplimenteerd. Op basis van de tussentijdse rapportages, met een wat somberder beeld) is tijdig bijgestuurd. In deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties zijn rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
- Rechtmatigheid - alle inkoopcontracten zijn getoetst aan de (Europese) aanbestedingsregels. Het merendeel van de inkoopcontracten betreft inhuur van personeel. Deze worden via het platform ‘Werken in Gelderland’ (WIG) aanbesteed. WIG is een zogenaamde DAS (dynamisch aankoop), dat Europese aanbesteding garandeert. Er is één licentiecontract dat in 2023 opnieuw (Europees) had moeten worden aanbesteed, maar door de verlengingsbepalingen (automatisch tenzij) is dit niet tijdig opgestart. Het contract wordt in 2024 Europees aanbesteed. Betreft €125.000 overwaarde.
- Misbruik - er zijn door het bestuur geen gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik van middelen bekend.

ONDERTEKENING

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 17 april 2024.

Origineel getekend door:

De voorzitter,
De heer J. Maouche

De secretaris,
Dhr. R. Vlaander

BIJLAGEN

Bijlage 1: Specificatie per partner

Actuele Begroting en realisatie 2023 per klant (groep)						in euro's x € 1.000		aantallen begroot		Realisatie per klant															
										aantallen		bedragen x € 1.000							taakvelden real. 2023						
Baten per klant x € 1.000	producten aantal x tarief	diensten uren x tarief	Collectieve diensten	Overige baten	totaal baten	Aandeel bouw	aandeel milieu	aantal producten	aantal diensten	real. producten	real. diensten	prod. X tarief	uren x tarief	col. Diensten	div materieel	totaal		bouw		mil / alg	
Arnhem	3.656	1.999	606	141	6.401	3.466	2.935	4.834	21.038	6.203	25.019	€ 3.621	€ 2.451	€ 606	€ 80	€ 6.759		€ 3.115		€ 3.644	
Doesburg	402	105	47	13	568	381	186	472	1.107	522	1.411	€ 423	€ 141	€ 47	€ -	€ 611		€ 417		€ 194	
Duiven	228	124	43	20	415	35	380	291	1.304	262	1.422	€ 209	€ 146	€ 43	€ 7	€ 406		€ 11		€ 395	
Lingewaard	1.544	1.354	220	80	3.198	1.469	1.729	2.017	14.251	1.765	13.940	€ 1.288	€ 1.355	€ 220	€ 76	€ 2.940		€ 1.037		€ 1.903	
Overbetuwe	499	432	110	58	1.099	105	993	681	4.545	817	3.967	€ 496	€ 401	€ 110	€ 1	€ 1.009		€ 63		€ 946	
Provincie regulier & projecten	330	1.720	107	249	2.406	249	2.158	325	18.263	430	10.097	€ 398	€ 945	€ 107	€ 380	€ 1.830				€ 1.830	
Provincie Bodemtaken		755			755	333	423		7.950		5.765		€ 548		€ -	€ 548		€ 198		€ 350	
Provincie Complexe Handhaving		3.601		45	3.646	94	3.552		37.909		40.834		€ 1.131		€ 23	€ 1.154		€ 61		€ 1.093	
Provincie aandachtsbedrijven		1.173		42	1.215	42	1.173		12.348		11.902		€ 3.957		€ 4	€ 3.962				€ 3.962	
Renkum	854	441	154	41	1.489	834	655	1.163	4.641	1.834	5.630	€ 963	€ 540	€ 154	€ 28	€ 1.685		€ 770		€ 914	
Rheden	291	173	103	48	615	110	505	707	1.822	844	2.182	€ 332	€ 229	€ 103	€ 22	€ 685		€ 54		€ 631	
Rozendaal	9	7	17	7	40	10	30	18	78	13	50	€ 10	€ 8	€ 17	€ -	€ 36		€ 3		€ 32	
Westervoort	47	31	31	14	123	17	106	67	328	61	211	€ 40	€ 28	€ 31	€ 6	€ 104		€ 4		€ 100	
Zevenaar	354	269	87	55	765	95	670	495	2.832	457	4.651	€ 306	€ 464	€ 87	€ 33	€ 890		€ 55		€ 835	
Subtotaal partners	8.213	12.185	1.526	813	22.737	7.241	15.495	11.070	128.416	13.208	127.081	€ 8.086	€ 12.344	€ 1.526	€ 661	€ 22.617		€ 5.788		€ 16.829	
% van de omzet	53%	79%	10%	5%				*kengetal*	*742*	*kengetal*	*612*		36%	55%	7%	3%			26%		74%
Subtotaal OD's	24	399	114	-0	537	-	502	54	3.955	38	3.971	€ 10	€ 370	€ 110	€ 7	€ 497		€ 65		€ 432	
Subtotaal derden	-	304	8	-0	312	-	312	-	3.306	-	2.470	€ -	€ 297	€ 7	€ 66	€ 370		€ 64		€ 306	
Subtotaal uit balans/overig	-	983	-	-	983	-	1.078	-	10.685	-	12.534	€ -	€ 1.046	€ -	€ 181	€ 1.227		€ -		€ 1.227	
Totaal klanten	8.237	13.871	1.648	813	24.569	7.241	17.387	11.124	146.362	13.246	146.056	€ 8.095	€ 14.057	€ 1.644	€ 915	€ 24.712		€ 5.917		€ 18.794	
% van de omzet	47%	80%	9%	5%				*kengetal*	*740*	*kengetal*	*611*		33%	57%	7%	4%			24%		76%

Bijlage 2: Specificatie producten

Productnaam	initiel	actuele bg 2023				Realisatie 2023			2022	
	Taak-veld	getal	tarief act bg'23	aantal	baten x € 1.000	aantallen	baten	% tov act bg	aantallen 2022	mut '23 tov '22
Programma 1. Vergunningverlening										
Intrekken omgevingsvergunning mba	Milieu	13	€ 1.235	8	€ 10	5	€ 6	63%	6	17%
Intrekkingsbesluit BRIKS	Bouw	4	€ 380	40	€ 15	28	€ 11	70%	26	-8%
Maatwerk milieu	Milieu	14	€ 1.330	61	€ 81	50	€ 67	82%	56	11%
Meldingen beh. Besluit bouw en leefomg.	Bouw	1	€ 95	1388	€ 132	1.688	€ 160	122%	1.469	-15%
Meldingen mba	Milieu	10	€ 950	464	€ 441	393	€ 373	85%	394	0%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 1/gevolgklasse 1	Bouw	9	€ 855	1778	€ 1.520	1.765	€ 1.509	99%	1.490	-18%
Omgevingsvergunning BRIKS cat 2/gevolgklasse 2	Bouw	23	€ 2.185	513	€ 1.121	364	€ 795	71%	492	26%
Omgevingsvergunningen milieubelastende act.	Milieu	22	€ 2.090	51	€ 107	25	€ 52	49%	33	24%
Vergunning vuurwerkontbrandingen	Milieu	11	€ 1.045	175	€ 183	176	€ 184	101%	183	4%
Subtotaal vergunningen		8,5	€ 806,0	4.478	€ 3.609	4.494	€ 3.158	87%	4.149	37%
aandeel bouw			aandeel bouw	3.719	€ 2.788	3.845	€ 2.475	78%	3.477	84%
aandeel milieu/alg			aandeel milieu	759	€ 821	649	€ 682,2	22%	278	7%
Programma 2. Toezicht en Handhaving										
Controle Alcoholwet	Milieu	5	475	30	€ 14	46	€ 22	153%		
Controle asbest/sloop	Bouw	9	€ 855	229	€ 196	249	€ 213	109%	230	-8%
Controle BRIKS / gevolgklasse 2 Bbl	Bouw	23	€ 2.185	244	€ 533	164	€ 358	67%	202	19%
Controle BRIKS / gevolgklasse 3 Bbl	Bouw	48	€ 4.560	89	€ 406	51	€ 233	57%	64	20%
Controle BRIKS categorie 1	Bouw	8	€ 760	1267	€ 963	1.251	€ 951	99%	1.379	9%
Handhavingscontrole	Milieu	10	€ 950	€ 109,0	€ 104	287	€ 273	263%	116	-147%
Hercontrole milieu	Milieu	6	€ 570	642	€ 366	433	€ 247	67%	429	-1%
Klachtbehandeling	Milieu	2	€ 190	2006	€ 381	3.991	€ 758	199%	2.907	-37%
Prev. milieutoezicht	Milieu	9	€ 855	1.691	€ 1.446	1.633	€ 1.396	97%	1.548	-5%
Prev. milieutoezicht - RIO	Milieu	9	€ 855		€ -	9	€ 8	0%	4	-125%
Projectcontrole - WNB	Milieu	9	€ 855		€ -	121	€ 103	0%	45	-169%
Rapp.verpl. overig	Milieu	4	€ 380	219	€ 83	185	€ 70	84%	176	-5%
Toez. vuurwerkev.	Milieu	12	€ 1.140	120	€ 137	94	€ 107	78%	100	6%
Projectcontrole	Milieu	11	€ 1.045			118	€ 123	0%		
Hercontrole milieu - ENE	Milieu	6	€ 570			96	€ 55	0%		
Contr. act. in of op bodem	Milieu	1	€ 95			24	€ 2	0%		
subtotaal toezicht & handhaving		7,3	€ 696,4	6.646	€ 4.628	8.752	€ 4.919	106%	7.215	63%
aandeel bouw				1.829	€ 2.098	1.715	€ 1.755	36%	1.887	26%
aandeel milieu & algemeen				4.817	€ 2.531	7.037	€ 3.164,7	64%	5.328	74%
Totaal producten		8,1	€ 740,5	11.124	€ 8.238	13.246	€ 8.077		11.364	
aandeel bouw				5.548	€ 4.886	5.560	€ 4.230	52%	5.364	47%
aandeel milieu & algemeen				5.576	€ 3.352	7.686	€ 3.846,9	48%	5.606	49%

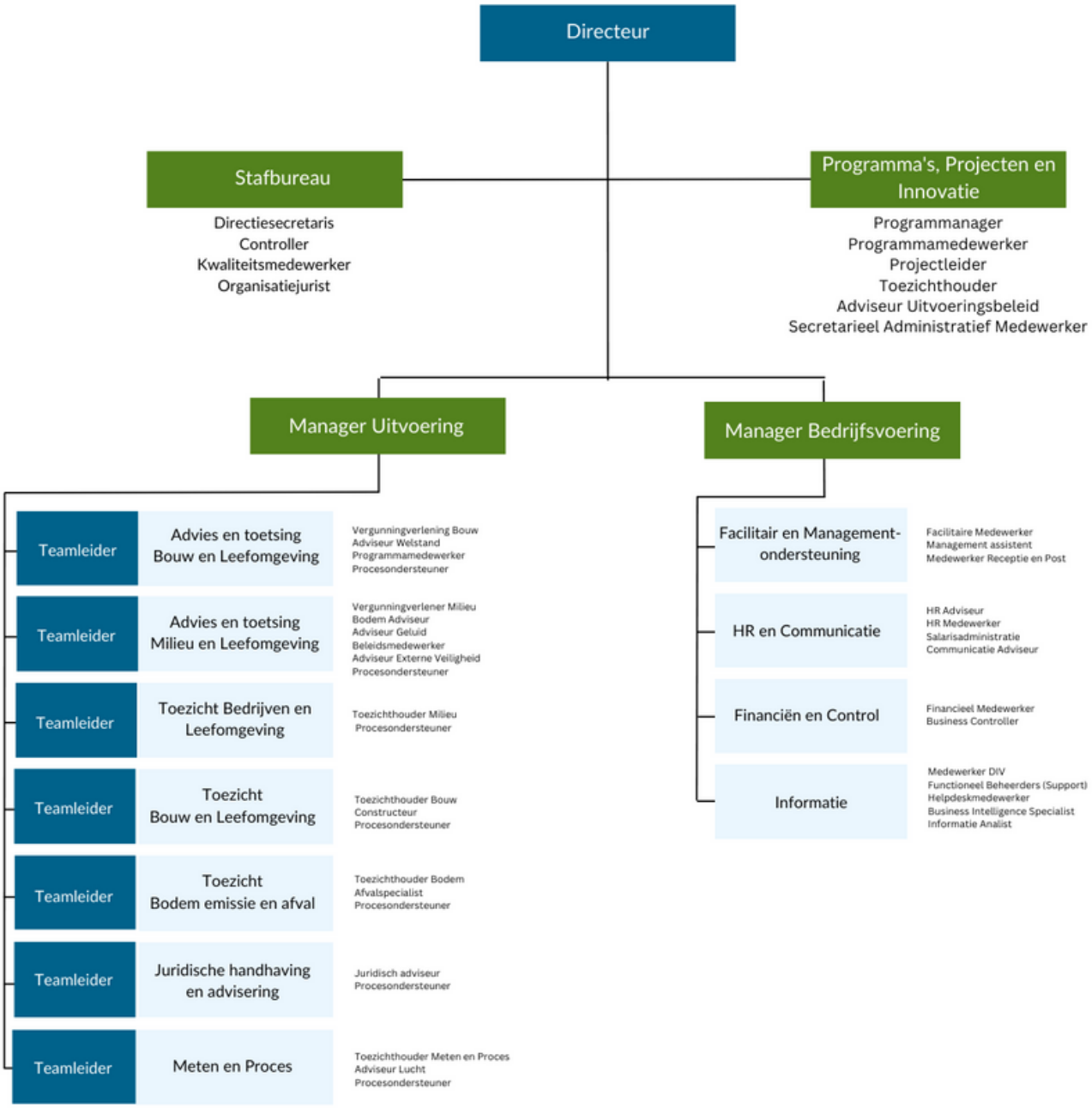
Bijlage 3: Specificatie diensten

		actuele bg '23	bedrag x € 1.000	Realisatie 2023		realisatie '22	
	taakveld	aantallen	ad 95 p/u	aantal uren	baten	aantal uur	baten
Programma; Vergunningen							
Advies omgevingskwaliteit	Bouw	1.671	€ 159	2.936	€ 279		
Advies omgevingsverg. en meldingen mba	Milieu	607	€ 58	594	€ 56	681	€ 62,6
Begeleiden initiatief BRIKS	Bouw	3.137	€ 298	4.317	€ 408	4.456	€ 409,7
Begeleiden initiatief milieu	Milieu	1.022	€ 97	695	€ 66	645	€ 59,3
Beoordelingen Bbl	Bouw	2.040	€ 190	1.439	€ 135	1.499	€ 137,8
Juridische expertise vergunningen	Algemeen	2.312	€ 220	5.404	€ 513	5.180	€ 476,5
Omgevingsverg. BRIKS cat 3 /gevolgklasse 3	Bouw	660	€ 63	556	€ 53	1.945	€ 178,9
Omgevingsvergunning compl. Bedrijven	Milieu	2.509	€ 238	2.200	€ 209	2.051	€ 188,5
Subtotaal vergunningen		**13.958**	**€ 1.322**	**18.141**	**€ 1.719**	**16.457**	**€ 1.513**
aandeel bouw		7.508	€ 710	9.248	€ 874	7.900	€ 726
aandeel milieu/alg		6.450	€ 613	8.893	€ 845	8.557	€ 787
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
Bestuursdwang uitvoeren	Algemeen	250	24	9	€ 1	32	€ 2,8
Controle activiteiten in of op de bodem	Milieu	666	63	afgerekend als product			
Contr. best. bouw en RO	Bouw	4.581	435	6.470	€ 376	4.194	€ 385,4
Controle bodemsanering	Milieu	5.818	551	4.823	€ 457	6.210	€ 571,2
Controle complex bedrijf	Milieu	9.399	892	11.271	€ 1.023	11.631	€ 1.069,8
Contr. grav. i/bodem o/IW	Milieu	2.790	263	4.600	€ 436	4.744	€ 436,2
Handh.besl. nemen	Algemeen	10.694	1.016	13.476	€ 1.280	10.776	€ 991,1
Handhavingscontrole - PCH	Milieu	670	64	710	€ 67		
Hercontrole milieu PCH	Milieu	1.410	134	1.184	€ 112		
Jur. exp. handhaving	Algemeen	4.782	454	5.626	€ 534	5.479	€ 503,8
Keten- en data gedreven toezicht - PCH	Milieu	795	76	1.153	€ 110		
Klachtbehandeling - PCH	Milieu	2.028	193	1.147	€ 109		
Preventieve controle mba - PCH	Milieu	657	62	4.013	€ 381		
Projectcontrole - ENE	Milieu	8.379	790	587	€ 56	3.454	€ 317,6
Rapp.verpl. EPRTR	Algemeen	1.289	122	1.217	€ 115	1.205	€ 110,7
Rapportageverplichting overig - PCH	Milieu	1.572	149	1.518	€ 144		
Rapp.beh. meld. ong. voorv.	Milieu	1.524	145	558	€ 53	602	€ 55,2
Strafrecht - PCH	Milieu	600	57	1.104	€ 105		
Transportcontrole	Milieu	0	0	430	€ 41	191	€ 17,5
Subtotaal toezicht		**57.904**	**€ 5.490**	**59.896**	**€ 5.640**	**56.869**	**€ 5.229**
aandeel bouw		4.581	€ 435	6.470	€ 615	4.194	€ 385
aandeel milieu/alg		53.323	€ 5.055	53.426	€ 5.025	52.675	€ 4.843
Programma 3. Advies							
Adviesrapport leefomgeving	**Milieu**	10.073	956	10.577	€ 1.004	**10151**	**933,547**
Adviesrapport leefomgeving - A15	Milieu			8	€ 1	4	€ 0,3
Adviesrapport leefomgeving - GUO	Milieu			767	€ 73	1.056	€ 97,0
Adviesrapport leefomgeving	Milieu					805	€ 74,0
Afhandeling Woo-verzoeken	Algemeen	670	64	410	€ 39		
Beoordeling saneringsevaluatie	Bouw	3.505	333	2.085	€ 198	3.950	€ 363,4
Meetadviesrapport leefomgeving	Milieu	8.373	790	7.964	€ 752	7.116	€ 654,4
Meten luchtkwaliteit langs wegen	Milieu	1.765	168	1.892	€ 179	-2	€ -
Meetadvies lucht						1.481	€ 136,3
divers		0	0			119	€ -
Subtotaal advies		**24.386**	**€ 2.310**	**23.703**	**€ 2.245**	**24.680**	**€ 2.259**
aandeel bouw		3.505	€ 333	2.085	€ 198	3.950	€ 363
aandeel mil. & alg		20.881	€ 1.977	21.618	€ 2.047	20.730	€ 1.896
Programma 5. Algemeen en Projecten							
Beleids- en best.onderst.	**Algemeen**	3.614	343	3.006	€ 286	2.234	€ 205,4
Beleids- en best.onderst. - RIO	Algemeen			18	€ 2		
Detachering	Algemeen	3.096	288	3.765	€ 349	1.829	€ 180,9
Externe communicatie	Algemeen			613	€ 58	1.050	€ 96,4
Faciliteren part.traject	Milieu	470	45	234	€ 22	593	€ 54,5
Meewerken aan programma of project	Algemeen	15.750	1.478	11.883	€ 1.114	13.773	€ 1.190,5
Inzet toezichthouders	Milieu					433	€ 39,8
Kennisontwikkeling	Algemeen					3.756	€ 345,4
Omgevingsscans	Milieu					953	€ 87,7
Partn.spec. werkafspr.	Algemeen	977	93	1.416	€ 134	373	€ 34,2
Partn.spec. werkafspr. - ASB	Algemeen						
Progr.- en proj.man.	Algemeen	16.834	1.594	11.210	€ 1.059	9.563	€ 918,0
Werkzaamheden projecten (spuk ed.)		9.754	909	8.718	€ 751	0	€ -
AUB/omg. Wet/circulair/diversDivers					€ 109		
Subtotaal projecten		**50.495**	**€ 4.749**	**44.316**	**€ 4.234**	**34.557**	**€ 3.153**
aandeel bouw							
aandeel mil. & alg		50.495	€ 4.749	44.316	€ 4.234	34.557	€ 3.153
Totaal diensten (in uren)		**146.743**	**€ 13.871**	**146.056**	**€ 13.838**	**132.563**	**€ 12.154**
aandeel bouw		15.594	€ 1.478	17.803	€ 1.687	16.044	€ 1.475
aandeel mil. & alg		131.149	€ 12.393	128.253	€ 12.151	116.519	€ 10.679

Bijlage 4: Specificaties productie/ bestedingen gezamenlijke diensten en projecten

Projecten en geamenlijke diensten x € 1.000	ini bg 2023	act. Bg 2023 = bijdrage partners	Omzet	uren	real. Mat kst	tot kosten	overige bekostiging	saldo kst min bijdragen	Toelichting
Project omgevingswet	129	133	251	2.642		251	80	38	
Programma energie	138	143	173	1.820		173		30	
Circulaire economie	46	48	81	853		81	20	14	
GUOV	23	24	29	300		29		5	
Gezam. algemeen deel projecten	**336**	**347**	**533**	**5.615**	**0**	**533**	**100**	**87**	
Beheer kaarten/zones/data	167	173	432	4.553	84	516	ook door od's	343	bekosting uit innovatie
Keten en data gedreven toezicht	244	177	205	2.159		205		29	deels uit innov mid.
Klantadvies milieu	65	67	13	133		13		-55	
Ontwikkeling strafrecht	202	152	217	2.281		217		65	
Piketdienst abonnement	107	110	85	893	2	87		-23	
Omzetting mba's			0			0	11	-11	uit balans
Alg. uitvoeringsbeleid AUB			137	1.438		137	137	0	
Innovatie	100	103	81	849	15	95	46	-54	
Gezam. alle partners	**886**	**782**	**1.169**	**12.304**	**100**	**1.269**	**193**	**294**	
Klantadvies briks	368	397	498	5.238	6,1	504		107	
						0		0	
Gezam. Bouw-partners	**368**	**397**	**498**	**5.238**	**6**	**504**	**0**	**107**	
Overige klanten									
OD's: keten en data gedreven toezi	110	110	0			0		-110	
- transport controles			40	430		40		40	
Gem. Beheer kaarten/zones/data	8	8	0			0		-8	montferland
Totaal-generaal	**1.708**	**1.644**	**2.200**	**23.157**	**107**	**2.306**	**293**	**370**	

Bijlage 5: Organogram ODRA

deJong&Laan

Pascalweg 2
6662 NX Elst
0481-463534

elst@jonglaan.nl
www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken 2023, op pagina 4 tot en met 41 (katern 2), opgenomen jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

• geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

• zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit*:*

1 de balans per 31 december 2023;
2 het overzicht van baten en lasten over 2023;
3 de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 27, katern 2); en
5 de rechtmatigheidsverantwoording (pagina 35, katern 2).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT 2023 vallen, alsmede volgens de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

D e Jong & Laan Controle B.V., gevestigd te Vroomshoop, KvK 06054458. Op al onze diensten en werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de KvK onder nr. 08153431, zijn in te zien op www.jonglaan.nl, en worden op verzoek kosteloos toegezonden.

ISO 27001:2017 Gecertificeerd door Brand Compliance
SRA
GGi INDEPENDENT MEMBER

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 246.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Op basis van hoofdstuk 4 van de
Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-verantwoording dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen relevant zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren en ook kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Het risico op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de nauwkeurigheid van de verantwoording van baten en lasten van aanvullende activiteiten
De omgevingsdienst ontvangt naast de vaste bijdragen voor de uit te voeren begrote taken overige bijdragen van het Rijk, provincies en deelnemende gemeenten, al dan niet via vooruitbetalingen. Met de overige bijdragen kan het jaarresultaat beïnvloed worden door de uit deze bijdragen voortvloeiende baten en hiermee samenhangende lasten niet aan de juiste verslaggevingsperiode toe te rekenen, dit met het doel om de realisatie beter aan te laten sluiten bij de begroting.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het opstellen van de begroting, factureren van de bijdrages, het aangaan van inkoopverplichtingen en het autoriseren van de inkopen, het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop de omzet- en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de afwijkingen tussen de realisatie en de definitieve begroting over het boekjaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat de boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke bijdragen en lasten in het betreffende boekjaar, door vergelijking van verantwoorde bedragen met informatie over toegekende bedragen, opdrachtovereenkomsten en andere onderliggende informatie en ook andere informatie verkregen in de controle, waaronder de programmaverantwoording en rapportages aan de deelnemers. Als onderdeel van onze data-analysewerkzaamheden hebben wij de aansluiting tussen de bankmutaties en de verantwoording hiervan in de financiële administratie vastgesteld, waaronder een aansluiting tussen de ontvangen gelden en de verantwoorde baten en een aansluiting tussen uitgaande gelden en de verantwoorde lasten. Hierbij is ook informatie betrokken uit het volgende boekjaar om door middel van een voortgezette controle op inkopen en betalingen vast te stellen dat lasten in het juiste boekjaar zijn verantwoord.

Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen die duiden op frauduleuze verslaggeving ten aanzien van de verantwoording van baten.

Frauderisico's die leiden tot onrechtmatige lasten

Als gevolg van tekortkomingen in de administratieve organisatie en interne beheersing in het inkoopproces onderkennen wij het risico dat onrechtmatige facturen in de administratie worden verwerkt en worden betaald. Daarbij zien wij een specifiek onrechtmatigheidsrisico dat Europese aanbestedingsregels bewust niet worden nageleefd. Door dezelfde diensten bij meerdere aanbieders onder te brengen, waardoor de omvang van dienstverlening per aanbieder beneden de aanbestedingsnorm blijft, of door opdrachten in meerdere losse overeenkomsten vast te leggen, is het mogelijk om diensten, die naar verwachting boven de aanbestedingsnorm uitkomen, buiten de aanbestedingsprocedure om te contracteren.

Wij hebben aandacht besteed aan dit risico door het vaststellen van de opzet en het bestaan van de maatregelen van interne beheersing in de processen met betrekking tot het aangaan van inkoopverplichtingen (waaronder de aanbestedingsprocedure), autoriseren van de inkopen, autoriseren van betalingen en het genereren en verwerken van journaalposten, uitgaande van een risico op doorbreking van deze processen.

Voorts hebben wij door middel van data-analyse een analyse uitgevoerd op de wijze waarop bankmutaties en kostenboekingen tot stand komen en cijferanalyses uitgevoerd op de in het boekjaar verantwoorde lasten in vergelijking tot de begroting en voorgaand jaar. Naar aanleiding hiervan hebben wij detailcontroles uitgevoerd op de bijzonderheden die wij hebben geconstateerd om vast te stellen dat boekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke lasten in het betreffende boekjaar en detailcontroles op bankmutaties gericht op bijzonderheden zoals meerdere namen per bankrekeningnummer, meerdere rekeningnummers per naam en controles op specifieke bankrekeningnummers. Onderdeel van deze controlewerkzaamheden was het beoordelen van de totale kosten per leverancier over een periode van 4 jaar om de totale omvang van dienstverlening te bepalen en het uitvoeren van detailcontrole op onderliggende contracten van kosten boven de aanbestedingsnorm, om te toetsen of aanbesteding (juist) heeft plaatsgevonden.

Controleaanpak veronderstellingen over financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden met betrekking tot het beoordelen van de door de gemeenschappelijke regeling gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole groot € 246.000, een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

• Het kennis nemen van de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
• Het kennis nemen van de primaire begroting voor het aankomende jaar teneinde vast te stellen dat voldaan wordt aan de financiële bijdragen van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemers.
• Het inwinnen van inlichtingen bij het dagelijks bestuur en het management over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na balansdatum tot aan het opmaken van de jaarrekening.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de risicoparagraaf. Overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling worden gerealiseerde resultaten verrekend met de deelnemende gemeenten. De aard en diepgang van de risico-paragraaf en risico-inschattingen achten wij vanuit dat perspectief passend voor de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording de verplichte paragrafen en overzichten, alsmede bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
• met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
• alle informatie bevat die op grond van het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten volgens de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de bepaling van en krachtens de WNT.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de Gemeenschappelijk Regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de Gemeenschappelijk Regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijk Regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol vastgesteld door het algemeen bestuur, het controleprotocol WNT 2023, de voorschriften vanuit de kadernota rechtmatigheid (van de commissie BBV) aangaande de rechtmatigheidsverantwoording, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

• het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
• het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen;
• het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
• het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Elst, 09 april 2024

De Jong & Laan Controle B.V.

Origineel getekend door N.C. van der Wolf MSc RA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Samenwerken aan impact

Meerjarenprogramma 2025-2028

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMENVATTING

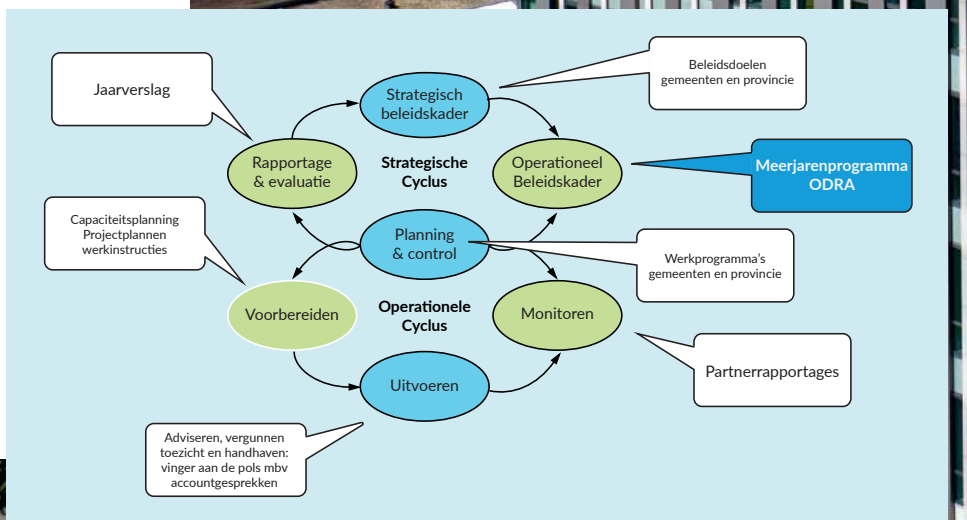
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) voert sinds 2013 voor tien gemeenten en de provincie Gelderland vergunning-verlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) uit voor milieu en – voor vier gemeenten en de provincie – bouw. Op deze wijze draagt ODRA bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van haar opdrachtgevers. En hoewel de prestaties van ODRA niet ter discussie staan, is er in toenemende mate behoefte om meer duidelijkheid te krijgen in de publieke waarde die ODRA creëert. De focus op waarde creatie gaat hand in hand met de behoefte aan verbreding van de sturings- en verantwoordingscyclus richting een rijkere verantwoording.

Voorgaande betekent dat ODRA verbreedt van een uitvoeringsorganisatie naar ook een advies- en kennisorganisatie en beleidsondersteuner. Deze adviserende rol is gerelateerd aan de kerntaak van ODRA (VTH) en gericht op een goede uitvoering van de door gemeenten en provincie aan ODRA opgedragen taken.

WAAROM EEN MEERJARENPROGRAMMA?

Bij de eigenaren en ODRA bestaat behoefte aan een meerjarig uitvoeringsprogramma. Daarmee kan de publieke waarde van ODRA inzichtelijk worden gemaakt en de adviserende rol van ODRA concreet worden ingevuld. Deze invulling vraagt om een inhoudelijke verdieping waarbij de VTH-inzet van ODRA doel- en effectgericht in beeld wordt gebracht. Denk bijvoorbeeld aan de bijdrage aan schone lucht, minder geluidsoverlast en verduurzaming van de energievoorziening. Het Algemeen Bestuur van ODRA heeft eind 2022 de opdracht gegeven deze slag te maken en te komen tot een meerjarig programma voor de periode 2025-2028. Een programma dat:

- aansluit bij de opgaven van gemeenten en provincie;
- altijd vertrekt vanuit de basistaken van ODRA: VTH en daarbinnen accenten aanbrengt;
- accenten legt die in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers vanuit de gemeenten en provincie tot stand zijn gekomen;
- inspeelt op de rolontwikkeling van omgevingsdiensten die de samenleving vraagt. Een rolontwikkeling die meer gezamenlijk eigenaarschap / solidariteit vraagt van gemeenten en provincie;
- vooruitkijkt over meerdere jaren én ruimte biedt om jaarlijks bij te stellen op basis van goede monitoring;
- de beleidscyclus zoals we die met elkaar hebben afgesproken sluitend maakt:

WAT ZIJN DE REGIONALE OPGAVEN?
De opgaven in de fysieke leefomgeving - waar alle gemeenten en provincie die samen ODRA vormen de komende jaren voor staan - zijn als volgt samen te vatten:

- Een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu
- Veiligheid in de leefomgeving
- Focus op duurzame oplossingen.

WAT ZIJN DE INHOUDELIJKE ACCENTEN?
ODRA verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Dat blijft ODRA doen, dat is de basis. Vanuit de behoefte aan meer zicht op de waarde creatie heeft ODRA, samen met de partners, afgelopen jaar besproken wélke inhoudelijke accenten (prioriteiten) er in de uitvoering van de VTH-taken moeten worden gelegd. We willen niet 'zomaar controles uitvoeren' maar sturen op impact en 'bijdragen aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien'. VTH is immers een instrument voor gemeenten en provincie om doelen te realiseren. ODRA gaat geen nieuwe dingen doen, maar meer specifieke accenten leggen in de uitvoering van haar werk. Bijvoorbeeld: Een vergunning verlenen en daarbij expliciet aandacht besteden aan circulair bouwen. Of: In plaats van een algemene controle, tijdens de controle specifiek aandacht besteden aan luchtkwaliteitsmaatregelen. Er is ingezoomd op de hiervoor genoemde opgaven en gekeken waar de bijdrage van het VTH-instrumentarium substantieel kan zijn. Dit heeft geleid tot elf thema's voor de komende vier jaar. In paragraaf 3.3 wordt de keuze van deze prioritaire thema's nader toegelicht:

Gezondheid mens en milieu met de thema's: verbeteren lokale luchtkwaliteit, verminderen milieuhinder, beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit, tegengaan verspreiding Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) verbeteren waterkwaliteit.

Veiligheid in de leefomgeving met de thema's: beperken veiligheidsrisico's, borgen bouwkwaliteit en veiligheid, aanpakken ondermijning en milieucriminaliteit.

Duurzame oplossingen, met de thema's: verminderen gebruik fossiele energie, stimuleren circulaire economie, bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuur-inclusieve leefomgeving.

Aan elk prioritair thema zijn één of twee concrete uitvoeringsdoelstellingen en prestatie-indicatoren gekoppeld en vervolgens uitgewerkt in een set activiteiten om die doelen te bereiken. De rol van ODRA is daarbij de ene keer regulerend, de andere keer adviserend, participerend of signalerend.

In het Meerjarenprogramma wordt aansluiting gezocht bij de doelen van het Interbestuurlijke Programma 'Versterking VTH-stelsel' (IBP-VTH): Toe bewegen naar een brede milieu (omgevings-) dienst. Opdat ODRA een stevige inbreng van milieu- en bouwaspecten in beleid en regelgeving kan bieden en wel op zodanige wijze dat aan de 'voorkant' (het beleid) niet de problemen voor de 'achterkant' (VTH-uitvoering) worden geschapen. Dat vraagt van onze eigenaren dat zij ODRA vroegtijdig betrekken en het vraagt van ODRA een verdere organisatieontwikkeling om de juiste kennis aan tafel te brengen en deze te kunnen vertalen naar beleid. En daarmee een robuuste, onafhankelijke, professionele en hoogwaardige organisatie te zijn met een voorspelbaar en acceptabel kostenplaatje.

HOE HOUDEN GEMEENTEN EN PROVINCIE GRIP: MONITORING, EVALUATIE EN BIJSTELLING
Het Meerjarenprogramma geeft richting en sturing aan de VTH-inzet voor de komende jaren. Echter, het programma is inhoudelijk niet in beton gegoten. Jaarlijks wordt het Meerjarenprogramma geactualiseerd en worden in overleg met de opdrachtgevers de indicatoren en activiteiten aangescherpt. De jaarlijkse actualisatie biedt ook ruimte om binnen de financiële kaders tot inhoudelijke bijstelling te komen.

Gedurende de uitvoering monitoren we de voortgang aan de hand van de met elkaar overeengekomen prestatie-indicatoren per thema. Daarover wordt periodiek in de zogeheten partnerrapportages en jaarlijks in de jaarverslagen verantwoording afgelegd, waarmee gemeenten en provincie kunnen bijsturen. Aan de hand van de resultaten in het jaarverslag, kunnen gemeenten en provincie verzoeken om bijsturing voor het daaropvolgende uitvoeringsjaar. Daarmee houden gemeenten en provincie grip op de prioriteitstelling in de uitvoering door ODRA. Op deze wijze bewaken we samen dat ODRA doet waarvoor zij is opgericht namelijk het bijdragen aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving voor mens, dier en milieu!

GEZOND, VEILIG EN DUURZAAM

INHOUDSOPGAVE

02 Samenvatting

05 Inhoudsopgave

07 1. Inleiding - Deel 1
- 1.1 Achtergrond
- 1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028
- 1.3 Positionering Meerjarenprogramma
- 1.4 Totstandkomingsproces
- 1.5 Leeswijzer

09 2. Uitgangspunten
- Opgaven Gemeenten en provincie centraal
- Adequate uitvoering wettelijke taken
- Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie
- Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)
- Rijker VERANTWOORDEN: Sturen op impact
- Inzet op continu verbeteren
- Intensiveren samenwerking
- Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

011 3. Ontwikkelingen - Beleidsopgaven in de regio
- 3.1 Landelijke ontwikkelingen
- 3.2 Beleidsopgaven in de regio
- 3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

014 4. Inzet op prioritaire thema's
- 4.1 Gezondheid mens, dier en milieu
- 4.2 Veiligheid in de leefomgeving
- 4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

024 5. Hoogwaardige uitvoering
- 5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren
- 5.2 Bouw
- 5.3 Milieu

029 6. Borging uitvoering en doorontwikkeling organisatie
- 6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling
- 6.2 Interne prioriteiten

032 7. Financiële doorkijk
- 7.1 Financieel beleid
- 7.2 duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

032 8. Aanzet tot programmering - Evaluatie en bijstelling
- 8.1 Goede basis leggen in 2024
- 8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring
- 8.3 Evaluatie - Bijstelling

BIJLAGEN

038 Bijlage 1
Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

048 Bijlage 2
Begroting 2025-2028 *(separaat document)*

COLOFON

Het Meerjarenprogramma 2025-2028 is een uitgave van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). De inhoud is tot stand gekomen in interactie met de partners. Het meerjarenprogramma is geschreven door Henk Mogezomp (Buiten Organisatieadvies), Annette Prent en Maarten Leseman (ODRA).

De foto's zijn van Ivo Hutten en StudioBont heeft het meerjarenprogramma vormgegeven. We verspreiden ons meerjarenprogramma onder onze partners, Raadsleden en Statenleden en publiceren dit programma op www.odregioarnhem.nl. Voor reacties of opmerkingen: communicatie@odra.nl.

1

INLEIDING

1.1 Achtergrond

De samenleving vraagt in toenemende mate om heldere antwoorden van de overheid op complexe ruimte gerelateerde vraagstukken. Denk aan schone lucht, schoon en voldoende (drink)water, duurzame energie, voldoende en betaalbare woningen, een prettige en veilige leef-omgeving en – last but not least – een goede dienstverlening. Eén van de instrumenten die de overheid daarbij ter beschikking staat is regule-ring. De regulerende (uitvoerende) taken heeft de overheid grotendeels belegd bij omgevingsdiensten. Zo ook de gemeenten en provincie die samen omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) vormen.

ODRA is gestart als uitvoeringsorganisatie namens gemeenten en provincie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Gemeen-ten en provincie doen de afgelopen jaren meer en meer ook een beroep op de aanwezige kennis- en adviesvaardigheden van ODRA. Dit is enerzijds ingegeven door de krapte op de arbeidsmarkt, anderzijds door de toegenomen aandacht voor de kwaliteit van de fysieke leefomge-ving. Die vraagt om kennis en expertise op diverse milieuthema's zoals geluid, bodem, lucht, water, externe veiligheid, energie en circulariteit. Kennis die bij ODRA aanwezig is en die breder kan worden ingezet dan uitsluitend voor toetsing van vergunningaanvragen. Deze ontwikkeling vraagt (deels) ook om andere accenten in de sturing en verantwoording: Er is behoefte aan meer zicht en grip op de maatschappelijke impact van het werk van ODRA, oftewel de publieke waarde die ODRA levert. Voorliggend meerjarenprogramma biedt daarvoor de inhoudelijke basis.

We leggen in dit Meerjarenprogramma de focus op de bijdrage van ODRA aan een veilige en gezonde leefomgeving en op de bijdrage die ODRA kan leveren aan het realiseren van duurzame oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De gezondheid van mens, dier en milieu is daarbij leidend. ODRA heeft daarnaast een belangrijke rol in het versterken van het vertrouwen in de overheid en het gezag in de uitvoering. Door een goede uit-voering van haar kerntaken (vergunningver-lening, toezicht op naleving en handhaving) draagt ODRA daar haar steentje aan bij.

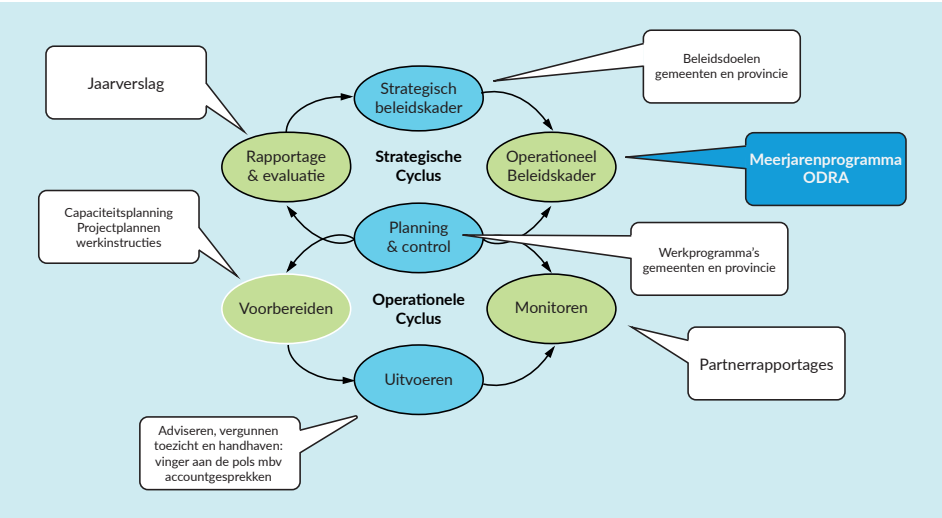
1.2 Doel Meerjarenprogramma 2025 – 2028

Doel van dit meerjarenprogramma (MJP) is tweeledig:

1. De bijdrage aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie expliciteren, zowel inhoudelijk, financieel als procesmatig en daarmee tegelijkertijd de aanwezige kennis en expertise eerder in de beleidscyclus betrekken. Daarbij ligt het accent vooral op het verbreden van de (specialistische) adviesrol naar meer beleidsondersteuning bij ruimtelijke plannen.
2. Beter inzichtelijk maken wat de publieke waarde van ODRA is. De huidige programmering en verantwoording is vrijwel uit-sluitend ingericht op het verantwoorden van uren (input) en aantallen vergunningen en controles (output), maar dat zegt niet alles over de impact van het werk van ODRA op de leefomgeving. ODRA streeft ernaar om de komende jaren voelbaar, zichtbaar en meetbaar concretere doelen te realiseren.

1.3 Positionering Meerjarenprogramma

Met het Meerjarenprogramma legt ODRA een sterkere verbinding tussen het strategische en operationele domein in de beleidscyclus: De zogenoemde 'Big 8':

Het Meerjarenprogramma heeft binnen de Planning en Control-cyclus (P&C) van ODRA een kader- stellende functie, is het inhoudelijke richtsnoer (kompas) voor jaarlijkse werkprogramma's en is de inhoude-lijke onderbouwing voor de meerjarenbegroting. We maken het Meerjarenprogramma in principe voor vier jaar, maar zullen het jaarlijks in overleg met onze gemeenten en provincie actualiseren.

1.4 Totstandkomingsproces

Dit Meerjarenprogramma is in overleg met vertegenwoordigers van onze gemeenten en provincie tot stand gekomen. Gestart is met een gebiedsverkenning en analyse van Coalitieakkoorden en beleidsplannen. In gesprekken bij gemeenten en provincie is verkend welke thema's en onderwerpen prioriteit hebben en waar (extra) inzet van ODRA gewenst is. Op basis hiervan is ingezoomd op de bijdrage die ODRA met haar VTH-instrumentarium aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten kan leveren. Het resultaat van deze analyse is in de vorm van een eerste concept Meerjarenprogramma ambtelijk teruggelegd en oriënterend besproken in het Algemeen Bestuur.
Op basis van deze besprekingen is het Meerjarenprogramma aangepast en geconcretiseerd, onder meer op het punt van financiële consequenties. Het Meerjarenprogramma is vervolgens in een finale commentaarronde voorgelegd, waarbij het uitvoeringsprogramma bij de provincie en een aantal gemeenten in aparte sessies is doorgesproken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 lichten we de uitgangspunten toe, die aan de basis staan van dit Meerjarenprogramma. Vervolgens staan we in hoofdstuk 3 stil bij maatschappelijke trends en ontwikkelingen in het VTH-veld. Tevens bespreken we hier de (gemene deler in de) beleidsopgaven van provincie en gemeenten. De VTH-inzet op elf prioritaire omgevingsthema's beschrijven we in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 lichten we onze uitvoeringsstrategie toe, zowel ten aanzien van de prioritaire thema's als onze wettelijke VTH-taken. Hoofdstuk 6 behandelt de interne organisatie van ODRA en de doorontwikkeling die hier nodig is. Hoofdstuk 7 beschrijft het financiële beleid van ODRA en hoe met de financiële consequenties van het Meerjarenprogramma wordt omgegaan. Hoofdstuk 8 is het slothoofdstuk: hier komen de verdere programma-uitwerking, monitoring en jaarlijkse actualisatie en bijstelling aan de orde.

2

UITGANGSPUNTEN

In dialoog met onze gemeenten en provincie hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd die tezamen de basis zijn onder het Meerjarenprogramma 2025-2028.

Opgaven gemeenten en provincie centraal

We willen vanuit onze kennis, expertise, rol en verantwoordelijkheid een substantiële bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar onze opdrachtgevers voor staan. We vertrekken daarom bij de beleidsopgaven van de gemeenten en de provincie. Daarbinnen focussen we op omgevingsthema's waar ODRA invloed heeft met haar VTH-inzet, te weten:

- Gezonde leefomgeving, met thema's als luchtkwaliteit, milieuhinder en bodembescherming.
- Veilige leefomgeving, met thema's als veiligheidsrisico's, bouwkwaliteit en veiligheid en ondermijning.
- Duurzame leefomgeving, met thema's als energietransitie, circulaire economie en duurzame inpassing van ruimtelijke opgaven.

Adequate uitvoering wettelijke taken

De basis voor ons werkpakket blijven de bouw- en milieutaken die bij wet of per mandaat aan ons zijn overgedragen. De komende jaren gaan we deze (basis)taken meer dan adequaat uitvoeren. We zien nadrukkelijk de mogelijkheden om inhoudelijke thema's en accenten aan deze basisactiviteiten te koppelen, zodat de publieke waarde en impact van onze activiteiten toeneemt.

Kennisintensieve uitvoeringsorganisatie

ODRA verbreedt zich van pure uitvoeringsorganisatie, aangestuurd op aantallen, naar een kennisintensieve uitvoeringsorganisatie, die:

- Op een groot aantal omgevingsthema's in staat is beleid te toetsen op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en daar goed over kan adviseren richting gemeenten en provincie;
- Ook bijdraagt aan de leefomgevingskwaliteit door op diverse omgevingsthema's te helpen bij de ontwikkeling van meer regionaal afgestemd beleid.

ODRA functioneert op onderdelen al als kennisintensieve uitvoerings-organisatie. Diverse gemeenten worden al ondersteund met milieu-expertise. ODRA denkt mee over ruimtelijke plannen en formuleert op bepaalde thema's al uitvoeringsrichtlijnen waar aanvragen op worden getoetst. Naar verwachting neemt deze advies- en kennisrol de komende jaren, onder invloed van diverse ontwikkelingen (zie hoofd-stuk 3), verder aan belang toe.

Naast individueel maatwerk aandacht voor gezamenlijkheid (solidariteit)

ODRA beschikt over veel VTH-gerelateerde omgevingsexpertise (denk aan geluid, bodem, externe veiligheid, lucht, geur, licht, constructieve veiligheid, energie en ecologie). In lijn met de Omgevingswet, die immers meer ruimte laat voor regionaal en lokaal maatwerk, willen gemeenten en provincie deze expertise meer te gelde maken door deze ook eerder in de beleidscyclus in te zetten en waar mogelijk

'Rijker Verantwoorden'

Het Meerjarenprogramma is gebaseerd op de werkwijze van Rijker Verantwoorden, die aansluit op de Publieke Waarde theorie van Mark Moore. De doelen en indicatoren kunnen niet altijd effectgericht (bijvoorbeeld in termen van bodem- of luchtkwaliteit) worden geformuleerd. Wat wel kan is dat we gezamenlijk met opdrachtgevers bepalen wat op belangrijke thema's de gewenste outcome is. Rijker verantwoorden is een proces dat continu bijstelling en aanscherping vraagt.

te komen tot regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse omgevingsthema's. Dat vraagt om meer sturing op solidariteit. Een onderwerp als milieu houdt immers niet op bij de gemeentegrens.

Rijker verantwoorden: sturen op impact

ODRA wil meer inzetten op een meer op outcome gerichte wijze van verantwoording, oftewel: Heeft de bijdrage van ODRA (voldoende) effect gehad op het verbeteren van de kwaliteit van de leef-omgeving? In lijn met de ontwikkeling van de organisatie, waarin veel meer vanuit de maatschappelijke opgaven wordt gewerkt, wil ODRA deze 'rijkere verantwoording' aanbrengen. Daarbij sluit ODRA aan bij de uitkomsten van de pilot Rijker Verantwoorden uit 2022/2023. Deze ontwikkeling is tevens in lijn met de aanbevelingen uit het rapport "Om de leefomgeving" van de Commissie van Aartsen en sluit ook aan bij de kern van de Omgevingswet. Daarin wordt de leefwereld meer centraal gezet in plaats van de systeemwereld.

Inzet op continu verbeteren

We krijgen de komende jaren onze rol en verantwoordelijkheid in relatie tot de Omgevingswet (per 1 januari 2024) duidelijker in beeld. We groeien met de jaren in onze rol en houden scherp voor ogen wat de wet (inclusief EU-regelgeving) beoogt: het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Onze focus is het (continu) verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.

Intensiveren samenwerking

In toenemende mate is specialistische kennis en expertise vereist voor effectief toezicht. We gaan in netwerken samenwerken met specialisten van onder meer de veiligheidsregio (VGGM) en andere OD's (via ODNL). Daarnaast bundelen we in de uitvoering onze krachten met andere toezicht- en handhavingsinstanties, zoals water-schappen, provincie en ILT, politie en Openbaar Ministerie.

Uitvoeren missie, visie, kernwaarden

Het Meerjarenprogramma gaat niet alleen over het 'wat', maar ook over het 'hoe' en wat onze inspiratiebronnen zijn: onze missie, visie en kernwaarden. Deze waarden komen in alle onderdelen van ons werk terug.

Missie, visie

Ons bestaansrecht is het bijdragen aan een gezonde, veilige, schone en duurzamere leef-omgeving waarin de gezondheid van mens, dier en milieu leidend is. We werken dagelijks aan de veiligheid en het aanzien van gebouwen, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, bodem, lucht (geluid) en indirect aan biodiversiteit en natuur. We geven samen met onze gemeenten en provincie richting aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven. Dat doen we door kwaliteit te leveren in vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies en door onze (specialistische) kennis, deskundigheid en ervaringen actief te delen met beleidsmakers en bestuurders. We zijn ondernemend, innovatief en steeds uit op het verbeteren van ons werk.

Kernwaarden

Verantwoordelijk, Vertrouwen, Vakmanschap, Samen(werken).

3

ONTWIKKELINGEN - BELEIDSOPGAVEN IN DE REGIO

3.1 Landelijke ontwikkelingen

• Gezondheid en veiligheid

We zullen ons opnieuw moeten verhouden tot de wens van inwoners die een gezonde en veilige leefomgeving willen en soms eisen. Samenwerking is nodig om de weg naar duurzame oplossingen met onze opdrachtgevers, bedrijven en inwoners af te leggen. Het veranderende klimaat, nieuwe energievoorzieningen, warmtenetten, verduurzaming van woningen, meer groen in de wijken en reductie van stikstof vragen om ingrijpende maatregelen.

• Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De implementatie van de Omgevingswet vraagt de komende jaren veel aandacht. We gaan vaker gemeenten adviseren over omgevingsvisies en omgevingsplannen. We zullen ook een actievere rol hebben in meedenken over ruimtelijke initiatieven, vergunningen en meldingen binnen strakkere termijnen moeten afhandelen en aanvragen volledig digitaal gaan afhandelen (DSO).

Ditzelfde geldt voor de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb). De technische veiligheidstoets bij de nieuwbouw van kleinere bouwwerken ligt met ingang van 1-1-2024 in handen van private kwaliteitsborgers en niet meer bij de overheid. Het is nog speculeren wat het effect van deze wet is op de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht.

• Verbetering en versterking VTH

Na kritische analyses over het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen (commissie Van Aartsen), zullen de komende jaren in het stelsel verbeteringen worden doorgevoerd. Wat de impact is voor ODRA is nog niet exact te beschrijven. Omgevingsdiensten moeten hoe dan ook robuuster worden en onafhankelijker kunnen opereren. Parallel aan de landelijke ontwikkelingen, verkent het bestuur van ODRA dan ook verschillende vormen van samenwerking, zoals die met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).

• Dynamische omgeving

We groeien en werken in een dynamische omgeving. Dat vraagt attent zijn op kansen zien en kansen benutten en op het juiste moment de goede keuzes maken. Bijvoorbeeld vinden, boeien en binden van nieuwe medewerkers op een krappe arbeidsmarkt met veel concurrenten. We zullen als organisatie niet alleen onze zaakjes op orde moeten hebben, maar ook interessant moeten zijn voor jonge mensen. Dat betekent investeren in strategisch personeelsmanagement, in ontwikkeling van medewerkers (qua expertises en vaardigheden) en in de professionalisering van de bedrijfsvoering.

• Complexe informatiewetten

We moeten aan complexe informatiewetten voldoen (o.m. WEP, digitale overheid, AVG, etc.) en de eisen aan business intelligence, datakwaliteit en informatiebeheer worden hoger. Dat vraagt extra inspanning van de hele organisatie en alle medewerkers.

3.2 Beleidsopgaven in de regio

Veel van de geschetste landelijke ontwikkelingen zien we terug in de beleidsopgaven van onze gemeenten en provincie. De beleidsopgaven met de grootste relevantie voor het werkveld van ODRA zijn:

• Verduurzaming / energietransitie

Circulaire economie, klimaat en energie spelen in de beleidsprogramma's van onze gemeenten en provincie een voorname rol. Het zijn eveneens speerpunten in het programma van de Groene Metropool Regio. Wij kunnen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor bedrijfsactiviteiten (energie en circulaire economie). We vinden deze thema's terug in de gebouwde omgeving, denk aan energiezuinig en circulair bouwen en natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen.

• Stedelijk gebied

De deelnemers aan de Groene Metropool Regio hebben een forse woningbouwopgave. In de Woondeal 2.0 gaat het om 33.000 woningen voor 2030 en circa 55.000 voor 2040. Naast woningbouw staan grote infrastructurele projecten (Noordtak Betuwelijn, mogelijke doortrekking A-15) gepland. Deze projecten leiden tot een verdere verstedelijking van de regio.

De ruimtelijke opgave is niet alleen kwantitatief (beton en asfalt), maar ook kwalitatief (groen en leefomgeving). Dat betekent concreet: Beter benutten van bestaande voorraad, meer landschap, meer stad. Deze ruimtelijke opgaven leveren enerzijds forse milieu-hygiënische uitdagingen op (o.m. geluids-, externe veiligheids- en luchtkwaliteit-issues, w.o. stikstof) en bieden anderzijds ook kansen voor duurzamere keuzes. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu-en duurzaamheid.

• Landelijk gebied

De transformatie van het landelijk gebied (nieuwe invulling van bestaande functies) is voor de provincie en de gemeenten met een groot buitengebied een actueel beleidsthema en stevige uitdaging. De ruimteclaims zijn groot: energie, woningbouw, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Op ODRA zal een beroep worden gedaan om tijdig en oplossingsgericht te adviseren over milieu- en duurzaamheid en het tegengaan van ondermijning.

• Leefbaarheid

In de plannen van onze gemeenten en provincie is volop aandacht voor een gezonde, veilige, klimaatbestendige en aantrekkelijke leefomgeving, zowel fysiek (voldoende groen en blauw) als fysisch (milieuhinder, schone lucht, water en bodem). Aandacht voor de 'harde kant' van de leefomgeving is belangrijk voor de beleving door inwoners van hun wijk, hun centrum en hun dorp. Arnhem stelt momenteel een beleidsplan gezonde leefomgeving op waarin dit soort milieuthema's worden uitgewerkt. De provincie heeft recent een kadernotitie Gezonde, Veilige Leefomgeving vastgesteld, waarin ook ingezet wordt op een hogere basiskwaliteit van de leefomgeving. De luchtkwaliteit is daarbinnen een belangrijk thema met grote impact op de gezondheid. In onze regio hebben de gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden en de provincie het Schone Luchtakkoord (SLA) getekend. Voor ODRA betekent dit dat we een nieuwe balans moeten zoeken tussen enerzijds het voorkomen van gezondheidsschade door slechte lucht voor bewoners en anderzijds de ruimte voor bedrijven: 'voldoen aan emissienormen'.

DOLFIJN
PEPPER

3.3 Vertaling beleidsopgaven in 11 prioritaire thema's

We onderscheiden elf thema's waar ODRA met haar VTH-inzet een substantiële bijdrage kan leveren aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten. Deze prioritaire thema's spelen een centrale rol in dit Meerjarenprogramma.

Prioritaire thema's

Gezondheid mens, dier en milieu

1. Verbeteren lokale luchtkwaliteit
2. Verminderen milieuhinder
3. Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit
4. Voorkomen verspreiding ZZS
5. Verbeteren waterkwaliteit

Veiligheid in leefomgeving

6. Beperken en beheerden veiligheidsrisico's bedrijfsactiviteiten
7. Borgen bouwkwalititeit en veiligheid
8. Aanpakken ondermijnende criminaliteit

Duurzame oplossingen

9. Energietransitie: verlagen gebruik fossiele energie
10. Stimuleren circulaire economie
11. Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en een natuurinclusieve leefomgeving

Deze keuze is gebaseerd op de volgende overwegingen en argumenten:

1. Uit de omgevingsanalyse die ter voorbereiding op dit meerjarenprogramma is uitgevoerd, komen als belangrijkste beleidsopgaven met betrekking tot de fysieke leefomgeving van gemeenten en provincie deze naar voren: gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

2. ODRA heeft vervolgens gekeken naar díe thema's waar zij het meest het verschil kan maken met de inzet van haar expertise en het VTH-instrumentarium.

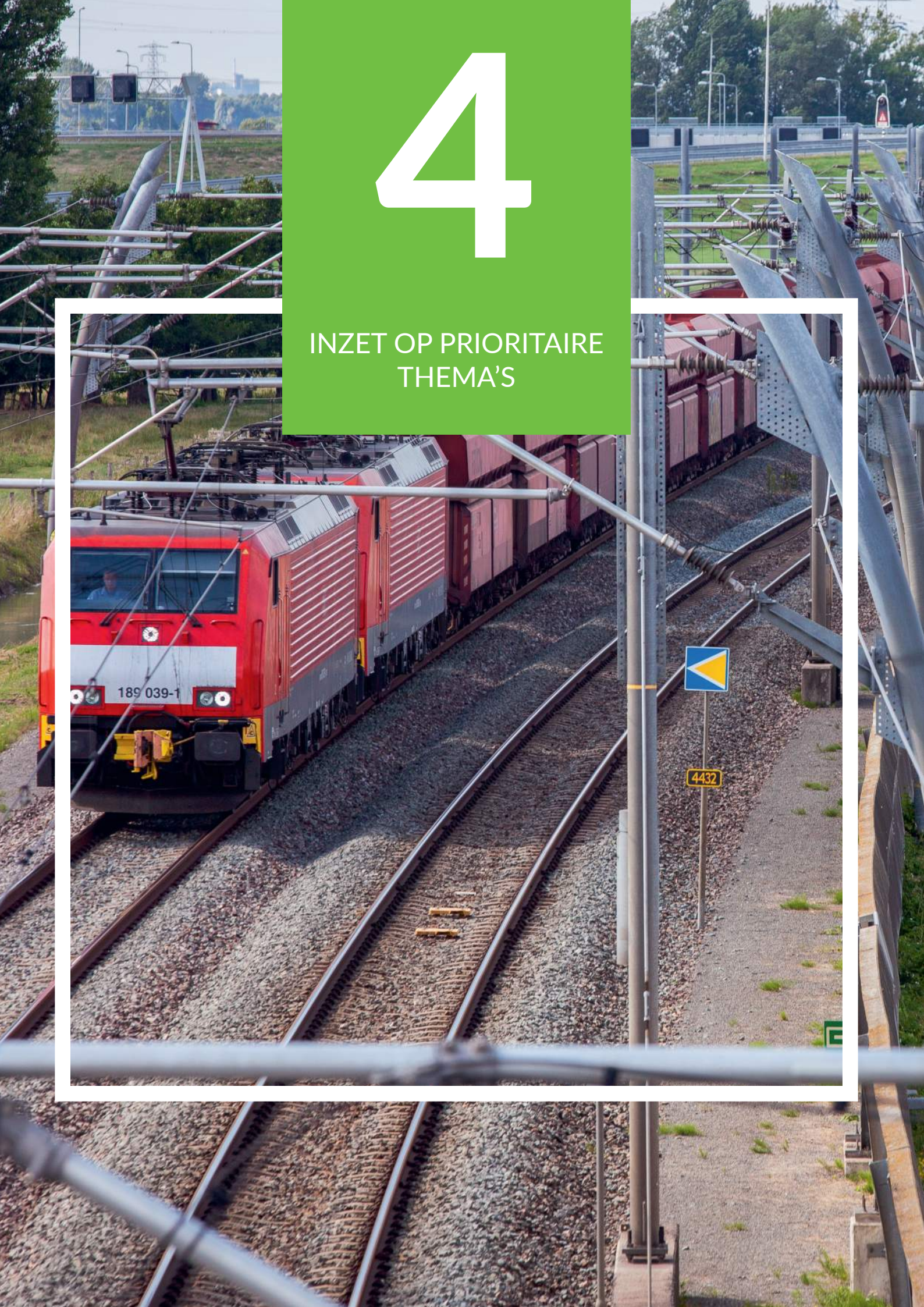
3. De – op basis van interviews en sessies met experts gekozen – prioritaire thema's sluiten bovendien goed aan op de opgaven en thema's uit het Nationaal Milieuprogramma (NMP). Onder de hoofdopgaven vitale ecosystemen, gezonde leefomgeving en duurzame circulaire economie worden in het NMP onder meer de volgende thema's genoemd: bodemverontreiniging, chemische stoffen, lichthinder, geluid, luchtkwaliteit, omgevingsveiligheid, circulaire economie en duurzame productie en consumptie.

Voor elk van de prioritaire thema's geldt dat de aandacht ervoor zoveel als mogelijk deel uit maakt van het reguliere VTH-werk. Anders geformuleerd: In de meeste gevallen is geen sprake van extra werk, maar van het aanbrengen van accenten in de uitvoering; accenten waar ODRA vervolgens richting haar eigenaren verantwoording over aflegt om zo invulling te geven aan het 'rijker verantwoorden'.

In het hoofdstuk hierna lichten we de elf prioritaire thema's verder toe en geven we aan wat we de komende periode tot en met 2028 met onze expertise en VTH-inzet op deze prioritaire thema's willen bereiken.

4

INZET OP PRIORITAIRE THEMA'S

ODRA wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit en helpen bij de realisatie van duurzame oplossingen en ruimtelijke opgaven waar provincie en gemeenten voor staan. De inzet op de elf prioritaire thema's, zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd, speelt hierbij een leidende rol. In dit hoofdstuk beschrijven we de VTH-uitvoeringsaccenten op deze thema's. Per thema volgt eerst een korte probleemanalyse, daarna benoemen we de VTH-doelen. De uitvoeringsaccenten in de prioritaire thema's (met activiteiten, kpi's en kostenindicatie) zijn uitgewerkt in de separate bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP".

4.1 Gezondheid mens, dier en milieu

Gezondheid voor mens en milieu heeft bij inwoners en bestuurders steeds meer aandacht. Het voorkomen en verminderen van gezondheidsschade door onder meer luchtverontreiniging, geluidhinder en de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) staat volop in de belangstelling. ODRA kan op deze thema's met het VTH-instrumentarium een belangrijke bijdrage leveren. Hetzelfde geldt op het gebied van de bodemkwaliteit, waar de onderwerpen grondwaterbescherming en een juiste toepassing van grond en secundaire bouwstoffen extra aandacht krijgen. Binnen het thema waterkwaliteit volgen we de ontwikkelingen en intensiveren we onze toezichttaak op indirecte lozingen op het riool.

4.1.1 Verbeteren lokale luchtkwaliteit

Probleemanalyse

We weten dat luchtvervuiling een belangrijke oorzaak is van gezondheidsklachten met chronische ziekte tot gevolg. Het kost de gemiddelde Nederlander volgens het RIVM 13 maanden aan levensverwachting. Fijnstof en stikstofdioxide (NO_2) zijn verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de nationale ziektelast en veroorzaken in Nederland jaarlijks 11.000 doden.

Stikstofoxiden, samen met ammoniak (NH_3), dragen ook bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Naast natuurherstel is terugdringen van de stikstofuitstoot ook een voorwaarde voor twee opgaven: woningbouw en uitbreiding energie-infrastructuur.

De huidige wettelijke grenswaarden liggen hoger dan de advieswaarden van de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO). De WHO heeft in 2021 haar advieswaarden naar beneden bijgesteld, omdat gezondheidseffecten en sterfte optreden bij zeer lage concentraties. Door verstedelijking (inbreiding) neemt de congestie en kans op gezondheidsschade toe.

In het verlengde van de nieuwe WHO normen verwachten we voor de zomer van 2024 een nieuwe EU richtlijn met aangescherpte luchtkwaliteitsnormen richting 2030-2035. Dit kondigt een nieuwe fase in het luchtkwaliteitsbeleid aan waarin beleid wordt aangescherpt en uitvoering geïntensiveerd.

Landelijk en in de regio is de lokale luchtkwaliteit een belangrijk thema, zie onder meer de beleidsplannen van de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft hoge ambities en kent een breed maatregelenpakket. We constateren dat landelijk meer aandacht is voor cumulatieve effecten van stoffen op de luchtkwaliteit en hoe inwoners deze percipiëren.

Wat willen we bereiken?

We willen een concrete bijdrage leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Extra aandacht binnen dit thema krijgt de aanpak van fijnstof en stikstofoxiden. Onze VTH-doelen voor dit thema zijn:

1. Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan de strengere luchtemissie-eisen;
2. De NOx- en fijn stof-emissies van de prioritaire milieubelastende activiteiten zijn in 2025 in beeld én kennen een dalende trend in 2028 ten opzichte van 2025.

4.1.2 Verminderen van milieuhinder

Probleemanalyse

Milieuhinder wordt veelal ervaren als overlast, maar kan ook gezondheidsklachten veroorzaken. Verwacht wordt dat het aantal klachten als gevolg van milieuhinder de komende jaren gaat toenemen, omdat:

- De afstand tussen hindergevoelige objecten (wonen, recreëren, e.d.) en hinder veroorzakende activiteiten (woningbouw, infrastructurele projecten) in stedelijke gebieden als gevolg van verdichting kleiner wordt;
- Het draagvlak voor hinder producerende activiteiten afneemt;
- Nieuwe vormen van energievoorziening (buitenunits warmtepompen, windmolens, zonneparken) de kans op overlast vergroten.

We leggen komende periode de focus op geluidklachten omdat we uit ervaring en meetgegevens weten dat geluidsoverlast het grootste aandeel heeft in de gemelde hinderklachten. Binnen de VTH-taken van ODRA zijn het vaak evenementen (met name in Arnhem) die de meeste geluidklachten veroorzaken. Bedrijfsmatige activiteiten (denk bijvoorbeeld aan horeca, recreatie, sport) kunnen ook een bron van geluidsoverlast zijn, zeker wanneer ze in of dichtbij woonomgevingen worden uitgeoefend. In toenemende mate is sprake van klachten over warmtepompen, airco's en windenergie (neveneffecten van de energietransitie).

Binnen het thema milieuhinder blijven we vanzelfsprekend ook aandacht besteden aan het verminderen van geur- en lichthinder. Onze activiteiten op dit vlak zetten we op het huidige niveau door.

Om misverstanden te voorkomen: ODRA blijft gewoon de wettelijke, aan ODRA opgedragen, VTH-taken uitvoeren. Binnen deze basisuitvoering worden op 11 inhoudelijke prioritaire thema's uitvoeringsaccenten gezet. In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de uitvoeringsstrategie, waarbij ook de basisuitvoering wordt beschreven.

Wat willen we bereiken?
Binnen het thema milieuhinder krijgt de aanpak van geluidhinder de komende jaren extra accent. Onze VTH-doelen hierbij zijn:

1. Het verminderen van geluidhinder door bedrijfsactiviteiten en evenementen.
2. Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransitie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.3 Beschermen bodem- en grondwaterkwaliteit

Probleemanalyse
De gezondheid van mensen kan worden aangetast door blootstelling aan bodemverontreiniging. Tevens heeft de bodemkwaliteit effect op kwetsbare functies als natuur en drinkwater. Naast de aandacht voor de chemische kwaliteit blijkt dat ook andere eigenschappen van de bodem van belang zijn voor een gezonde leefomgeving. Een vitale bodem zorgt voor voedselzekerheid en voedselveiligheid en draagt bij aan het beperken van wateroverlast en hittestress. Daarnaast kan de bodem energie leveren en zorgen voor CO2-opslag waarmee klimaatdoelen worden bereikt.

Onderdeel van de bodem is het grondwater. De kwaliteit van het grondwater (en oppervlaktewater, zie 4.1.5) staat onder druk als gevolg van verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens. Er worden te veel probleemstoffen aangetroffen in het grondwater. Zonder aanvullende maatregelen gaat de kwaliteit van ons drinkwater achteruit.

Op het gebied van bodem- en grondwaterkwaliteit krijgt ODRA de komende jaren een grotere rol:

- Per 1 januari 2024 is de zorg voor de bescherming van de bodem formeel bij de gemeenten komen te liggen in plaats van bij de provincie. Gemeenten beleggen deze taken voor een groot deel bij ODRA. We moeten nieuwe bodemverontreinigingen zien te voorkomen en bestaande verontreinigingslocaties bewaken.
- De provincie heeft het toezicht op milieubedreigende activiteiten in grondwater-beschermingsgebieden* in Gelderland per 1-1-2024 bij ODRA belegd. De provincie ziet (voor deze gebieden) ook een signalerende rol weggelegd voor ODRA als het gaat om het grondwatergebruik (onttrekkingsputten) en bodemlozingen (lozingsputten).
- Voor de toepassing van bodemenergie is specifiek uitvoeringsbeleid nodig. Het afhandelen van vergunningen moet goed geregeld worden. ODRA kan hier met haar kennis en expertise - en gebruikmakend van het kennisnetwerk in ODNL-verband - een belangrijke bijdrage leveren.

Last but not least schudt ook de Omgevingswet de kaarten opnieuw als het gaat om de kaders van wet- en regelgeving:

Toezicht op transport en toepassing van (verontreinigde) grond en secundaire bouwstoffen blijft de komende jaren ook een belangrijk item. Illegale of onjuiste toepassingen zijn een belangrijke oorzaak van het nieuwe lokale verontreinigingen of diffuse verspreiding. ODRA kan daarbij gebruik maken van scherpere landelijke regels. Toepassing van bepaalde bouwstoffen wordt bijvoorbeeld verboden en voor de toepassing van AVI-bodemassen en immobilisaat gaat een informatieplicht gelden.

Kortom, er is zowel inhoudelijk als organisatorisch en juridisch, sprake van veranderingen die maken dat de toch al bedreigde bodem- en grondwaterkwaliteit nóg kwetsbaarder wordt. De bescherming en beschikbaarheid van een vitale bodem en goede kwaliteit van grondwater vragen de komende jaren dan ook extra aandacht.

Wat willen we bereiken?
We willen de komende jaren actief invulling geven aan de zorg voor een gezonde kwaliteit van bodem en grondwater, zowel door het inzetten van het VTH-instrumentarium als door het inzetten van onze expertise in een adviesrol. Binnen dit thema krijgen de bescherming van grondwater en juiste toepassing van verontreinigde grond en risicovolle secundaire bouwstoffen extra aandacht.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen als gevolg van bedrijfsactiviteiten.
2. Beter beschermen van grondwater(beschermingsgebieden).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

** Hiermee worden alle beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening bedoeld, zowel bestaande winningen als beschermingsgebieden t.b.v. nog te realiseren winningen.*

Overzicht bodemregels

Regels in omgevingsplan

Algemene rijksregels

- Milieubelastende activiteiten graven, saneren van de bodem, toepassenbouwstoffen of grond of baggerspecie
- Voorafgaand bodemonderzoek

Bruidsschatregels

- Bouwen op bodemgevoelige locaties
- Nazorg

Overige
- Kleinschalig grondverzet in verontreinigde bodem
- Activiteiten op locatie zonder onaanvaardbaar risico

Mogelijke overige decentrale regels

- Maatwerkregels in het Bal gereguleerde mba's
- Aanpassingen/vervallen bruidsschatregels
- Uitvoering geven aan instructieregels provincie ter bescherming grondwater

Overige
- Concretisering bodemsanering bij overige activiteiten
- Integraal bodembeleid

4.1.4 Tegengaan verspreiding ZZS

Probleemanalyse

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is de verzamelnaam voor stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu en waarvan we weten dat deze direct of indirect de gezondheid van mens en milieu bedreigen. Veel van deze stoffen zijn kankerverwekkend, hebben een negatieve impact op de voortplanting en hopen zich op in de voedselketen. Voorbeelden zijn PFAS, kwik, lood, benzeen en PAK. De afbraaksnelheid van een aantal ZZS is zo laag dat gesproken wordt over 'eeuwige chemicaliën'.

De totale lijst ZZS bestaat uit meer dan 1.500 stoffen. Verspreiding vindt plaats via lucht en water en ZZS kunnen zich ophopen in bodem en ondergrond en verder verplaatsen via grond- en afvalstromen. Daar komt bij dat veel bedrijven niet op de hoogte zijn welke ZZS zij gebruiken, welke (informatie- en minimalisatie) verplichtingen van kracht zijn en wat bedrijven kunnen doen (kennis en handelingsperspectief ontbreekt).

In Europees en landelijk beleid heeft het weren van ZZS en tegengaan van verdere verspreiding in bodem, lucht, water en afval hoge prioriteit. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor ons als omgevingsdienst. Het Ministerie van I&W heeft recent gevraagd welke PFAS-emissiebedrijven in onze regio zijn gevestigd. Dit soort vragen zullen breder en vaker gesteld gaan worden.

Wat willen we bereiken?

We willen een actieve bijdrage leveren om de problematiek van ZZS inzichtelijk en beheersbaar te krijgen. Het streven is nieuwe PFAS-situaties te voorkomen. Concreet willen we op dit prioritaire thema het volgende bereiken:

1. Grootgebruikers en grote uitstoters van ZZS in onze regio in beeld;
2. Naleefgedrag bevorderen ten aanzien van informatieplicht en minimalisatieverplichting ZZS (naleefgedrag is bij benaderde en gecontroleerde groep bedrijven substantieel gestegen).

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.1.5 Verbeteren waterkwaliteit

Probleemanalyse

De Kaderrichtlijn Water (Krw) stelt dat al het oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie uiterlijk in 2027 van goede kwaliteit moet zijn. Tevens moet er voldoende schoon water beschikbaar zijn. We zien in de praktijk dat deze doelen onder druk staan en de breed levende verwachting is dat deze doelen waarschijnlijk niet gehaald worden. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid, de natuur, de drinkwaterproductie, de industrie en de landbouw. Het betekent ook dat de EU aan Nederland forse boetes kan opleggen en dat activiteiten stil komen te liggen. De analogie met het stikstofdossier dringt zich op.

Wat willen we bereiken?

De primaire bevoegdheid op dit thema ligt bij de waterbeheerders, Rijkswaterstaat en de waterschappen. De gemeenten zijn bevoegd gezag voor 'indirecte lozingen' op het riool. Wij leveren onze bijdrage door:

1. Het toezicht op indirecte lozingen te intensiveren en waar dat voor de hand ligt een relatie te leggen met de ZZS-aanpak (zie thema 3). De controles doen we ook ter bescherming van het rioolstelsel.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2 Veiligheid in de leefomgeving

Wij hebben een rol in het verminderen dan wel beheersen van externe veiligheidsrisico's voor mens en milieu. We leggen de komende periode accenten bij de opslag van gevaarlijke stoffen bij grote distributiecentra en magazijnen en het borgen van bouwkwaliteit en veiligheid, ook bij bestaande bouw. De Omgevingswet en de ruimtelijke ontwikkelingen in onze regio betekenen dat we meer aandacht moeten geven aan omgevingsveiligheid in ruimtelijke plannen. De aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit is ook onderdeel van deze pijler en dit willen we de komende jaren op structurele basis doorzetten.

4.2.1 Beperken en beheersen veiligheidsrisico's

Probleemanalyse

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is de definitie die wij hanteren. Op risicokaarten is aangegeven welke risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen in de directe omgeving staan of liggen. De opslag van gevaarlijke stoffen is een actueel veiligheidsthema, dat door de sterke groei van logistieke bedrijven en postorder- en koeriersbedrijven om extra aandacht vraagt. In de regio komen veel grote magazijnen en distributiepunten voor. Hier speelt veel onbekendheid over opgeslagen stoffen en de risico's daarvan.

Veiligheidsrisico's spelen nadrukkelijk ook rond de opkomst van nieuwe energiedragers, zoals de toename van LNG-tankstations, toepassing van waterstof (o.m. waterstofbromidebatterij), introductie van buurtbatterijen en opslag van lithium ion-accu's.

We zien door verstedelijking (woningbouw) en infrastructurele ontwikkelingen (bijvoorbeeld Noordtak Betuweroute, aanpassingen bij treinstations) de veiligheidsrisico's voor gevoelige functies in de directe omgeving toenemen. Dit levert voor ons een spanningsveld op met de Omgevingswet, waarin een betere bescherming van gevoelige functies en gebouwen uitgangspunt is. Dit zet grote druk op de kwaliteit van ruimtelijke planontwikkeling en risico-afwegingen.

Wat willen we bereiken?

We willen externe veiligheidsrisico's beheersen en gevoelige functies beter beschermen. Extra aandacht de komende jaren gaat uit naar opslag van gevaarlijke stoffen en omgevingsveiligheid in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op welke milieubelastende activiteiten we ons exact gaan richten, wordt in de in 2024 op te stellen regionale risicoanalyse nader ingekleurd.
Onze doelen op dit thema zijn:

1. Beter inzicht in de actuele veiligheidsrisico's van bedrijfsactiviteiten;
2. Verlagen van veiligheidsrisico's in verband met opslag van gevaarlijke stoffen en toepassing van nieuwe energiedragers.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.2 Borgen bouwkwaliteit en -veiligheid

Probleemanalyse

Er wordt steeds meer binnenstedelijk gebouwd waardoor het een steeds grotere uitdaging wordt dit op een veilige en verantwoorde wijze te kunnen doen. Ook de veiligheid voor personen buiten het bouwhek of sloopterrein is een actueel vraagstuk. Scherpe prioriteiten en een nieuwe aanpak zijn nodig om klachten ook echt opgelost te krijgen.

De bouwkwaliteit van woningen en gebouwen is door verschillende ontwikkelingen ook een issue:

- In hoofdstuk 3 hebben we al gewezen op de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Hoe deze wet uitpakt en wat dit betekent, gaat de komende jaren blijken;
- De scope van het onderwerp bouwkwaliteit wordt breder. Het gaat allang niet meer alleen om technische en gebouwgebonden onderwerpen als constructieve veiligheid en brandveiligheid, maar ook om (omgevings)aspecten als klimaat, energie en natuur-inclusief bouwen.
- De energietransitie levert nieuwe veiligheidsvraagstukken op in de gebouwde omgeving, denk aan de toepassing van zonnepanelen en (buurt)batterijen.

Wat willen we bereiken?

Onze inzet is erop gericht dat de bouwkwaliteit en veiligheid bij nieuwbouw en sloop geborgd blijft. De doelen die we op dit thema voor onze bouwpartners willen realiseren, zijn:

1. Grotere effectiviteit bouwtoezicht;
2. Meer aandacht voor bouwkwaliteit en bouwveiligheid in bestaande bouw.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.2.3 Verminderen ondermijnende criminaliteit

Probleemanalyse

We komen in het veld tegen dat bedrijven en gebouwen een dekmantel zijn voor criminele activiteiten. Het vermengen van onder- en bovenwereld zien wij op verschillende plekken terug. Denk aan garagebedrijven, horeca, afvalverwijderingsbedrijven en opslagboxen op bedrijventerreinen en stallen en loodsen en recreatieparken in het landelijk gebied. Van een percentage bedrijfspanden, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijning toeneemt. Dit geldt zowel op bedrijventerreinen als in het landelijk gebied.

De aanpak van milieucriminaliteit blijft nadrukkelijk om aandacht vragen. Het verdienmodel in de afvalsector nodigt uit tot crimineel handelen. Bedrijven krijgen vaak betaald voor het innemen van afval nog voordat ze de verwerking hebben geregeld. Dit levert grote milieu- en gezondheidsrisico's op, omdat de bedrijven het afval onjuist kunnen verwerken en dumpen. Zo kan het afval in de leefomgeving of voedselketens terechtkomen. Aanpakken van deze vorm van milieucriminaliteit is arbeidsintensief en vraagt een regio-overstijgende ketenaanpak.

Wat willen we bereiken?

We willen de aanpak van ondermijnende criminaliteit intensiveren en de inzet van partners op het thema ondermijnende criminaliteit blijvend en met kwaliteit ondersteunen.

Onze doelen op dit thema zijn:

1. Versterken van samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu)criminaliteit;
2. Actief monitoren van wijzigingen van het bedrijvenbestand en sneller kunnen signaleren en/of opsporen van ondermijnende (milieu)criminaliteit.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3 Bijdragen aan duurzame oplossingen

Verduurzaming heeft hoge prioriteit in het beleid van onze gemeenten en provincie. Van ons wordt een belangrijke bijdrage verwacht, onder meer door duurzame initiatieven te faciliteren. Speerpunt in onze VTH-aanpak is bijdragen aan de energietransitie bij bedrijven en waar het kan ook in de gebouwde omgeving. Naast toezicht en handhaving gaat het hierbij ook om signalering en advisering vanuit de VTH-praktijk, bijvoorbeeld bij de aanpak van netcongestie en neveneffecten van duurzame energievoorziening.

Ook bij het stimuleren en bevorderen van een meer circulaire economie en natuur- en klimaatinclusieve leefomgeving kan ODRA een belangrijke rol vervullen. We willen daar een effectieve VTH-A-aanpak (de "A" staat voor advies) voor ontwikkelen, zoveel mogelijk in samenwerking met de Groene Metropool Regio (GMR). Prioriteit binnen deze pijler ligt nadrukkelijk ook bij de ruimtelijke opgaven van onze opdrachtgevers. We willen de kwaliteit en impact van de ODRA-advisering (milieu-inbreng) in ruimtelijke planprocessen verder verhogen.

4.3.1 Terugdringen gebruik fossiele energie

Probleemanalyse

We constateren dat de energietransitie wereldwijd een van de grootste uitdagingen is en steeds meer urgentie krijgt. Bij alle partners staat duurzaamheid hoog op de agenda en wordt gewerkt aan duurzaamheids- of klimaat-/energieprogramma's.

De energietransitie is noodzakelijk omdat de inzet van fossiele brandstoffen tot uitstoot van CO2 leidt en de klimaatopwarming versterkt. De energie die we niet kunnen besparen, moeten we uiteindelijk groen maken door de inzet van hernieuwbare bronnen.

Realisatie van deze doelen gaat niet zonder slag of stoot. Terugverdientijden voor bedrijven zijn lang omdat de investeringen hoog zijn. Ook ontbreekt het, zeker bij kleinere bedrijven, vaak aan de benodigde technische kennis. Door grootschalige inzet en verdere technische ontwikkeling kan duurzaam energiegebruik tot kostenbesparing leiden. We hebben op dit terrein de nodige expertise.

De plicht tot verduurzaming van het energieverbruik en de onderzoeksplicht voor zeer grootverbruikers (inclusief ETS) per 2023 ondersteunt het transitieproces. Dat doet andere – bestaande en nieuwe - regelgeving ook.

- Per 1 juli 2023 zijn de erkende maatregelen (de EML-lijst) geactualiseerd. Naast energiebesparende maatregelen bevat de EML-lijst nu ook maatregelen voor de productie van hernieuwbare energie op de eigen locatie;
- Grotere kantoren moeten via een energielabel al aan kunnen tonen dat ze aan een bepaald niveau voldoen. Nu is energielabel C nog genoeg, de komende jaren volgt een stapsgewijze aanscherping richting label A. Via de EPBD IV worden ook aan andere gebouwen strengere energieprestatie-eisen gesteld;
- Per 1 januari 2024 geldt voor grotere werkgevers (met meer dan 100 werknemers) een rapportageplicht voor werkgebonden personenmobiliteit. Doel achter deze regels is een verduurzaming van het vervoer (mobiliteitsmanagement).

De energietransitie-opgave in de gebouwde omgeving is ook groot. In alle nieuw- en verbouwplannen speelt duurzaamheid een belangrijke rol, maar het gat tussen ambitie en uitvoering is vaak nog groot. ODRA kan gemeenten met specifieke expertise en praktische adviezen ondersteunen, bijvoorbeeld door uitvoeringsbeleid te helpen formuleren voor omgevingsplannen en initiatiefnemers in het kader van (bouw)aanvragen te wijzen op duurzame oplossingen (zie ook 4.2.2.).

Nieuwe energiedragers zijn dringend nodig, maar hebben ook neveneffecten. Denk aan geluidsoverlast van buitenunits van warmtepompen, veiligheidsvraagstukken rond buurtbatterijen, lokale energienetten en waterstof of beïnvloeding van het grondwater door bodemenergiesystemen.

Ook de netcongestie is in toenemende mate een probleem. Gemeenten en provincie zijn hier aan zet, waarbij de kennis die ODRA over de bedrijven en hun activiteiten heeft, van betekenis is in het aanpakken van dit probleem. Dit vraagt derhalve om een goed samenspel tussen gemeenten en provincie en ODRA. De rol van ODRA is hier adviserend en signalerend.

Wat willen we bereiken?
Wij willen met ons regulerende instrumentarium het gebruik van fossiele energie door bedrijven verder terugdringen. Naast energiebesparing krijgen duurzame energie en energiemanagement extra aandacht. Wij zetten verder onze kennis en expertise in om de verduurzaming in de gebouwde omgeving te ondersteunen.

Ook gaat extra aandacht uit naar het beheersen en beperken van neveneffecten van nieuwe energiedragers. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Het verminderen van het fossiele energieverbruik bij bedrijven en kantoren. Energiecontroles zijn daarbij succesvol verbreed naar energiebesparing én duurzame opwek, energiemanagement en mobiliteit;
2. Beter ondersteunen van energietransitieplannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.2 Stimuleren circulaire economie

Probleemanalyse
De ambitie is hoog. Nederland wil in 2030 tenminste 50 procent minder grondstoffen verbruiken en in 2050 moet de Nederlandse economie volledig circulair zijn. In het ideaalplaatje bestaat in de circulaire economie geen afval, worden bio grondstoffen hoogwaardig benut en gebruiken producenten grondstoffen steeds opnieuw. In de praktijk is de economie nog ver van dit ideaal en zijn partijen nog volop op zoek naar effectieve strategieën. Circulaire economie is een breed en lastig begrip. 'Greenwashing' komt veelvuldig voor, omdat veel onduidelijk is over wat nu wel of niet circulair is en of een reststroom als afval moet worden beschouwd of niet. Wij kunnen met onze kennis en expertise meer duidelijkheid scheppen en helpen om tot een concrete en praktische aanpak te komen.

Wat willen we bereiken?
ODRA reguleert het bedrijfsleven in de regio Arnhem en moet daarbij continu balanceren tussen enerzijds het adequaat toepassen van het 'voorzorgsbeginsel', anderzijds ruimte bieden voor innovatieve ideeën. Daarvoor is expertise op het gebied van circulariteit onmisbaar. Enerzijds om vergunningverleners en toezichthouders te faciliteren en te adviseren, anderzijds om signalen te vertalen en te (laten) beoordelen door deskundigen op circulaire toepassingen. Ook participeren in netwerken circulariteit en het coördineren van toezicht- en vergunningprojecten gericht op het circulair krijgen van een bepaalde branche, zijn noodzakelijke bouwstenen voor ODRA om haar verantwoordelijkheid waar te kunnen maken. Hiervoor is de komende jaren extra inzet nodig.

Onze doelen op dit thema zijn:
1. Beter zicht op circulaire aspecten van bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio;
2. Beter ondersteunen van innovatieve CE-initiatieven en -projecten.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

4.3.3 Bijdragen aan ruimtelijke opgaven en natuur-inclusieve leefomgeving

Probleemanalyse

Voor de gemeenten in de Groene Metropool Regio geldt dat zij voor 2030 zo'n 33.000 woningen moeten bouwen en circa 55.000 voor 2040 (Woondeal 2.0). Daarnaast liggen er grote ruimtelijke opgaven in verband met de energie-infrastructuur (boven- en ondergronds), klimaatadaptatie en natuur- en landschapsontwikkeling. Ook legt de inpassing van infrastructurele projecten (A-15, Noordtak Betuwelijn) een claim op de schaarse ruimte. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op de omgevingskwaliteit. Daar komt bij dat de opgave niet alleen kwantitatief is, maar ook kwalitatief. De bestaande voorraad moet beter benut, de woonomgeving "vergroend" en er moet meer circulair en conceptueel worden gebouwd. De eisen aan ruimtelijke planvorming worden steeds hoger, terwijl gemeenten in toenemende mate expertise op relevante omgevingsthema's (denk aan geluid, lucht, externe veiligheid, technische duurzaamheidsissues en de VTH-invalshoek) missen. ODRA beschikt hier wel over en zet deze kennis graag in voor het helpen formuleren van uitvoeringsbeleid en het laten landen hiervan in omgevingsplannen. Om tot realisatie van woningbouw- en andere ruimtelijke plannen te komen zijn er creatieve oplossingen nodig. Naast hoogwaardige expertise en praktische en tijdige advisering wordt er van ODRA steeds meer een flexibele en meedenkende houding gevraagd.

In de realisatie en beheerfase van woon- en werkomgevingen doen zich ook interessante ontwikkelingen voor. Gemeenten maken met ontwikkelaars privaatrechtelijke afspraken over bijvoorbeeld groenaanleg en regenwateropvang en willen dat deze worden nagekomen. Zijn de afgesproken klimaat- en watermaatregelen wel gerealiseerd, zijn de afspraken over natuurcompensatie en circulaire economie wel nagekomen en staan bomen/groenvoorzieningen er over 5 jaar ook nog? Wij krijgen steeds meer verzoeken om op dit soort onderwerpen toe te zien.

Wat willen we bereiken?

Wij willen in overleg met onze opdrachtgevers bijdragen aan een duurzame en natuur-en klimaatinclusieve leefomgeving. De komende jaren gaat extra aandacht uit naar de kwaliteit van de milieu-inbreng in ruimtelijke planprocessen en natuur- en klimaatmaatregelen in de realisatie- en beheerfase. Onze doelen op dit thema zijn:

1. Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;
2. Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/klimaat- en natuurmaatregelen.

Zie de bijlage "Uitvoeringsprogramma MJP" voor een verdere inhoudelijke uitwerking.

5

HOOGWAARDIGE UITVOERING

ODRA wil de uitvoering van haar VTH taken verder ontwikkelen. Enerzijds gaat het daarbij om het verbeteren van de dienstverlening bij de uitvoering van haar VTH-taken. Anderzijds om het goed inbedden van de in hoofdstuk 4 geformuleerde prioritaire thema's. Om daarmee de bijdrage van ons werk aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie beter zichtbaar te maken. In paragraaf 5.1 is samengevat langs welke lijnen ODRA de uitvoering wil bewerkstelligen.

Daarnaast is ook sprake van volume veranderingen in de uitvoering van onze VTH-taken. Deze veranderingen zijn het gevolg van ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 3). In de paragrafen 5.2 en 5.3 wordt dit nader toegelicht. Specifiek wordt in deze paragrafen ook ingegaan op de ontwikkeling die ODRA doormaakt van uitvoeringsorganisatie naar een brede omgevingsdienst. De start in 2023 met adviseurs uitvoeringsbeleid is daarvan een eerste aanzet. ODRA wil hieraan samen met gemeenten en provincie komende jaren nadrukkelijker invulling geven..

5.1 Uitvoeringsstrategieën: Optimaliseren en verbeteren

In kwalitatief opzicht zetten we in op het verhogen van het rendement van onze VTH-inzet. Dat doen we door:

- Te innoveren en gebruik te maken van moderne technieken en ICT. Bijvoorbeeld door de inzet van drones, warmtebeeldcamera's en scan-apparatuur.
- Scherper te gaan vergunnen.
- De planmatige aanpak van het toezicht te intensiveren met een effectieve toezichtstrategie: Gebiedsgerichte aanpak, doorzetten en combineren van branche-gewijze controles, aspectcontroles op specifieke thema's, ketentoezicht op materiaal- en productketens.
- Consequent handhaven gebaseerd op landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO) en het landelijk beleidskader gedogen.
- Het informatie gestuurd werken te versterken, onder meer ten behoeve van tactische analyses, toezichtplannen en periodieke effectmetingen.
- Intensiever samen te werken in de keten (met o.m. brandweer, GGD, collega-OD's en andere toezichthoudende instanties) om op die manier kennis en krachten te kunnen bundelen.
- Meer "aan de voorkant aan tafel te zitten" in de initiatieffase van plannen (met initiatiefnemers en/of collega's van gemeenten) om in een vroeg stadium al te kunnen bijsturen of duidelijkheid te kunnen geven.

5.2 Bouw

5.2.1 Vergunningverlening

Dit Meerjarenprogramma treedt 1 januari 2025 in werking. Dan hebben we het eerste jaar Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) achter de rug en kunnen we op basis van analyse en ervaring meer en beter inschatten wat deze veranderingen voor onze werkpakketten betekenen. Voor de vergunningverlening verwachten we op basis van wat we nu zien een (geringe) volumestijging bij de gemeenten Arnhem en Lingewaard. Binnenstedelijke bouwoplossingen maken de uitdaging in de regulering nóg groter.

Meer specifiek verwachten we op bouwgebied een kwalitatieve ontwikkeling in de vergunningverlening. De Omgevingswet maakt immers meer lokaal en regionaal maatwerk mogelijk, maatwerk waar ook in de vergunningverlening op moet worden ingespeeld. Denk bijvoorbeeld aan klimaat en energie, natuur inclusieve bouw, cultuurhistorische waarden en monumentenzorg.

Ook verwachten we dat als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb) het aantal vragen en klachten stijgt als gevolg van bijvoorbeeld onduidelijkheden over hoe rapporten van private kwaliteitsborgers te interpreteren. De Wkb geldt in eerste instantie voor gevolgklasse 1 (grofweg: grondgebonden woningen en kleinere bouwinitiatieven, vooralsnog alleen nieuwbouw). Na 3 jaar wordt geëvalueerd en volgt mogelijk klasse 2.

De krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons om het proces van vergunningverlening zo slim mogelijk in te richten, zodat we met de beschikbare capaciteit aan de vraag uit de markt kunnen voldoen, binnen de gestelde termijnen. We gaan het proces klantgericht, transparant én zakelijk inrichten, zodanig dat aanvragers goed worden bediend én het aantal beoordelingen/afkeuringen van stukken wordt ingeperkt, evenals het aantal herkansingen om aan de indieningsvereisten te voldoen.

We zullen bij vergunningaanvragen, aan de voorkant scherp in beeld brengen wat wordt verwacht van de aanvrager. Hoe beter de aanvraag is voorbereid - en daar zullen we samen met onze gemeentelijke collega's bij intake en omgevingstafels op letten - des te sneller kan een aanvraag behandeld worden. Dankzij slimmer vergunnen proberen we de verwachte volumegroei het hoofd te bieden met beperkte stijging van kosten.

5.2.2 Toezicht

We werken vanaf 2022 risico-gestuurd in het bouwtoezicht. We ontwikkelen daar samen met de gemeenten waarvoor wij de bouwtaken mogen uitvoeren een zogenoemde prioriteitstellingsmethodiek voor, met als doel het rendement van het bouwtoezicht te optimaliseren en te vergroten. Een scherpe prioriteitstelling beperkt de kostenstijging als gevolg van volumegroei. In de prioriteiten zal, onder andere naar aanleiding van diverse incidenten, meer nadruk komen te liggen op toezicht bestaande bouw. Denk aan verkamering, renovatie, brandveiligheid en verduurzaming.

Ook zullen we, in elk geval voor de gemeente Arnhem, meewerken aan de ambities om het beleidsdoel van 'Radicaal Vergroenen' te realiseren. Momenteel voeren we in de vorm van een pilot onder meer toezicht uit op herplantplicht en natuurcompensatie bij de aanvraag van omgevingsvergunning. Op basis van een evaluatie van deze pilot, wordt in 2025 mogelijk overgegaan tot het structureel uitvoeren van deze taken. Is dat het geval, dan betekent dit een uitbreiding van de capaciteit en daarmee stijging van de kosten voor de partners die deze taak bij ODRA beleggen.

5.2.3 Handhaving

De basis voor ons om handhavend (sanctionerend) op te treden in het bouw- en milieudomein is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO). Het is de ernst van de overtreding én het gedrag van de overtreder die tezamen bepalen welke sanctie wij noodzakelijk en gepast vinden en wanneer de overtreder ook naar het strafrecht wordt doorverwezen.

We verwachten de komende jaren een stijging in het aantal sancties; door volumegroei aan de vergunningenkant, door de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) en door de verwachtingen (soms eisen) van inwoners. De verwachting is dat de inzet van BOA's en juristen in het bouwdomein zal groeien.

In ons werk wordt altijd de proportionaliteit meegewogen.
Dat betekent dat ook in uitzonderlijke gevallen wordt afgezien van sancties, ondanks de overtreding. Dit gebeurt altijd zorgvuldig en conform de landelijke nota *'Grenzen aan gedogen'.*

5.2.4 Advisering

In het bouwdomein verwachten wij als gevolg van de Omgevingswet dat op meer van onze expertise een beroep wordt gedaan. Naast constructieve veiligheid (bij grotere bouwplannen), bodem, geluid, monumenten en brandveiligheid gaat het hierbij ook om externe veiligheid, circulair bouwen, energiezuinig bouwen en natuur inclusief bouwen. Bovendien zien we een verbreding van uitsluitend technische, vergunning gerelateerde advisering naar advisering bij ruimtelijke plannen en uitvoeringsgericht beleid.

5.3 Milieu

5.3.1 Vergunningverlening

De Omgevingswet dwingt ons om de reguliere behandeltermijn ook voor milieuvergunningen binnen acht weken af te handelen. We gaan, zoals we dat ook doen voor de omgevingsvergunning bouw, de milieuvergunningverlening transparant en zakelijk inrichten. Het is aan de aanvrager om zijn aanvraag zo goed en compleet mogelijk voor te bereiden. Aan onze kant bieden we de aanvrager duidelijke kaders voor indieningsvoorwaarden, procedures en wel of niet buiten behandeling laten.

Inhoudelijk zullen we aanvragen toetsen op méér dan alleen de best beschikbare technieken (bbt) ; Het moet immers naast beschermen en benutten ook gaan om het verbeteren van de leefomgeving.

We ervaren door de hele organisatie heen dat de arbeidsmarkt krap is. We volgen daarom nauwgezet de ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan slim afhandelen van aanvragen, een goed proces aan de voorkant en werken met een actualisatiestrategie.

We maken gebruik van de kennis en ervaring die wordt opgehaald in de projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning, de voorstellen uit het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH), de omgevingstafels en het jaarlijks toetsen van het vergunningenbestand.

Een aantal gemeenten in onze regio heeft voor de komende jaren nog volop plannen voor uitbreiding en/of verduurzaming van bedrijventerreinen. Dat betekent dat wij meer aanvragen voor het mogen uitvoeren van milieubelastende activiteiten (mba) moeten beoordelen. We verwachten dan ook groei in de volumes, vooral bij de gemeenten Arnhem, Duiven, Zevenaar en Overbetuwe. Daarnaast worden aanvragen complexer en dat vraagt naast overleg en afstemming, vooral extra inzet van specialisten. Denk aan stikstof, lucht, circulaire economie en duurzaamheid.

De Omgevingswet streeft naar meer flexibiliteit en maatwerk in de vergunningverlening. Dit houdt in dat er meer ruimte is om gezamenlijk maatwerkvoorschriften op te stellen die aansluiten bij de situatie van een bedrijf, rekening houdend met factoren zoals de locatie, technologieën, milieuprestaties en andere relevante omstandigheden. Hoewel de verwachting is dat het aantal vergunningplichtige activiteiten iets zal dalen, is een groei te verwachten op het aantal meldingen en maatwerk besluiten.

In het domein 'bodem' is in 2025 veel veranderd. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bodemtaken, de provincie is dat alleen nog voor lopende dossiers (overgangsrecht). De meeste gemeenten in onze regio hebben taken op het gebied van bodembescherming en onderzoek overgedragen aan ons. De gemeente Arnhem voert een groot deel van de bodemtaken wel zelf uit. Naar verwachting zullen onderdelen bij ons worden ondergebracht. Nog een verandering is dat graven op of in de bodem, boven of onder de interventiewaarde (norm voor sterke bodemverontreiniging) een milieubelastende activiteit (mba) is. Het is voor ons nog niet exact duidelijk hoe deze taak zich ontwikkelt en of hier extra inzet voor nodig is.

5.3.2 Toezicht milieubelastende activiteiten

We houden op milieugebied vanaf de start toezicht op basis van een met onze partners opgestelde risicoanalyse. Deze analyse actualiseren we eens in de vier jaar. In 2024 actualiseren we deze weer voor de jaren 2025 en verder. Dat geldt ook voor de risicoanalyse voor het toezicht op de milieubelastende activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. De methodiek en parameters van beide analyses stemmen we op elkaar af. Een en ander in lijn met wat het interbestuurlijk programma (IBP) ontwikkelt.

De toezichtstrategie milieu is in 2022 vastgesteld. Voor alle gemeenten en provincie voeren wij toezicht uit op milieubelastende activiteiten. Dat doen we aan de hand van branche- en toezicht-

plannen en aspect-of projectcontroles (denk aan bijvoorbeeld energietoezicht, legionella). Deze aanpak gaan we komende jaren verder ontwikkelen, mede gestuurd door de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma.

We verwachten door een toename van het aantal milieuklachten, groei en verduurzaming van bedrijventerreinen dat meer inzet van medewerkers milieutoezicht nodig is. De volumegroei proberen we beperkt te houden door scherp te prioriteren en toezicht slim uit te voeren, onder meer door te investeren in innovaties, zoals toezicht met drones en combicontroles met andere beleidsonderdelen.

ODRA zet bodemspecialisten in bij het milieutoezicht op bedrijfsactiviteiten. We adviseren ook bij grotere projecten en begeleiden bodem- en grondwatersaneringen. Samen met ketenpartners worden transportcontroles uitgevoerd evenals vrijeveldcontroles om niet gemelde graafwerkzaamheden op te sporen. Voor keten- en administratief toezicht op de toepassing van secundaire grondstoffen volgen we ook de komende jaren een risico gestuurde aanpak.

Voor toezicht op bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is, hanteren we een programmatische aanpak. We onderscheiden twee programma's: Een programma complex toezicht (PCH) en een programma aandachtsbedrijven (PAB). Dit laatste programma richt zich op bedrijven die, vanwege ruimtelijke, milieutechnische en/of nalevingsproblemen tijdelijk extra aandacht nodig hebben.

5.3.3 Toezicht grondwater

In de provinciale omgevingsverordening zijn de beschermingsgebieden voor grondwater vastgelegd. ODRA gaat hier met ingang van 1 januari 2024 toezicht op houden. Dat betekent een (geringe) toename van de benodigde capaciteit, die wij deels kunnen opvangen door verschuivingen van de provinciale bodemtaak naar de omgevingsdiensten in Gelderland.

5.3.4 Handhaving

We verwachten naast een verdere stijging van het aantal klachten ook meer verzoeken tot handhaving en dan vooral in stedelijk gebied. De inzet van onze boa's zal naar verwachting met 5% stijgen. In onze handhavingsactiviteiten bouw en milieu is de Landelijke Handhaving Strategie Omgevingsrecht (LHSO, 2023) onze leidraad.

Ook in het milieu domein zal de inzet van juristen groeien. Dit is te verklaren door een toename van het aantal op te leggen sancties, de introductie van nieuwe wetgeving en de implementatie van de Omgevingswet. Dit leidt tot meer uitzoekwerk om de sanctiebeschikking op te kunnen stellen. Als gevolg van nieuwe wetgeving zal het aantal bezwaar- en beroepszaken ook toenemen. Concreet denken we dat de benodigde juridische inzet de komende jaren licht toeneemt.

5.3.5 Advisering

Er wordt ook in het milieudomein de komende jaren een groter beroep gedaan op onze expertrol, zowel als het gaat om de vraag naar onze expertise voor technisch inhoudelijke adviezen als bij meer generalistische milieuadvisering in ruimtelijke plannen. Naast de milieuthema's geluid, lucht, geur, externe veiligheid, zie zien we een toename van vragen over lichthinder, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), (grond) waterkwaliteit en bodem(energiesystemen). De omvang van de technisch-specialistische milieuadvisering neemt de komende vier jaar naar verwachting met circa 5% toe.

We verwachten daarnaast als gevolg van de ontwikkeling in milieuhinder- en gezondheidsvragen en klachten een structureel hogere inzet van onze meetdienst. Onze gemeenten en provincie doen meer beroep op generalistische advisering over milieu en omgevingsplannen. Bovendien lijkt het geloof in modellen minder te worden en kiest het bestuur steeds vaker voor 'meten is weten'. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden in bijlage 2 van dit meerjarenprogramma in beeld gebracht.

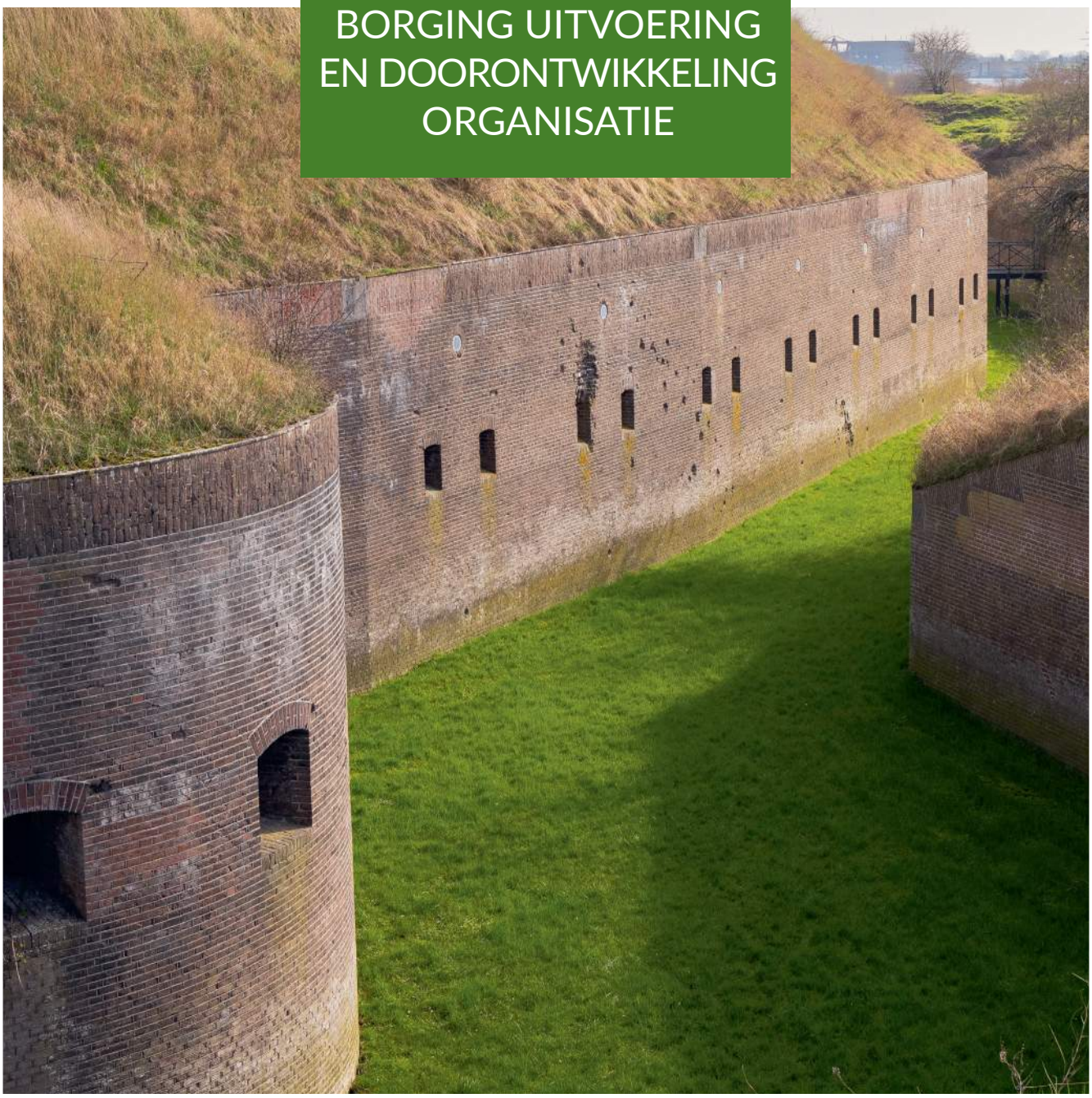
Als het gaat om de meer generalistische milieuadvisering investeert ODRA komende jaren in capaciteit voor advies uitvoeringsbeleid. Concreet is deze gericht op de volgende taken:

- Het samen met gemeenten en provincie leveren van regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid op de diverse milieuthema's als input voor de omgevingsplannen.
- Milieuadvisering rondom vraagstukken aan gemeenten en provincie kunnen vertalen in hun eigen beleid met betrekking tot omgevingsplan- en visie; mobiliteit; openbare ruimte; klimaat; circulariteit. VTH-bril blijft daarin leidend.
- 1-op-1 advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen en aanpalende plannen.

Daar het hier grotendeels gaat om een collectieve taak, komt dit ook op die wijze tot uiting in de meerjarenbegroting.

6

BORGING UITVOERING EN DOORONTWIKKELING ORGANISATIE

Om de doelen van dit Meerjarenprogramma te realiseren is een verdere ontwikkeling en professionalisering van de ODRA-organisatie en bedrijfsvoering nodig. Voor de komende jaren onderscheiden we een aantal prioriteiten die we hebben geclusterd in de volgende vijf bouwstenen: Bedrijfsvoering, samenspel omgeving, capaciteit, werkklimaat en aansturing. In dit hoofdstuk gaan we hier verder op in. Een meer gedetailleerde uitwerking vindt plaats in het document 'doorontwikkeling organisatie'.

6.1 Uitgangspunten organisatieontwikkeling

In de eerdere versie van het Organisatie-ontwikkelplan hebben we uitgangspunten geformuleerd die kunnen worden gelezen als verbeteropdrachten. In de kern staan deze uitgangspunten nog steeds overeind, hier en daar hebben we deze geactualiseerd.

- **Van productiegericht naar opgavegericht werken**
  Van buiten naar binnen, weten wat in de omgeving speelt, de bedrijven en organisaties in ons werkgebied kennen en de data op orde hebben. We willen een bijdrage leveren aan duurzame oplossingen voor de maatschappelijke opgaven die de fysieke leefomgeving raken. Opgavegericht werken blijft het leidend principe in de uitvoering. De productie van hoeveelheden en aantallen wordt ingeruild voor inbrengen van meer kennis van de complexiteit in relatie tot maatschappelijke opgaven en projecten.

- **Kwaliteit wordt om vraagstukken heen georganiseerd**
  De Omgevingswet vraagt om een andere aanpak: meer adviserend, integraal en multidisciplinair. Daarom gaan we meer en meer competenties, kennis en vaardigheden organiseren rondom vraagstukken, in plaats van langs afdelingen. Het gaat om innovatie, slim elkaar vinden en samenwerken.

- **Meer aandacht voor medewerkers en meer tijd voor management**
  Medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Daar moeten we zorg en aandacht voor hebben. De organisatie waar we met ingang van maart 2020 aan zijn gaan bouwen, heeft dat als inzet. Medewerkers krijgen meer persoonlijke aandacht (functioneren, opleiding, talenten benutten, e.d.) van teamleiders, er wordt gezorgd voor een veilige werkomgeving (ook in het toezicht buiten) en er is meer tijd om samen inhoudelijke afwegingen te maken. Daarnaast hebben managers en directie meer tijd om ODRA als organisatie verder te ontwikkelen.

- **Leiderschap van ODRA richt zich meer op positionering en rol ODRA in het speelveld**
  De balans tussen binnen de boel op orde en buiten een stevige herkenbare rol in het netwerk spelen, is voor de doorontwikkeling van ODRA van cruciaal belang. Het bestaansrecht van ODRA in de huidige vorm is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt aandacht van management, opereren in netwerken en een public affairs strategie.

- **ODRA heeft een voorbeeldfunctie en wil zelf ook een duurzame organisatie zijn**
  In onze huisvesting (onder meer gebruik van meer dan 70% refurbishhed materialen, Ledverlichting) werken we al conform dit uitgangspunt maar dit geldt in de volle breedte van ons handelen (naast huisvesting ook inkoop, mobiliteit en schoonmaak bijvoorbeeld).

- **Het primair proces wordt optimaal ondersteund bij de uitvoering van haar taken**
  De essentie is dat medewerkers in het primair proces efficiënt en effectief hun werk doen. De bedrijfsvoering, de processen en systemen moeten hen faciliteren en dienen de organisatie efficiënt en effectief te laten werken.

- **De gekozen aanpak van de verandering biedt ruimte en tijd om te leren**
  Het zit in ons DNA om te reflecteren en te leren van casuïstiek en onze ervaringen en fouten. We zijn in die zin een lerende organisatie, steken onze nek uit, zijn ondernemend en gericht op innovatieve oplossingen. Dat betekent dat we multidisciplinair samenwerken in verschillende samenstellingen, dat we integraal werken, oplossingsgericht handelen en adviserend zijn.

- **Verantwoorden vinden we niet erg en we laten zien wat we doen**
  Bouwen aan een veelbelovende toekomst en gewaardeerd worden om de kwaliteit van ons werk betekent dat we rijker willen verantwoorden en proactief laten zien wat we doen. Het gaat om de maatschappelijke impact van ons werk (de bedoeling).
  We vertellen het eerlijke verhaal.

6.2 Interne prioriteiten

Komende vier jaar zetten we het traject van organisatieontwikkeling verder door. Daarbij hebben we – zoals deels ook al te lezen is in de aanzet tot de uitvoeringstrategieën in hoofdstuk 5 – de volgende aandachtsgebieden benoemd:

1. Bedrijfsvoering (en processen, data- en informatiemanagement)

- Data gedreven werken vraagt om goede aansluiting op de informatiewensen van onze gemeenten en provincie en om goed informatiebeheer, waaronder scherpe keuzes wat wel en niet te registreren en met wie samen te werken (slim registreren). Data gedreven werken vraagt bovendien ook een deels andere houding (discipline) van onze medewerkers;

- De grotere focus van de stakeholders op onze kennis en op maatschappelijke bijdragen in plaats van op onze (aantallen) producten vraagt om andere wijzen van onze financiële sturing, ondersteuning en daarmee inrichting van systemen. Komende jaren willen we benutten om deze systematiek te evalueren en waar nodig te actualiseren of te herijken in combinatie met het formuleren van indicatoren voor outcome, naast input en output: Rijker verantwoorden.
- Ook willen we de intake van nieuwe zaken zodanig standaardiseren dat we met behulp van innovatieve technieken (robot) efficiënter kunnen werken.

2. Samenspel met omgeving

- De samenleving wil een transparante overheid, betrouwbaar en met gezag, hetgeen betekent dat we niet alleen in control moeten zijn, maar deze en andere informatie ook goed moeten ontsluiten en waar mogelijk (dashboards) openbaar maken. Dat vraagt om goed registreren en ook ontplooien van andere wijzen van communicatie en een goede publieke dienstverlening: 'Jij behandelt de ander zoals je zelf wil worden behandeld.' We gaan in gesprek met stakeholders en investeren in vroegtijdige en duidelijke communicatie met initiatiefnemers en aanvragers.

3. Arbeidsmarkt en strategisch personeelsmanagement

- De roep om de goede expertise en de krappe arbeidsmarkt vraagt om extra en andere inzet van ons als het gaat om opleiden, werven, selecteren en ontwikkelen van personeel en vooral ook het faciliteren van dit personeel (binden en boeien). Een herijking van het functiehuis (daterend uit 2013) is hier ook onderdeel van.

4. Cultuur en werkklimaat

- Vertrouwen in de overheid en gezag in de uitvoering van de publieke dienstverlening is minimaal. Dit gegeven doet een extra beroep op management en medewerkers om te doen wat we zeggen.
- Bijdragen aan de oplossingen voor de opgaven vraagt om een goed (intern) samenspel: leren van elkaar, samen kennis ontwikkelen, ontsluiten en toepassen moet vanzelfsprekend zijn.

5. Aansturing en organisatie

- De ontwikkelingen doen ook een (deels) ander beroep op de wijze van aansturing. Niet taakgericht maar oplossingsgericht werken faciliteren. Dit vraagt om continue aandacht voor de medewerker.
- Specifiek onderdeel hierbij is de doorontwikkeling van de rol van ODRA in relatie tot het beleid: Inbrengen van de (consequenties voor de) praktijk aan de beleidstafels vraagt van het management sturing/coaching intern op de juiste vaardigheden en extern voor acquisitie om ruimte te maken voor een goede rolinvulling van ODRA.

7

FINANCIELE DOORKIJK

De organisatorische consequenties van dit Meerjarenprogramma zijn in het vorige hoofdstuk toegelicht. In dit hoofdstuk behandelen we het financiële beleid van ODRA. Separaat bijgevoegd is de meerjaren-begroting, waarin de financiële consequenties van dit Meerjarenpro-gramma voor 2025 en verder zijn verwerkt.

7.1 Financieel beleid

7.1.1 Uitgangspunten

In de afgelopen jaren hebben wij onze werkzaamheden begroot en verantwoordt via de 'matrix' van programma's en taakvelden. Daarbij waren veelal de programma's leidend. De Omgevingswet betekent dat onze dienstverlening integraler gaat worden waarbij advies en vooroverleg onderdeel wordt van aanvragen voor vergunningen en controles.

Belangrijker worden de taakvelden (of domeinen) Bouw en Milieu. Het sluit beter aan bij de taken die opdrachtgevers bij ons neerleggen, veelal vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Het sluit ook beter aan bij de landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP-VTH. Daarbij wordt onze robuustheid mede getoetst op de omvang van de wettelijke taken voor milieu (en milieu gerelateerd) en de zogenoemde plus-taken, dat zijn veelal bouw-taken.

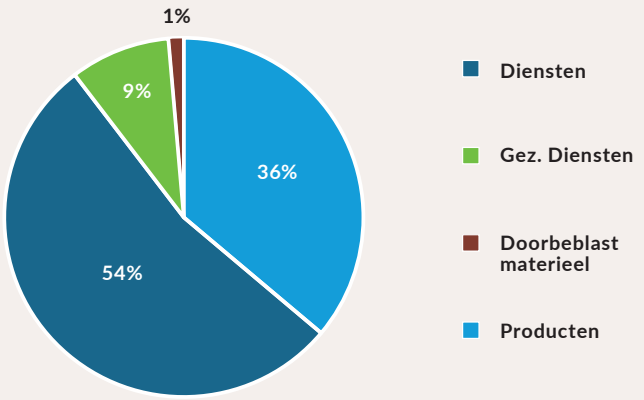
7.1.2 Outputfinanciering

In 2020 hebben wij het systeem van 'beheerste' outputfinanciering ingevoerd. Deze methodiek is nog steeds leidend voor de financiering van ODRA.

Deze vorm van financiering houdt in dat sprake is van een mix van diensten en producten, die elk hun eigen financieringsmethodiek kennen. Er is destijds voor 'beheerst' gekozen om risico's te vermijden die zouden gelden bij een volledige overgang naar output financiering, met voor alle te leveren output een vaste (product) prijs.

We leveren onze diensten en producten in de volgende verhouding:

Omzet verdeling in de begroting 2024

Toelichting financieringswijze:

- Diensten: nacalculaties op uren
- Producten; gerealiseerde producten x vaste productprijs
- Gezamenlijke diensten; vaste prijs via verdeelsleutel over de deelnemers
- Materieel; doorbelaste kosten voor specifieke taken.

Provinciale programma's en projecten worden geheel op 'diensten-basis' gefinancierd.

De verhouding ‘producten’ is afgelopen jaren gedaald van ruim 55% naar nu 36%. In absolute zin is het aandeel gelijk gebleven (circa € 8,5 miljoen), maar doordat het aandeel projecten en provinciale programma’s is toegenomen, daalt het relatieve aandeel.

We merken steeds meer dat deze hybride vorm van financiering moeilijker is vol te houden. In administratieve zin brengt het veel inefficiënties met zich mee. Dit geldt voor de systeeminrichting (de BI) maar ook in de tarifering en verantwoording naar de klanten.

Een ander belangrijk punt in de huidige financieringsmethodiek is dat we onze financiële risico’s zien toenemen. De Omgevingswet, en een aantal van de (in vorige hoofdstukken) geschetste ontwikkelingen, betekent dat realiseren van producten meer tijd gaat kosten dan het huidige kengetal. Hoeveel meer moet de komende jaren blijken.

Ons uitgangspunt voor de Begroting 2025 en verder is dat deze hybride vorm van financiering aan vervanging toe is. Vanuit het IBP-programma wordt nagedacht over normfinanciering. In 2024 bereiden we ons hier samen met onze partners op voor, opdat we mogelijk vanaf 2025 een omslag kunnen realiseren.

Tot die tijd hanteren we het huidige systeem, waarbij we knelpunten en risico’s mitigeren als het gaat om de producten en diensten versus methodiek en tarief. De complexiteit gaan we verminderen, wat mogelijk effect heeft op de PDC. Voor de kadernota 2025 hanteren we de Producten Diensten Catalogus (PDC-‘24) die in het najaar 2023 door het bestuur is vastgesteld.

7.1.3 Kostenbeheersing / tariefstelling

In oktober 2020 heeft ODRA een besparingsbrief aangeboden aan de Gemeenteraden en Provinciale Staten. In deze besparingsbrief zijn deelgebieden benoemd waar besparingen mogelijk zijn. Nu drie jaar later mogen we constateren dat die doelen zijn gehaald. Met name door nieuwe huisvesting, ICT en investeringen in kwalitatief hoogwaardig personeel (mix intern/extern). Dit is tot uitdrukking gekomen in ons tarief. Dat is tussen 2019 -2023 gestegen met 7%, terwijl de inflatie over die periode ruim 14% was.

Onze partners hebben aangegeven dat kostenbesparing voor hen van groot belang is. En blijft. De verwachting is dat veel gemeenten vanaf 2026, als er een herijking in de systematiek van het gemeentefonds plaatsvindt, erop achteruitgaan. Ook wij zullen hier rekening mee dienen te houden.

Het financiële beleid van ODRA op lange termijn is gericht om de tarieven voor dienstverlening met maximaal de CBS-indexeringen te laten stijgen, waar mogelijk iets minder. Dat bereiken we via de verbeteringen in de bedrijfsvoering en mogelijk ook door omzetgroei, waardoor een betere dekkingsgraad ontstaat van de (vaste) overheadkosten.

7.1.4 Vermogenspositie

Binnen het IBP zijn normen ontwikkeld voor robuuste omgevingsdiensten. De financiële weerbaarheid is daar één van. Op dit moment voldoet ODRA nog niet aan de eis om een weerbaarheidsratio van 0,8 te hebben.

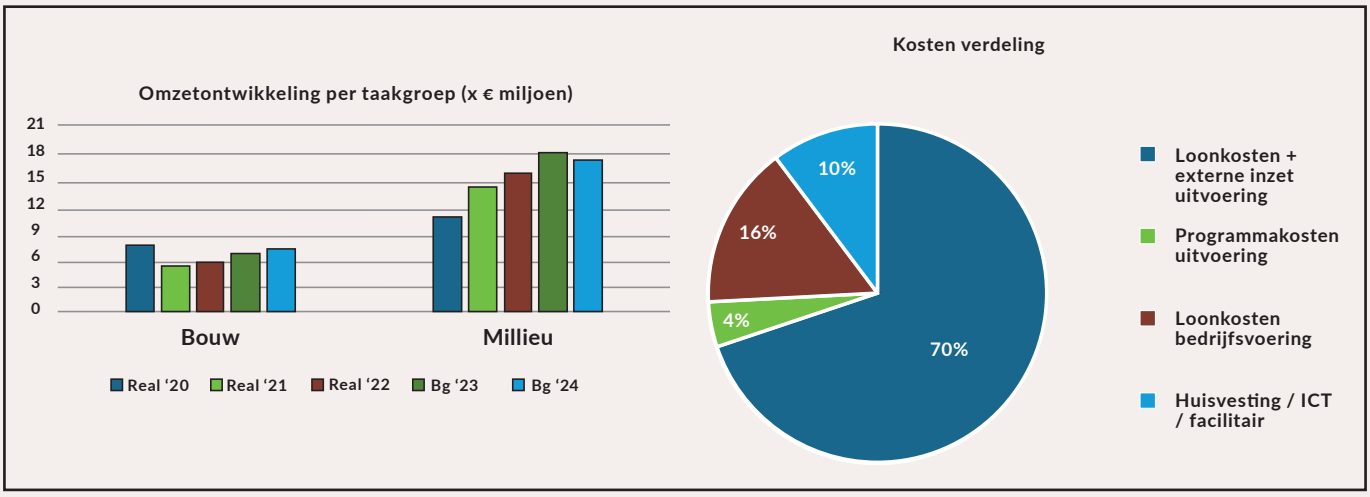
Het financieel beleid is gericht op de komende jaren hiernaar toe te groeien, bijvoorbeeld door mogelijk batige saldi toe te voegen aan de algemene reserves. Het plafond hiervan is nog niet vastgesteld, dat hangt mede af van de risico’s die we onderkennen. Hiertoe zal ODRA haar risicomanagement verder verstevigen de komende jaren.

7.1.5 Meerjarige financiële ontwikkelingen

- **Omzet verwachting**

  ODRA heeft afgelopen jaren een forse omzetgroei doorgemaakt naar € 25 miljoen in 2024. Vooral op milieugebied. Een groot deel is ontstaan door de uitvoering van de provinciale programma’s ‘complexe handhaving’ (PCH) en ‘aandachtsbedrijven’ (PAB). Maar ook de werkpakketten van de gemeentelijke partners zijn in omvang toegenomen, deels door overheveling van (bouw) taken naar de ODRA, projecten die we uitvoeren, maar ook door de (economische) ontwikkelingen die in voorgaande hoofdstukken al zijn beschreven.

  Komende jaren zal de omzet verder groeien. We verwachten stijgingen van rond de 3% per jaar richting € 30 miljoen in 2028.

- **Kosten verwachting**
  De verhouding tussen de kosten van de uitvoering en bedrijfsvoering (overhead) is nu 74% - 26%. Het meerjarig doel is 25% overhead. In absolute zin zal ons budget voor bedrijfsvoering groeien door de verwachte omzetgroei. Dit biedt voor een deel ruimte voor de structurele investeringen die in voorgaande hoofdstukken is beschreven op gebied van informatiebeheer en datakwaliteit, personeelsmanagement en kwaliteit (+uitbreiding capaciteit) van medewerkers op de PIOFHA-processen. Incidentele investeringen zullen op specifieke punten ook nodig zijn.

- **Personeelskosten**
  Onze personeelskosten vormen de belangrijkste post binnen de begroting, namelijk 80%. De arbeidsmarkt werkt op dit moment vanuit werkgeversperspectief niet mee, hetgeen betekent dat werving van internen lastig is voor sommige functies. Externe inzet werkt kostenverhogend. Andere onzekerheden zijn de inflatie en de reactie daarop via de CAO-ontwikkelingen.

Het beleid is gericht op een goede verhouding te vinden tussen interne medewerkers en externe inzet. We hanteren daarvoor de richtlijnen vanuit het IBP in het kader van de robuustheidscriteria, max 20% externe inhuur.

Qua bedrijfsvoeringkosten geldt dat we met ons nieuwe kantoor dat we in 2022 hebben betrokken, een structurele besparing hebben weten te bewerkstelligen in de huisvestings- en ICT-kosten. Door de groei van taken en daarmee samenhangend het personeel én nieuwe wensen vanuit een aantal partners om toch een receptie in te richten, zullen we mogelijkerwijs in de nabije toekomst extra moeten investeren in onze huisvesting. In het MJP houden we hier echter nog geen rekening mee.

Daarnaast is nieuwe huisvesting voor de meetdienst een ontwikkeling die op kortere termijn nodig zal zijn. De intensivering van ons beleid op emissiemetingen zorgt voor groei op dit punt. De huidige locatie aan de Markt in Arnhem voldoet niet meer aan de omvang van de dienst, maar ook de milieueisen waaraan de dienst moet voldoen zijn moeilijk daar te realiseren. Waar mogelijk pakt ODRA dit samen met de hiervoor geschetste ontwikkelingen.

7.2 Duiding Financiële Consequenties Meerjarenprogramma

- **Uitvoeringskosten inhoudelijke accenten**
  In bijlage 1 zijn indicatief de kostenconsequenties aangegeven van de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma. Een groot deel van de activiteiten kunnen we de komende jaren naar verwachting binnen de budgetten voor onze VTH-kerntaken uitvoeren. Dat kan doordat “werk met werk” wordt gemaakt en er via actualisering van de risicoanalyse en daarop gebaseerde toezicht- en actualisatieprogramma’s “als vanzelf” meer aan-dacht aan de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zal worden besteed (zie ook 5.1).

Op een aantal thema’s en onderdelen zijn extra middelen en/of capaciteit nodig. Dit betreft enerzijds incidentele middelen en anderzijds structurele capaciteit.
Extra *incidentele middelen* zijn nodig voor een incentive aan de voorkant, waaronder:

- Het ontwikkelen van handreikingen en specifieke aanpakken, bij bijvoorbeeld geluidhinder.
- Uitvoering van een meerjarig CE-programma.
- Uitvoering van specifieke toezichtprojecten, bij bijv. luchtkwaliteit en in de bestaande bouw.

De *structurele middelen* die gemoeid zijn met de uitvoering van de inhoudelijke accenten van dit Meerjarenprogramma zijn meegenomen in de raming (extrapolatie van de kosten) van de werkpakketten. Hierbij gaat het om:

- Bredere inzet van de meetdienst, voor onder meer luchtkwaliteitsmetingen en extra inzet op geluid en ZZS.
- Structureel maken van capaciteit voor uitvoeringsbeleid milieu.

Tegenover deze investeringen staan ook besparingen. Structurele budgetuitbreiding bij ODRA voor uitvoeringsbeleid milieu betekent ook dat er bij gemeenten zelf geen of minder capaciteit voor deze taken beschikbaar hoeft te zijn.

- **Verdere uitwerking**
  In de kadernota 2025 en de meerjarenbegroting zijn de kosten van het meerjarenprogramma verder geconcretiseerd.
  De meerjarenbegroting is separaat als bijlage 2 bijgevoegd.

8

AANZET TOT PROGRAMMERING - EVALUATIE EN BIJSTELLING

8.1 Goede basis leggen in 2024

In 2024 voeren we onze lopende werkprogramma's uit. Daarnaast pakken we, zoveel mogelijk in de eerste drie kwartalen van 2024, de volgende zaken op:

- Uitvoeren van nulmetingen zodat vanaf 2025 een scherpe monitoring mogelijk is;
- Actualiseren van de risicoanalyse milieu en opstellen van de risicoanalyse bouw. In de uitwerking krijgen prioritaire thema's zoals duurzaamheid, schone lucht, geluid en ZZS een zwaarder gewicht;
- Verder opstellen van bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid voor verschillende milieuthema's en voor het taakveld bouw. Vaststelling van gezamenlijk uitvoeringsbeleid maakt toezicht en handhaving eenvoudiger en effectiever;
- Voorbereiden van branchegerichte toezichtplannen en projectplannen die in 2025 starten;
- Uitvoeren van basisonderzoeken en analyses, die bepalend zijn voor de verdere invulling van de VTH-A-aanpak, zoals de risicoanalyse ZZS, de gebieds- en ketenanalyse CE en neveneffecten van nieuwe energiedragers;
- Werken aan interne/organisatorische randvoorwaarden:
  - Datakwaliteit en beheer, afgestemd op inhoudelijke doelen en prioriteiten;
  - Inzet van nieuwe technieken (drones, scan- en meetapparatuur);
  - Opleidings- en ontwikkelplan medewerkers (als onderdeel van strategisch personeelsmanagement).

8.2 Verdere uitwerking Meerjarenprogramma - Monitoring

In bijlage 1 hebben we een eerste aanzet gemaakt van het meerjarige uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten in de tijd zijn uitgezet.

In de bijlage staan ook eerste aanzetten voor prestatie-indicatoren. Deze zijn nadrukkelijk bedoeld als voorbeeld en inspiratiebron. Deze scherpen we in 2024 waar mogelijk volgens het gedachtegoed van *'Rijker Verantwoorden'* verder aan. De KPI's moeten enerzijds gemeenten en provincie meer 'duiding' geven over de impact van het werk van ODRA op de opgaven van gemeenten en provincie (publieke waarde / rijker verantwoorden). Anderzijds moeten ze ODRA de mogelijkheid geven om te kunnen bijsturen op de kwaliteit van de publieke dienstverlening en efficiency (input, througput en output).

De set kpi's moet ook behapbaar blijven. Vandaar dat we samen met onze partners per prioritair thema maximaal twee outcome of output kpi's op de inhoud willen definiëren. Daarnaast hanteert ODRA de volgende in- through- en output indicatoren op de uitvoering van de VTH-taken:

- Vergunningverlening – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, doorlooptijd vergunningen maximaal 8 weken, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Toezicht en handhaving – deskundigheid voldoet aan de kwaliteitscriteria, % nalevingsgedrag, tevredenheid publieke dienstverlening;
- Klachtafhandeling – % tevredenheid publieke dienstverlening, % binnen de termijn van 2 werkdagen in behandeling genomen.

In de uitwerking van de nieuwe set kijken we ook (kritisch) naar deze prestatie-indicatoren. Mede op basis van de nieuwe set KPI's werken we samen met onze partners de wijze van monitoring - en wat dit betekent voor de kwaliteit van informatie, ons informatiesysteem en het proces van verantwoording - verder uit. Onderdeel hiervan zijn ook de nulmetingen.

8.3 Evaluatie - Bijstelling

ODRA actualiseert het Meerjarenprogramma jaarlijks. Naast verdere inhoudelijke uitwerking schetsen we in de jaarlijkse actualisatie de voortgang in de uitvoering van de basiswerkzaamheden en de prioriteiten. Dat doen we aan de hand van de KPI's en een bondige kwalitatieve terugblik (high-lights en story-telling).

Tegen het einde van jaar vier volgt een uitgebreide evaluatie, op basis waarvan een nieuw Meerjarenprogramma voor de volgende periode van vier jaar wordt opgesteld.

BIJLAGE 1 Uitvoeringsprogramma MJP 2025-2028

Toelichting

- In onderstaand uitvoeringsprogramma zijn de elf prioritaire omgevingsthema's uit het Meerjarenprogramma (MJP) een slag nader uitgewerkt.

- Onderstaande uitwerking is een eerste uitwerking. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma jaarlijks – in nauw overleg tussen betrokkenen van ODRA, provincie en gemeenten - wordt geactualiseerd. Nadrukkelijk biedt dit de mogelijkheid om tot aanvulling, aanscherping en concretisering van doelen, activiteiten en KPI's te komen.

- Alleen nieuwe accenten in de VTH-uitvoering zijn in onderstaand programma opgenomen. Reguliere activiteiten in de basis-uitvoering die "gewoon" doorgezet worden, worden hieronder niet genoemd. Voorbeelden hiervan zijn:
  - Bij het thema luchtkwaliteit: Reguliere monitoring en meting van luchtemissies, reguliere control es op luchtemissie-eisen en emissiebeperkende maatregelen en Controle op stalsystemen intensieve veehouderijen.
  - Bij milieuhinder: Afhandelen van klachten. Regulier toezicht op hinderaspecten (w.o. geur) in het kader van integrale controles. Beheer Verkeersmilieukaart.
  - Bij Bodem en Grondwater: Regulier bodemtoezicht: zorgdragen voor een duurzame bodemkwaliteit bij lopende, nieuwe en beëindigende bedrijfsactiviteiten. Advisering over bodemkwaliteit irt gebruiksfunctie bij nieuwbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
  - Bij ZZS: Bij vergunningverlening milieu en regulier toezicht: sturen op afname ZZS. Aandacht besteden aan ZZS bij bodemtoezicht, ketentoezicht en milieutoezicht bij afval- of verwerkende bedrijven.
  - Bij externe veiligheid: In het kader van integraal milieutoezicht: adviseren/toetsen en controleren van risicovolle milieubelastende activiteiten. Adviseren over veiligheidsrisico's bij ruimtelijke initiatieven en omgevings-plannen. Actualisatie risicokaart en beheer en registratie externe veiligheidsrisico's (REV).
  - Bij Bouwkwaliteit en veiligheid: volgen van ontwikkelingen rond Wkb en maken van werkafspraken met gemeenten over eindrapportages kwaliteitsborgers. Afhandelen van bouwgerelateerde klachten conform afgesproken prioriteiten. Uitvoeren controle-aanpak kamergewijze verhuur, deelname pandenoverleg gemeente Arnhem.
  - Bij Ondermijnende criminaliteit: Periodieke actualisatie van het bedrijvenbestand op bedrijventerreinen.

- Bij Energietransitie: Doorzetten energiecontroles bij bedrijven door energieteam, inclusief voormalige ETS-bedrijven. Uitvoeren energielabel controles bij kantoren.

- De activiteiten zijn in drie categorieën ingedeeld:
  1. “Going” concern: de activiteit is onderdeel van de reguliere basisuitvoering (zoals geschetst in hoofdstuk 5 van het MJP) of kan in de basisuitvoering worden geïntegreerd. Dit zijn generieke activiteiten (producten of algemene diensten).
  2. Kaderstellende activiteiten: bijvoorbeeld de ontwikkeling van regionaal uitvoeringsbeleid, kennisontwikkeling en het uitvoeren van een risicoanalyse die aan de basis staat van het formuleren van een concrete VTH-aanpak of beleid. Dit zijn generieke activiteiten/algemene diensten.
  3. Projecten en programmatische activiteiten: vernieuwende en/of innovatieve activiteiten in een begrensde periode die erop zijn gericht om tot een effectieve VTH-aanpak te komen. Deze activiteiten worden in principe ook collectief (met alle milieu- of bouwpartners) opgepakt, maar hier kunnen ook andere keuzes worden gemaakt. Van te voren wordt altijd eerst een project- of programmaplan opgesteld.

- De financiële consequenties in de kolom “ €€” zijn als volgt geduid: S = structureel. I= incidenteel (bijv. project- en/of procesgeld). Dekking van de incidentele kosten vindt in principe plaats uit het innovatiebudget.

- In de laatste kolom is de rol van ODRA bij een activiteit geduid. We onderscheiden hier vier rollen, die in combinatie kunnen voorkomen: regulerend (regelgever of toezichthouder), adviserend (zowel beleidsadvisering als ruimtelijke/projectadvisering), participerend (samenwerken in een project of activiteit), signalerend (doorgeven van relevante informatie uit de uitvoeringspraktijk aan beleidsmakers).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een gezonde leefomgeving voor mens, dier en milieu		Beleving van inwoners in de regio Arnhem van de milieu hygiënische kwaliteit van hun leefomgeving	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te laten voeren en in 2028 een nieuwe meting. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 1: Luchtkwaliteit			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Alle vergunningen voldoen uiterlijk in 2027 aan strenge luchtemissie-eisen	- Samen met partners en ism GGD ontwikkelen van uitvoeringsbeleid lokale luchtkwaliteit, onder meer ten behoeve van omgevingsplannen	Aantal aangescherpte/ geactualiseerde vergunningen op luchtemissies		x		**2025**	-	-	**Participerend**
	-Opstellen en uitvoeren actualisatieprogramma luchtemissies (scherper vergunnen op fijn stof, stikstof en ammoniak)				x	**2025-2028**			**Regulerend**
Verminderen van NOx- en fijn stof-emissies bij prioritaire milieu-belastende activiteiten	-Uitvoeren analyse prioritaire MBA's voor wat betreft NOx- en fijn-stof-emissies	Aantal controles specifiek gericht op naleving luchtemissies (fijn stof, NOx, ammoniak)		x		**2025**	**30 K**	-	**Regulerend**
	- Meer inzicht krijgen in daadwerkelijke luchtkwaliteit, met partners ontwikkelen van een voorstel voor bredere inzet meetdienst op luchtkwaliteitsmetingen (gebruikmakend van reeds aanwezige data en meetnetten).			x			-	**250 K***	**Adviserend**
	-Uitvoeren toezichtproject luchtemissies bij prioritaire MBA's (w.o. steenfabrieken en grote stookinstallaties)				x		**30 K**	-	**Regulerend**
	-Op basis van toezichtproject ontwikkelen van een maatwerkaanpak voor bedrijven met hoogste uitstoot NOx en fijn stof		x					-	**Regulerend**

**Er wordt ingeschat dat een uitbreiding nodig is van de meetdienst met 2 fte. Deze uitbreiding wordt niet alleen ingezet voor luchtkwaliteitsmetingen, maar ook voor geluid en ZZS-metingen. De daadwerkelijke invulling is afhankelijk van de feitelijke invulling en de strategische positionering van de meetdienst. Momenteel wordt een BC uitgewerkt. Voor 2025 hebben we daarom nog geen bedrag in de begroting opgenomen doch deze als stelpost gepositioneerd.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 2: Verminderen milieuhinder			1	2	3		I	S	
Verminderen geluid-hinder door bedrijfs-activiteiten en evenementen	- Bijdragen aan de totstandkoming van een regionaal afgestemd geluidbeleid tbv omgevingsplannen	Daling van aantal klachten geluid-gehinderden agv bedrijfsactiviteiten en evenementen t.o.v. 2023		x		2025	-	-#	Adviserend
	- Bijdragen aan een handhaafbaar geluidbeleid voor evenementen			x		2025		-	Adviserend
	- Samen met partners ontwikkelen en uitvoeren van een actieve bronaanpak richting o.m. binnenstad-vervoerders, evenementenorganisatoren				x	2026	50 K	-	Participerend
	- Maatwerkaanpak VTH ontwikkelen en uitvoeren voor bedrijven die de meeste geluidhinder veroorzaken, inclusief periodieke geluidmetingen		x			2026 - 2028	30K	-*	Regulerend
	- Actualiseren vergunningen op het aspect geluid		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend
Het verminderen van geluidhinder van nieuwe energiedragers en -voorzieningen als gevolg van de energietransit	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen van een handreiking voor cumulatie geluidsoverlast agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend
	-Opstellen klachtafhandelingsbeleid voor hinder agv energietransitie			x		2025	-	-	Adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 3: Beschermen bodem en grondwater			1	2	3		I	S	
Voorkomen van nieuwe bodem-verontreinigingen	- Bij bedrijfsbeëindiging consequent laten uitvoeren van eindonderzoek bodem	Stijging van aantal nulsituatieonderzoeken dat bedrijven laten uitvoeren ten opzichte van 1-1-2025	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
	-Intensiveren risicogestuurd keten- en locatietoezicht (vrijeveld-controles) grond en secundaire bouwstoffen (focus op o.m. AVI-bodemas, immobilisaten, IBC-bouwstoffen)		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend
Beter beschermen van grondwater (beschermings-gebieden)	- Uitvoeren van toezicht op milieubelastende activiteiten in beschermingsgebieden t.b.v. de openbare drinkwatervoorziening (nieuwe taak ODRA i.o.v. provincie)		x				-	-	Regulerend en signalerend
	- Samen met partners ontwikkelen van een richtlijn voor wijze van omgaan met bodemenergie-systemen			x		2026	30K	-	Adviserend
Prioriteit 4: Tegengaan verspreiding ZZS									
Grootgebruikers- en groot emittenten van ZZS in ODRA-gebied beter in beeld	- Samen met partners uitvoeren van een risicoanalyse ZZS: op welke ZZS-groepen gaan we ons focussen	Stijging inzicht in aantal bedrijven dat ZZS emitteert e/o verwerkt e/o zich ervan ontdoet ten opzichte van 1-1-2025 in beeld		x		2025	30K	-	Adviserend en participerend
	- Uitvoeren branchegericht toezicht bij ZZS-relevante bedrijven zoals metaalbewerkende en coatingbedrijven		x			2026 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
	- Vergunningen actualiseren op aspect ZZS		x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
Betere naleving informatieplicht en minimalisatie-verplichting ZZS	- Gerichte aspectcontroles op ZZS: toezicht en handhaving op aanwezigheid vermijdings- en reductieplannen	Jaarlijks aantal handhavingszaken dat betrekking heeft op ZZS-gerelateerde overtredingen. Of: % van gecontroleerde groep die aan informatieplicht ZZS voldoet	x			2027 - 2028	-	-	Regulerend
	-Toezicht en handhaving op de ketens van ZZS (specifiek toezichtproject)		x			2027	50K	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 5: Verbeteren waterkwaliteit									
Intensiveren toezicht indirecte lozingen	Intensiveren van controles op indirecte lozingen op het riool. Daarbij leggen we een link met de ZZS-aanpak (zie prioriteit 4).		x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 6. Beperken en beheersen veiligheidsrisico's			1	2	3		I	S	
Beter inzicht in de actuele veiligheids-risico's van bedrijfs-activiteiten;	- Samen met partners ontwikkelen van regionaal uitvoeringsbeleid EV, o.m. t.b.v. Omgevingsplannen.	Aantal incidenten en ongevallen bij bedrijven		x		2024 - 2025	-	-#	Adviserend
	- Uitbreiden expertise en versterken samenwerking in expertisenetwerk EV (regionaal en landelijk).			x		2025 - 2028	-	-	Participerend
	- Versterken van de EV-advisering bij ruimtelijke initiatieven en plannen, gericht op integrale omgevingsveiligheid (rekening houdend met cumulatieve risico's van o.m. bedrijfsactiviteiten, transport gevaarlijke stoffen, nieuwe energiedragers).		x			2025 - 2028	-	-	Adviserend
Verlagen van veiligheidsrisico's ivm opslag gevaarlijke stoffen en toepassing nieuwe energiedragers	- Projectmatig toezicht bij 1) opslag gevaarlijke stoffen bij magazijnen en distributiepunten en 2) LNG-stations + andere nieuwe energiedragers.	% van gecontroleerde bedrijven waar opslag gevaarlijke stoffen aan de regels voldoet	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en adviserend
Prioriteit 7. Borgen bouwkwaliteit en veiligheid									
Grotere effectiviteit bouwtoezicht	- Uitvoeren van bouw- en woningtoezicht conform met bouwpartners opgestelde risicostrategie bouw.	Bij steekproefsgewijze audits op vereiste bouwkwaliteit is het percentage dat voldoet tenminste 90%	x			2025 - 2028			Regulerend
	- Extra aandacht aan bouwkwaliteit (w.o. duurzaamheid) en veiligheid bij aanvragen vergunningen Bouw en Sloop.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Met ontwikkelaars en bouwers in initiatieffase om de tafel over kwaliteits- en veiligheidsaspecten.		x			2025 - 2028			Adviserend
Meer aandacht voor bouwkwaliteit en -veiligheid in de bestaande bouw	-Samen met milieutoezicht, brandweer en andere partners ontwikkelen van een risicogestuurde en programmatische aanpak op kwaliteits- en veiligheidsaspecten in de bestaande bouw.					2026 - 2027	75K	-	Participerend en adviserend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een veilige leefomgeving		Beleving van externe veiligheid door inwoners in de regio Arnhem	Dit wordt gemeten door in 2024/2025 een nulmeting uit te voeren en deze te herhalen in 2028. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is						
Prioriteit 8. Aanpak ondermijnende criminaliteit									
Versterken van de samenwerking met ketenpartners in de aanpak van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Uitvoeren van risicogestuurd ketentoezicht, samen met andere OD's en ketenpartners (w.o. politie en OM), bij o.m. afvalbedrijven en specifieke stromen (bijv. metaal, asbest, grond).	Aantal geregistreerde gevallen van ondermijnende en milieucriminaliteit	x			2025 - 2028	-	-	Regulerend en signalerend
	- Met specifieke expertise en capaciteit ondersteunen van integrale veiligheidscontroles en anti-ondermijningsprojecten van gemeenten.				x	2025 - 2028	-	-	Adviserend
	- In 2024 ontwikkelen we een voorstel voor het vervolg van het project Theseus dat in april 2025 afloopt.				x	2025	-	-	Adviserend
Actief monitoren van wijzigingen in het bedrijvenbestand en snellere signalering en/of opsporing van ondermijnende (milieu) criminaliteit	- Doorzetten/intensiveren van gebiedsscans op bedrijventerreinen.	98% van alle bedrijfslocaties ongeacht de milieu-impact is bekend	x			2025 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Verbreden van de gebiedsgerichte aanpak naar het buitengebied (bijv. leegstaande gebouwen, recreatieparken).		x			2026 - 2028	-	-	Participerend en signalerend
	- Bijdrage leveren aan nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld bestuurlijke interventieteams, speciaal informatiecentrum voor opsporing ondermijnende criminaliteit).		x			2026 - 2028			Adviserend en participerend

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Opgave: een duurzame leefomgeving		Mate waarin bedrijven duurzaamheids-maat-regelen hebben getroffen is met 20% gestegen t.o.v. 2024	In 2024 wordt m.b.v. een enquête in kaart gebracht wat de nulsituatie op een select aantal duurzaamheidsitems is (CE en energie); in 2028 wordt de enquête herhaald. Uiteraard is de score die wordt gemeten niet uitsluitend afhankelijk van de VTH-inzet, maar verondersteld wordt dat de bijdrage substantieel is							
Prioriteit 9: Terug- dringen gebruik fossiele energie			**1**	**2**	**3**		**I**	**S**	
Verminderen van het fossiele energie-verbruik bij bedrijven en kantoren. Energie-controles zijn daarbij succesvol verbreed;	- In energiecontroles aandacht voor duurzame opwek, energiemanagement, vervoer/mobiliteit en netcongestie-problematiek.	Het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bij bedrijven is met 25% toegenomen t.o.v. 2024	x			**2025 - 2028**	-	-**	**Regulerend en signalerend**
	- Samen met partners gebiedsgerichte of branche-specifieke projecten opzetten die zich richten op zichtbare, concrete en effectieve maatregelen, bijv. minder terrasverwarmers, sluiten van winkeldeuren, 's avonds uitdoen van kantoorverlichting.	Aantal uitgevoerde "brede" energie-controles			x	**2026 - 2028**	**100K**	-	**Participerend**
	- Samen met gemeenten ontwikkelen van een effectieve aanpak richting kleinverbruikers.				x	**2026 - 2027**	**100K**	-	**Participerend**
Beter ondersteunen van energietransitie-plannen en -projecten van gemeenten, regio en provincie.	- Samen met partners opstellen van regionaal uitvoeringsbeleid verduurzaming energievoorziening (met aandacht voor neveneffecten nieuwe energie-dragers en verduurzaming monumentale panden).			x		**2025**	-	-#	**Participerend**
	- Ondersteunen (met specifieke inhoudelijke en VTH-expertise) van gemeenten en regionale partijen bij het oplossen van vraagstukken rond de energie-infrastructuur (laadinfra, netcongestie).		x			**2025 - 2028**	-	-	**Participerend**
	- Versterken van de energie-advisering rond ruimtelijke plannen en gemeenten ondersteunen met de duurzaamheidstoetsing daarvan (bijv. vervolgpilots m.b.v. het instrument EnergiePrestatie op Locatie (EPL) en/of op daadwerkelijke realisatie energie-/ klimaat- /watermaatregelen).		x				-	-	**Adviserend en participerend**

***Tot en met 2026 zijn er – mede dankzij de SPUK-bijdragen - voldoende middelen voor het energieprogramma. Vanaf daarna is de financiële situatie onzeker. Gelet hierop zijn voor enkele energieprojecten in dit overzicht aanvullende incidentele middelen opgenomen (2 x € 100.000,-). Dekking hiervan vindt plaats vanuit het innovatiebudget.*

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Thema 10: Stimuleren Circulaire Economie			1	2	3		I	S	
Vergroten kennis en expertise met het oog op betere onder-steuning van innovatieve CE-initiatieven/ -projecten	- Uitvoeren gebieds- en ketenanalyse: op welke materiaal- en grondstofstromen, gebieden en bedrijfsactiviteiten gaan we ons focussen?	Aantal geïnventariseerde en begeleidde CE-initiatieven		x		2025			Adviserend
	- Meedenken met en ondersteunen van provincie/ gemeenten bij opstelling en evaluaties CE-programma's.			x		2025 - 2028			Participerend
	- Vroegtijdige inbreng van CE-expertise bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.			x		2025 - 2028			Adviserend
	- Ontwikkelen en toepassen maatwerkvoor-schriften CE (grondstoffenbesparing) en spelregels voor proefnemingen CE in vergunningen.		x			2025 - 2028	150K per jaar^		Regulerend en adviserend
Beter zicht en meer grip op circulaire bedrijvigheid en bedrijfsprocessen in de regio	- Actualisatie van vergunningen van afval- bedrijven of verwerkers, zodat ze aan de eisen vanuit het landelijke CMP-1 voldoen. Hierover maken we werkafspraken met ODRN.	Aantal nieuwe vergunningen waarin CE-voorschriften zijn meegenomen	x			2025 - 2027			Regulerend
	- CE meenemen in branche-aanpak (complexe) bedrijven (scouten van koploper-bedrijven, informeren over komende verplichtingen t.a.v. toepassing recyclaat, ecodesign en experimenteren met maatwerkvoorschriften CE).	Overzicht koplopers CE in een branche	x			2026 - 2028			Regulerend en adviserend
	- Intensiveren van toezicht op circulair handelen en naleving scheidingsregels bouw- en sloopafval bij sloopprojecten in GWW en woningbouw.		x			2026 - 2028			Regulerend
	- Beoordelen "afval of niet" conform nog vast te stellen handreiking.		x			2025 - 2028			Regulerend

^ Uitvoering van totale CE-projectplan van ODRA kost circa € 200.000 p.j. In de begroting is 0,5 fte beschikbaar. Vanaf 2025 t/m 2028 is aanvullend € 150.000 p.j. extra nodig. Uitgangspunt is dat na 2028 CE onderdeel is van het reguliere VTH-werk (apart programma is dan niet meer nodig).

Prioriteit/Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI	Categorie			Planning/ Fasering	CC		Rol ODRA
Prioriteit 11: Bijdragen aan ruimtelijke opgaven			1	2	3		I	S	
Hoogwaardige, tijdige en oplossingsgerichte (milieu)advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen;	- Milieuadvisering in initiatief- en planfase bij ruimtelijke ontwikkelingen: opstellen advies-planning + ODRA wordt standaard ingeschakeld.	ODRA-partners waarderen de bijdragen van ODRA met gemiddeld een 8	x			2025 - 2028	-	-	Advisering
	- Samen met partners ontwikkelen en toepassen bouwstenen voor regionaal uitvoeringsbeleid op diverse milieuthema's, t.b.v. o.m. Omgevingsplannen (incl. gebiedsgerichte kwaliteitsdoelen).			x		2025 - 2028		225L^	Advisering
	- Ontwikkelen voorzet voor (inter)gemeentelijk bouwbeleid, w.o. eenduidige criteria vergunningvrij bouwen in verschillende soorten gebieden.			x		2025	-	-	Advisering
	- ODRA intern: investeren in advies- en communicatievaardigheden van experts en adviseurs uitvoeringsbeleid.			x		2025 - 2028	-	-	Advisering
Verhogen naleefgedrag bij de toepassing en instandhouding van duurzaamheids-/ klimaat- en natuur-maatregelen.	- Vervolg geven aan pilot toezicht op herplant-plicht en natuurcompensatie bij bouwaanvragen voor de gemeente Arnhem.		x				-	-	Regulerend en participerend
	- Ontwikkelen en toepassen van een toezichtaanpak op afspraken van gemeenten met ontwikkelaars over duurzaamheids/-natuurmaatregelen (tijdens realisatie- en beheerfase).				x		-	-	Participerend
	- Een meedenkende rol bij ontwikkeling en toepassing van nieuwe instrumenten (bijv. punten-systeem kwaliteit/duurzaamheid stedebouwkundige plannen) en het wegnemen van belemmeringen (stikstof bijv.).		x				-	-	Adviserend en participerend

^Naast SPUK-middelen is er op dit moment voor 1,5 fte (225k) aan budget vanuit gemeenten beschikbaar voor adviseurs uitvoeringsbeleid (AUB) beschikbaar. Dit betreft incidenteel geld t/m 2024. In de ramingen hier wordt ervanuit gegaan dat deze incidentele ruimte wordt omgezet in structureel en dat er daarbovenop 1,5 fte extra ruimte komt. Op die manier is er structureel 3 fte aan AUB-inzet beschikbaar.

BIJLAGE 2 Begroting 2025-2028
Separaat bijgevoegd

Omgevingsdienst
Regio Arnhem